

39-2824.

157792

J. Davis, del.

C VELLEII
PATERCULI
HISTORIÆ ROMANÆ,

AD M. VINICIUM COS.

LIBRI DUO.

INTERPRETATIONE ET NOTIS ILLUSTRAVIT

ROBERTUS RIGUEZ à Societate Jesu.

IUSSU CHRISTIANISSIMI

REGIS.

IN USUM SERENISSIMI

DELPHINI.

PARISIIS,

Sumptibus FRATRUM BARBOU, viâ Jacobæ

sub Ciconiis.

M. DCC. XXVI.
CUM PRIVILEGIO REGIS.

THE UNITED STATES OF AMERICA
DEPARTMENT OF THE INTERIOR

MINERAL LANDS

LAND OFFICE

WASHINGTON, D. C.

1911

SERENISSIMO GALLIARUM
DELPHINO.
S. P. D.

ROBERTUS RIGUEZ
E SOCIETATE JESU.

EXIRE *gestit in tuo nomine, SERENISSIME DELPHINE, Velleius Paterculus; ex quo illum in usum tuum adornavimus. Nec vereor ut à te benignè accipiatur: nec me, quominus ejus historiam Tibi consecrem, exiguitas illius deterret. Nam spectabis, opinor, non quanta magnitudinis sit; sed quos ex illà morum vitæque fructus colligere possis. Colliges sanè multos, non decoros solum Principi, sed etiam perutiles. Ex humanarum rerum ac fortuna, qua illic legitur, vicissitudine; ex imperiorum*

à ij

EPISTOLA.

atque civitatum occafu, confueſces parvi iſta
facere : & aquam ſervare mentem in iis aut
tuendis aut appetendis. Ex alienis periculis ,
& caſibus , atque exemplis , quibus abundat ,
addiſces quid olim in tuis & Regni rebus ge-
rendis tenendum vitandumque ſit. Qua tan-
dem civilis prudentia praecepta non expectare
licet ab eo , qui non ſcripſit hiftoriam , niſi ſub
exitum vita in aula duorum Imperatorum an-
teacta per omnes urbanarum militariumque
dignitatum gradus ?

Sed iſta commendatione opus non eſt ad qua-
rendam VELLEIO PATERCULO gratiam.
Dudum illi tuum patrociniſm utroque nomine
debes , & quod juffu Regis , & quod tuâ cauſâ
in lucem prodeat. Deinde id unum debeo pro-
fiteri , quod ipſe , ſi per ſe loqui & ſe Tibi ſiſte-
re poſſet , non ſileret. Magnas profecto Tibi at-
que Regi de iſto honore gratias ageret , quem
veſtro de ſe iudicio adeptus eſt. Hoc quippe ,
quanti vos illum feceritis , illuſtre teſtimonium
eſt ; quod dignationis uterque tantæ , ille com-
mentarios in eum ſcribi juſſerit , quò tuis ſtu-
diis commodaret : Tu in ejuſdem lectione ver-
ſari cogites cupiditate diſcendi. Quanto autem
majores ambobus vobis gratias referret , ſi in
aliis quoque Latinae linguae auctoris idem
feri ſingulari literarum felicitate videret , &

EPISTOLA.

uti sermone posset! tūm qui hoc possum, præstare debeo, maxime cūm & Interpres Vellei, & ex illâ Societate sim, quæ literas colit & amat imprimis.

Hoc itaque prædico, & hoc pace dicam cætorum superioris & hujus ætatis principum, qui de literis unquam bene meriti sunt: nullum in eas conferri posse beneficium præstantius, quam id quod munificentia Regis acceperunt. Nempe Rex eruditos viros, qui Poëtas, qui Oratores, qui Historicos Latinos & Notis & Interpretationibus illustrarent, intra & extra Regni fines quæsiuit, delegit, præmiis invitavit: tanquam distractissimus tot aliorum mole negotiorum ejus animus huic uni rei vacasset. Quod factum quam novum, quam prius inauditum, quam unius est LUDOVICI ubique MAGNI proprium! Ex quo quid aliud consequens est, quam fore deinceps, qui discendi difficultatem excusare meritò possit neminem.

Quamquam Tibi potissimum, SERENISSIME DELPHINE hujus facti gratia tribuenda est. Rex enim Maximus haud alio consilio curavit Auctorum Latinorum explanatione literas reddi faciliores, quam ne Tuus in iis progressus retardaretur. Ita tamen, cūm tuus & patriæ sit pater, habuit tuorum studiorum rationem, ut aliquam publicorum duxerit.

EPISTOLA.

Cum Gallia jam floreret omnibus artibus, eam quoque fieri voluit omnium gentium doctissimam. In Te vero cum esse illa cerneret, quibus à vulgo facile dignoscebaris, ingenium excellens & indolem regiam; animum item gloriae cupidum: ejusmodi generis ac naturae bonis consentaneam optavit esse, quam reciperes, institutionem. Voluit ad omnium artium studia sic incumbere puer, ut vir inter alios Principes non minus doctrinae, quam ceterarum rerum principatum obtineres. Quam vero egregie Regis voluntati respondes! tanta est etiam nunc tua cum industria, tum celeritas in discendo; ut quarto & decimo jam aetatis anno, quo ceteri obvia quaeque & quotidiana vix norunt, multiplici eruditione praestes. Quo minus in Galliâ miror Artium liberalium studia vigere; & hoc unum jam studere Gallicam Nobilitatem, ut exemplo tuo discat. Ut enim quisque Te proxime doctrinâ attinget, ita & Tibi procul dubio placebit maxime similitudine studiorum atque voluntatum.

Utinam autem quantum isto tuo facto decus attulisti literis, tantam eâ Tibi gratiam referrent! saltem quod possunt unum, debitum à se cultum & honorem perpetua tui nominis & tuarum rerum commendatione persolvent: nec unquam domi vel militiae suaviter aut fortiter quidquam geres, quod non avidè statim occupent. Quae quidem nunc laudent, in Te multa sunt; natura docilis & ad MONTAUSERII fingentis arbitrium tenera & flexibilis, integri mores & amabiles, Christianae pietatis amor & cultus, denique adversus omnes summa comitas affabilitasque sermonis. At longè majora, quae praedicent olim, cum Te virum, & paucorum exercituum ductorem maturior aetas fecerit, expectant. Lutetiae Parisiorum xv. Kal. April.

CIC. IOC. LXXV.

PRÆFATIO.

ISTORIA VELLEII PATER-
CULI quàm sit elegans si non persuadet
doctissimi cujusque judicium, satis ejus
per se lectio docebit. Quo circa non est hîc
operæ pretium eam commendare : tantum ad præsens
negotium interessè mihi videtur, quæ nostrorum com-
mentariorum ratio sit, exponere.

Historia Velleii dumtaxat abhinc annos centum &
quinguenta tres Basileæ primùm exiit in lucem operâ
studioque Beati Rhenani. A quo vetus hic linguæ Lati-
næ scriptor in Bibliothecâ Murbacensi primùm reper-
tus, deinde utcumque emendatus, demùm typis excusus
est. Quæ editio tamen si mutila, consequentibus tamen
annis provocavit eruditos viros, ut hunc Historicum
pariter à mendis vindicare conarentur. Quod cum
multi diversis temporibus, tum ego nonnullis meo la-
bore sum conatus. An assecutus sim quod optabam,
aliorum esto judicium. Opella certè nostra cum place-
bit iis, quos spectavi, satis amplum tulisse me labo-
rum meorum fructum existimabo.

Quos spectaverim, vel me tacente, frons ip-
sa libri denuntiat. Spectavi LUDOVICUM

PRÆFATIO.

MAGNUM, qui nos huic operi imperio suo ad-
dixit. Maximè verò rationem duxi SERENISSI-
MI GALLIARUM DELPHINI, cujus in
usum idem opus à me susceptum est; secundum au-
tem illum, Ducis Montauserii, Delphini juventutis
moderatoris, de quo viro dubites belli clarior sit, an
pacis artibus. cui, si aliquando publica studia juva-
bunt & nostri in Velleium, & qui in singulos aucto-
res scribuntur aliorum commentarii, laus erit omnis
ut hujus rei principi atque inventori tribuenda. Dein-
de Episcopi Condomienſis cœlestis eloquentiæ doctis-
simique ingenii, DELPHINI studiorum Magis-
tri, per quem Velleius noster tanti Principis in manus
utendus veniet. Postremò V. C. Petri Danielis Hue-
tii, quem penes est, ut alterum ab Episcopo Con-
domienſi studiorum DELPHINI Magistrum,
multiplici doctrinâ atque editis libris celebrem, omni
curarum & officiorum genere promovere, quidquid
in usum DELPHINI hodie scribitur. Hos, in-
quam, respexi præcellentes viros, qui Velleium com-
modare putaverunt posse Delphini studiis, quorum
præcipua pars, Principe dignior, in historiæ & anti-
quitatis scientiâ sita est. Verum multa prius ad nito-
rem speciemque pristinam restituenda fuerunt. Nam
etsi voluminis exiguæ molis est: cum tamen vetusto-
rum codicum omni prorsus ope careremus; & è ve-
teribus vix sit ullus auctore nostro mendosior, inge-
nio tantum & aliorum ante me scriptorum testimonio
nitendum fuit. De quo decernere quàm sit opero-
sum intelligunt ii, qui variarum (quemadmodum
vocat

PRÆFATIO.

vocant) lectionum discrepantiam norunt. Has lectiones in editione nostra prætermittere, quantumvis varias, non licuit: at ne fastidium legentibus pariant, eas sic proferimus, ut quæ potior sit pronuntiemus.

Duplex hujus editionis nostræ dos est, & quod locutionem Interpretatione verborum dilucidat, & quod rerum difficultates explicat Notis. Hanc porro sequimur interpretandi rationem ab Illustrissimo Duce Montauserio excogitatam. Non modò sensum è sensu; sed ex verbis verba æquè significantia reddimus: obscuris expressiora, translatis propria substituimus. Cum vel una vox textui non respondens additur, diversus illam signat character. Denique quarum vocum sensus aut vis exponi nisi pluribus non potest, illarum explanationem rejecimus in Notas. Notæ verò breves ut essent curavimus: sic tamen, ut in his nihil ad historiam, aut ad fabulam, aut ad cæterarum rerum intelligentiam desiderari posset. Unum restat, ut fatear, hoc totum quod est hic Notarum in Velleium Paterculum, hoc, inquam, non totum meum unius esse; sed partim eorum, qui operam suam in VELLEIUM Emendandum egregiè contulerunt. Lipsium imprimis & Vossium, quibus plus debeo, honoris causâ nomino; & in meâ laudis, si adipiscor aliquam, accipio societatem.

D E

VELLEII PATERCULI

GENERE, VITA, ET SCRIPTIS.

FUIT VELLEIUS Neapoli Oriundus equeſtri familiâ, majoribus in Campaniâ celeberrimis. Atavus ejus à matre Minatius Magius, Aſculanenſis, Nepos Decii Magii Campanorum Principis, cum legione, quam in Hirpinis ipſe conſcripſerat, adjutor Italico bello Romanarum partium Herculaneum cuna T. Didio ceperat, Pompeios cum L. Sullâ oppugnaverat, & Coſam occupaverat. Cujus ut fidei pietati-que plenam Populus Romanus gratiam referret, ipſum civitate donavit, & duos ejus filios creavit Prætores, cum adhuc ſeni tantum crearentur. Avus pariter ejus C. Velleius fuerat familiariffimus Pompeii Magni, atque Claudii Neronis, Tiberii ejus, qui Imperator ab Auguſto fuit, patris: quem cum bellis civilibus à Neapoli digredientem, & in Siciliam profugientem ſequi non poſſet, amici deſiderio, gladio ſe tranſfixit. Capito patruus Velleii, vir Ordinis Senatorii, Agrippæ ſubſcripſit in C. Caſſium, unum ex C. Cæſaris interfectoribus.

Tam claris ortus initiis P. Velleius auctoris noſtri pater, militiam amplexus, in Germaniâ ſub M. Vinicio præfecturam equitum geſſerat. Quo in munere ſucceſſit ei filius anno Urbis conditæ ſeptingenteſimo quinquageſimo quarto, quo Tiberium Cæſar Auguſtus

adoptavit, & socium Tribunicæ potestatis adscivit. Quo tempore Velleius Paterculus Tiberii miles fuit. Nam protinus ab adoptione missus est cum eo præfectus equitum, successor officii patris sui: perque novem continuos annos Præfectus aut Legatus, ejus operum spectator & adjutor fuit. Non tamen hoc Velleii Paterculi stipendiorum initium fuit. Antea functus erat Tribunatu militum, non multò postquam, Juliâ Tiberii Neronis conjugè pulsâ in exilium, missus est in Syriam Caius, anno Urbis septingentesimo quinquagesimo secundo. Quem militiæ gradum etiam ante sub patre M. Vinicii, & P. Silio auspiciatus erat in Thraciâ Macedoniâque, mox Achaiâ Asiâque, & in omnibus ad Orientem provinciis.

Finitâ sub Tiberio equestri militiâ, urbanos ad magistratus discessit: tum designatus Quæstor & Tribunus plebis, cum nonnisi è Senatu Tribuni plebis eligerentur. Quæ res cum nondum Senatorem æquavit Senatoribus. Antè verò quàm ingrederetur hoc utrumque munus, ab Urbe partem exercitus ab Augusto traditi perduxit ad Tiberium Pannonico bello occupatum. Decedens deinde quæsturâ, sorte provinciæ remissâ, Legatus Tiberii ad eundem missus est. Cujus officii Collegam habuit in Dalmatia fratrem suum Magium Celerem Velleianum. Postremò Tiberium in triumpho, quem ex Pannoniis & Delmatis egit, ipse cum fratre inter præcipuos, præcipuisque donis adornatos viros comitatus est. Sed quanti uterque fieret id imprimis probat, quòd proximè à nobilissimis ac sacerdotibus viris anno imperii Tiberiani primo desti-

nati sunt Prætores : candidati Cæsaris ipsius , & consecuti ut neque post eos quemquam Divus Augustus , neque ante eos Cæsar commendaret Tiberius.

An alios honores præter Præturam Velleius Paterculus gesserit , haud satis constat. Lipsius hunc fuisse Consuleni suspicatur : sed ab eo rationes non afferuntur , cur persuadeat. Nam quòd Velleius apud Tiberium & Sejanum graciosus fuerit : quòd Tacitus annal. lib. 6. meminerit illius ut exercitus Præsidis , exercituum autem Legati Consulares essent : denique quòd apud Priscianum , afferentem testimonium ex historiâ Velleii , vetus liber habeat : *M. Velleius Consul* , hæc , inquam , argumento non sunt , Paterculum fuisse Consulem , maximè cum inter Consules in fastis non annu-meretur.

Plura de Velleii Paterculi genere , vitâ , & rebus gestis non reperi : pauciora de morte ; quam fortè obiit in immensâ strage amicorum Sejani. Vero simile quidem videtur , hominem amicissimum Sejano , & in hac ipsâ historiâ apertum ejus laudatorem , inter amicos Sejanique fautores periisse. De multis aliis quibus Velleii nomen fuit , auctores varii meminerunt. M. Tullius in libris de Nat. Deor. Epicureum C. Velleium Senatorem inducit. Alius sub Imperatore Claudio cum M. Syllano Consulatum gessisse dicitur : unde Senatus-Consultum Velleianum , Jurisconsultis notissimum , quo scæminarum pro aliis ipositiones rescindebantur. Apud Priscianum laudatur epistola Velleii Celeris (is fortè fuit ex posteris Magii Celeris Velleiani auctoris nostri fratris) ad Hadrianum Cæsarem. Plinius etiam

Velleii Blasi meminit : ut mirum sit Aldum Manutium dixisse , Velleiam familiam nusquam , quod sciret ipse nominari.

Omitto , quodnam prænomen Velleio Paterculo fuerit , investigare ; doctus quàm ista confundi soleant. A nonnullis Marcus nominatur : ab aliis Publius : à nobis Caius , quod ita legitur in vulgatis libris ; & doctissimis viris placet. Sed quocumque tandem prænominem appelletur , non dubium Paterculi cognomen est. De cujus scriptis superest hic aperiendum quid sentiamus.

Existimo cum Lipsio nihil aliud propositum Velleio fuisse , quàm ut gentium notarum & noti ævi res compendio atque annorum ordine complecteretur. Quare non aliunde quam à Trojanis temporibus , aut circa , duxisse mihi videtur initium. Argumento est illud ipsum primordium , quod nunc est , libelli , ubi res exponuntur eorum , qui à Trojâ redierunt. Sed plura intercederunt , cùm ibi solum narret Græcorum , non item Romanorum & ipsius Æneæ casus , quem præterire certè non potuit auctorem & caput Romanæ Gentis.

Utrum hujus operis titulus ac divisio duas in partes proba sint , an à Velleio , otiosis videndum criticis relinquo. Tantùm specto libros qui extant , ut nunc eorum partitio est , omninò duos. Quorum prior Historiam Græcam & Romanam , quantum conjici ex ejus fragmento potest , explicabat : posterior autem Romanam comprehendit , quam ad sextum & decimum imperii Tiberiani annum perducit ; externam vix at-

tingit. Quod mirum videri non debet. Nam tum Romani cæterarum pœnè gentium res, ut imperio, sic historiâ suâ complexi erant.

Utinam integer ad nos Velleius pervenisset : Integrum illius exemplar jam olim aiunt à Georgio Merula repertum : de quo ille magnopere gloriatur in epistola quadam, quæ inter Politiani legitur. Verùm cùm centesimus & quinquagesimus annus sit, eoque amplius, quod id Merula scripsit, nec integer adhuc Velleius apparuerit : quid putem, nisi Merulam ridendâ vanitate quærere sibi commendationem apud eruditos voluisse.

Quidquid id est quod nunc è Velleio restat : ejus ubique sermo purus est, sententiis creber, pressus, concisus, efficax ; denique qualem decet illius esse, qui nobilissimo Augusti sæculo vixit, & propè scripsit. Sed aliorum communis est ista laus : præcipuæ verò Velleii dotes hæc fuerunt. Primum insignes quosque rerum eventus signat ; neque solum quo tempore contigerent, sed quanto inter se distent intervallo. Tum varias regnorum & rerumpublicarum mutationes exhibet. Deinde progressionem & urbis Romæ incrementa contextit cum initiis & bonorum & malorum, qui obtinuerunt illie identidem, morum, atque consuetudinum. Præterea urbium, maximèque Græcarum & Romanarum coloniarum refert originem. Postremum præcipuus est in depingendis iis, quos ætates singulæ bello & pace, vel doctrinâ conspicuos, aut alioqui famosos, atque describi dignos pepererunt. Inter quos eminet nemo, cujus genus, cognationes, affinitates-

que non indicet. Cæterum in iis omnibus indicandis & notandis adeò fidus est, ut ab Historicis & Chronologis non accuratior illo testis & explicator historiæ veteris adhibeatur.

Tantum in ævi sui rebus haud usquequaque verus esse reprehenditur : ad quas cùm venit, aliud celat, aliud tegit, nonnulla palam aliter narrat, ambiciosus adulator Tiberii, mortalium omnium tristissimi, ac sævitiâ, rapacitate, & arrogantia in visi omnibus. Quamquam Velleius, si tempora spectentur, excusatione non caret. Quippè immanitas ac turpitudine Tiberii non eruperunt, nisi ab ejus secessu in insulam Capreas, ubi remotis arbitriis per omnia se flagitiorum genera volutavit anno imperii sui decimo tertio : cum Velleius solum descripsit Tiberii principatus initium; quo Tiberius multa præclare & moderate gessit; & adhuc fruebatur ingenti gloria, popularique famâ quam adolescens bellicâ virtute sibi pepererat. Ut ut est, adulationis crimine, nec purgo, nec arguo Velleium : quin potius hoc illi vitium ignosco ut & aulico Tiberii, & historico, sua tempora componenti atque publicanti, dum vivit, & adsunt ii, de quibus commemorat. Illum eadem causa Sejano, & Marco Vinicio blandiri inpulit. Verùm quæ contra historiæ fidem dicit, suo loco moneo, & ex aliis auctoribus corrigo.

Hic est Marcus ille Vinicius, cui Velleius historiâ suam inscripsit. Erat is Calibus in campaniâ ortus, patre & avo consularibus, equestri familiâ. Avus ejus Marcus, pater verò Publius : ille septingentesimo trigésimo quinto; hic septingentesimo quinquagesimo

quinto Urbis conditæ anno Consul. In quod fastigium Vinicius noster, anno U. C. septingentesimo octogesimo secundo, par avo, patrique filius ascendit cum Lucio Cassio Longino, è Tiberii neptibus prius ductâ uxore Juliâ, Germanici filiâ natu minimâ; cum Drusillam Cassius Longinus duxisset. Vitam Vinicius produxit ad Claudium: sub quo veneno extinctus est. Cujus necis unica, teste Dione, causa fuit, Messalinæ uxoris Claudii facinus, ad facinoris ratio duplex. Prima, quod Vinicius suspectus esset Messalinæ, quæ Juliam pepulerat in exilium, & non multò post occidi curaverat. Altera, quod indignaretur impudicissimæ fœminæ, virum istum Consularem ejus obsequi libidini noluisse. Ex quo vel uno Vinicii mores perspicui possunt. Fuit is, auctore Tacito, mitis admodum ingenii & comitæ facundiæ; quæ studia & indoles hominem arguunt amantem literarum. Hinc illa fortasse Velleii cum Vinicio necessitudo, quæ jampridem inter utriusque familiam intercedebat, cum propter idem Campaniæ solum, in quo ortus & procreatus uterque; tum propter bellica munera, quæ Velleii pater in Germaniâ sub avo Marci Vinicii gesserat.

JUSTUS

JUSTUS LIPSIUS
DE
VELLEII NOMINIBUS. GENERE.
VITA. SCRIPTIS.

PAUCA de Velleio, ejusque scriptis prædicenda sunt: Sed Pauca, quia latet in turbâ illâ scriptorum præci ævi. Quis Veterum eum nominat, præter Priscianum, & si fortè, Tacitum, qui P. Velleium agnoscit *Præsidem exercitus*, ut opinor, in Macedoniâ? Sed ibi tamen *Publius* est, qui hic *Caius*: nec argumentum satis firmum, quod sit hic ipse. At Prisciano *Marcus* est, qui ex libro ejus primo hoc assert: *Nec minùs clarus eâ tempestate fuit Miltiadis filius Conon*. In Agellio etiam *Cn. Velleium* legas: sed corruptè. Nam in libris ibi melioribus *Velleius* est: & tu scito *Gellium* reponendum, probum notumque Historicum præci ævi.

Noster hic natus equestri loco, ut videtur, majorisque ejus è Campaniâ. De avo paterno ita indicat: C. Velleium honoratissimo inter illos cccclx. *Judices* loco à Cn. Pompeio lectus, ejusdem Marci que Bruti ac Ti. Neronis *Præfatus* fabrum, vir nulli secundus in Campaniâ. Genus à matre etiam indidem. Multum, inquit, *Minatii Magii atavi mei Asculanensis* tribuendum est memoria: qui nepos Decii Magii Campanorum Principis, celeberrimi & fidelissimi viri. Quæ sanè decora stirps & vetus ab nobili illo Decio Magio: in quam iterum adoptione, nisi fallor, insitus Velleii frater. Nam nominat eum *Magium Celerem Velleianum*, *Legatum* Tib. Caesaris Delmatico bello. Ipse Velleius *Tribunus Militum* in Thraciâ & Macedoniâ. Paulò post *Præfatus* equitum in Germaniâ, *successor officii patris sui*. Deinde, *finitâ equestri militiâ designatus Quæstor* in Quæsturâ, *remissâ sorte provincia Legatus* Tiberii bello Pannonico. Cujus etiam triumphantis currum ipsi fratrique ejus, *inter præcipuos præcipuique domus adornatos viros, comitari contigit*. Postremum, ipse fraterque ejus *designati Prætores*, primo Tiberiani imperii anno. An quos alios honores gesserit, haud scio: Sulpicor tamen de Consulatu quia apud Tiberium & Sejanum magnus: & in Prisciani dicto loco liber vetus scribit: *M. Velleius Consul*. Anne *consularem* voluit? Et sanè si is est, qui apud Tacitum exercitui præfedit, probabile consularem fuisse, quia Legati exercituum plerique tales. Plura de vitâ non repperi: minùs de morte, quam animus mihi dictat obiisse eum in strage illâ amicorum Sejanî. Quidni ita credam, hominem tam amicum Sejanò, & in hoc ipso *Velleius Paterculus*.

DE VELLEIO PATERCULO.

libello publicum ejus laudatorem, inter amicos fautoresque Sejani interfectum? Profectò Tacitus & Dio Auctores, rarum aliquem ex iis Tiberianæ sævitæ superfuiffe. Scripta an alia reliquerit, ignoro. Jactat quidem & promittit non uno loco *justa Historia* volumina: sed an ediderit scripseritve, quis dicet? Nam quod Gefnerus in Bibliotheca adnotat, Vvolfangum Lazium habuisse *de bello in suos*, nugæ arbitramur: sicut & Georgii Merulæ, qui de integro apud se Velleio sparsit, vanitatem ridemus ambitiosam.

• I D E M

DE TITULO, MATERIE, NUMERO LIBRORUM HISTORIÆ VELLEII.

EXSTANT Historiæ Velleii, libelli duo, non toti: probi & fidi, donec ad Cæsarum res venias, ubi haud usquequaque veri. Per adulationem enim multa celat, aut velat: imò & palam aliter narrat. Diferti tamen ubique, & eloquentiâ quadam facili ac profluente. Titulus in iis hodie est: HISTORIÆ ROMANÆ AD M. VINICIUM COS. Nec credo hunc probum esse, aut à Velleio. An hæc Historia? Imò nec compendium propriè, aut brevium Historiæ, sed serie accuratâ temporum Chronicæ quædam notæ: sic tamen ut præcipua rerum, hominum, urbium misceat atque excerptat. An etiam Romana tantum? Mihi non videtur; & totum adeò priorem librum video occupari ferè in rebus Græcanicis atque externis. Quod magis dicere-mus, si integer ille exstaret. Itaque de Titulo ambigo; & damnare tamen magis gaudeo, quàm immutare.

Materiem videamus. Rhenanus, qui primus Auctorem hunc è Bibliothecâ Murbacensi bono publico protulit, censet *Velleium ab Urbis primordio Romanam historiam omnem, admirabili compendio, duobus his voluminibus fuisse complexum*. Miror virum doctum sic scribere. An ab Urbis exordio ille cœpit, qui palam & ex professo multa sæcula recenset ante eam cogitatam; qui alienissimam misceat à Romanis rebus? Librum hunc primorem videto, & aliquis mihi negato. Quid ergo est? Ergo in sententiâ, quam tetigi, hæreo, Velleio propositum fuisse compendio & annorum ordine complecti res notarum gentium & noti ævi: cœpisse eum à Trojanis temporibus, aut circa, & per-textuisse uno filo ad Consulatum hunc M. Vinicii, id est, annum Urbis DCCCLXXXII. Tiberiani autem imperii xvi. Clarum argumen-tum ex primordio ipso, quod nunc est, libelli, ubi casus & res eo-rum, qui à Troja redierunt. Sed plura interciderunt, cum hîc tantum

DE VELLEIO PATERCULO.

Græcorum casus, non etiam Trojanorum, atque adeo nec ipsius *Æneæ*, quem omittere certè non potuit auctorem & caput Romanæ stirpis.

Nunc de numero quid sentemus? Libelli duo sunt, ex Rhenani, aut codicis ejus divisione. Sed divisione herclè parum scitâ & æquabili, si quis copiam molémque rerum videat, quæ perierunt. An in unum & priorem librum incluseris, quæ à capite omnia desunt de Græciâ à Trojâ redeuntibus & variè sparsis: quæ postea de Antenore aut *Ænâ*? Quæ de Latii & Albæ Regibus? Quæ de ipsis Regibus Romanorum? Imò quæ de Consulibus aut Tribunis Militum usque ad bellum Numantinum. Nam hæc omnia (ut illa quidem partitio est) necessariò habuerit liber unus primus. Non potest, ô Lector: & profectò plures in priore libro libri, si seriò examinas & attendis.

EX

GERARDI JOANNIS VOSSII

OPERE

DE HISTORICIS LATINIS.

VELLEIUS PATERCULUS primum Tribunus Militum in Thraciâ fuit hinc præfectus Equitum in Germaniâ, exinde *Quæstor*, inque *Quæstura*, remissa sorte Provincia, Legatus Tiberii bello Pannonico, demique primo Tiberii anno cum fratre Prætor destinatus. Quæ universa de seipso narrat Velleius. Hosce honores, & quos tum majores & consanguinei gesserint, his verbis complecti studuit *Aveninus*, eos referens, è quibus in primo *Annalium* scribendo profecit: P. Velleius Paterculus, homo militaris, ex celeberrimis Campanorum principibus prognatus, in Germaniâ sub Tiberio Præfectus equitum fuit. Tribunus antè castrorum, item *Quæstor*, & Legatus in bello Pannonico. Scripsit sexto (decimo-sexto dicere debuerat) imperii Tiberiani anno. Item majores ejus, atavi, abavi, avi, patrui, pater, Magius Celer frater, disciplinâ bellicâ ac rebus civilibus clarissimi existere Duces, Prætores, Judices, Senatores, Præfecti fabrum, Tribuni castrorum, Legati Imperatoribus Romanis fuerant. Hac *Aveninus*. Hic Velleius duos *Historia* scripsit libros ad M. Vinicium Consulem, progenerum Tiberii Caesaris, Tacito etiam memoratum in sexto *Annalium*, qui illum patre, & avo, consularibus, ortum dicit. Item *Dioni* libro extremo, ubi eum à Messalinâ docet interfectum, quòd caput cum eâ collimare nollet. Vinicium aliqui appellant, sed *Dioni* quoque est *Quintus*. Librorum Velleii bona pars de-

DE VELLEIO PATERCULO.

perit. *Diffio ejus planè Romana atque elegans. Quædam etiam habet, qua hæud alibi invenias. Sed in suis ævi rebus nimis domus Augustæ, & Sejano adulatur. Justiores commentarios promittit libro 11. Harum præteritarumque rerum ordo, cum justius aliorum voluminibus promatur, tum, uti spero, nostris explicabitur. Ac postea: Captum alterum, alterum deditum, justis voluminibus ord'ne narrabimus, ut spero. Si Rhenum Rhænanum audimus, qui primus Velleium in lucem protulit, est idem ille, quem Tacitus vocat P. Velleium. Nec alia mens, vel Jacobi Schegkii, vel Valentis Acidalii. Eamque sententiam probant codicè Burerii, ubi Publius appellatur, non Caius uti est in vulgatis. Sed nihil tale in variantibus Burerii lectionibus reperias. Est & tertia sententia. Nam Marcum vocat Priscianus libro vi. Ita enim habet & antiquissima editio Veneta anni MDCCCCLXXVI, & recentissima Helia pusebii: imò & optima nota codex MS. meus, ut omnino huic sententia potius accedam.*

Porro & fragmentum quoddam Velleii, quod frustra in editis quas, invenisse se ait Volfgangus Lazius lib. 1. Commentariorum Reip. Rom. cap. viii. Inscriptione illius erat: VELLEII EXCERPTA EX GALLICA HISTORIA. Fragmentum ipsum istiusmodi est: Dum hæc circa Rhenum geruntur, in Noricorum finibus grave vulnus Populus Romanus accepit. Quippe Germanorum gentes, quod Rhætias occupaverant, non longè ab Alpibus, tractu pari, patentibus campis, ubi duo rapidissimi amnes inter se confluunt, in ipsis Noricis finibus civitatem, non quidem muro, sed vallo, fossaque cinxerunt, quam appellabant Cifara, ex nomine Dæ Cifæ, quam religiosissime colebant, cujus templum quoque ex lignis barbarico ritu constructum, postquam ea colonia Romanorum deducta est, inviolatum permansit, ac vestitate collapsum, nomen colli servavit. Hanc urbem T. Annius Prætor, ad arcendas barbarorum excursiones, Kal. Sextil. exercitu circumvenit. Ad meridianam oppidi partem, quæ sola à continenti erat, Prætor ipse, cum legione Martiæ, operosissime communivit: Ad Occidentem verò, quâ barbarorum adventus erat, Avar', Bogudis Regis filius, cum equitatu omni, & auxiliariis Mæcedonum copiis, inter flumen & vallum, loco castris parum amplo, infelici temeritate extra flumen confedit. Pulchra indoles, non minùs Romanis quàm Græcis literis instructa. Igitor LIX. die, quam eò ventum est, cum is dies Dæ Cifæ celebrissimus, ludum & lasciviam magis quàm formidinem ostentaret; immanis barbarorum multitudo, ex proximis silvis repente erumpens, ex improvise castra irrupit. Equitatum omnem, quod miserius erat, auxilia sociorum delevit. Avar, cum in hostium potestatem regio habitu vivus venisset, pecudis more mactatur. Oppidani verò, non minori fortunâ, sed majori virtute, Prætorem in auxilium sociis properantem, adoriuntur. Romani hæud segnitè

DE VELLEIO PATERCULO.

resistunt. Duo principes oppidanorum, Habbino & Caccus, in primis pugnantes cadunt. Et inclinata jam res oppidanorum erat, ni maturassent auxilium ferre focii, in alterâ ripâ jam victoriâ potiti. Denique, coadunatis viribus, castra irrumpunt. Prætorum, qui paulò altiore tumultum frustra ceperat, Romanâ vi resistentem obtruncant. Legionem divinam, ut ne nuncius superesset, funditus delent. Verres solus, Tribus militum, amne transmissio, in proximis paludibus se occultans, honestam mortem subterfugit: Nec multò post Siciliæ Proconsul immani avaritiâ turpem mortem promeruit. Etiam lib. v. ejusdem operis cap. v. & aliis aliquot locis, Velleiani hujus fragmenti meminit Lælius. Sed qui nasum habet, satis odoratur, stilum ejus sapere Scriptorem, qui saculis aliquot Velleio junior sit. Nec in re pauca sunt, qua peccentur. Ea adferrem, nisi id sum curâ fecisset vit summus, Marcus, Vellertus, in Rerum Augustanarum Vindelicarum libris. Sed monere opere præteritum videtur fragmentum hoc totum, paucis tamen insertis, legi apud Conradum à Lichrenau, Abbatem Urspergenscm, quem in Chronico vide post ea, qua de anno MCLXVII exposuit. Lemma ejus capitis est, De Augustâ Vindelicorum, vel Rhætiæ. Ætatem ejusce Conradi inde cognoscimus quòd initio Pontificatus Innocentii tertii, hoc est, anno CIOCCXVIII, laicum se, atque adeò minorensem fuisse, dicat: anno autem CIOCCXV. referat se Abbatem sacrum Urspergenscm: Historiam verò suam perducit ad annum CIOCCXIX. Quare, aut ex Abbate Urspergensi id fragmentum fuerit: aut inde, unde ea hauserat Urspergensis.

~~~~~

GERARDUS VOSSIUS

DE VELLEII ET VINICII NOMINIBUS.

P. Prænomen in plerisque novissimis editionibus Velleio præfigi video. Nec sine causâ, si id MS. codicis auctoritate sit subnixum, ut ex Burrerio adserit Schegxius. Cæterùm, cùm nihil hujusmodi in illius variantibus lectionibus inveniam; argumentum illud non admodum validum esse arbitror. Firmare id tamen nituntur auctoritate Taciti, qui lib. VI. Annalium cujusdam P. Velleii meminit. Sed forsân ille auctoris nostri pater fuerit, qui sub M. Vinicio Præfecturam Equitum in Germaniâ gesserat, cuique, Tiberio am Rhodo reverso, noster in hoc munere successit: forsân etiam frater, cujus in hoc ipso opere, sub nomine Magii Celeris Velleia.

DE VELLEIO PATERCULO.

ni mentio fit. Confugiendum hinc alicui videatur ad prænomen C. Id quidem certò ei fuisse affirmare aulim, si ita seipsum appelleret: ut aiebat Aldus. Et fateor, meminit hic Auctor C. Velleii: verum illum avum suum fuisse, prædicat. Queis moveor, ut M. prænomen potissimum amplectar. Fuerit illud nostrò commune cum M. Velleio, cujus meminit Tullius Philippica 111. Subnixa autem est nostra opinio verbis his Prisciani in vi. ut quidem vulgo concipiuntur: *M. Velleius Paterculus: Primus, nec minùs clarus eà tempestate fuit Miltiadiæ filius Cimon.* Quod verò notarit Schægkii in scripto suo Prisciani fragmento, prænomen fuisse omissum; id eo minùs movet, quod fermè consentiat cum impressis codicibus, sine dubio vitiosis, hæc tamen parte melioribus, quod id agnoscant. Atque id comprobant membranæ nostræ optimæ notæ, quæ locum vulgò mancum ita exhibent: *M. Velleius pater ejus liberi nec minùs clarus, &c.* Unde facilè mihi fuit veram lectionem eruere: *M. Velleius Paterculus libro 1. Nec minùs clarus, &c.* Quin idem etiam firmanit duo MSS. Bibliothecæ Leidensis, quos postcà inspexi; quorum uterque similiter habet, *M. Velleius Pater ejus.* Imò in altero etiam clarè libro 1. prescriptum: ut de hoc non sit ampliùs dubitandum.

Negant aliqui Velleiam gentem ab Antiquis nominari. Cicero tamen libris de Nat. Deor. C. Velleium Epicureum introducit. Idem etiam, ut jam diximus, M. cujusdam Velleii mentionem injicit. Alius sub Claudio cum M. Syllano Consulatum gessisse dicitur, unde S. C. Velleianum. Velleii Blæsi meminit Plinius Epist. lib. 11. epist. ultima. Apud Priscianum etiam lib. xi. Velleii Celeris epistola ad Hadrianum Cæsarem laudatur: qui fortè fuit ex posteris Magii Celeris Velleiani, fratris Auctoris nostri. Alios ex eadem gente monstrabit index inscriptionum Gruterianarum. Possem addere Senecæ locum ex Præfatione lib. 14. Nat. Quæst. *Plancus artifex ante Velleium maximus aiebat, non oculis, nec ex dissimulato esse blandiendum.* Ita enim edunt ex conjecturâ Mureti, cum ante legeretur *Velleium*. Sed ego vix dubito, quin *Vitellium* sit scribendum. Quod improbare non potest, qui exquisitissimas hujus erga C. Cæsarem adulationes apud Dionem lib. 114. Conjecturam nostram firmari post hæc vidi à Justo Lipsio, cui idem notis ad Tacitum in mentem venit.

Vinucium, non *Vinicium* nonnulli legunt auctoritate lapidis Colotiani. Sed vulgatam lectionem non solum omnes Scriptores, sed etiam numismata vetera confirmant. Disputant viri eruditi, utrum Vinicii hujus cognomentum fuerit Quartinus. Sanè Pomponius de origine Juris C. Cassium Longinum, & Quartinum, simul Consulatum gessisse scribit. Ubi errat, quòd L. Cassium Longinum, Tiberii progenerum, cum C. Cassio J. C. confundat. Quod observatum etiam Lipsio ad vi. Annalium Taciti. Et sanè vel prænomen, quæ diversa

DE VELLEIO PATERCULO

sunt; id doceant. Quapropter neque iis accedendum, qui C. Cassium, & Quartinum, suffectos fuisse Consules volunt. Et ne de his dubitem, facit, quod Pomponio solenne esse noverim in veteri Historiâ labi. Cæterum, Quartinum Vinicium cognominari, firmat quodammodo nummus Goltzianus, cui inscriptum, M. QUARTINUS I I. VIR. Optimè enim hoc ad Vinicium referri posse liquet, non solum ex prænomine, quod idem est; sed & ex inscriptione Neapolitanâ, unde illum duumvirum fuisse constat. Et hujusmodi est:

M. VINICIO P. F. POST
MORTEM
MUNICIPIS SUI ÆRE
CONLATO
PIETATIS CAUSA
POSUERUNT.

Sanè duumviros in municipiis fuisse, manifestè, ut alios mittam, docet Cæsar lib. 1. de bello Civili, ubi ait, *se duumviris municipiorum omnium imperasse, ut naves conquirerent.*

~~~~~

A L D I M A N U T I I S C H O L I A D E VELLEII NOMINE ET PRÆNOMINE.

EXPLICATOR veteris Historiæ luculentus, & pressus, & efficax imprimis fuit hic, quocumque vel prænomine, vel nomine appellatur, non dubio tamen cognomine *Paterculus*. Nam Priscianus lib. 6. *M. Velleium* nominat. Tacitus autem lib. 3. *P. Vellai* mentionem facit. Ipse se *C. Velleium* appellat, ut nescias *Marcus*, an *Publius*, an *Caius* ei prænomen fuerit. Quod ad nomen attinet, Velleia gens nusquam, quod sciam, nominatur. Tacitus, ut ostendit, Vellæum agnoscit, jtemque antiquis lapidibus, ejus verba subscribam.

Causæ.

C. VELLÆUS. C. LIB. URSIO. AUG.
SIBI. ET. TUTORINÆ. FILIÆ
TREBELLIÆ. FELICULÆ UXORI.
TREBELLIÆ ARESCUSÆ
ET. TREBELLIA. FELICULA. SIBI. ET
LIBERTIS. LIBERTABUSQUE. MEIS
C. IN. CULTU. MONUMENTUM. CUM
P.XV. ET. ITER.

C. VELLEII PATERCULI
HISTORIÆ ROMANÆ
AD M. VINICIUM COS.
LIBER PRIMUS.

I. * Tempestate distractus à duce suo ¹ Nestore, ² Metapontum condidit. Teucer, non receptus à patre Telamone, ³ ob se-
gnitiam non vindicatus ⁴ fratris injuriæ, Cyprum appulsus, cogno-

INTERPRETATIO.

a Quia, pro desidiâ, non erat ultus injurias fratris.

NOTÆ.

*] Antea Velleius enumerabat, ex
Græcis ducibus ad bellum Trojanum
profectis, quam quisque urbem, everso
ilio, rediens condidisset. At de quo hoc
initium? Certè de Metaponti conditore.
Quis ille autem, non admodum constat.
Tradunt Stephanus & Salmastius fuisse
Metabum Sisyphei filium. Lipsius Epeum,
adductus maxime auctoritate Justinî, qui
lib. 20. cap. 2. refert Metapontinos in
Templo Minervæ ostentare terramenta,
quibus Epeus, à quo conditi sunt, equum
Trojanum fabricavit. Utriusque tamen
mentio apud Homerum nulla: maxime
2. Iliad. ubi recenset nominatim eos,
qui Trojam cum imperio navigaturi
erant. Aliunde Strab. lib. 6. scripsit à Pyliis
conditam fuisse Metapontum. Tu sequere
in explicando quem volas: non errabis,
modo intelligas unum ex iis, qui Nestor-
is auspiciis clalli Pyliorum imperabant.
Velleius Paterculus.

¹ Nestor.] Nestor rex Pyli in Tri-
phylia Elisidis regione, ut Strabo definit
lib. 8. Jam senior ad Trojam, quò
quinquaginta navibus venerat, Græco-
rum res ad eò suis consiliis promovit, ut
Agamemnon profiteri non dubitaret, se
illum brevi expugnaturum fuisse, si de-
cem Nestoras habuisset. Cicero de Senec-
elate.

² Metapontum.] Urbs ad sinum Ta-
rentinum inter Heracleam ad Ausulum,
ad Tarentum ad Boream, in eâ Italise par-
te, quæ Magna Græcia vocata est. Clara
est morte Pythagoræ insignis Philosophi.
Nunc Pelicore, teste Barrio: cui fido ma-
gis, quam Leandro & Ananiz, quibus
dicitur, Torre di mare.

³ Fratris injuria.] Occiso Achille,
Ulysses à judicibus preclarus fuerat Ajaci,
promissa libi Achilles arma repetenti; Ajax
autem Teucri frater fuit.

minem patriæ suæ ⁴ Salamina constituit. ⁵ Pyrrhus, Achilles filius, ⁶ Epirum occupavit; Phidippus ⁷ Ephyram in Thesprotia, ⁸ at rex regum Agamemnon, tempestate in Cretam insulam reiectus, tres ibi urbes statuit; ⁹ duas à patriæ nomine; unam à victoriæ memoriâ, ⁵ Mycenæ, Tegeam, Pergamum, idem mox, ¹⁰ scelere patruelis fratris Ægisthi, ¹¹ hereditarium exercentis in eum odium, ¹² & facinore uxoris oppressus, occiditur, regni potitur Ægisthus per annos septem, hunc Orestes, matremque, ¹³ sociâ consiliorum omnium sorore Electrâ virilis animi feminâ, obruncat. Factum ejus à diis com-
¹⁰ probatum, spâ io vitæ, & felicitate imperii apparuit: quippe vixit annis nonaginta; regnavit septuaginta: qui se etiam à Pyrrho, Achilles filio, virtute vindicavit. ^b Nam quod ¹⁴ patris ejus, Menelai

INTERPRETATIO.

^b Nam quia prius duxerat uxorem Hermionen, filiam Menelai atque Helena, sibi promissam, eum occidit Delphis.

NOTÆ.

⁴ *Salamina.*] Telamonis, Ajacis, & Teucris patria fuit Salamis, insula inter Peloponnesum & Atticam. Huic insulæ cognominis urbs in Cypro, de quâ hic sermo, postea, teste Stephano, dicta est *Constanza*: teste Nigro, *Famagosta*.

⁵ *Pyrrhus.*] Neoptolemus cognominatus est, quod adolescens primum in bello Trojano tyrocinium militiæ posuisset.

⁶ *Epirum.*] Græciæ regio inter Ionium mare & Thessaliam, ac inter Macedoniam & Achaïam. Nunc Albania insensior à multis dicitur.

⁷ *Ephyram.*] Urbs Thesprotorum in Epiro, ad sinum Glycym: deinde, teste Strabone, dicta *Cicyrus*.

⁸ *At Rex Regum.*] Dux Ducum, quia consensu omnium, qui cum aliquo imperio erant, exercitus imperator electus.

⁹ *Duas à patriâ nomine.*] Hic hærent, quorum extant in Velleio notæ. An, inquit, Agamemnoni duplex patria fuit? Alii corruptum locum putant, de Tegeâ, quid illa ad Agamemnonem, nescientes quidquam. Alii ex Stephano docent Tegeam non ab Agamemnone quidem, sed à Talthybio ejus præcone extructam; & sic Agamemnonem dici non immetit potuisse hujus urbis fundatorem. Hujus ego loci sensum esse putem: Agamemnonem in Cretam insulam tempestate reiectum, tres urbes ibi extruxisse, Mycenæ, Tegeam, Pergamum; duas à nomine totidem urbium Peloponnesi patriæ

suæ; alteram à capte Trojæ memoria.

¹⁰ *Scelere patruelis.*] Vocantur patruelles, vulgò, *Cousins germains*, qui sunt fratrum filii. Erant autem Ægisthus & Agamemnon: ille Thyestis, iste Atrei filius.

¹¹ *Hereditarium.*] Thyestes pessime semper oderat Atreum fratrem. Causæ odii, tum quod Atreus statim in exilium eiecisset; meritò quidem; nam uxori suæ stuprum intulerat: tum quod illi, ab exilio revocato, susceptum ex adulterio filium epulandum apposuisset.

¹² *Facinore uxoris.*] Clytemnestra. Nimium cum Ægistho in viri credem consenserat: imò etiam parato convivio, quo suum consilium melius tegeret.

¹³ *Sociâ consiliorum.*] Electra Orestis necem parari providens, eum clam materno odio subduxerat, educandumque Strophio Phocensium principi, Pyladis patri, crediderat. Apud quem Orestes aliquot annos moratus, & Argos rediens grandior, sorore reductis fratre participare, cum sub specie Phocensium, quos Strophius mirabatur Orestis morem nuntiaveros, intromissus esset ad Clytemnestram, hanc unâ cum adultero in vindictam patris occidit. Ob id scelus furia agitur esse dicitur.

¹⁴ *Patria ejus.*] *Patris* passivè, pro *promissus*. Cic. ad Att. l. 5. ep. 21. *Nec dubitas Deiotarus, cujus filio patris est Aristavasis filia.* Ovid. Trist. l. 3. el. 2.

Sic ad patriâ tibi fidera satâs cas.

atque Helenæ filix Hermiones nuptias occupaverat, ¹⁵ Delphis eum interfecit. Per hæc tempora Lydus, & Tyrrhenus fratres cum regnarent in ¹⁶ Lydia, sterilitate frugum compulsi, sortiti sunt, uter cum parte multitudinis patriâ decederet. Sors Tyrrhenum contigit, pervectus in Italiam, & loco, & incolis, & mari nobile, ac perpetuum à se nomen dedit. Post Orestis interitum, filii ejus, Penthilus, & Tisamenus, regnavere triennio.

II. Tum, fere anno octogesimo post Trojam captam, centesimo & vigesimo, quam Hercules ad deos excefferat, ¹ Pelopis progenies, quæ omni hoc tempore ² pulsus Heraclidis, Peloponnesi imperium obtinuerat, ab Herculis progenie expellitur, duces recuperandi imperii fuere, Temenus, Crelphontes, ³ Aristodemus; quorum ⁴ atavus fuerat. Eodem fere tempore ⁵ Athenæ sub regibus esse

NOTÆ.

¹⁵ Delphis.] In templo Apollinis. Delphi tam pro oppido, quam pro oppidanis plurali tantum numero. Urbs Phocidis in Achaia ad Parnassum: nunc viculus, *Salona*, teste Nigro.

¹⁶ Lydia.] Alia minoris regio inter Ioniam ad occasum, & Phrygiam magnam ad ortum.

¹ Pelopis progenies.] Pelops Tantalus filius fuit. Hic cum Hospitio deos excepisset, experiundi causâ an essent Dii, disceptum membra tim Pelopem in convivio comedendum iis apposuit. Sed à nefandis epulis abstinere omnes præter Ceterem, quæ humerum pueri voravit. Vitam Pelopi pariter, & humerum eburneum Jupiter reddidit: Tantalum verò detruxit ad inferos. Cum postea Pelops adolevisset, in Elidem se contulit, ubi Hippodamiam Oenomai filiam uxorem duxit; ac demum regno potitus, universæ regioni Peloponnesi nomen dedit. Peloponnesus enim quasi *de A. m. p. d. c.*, hodie, *la Morie*.

² Pulsus Heraclidis.] Id non interpretandum quasi Pelopidæ primi ejecissent Heraclidas & Peloponneso; hoc enim tribuendum Euryltheo Mycenarum regi, sub quo Hercules vixit: sed eo sensu, quod Heraclidas postea Peloponnesum repetere conantes repulerint.

³ Aristodemus.] Nonnulli Velleium erroris reprehendunt, cum tradunt ex Apollodoro Aristodemum, dum apparabatur reditus, fulmine tactum periisse:

ac in ejus locum venisse liberos Eurytheum & Proctem. At immerito: atque ex reconditiore scientia Velleius, cum quo sic Herodotus docet *lib. 6.* Lacedæmonios, nemini Poëtarum assentientes, tradere, se ab Aristodemus regnante, qui fuit Aristomachi, qui Cleodæi, qui Hylli, in hanc regionem, quam nunc obtinent, fuisse reductos; non autem ab Aristodemi liberis.

⁴ Atavus.] Puto legendum, *abavus*, nec posse probari, *atavus*; nam hujusmodi stemma est, quod ex Herodoto, Pausania, & Diodoro petivimus. Aristomachus pater, Cleodæus avus, Hyllus proavus, Hercules abavus fuit. Nec verò ferendi nonnulli, qui *abavus* & *atavus* nullo discrimine usurpari posse dicunt. Nam diversi omnino sunt isti cognationis gradus. Abavus quartum gradum, atavus quintum signat.

⁵ Athenæ.] Hodie, *Setines*. Omnium disciplinarum inventrices, in ea Achaie parte, quæ, quod littoralis est, olim Acte, nunc Attica quasi Aëtica, nuncupatur. Hanc Cecrops primus condidit, à quo Cecropia dicta est: ac postmodum à Minerva Athenæ. Quod sic contigisse ferunt. Cum Neptunus, & Minerva de hujus urbis nomine contenderent, ita tandem inter se convenerunt, ut, qui utilius hominibus donum edidisset, urbi nomen imponeret. Neptunus equum, oleam Minerva edidit. Vixit Minerva: eoque urbem suo nomine appellavit. Nam Græcis *Αθήνæ* Minerva dicitur.

desierunt: quarum ultimus rex fuit Codrus, Melanthi filius, vir non prætereundus: quippe, cum Lacedæmonii gravi bello Atticos premerent, respondissetque ⁶ Pythius, quorum dux ab hoste esset occisus, eos futuros superiores; deposita veste regiâ, pastorem cultum induit; immistusque castris hostium, ^a de industria, ⁷ imprudenter, rixam ciens, interemptus⁸ est. Codrum cum morte æterna gloria, Athenienses secuta victoria est, quis cum non miretur, qui iis artibus mortem quaesierit, quibus ab ignavis vita quaeri solet? Huius filius Medon primus⁹ Archon Athenis fuit, ab hoc posteri apud Atticos dicti Medontidæ, sed ii, insequentisque Arehontes, usque ad Charopem, dum viverent, eum honorem usurpabant. Peloponnesii, digredientes finibus Atticis, Megaram, ^b mediam Corintho Athenisque urbem, condidere, ^c eâ tempestate & Tyria classis, plurimum pollens mari, in ultimo Hispaniæ tractu, in extremo nostri orbis termino insulam circumfusam Oceano, perexiguo à continenti divisam ⁹ freto, ¹⁰ Gades condidit: ab iisdem post paucos annos in Africa ¹¹ Utica condita est. Exclusi ab Heraclidis Orestis liberi, ja-

INTERPRETATIO.

^a Turgium movens dedit operâ, interfectum est, non agnitus.

^b Urbem aque distantem Corintho, & Athenis,

^c Illo tempore & classis Tyriorum, multum mari potens, condidit Gades in insula circumdata Oceano, separata à terra parvo freto, in ultimis oris Hispaniæ, in extremis finibus nostri imperii.

NOTÆ.

⁶ Pythius.] Apollinis cognomen. Quod alii ducunt à Pythone: Python autem dictus est serpens ex putredine terræ, post Deucalionis diluvium, natus, quem sfigitis Apollo adhuc puer interemit. Alii ¹⁰ *ἄντ' ὀντ' ἀνδρῶν*, à consulendo: unde & Pythiarum Phœbi sacerdotum nomen. Alii ¹⁰ *ἀντ' ὀντ' ἀνδρῶν*, à putrescendo, quod nihil nisi vi caloris putrescat.

⁷ Imprudenter.] Hæc imprudentia Lacedæmoniorum est. Non enim Apollinis responsum ignorabant. Ac præterea legem autum fuerat, ne quis Codrum appeteret telo, aliâ ratione. Auditi Codri morte Lacedæmonii, non ausi pugnare, recesserunt.

⁸ Archon.] Summus Athenis magistratus. Ut duces Carthagine, Romæ Dictator, & Consul. Novem erant Archontes, nempe Rex, Archon, Polemarchus, & Thesmothetæ sex, id est, legislatores. Omnis authoritas penes eos erat. Iudicij, Comitij, sacris, reique

bellicæ prærant.

⁹ Freto.] Angustior est maris locus. Hoc Europa ab Africa dirimitur. Est septingentorum non amplius pedum: ac dicitur Gaditanum, *Gibraltar*. Aliæ Herculeum, aut Columnarum freium, ab Herculis columnis: quæ nihil aliud sunt in sententia communi, quam duo promontoria quæ Hercules excidit, aut etiam aggestâ humo excitavit.

¹⁰ Gades.] Urbis primaria insulæ cognominis. Vulgo *Cal.* Insulæ nomen multiplex. 1. Gadirâ quasi *ἄντ' ὀντ' ἀνδρῶν* colum terræ. 2. Eritia. 3. Cotinusa ab Oleastris. 4. Tarsellus. Hodie vero *Galliz*. Illie regnasse fertur Geryon noissimus ex fabulis. Postea Tyrilis, deinde Penis, denique Romanis celsit, quibus Columellam rusticæ rei scriptorem dedit.

¹¹ Utica.] Urbis Africa, clara morte Catonis, Uticensis dicti, quod sibi mortem in ea confiverit.

Statique cum variis casibus, tùm sævitia maris, quintodecimo anno sedem cepere circa Lesbum insulam.

III. Tum Græcia maximis concussa est motibus: Achæi, ex Laconica pulsi, ¹ eas occupavere sedes, quas nunc obtinent: ² Pelasgi Athenas commigravere: acerque belli juvenis, nomine Thessalus, ³ natione Thesprotius, cum magna civium manu, eam regionem armis occupavit, quæ nunc ab ejus nomine ⁴ Thessalia appellatur, antea ⁵ Myrmidonum vocitata ⁶ civitas, ⁷ quo nomine, mirari convenit eos, qui, Iliaca componentes tempora, de ea regione ut Thessalia commemorant, quod cum alii faciant, Tragici frequentissimè ¹⁰ faciunt, quibus minime id concedendum est, ⁸ nihil enim ex persona poetæ, sed omnia sub eorum, qui illo tempore vixerunt, dixerunt, quod si quis à Thessalo, Herculis filio, eos appellatos Thessalos di-

INTERPRETATIO.

¹ *Qua de causa equum est mirari eos, qui, describentes res Trojanas, loquuntur de ea regione sub nomine Thessalia.*

NOTÆ.

¹ *Eas sedes.*] Peloponnesi regionem intellige, quam nunc Achæi incolunt, id est, Achaia.

² *Pelasgi.*] Gens vaga. Dicti sunt vel à Pelasgo rege: vel, ut quibuldam placet, quasi πηλαγοί, id est, ciconiæ. Quod, ut ciconiæ, turmatim Græcas & barbaricas per urbes quondam erraverunt.

³ *Thessalia.*] Achæi ad Meridiem, & Epiro ad Occidentem continetur: ad finem Pelasgicum, & Maliacum.

⁴ *Myrmidonum.*] Æginæ insule populi. Quorum nomen ductum est à nomine Græco, μύρμις formicæ. Inde enim Μυρμιδόνες, sive, ἑκαστοὶ τῶν μύρμιων, formicarum contubernium, hoc est, multitudo formicarum una domicilium & sedes habentium. Hesychius autem Dorienlibus Μυρμιδόνες ait esse τὰς μύρμινας formicas. Unde Æginetæ dicti fuerunt Myrmidones, quoniam formicarum modo terram eruentes locis petrosis inspergebant, ut colere ea possent, nec non in foveis habitabant, lateribus parentes, ut Strabo docet lib. 8. Ubi rejicit fabulam quæ Μυρμιδόνες vult ex eo dictos esse, quod olim sublato peste populo, Æci precibus, formicæ in homines mutatz sint.

⁵ *Civitas.*] Dicitur pro totâ regione,

cujus incolæ iisdem legibus utuntur, vulgo, l'Etat de, &c. Sic civitas Allobrogum, Helvetiorum, apud Sallustium, & apud Cæsarem. Interdum sumitur pro jure civium. Hinc passim apud auctores, civitate donare, civitatem promittere, usurpare civitatem. Id præterea observandum est ex Cicerone, civitatem nunquam accipi pro incolis, & urbem pro ædificiis. Ita a. Academic. Aristoteles & Xenocrates non dubitavissent, quin Crætor ille esset, & Roma urbs, & eam civitas incoleret.

⁶ *Nihil enim ex persona Poetæ.*] Afferre causam, propter quam minime ferendi sunt tragici poetæ, in quorum tragediis res aguntur, ut sunt poetæ tempora, non ut eorum, quos dat in scenam. Et sane hæc causa præcepti loco esse potest, Tragici igitur dicendum nihil est tantum ex se, sive secundum mores, quibus suo tempore vivitur. Sed in illorum poematis oportet omnia fieri, & dici ex persona, atque ex more tum vivendi, tum loquendi eorum, qui eo tempore vixerunt, quo acta sunt, quæ exhibentur. Cujus rei rationem istam Plato attulit, quod Comædiz & Tragediæ sola consent imitatione, & actione personarum, quibus conveniens sermo tribui debet.

cet: reddenda erit ei ratio, cur numquam ante hunc insequentem Thessalum ea gens id nominis usurpaverit. Pauld antè ⁷ Aletes, sextus ab Hercule, Hippositus filius, ^a ^b Corinthum, quæ antea fuerat Ephyræ, claustra Peloponnesi continentem, ³ in Isthmo condidit. Neque est, quod miremur ab Homero nominari Corinthum, nam ex persona poetæ & hanc urbem, & quasdam Ionum colonias iis nominibus appellat, quibus vocabantur ætate ejus, multo post Ilium capturn conditæ.

IV. Athenienses in ¹ Eubœa Chalcida Erethriam colonis occupaverè; Lacedæmonii in Asia ² Magnesium. Nec multò post Chalcidenses, orti, ut prædiximus, Atticis, Hippocle, & Megasthene ducibus, ⁴ Cumas in Italia condiderunt, hujus classis cursum esse directum, alii columbæ antecedentis volatu ferunt, ^a alii ⁴ nocturno aris sono, qualis Cerealibus sacris cieri solet. Pars horum civium mag-

INTERPRETATIO.

^b Restituit in Isthmo Corinthum, appellatam antea Ephyræ, qua claudis adiutur Peloponnesi.

^a Alii nocturno sonitu instrumenti Aris, qualis excitari solet in sacrificiis Cereris.

NOTÆ.

⁷ Aletes.] Hoc nomen cum Græcis sine aspiratione scripsimus. Aletem verò cum his non sextum, sed quintum ab Hercule facimus. Quod recte Lipsio observatum est ex Apollodoro, & ex Pausania lib. 2.

^a Corinthum.] Hodie Corinto. Urbs Peloponnesi in ea parte, quæ ab ea Corinthia dicta fuit, & nunc, *Duché de Clarence*. Totius Græciæ lumen, in Isthmi faucibus sita. Unde dicta Peloponnesi porta, & bimaris, quia Ionio mari per Corinthiacum sinum, & Ægæo per Saronicum alluitur.

⁸ Isthmo.] Isthmus est angustia terræ inter duo maria. Isthmo opponitur portus, id est, fretum inter duas continentes. Isthmorum celeberrimus est Peloponnesiacus, duarum tantum leucarum spacio Ægæum mare ab Ionio summovens. Hunc quatuor principes suffodere conati sunt, Demetrius, Julius Cæsar, Caligula, Nero; atque etiam Herodes Atticus privatus homo: sed irritò conatu. Unde triviale istud (*Isthmum perfodere*), quando quis molitur quidpiam multo, sed irritò conatu.

¹ Eubœa.] Insula Ægæi maris, vulgo *Negrepont*. Angustio admodum Eunpi-

tractu à Bœotia divisa, hodie *Le detroit de Negrepont*.

² Magnesium.] Magnesia duplex: una Cariz ad Mæandrum fluvium; altera Lydiæ ad montem Syphilum in Asia minore, Sardibus proxima. Quam intelligendam esse puto.

³ Cumas.] Urbs Campaniæ ad mare, juxta Puteolos. Hanc Strabo docet appellari Cumas ab Cuma Æolidis urbe, ex qua profectus est Hippocles, qui Megastheni Chalcidensi in ea condenda adiutorem se præbuit, hac inter utrumque conventionem facta, ut coloniz quidem jus penes Chalcidenses, imponendi verò nominis potestas penes Cumæos esset.

⁴ Nocturno aris sono.] Hæc Cereris sacra noctu fiebant, cum clangore, & clamore præcipue matronarum. Instituta fuerant à Triptolemo, Eleusii, vel juxta Pausaniam, Celei Eleusini filio, quod ferendarum frugum à Cerere rationem edoculus esset. Eadem dicit à Plinio Thesmophoria reperies, à Cerere Thesmophora, hoc est, legum latrice. His in sacris nefas erat vinum adhibere. Unde *Plant. in Anul.* cum ad Megadori nuptias vini nihil afferretur, ait jocosus, eum sacra Cereri facere.

no post intervallo ¹ Neapolim condidit, utriusque urbis eximia semper in Romanos fides facit eas nobilitate, atque amœnitate suâ dignissimas, ^b sed aliis diligentior ritus patrii mansit custodia: Cumanos ^c Ofca mutavit vicinia. ^c Vires autem veteres earum urbium, hodieque magnitudo ostendat mœnium. Subsequenti tempore magna ⁵ vis Græcæ juventutis, abundantia virium sedes quærans, in Asiam se effudit, ⁷ nam & Iones, duce Ione, profecti Athenis, nobilissimam partem regionis maritimæ occupavere, quæ hodieque appellatur Ionia; urbesque constituere, Ephesum, Miletum, Colophona, Prienen, Lepedum, Myntem, Erythram, Clazomenas, Phocæam; ¹⁰ multasque in Ægæo, atque Icario occupavere insulas, Samum, Chium, Andrum, Tenum, Pharum, Delum, aliasque ignobiles. Er mox Æoliæ, eadem profecti Græciâ, longissimisq; acti erroribus, non minus illustres obtinuerunt locos; clarasque urbes condiderunt, Smyrnam, Cymen, Larissam, Myrinam, Mitylenemque, & alias ¹⁵ urbes, quæ sunt in Lesbo insula.

V. Clarissimum deinde ¹ Homeri illuxit ingenium, sine exemplo maximum: qui magnitudine operum, & fulgore carminum so-

INTERPRETATIO.

^b Sed alii servaverunt diligentius morem patriæ: Cumani mutati sunt ob propinquitatem Ofcorum.

^c Amplitudo marorum batrum urbium ostendit etiam nunc earum antiquam potentiam.

NOTÆ.

⁵ Neapolim.] Naples, regni cognominis caput, cum hoc epitheto (*La noble*): quod in ea commoretur totius facie regni nobilitas. Antea Parthenope: deinde dicta Neapolis, quasi *nova urbs*. Cum enim everfa esset à Cumanis, ne Cuma deferretur; ab iisdem, jubente Apollinis oraculo, splendidiùs restituta est ibi, ubi nunc Neapolis. Nihil rosâ plagâ, quæ Campaniæ felix, seu terra Leborina dicitur, celo mollius, nihil uberius solo, quod bis in anno floribus vernat.

⁶ Ofca vicinia.] Ofci antiqui sunt in Italia populi, qui maritimum Campaniæ tractum tenuerunt: sic dicti ab oris fœditate, spurcarumque libidinum usu. Unde obscena verba, quasi *ofcena*.

⁷ Nam & Iones.] Hic Velleius erroris arguitur ab aliquibus, cum in personis, tum in tempore. Non enim Ion hujus colonie dux fuit. Ita Strabo, Pausanias, Plutarchus, Ammianus. Neque verò esse potuit: cum Ion, Xuthi filius, ducentis

pene annis major hac demigratione fuerit. Ergo historie veritatem ex Strabone posuimus lib. 8. ubi duas Ionum demigrationes distinguit pro duobus diversis temporibus. Primum est, quo Ion, Xuthi filius, Athenis imperans, Ionum coloniam in Peloponnesum emisit. Unde Ægialeiz nomen in Ioniz appellationem transiit. Alterum est post Heraclidarum reditum, quo Iones pulsi ab Achæis, & Athenas redire coacti, rursus Athenis Ionicam coloniam in Asiam, duce Nileo cum Codri filijs, deduxerunt: ubi tot urbes statuerunt, quos antea in Peloponneso obtinuerant.

¹ Homeri.] De ejus patria, ac parentibus nihil certi traditur. Fecit verò claritas ejus nominis, ut quem vivum ob inopiam agnovit nemo, nunc certarim sibi vendicent septem Græciæ urbes, Smyrna, Rhodos, Celophon, Salamin, Chios, Argi, Aibena.

lus appellari Poëta meruit, in quo hoc maximum est, ² quod neque ante illum, quem ille imitaretur, neque post illum, qui eum imitari posset, inventus est, ³ neque quemquam alium, cujus operis primus auctor fuerit, in eo perfectissimum, præter Homerum & ⁴ Archilochum, reperiemus. Hic longius à temporibus belli, quod composuit, Troici, quàm quidam rentur, absuit, nam ferme ante annos nongentos quinquaginta floruit, intra mille natus est, quo nomine, non est mirandum, quod sæpe ⁵ illud usurpat, ⁶ hoc enim ut hominum, ita sæculorum notatur differentia, quem si quis ⁷ cæcum genitum putat, omnibus sensibus orbus est.

V I. Insequenti tempore imperium Asiaticum ab Assyriis, qui id obtinuerant annis ¹ mille septingentis, translatum est ad Medos, ab-

I N T E R P R E T A T I O.

a Nec inveniemus ullum alium, præter Homerum, & Archilochum, qui perfectissimus fuerit in eo opere, cujus fuerit inventor.

N O T A.

² Quod neque ante illum.] Id verum Liplius putavit. Ego (pace ejus dixerim) non item. Nec Petavius dissentit mihi. Si enim Aeliano fides est aliqua lib. 14. cap. 21. constat non Orpheum modò & Musæum antiquiores Homero fuisse; sed existisse etiam post eos quemdam poetam, nomine Syagrum, qui primus bellum Trojanum cecinit, maximum argumentum ausus carmine tractare. A nonnullis additur ad historiam suppressum ab Homero opus Syagri, tanquam proprium atque suum belli hujus argumentum cuperet, aut sua furia deprehendi à posteris nollet. Verùm illud postremum cum Petavio facile credendum ad Homerum invidiam à malevolis confictum.

³ Archilochum.] Poëta Lacedæmonius est, in primis mordax. Inventor iambici carminis, quod Archilochium ab eo vocatur. Hoc mordaci carmine Lycamben, ad suspensum adegisse creditur, eo quod promissam sibi filiam non tradidisset. De quo Horat. in art. Poët. Archilochum proprio rabies armatæ iambæ. Hinc Cicer. lib. 2. epist. ad Attic. Archilochia edicta dixit pro contumeliosis mordacibus, injuriolis. Archilochia in illum edicta Bibuli postulo ita juncunda sunt, ut cum locum, in quo proponuntur,

præ multitudine eorum, qui legunt, transire nequeamus.

⁴ Illud usurpat.] Hanc lacunam optime urlinus supplevit hoc hemistichio, quod Homerus in Iliade ter usurpat: *tu vix ageris iam hoc est*, quales nunc mortales sunt. Quod etiam Virgilius sic expressit Eneid. 12.

Quanta nunc hominum producit corpora tellus.

⁵ Hoc enim ut hominum.] Antiquiora sæcula ævo suo opponit: atque ex diversitate statutz corporum, quæ olim vastiora procreabantur, significat etiam virtute præstantiores olim Trojanis temporibus homines fuisse, quàm sua ætate essent.

⁶ Cæcum genitum.] Ubi illi qui Homerum sic dici ob cæcitatem tradiderunt, invenisse beati quod Cumæi, Ionesque captos oculis *imbeciles* vocabant: rum quod Homerus Meleligenes prius diceretur? Certe Suidas sub historica fide tradidit, totum illud congenitæ cæcitatis signum inde natum esse, quod Homerus cupiditatis, quæ animum per oculos subit, totâ viâ victor extiterit.

⁷ Mille septingentis.] Hæc lectio manifestum habet errorem. Quare Justinum sequor, qui mille trecentos assignat, mediam sententiam tenens.

hinc

hinc annos ferme ² septingentos septuaginta quippe Sardanapalum, eorum regem, mollicitis fluentem, & nimium felicem malo suo, tertio & tricesimo loco ab Nino, & Semiramide, qui Babylona condiderant, natum, ita ut semper successor regni paterni foret filius, ³ Pharnaces Medus imperio, vitæque privavit. Eâ ætate clarissimus Graii nominis ⁴ Lycurgus Lacedæmonius, ⁵ vir generis regii, fuit severissimarum justissimarumque legum auctor, & disciplinæ ⁶ convenientissimæ vir; ⁷ a cuius quamdiu Sparta fuit amans, altissimè enituit: floruit. Hoc tractu temporum ante annos quinque & sexaginta quàm urbs Romana conderetur, ⁸ ab Elissa Tyria, quæ quidam ¹⁰ Dido autumant, Carthago conditur. Circa quod tempus ⁹ Caranus, vir generis regii, ⁹ sextus decimus ab Hercule, profectus Argis, regnum Macedoniæ occupavit, à quo Magnus Alexander cum fuerit ¹⁰ septimus decimus, jure ¹¹ materni generis Achille auctore, paterni

INTERPRETATIO.

² Cuius disciplinæ quamdiu Sparta fuit amans, altissimè enituit;

NOTÆ.

² *Septingentos septuaginta.*] Hic quod locus errore non caret. Liptius addit centenarij notam, scribitque 870. nos verò computatione nostrâ cum reliquis Vellei computationibus compositâ, quatuor & nongentos annos numeramus.

³ *Pharnaces.*] Cum eruditis scribe *Arbaces.* Ex Strabone, Diodoro, Athenæo.

⁴ *Lycurgus.*] Eunomi filius, Polydectæ frater. Quo mortuo, cum ejus uxor filii nece, quem in utero gerebat, pacificum cum Lycurgo nuptias vellet; is, prudenter elusâ sœminæ cupiditate, adhuc recentem à partu infantem destinavit principem, tutoris nomine deinceps contentus. Charilao [nomen infantis id fuit] jam adulto; ut affectati regni purgaret invidiam, peregre profectus, variorum ex usu populorum collectam legum, ac civilis disciplinæ formam, in patriam reportavit.

⁵ *Vir generis regii.*] Ducebat originem, non à Patrocle [qui error est in textu apud Plutarchum:] sed ab Aristodem, de quo supra, filio Procle, qui rex Spartæ fuit, & posterij ejus.

⁶ *Convenientissima vir.*] Lege viris, cum Liptio & Grutero. Sensus enim est, Lycurgi disciplinam ac leges hujusmodi *Velleus Patriculus.*

fuisse, ut viros valde decerent: vel, aded rigidas fuisse, ut verè facerent viros.

⁷ *Ab Elissa Tyria.*] Pygmalionis soror erat, uxor Sichæi, quem cum Pygmalion vitâ privasset, ejus opibus inhians; Dido, gazâ omni clam in nave impositâ, paucisque fugæ focis comparatis, Tyro navigavit in Africam: ubi, ab Hyarba Mauruliorum regulo agrum mercata, oppidum condidit, quod Byrsam primum, exinde Carthaginem vocarunt. Hinc vide, quàm parum consentanea sit Virgillij ratio, qui æqualem Enez Didonem statuerit, quàm trecentis fere annis postea vixisse constat. Nam licet Carthaginis conditum ante captam Trojam quidam ex antiquis adscripserint: non hi tamen conditricem illius fuisse Didonem, Pygmalionis sororem, putaverunt.

⁸ *Caranus.*] Frater Phidonis, regis Argivorum.

⁹ *Sextus decimus.*] Cum Scaligero lege, undecimus ab Hercule. Vide Freinshemium cap. 5. ad 2. Curt.

¹⁰ *Septimus decimus.*] Justino duodecimus est. Eusebio vigesimus quartus; sed Velleum sequere.

¹¹ *Materni generis Achille.*] Per Olympiam, genus ad Neoptolemum, sive Pyrrhum, Achillis filium, referebat.

„Hercule gloriatus est. (¹² Æmilius Sura de annis populi Romani, As-
 „syrii, principes omnium gentium, rerum potiti sunt, deinde Medi,
 „postea Persæ, deinde Macedones, exinde duobus regibus, Philippo,
 „& Antiocho, qui à Macedonibus oriundi erant, haud multò post Car-
 „thaginem subactam, devictis, summa imperii ad populum Roma-
 „num pervenit.)

VII. ¹ Inter hoc tempus, & initium Nini regis Assyriorum,
 qui princeps rerum potitus, inter sunt anni mille nongenti nona-
 ginta quinq̃ue. Hujus temporis æqualis Hesiodus fuit, ² circa cen-
 10 tum viginti annos distinctus ab Homeri ætate, vir perelegantis in-
 genii, & mollissima dulcedine carminum memorabilis, otii quietis-
 que cupidissimus, ³ ut tempore tanto viro, ita operis auctoritate,
 proximus, ^b qui vitavit, ne in id, quod Homerus, incideret, ⁴ pa-
 triamque, ⁵ & parentes, testatus est: ⁶ sed patriam, quia multatus
 15 ab ea erat, contumeliosissimè. ^c Dum in externis moror, incidi in

INTERPRETATIO.

a Qui ut primus suis tempore, post
 senium virum; ita primus quoque pra-
 stantia carminum.

b Qui cavet, ne incideret in eandem
 incuriam, in quam Homerus inciderat.

c Dum bareo in historia peregrina, oc-
 currit mihi res patria, in qua valde er-
 ratum est, & opinioniones scriptorum rudi-
 tum dissentiant.

NOTÆ.

12 Æmilius Sura.] Dubitatur à do-
 ctis, an hæc Velleiana sint. Sunt, qui
 asserunt in Margine libri adscripta ab
 antiquario, postea autem à librariis re-
 cepta esse. De Æmilio Sura nihil, quod
 sciam, habemus. Plinio quidem laudatur
 Manlius, aut Manilius Sura. Verum con-
 sensus librorum jubet Æmilium retineri.

1 Inter hoc tempus.] Ne illud intelli-
 gas, quo Philippus, & Antiochus de-
 victi sunt, sed quo mors illorum contigit,
 à qua Macedonia, & Syria sic jacue-
 runt, ut Romanis utramque funditus
 evertere facile fuerit. Ab eo verò tempo-
 re sursum ad Ninum computando, opti-
 me Vellei calculus congruit. Quanquam
 nonnulli ne hæc quidem verba Velleiana
 esse censent.

2 Circa centum viginti annos.] Qui-
 dam Hesiodum Homero corum faciunt:
 alii, priorem illo ut Lipsius & Scaliger.
 Eo quod alterum ab altero sumpsisse ver-
 sus constet; in Hesiodo verò major sim-
 plicitas, & rudior antiquitas appareat.
 Verum id è longinquo petitum, & cri-

tici Grammatici magis, quam diligentie
 Chronologi est. Crede Velleio, cum quo
 Eusebius, & plerique Chronologi con-
 sentiunt, qui Hesiodum Carani tempo-
 ribus corum docent.

3 Patriamque.] Natus est Cumis Æo-
 licis. Unde ejus pater, propter æs alien-
 num, solum vertens, Ascræm Bæotiz
 vicum migravit: ubi educatus Hesiodus,
 Ascræus dictus est, quamvis esset verò
 Cumæus.

4 Et parentes.] Pater, Dios, Ampe-
 lidis filius; mater verò Pycimede.

5 Sed patriam.] Ascræam intellige, ubi
 educatus est. Unde exulare quoque, ob
 æs alienum, coactus fuerat. Ecce quos
 versus in eam conscripsit, ἔγραψεν ὅτι
 Νάωρ' αὖ δ' ἄρχ' Ἐλικῶν ἐν ἑσέ' ἐστὶ
 πόλιν.

Ἰσχυρὰ, καὶ αὖ κατὰ τὴν ἀσφαλὶν ὄν-
 τος ἐστὶ λῆγ.

Habitavit autem prope Heliconem, mi-
 sero in vico

Ascræ, hyeme malo, æstate molesto,
 nunquam bono.

rem domesticam, maximeque erroris, & multum discrepantem auctorum opinionibus. Nam quidam, hujus temporis tractu, aiunt, à Tuscis ⁶ Capuam, ⁷ Nolamque conditam, ante annos fere octingentos triginta, quibus equidem assenserim, sed Marcus Cato quantum differt? qui dicat, Capuam ab eisdem Tuscis conditam, ac subinde Nolam: stetit autem Capuam, antequam à Romanis caperetur, annis circiter ducentis sexaginta, quod si ita est; cum sint à Capua capta anni ducenti quadraginta; ⁴ ut condita est, anni sunt fere quingenti. Ego (pace diligentiae Catonis dixerim) vix crediderim, tam maturè tantam urbem crevisse, floruisse, concidisse, surrexisse. ¹⁰

VIII. Clarissimum deinde omnium ludicrum certamen, & ad exercitandam corporis animique virtutem efficacissimum, ¹ Olympiorum ² initium habuit, auctore ³ Iphito Elio is eos ludos, ⁴ mercatumque ⁵ instituit ante annos, quam tu, M. Vinici, consulatum iures, ⁶ nongentos quatuor, hoc sacrum eodem loco instituisse fertur, ¹⁵

INTERPRETATIO.

à Ex quo edificata est.

NOTÆ.

⁶ Capuam.] Quàm incertum tempus, quo Capua condita est, tam ambigua ejus nominis est ratio. Livius lib. 4. ait quidem Capuam à Tuscis conditam, sed olim dictam esse Vulturum: postea verò à Samnitibus captam, ab ipsorum duce Capi; vel, quod propius vero esse putat, ab agro campestri Capuam esse appellatam. Sita est in Campania felici, ad Vulturum montem, & ad radices Tifatæ montis, inter ipsam & Nolam extenfit.

⁷ Nolam.] Urbs pariter ac Capua regni Neapolitani. Sic hodieque dicta. Ubi adhuc multa vetustatis monumenta visuntur.

¹ Olympiorum.] Ludorum. Quod nomen ductum est ab Olympia Elidis urbe, circa quam hi ludi primùm celebrati sunt. Horum celeberrimas quinquennialis erat: per quam exercebat se juvenis quinque gymnasticis certaminibus; castibus, cursu, saltu, disco, & palæstrâ. Qui victor erat, olea coronabatur; domumque, non per ubi portas, sed per mœnium ruinas, sublimis curru, revehebatur.

² Initium habuit auctore.] Hæc est Aldi lectio, cum in editione prima legitur, initium habuit auctorem Iphitum. Utam secutus est Lipsius. Ad quam Acida-

lii conjectura accedit, initium habuit, & auctorem Iphitum. Quomocumque legatur, id erit semper accipiendum, quatenus Iphitus Olympios ludos initio longo post eorum institutionem intervallo.

³ Iphito.] Iphitus Praxonidæ filius, rex Elidis fuit, unde dictus Elius. Hæc porro Iphiti Olympica periodus celebris est: & ab ea initium est verioris, certè distinctioris, apud scriptores historiarum.

⁴ Mercatum.] Id apertissima voce, *μαρτυριον*, appellant Græci, hoc est, Conventum, *Assemblée*. Interdum mercatus accipitur pro nundinis, *la Foire*. Interdum pro foro, vel emporio, *le Marché*.

⁵ Instituit.] Si hoc verbum ad ludos referatur, legendum est potius, *restituit*. Si ad mercatum, retinendum est, *instituit*. Si ad utrumque, tolerari utrumque potest, hoc sensu: instituit perpetuos, & statos, ut quinto quoque ineunte anno recurrerent.

⁶ Nongentos quatuor.] Scribe octingentos quatuor. Nam prima Olympias Iphitæ præcedit dumtaxat urbis natalem [ex Velleii sententia mox subtexenda] annis 22. Sunt autem ab illo ad Vinicii consulatum 792. Itaque clarum est scribendum debere 804. detractâ centenarii notâ.

B ij.

abhinc annos ferme mille ducentos quinquaginta, ⁷ Atreus: cum
⁸ Pelopi patri funebres ludos faceret, quo quidem in ludicro omnis
 generis certaminum Hercules victor extitit. ⁹ Tum Athenis perpetui
 Archontes esse desierunt, cum fuisset ultimus Alcmaeon ¹⁰ ceperunt-
 que in denos annos creari, quæ consuetudo in annos septuaginta
 mansit; ac deinde annuis commissa est magistratibus respublica. Ex
 iis, qui denis annis præfuerunt, primus fuit Charops, ultimus
¹¹ Eryx; ex annuis, primus Creon. Sexta Olympiade, post duos &
 viginti annos, quàm prima constituta fuerat, ¹² Romulus. Martis fi-
 lius, ¹³ ultus injurias avi, Romam urbem ¹⁴ Parilibus ¹⁵ in Palatio
 condidit, à quo tempore ¹⁶ ad vos Consules anni sunt septingenti sep-
 tuaginta duo, id actum post Trojam captam annis ¹⁷ quadringentis
 triginta septem, id gessit Romulus, adjutus legionibus ¹⁸ Latini, avi sui:

NOTÆ.

⁷ *Atreus.*] Vide supra cap. 1.

⁸ *Pelopi.*] Vide supra cap. 2. Cæterum
 quod ad ludos Olympicos pertinet, valde
 dubius est illorum auctor. Ecce Petavii
 sententia, quæ reliquis facillè conciliat.
 Supponit, quod inter omnes constat,
 multos extitisse, Herculis nomine infi-
 gnes. Ex quibus, qui inter Idaeos Daçty-
 los (nomen id fuit Cybeles Sacerdorum)
 censetur, is ludos primus istos instituit.
 Quos ab aliis subinde repetitos Pelops;
 nec non Atreus, ac deinde Hercules,
 Alcmenæ filius, celebravit. Ab Iphito de-
 mum statim, ac perpetui esse ceperunt

⁹ *Tam Athenis.*] Id est, annis post ali-
 quot: nisi quis hiatum hic esse cum Lipsio
 velit, ac periisse, quæ à primâ Olympi-
 ade ad sextam Velleius interfecit. Tantum
 enim Olympiade quintâ exeunte desie-
 runt Archontes.

¹⁰ *Ceperuntque in denos annos.*] Hinc
 erroris argue Justinum, qui lib. 2. cap. 7.
 tradiderit, administrationem reipublicæ,
 post Codrum, annuis magistratibus esse
 commissam.

¹¹ *Eryx.*] Scribe Eryxias.

¹² *Romulus.*] Natus est ex Sylviâ, Nu-
 mitoris filiâ, anno secundo exeunte Olym-
 piadis secundæ. Adhuc à partu recens Jus-
 tione Amulii regis, cum fratre Remo expo-
 situs, clam à Faustulo pastore educatus est.

¹³ *Ultus injurias avi.*] Numitoris,
 in quem geminam injuriam Amulius
 frater intulerat. 1. Invalerat regnum,
 quod ad ipsum ætatis jure pertinebat.
 2. Sylviâ ejus filiam, ne qua spes po-

steritatis esset, Vestalem fecerat. Utram-
 que Romulus ultus est. Cum enim ado-
 levisset, occiso Amulio, avum in regnum
 restituit. Deinde Romam condidit, anno
 Amulii regni secundo, qui juxta Varro-
 nem, quem sequitur Velleius, incidit in
 annum tertium Olympiadis sextæ: juxta
 alios, in secundum ejusdem Olympiadis.

¹⁴ *Parilibus.*] Aut Palilibus: hoc est,
 die sexto Palis dez, quem idcirco Palilia
 patres dixerant. Hic porro dies celebra-
 batur à pastoribus, tum pro pecoris par-
 tu, tum ad lupos arcendos, morbosque
 à pecore depellendos. Prima Romuli Pa-
 lilia incidunt in annum mundi 3961.

¹⁵ *In Palatio.*] In Palatino monte,
 qui unus est ex septem Urbis collibus, sic
 dictus à Palantia, Evandri filia. Etiam
 nunc Romæ dicitur, *Monte Palatino*.

¹⁶ *Ad vos.*] At tuum, Vinici, & Cassii
 Longini consulatum.

¹⁷ *Quadringentis triginta septem.*] Qui
 largissimè computant, annos effi-
 ciunt tantum 432. imò plerique reperiunt
 pauciores. Quare è teatu tollenda est,
 meo judicio, septenarii nota.

¹⁸ *Latini avi sui.*] Visus est quibusdam
 Velleius sentire cum Dionysio Halicarn.
 qui tradidit natum esse Romulum ex Ele-
 ctra, Latini filia. Sed hæc sententia pau-
 corum est. Sequimur eos, qui avum Ro-
 muli fuisse Numitorem dicunt. Non ta-
 men Lipsium audimus legentem, *legimi-
 bus Latini*, id est è Latio. Nam quid verat
 Numitorem, ab suo Principatu, Latinum
 vocari? quod certè sit inter principes,

libenter enim iis, qui ita prodiderunt, accefferim; cum aliter firmare urbem novam, tam vicinis Veientibus, aliisque Etruscis, ac Sabinis, cum imbelli, & pastorali manu vix potuerit, quamquam, jam Asylo facto inter duos lucos, ²⁰ auxit. Hic centum homines electos appellatosque Patres, instar habuit consilii publici, hanc originem nomen Patriciorum habet. ²¹ Raptus virginum Sabinarum.

IX.

¹ quam timuerat hostis, expetit, nam ² biennio adedò variâ fortunâ cum Consulibus conflixerat, ut plerumque ⁴ superior fuerit, magnamque partem Græciæ in societatem suam perduceret. Quin ⁵ Rhodii quoque, fidelissimi antea Romanis, tum dubiâ fide, ⁶ speculati fortunam, promiores regis partibus fuisse visi sunt, & rex ⁶ Eumenes in

INTERPRETATIO.

a Considerantes, quò, fortuna se verteret, visi sunt procliviores in causam regis;

NOTÆ.

¹⁹ Jam Asylo.] Asylum templum est, adhuc quivis locus, ad quem qui confugiant, sunt in tuto. Asylum, quasi *con-servatio*, Servius deducit à verbo *asyla traho*, quod avelli inde quemquam netis esset. Primum Asylum Athenis statuerunt sibi Herculis posteris, veriti vim eorum, quos Hercules vivens vexavisset. Hos deinde Romulus imitatus est. Sed deinde Asylo-rum jus, ac morem abolevit Tiberius Imperator. Suet. in Tib. cap. 37.

²⁰ Auxit.] Intellige tum manum illam pastorem, tum Romuli potentiam, quæ, ab initio exigua, mirum in modum, confluito asylo, crevit.

²¹ Raptus virginum Sabinarum.] Ingens hic hiatus, qui Romanos omnes Reges, omnes Consules, Tribunosque militum absorbet, usque ad annum 582. Hunc hiatus, & aliquot alios accurate replevit U. C. J. Doujat in Velleio Patriculo, quem edidit Gallicè ann. 1672. cum diligenti Chronologia ad Vellei historiam, usque ad annum decimum sextum Imperii Tiberii.

t Quam timuerat hostis, expetit.] Sermo erat de Perseo rege Macedonum, qui grave in Romanos bellum gerebat. Cum enim hujus belli initia prospera Perseo fuissent, ait Velleius, eum multò gra-

viorum hostem fuisse, quàm populus Romanus expectasset. Itaque rectè, meo judicio, Lipsius legit, *existit*, pro *expetit*: quasi Velleius diceret: Perseus populo Romano gravior, quam timuerat. hostis existit.

² Biennio.] Quatriennium tenuit Macedoniz bellum. Rectè tamen, *biennium*. Nam ex his quatuor annis, duobus tantum postremis Romani paulò meliore fortunâ usi sunt.

³ Cum Consulibus.] Licinio Crasso, & Appio Claudio.

⁴ Superior fuerit.] Acidalius legit *super*: Gruterus verò delet, *fuerit*, & copulam, *magnamque*, expungit. Uterque bene.

⁵ Rhodii.] Incolæ Rhodi. Insula est inter Asiaticas tertia, in mari Carpathio, & Cariz adjacens, cum urbe cognomine, quæ toti insule nomen fecit. Rodii à Colosso, qui illic erat, etiam vocati sunt Colossenses. Ad eos D. Paulus epistolam scripsisse vulgò falsò creditur.

⁶ Eumenes.] Eumenem secundum intellige, Attali primi ex Apolloniade filium natu maximum, regem Pergami. Is in bello Macedonico animum inter Romanos, & Perseum paritissimus est. Nam licet se Romanorum amicum profiteretur: tamen veriore studio in Perseum ferebatur. Sic neque respondit tractatus rebus

eo bello ^b medius fuit animo, neque fratris iniitiis, neque suæ respondit consuetudini. Tum S-natus populusque Romanus Lucium Æmiliū Paullum, qui & prætor, & consul ⁷ triumphaverat, & virum in tantum laudandum, in quantum intelligi virtus potest, consulem creavit, filium ejus Paulli, ^d qui ad ⁸ Cannas quān tergiver-
 5 santer perniciosam reipublicæ pugnam inierat, tam fortiter in ea mortem obierat, is ⁹ Perseum ingenti prælio apud urbem nomine ¹⁰ Pydnam in Macedonia, fusum, fugatumque, castris exiit; ¹¹ delectisque ejus copiis, destitutum omni spe coëgit à Macedonia profu-
 10 gere: quam ille linquens, in insulam ¹² Samothraciam profugit, ¹³ templique se religioni supplicem credidit, ad eum Cnæus Octavius prætor, qui classi præerat, pervenit; & ratione magis, quā vi, persuasit, ut se Romanorum fidei committeret, ita Paullus maximum, nobilissimumque regem in triumpho duxit, quo anno & Octavii præ-
 15 toris, ¹⁴ navalis; & Anicii; ¹⁵ regem Illyriorum Gentium ante cur- rum agentis triumphi fuere celebres. Quā sit assidua eroinentis fortunæ comes invidia, altissimisque adhæreat, etiam hoc colligi potest, quod, cum Anicii, Octaviique triumphum nemo interpellaret; ¹⁶ fuere, qui Paulli impedire obniterentur: & cujus tantum prio-

INTERPRETATIO.

b Animum paritū est.	rat, utpote damnsam reipublica futuraturus.
c Virum dignum tantis laudibus, quantis virtus ipsa intelligi potest digna.	e Cuius triumphus adeo superavit priores, sive propter potentiam regis Persæ, sive propter pulchritudinem simulacrorum, sive propter copiam pecunie, ut, &c.
d Qui mortuus erat in pugna Cannensē.	
sam fortiter, quān invultē eam commisit.	

NOTÆ.

ab Attalo, fratre suo minore, qui, initio belli Romam missus, illum Senatui de occultis in Perseum favoris suspicione purgaverat: neque suæ consuetudini semper amplectendi reipublicæ partes.

7 *Triumphaverat.*] In præturā de Hispaniis: atque, si Livium audimus, de Lusitanis. In priore consulatu, de Liguribus, dei Geniis.

8 *Ad Cannas.*] Vicus est in Apulia.

9 *Perseum.*] Erat Philippi filius natu major. Ultimus rex Macedoniæ fuit: à Carano, qui primus illic regnavit, unde quadagesimus.

10 *Pydnam.*] Hodie *Chitro*, prope ostia Aliacmonis, & sinum Thernaicum.

11 *Delectis ejus copiis.*] In eo prælio Macedonum cæsa sunt ad viginti milia, capta undecim: Romanorum autem non plus centum cecidere.

12 *Samothraciam.*] Est Thraciæ, in

mari Ægeō, contra Hebræ ostia: inclusa religionibus, atque, Plutarcho & Livio testibus, inviolati soli insula, ubi nobilissimum Junoni templum fuit.

13 *Templique.*] Sensus est. In insulam Samothraciam profugit, ubi templi sanctitate se defendit, ratus securum se fore propter loci reverentiam.

14 *Navalis.*] Qui triumphus, gestis mari feliciter rebus, decernebantur, ii dicebantur navales: ut terrestres, à rebus terræ feliciter gestis.

15 *Regem Illyriorum.*] *Des Epiro-* vons. Gentius à Perseo in periculi societatem per fraudem inductus, hujus triumphus L. Anicio prætori materiam dedit.

16 *Fuere, qui.*] Sulpitius Galba tribunos militum, & Æmilius privarum inimicus. Criminabantur optimum ducem, ut imperiosum, ob militaris discipline ob-

res excessit, vel magnitudine regis Persei, vel specie ¹⁷ simulacrorum; vel modo pecuniæ, ut ¹⁸ bis millies centies sestertiū ¹⁹ ærario contulerit, & omnium anteaكتورum comparationem amplitudine vicerit.

X. Per idem tempus, cum Antiochus Epiphanes, ^a qui Athenis ⁵ Olympicum inchoavit, tum rex Syriæ, ¹ Ptolemæum puerum ² Alexandriæ obsideret; ³ missus est ad eum legatus Marcus Popilius Lænas, qui juberet incepto desistere; mandataque exposuit; & regem, deliberaturum se dicentem, circumscripsit virgula, jussitque, prius responsum reddere, quàm egrederetur ^b finito arenæ circulo, ^c sic ¹⁰ cogitationem regiam Romana disjecit constantia; obeditumque imperio. Lucio autem Paullo, ⁴ magnæ victoriæ compoti, quatuor filii fuere, ex iis duos, natu majores, unum Publio Scipioni, Publii Africani filio, nihil ex paterna majestate præter speciem nominis, vigoremque eloquentiæ, retinenti, in adoptionem dederat; alterum ¹⁵ Fabio Maximo: duos, minores natu, ⁵ prætextatos, quo tempore victoriam adeptus est, habuit. Is cum in concione extra urbem, more majorum, ante triumphi diem, ordinem actorum suorum commemoraret, deos immortales precatus est; ut, si quis eorum invideret

INTERPRETATIO.

^a Qui inceptis Athenis templum Jovis Olympici.

^b Descripio circulo arena.

^c Sic constantia Romana dissipavit cunctationem regis.

NOTÆ.

servantiam: ut malignum, ob prædam parciū, quàm cupiditas militum speraverat, distributam.

¹⁷ *Simulacrorum.*] Præter solita spolia, urbium etiam devictarum, montium, ac fluminum simulacra præferebantur.

¹⁸ *Bis millies.*] *Deux cent dix millions de sesterces:* qui si ad usum nostratis pecuniæ subducantur, erunt *six millions d'or, & trois cent mille écus.* Sestertius apud Romanos erat moneta argentea. Vide Budzum, *De ass.*

¹⁹ *Ærario contulerit.*] Tradidit Plinius lib. 33. populum Romanum ab eo tempore pendere tributum desuisse.

¹ *Ptolemæum.*] Ægypti regem, Ptolemæi Philometoris fratrem natu minorem, qui Phyfeon etiam dictus est.

² *Alexandria.*] Urbs est Syriæ, &emporium celebre, vulgo *Alexandrette.*

³ *Missus est.*] A Senatu, rogatu Evergetis, & Cleopatæ sororis, qui Romam legatos ante miserant opem Senatūs con-

tra Antiochum imploratos.

⁴ *Magna victoria.*] Quam ex Macedonibus retulerat.

⁵ *Prætextati.*] Qui gerebant togam prætextam, id est, quam circum prætexta purpura erat. Hæc togæ utebantur pueri nobiles usque ad decimum septimum annum. ² Magistratus omnes urbani. ³ Omnes Senatores, cum sacros diis celebrabant dies. ⁴ Collegiorum Magistrum, (ut *Paul. Manut.* observavit in *orat. pro sext.*) dum ludos agebant comitalitios, id est, in compitis fieri solitos. Prætexta porro erat quoddam vestimentum genus oblongum, ac talare. Hinc pueri prætextati dicti sunt. Annos etiam pueritiæ, per quos usus erat prætextæ, prætextatos vocavit Plinius lib. 33. sed observandus est omnino alius hujus vocis usus cum tribuitur *moribus:* ut apud *Juven. Sat. 2. Sic prætextatus referunt Ariaxia mores.* Intelliguntur enim mores lascivi, & obsceni.

operibus, ac fortunæ suæ, in ipsum potius sævirent, quàm in rempublicam: quæ vox, veluti oraculo emissâ, magnâ parte cum spoliavit sanguinis sui, nam alterum ex iis, quos in familia retinuerat, liberis ⁶ ante paucos triumphi, alterum post pauciores amisit dies.

- 5 Aspera circa hæc tempora censura Fulvii Flacci, & Postumii Albini fuit. Quippe Fulvii censoris frater, ⁷ & quidem consors, Cnæus Fulvius senatu motus est ab iis censoribus.

- XI. Post victum, captumque Perseum, qui quadriennio post ¹ in libera custodia ² Albæ decessit, ³ Pseudophilippus, à mendacio
10 simulatæ originis appellatus, qui se Philippum, regiæque stirpis, ferebat, cum esset ultimæ, armis occupatâ Macedoniâ, adsumptis regni insignibus; brevi temeritatis pœnas dedit. Quippe Quintus Metellus prætor, cui ex virtute Macedonici nomen inditum, præclarâ victoriâ ipsum gentemque superavit, & immani etiam Achæos, re-
15 bellare incipientes, fudit acie. Hic est Metellus Macedonicus; qui porticus, quæ fuere circumdatâ ² duabus ædibus ⁴ sine inscriptione positus, quæ nunc ⁵ Octaviæ porticibus ambiuntur, fecerat; ^b quique hanc turmam statuarum equestrium, quæ frontem ædium spectant, hodieque maximum ornamentum ejus loci ex Macedonia detulit, ²⁰ cujus turmæ hanc causam referunt: Magnum Alexandrum impetrasse à ⁶ Lysippo, singulari talium auctore operum, ^c ut eorum

INTERPRETATIO.

a Duobus templis.

b Et qui deportavit ex Macedonia hanc multitudinem statuarum equestrium, quæ respiciunt frontem templorum, etiam nunc maximum ornamentum hujus loci.

c Ut effingeret ad vivum equites suæ turmæ, qui cæsi fuerant apud flumen Granicum, & se quoque Alexandrum poneret inter eos.

NOTÆ.

6 Ante paucos triumphi.] Quarto ante triumphum die. Alter vero in triumpho conspectus post tertium diem obiit.

7 Et quidem consors.] Lipsius interpretatur, *consors*, hoc est, ejusdem mensæ, atque ejusdem tecti.

1 In libera custodia.] Ubi non admittitur libertas eundi, redeundi, & quibuscumlibet congregandi.

2 Albæ.] Urbs Latii est. Nunc jacet in ruinis: sed ei adjacet Albanum; quæ urbs ex alterius ruderibus crevit, & nunc Albano dicitur.

3 Pseudophilippus.] Falsus Philippus, à nomine Græco *Ψευδος*. Ubi tamen observabis, hæc voce, si nominibus propriis jungatur, non tam falsitatem, quàm omnimodam similitudinem significari. Hic Pseudophilippus à Floro *Andriscus*

nominatur. Causa fuit belli Macedonici tertii, quod an. U. C. 606. confectum est ingenti clade Pseudophilippi exercitus, occisis ex ejus copiis viginti quinque milibus.

4 Sine inscriptione.] Hominis, non numinis. Horum enim templorum alterum Jovi, alterum Junoni inscriptum erat: sed sine inscriptione, quæ notaret vel artificum, vel ejus qui dedicaverat, nomen.

5 Octaviæ porticibus.] Dux porticus sic Romæ vocabantur. Quarum alteram Octavia, Augusti soror, fecit: alteram Cn. Octavius, filius Cnæi illius prætoris, qui navali triumpho de rege Persæ triumphavit.

6 Lysippo.] Clarissimus erat statuarius, patriâ Syconius.

equitum,

equitum, qui ex ipsius turma apud ⁷ Granicum flumen ceciderant, expressâ similitudine figurarum, & ipsius quoque iis interponeret. Hic idem, primus omnium Romæ ⁸ ædem ex marmore in iis ipsis monumentis molitus, vel magnificentiæ, vel luxuriæ princeps fuit. Vix ullius gentis, ordinis hominem inveneris, cujus felicitatem fortunæ Metelli compares. Nam, præter excellentes triumphos, honoresque amplissimos, ^d & principale in republica fastigium, extentumque vitæ spatium, & acres, innocentisque pro republica ^e cum inimicis contentiones, quatuor filios ^f sustulit, omnes adultæ ætatis vidit, omnes reliquit superstites, & honoratissimos. ¹⁰ ^f mortui ejus lectum ¹⁰ pro Rostris sustulerunt quatuor filii, unus consularis, & censorius, alter consularis, tertius consul, quartus ¹¹ candidatus consularis, quem honorem adeptus est. Hoc est nimirum magis, feliciter de vita migrare, quàm mori.

XII. Universa deinde, ut prædiximus, ^a instincta in bellum Achaia, ¹⁵ cujus pars magna, ejusdem Metelli Macedonici virtute, armisque fracta erat, maxime Corinthiis in arma, cum gravibus etiam ^b in Romanos contumeliis, ^b instigantibus, destinatus ei bello gerendo consul Mummus. Et sub idem tempus, magis, quia volebant Romani, quidquid de Carthaginensibus diceretur, credere quàm quia credenda ²⁰ affererantur, statuit Senatus Carthaginem excidere. Ita, eodem tempore Publius Scipio Æmilianus, vir avitis Publii Africani, paternisque Lucii Paulli virtutibus simillimus, omnibus belli, ac rogæ dotibus, ingenisque ac studiorum eminentissimus sæculi sui, qui nihil in vita, nisi laudandum, aut fecit, aut dixi, ac sensit: quem Paullo genitum, ²⁵

INTERPRETATIO.

^d Et primum gradum in republica.

^e Genuit.

^f Post ejus mortem quatuor ejus filii ex-

tra tulerunt ad rostra lectum, ubi jacebat.

^a Incitata.

^b Impellentibus.

NOTÆ

⁷ *Granicum.*] Phrygiæ minoris fluvius est, ex Ida monte in propositum se exonerans.

⁸ *Ædem.*] Interpretor, templum eum Lipso: non autem, privatam domum, cum Grutero. Ædes enim pro privata domo vix aliter usurpatur, quàm numero multitudinis. Cum Lipso tamen haud putem, hoc templum ipsi urbi Romæ, veluti deæ, dedicatum; non verò in urbe extructum dici.

⁹ *Cum inimicis.*] Cum Scipione Africano, cæterisque urbis optimatibus.

¹⁰ *Pro rostris sustulerunt.*] Ex quo loco mortui filius, aut alius ex ipsis genere, Vellius Paternulus.

quæ in vita præclare gessisset, oratione laudabar. Rostra dicebatur locus, seu templum in foro, navium rostris adornatum. Ex quo ad populum conio haberi solebat.

¹¹ *Candidatus.*] Sic dicebantur, qui magistratus petebant, à rogâ candida, quam per id tempus induebant. Inde rerum etiam aliarum petitores candidati vocati sunt.

¹ *In Romanos contumeliis.*] Dubium est, an manu: at certe oratione ipsorum legati violati sunt, & Achæorum tutorem, ansevertere fugâ coacti sunt.

- adoptatum à Scipione, Africani filio, diximus, ² ædilitatem petens consul creatus est. Bellum Carthaginijam ante biennium ³ à prioribus consulibus illatum, majore vi intulit; cum antè in Hispania ⁴ murali coronâ, in Africa obsidionali donatus esset; ⁵ in Hispania verò etiam ex provocatione, ipse modicus virium, immanis magnitudinis hostem interemisisset. Eamque urbem, magis invidiâ imperii, quam ⁶ ullis ejus temporis noxis, invisam Romano nomini, funditus sustulit, fecitque suæ virtutis monumentum, quod fuerat avie ejus clementiæ. ⁶ Carthago diruta est, cùm stetisset annis sexcentis sexaginta septem; abhinc annos centum septuaginta septem, Cnæo Cornelio Lentulo, Lucio Mummiæ Consulibus. Hunc finem habuit Romini imperii Carthago æmula; cum qua bellare majores nostri cœpere Claudio, & Fulvio Coss. ante annos ducentos nonaginta sex, quàm tu, Marce Vinici, consulatum inires. Ita per annos centum ⁷ quindecim, aut bellum inter eos populos, aut belli præparatio, aut infida pax fuit: neque se Roma, jam terrarum orbe superato, securam speravit fore, si nomen usquam stantis maneret Carthaginis. Aded odium certaminibus ortum, ultra metum duras, & ne ⁷ in victis quidem deponitur, neque ⁸ ante invisum esse desinit, quàm esse desuit.
- ²⁰ XII. Ante triennium, quàm Carthago deleteretur, Marcus Cato, ⁹ perpetuus diruendæ ejus auctor, Lucio Censorino, Marco Manlio Consulibus, mortem obiit. Eodem anno, quo Carthago concidit, Lucius Mummius Corinthum, post annos octingentos quinquaginta duos, quàm ab Halete, Hippotis filio, erat condita, funditus eruit.

INTERPRETATIO.

^a Præterea in Hispania interfecisset, in ^{tura}, ipse medicorum virium.
^g singulari prælio, hostem immédica sta- ^a Continuum suaser illius subvertendæ.

NOTÆ.

² *Ædilitatem.*] Dignitas erat Romana, primus ad alias gradus. *Ædilis* hæ partes erant, urbem tuæ, curare annonam, exhibere ludos, publica & privata ædificia procurare. Curulis dicebatur, à sellâ Curuli, quâ soli *Ædiles* utebantur.

³ *A prioribus consulibus.*] Manilio, & Censorino.

⁴ *Murali.*] Quod murum urbis obfessæ prior conscendisset. *Obsidionali*, quod obfessas cohortes Romanas liberasset hæc erat graminea, inde decerpto gramine, ubi obfessæ tenebantur. Erat omnino longè nobilissima.

⁵ *Ullis ejus temporis noxis.*] Corre-

ctionem Lipsianam secutus sum. Sensus est: ullis noxis, quæ objici illi cùm possent, cum adversus eam bellum decretum est.

⁶ *Carthago diruta est.*] Incendio. Quod, teste Floro, per septemdecim dies extincti tamen vix potuit.

⁷ *In victis.*] Lego cum plerisque, *in victis*.

⁸ *Ante invisum.*] Lipsius legit, *invisum*. At id necesse non est. Hunc enim tactus efficit sensum, qui verus est. Aded quod semel invisum fuit, non antè invisum esse desinit, quàm omnino esse desuit.

uterque Imperator, devictæ à se gentis nomine honoratus, alter Africanus, alter appellatus est Achaicus,^b nec quisquam^c ex novis hominibus prior Mummio cognomen virtute partum vindicavit. Diversi imperatoribus mores, diversa fuere studia:^d quippe Scipio tam elegans liberalium studiorum, omnisque doctrinæ & auctor, & admirator fuit, ut Polybium,^e Panætiumque, præcellentes ingenio viros, domi militariæque secum habuerit. Neque enim quisquam hoc Scipione elegantius intervalla negotiorum otio dispunxit: semperque aut belli, aut pacis servivit artibus, semper inter arma, ac studia versatus, aut corpus periculis, aut animum disciplinis exercuit. Mummus tam rudis fuit, ut captâ Corintho, cum maximorum artificum perfectas manibus tabulas, ac statuas in Italiam portandas locaret, juberet prædici conducentibus, si eas perdidissent, novas eos reddituros.^f Non tamen puto dubites, Vinici, quin magis pro republica fuerit, manere adhuc rudem Corinthiorum intellectum, quam in tantum ea intelligi; & quin hæc prudentiâ illa imprudentia decori publico fuerit convenientior.

XI V. Cum facilius cujusque rei in unum contracta species, quam divisa temporibus, oculis, animisque inhæreat; statui priorem hujus Voluminis, posteriorisque partem, non inuili rerum notitiâ in artum contractâ, distinguere, atque huic loco inferere, quæ quodque tempore, post Romam à Gallis captam, deducta sit colonia ius-

INTERPRETATIO.

^b Nec ullus inter novos homines sibi tribuit ante Mummium cognomen acquisitum fortitudine.

^c Nam nemo melius, quam hic Scipio, distinxit otio spatia vacua negotiis.

^d Tamen, ut puto, non dubitabis, Vinici, quin utilius futurum fuisset reipublicæ mentes vestras adhuc manere ignaras operum Corinthiorum, quam ad id peritus esse in his æstimandis.

NOTÆ.

¹ Ex novis hominibus.] Novi dicuntur, quorum majores obscuri fuerunt: sed qui incipiunt ipsi clari esse per se, & magistratus in civitate assequi.

² Quippe Scipio.] Sensus est. Scipio adeo liberalia studia, atque omne doctrinarum genus coluit, ut scripserit ipse elegantissime: tantique fecit doctos viros, ut semper habuerit secum, tam in urbe, quam in castris, Polybium, & Panætium, viros præstantissimi ingenii.

³ Auctor.] Liptius existimat hanc laudem pro Scipione esse nimiam: unde scribi vellet, *sanctor*. Verum ea laus videri nimia non debet. Cum Scipio is sit,

ad quem Terentii scripta (insigne elegantioris doctrinæ monumentum) teste Fabio, à veteribus referuntur. Quam tamen opinionem à Donato impugnari scio.

⁴ Polybium.] Insignis est historicus, ex Megalopoli Arcadiæ urbe. Historiam Romanam libris quadraginta conscripsit.

⁵ Panætium.] Stoicæ sectæ Philosophum, patriâ Rhodium.

¹ Colonia.] Coloniarum oppida fuerunt, quæ populus Romanus suos cives ad incolendum ab urbe deduxit. Qui plura scire de coloniis volet, adeat Sigoniam de antiq. jure Italia lib. 2.

fu senatus. ² Nam ³ militarium & causæ, ⁴ & auctores, & ipsarum præfulgent nomina. Huic rei per idem tempus ⁵ civitates propagatas auctumque Romanum nomen communione juris, haud incompactivè subtexturi videmur. Post septem annos, quàm Galli urbem ceperunt, ⁶ Sutrium deducta colonia est & post annum ⁷ Setina, novemque interjectis annis ⁸ Nepe; deinde, interpositis duobus & triginta, ⁹ Aricini in civitatem recepti. Abhinc annos autem trecentos quinquaginta, Spurio Postumio, Veturio Calvino consulibus, ¹⁰ Campanis data est civitas, ¹¹ partique Samnitium ¹² sine suffragio: & eodem anno ¹³ Cales deducta colonia. Interjecto deinde triennio ¹⁴ Fundani, & Formiani in civitatem recepti, eo ipso anno, quo ¹⁵ Alexandria condita est. Insequentibusque Consulibus à Spu-

INTERPRETATIO.

² Nam de militaribus coloniis, nota sunt & ipsarum nomina, & causæ, & auctores;

NOTÆ.

² *Militarium.*] Militares coloniz, vel fuerunt agri bello capiti, qui inter veteranos milites dividebantur; vel etiam oppida, quò iidem mittebantur, ut præliorum diuturnitate fessis aliquando præmii laborum suorum caperent. Quod autem Velleius facturum se negat, ut pluribus coloniis militares persequatur: studiosè Sigonius executus est de *antiq. iure Italiae lib. 3.* Ubi de militaribus coloniis fusè disserit.

³ *Et auctores.*] Intelligit L. Sullam, C. Cæsarem, Dictatores: M. Antonium M. Lepidum, & C. Octavianum, Triumphatores: ipsummet imperatorem Augustum: qui omnes, parâ civili victoriâ, hostium agros militibus, per quos vicerant, dividerunt.

⁴ *Civitates propagatas.*] Huius loci sensus est: huic rei subtexturi videmur oppida, quibus per idem tempus civitas data est. Quæ idcirco totidem sunt veluti *Roma* propagatæ in provincias; ubi Romanum nomen auctum est communione juris.

⁵ *Sutrium.*] *Sutri*, in Etruriâ: diisiois Pontificiæ.

⁶ *Setina.*] Lege cum Manutio, cæterisque Geographis, *Setia*, hodie *Sezza*, in Latio.

⁷ *Nepe.*] Ita lego cum multis: etsi Cluverius vult legi *Nepes*. Nunc *Nepi* in Etruria.

⁸ *Aricini.*] Pro *Aricia* in Latio: nunc *Laticia*.

⁹ *Campanis.*] Idem narrat Livius lib. 8. sed discedere à Velleio videtur. Nam 1. id narrat tantum de equitibus Campanis. 2. Id refert ad L. Furii, & C. Mævii consulatum, quadriennio ante Vellei notam. Verum componi cum Livio Velleius potest, si dicatur, datam esse civitatem primum equitibus Campanis, deinde Campanis universis, seu urbi Capuæ, Campaniæ capiti: eò quòd rebellare cum Latinis noluisse.

¹⁰ *Parti Samnitium.*] Pars illa nunc dicitur, *Duchy de Beneventi*.

¹¹ *Sine suffragio.*] Id est, eâ conditione, ut in comitiis nec suffragium ferrent, nec magistratus adipiscerentur: Honoris tamen causâ iis concedebatur, ut inquam cives Romani in legione, non in auxiliariis copiis, velut focii, militarent. Quibus autem civitas cum suffragio dabatur, primum cives Romani fiebant: ac præterea poterant magistratus aut alieno suffragio consequi, aut suo alteri obtinere.

¹² *Cales.*] *Calvi*, in Campania, *Dani la terre de Lavour*.

¹³ *Fundani.*] *Fondi*. Formiani, *Mola*: quibusdam *Firmis*.

¹⁴ *Alexandria, &c.*] Ab Alexandro magno, in Ægypto.

rio Postumio, Philone Publico censoribus, ¹⁵ Acerranis data civitas, & post triennium ¹⁶ Tarracinam deducta colonia, interpositoque quadriennio, ¹⁷ Luceria, ac deinde, interjecto triennio, ¹⁸ Sueffa Aurunca, & Saicula, interamnæque post biennium. ^b Decem deinde hoc munere anni vacaverunt. Tunc Sora, atque Alba deductæ coloniz, & ¹⁹ Carseoli post biennium. At Quinto Fabio quintum, Decio Mure quartum consulibus, quo anno ²⁰ Pyrrhus regnare cæpit, ²¹ Sinuessim, Minturnasque missi coloni; post quadriennium ²² Venusiam, interjectoque biennio, Manio Curio, & Rufino Cornelio consulibus, Sabinis sine suffragio data civitas. Id actum ante annos fer- ¹⁰ mē trecentos viginti. ²³ At Cossam, & Pæstum abhinc annos fermē trecentos, Fabio Dorfone, & Claudio Canina consulibus, interjecto quinquennio, Sempronio Sopho, & ²⁴ Appio Cæci filio consulibus, ²⁵ Ariminum, Beneventum coloni missi; & suffragii ferendi jus Sabinis datum, at initio primi belli Punici ²⁶ Firmum, & Castrum colo- ¹⁵ nis occupata, & post annum * Æternia, postque viginti duos annos Æsulum, & Alitum, Fregellæque post biennium; proximoque anno, Torquato, Sempronioque Consulibus Brundisium, & post triennium Spoletium: quo anno ²⁷ Floraliū ludorum factum est initium.

INTERPRETATIO.

b Decem annis consequentibus hac cura cessavit.

NOTÆ.

¹⁵ *Acerranis.*] *La Cerra*, in Campania.

¹⁶ *Tarracinam.*] Volscorum oppidum in Latio. Antea dicebatur *Anagnin*: nunc *Tarracina*.

¹⁷ *Luceria.*] *Lucera*, urbs Apuliz Dauid, *dans la Pouille, ou Capitanate*.

¹⁸ *Sueffa Aurunca.*] *Sezza*, in Campania.] *Saicula, Caserta*, ibid.] *Interamna*, nunc *Forte di Ferme*; quibusdam, *Assola*, prope Vulturum fluvium.

¹⁹ *Carseoli.*] *Arso* in Latio.

²⁰ *Pyrrhus.*] Rex Epirotarum, is, cui de bello adversus Romanos Apollinem consulenti, responsum est vulgatum illud propter ambiguitatem Oraculum: Aio te, & Ecce, Romanos vincere posse.

²¹ *Sinuessam.*] Quibusdam *Sezza*, sed error est. Aliis *Rocca di Mandragone* non procul à Liri fluvio.] *Minturnas*, ibidem: nunc *La Rocca di Garigliano*: quod ibi Liris scaphâ traieciatur.

²² *Venusiam.*] Nunc *Venosa*, Horatio alumnio nobilis.

²³ *At Cossam.*] *Sigonius*, & *Cluverius* recte emendaverunt, *Cossam*, in Etruria, nunc *Assidonia*.] *Pæstum*, nunc *Pestum* in Lucania. Jacet in ruinis.

²⁴ *Appio cæci filio.*] *Appii Claudii*, cognomeno cæci, quod revera esset.

²⁵ *Ariminum.*] *Rimini*, in Romanodiola.] *Beneventum*, *Beneventum* in agro Neapolitano.

²⁶ *Firmum.*] *Fermo*, in Marchia Anconitanâ.] *Castrum*, *Castro* in Tuscia.

* *Æternia.*] *Isernia*, in Samnio, *dans l'Abruzzo*.] *Æsulum*, lege cum aliis. *Alitum*, *Ascoli* in Piceno.] *Alitum*, *Pala*, in Ducatu Bracciani.] *Fregellæ*, *Ponte Corvo*, in Campania.] *Brundisium*, *Brindisi*, in agro Hydruntino, *Dans la terre d'Otrante*.

²⁷ *Floralium ludorum.*] In Floræ honorem institutorum: ob ingentem pecuniz vim, quam hereditate populo Romano reliquerat. Quod cum postea flagitiosum senarui videretur (nam eas opes metetrico quæstu Flora paraverat) pu-

postque biennium deducta ²⁸ Valentia, & sub adventum in Italiam Hannibal, Cremona, atque Placentia.

XV. ^a Deinde neque dum Hannibal in Italia moratur, neque proximis post excessum ejus annis, vacavit Romanis colonias condere; cum esset in bello conquirendus potius miles, quam dimittendus, & post bellum vires refrendæ magis, quam spargendæ. Cnæo autem Manlio Volfone, & Marco Fulvio Nobiliore Consulibus ¹ Bononia deducta Colonia, abhinc annos ferme ducentos septemdecim; & post quadriennium. ² Pisaurum, ac Potentia; interjecti quoque triennio, Aquileia, & Gravisca, & post quadriennium ³ Luca. Eodem temporum tractu (quamquam apud quosdam ambigitur) ⁴ Puteolos, Salernumque, & Buxentum missi coloni: ⁵ Auximum autem in Picenum, abhinc annos ferme centum octuaginta septem ante triennium, quam Cassius censor, ⁶ à ⁷ Lupericali in Palatium ¹⁵ versus, ⁷ theatrum facere instituit: cui in ⁸ demoliendo eximia civitatis severitas, & consul Cæpio resistere, quod ego inter clarissima

INTERPRETATIO.

^a Deinde, neque dum Hannibal constitit in Italia, neque primis annis post ejus discessum, integrum fuit Romanis

deducere colonias.

^b A Lupericali versus montem Palatinum.

NOTÆ.

dedendæ rei dignitatem querere placuit. Ergo Floram Deam esse patres finxerunt: quæ floribus præflet: quæque esset placanda, fruges ut feliciter provenirent.

²⁸ Valentia.] Nunc Bivona non procul à Monteleone ulterioris Calabria:] Cremona, non procul à Mantua: Placentia, Plaisance, utraque Gallie Cisalpinæ ad Padum.

¹ Bononia.] Sita est prope Rhenum amnem, in dominio Pontificio: Pinguis solitudo nobis dicitur, *Bontagne la grasse*.

² Pisaurum.] *Fesaro* Ducatus Urbini, in ditione Pontificia, & in orâ Adriatici maris.] Potentia, urbs Piceni, excisa, cujus nomen superest in proximâ Abbatia, quæ sanctæ Mariæ dicitur, non procul à portu Recitenensi, *Recanati*.] Aquileia, *Aquile*, aliâs perampla: nunc ob aëris inclementiam deserta.] Gravisca, in Etruriâ; nunc excisa, cujus ex ruinis crevit Cornetum, *Cornato*, in provinciâ Patrimonia S. Petri.

³ Luca.] Urbs munitissima, nunc sui juris, & Respublica libera, *Lucques*.

⁴ Puteolos.] Incolis *Pozzuolo*: nobis

Pouzol. In orâ littorali Provincie Terræ Laboris, cum portu celeberrimo.] Salernum, *Salerno*, in regno Neapolitano, Principatus Citerioris caput; cum arce, & portu, in orâ Tyrtheni maris.] Buxentum *Policastro*, ibidem.

⁵ Auximum.] *Ostimo*, non *Ostia*; ut multi perperam scripserunt. Paret summo Pontifici.

⁶ Lupericali.] Locus erat sub monte Palatino, Panis, Arcadis Deo, Sacer. Hinc Sacerdotes Panis dicti sunt Luperci.

⁷ Theatrum.] Lapidum: cum antea theatra, quemadmodum vocant temporaria, ex ligno struerentur.

⁸ Demoliendo.] Mendo non caret hic locus. Nam quod Boetius ait *demoliri*, sumi pro *moliri*: id dicit proflus gratis, cum sine ullius exempli appositione dicat. Manlius locum, haud dubie corruptum, sic restituit: *in moliendo*. Adderem equidem in eo moliendo, de muratis in eo: quas literulas corrumpere pronum librariis fuit. Sic autem sensus optimus efficitur.

publicæ voluntatis argumenta numeraverim. Cassio autem Longino, & Sextio Calvino (qui ¹⁰ Sallues apud ¹¹ Aquas, quæ ab eo Sextiæ appellantur, devicit) Consulibus, ¹² l'abrateria deducta est, abhinc annos ferme centum quinquaginta septem; & post annum ¹³ Scylacium, Minervium, Tarentum, Neptunia, Carthagoque in Africa prima, ut prædiximus extra Italiam, colonia condita est. ¹⁴ de Dortonâ ambigitur. ¹⁵ Narbo autem Martius in Gallia, Marco Porcio, Quinto Marcio consulibus, abhinc annos circiter centum quinquaginta tres, deducta colonia est, ¹⁶ post tres & viginti annos in ¹⁷ Vagiennis ¹⁸ Eporædia, Mario sexties, Valerioque Flacco consulibus. ¹⁹ Neque facile memoriæ mandaverim, quæ, nisi militaris, post hoc tempus deducta sit.

XVI. Cùm hæc particula operis velut formam propositi excesserit: quamquam intelligo, mihi, in hac tam præcipiti festinatione, quæ me, rotæ^a preñive gurgitis, ac verticis modo nusquam pati-

INTERPRETATIO.

e Neque facile prodiderim scriptis, an sit post hoc tempus.
ad alia colonia, quam militaris, missa a Et rapidi gurgitis.

NOTA.

9 Publicæ voluntatis.) Propensionis ad veteres mores retinendos.

10 Sallues.) Les Provençaux. Salyi, & Salyes Plinio, Livio Salvii, Saluvii Marcelliano dicuntur.

11 Aquas, quæ ab eo Sextiæ.) Urbs est Galliæ Narbonensis, vulgo Aix, totius provinciæ Parlamentii sedes.

12 Fabrateria.) Nunc Faventia, Volscorum pagus in Latio, prope Lirim, in ditione Pontificiâ.

13 Scylacium.) Nunc Squillace, Calabriae ulterioris. Minervium, Minervino, aut Monervino, tegni Neapolitani, in provinciâ Barianti, in ipso limite Basilicæ, versus montes. Tarentum, Tarente: aliâs magnæ Græciæ, in Calabria: hodie vterque regni Neapolitani, in tetta Hydruntinâ. Neptunia, oppidum fuit magnæ Græciæ, apud Scylacium, ad montis Moscii radices. Verùm illud video hodie ignotari.

14 De Dortonâ.) Dortonæ. Urbs probe munita, in Mediolanensî tractu, sub Hispanorum dominio.

15 Narbo Martius.) Narbonne, in Occitanâ provinciâ, juxta ramum fluvii Atacis (de l'Aude) manu ductum aliâs à Komani, nunc La Robine. dictum,

non procul ab ora Mediterranei maris. Ac unde Martius dicitur? Ex eo, quod ex legione Martiæ Cæsar eò colonos deduxerit. Certe plurimæ coloniar: à legionibus, quæ in iis erant collocatæ, nomen sibi pepererunt, ut sextanorum, secundanorum, Decumanorum, &c. Scribendum verò est Martius, non Marcus, ut apud Sigonium de Ant. jure Provinc. lib. 1. cap. 6. testatur vetus aræ inscriptio. PRO COLONIS. IN COLISQUE. COL. JUL. PATERN. NARB. MART.

16 Post tres & viginti annos.] Aliter legit Vollsius, Authoribus Pigbio in Annal. Roman. Et Philippo Cluverio in Italia antiquâ. Sic legit: Deducta colonia, & post duo de viginti annos in Vagiennis Eporædia. Quod distinctionem mutavit, & pro est, teposuerit, & facile probat: quod verò tollat Vagiennis, & Eporædia, ut reponat Vagiennis, & Eporædia, tantum fero: nam utrumque dicitur.

17 Vagiennis.] Populi fuerunt Liguriæ montanæ, seu Galliæ subalpinae, prope fontes Padis.

18 Eporædia.] Nunc Turis, in Pedemontio, ad Duriam fluvium.

19 Verticis.] Quintilianus lib. 8. cap. 2. ait verticem esse, quicquid in se verti-

tur consistere, pænè magis necessaria prætereunda, quam supervacua amplectenda, ^b nequeo tamen temperare mihi, quin rem, capè agitatam animo meo, neque ad liquidum ratione perductam, lignem stylo. ^c Quis enim abundè mirari potest, quod eminentissima cuiusque professionis ingenia, ² in eam formam, & in idem artui temporis congruens spatium; & quemadmodum clausa ¹ capsâ, aliòque septo diversi generis animalia, nihilominus separata alienis, in unum quoque corpus congregantur; ita cuiusque clari operis capacia ingenia in similitudinem & temporum, & profectuum, semet ipsa ab aliis separaverunt? Una, neque multorum annorum spatio divisa, ætas, per divini spiritus viros ⁴ Æschylum, ⁵ Sophoclem, Euripidem, illustra-

INTERPRETATIO.

^b Tamen non possum me tenere, quin mandem scriptis rem, de quâ sæpe cogitavi, & qua nondum clarè demonstrata est ullo argumento.

^c Nam quis potest satis mirari, quod ingenia præstantissima in qualibet arte convenerint in idem spatium angustis temporis, & in eundem modum querendi

perfectionem suæ artis? & sicut animalia diversa speciei, licet inclusa eodem capso, aut quolibet clausstro, ita separantur inter se, ut una quaque species coeat in unum gregem: sic homines capacis præstantis alicujus operis, conjuncti inter se similitudine temporum & studiorum, segregaverint se ab aliis.

NOTÆ.

tur: explicandum tamen esse maximè de contortâ in se aquâ: *un tournant d'eau*.

² *In eam formam.*] Corruptissimus, ac difficillimus locus: in quo restituendo Vollium secuti sumus. Hunc ita castigatum ex integro nobis reliquit. Quis enim abundè mirari potest, quod eminentissima cuiusque professionis ingenia in eandem formam, & in idem arctati temporis congruerint spatium? Et quemadmodum clausa capsâ aliòve septo diversi generis animalia, nihilominus, separata alienis, in unum quaque corpus congregantur; ita cuiusque clari operis capacia ingenia in similitudinem & temporum, & profectuum semetipsa ab aliis separaverint? Lucem attulit quidem Vollius: at non omnino sensum patefecit. Quem vide in interpretatione.

³ *Capsâ.*] Vollius proficitur, pro capsâ, se restituisse capsâ, fide codicis M. significat autem capsus, vallum, claustrum, seu locum fudibus septum, ac munitum. ⁴ *Æschylum.*] Athenis floruit Olym-

piade 70. juxta Eusebium: 60. juxta alios vixit annos 65 Hieronis Siciliæ regis tempore, ac in ipsâ Sicilia, ut perhibent, mortuus: sed miro fao. Ei prædictum fuerat, ipsum casu domus interitum. Quare mediis in agris debebat. Non tamen vim sati deelinavit. Nam cum fortè aperto, quod calvum erat, capire sederet, aquilam hæc prætervolare contigit: quæ testitudinem in Æschyli caput illisit, raris saxum esse propier ejus calvitium. Quo iectu Poëta interit. Ita Ælian. & Valer. Maxim.

⁵ *Sophoclem.*] Sophili filium, Æschylo 17. annis juniorem. Annos natus 95. obiit; acino, teste Luciano, strangulatus. [Euripidem, natus est Salamine in Atticæ insulâ cognomine; quo anno Xerxes in Græciam irrupit. Ei Mnesarchus pater fuit; mater verò Clito. Obiit annos natus 75. diro mortis genere. Cum enim cernarus ab Archelao Macedoniæ rege, à quo unicè diligebatur, noctu rediret, a canibus saceratus est.

vite tragicæ illam, & veterem sub ⁶ Cratino, Aristophane, & Eupolide comœdiam: ac novam comicam ⁷ Menandrus, æqualesque ejus ætatis magis, quàm operis, ⁸ Philemon, ac Diphilus, & invenere intra paucissimos annos neque imitanda reliquere. ⁹ Philosphorum quoque ingenia, Socratico ore defluentia, omnium quos paulò antè enumeravimus, quanto post Platonis, Aristotelisque mortem floruisse spatio? Quid ante Iſocratem, quid post ejus auditores, eorumque discipulos clarum in Oratoribus fuit? ¹⁰ ad cò quidem artatum angustiis temporum, ut nemo memorià dignus alter ab altero videri nequiverint.

XVII. Neque hoc in Græcis, quàm in Romanis, evenit magis. ¹ Nam, nisi aspera, ac rudia repetas, & inventi laudanda nomine, ² in Attio, circaque cum Romana tragicæ est: dulcesque Latini leporis facietæ per ³ Cæcilium ⁴ Terentiumque, &

INTERPRETATIO.

d Philosophi quoque, quos paulò antè recensuimus, profecti ex disciplinâ Socraticâ, &c.

e Certe id totum comprehensum fuit adeò exiguo spatio temporis, ut nullus fuerit memorabilis, quin puteris videri

alter ab altero.

a Nam nisi revoces inculta, & impolita, & solum laudabilia propter inventionem, Romana tragicæ continetur in operibus Attii, & illius contaneorum.

NOTÆ.

⁶ Cratino.] Atheniensis, Callimedidis filio. Adeo amans vini fuit, ut ob ruptum vas, & effusum vinum, dolore perierit.] *Aristophanes*, ex Lindo Rhodi oppido] *Eupolide*, Athenis, in patria sua morant. In mare dejectus est ab iis, in quos scripserat: dubitatur, an jussu Alcibiadis, quem versibus perstrinxerat. Certe tùm Alcibiades edicto cavet, ne quis in alios fabulas scriberet. Ex quo factum est, ut apud Athenienses primum, ac subinde apud Romanos pricæ Comediæ acerbitas in leniorem formam mutata sit.

⁷ Menandrus.] Atheniensis: annos natus 55. submersus est, dum in Piræo portu nataret.

⁸ Philemon.] Damone patre natus est Syracusis, juxta Suidam: Pompeiopolis in Ciliciæ urbe, juxta Strabonem. Rifu corruit exanimis, asinum ficos mandentem intuens, ita post Lucianum Valer. Max.] *Diphilus*, Sinopenis fuit, dictus *χρυσῆς*, id est, maxime comicus.] De Socrate, Platone, Aristotele, & Iſocrate multa passim traduntur apud Scriptores, quæ atteste supervacaneum, esset.

¹ Attio.] Quibusdam legitur *Attio*: qui Serrano, & Mancino consulibus, jam sene Pacuvio insigni tragico, floruit. Cicero scripsit, eum ita Decio Bruto gratum fuisse, ut ejus solam versibus templorum, aliorumque ædificiorum frontem exornari juberet.

² Cæcilius.] Gallus insuper fuit, Ennii contubernalis: genere servus. Unde dictus est Statius: quod apud antiquos nomen servile fuit.

³ Terentium.] Carthaginiensem, Terentii Lucani libertum. A quo cum propter ingenium, ac formam liberaliter esset institutus, manumque maturè missus, brevi in amicitiam venit nobilium: maximeque Lælii, ac Scipionis. Quorum operâ in scribendo usus esse, propter sermonis elegantiam, creditur. Cujus opinionis invidia illi in Græciam navigandi causa fuit. Unde cùm rediret, naufragio perit, cum octo & centum Menandri fabulis, quas Latino sermone donaverat. Aliqui tamen eum Romam rediisse, sed tædio, propter amissas fabulas, extinctum esse prodiderunt.

D

^a Afranium suppari ætate nituerunt. Historicos, ^b [ut & Livium quoque priorum ætati adstruas] præter Catonem, & quosdam veteres, & obscuros, minùs octuaginta annis circumdatum ævum tulit, ut nec Poëtarum in antiquius, citeriusve processit ubertas. At oratio, ac vis forensis, perfectumque ^c profæ eloquentiæ decus, ut idem separatur

⁵ Cato [pace Publii Crassi, Scipionisque, & Lælii, & Gracchorum, & Fannii, & Sergii Galbæ dixerim] ^e ita universa sub principe operis sui erupit Tullio: ut delectari ante eum paucissimis, mirari verò neminem possis, nisi aut ab illo visum, aut qui illum viderit. Hoc

¹⁰ idem evenisse grammaticis, ^f plasticis, pictoribus, sculptoribus, ^d quisquis temporum institerit notis, reperiret, & eminentia cujusque operis artissimis temporum claustris circumdata. ^e Hujus ergo præcedentisque sæculi, ingeniorum similitudines congregantis & in studium par, & in emolumentum, causas cum semper requiro,

¹⁵ numquam reperio, quas esse veras confidam, sed fortasse verisimiles, inter quas has maxime. Alit æmulatio ingenia: & nunc invidia, nunc admiratio ⁷ incitationem accendit: ⁸ naturæque, quod summo studio petatum est, ascendit in summum: ^f difficilisque in perfectio mora est, naturaliterque, quod procedere non potest, recedit: &

²⁰ ut primo ad consequendos, quos priores ducimus, accendimur: ita, ubi aut præteriri, aut æquari eos posse desperavimus, studium cum spe senescit, &, quod assequi non potest, sequi definit: &, velut occupatam relinquens materiam, quærit novam: præteritioque eo, in quo eminere non possumus, aliquid, in quo nitamur, cen-

INTERPRETATIO.

^b Etiam si numerares Livium inter antiquos.

^c Ita omnis extulit se sub Cicerone, peritissimo sua artis, &c.

^d Quisquis observabit tempora.

^e Ergo cum inveſtigo causas, propter

quas hoc sæculo, & superiore homines amplexi sint omnes eadem studia, & eosdem progressus, &c.

^f Et difficile est barere in eo, quod perfectum est.

NOTÆ.

^a Afranium.] Id unum de illo scitur, quod Cicero tradidit: eum in togatis, & ætellanis scribendis excelluisse, hoc est, Comædiis, in quibus humiles, ac ridiculæ personæ inducebantur.

⁵ Profæ.] Orationis liberæ, nullisque numeris adstrictæ. Quâ voce, præter Velleium, Quintilianus, Suetonius, & Ausonius usi sunt.

⁶ Plasticis.] Statuariis. Nam inter alias statuæ pars numeratur etiam Plasti-

ce, quæ argillam tractat.

⁷ Incitationem.] Acidalius cum plerisque vult legi, invitationem. Sed pace illorum retineo, incitationem. Nam primum vox latina est deinde facilis ejus sensus: æmulatio alit ingenia: & nunc invidia; nunc admiratio accendit, quæ jam æmulatio incitaverat.

⁸ Naturæque.] Lege potius maturæ, id est, citæ. Quod etiam aliis observatum est.

quirimus: 8 sequiturque, ut frequens ac mobilis transitus maximum perfecti operis impedimentum sit.

XVIII. Transit admiratio ¹ ad conditionem temporum, & ad urbium. ²Una urbs Attica pluribus annis eloquentiæ, quam universa Græcia, operibusque floruit: aded ut corpora gentis illius separata sint in alias civitates, ingenia verò solis Atheniensium muris clausa existimes. Neque ego hoc magis miratus sim, quam, neminem Argivum, Thebanum, Lacedæmonium Oratorem, aut, dum vixit, auctoritate, aut post mortem memoria dignum existimatum.

³ Quæ urbes, & multæ aliæ, talium studiorum fuere steriles, nisi 10

⁴ Thebas unum os Pindari illuminaret. Nam ⁵ Alcmana Lacones falsò sibi vindicant.

INTERPRETATIO.

g Alique hinc fit, ut transitus creber ab una et ad aliam plurimum obset perfecti operis.

NOTÆ

¹ *Ad conditionem.*] Lipsius & Schegxius scribunt *ad conditione temporum*: quod sanè sensus postulat.

² *Una urbs Attica.*] Ecce variorum lectiones ad hunc locum: *Manutii*, una urbs Attica pluribus annis eloquentiæ, quam universa Græcia, operibusque floruit. *Lipsii*, pluribus annis eloquentiæ, quam universa Græcia, uberiusque floruit. *Aldatii*, pluribus annis eloquentiæ, quam universa Græcia operibus, (rebus gestis) floruit. *Sebekii*, una urbs Attica pluribus annis eloquentiæ, quam universa Græcia, operibus floruit. Harum lectionum, quam velis, elige: sensus is esse mihi videtur. Solæ Athenæ diutius floruerunt, atque pluribus eloquentiæ operibus quam universa Græcia.

³ *Quæ urbes & multa alia.*] Ms. lectio erat: *existimatumque urbes, & initialia talium studiorum fuere steriles.* Unde Vossius legi: *existimatum. Quæ urbes etiam, ut alia, talium, &c.* Quam lectionem

amplector, & sic explico. Cujus rei causam putarem esse, quia istæ urbes, ut aliæ, nullos habuerunt, qui talibus studiis operam dederint; nisi Pindarus, suis carminibus, insignes Thebas redderet.

⁴ *Thebas.*] Thebani, Lyricorum principis. De quo ram eleganter Horat. lib. 4. *carm. Od. 2.*

*Pindarum quisquit studeat amulari,
Iule, ceratis ope Dadaleæ
Nititur penmis, vitreo daturus
nomina ponto.*

In eadem Ode Dirceus cygnus dicitur: Cygnus quidem suavitæ carminis: Dirceus autem à Dirce, fonte Thebano, Olympiade 76. floruit, Æschyli tempore. Obiit annum agens 55.

⁵ *Alcmana.*] Eum ferè omnes ex Lydia Messenium fecerunt. Sparte tamen educatus, usus est Dorica lingua, quæ Lacedæmoniorum erat: eoque nomine, Sparte civis habitus est. Lyricorum poetarum primus fuit.

C. VELLEII PATERCULI HITORIÆ ROMANÆ AD M. VINICIUM COS.

LIBER SECUNDUS.

- 1 **P**OTENTIÆ Romanorum ¹ prior Scipio viam aperuerat, luxuriæ posterior aperuit. Quippe, remoto Carthaginis metu, sublataque imperii æmulâ, non gradu, sed præcipiti cursu à virtute descitum, ad vicia transfertur; vetus disciplina deserta, nova inducta;
- 5 in somnum à vigiliis, ab armis ad voluptates, à negotiis in otium conversa civitas. ² tùm ³ Scipio Nasica in Capitolio porticus, tùm, quas prædiximus, Metellus, tùm in Circo Cnæus Octavius multò amœnissimam moliti sunt: publicamque magnificentiam secuta privata luxuria est. Triste deinde, & contumeliosum bellum
- 10 in Hispaniâ, duce latronum ⁴ Viriatho, securum est: quod ita variâ fortunâ gestum est, ut sapius Romanorum gereretur adversâ: sed, interempto Viriatho ⁵ fraude magis, quàm virtute, Servilii Cæpionis, Numantinum gravius exarsit. Hæc urbs nunquam plura, quàm

N O T A.

¹ *Prior Scipio.*] Uterque dictus Publius Cornelius Africanus. Sed prior, Africanus major: posterior autem, Æmilianus, & Africanus minor; Pauli quidem Æmilii filius: at per adoptionem Scipionis Africanus majoris nepos.

² *Tum.*] Ante everfam Carthaginem annis ferme decem.

³ *Scipio Nasica.*] Erat Africani frater patruelis. Is est, ut infra videbitur, qui Vir Optimus à Senatu judicatus est. Has porticus Censor in Capitolio posuit: Metellus prope circum Flaminium: Cn. Octavius in hoc ipso circo, juxta Plinium. Quam Cn. Octavius posuit, invenies Corinthiam dici à structura; Macedonicam,

ob regem Perseum devictum.

⁴ *Viriatho.*] Ex venatore latro, ex latrone dux Lusitanorum factus adversus Romanos, eos cecidit non semel. Vicit prætores duos: Vetilium, quem etiam caprum, ex Appiano, trucidavit, & Cn. Plancium.

⁵ *Fraude magis, quam, &c.*] Cum enim Q. Fab. Max. Servilianus à Viriatho circumventus opprimi posset, pacem præpotanti æquis conditionibus dedit. Quâ postea neglectâ, Q. Servilius Cæpio ann. 614. Viriathum repente adortus, corruptis ejus legatis, ipsum interemit. Atque hæc est fraus Cæpionis.

decem millia, propriæ juventutis, armavit, sed, vel ferocia ingenii, vel inficitia nostrorum ducum, vel fortunæ indulgentia, cum alios duces, tum Pompeium, magni nominis virum, ad turpissima deduxit fœdera, (hic primus è Pompeiis Consul fuit) nec minus turpia ac detestabilia ⁶ Mancilum Hostilium Consulem : ⁷ sed Pompeium gratia impunitum habuit, Macinum ⁸ verecundia, quippe, non reculando perduxit huc, ut per ⁹ Feciales nudus, ac post tergum religatis manibus, dederetur hostibus : quem illi recipere se negaverunt, sicut quondam ⁹ Caudini fecerunt, dicentes, publicam violationem fidei non debere unius lui sanguine.

II. ¹ Immanem deditio Mancini civitatis movit dissensionem: quippe Tiberius Gracchus, Tiberii Gracchi, clarissimi, atque eminentissimi viri, filius, Publii Africani ex filiâ nepos, quo ² Quæstore & auctore id fœdus ictum erat, nunc graviter ferens aliquid à se factum infirmari, nunc similis vel judicii, vel pœnæ metuens discrimen, tribunus plebis creatus, vir alioqui vitâ innocentissimus, ingenio florentissimus, proposito sanctissimus, tantis denique adornatus virtutibus, quantas perfectâ & naturâ & industriâ, mortalis conditio recipit, Publio Mucio Scævola, Lucio Calpurnio Consulibus, abhinc annos centum sexaginta duos, descivit à bonis; politusque totî Italiæ civitatem, simul etiam promulgatis ³ agrariis le-

INTERPRETATIO.

a Sed favor exemit Pompeium pœnâ; reverentia Mancinum.

b Quippe consentiendo adduxit eò, ut

traderetur hostibus per, &c.

a Traditio Mancini hostibus excitavit in urbe ingentem discordiam.

NOTÆ.

⁶ Mancinum Hostilium.] Eo duce triginta Romanorum millia fusa à Numan-tinorum millibus quatuor. Quam ignominiam consecuta pax erat adeo turpis, ut senatus eam habere ratam noluerit, tanquam sine sua autoritate factam.

⁷ Verecundia.] Hic accipitur pro reverentia. Ita *Liquis lib. 34.* nisi verecundia pudoris, ac majestatis matronarum me tenuisset. Ergo reverentia Mancini clarissimi viri, alioqui culpam agnoscentis, nec pœnam recusantis obsuit, ne puniretur à Senatu. At, inquit, si hostibus deditus; quomodo impunitus fuit? Hoc sensu ait Boëclerus; 1. quia non receptus, 2. Quia restitutus in pristinam dignitatem.

3. Quia admissus ad novos honores. 4. Quia eam deditiois contumeliam ipse minime loco pœnæ habuit: quippe qui teste Plinio, statuum sibi eodem habitu,

quò erat deditus hostibus, crexerit.

⁸ Feciales.] Vulgo, *Heraults d'armes.* Sic dicti à faciendo: quod bello, pacique faciendæ præsent. Bellum imprimis non licebat gerere, nisi feciales illud, & justâ causâ susceptum declaravissent, & prius indixissent.

⁹ Caudini.] Samnites. Sp. Posthumium, quem victum Senatus ipsis dederat, recipere noluerunt. Dicti sunt Caudini ab oppido Caudio, apud quod contra Romanos adeo pugnaverunt feliciter, ut eorum legiones sub jugum miserint. Unde Caudinæ fauces, aut Furcæ: nunc *Stetto di Arpaia.*

¹ Agrariis legibus.] Jubeant, ut agri, qui olim populi fuissent; nunc autem ad privatos pertinere, iterum populo dividerentur.

gibus, ^a omnibus statum concupiscentibus, ^b summa imis miscuit; & in præruptum, atque anceps periculum adduxit rempublicam, Octavioque collegæ, pro bono publico stanti, imperium abrogavit: Triumviros agris dividendis, ^c coloniisque deducendis creavit se, ^d focerumque suum consularem Appium, & Gracchum fratrem, admodum juvenem.

III. Tùm Publius Scipio Nasica, ejus qui ^e optimus vir¹ à senatu judicatus erat, nepos; ejus, qui censor porticus in Capitolio fecerat, filius; pronepos autem Cnæi Scipionis, celeberrimi viri, Publii Africani² patrui, privatusque, ^f & togatus, cum esset consobrinus Tib. ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^{aa} ^{ab} ^{ac} ^{ad} ^{ae} ^{af} ^{ag} ^{ah} ^{ai} ^{aj} ^{ak} ^{al} ^{am} ^{an} ^{ao} ^{ap} ^{aq} ^{ar} ^{as} ^{at} ^{au} ^{av} ^{aw} ^{ax} ^{ay} ^{az} ^{ba} ^{bb} ^{bc} ^{bd} ^{be} ^{bf} ^{bg} ^{bh} ^{bi} ^{bj} ^{bk} ^{bl} ^{bm} ^{bn} ^{bo} ^{bp} ^{bq} ^{br} ^{bs} ^{bt} ^{bu} ^{bv} ^{bw} ^{bx} ^{by} ^{bz} ^{ca} ^{cb} ^{cc} ^{cd} ^{ce} ^{cf} ^{cg} ^{ch} ^{ci} ^{cj} ^{ck} ^{cl} ^{cm} ^{cn} ^{co} ^{cp} ^{cq} ^{cr} ^{cs} ^{ct} ^{cu} ^{cv} ^{cw} ^{cx} ^{cy} ^{cz} ^{da} ^{db} ^{dc} ^{dd} ^{de} ^{df} ^{dg} ^{dh} ^{di} ^{dj} ^{dk} ^{dl} ^{dm} ^{dn} ^{do} ^{dp} ^{dq} ^{dr} ^{ds} ^{dt} ^{du} ^{dv} ^{dw} ^{dx} ^{dy} ^{dz} ^{ea} ^{eb} ^{ec} ^{ed} ^{ee} ^{ef} ^{eg} ^{eh} ^{ei} ^{ej} ^{ek} ^{el} ^{em} ^{en} ^{eo} ^{ep} ^{eq} ^{er} ^{es} ^{et} ^{eu} ^{ev} ^{ew} ^{ex} ^{ey} ^{ez} ^{fa} ^{fb} ^{fc} ^{fd} ^{fe} ^{ff} ^{fg} ^{fh} ^{fi} ^{fj} ^{fk} ^{fl} ^{fm} ^{fn} ^{fo} ^{fp} ^{fq} ^{fr} ^{fs} ^{ft} ^{fu} ^{fv} ^{fw} ^{fx} ^{fy} ^{fz} ^{ga} ^{gb} ^{gc} ^{gd} ^{ge} ^{gf} ^{gg} ^{gh} ^{gi} ^{gj} ^{gk} ^{gl} ^{gm} ^{gn} ^{go} ^{gp} ^{gq} ^{gr} ^{gs} ^{gt} ^{gu} ^{gv} ^{gw} ^{gx} ^{gy} ^{gz} ^{ha} ^{hb} ^{hc} ^{hd} ^{he} ^{hf} ^{hg} ^{hh} ^{hi} ^{hj} ^{hk} ^{hl} ^{hm} ^{hn} ^{ho} ^{hp} ^{hq} ^{hr} ^{hs} ^{ht} ^{hu} ^{hv} ^{hw} ^{hx} ^{hy} ^{hz} ^{ia} ^{ib} ^{ic} ^{id} ^{ie} ^{if} ^{ig} ^{ih} ⁱⁱ ^{ij} ^{ik} ^{il} ^{im} ⁱⁿ ^{io} ^{ip} ^{iq} ^{ir} ^{is} ^{it} ^{iu} ^{iv} ^{iw} ^{ix} ^{iy} ^{iz} ^{ja} ^{jb} ^{jc} ^{jd} ^{je} ^{jf} ^{jj} ^{jk} ^{jl} ^{jm} ^{jn} ^{jo} ^{jp} ^{jq} ^{jr} ^{js} ^{jt} ^{ju} ^{jv} ^{jw} ^{jx} ^{ky} ^{kz} ^{la} ^{lb} ^{lc} ^{ld} ^{le} ^{lf} ^{lg} ^{lh} ^{li} ^{lj} ^{lk} ^{ll} ^{lm} ^{ln} ^{lo} ^{lp} ^{lq} ^{lr} ^{ls} ^{lt} ^{lu} ^{lv} ^{lw} ^{lx} ^{ly} ^{lz} ^{ma} ^{mb} ^{mc} ^{md} ^{me} ^{mf} ^{mg} ^{mh} ^{mi} ^{mj} ^{mk} ^{ml} ^{mm} ^{mn} ^{mo} ^{mp} ^{mq} ^{mr} ^{ms} ^{mt} ^{mu} ^{mv} ^{mw} ^{mx} ^{my} ^{mz} ^{na} ^{nb} ^{nc} nd ^{ne} ^{nf} ^{ng} ^{nh} ⁿⁱ ^{nj} ^{nk} ^{nl} ^{nm} ⁿⁿ ^{no} ^{np} ^{nq} ^{nr} ^{ns} ^{nt} ^{nu} ^{nv} ^{nw} ^{nx} ^{ny} ^{nz} ^{oa} ^{ob} ^{oc} ^{od} ^{oe} ^{of} ^{og} ^{oh} ^{oi} ^{oj} ^{ok} ^{ol} ^{om} ^{on} ^{oo} ^{op} ^{oq} ^{or} ^{os} ^{ot} ^{ou} ^{ov} ^{ow} ^{ox} ^{oy} ^{oz} ^{pa} ^{pb} ^{pc} ^{pd} ^{pe} ^{pf} ^{pg} ^{ph} ^{pi} ^{pj} ^{pk} ^{pl} ^{pm} ^{pn} ^{po} ^{pp} ^{pq} ^{pr} ^{ps} ^{pt} ^{pu} ^{pv} ^{pw} ^{px} ^{py} ^{pz} ^{qa} ^{qb} ^{qc} ^{qd} ^{qe} ^{qf} ^{qg} ^{qh} ^{qi} ^{qj} ^{qk} ^{ql} ^{qm} ^{qn} ^{qo} ^{qp} ^{qq} ^{qr} ^{qs} ^{qt} ^{qu} ^{qv} ^{qw} ^{qx} ^{qy} ^{qz} ^{ra} ^{rb} ^{rc} rd ^{re} ^{rf} ^{rg} ^{rh} ^{ri} ^{rj} ^{rk} ^{rl} ^{rm} ^{rn} ^{ro} ^{rp} ^{rq} ^{rr} ^{rs} ^{rt} ^{ru} ^{rv} ^{rw} ^{rx} ^{ry} ^{rz} ^{sa} ^{sb} ^{sc} ^{sd} ^{se} ^{sf} ^{sg} ^{sh} ^{si} ^{sj} ^{sk} ^{sl} ^{sm} ^{sn} ^{so} ^{sp} ^{sq} ^{sr} ^{ss} st ^{su} ^{sv} ^{sw} ^{sx} ^{sy} ^{sz} ^{ta} ^{tb} ^{tc} ^{td} ^{te} ^{tf} ^{tg} th ^{ti} ^{tj} ^{tk} ^{tl} ^{tm} ^{tn} ^{to} ^{tp} ^{tq} ^{tr} ^{ts} ^{tt} ^{tu} ^{tv} ^{tw} ^{tx} ^{ty} ^{tz} ^{ua} ^{ub} ^{uc} ^{ud} ^{ue} ^{uf} ^{ug} ^{uh} ^{ui} ^{uj} ^{uk} ^{ul} ^{um} ^{un} ^{uo} ^{up} ^{uq} ^{ur} ^{us} ^{ut} ^{uu} ^{uv} ^{uw} ^{ux} ^{uy} ^{uz} ^{va} ^{vb} ^{vc} ^{vd} ^{ve} ^{vf} ^{vg} ^{vh} ^{vi} ^{vj} ^{vk} ^{vl} ^{vm} ^{vn} ^{vo} ^{vp} ^{vq} ^{vr} ^{vs} ^{vt} ^{vu} ^{vv} ^{vw} ^{vx} ^{vy} ^{vz} ^{wa} ^{wb} ^{wc} ^{wd} ^{we} ^{wf} ^{wg} ^{wh} ^{wi} ^{wj} ^{wk} ^{wl} ^{wm} ^{wn} ^{wo} ^{wp} ^{wq} ^{wr} ^{ws} ^{wt} ^{wu} ^{wv} ^{ww} ^{wx} ^{wy} ^{wz} ^{xa} ^{xb} ^{xc} ^{xd} ^{xe} ^{xf} ^{xg} ^{xh} ^{xi} ^{xj} ^{xk} ^{xl} ^{xm} ^{xn} ^{xo} ^{xp} ^{xq} ^{xr} ^{xs} ^{xt} ^{xu} ^{xv} ^{xw} ^{xx} ^{xy} ^{xz} ^{ya} ^{yb} ^{yc} ^{yd} ^{ye} ^{yf} ^{yg} ^{yh} ^{yi} ^{yj} ^{yk} ^{yl} ^{ym} ^{yn} ^{yo} ^{yp} ^{yq} ^{yr} ^{ys} ^{yt} ^{yu} ^{yv} ^{yw} ^{yx} ^{yy} ^{yz} ^{za} ^{zb} ^{zc} ^{zd} ^{ze} ^{zf} ^{zg} ^{zh} ^{zi} ^{zj} ^{zk} ^{zl} ^{zm} ^{zn} ^{zo} ^{zp} ^{zq} ^{zr} ^{zs} ^{zt} ^{zu} ^{zv} ^{zw} ^{zx} ^{zy} ^{zz} ^{aa} ^{ab} ^{ac} ^{ad} ^{ae} ^{af} ^{ag} ^{ah} ^{ai} ^{aj} ^{ak} ^{al} ^{am} ^{an} ^{ao} ^{ap} ^{aq} ^{ar} ^{as} ^{at} ^{au} ^{av} ^{aw} ^{ax} ^{ay} ^{az} ^{ba} ^{bb} ^{bc} ^{bd} ^{be} ^{bf} ^{bg} ^{bh} ^{bi} ^{bj} ^{bk} ^{bl} ^{bm} ^{bn} ^{bo} ^{bp} ^{bq} ^{br} ^{bs} ^{bt} ^{bu} ^{bv} ^{bw} ^{bx} ^{by} ^{bz} ^{ca} ^{cb} ^{cc} ^{cd} ^{ce} ^{cf} ^{cg} ^{ch} ^{ci} ^{cj} ^{ck} ^{cl} ^{cm} ^{cn} ^{co} ^{cp} ^{cq} ^{cr} ^{cs} ^{ct} ^{cu} ^{cv} ^{cw} ^{cx} ^{cy} ^{cz} ^{da} ^{db} ^{dc} ^{dd} ^{de} ^{df} ^{dg} ^{dh} ^{di} ^{dj} ^{dk} ^{dl} ^{dm} ^{dn} ^{do} ^{dp} ^{dq} ^{dr} ^{ds} ^{dt} ^{du} ^{dv} ^{dw} ^{dx} ^{dy} ^{dz} ^{ea} ^{eb} ^{ec} ^{ed} ^{ee} ^{ef} ^{eg} ^{eh} ^{ei} ^{ej} ^{ek} ^{el} ^{em} ^{en} ^{eo} ^{ep} ^{eq} ^{er} ^{es} ^{et} ^{eu} ^{ev} ^{ew} ^{ex} ^{ey} ^{ez} ^{fa} ^{fb} ^{fc} ^{fd} ^{fe} ^{ff} ^{fg} ^{fh} ^{fi} ^{fj} ^{fk} ^{fl} ^{fm} ^{fn} ^{fo} ^{fp} ^{fq} ^{fr} ^{fs} ^{ft} ^{fu} ^{fv} ^{fw} ^{fx} ^{fy} ^{fz} ^{ga} ^{gb} ^{gc} ^{gd} ^{ge} ^{gf} ^{gg} ^{gh} ^{gi} ^{gj} ^{gk} ^{gl} ^{gm} ^{gn} ^{go} ^{gp} ^{gq} ^{gr} ^{gs} ^{gt} ^{gu} ^{gv} ^{gw} ^{gx} ^{gy} ^{gz} ^{ha} ^{hb} ^{hc} ^{hd} ^{he} ^{hf} ^{hg} ^{hh} ^{hi} ^{hj} ^{hk} ^{hl} ^{hm} ^{hn} ^{ho} ^{hp} ^{hq} ^{hr} ^{hs} ^{ht} ^{hu} ^{hv} ^{hw} ^{hx} ^{hy} ^{hz} ^{ia} ^{ib} ^{ic} ^{id} ^{ie} ^{if} ^{ig} ^{ih} ⁱⁱ ^{ij} ^{ik} ^{il} ^{im} ⁱⁿ ^{io} ^{ip} ^{iq} ^{ir} ^{is} ^{it} ^{iu} ^{iv} ^{iw} ^{ix} ^{iy} ^{iz} ^{ja} ^{jb} ^{jc} ^{jd} ^{je} ^{jf} ^{jj} ^{jk} ^{jl} ^{jm} ^{jn} ^{jo} ^{jp} ^{jq} ^{jr} ^{js} ^{jt} ^{ju} ^{jv} ^{jw} ^{jx} ^{ky} ^{kz} ^{la} ^{lb} ^{lc} ^{ld} ^{le} ^{lf} ^{lg} ^{lh} ^{li} ^{lj} ^{lk} ^{ll} ^{lm} ^{ln} ^{lo} ^{lp} ^{lq} ^{lr} ^{ls} ^{lt} ^{lu} ^{lv} ^{lw} ^{lx} ^{ly} ^{lz} ^{ma} ^{mb} ^{mc} ^{md} ^{me} ^{mf} ^{mg} ^{mh} ^{mi} ^{mj} ^{mk} ^{ml} ^{mm} ^{mn} ^{mo} ^{mp} ^{mq} ^{mr} ^{ms} ^{mt} ^{mu} ^{mv} ^{mw} ^{mx} ^{my} ^{mz} ^{na} ^{nb} ^{nc} nd ^{ne} ^{nf} ^{ng} ^{nh} ⁿⁱ ^{nj} ^{nk} ^{nl} ^{nm} ⁿⁿ ^{no} ^{np} ^{nq} ^{nr} ^{ns} ^{nt} ^{nu} ^{nv} ^{nw} ^{nx} ^{ny} ^{nz} ^{oa} ^{ob} ^{oc} ^{od} ^{oe} ^{of} ^{og} ^{oh} ^{oi} ^{oj} ^{ok} ^{ol} ^{om} ^{on} ^{oo} ^{op} ^{oq} ^{or} ^{os} ^{ot} ^{ou} ^{ov} ^{ow} ^{ox} ^{oy} ^{oz} ^{pa} ^{pb} ^{pc} ^{pd} ^{pe} ^{pf} ^{pg} ^{ph} ^{pi} ^{pj} ^{pk} ^{pl} ^{pm} ^{pn} ^{po} ^{pp} ^{pq} ^{pr} ^{ps} ^{pt} ^{pu} ^{pv} ^{pw} ^{px} ^{py} ^{pz} ^{qa} ^{qb} ^{qc} ^{qd} ^{qe} ^{qf} ^{qg} ^{qh} ^{qi} ^{qj} ^{qk} ^{ql} ^{qm} ^{qn} ^{qo} ^{qp} ^{qq} ^{qr} ^{qs} ^{qt} ^{qu} ^{qv} ^{qw} ^{qx} ^{qy} ^{qz} ^{ra} ^{rb} ^{rc} rd ^{re} ^{rf} ^{rg} ^{rh} ^{ri} ^{rj} ^{rk} ^{rl} ^{rm} ^{rn} ^{ro} ^{rp} ^{rq} ^{rr} ^{rs} ^{rt} ^{ru} ^{rv} ^{rw} ^{rx} ^{ry} ^{rz} ^{sa} ^{sb} ^{sc} ^{sd} ^{se} ^{sf} ^{sg} ^{sh} ^{si} ^{sj} ^{sk} ^{sl} ^{sm} ^{sn} ^{so} ^{sp} ^{sq} ^{sr} ^{ss} st ^{su} ^{sv} ^{sw} ^{sx} ^{sy} ^{sz} ^{ta} ^{tb} ^{tc} ^{td} ^{te} ^{tf} ^{tg} th ^{ti} ^{tj} ^{tk} ^{tl} ^{tm} ^{tn} ^{to} ^{tp} ^{tq} ^{tr} ^{ts} ^{tt} ^{tu} ^{tv} ^{tw} ^{tx} ^{ty} ^{tz} ^{ua} ^{ub} ^{uc} ^{ud} ^{ue} ^{uf} ^{ug} ^{uh} ^{ui} ^{uj} ^{uk} ^{ul} ^{um} ^{un} ^{uo} ^{up} ^{uq} ^{ur} ^{us} ^{ut} ^{uu} ^{uv} ^{uw} ^{ux} ^{uy} ^{uz} ^{va} ^{vb} ^{vc} ^{vd} ^{ve} ^{vf} ^{vg} ^{vh} ^{vi} ^{vj} ^{vk} ^{vl} ^{vm} ^{vn} ^{vo} ^{vp} ^{vq} ^{vr} ^{vs} ^{vt} ^{vu} ^{vv} ^{vw} ^{vx} ^{vy} ^{vz} ^{wa} ^{wb} ^{wc} ^{wd} ^{we} ^{wf} ^{wg} ^{wh} ^{wi} ^{wj} ^{wk} ^{wl} ^{wm} ^{wn} ^{wo} ^{wp} ^{wq} ^{wr} ^{ws} ^{wt} ^{wu} ^{wv} ^{ww} ^{wx} ^{wy} ^{wz} ^{xa} ^{xb} ^{xc} ^{xd} ^{xe} ^{xf} ^{xg} ^{xh} ^{xi} ^{xj} ^{xk} ^{xl} ^{xm} ^{xn} ^{xo} ^{xp} ^{xq} ^{xr} ^{xs} ^{xt} ^{xu} ^{xv} ^{xw} ^{xx} ^{xy} ^{xz} ^{ya} ^{yb} ^{yc} ^{yd} ^{ye} ^{yf} ^{yg} ^{yh} ^{yi} ^{yj} ^{yk} ^{yl} ^{ym} ^{yn} ^{yo} ^{yp} ^{yq} ^{yr} ^{ys} ^{yt} ^{yu} ^{yv} ^{yw} ^{yx} ^{yy} ^{yz} ^{za} ^{zb} ^{zc} ^{zd} ^{ze} ^{zf} ^{zg} ^{zh} ^{zi} ^{zj} ^{zk} ^{zl} ^{zm} ^{zn} ^{zo} ^{zp} ^{zq} ^{zr} ^{zs} ^{zt} ^{zu} ^{zv} ^{zw} ^{zx} ^{zy} ^{zz} ^{aa} ^{ab} ^{ac} ^{ad} ^{ae} ^{af} ^{ag} ^{ah} ^{ai} ^{aj} ^{ak} ^{al} ^{am} ^{an} ^{ao} ^{ap} ^{aq} ^{ar} ^{as} ^{at} ^{au} ^{av} ^{aw} ^{ax} ^{ay} ^{az} ^{ba} ^{bb} ^{bc} ^{bd} ^{be} ^{bf} ^{bg} ^{bh} ^{bi} ^{bj} ^{bk} ^{bl} ^{bm} ^{bn} ^{bo} ^{bp} ^{bq} ^{br} ^{bs} ^{bt} ^{bu} ^{bv} ^{bw} ^{bx} ^{by} ^{bz} ^{ca} ^{cb} ^{cc} ^{cd} ^{ce} ^{cf} ^{cg} ^{ch} ^{ci} ^{cj} ^{ck} ^{cl} ^{cm} ^{cn} ^{co} ^{cp} ^{cq} ^{cr} ^{cs} ^{ct} ^{cu} ^{cv} ^{cw} ^{cx} ^{cy} ^{cz} ^{da} ^{db} ^{dc} ^{dd} ^{de} ^{df} ^{dg} ^{dh} ^{di} ^{dj} ^{dk} ^{dl} ^{dm} ^{dn} ^{do} ^{dp} ^{dq} ^{dr} ^{ds} ^{dt} ^{du} ^{dv} ^{dw} ^{dx} ^{dy} ^{dz} ^{ea} ^{eb} ^{ec} ^{ed} ^{ee} ^{ef} ^{eg} ^{eh} ^{ei} ^{ej} ^{ek} ^{el} ^{em} ^{en} ^{eo} ^{ep} ^{eq} ^{er} ^{es} ^{et} ^{eu} ^{ev} ^{ew} ^{ex} ^{ey} ^{ez} ^{fa} ^{fb} ^{fc} ^{fd} ^{fe} ^{ff} ^{fg} ^{fh} ^{fi} ^{fj} ^{fk} ^{fl} ^{fm} ^{fn} ^{fo} ^{fp} ^{fq} ^{fr} ^{fs} ^{ft} ^{fu} ^{fv} ^{fw} ^{fx} ^{fy} ^{fz} ^{ga} ^{gb} ^{gc} ^{gd} ^{ge} ^{gf} ^{gg} ^{gh} ^{gi} ^{gj} ^{gk} ^{gl} ^{gm} ^{gn} ^{go} ^{gp} ^{gq} ^{gr} ^{gs} ^{gt} ^{gu} ^{gv} ^{gw} ^{gx} ^{gy} ^{gz} ^{ha} ^{hb} ^{hc} ^{hd} ^{he} ^{hf} ^{hg} ^{hh} ^{hi} ^{hj} ^{hk} ^{hl} ^{hm} ^{hn} ^{ho} ^{hp} ^{hq} ^{hr} ^{hs} ^{ht} ^{hu} ^{hv} ^{hw} ^{hx} ^{hy} ^{hz} ^{ia} ^{ib} ^{ic} ^{id} ^{ie} ^{if} ^{ig} ^{ih} ⁱⁱ ^{ij} ^{ik} ^{il} ^{im} ⁱⁿ ^{io} ^{ip} ^{iq} ^{ir} ^{is} ^{it} ^{iu} ^{iv} ^{iw} ^{ix} ^{iy} ^{iz} ^{ja} ^{jb} ^{jc} ^{jd} ^{je} ^{jf} ^{jj} ^{jk} ^{jl} ^{jm} ^{jn} ^{jo} ^{jp} ^{jq} ^{jr} ^{js} ^{jt} ^{ju} ^{jv} ^{jw} ^{jx} ^{ky} ^{kz} ^{la} ^{lb} ^{lc} ^{ld} ^{le} ^{lf} ^{lg} ^{lh} ^{li} ^{lj} ^{lk} ^{ll} ^{lm} ^{ln} ^{lo} ^{lp} ^{lq} ^{lr} ^{ls} ^{lt} ^{lu} ^{lv} ^{lw} ^{lx} ^{ly} ^{lz} ^{ma} ^{mb} ^{mc} ^{md} ^{me} ^{mf} ^{mg} ^{mh} ^{mi} ^{mj} ^{mk} ^{ml} ^{mm} ^{mn} ^{mo} ^{mp} ^{mq} ^{mr} ^{ms} ^{mt} ^{mu} ^{mv} ^{mw} ^{mx} ^{my} ^{mz} ^{na} ^{nb} ^{nc} nd ^{ne} ^{nf} ^{ng} ^{nh} ⁿⁱ ^{nj} ^{nk} ^{nl} ^{nm} ⁿⁿ ^{no} ^{np} ^{nq} ^{nr} ^{ns} ^{nt} ^{nu} ^{nv} ^{nw} ^{nx} ^{ny} ^{nz} ^{oa} ^{ob} ^{oc} ^{od} ^{oe} ^{of} ^{og} ^{oh} ^{oi} ^{oj} ^{ok} ^{ol} ^{om} ^{on} ^{oo} ^{op} ^{oq} ^{or} ^{os} ^{ot} ^{ou} ^{ov} ^{ow} ^{ox} ^{oy} ^{oz} ^{pa} ^{pb} ^{pc} ^{pd} ^{pe} ^{pf} ^{pg} ^{ph} ^{pi} ^{pj} ^{pk} ^{pl} ^{pm} ^{pn} ^{po} ^{pp} ^{pq} ^{pr} ^{ps} ^{pt} ^{pu} ^{pv} ^{pw} ^{px} ^{py} ^{pz} ^{qa} ^{qb} ^{qc} ^{qd} ^{qe} ^{qf} ^{qg} ^{qh} ^{qi} ^q

Gracchum, statim in arca cum catervis suis, ^c & concientem pene totius Italiae frequentiam. Is fugiens, decurrensque clivo Capitolino, fragmine subsellii ictus, vitam quam gloriosissimè degere potuerat, immaturâ morte finivit. ^d Hoc initium in urbe Roma civilis sanguinis, gladiatorumque impunitatis fuit. Inde jus vi obrutum, potentiorque ^e habitus prior; ^e discordiaque civium, antea ^f conditionibus sanari solita, ferro dijudicata; bellaque non causis inita, sed prout eorum merces fuit, quod haud mirum est. Non enim ibi consistunt exempla, unde coeperunt, sed quamlibet in tenuem recepta trami-
tem, latissimè evagandi sibi viam faciunt: & ubi semel recto de-
erratum est, in præceps pervenitur: nec quisquam sibi putat turpe, quod alii fuit fructuosum.

IV. Interim, dum hæc in Italiâ geruntur, ¹ Aristonicus, mortuo rege Attalo, à quo Asia populo Romano hæreditate relicta erat, sicut relicta postea est à Nicomede Bithynia, mentitus regis stirpis origi-
nem, armis eam occupat. Is, victus à Marco Perperna, ² ductusque in triumpho, sed Manio Aquillio ³ capite pœnas dedit; cum, initio belli, ⁴ Crassum Mucianum, virum juris sapientissimum decedentem ex Asiâ proconsulem interemisset. ⁵ Et Publius Scipio Africanus Æmilianus, qui Carthaginensium deleverat, post tot acceptas circa Numantiam clades, creatus iterum consul, missusque in Hispaniam fortunæ ⁶ virtutisque expertæ in Africâ, respondit in Hispaniâ; & intra

INTERPRETATIO.

^c Et concitantem multitudinem totius Italiae.

^d Tum primum in urbe Roma susus fuit sanguis civium, & coeperunt arma sumi impune.

^e Et dissensiones civium, quæ solebant antea pacari conventionibus, finita sunt gladiis.

^f Et explorata fortitudini.

NOTÆ.

⁵ Conditionibus.] Gallicè, *par des accommodemens*. Conditionem sic definit Donatus in *Andr.* Pactio certum in se legem continens.

¹ *Aristonicus*.] Eumeni ex pellice Ephesiâ, citharistæ cujusdam filia, genitus erat.

² *Ductusque in triumpho*.] Hic locus viros doctos valde vexavit. Sequor Vossium, qui illum sic distinguit, *ductusque in triumpho, sed Manio Aquillio, capite pœnas dedit*. Tria concurrunt, quæ obrem hanc distinctionem probent. 1. Quia Perperna minimè triumphavit, quippe mortuus in suâ provincia. 2. Quia datus ei successit Man. Aquillius, confectis belli reliquiis, egit triumphum, quem Per-

perna meruerat. 3. Quia Velleius in verbis pallivis sæpè reticet præpositionem *et*.

³ *Capite pœnas dedit*.] Jussu Senatûs in carcere strangulatus est.

⁴ *Crassum Mucianum*.] Strabo & Florus eum prælio victum, & interemptum esse narrant. Præterea prætor à Floro nominatur: neque tamen cum Velleio pugnat, à quo proconsul dictus est. Nam, juxta Vossium, appellatio prætoris & proconsulis accipi promiscuè solet.

⁵ *Et*.] Omnium consensu delenda est hæc copula, haud dubiè repetita ex ultimâ vocis præcedentis syllabâ.

⁶ *Expertæ*.] Participium sumptum aliquando passivè *Tibull. lib. 4.* Bella experta cano. *Plin. lib. 6. cap. 13.* Expertæ pro-

annum, ac tres menses, quàm eò venerat, circumdatam ⁷ operibus
⁸ Numantiam, excisamque æquavit solo, nec quisquam ullius gentis
 hominum ante eum clariore urbium excidio nomen suum perpetuæ
 commendavit memoriæ. Quippe, excisâ Carthagine, ac Numantiâ,
 5 ab alterius nos metu, alterius vindicavit contumeliis. Hic, eum in-
 terrogante tribuno Carbone, quid de Tiberii Gracchi cæde sentiret,
 respondit: si is occupandæ reipublicæ animum habuisset, jure cæ-
 sum. Et, cùm omnis concio acclamasset: Hostium, inquit, armato-
 rum toties clamore non territus, qui possum vestro moveri ^b quorum
 10 noverca est Italia? Reversus in urbem, intra breve tempus, M. Aquillio,
 C. Sempronio Coss. abhinc annos centiùm quinquaginta, post duos con-
 sularatus, duosque triumphos, ^c & his excisos terrores reipublicæ, mane
 in lectulo repertus est mortuus, ita ut quædam clisuram faucium in cer-
 vice reperirentur notæ. De tanti viri morte nulla habita est quæstio:
 15 ejusque corpus velato capite elatum est, cujus opera super totium ter-
 rarum orbem Roma extulerat caput: seu ^d fatalem, ut plures, seu
 constatat insidiis, ut aliqui prodidère memoriæ, mortem obiit:
^d vitam certè dignissimam egit, quæ nullius ad id temporis, præter-
 quam avito fulgore vinceretur. Decessit anno fermè quinquagesimo
 20 sexto: de quo si quis ambiget, recurat ad priorem consulatum ejus,
 in quem creatus est anno trigésimo sexto: ita dubitare desinet.

V. ^a Ante tempus excisæ Numantiæ, præclara in Hispaniâ militia
^a Auli Bruti fuit, qui penetratis omnibus Hispaniæ gentibus, in-
 genti vi hominum, urbiumque potitus numero, ² aditis quæ vix
 25 audita erant, ³ Gallæci cognomen meruit. ^b Et ante cum paucis annis

INTERPRETATIO.

^b Quibus Italia non est mater.
^c Et dirutas duas urbes, quæ reipublica
 terrori erant.
^d Sanè duxit vitam gloriosissimam, quæ
 huc usque nullius gloriæ superaretur, præ-
 terquam avi.

^a Antequam Numantia diruta fuit.
 Aulus Brutus gessit præclarè bellum in
 Hispania.
^b Et paucis ante annis cum Quintus ille
 Macedonicus præfuit exercitui Romano
 in his regionibus cum tantâ severitate,
 ut &c.

NOTÆ.

dimus, id est, usu cognita. Tacit. lib. 3.
 Proponit centuriones virtutis expertæ.
 Hinc in expertus, ne quid in expertum mori-
 ritura relinquat. Virg. 4. Æneid.

⁷ Operibus.] Opera in re militari signi-
 fificant cuniculos, vallum, fossas, deni-
 que omne propugnaculorum genus, qui-
 bus defenduntur, aut expugnantur ur-
 bes. Vulgo, *des travaux, des ouvrages.*

⁸ Numantiam.] Urbs erat Hispaniæ
 Tarraconensis, ad Durium fluvium. Nunc
 ejus rudera, *Puente Garay* dicuntur, &

sunt in Castellâ veteri.
⁹ Fatalem.] Deducitur à *fatum*. Fa-
 tum autem pro natura sæpe accipitur. Sic
 fatalis mors dicitur, quæ ex fato, seu na-
 tura accidit; vulgo, *mort naturelle.*

¹ Auli Bruti.] Non Aulus, sed Deci-
 mus à Cicerone, & ab aliis nominatur.
^a Aditis.] Quod verbum passivè usur-
 pat etiam Cicero. 2. *Tuscul.* Illa pericula
 adeuntur in præliis.

³ Gallæci.] A Gallæciâ Hispaniæ regno;
Gallæci.

tam severum illius Quinti Macedonici in his gentibus imperium fuit, ut, cum urbem, ¹ Contrebiā nomine, in Hispaniā oppugnet, pulsas præcipiti loco quinque cohortes legionarias eodem protinus subire iuberet: ² facientibusque omnibus ³ in prociñtu testamenta, velut ad certam mortem eundum foret, non deteritus proposito, perseverantia ducis, quem moriturum miserat, militem vi-
torem recepit, tantum effecit mistus timori pudor, spesque desperatione quæsitā. ⁴ Hic virtute, ac severitate facti; at Fabius Æmilianus, Pauli exemplo, ⁵ disciplinæ in Hispaniā fuit clarissimus.

VI. Decem deinde interpositis annis, qui Tiberium Gracchum, ⁶ idem Caium, fratrem ejus, occupavit furor, tam virtutibus ejus omnibus, quàm ⁷ huic errori similem, ingenio etiam, eloquentiæque longè præstantiorem, ⁸ qui cum, summā quiete animi, civitatis princeps esse posset, vel vindicandæ fraternæ mortis gratiā, vel præmuniendæ regalis potentæ, ejusdem exempli tribunalum in-
gressus, longè majora, ⁹ & acriora repetens, dabat civitatem om-

INTERPRETATIO.

⁵ Cumque omnes jam jam pugnaturi testamenta facerent, tanquam ituri ad mortem inevitabilem, dux propterea non decessus est à proposito, sed in proposito consistens tandem recepit, &c.

⁶ Hic insignis fuit in Hispaniā ob fortitudinem, & ob severitatem hujus actionis; at Fabius Æmilianus ob observantiam disciplinæ militaris, exemplo Æmi-

lii Pauli.

^a Qui cum posset in maximā tranquillitate mentis, primus esse urbis, tamen sive ut ulcisceretur mortem fratris, sive ut firmeret sibi iter ad potestatem regiam occupandam, cum inivisset tribunalatum, sequens fratris exempla, & removens multo majora ac difficiliora, communicabat jus civitatis omnibus Italia oris, &c.

NOTÆ.

⁵ Contrebiā.] *Tortosa*, sive *Boetio*, urbs est Carpetanorum supra Gualaiatam in Castellā novā.

⁶ In prociñtu.] Id est, cum instrueretur acies. Prociñtus dicitur præparatio quævis ad agendum quilibet; à verbo *prociñg*, hoc est, *instruo*, *apparo*. Hinc prociñcta classis, pro armatā ponitur: prociñctus pompæ, pro apparatu: prociñcti milites, pro paratis ad pugnam, quod pugnaturi Gabino ritu prius cingerentur. Atque hinc testamenta in prociñtu facta, id est, à militibus ad pugnam ituris. Inde etiam in prociñtu facere aliquid, pro expedire & celeriter facere. Ita Ovid. 2. de Pont. eleg. 9.

Hæc in prociñtu carmina facta putā.

⁷ Disciplina.] Aliqui cum Lipsio male sic distinguunt; *Fabius Æmilianus, Pauli, exemplum disciplinæ*. Nam præterquam quod veterum nullus in prosā oratione *Vellius Paternulus*.

latinā dixit, Fabius Æmilianus Pauli, pro Pauli filius: accedit etiam quod vulgata lectio, *disciplina clarissimus*, multo magis ad gustum Velleii lit: apud quem passim occurrunt, *latus animi*, *acer belli*, *munificentia effusissimus*, &c. Quo modo etiam loquuntur Virg. 4. *Æneid.* ubi *furens animi*, & Terent. Eunuch. act. 2. sc. 3. ubi *falsus animi*, legitur: & Horatius passim.

¹ Huic errori.] Error hoc loco significat Gracchi imprudentiam in eo positam, quod in urbe principatum assequi tumultuando vellet, ratus, fore ut ad se plebs, sociorumque studia converteret, si, nova moliens, aliis inconcessa permitteret. In quo valde aberrabat à rectā civilium dignitatum viā.

² Et aciora.] Fortè, quod notat Lipsius, *acrior*: id est, ardentiora studio.

nibus Italicis, extendebat eam pænè usque Alpes, dividebat agros; verabat quemquam civem plus quingentis jugeribus habere: quod aliquando lege Liciniâ cautum erat: nova constituere portoria; nova coloniis replebat provincias; judicia à senatu transferebat ad equites; frumentum plebi dare instituerat; nihil immotum, nihil tranquillum, nihil quietum denique in eodem statu relinquebat, quin alterum etiam continuavit tribunatum, hunc Lucius Opimius consul, qui prætor Fregellas exciderat, persecutus armis, unaque Fulvium Flaccum, consularem, ac triumphalem virum, æquè prava cupidientem, quem Caius Gracchus in locum Tiberii fratris Triumvirum nominaverat, eumque socium regalis assumpserrat potentie, morte afficit, id unum nefariè ab Opimio proditum, quod capitis non dicam Gracchi, sed civis Romani pretium se daturum, idque auro repensurum proposuit. Flaccus, in Aventino armatos ad pugnam ciens, cum filio majore jugulatus est. Gracchus profugiens, cum jam comprehenderetur ab iis, quos Opimius miserat, cervicem Euporo servo præbuit, qui non legniùs se ipse interemit, quam domino succurrerat. Quo die singularis Pomponii, equitis Romani, in Gracchum fides fuit, qui, more Coclitis, sustentatis in ponte hostibus, ejus gladio se transfixit. Ut Tiberii Gracchi antea corpus, ita Caii, mirâ crudelitate victorum, in Tiberim dejectum est.

VII. Hunc Tiberii Gracchi liberi, Publii Scipionis Africani nepotes, vivâ adhuc matre Corneliâ, Africani filiâ, viri optimis ingeniis malè usi, vitæ, mortisque habuere exitum: qui si civilem dignitatis concupissent modum, quidquid tumultuando adipisci ges-

INTERPRETATIO.

b Præterea prerogavit sibi tribunatum altero anno.

c Opimius id unum secleratè fecit, quod proposuit se remuneraturum eum, qui amputaret caput, non dicam Graccho, sed civi Romano, & se illud compensaturum

auro.

a Qui si solum ambivissent dignitates, quantum licebat in urbe liberâ, respública obtulisset illis nihil laborantibus, quidquid acriter cupierunt consequi, faciendo turbas.

NOTÆ.

3 Portoria.] Portorium, nautum est, sive merces, quæ datur iis, qui viatores trans amnem vehunt. Vulgò, le frage. Hinc portitor dicitur, qui trans amnem trajicit.

4 Idque auro repensurum.] Et qu'il la payeroit au poids de l'or.

5 Coclitis.] Horatii, qui Porſenæ regi sublicio ponte Romam transire conanti solus resistit, hostiumque sustinuit impetum: donec à tergo pons frangeretur à

fociis. Quo rupto armatus in Tiberim profugit, & ad suos rediit.

1 Matri Corneliâ.] Non omitram famine constanti exemplum. Conſolantibus, miseramque dicentibus, quod Tib. Gracchum & Caium (quos etiam qui bonos viros negaverit, magnos fatebitur) occisos & insepultos vidisset: nunquam, inquit, non felicem me dicam, quæ Gracchos peperit. Senec. de consolat. ad Martiam.

merunt, quietis obtulisset respublica. ^b Huic atrocitati adjectum scelus unicum. Quippe juvenis, specie excellens, necdum duodevicesimum transgressus annum, immunisque delictorum paternorum, Fulvii Flacci filius, quem pater legatum ² de conditionibus miserat, ab Opimio interemptus est, quem cum ³ haruspex Tuscus, amicus, ⁵ stentem in vincula duci vidisset. Quin tu hoc potius, inquit, facis? protinusque inliso capite ⁴ in pontem lapideum janua carceris, effusoque cerebro expiravit. ^c Crudelesque mox quaestiones, in amicos, clientesque Gracchorum, habitae sunt, ^d sed Opimium, virum aliqui sanctum, & gravem, ^e damnatum postea judicio publico, me- ¹⁰ moria ipsius saevitiae, nulla civilis persecuta est misericordia. Eadem Rutilium, Popilliumque, qui Consules asperimè in Tiberii Gracchi amicos saevierant, postea judiciorum publicorum merito oppressit invidia. ^f Rei tantae parum ad notitiam pertinens interponitur. Hic est Opimius, à quo Consule celeberrimum ⁶ Opimiani vini no- ¹⁵ men, quod jam nullum esse, spatio annorum colligi potest; cum ab eo sint ad te, Marce Vinici, Consulem, anni centum quinquaginta & unus. Factum Opimii, quod inimicitiarum quaestita erat ultio, minor secuta auctoritas: & visa ultio, privato odio magis, quam publicae vindictae, data. ²⁰

VIII. Subinde, Porcio, Marcioque consulibus, deducta colonia, ¹ Narbo Martius. Mandetur deinde memoriae severius judiciorum quippe Caius Cato Consularis, Marci Catonis nepos, Afri-

INTERPRETATIO.

^b Huic immanitati accessit crimen singulare.

^c Atrox severè inquisitum est in amicos, &c.

^d Si Opimium de cetero hominem probum, & gravem, postea damnatum ju-

dicio publico, memo profectus est miseratione propter recordationem ejus crudelitatis.

^e Tanta rei interferebatur alia parum digna cognitione.

NOTA.

² De conditionibus.] Pour traiter d'accommodement.

³ Haruspex.] Qui Harugis, id est, hostiis inspectis futura praedicat. Hostiæ sic dictæ sunt ab hara, in qua includuntur, & servantur.

⁴ In pontem.] Ita vulgò legiunt. quod Aldus & Voluius, ex Valerio Maximo, lib. 9. cap. 11. Sic emendant: in post. m.

⁵ Damnatum.] Propter acceptas à Jugurtha pecunias: ac indignissime damnatum, si Ciceronem audimus in orat. pro Sexto.

⁶ Opimiani vini.] Hoc vinum passim

laudat Martialis. Verùm Plinius audiendus est lib. 14. cap. 4. & cap. 14. L. Opimio consule, inquit, ea celi fulsi tempestas, quam coelestem vocant, & quæ optima vina nota sunt, habentia nomen consulis. Opimiana vina adhuc ævo suo durare testatur ibidem, contra Velleii mentem. Sed cum Velleius, Plinio longè superior, asserat hoc vinum jam suo seculo nullum fuisse; crediderim Plinii quidem ævo fuisse, qui se Opimiano vino jactarent: talis quod ingens temporum intervallum facile arguit.

¹ Narbo Martius.] Vide supra lib. 1. cap. 15. Not. 15.

cani fororis filius, ^a repetundarum ex Macedonia damnatus est; ^b cum
 lis ejus quatuor millibus aestimaretur, ^c adeo illi viri magis voluntatem
 peccandi intuebantur, quam modum: factaque ad consilium di-
 rigebant, & quid, non in quantum admissum foret, aestimabant. Circa
 eadem tempora Marci ^d Metelli fratres uno die triumphaverunt. ^e Non
 minus clarum exemplum, & adhuc unicum Fulvii Flacci, ejus, qui
 Capuam ceperat, ^f filiorum, ^g sed alterius in adoptionem dati, in
 collegio consulum fuit, adoptivus in Acidini Manlii familiam da-
 tus, ^h nam censura Metellorum, patruelium, non germanorum fra-
 trum fuit: quod solis contigerat ⁱ Scipionibus. ^j Tum Cimbri & Teu-
 toni transcendere Rhenum, multis mox nostris, suisque cladibus

INTERPRETATIO.

^a Adeo illi homines spectabant magis
 voluntatem peccandi, quam magnitudi-
 nem ipsius peccati: & metuebantur alio-
 ner intentione facientis, &c.

^b Exemplum filiorum Fulvii Flacci,
 ejus, qui expugnauerat Capuam, non
 fuit minus illustre, & est adhuc unicum.

Collega fuerunt in consulatu. Tamen al-
 ter datu fuerat in adoptionem. & adop-
 tionem transferat in familiam Acidini
 Manlii.

^c Nam duo Metelli fuerunt quidem su-
 mul censes: at orant patruelis, non fra-
 tres germani.

NOTA.

¹ Repetundarum ex Macedonia.] Ob
 pecuniam, quam Macedonia praefectus,
 ab incolis acceperat. Repetundae dicun-
 tur pecuniae a sociis, & a provincialibus
 per magistratus exactae, aut etiam ac-
 ceptae praeter legem: Gallicè, *des concus-
 sions*. Prima repetundarum lex à L. Piso-
 ne, cognomento Frugi, lata fuit: deinde,
 cum exolevisset, à D. Julio relata. Ea
 lege cautum erat, ne quis, in provinciam
 missus, in anno, doni loco, plus acciperet,
 quam quod esset aureorum centum.

² Cum lis ejus.] Id est, cum summa,
 quae causa litis erat, aestimaretur tantum
 quatuor millibus sesteriorum: qui, juxta
 Budæum, vix sunt ducentae librae nostratis
 pecuniae.

³ Metelli fratres.] Marcus, & Caius
 à Vossio nominantur. Unde sic legit: *M.
 & C. Metelli fratres*. Alter ex Sardinia,
 alter vero ex Thracia triumphasse dicitur
 ab Eutropio; Marcus post annum, quam
 consul fuisset: Caius autem in ipso con-
 sulatu.

⁴ Filiorum.] Lucius & Quintus voca-
 bantur. At in quo exemplum illorum uni-
 cum fuit? In eo, quod in consulatu col-

legæ fuerunt.

⁵ Sed alterius in adoptionem.] Langlois
 semestr. 7. 3. disquirat an fratribus in eo-
 dem Ediliū, Praetorum, Consulūve
 collegio esse licuerit apud Romanos. Ne-
 gat autem. Quam fortasse ob causam
 Velleius subiecit: (*sed alterius in adop-
 tionem dati*) quod allati exempli minuit
 admirationem. Non enim amplius ejus-
 dem familie censendus esse videtur, qui
 in aliam adoptionem transferitur.

⁶ Scipionibus.] Lucio, & Publio, qui
 Hannibalem postea devicit. Ambo Edili-
 tatem eodem anno gesserunt.

⁷ Tum Cimbri & Teutoni.] Cimbri ex
 eā parte Daniae venerant, quae nunc Ju-
 tia dicitur, *Jutlande*. Teutoni, prope
 Cimbro, venerant ex insulis Fionia (*Fui-
 nen*) & Selandia, *Sclande*. Cujus inter
 urbes est Hafnia (*Kopenhagen*) insulae
 caput, totiusque regni Daniae primaria,
 & regia sedes. Quinquam Germani ho-
 die Teutoni vocentur: Cimbro tamen
 ac Teutonos apud Sallustium reperies
 appellari Gallos. Haud dubie quod Cel-
 tarum nomine Gallos pariter ac Germa-
 nos antiqui intellexerint.

nobiles. Per eadem tempora clarus ejus Minucii, qui porticus, quæ hodieque celebres sunt, molitus est, ⁹ ex Scordiscis triumphus fuit.

IX. Eodem tractu temporum nituerunt oratores Scipio Æmilianus, Læliusque, Sergius Galba, duo Græci, Caius Fannius, Carbo Papirius. Nec prætereundus Metellus Numidicus, & Scaurus, ⁵ & ante omnes Lucius Crassus, & Marcus Antonius, quorum ætati, ingeniique successere Caius Cæsar Strabo, Publius Sulpicius, ¹ namque Mucius juris scientiâ, quàm propriæ eloquentiæ nomine, celebrior fuit. ^a Clara etiam per idem ævi spatium fuere ingenia, in ² Togatis Afranii, in Tragædiis Pacuvii, atque Attici, usque in Græcorum ingeniorum comparisonem evecti, magnumque inter hos ipsos facientis operi suo locum; adeo quidem, ut in illis limæ, in hoc penè plus videatur fuisse sanguinis. ^b Celebre & Lucilii nomen fuit, qui sub Publico Africano, Numantino bello, eques militaverat, quo quidem tempore juvenis adhuc Jugurtha, ac Marius, sub eodem Africano militantes, in iisdem castris didicere, quæ postea ¹⁵ in contrariis facerent. Historiarum auctor jam tum Sisenna erat juvenis, sed opus belli civilis Sullani post aliquot annos ab eo seniore editum est. Verustior Sisennâ fuit Cælius, æqualis Sisennæ ³ Rutilius, Claudiusque Quadrigarius, & Valerius Antias. Sanè, non ²⁰ ignoremus, eadem ætate fuisse ⁴ Pomponium, ^c sensibus celebrem, verbis rudem, & novitate inventi à se ⁵ operis commendabilem.

INTERPRETATIO.

^a Per idem spatium temporis existunt insignes ingenio, Afranius in Togatis, in Tragædiis Pacuvius, atque Attius, qui in his adeo excelluit, ut comparetur cum Græcis, & inter eos ejus

scripta teneant honorificum locum; adeo quidem, ut illi videantur habuisse plus elegantiam, hic penè plus roborem.

^b Fama Lucilii fuit quoque ingens.

^c Sententiis commendabilem.

NOTÆ.

⁹ Ex Scordiscis.] Populi sunt origine Galli. Nunc Illyriæ & Thraciæ fines incolunt.

¹ Namque Mucius.] Manutius legit, nam Q. Mucius. Sed quid hic sibi vult, propriæ? Hoc multos vexavit: ecce mentem meam, quam paulo fufius explico: etsi Mucius jurisperitorum eloquentissimus habitus est: [ita Cicer. in Brut.] tamen longè clarior fuit ipsâ juris cognitione, quàm nomine eloquentiæ, quæ juris peritiæ propria esse potest: vel, quæ ipsi Mucio singularis erat.

² Togatis.] Comædiis Romanis. Sic dictæ sunt à Romanâ actorum togâ: quemadmodum suas Græci Palliatis dixerunt à pallio.

³ Rutilius.] Is est, teste Vossio, quem Athenæus lib. 4. historiam Romanam Græcè scripsisse testatur: infra autem damnatum videbimus. De quo Ovid. lib. 1. de Ponto.

*Et grave magnanimi robur mirare Rutili,
Non usi reditus conditione dati.*

Smyrna virum tenuit.

⁴ Pomponium.] Errant, qui illum putant inter historicos à Velleio numerari, eò quod Velleius historicorum nomina superius attulerit. Nam temporum, non studiorum similitudinem spectabat.

⁵ Operis.] Atrellanas intelligit. Atrellanæ autem dramata sunt, ab Atrellâ oppido Campaniæ sic dicta. De quibus quæ plura volet, adeat Turneb. lib. 3. cap. 17.

X. Persequamur ¹ notam severitatem censorum, Cassii Longini, Cæpionisque, qui abhinc annos centum ² quinquaginta septem ³ Lepidum ⁴ Ælium, ⁵ augurem, quod ⁶ sex millibus ædes conduxisset, ⁷ adesse jusserunt, at nunc, si quis ⁸ tanti habitet, vix ut senator agnoscitur: adedò maturè à rectis in vitia, à vitiis in prava, à pravis in præcipitia pervenitur. Eodem tractu temporum & Domitii ⁹ ex Arvernis, & Fabii ex Allobrogibus victoria fuit nobilis. Fabio, ¹⁰ Paulli nepoti, ex victoriâ cognomen Allobrogico inditum. Notetur Domitiæ familiæ peculiaris quædam, &, ut clarissima, ita artata numero felicitas, ¹¹ uti ante hunc, nobilissimæ simplicitatis juvenem. Cnæum Domitium, fuere singulis omnino parentibus geniti, sed omnes ad consulatum, sacerdotiaque, ad triumphi autem panem omnes pervenerunt insignia.

XI. Bellum deinde ¹ Jugurthinum gestum est per Quintum Metellum, nulli secundum sæculi sui, hujus legatus fuit Caius Marius, quem prædiximus, ² natus equestri loco, hirtus atque horridus, vi-

NOTÆ.

¹ Notam.] Quæ jam cognita est ex illis, quæ de Caio Cætone prædiximus.

² Quinquaginta septem.] Alii numerant, quinquaginta quatuor: alii tantum quinquaginta.

³ Lepidum Ælium.] Æmilium lege. Constat enim, teste Manutio, non Ælia, sed Æmilie gentis cognomen fuisse Lepidum.

⁴ Augurem.] Qui ex avium volatu, pastu, cantu, futura divinatur.

⁵ Sex millibus.] Annuorum sestertiorum. Si sestertius decem & octo denariolos valeat, [quæ sententia media est.] sex millia sestertiorum rediguntur ad centum quinquaginta nummos nostratis pecuniæ.

⁶ Adesse.] Verbum fori solemne, quo significatur citatio ad iudices.

⁷ Tanti habitet.] Sensus est: at nunc, si quis sex millibus sestertiorum annuorum ædes conducere, senator vix agnosceretur.

⁸ Ex Arvernis.] Arverni, & Allobroges transalpini sunt populi: vulgò, *Les Arvergnats*, & *les Savoyards*.

⁹ Paulli.] Æmilii.

¹⁰ Ut.] Scribendum est, *ut ante hunc*, id est, quatuor ante hunc; ut sententia sit, in unâ familiâ fuisse quatuor singulis parentibus genitos; ipsoque singulos [nam illud rarum, quod Velleius intelligit] ex unicis semper unicis natos: & eos omnes ad consulatum per-

venisse. Ergo velim scribi *singuli*, non *singulis* parentibus geniti: quod clarior est ad hanc sententiam exprimendam. A nobis est Suetonius in Domitiano stemmate: ubi enumerat ab Domitio Allobrogico quatuor è parentibus suis unicos. ad Domitium usque, patrem Neronis, qui est ille ipse Velleianus nobilissimæ simplicitatis juvenis. Atqui omnes isti consules. Sed de triumpho quid? An is etiam ad omnes pertinet? Minime. Sed dumtaxat ad tres. Quorum duo triumphaverunt, Domitius Allobrogicus, & Domitius Calvinus de Hispanis: alter vero Domitius, avus Neronis, sub Augusto donatus est ornamentis triumphalibus, ex Germanico bello. Quam notulam, Lipsio debemus.

¹¹ Cn. Domitium.] Qui postea Neronis pater fuit.

¹ Jugurth. num.] Adversus Jugurtham Numidie regem. Quod bellum fuit descriptum Sallustius.

² Natus equestri loco.] Lege cum Vossio, *agrestis loco*. Nam nemo non humilem ei tribuit originem. Sanè sub historie suæ finem Velleius ait, Marium obscuro loco natum esse. Quin ipse Marius, apud Sallustium, se hominem novum vocat. Atque hinc odium & invidia nobilitatis in Marium, ac vicidiam Marii in nobiles.

tâque sanctus, quantum bello optimus, tantum pace pessimus, ^a immodicus gloriæ, insatiabilis, impotens, semperque inquietus, hic per publicanos, aliosque in Africa negotiantes, criminatus Metelli lenitudinem, trahentis jam in tertium annum bellum, & naturalem nobilitatis superbiam, morandique in imperii cupiditatem, effecit, ⁵ ut, cum, ^b ¹ commeatu petito, Romam venisset, consul crearetur, bellique, pænè patrati à Metello, qui bis Jugurtham acie fuderat, summa committeretur sibi. ^c Metelli tamen & triumphus fuit clarissimus, & meritum; virtutisque cognomen Numidici inditum. Ut paulò antè Domitiz familiæ, ita Cæciliz notanda claritudo est: ¹⁰ quippe intra duodecim ferme annos hujus temporis consules fuere Metelli, aut censores, aut triumpharunt ^d ampliùs duodecies: ut appareat, quemadmodum urbium, imperiorumque, ita gentium nunc florere fortunam, nunc senescere, nunc interire.

XII. At Caius Marius, Lucium Sullam, jam tunc, ^e ut præca- ¹⁵ ventibus futis, copulatum sibi quæstorem habuit, ^f & per eum missum ad regem ^g Bocchum, Jugurthâ rege, abhinc annos ferme centum triginta octo, potitus est: designatusque iterum consul, in urbem reversus, secundi consulatus initio Kalendis Januariis eum in triumpho duxit. ^h Effusa, ut prædiximus, immanis vis Germanarum ²⁰ gentium, quibus nomen Cimbris, ac Teutonis erat, cum Cæpionem, Manliumque Consulem, & ante Carbonem, Silanumque fu-

INTERPRETATIO.

^a *Ardens nimia cupiditate gloria.*

^b *Petita abeundi venia.*

^c *Tamen triumphus Metelli fuit pulcherrimus, & ejus mortuum ingens: atque tributum est ei, propter fortitudinem, cognomen Numidici.*

^e *Et habuit Jugurtham in sua potestate, abhinc annos ferme centum triginta octo, operâ L. Sullæ, quem miserat ad Bocchum.*

^g *Ingens multitudo nationum Germanarum egressa suis finibus.*

NOTÆ.

³ *Commeatu petito.* Accipitur etiam commeatus pro cibariis ad alimoniam militum, aut cuiuslibet alterius multitudinis. Hinc miles, qui in stipendii partem alimenta accipit ex commeatu, commeatilis dicitur.

⁴ *Ampliùs duodecies.* Lippius vellei legi, *undecies*; idque probat altero verius esse, quia intra duodecim annos, quos Velleius numerat, tantum in Cæciliâ gente reperiuntur consules quinque, censores duo, triumphales quatuor.

¹ *Ut præcaventibus satis.* Ut intelligatur hic locus; observa cum Cicetone

tantam semper fuisse necessitudinem inter consulem & quæstorem, quanta patrem inter & filium solet esse. Atqui consul Marius; Sulla verò quæstor erat. Quo prænotato facilis est sensus: L. Sulla quæstor in hoc bello fuit Marii consulis, quasi fata jam tunc prævidissent, atque istâ conjunctione antevertere voluissent mala, id est, bella civilia, quæ tantorum hominum discordiæ concitaturæ erant.

² *Bocchum.* Mauritaniz regem. Ad eum, utpotè viciniorem sibi, fusus, prælioque fugatus Jugurtha confugerat. Ergo missus ad Bocchum Sulla fuerat, ut ab eo Jugurtham repeteret.

- dissent, fugassentque in Galliis, & exuissent exercitu; Scaurumquē Aurelium ³ Consulē, & alios celeberrimi nominis viros trucidassent, populus Romanus non alium repellendis tantis hostibus magis idoneum imperatorem, quā Mariū, est ratus, ⁴ tum multiplicati.
- ⁵ Consulatus ejus. Tertius in apparatu belli consumptus, quo anno Cnæus Domitius tribunus plebis legem tulit, ut sacerdotes, ⁶ quos antea collegæ sufficiebant, populus crearet. Quarto, trans Alpes circa ⁷ Aquas Sextias cum Teutonis conflixit, ampliū centum quinquaginta millibus hostium, priore, ac postero die, ab eo trucidatis.
- ⁸ gensque excisa Teutonum. Quinto, citra Alpes in campis, quibus nomen erat ⁹ Raudiis, ipse consul, & proconsul Quintus Lutatius Catulus fortunatissimo decertavere prælio, cæsa, aut capta ampliū ¹⁰ centum millia hominum. Hæc victoriâ videtur meruisse Marius, ¹¹ ne ejus nati rempublicam pœniteret, ¹² ac bona malis repensasse.
- ¹³ Sextus consulatus veluti præmium ei meritorum datus. Non tamen hujus consulatus fraudetur gloriâ; ¹⁴ quo Servilii Glauciæ, Saturninique Apuleii furorem, continuatis honoribus rempublicam lacerantium, & gladiis quoque, & cæde comitia discutientium, Consul armis compescuit; hominesque exitiabiles ¹⁵ in Hostilia curia morte ¹⁶ multavit.

XIII. Deinde, interjectis paucis annis, tribunatum iniiit Marcus Livius Drusus, vir nobilissimus, eloquentissimus, sanctissimus, meliore in omnia ingenio, animoque, quā fortunâ usus: qui, cum senatui priscum restituere cuperet decus, & judicia ab equitibus ad ¹⁷ cum transferre ordinem; (quippe, eam potestatem nacti equites

INTERPRETATIO.

c Quos antea collega sibi substituebant. | *publicam proutendo sibi dignitates, &*
d Per quem, auctoritate consulis cœ- | *qui dissipabant etiam comitia consibus; &*
ruit armis furorem Servilii Glauciæ, & | *cæde astantium.*
Saturnini Apuleii, qui lacerabant rem-

NOTÆ

³ *Consulē.*] Manutius rectè legit *consularem*. Nam ex epitome Livianâ patet M. Sc. Aurelium legatum fuisse tum, cum captus & occisus est; & triennium antè consulatum gessisse. Pro Manutio sentit Orofius his verbis: in eâ pugnâ M. Aurelius consularis captus, & interfectus est.

⁴ *Tum multiplicati.*] Sensus est: propere consulatus ei datus est quatuor deinceps annis.

⁵ *Aguas Sextias.*] Vulgò, *Aix*. Vide lib. 1. cap. 15.

⁶ *Raudiis.*] Propè Vercellas [*Vercellis*],

in Pedemonio.

⁷ *Centum millia.*] Plerique tradunt: cæsa esse ducenta millia.

⁸ *Ne ejus nati.*] Ne rempublicam pœniteret, quod esset natus, & cum habuisset civem.

⁹ *Ac bona malis repensasse.*] Commodius, fortè etiam verius legeretur: *ac mala bonis repensasse*; id est, ac bonis, quæ tum reipublicæ attulit, compensasse mala, quorum exinde causa fuit.

¹⁰ *In Hostiliâ curiâ.*] Sic dicta est ab Hostilio, Romanorum rege, qui primus illam extruxit.

Gracchanis.

Gracchanis legibus, cū in multos clarissimos, atque innocentissimos viros sēvissent, tum Publium Rutilium, ^a virum non sēculi sui, sed omnis ævi optimum, ¹ interrogatum lege repetundarum, maximo cum gemitu civitatis, damnaverant) in iis ipsis, quæ pro senatu moliebatur, senatum habuit adversarium, non intelligentem, si qua de plebis commodis ab eo agerentur, ² veluti inescandæ, illicendæque multitudinis causâ fieri, ^b ut, minoribus perceptis, majora permitteret. Denique ea fortuna Drusi fuit, ut malefacta collegarum, quàm ejus optimè ab ipso cogitata, senatus probaret magis; & honorem, qui ab eo deferebatur, sperneret; injurias, quæ ¹⁰ ab aliis intendebantur, æquo animo reciperet; & hujus summæ gloriæ invideret, illorum modicam ferret.

XIV. ^a Tum conversus Drusi animus, quando bene cæpta malè cedebant, ad dandam civitatem Italiæ. Quod cū moliens revertisset è foro, immensâ illâ, & incognitâ, quæcum semper comitabatur, cinctus multitudine, in atrio domus suæ ¹ cultello percussus, qui affixus lateri ejus relictus est, intra paucas horas decessit. Sed, cū ultimum redderet spiritum, intuens circumstantium, mœrentiūque frequentiam, effudit vocem, ² convenientissimam conscientiæ suæ: Ecquando, inquit, propinqui, amicique, similem mei civem habebit respública? Hunc finem clarissimus juvenis vitæ habuit: ^b cujus morum minimè omittatur argumentum. Cū ædificaret domum ^c in palatio in eo loco, ubi est, quæ quondam Ciceronis, mox Censorini fuit, nunc Statilii Sisennæ est; promitteretque ei architectus, ita se eam ædificaturum, uti libera à conspectu, immunis ab omnibus ²⁵ arbitris esset, neque quisquam in eam ³ despicere posset: Tu verò,

INTERPRETATIO.

^a *Hominem optimum non solum sui ævum, sed qui unquam fuit.*

^b *Visiſſa, perceptis minoribus commodis, concederet majora nobilitati.*

^a *Tum cogitationes Drusi conversa sunt ad, &c.*

^b *Non est prætermittendum testimonium innocentie ejus morum.*

^c *In Palatino monte.*

NOTÆ.

¹ *Interrogatum lege repetundarum.] Interrogari lege, nihil aliud est, teste Asconio, quàm reum fieri, accusari: Gallicè accusare de concussion.*

² *Veluti inescanda.] Veluti oblata escâ capiendæ. Quæ metaphora ducitur à piscibus & avibus, quæ inescari propriè dicuntur, cū escam caprantes capiuntur. Hæc metaphora utitur Terent. in Adelph. Nunquam rem facies: abi, nescis inescare homines.*

¹ *Cultello percussus.] Percussorem Civelles Paterculus.*

cgro nominat Varium, hominem importunissimum. Florus tamen cum dicit interius dolore rerum à se temerè morarum.

² *Convenientissimam conscientia sua.] Id est, convenientissimam integritati suæ mentis, ac suorum consiliorum, cujus erat sibi conscius.*

³ *Despicere.] Ab alto inspicere. Atque hinc utimur hoc verbo pro contemnere, quia, quos contemnimus, infra nos quasi positos aspiciamus. Unde despi-*

inquit, si quid in te artis est, ita compone domum meam, ut, quidquam agam, ab omnibus perspicere possit.

XV. In legibus Cracchi inter perniciosissima numeraverim, quod extra Italiam colonias posuit. ^a Id majores (cum viderent tantopotentiorum ¹ Tyro Carthaginem, ² Massiliam Phocæam, ³ Syracusas Corintho, Cyzicum ac Byzantium Mileto, genitali solo) diligenter vitaverant, ut cives Romanos ⁴ ad censendum ex provinciis in Italiam revocaverint. Prima autem extra Italiam colonia Carthago condita est. Mors Drusi, ^b jam pridem ⁵ tumescens, bellum excitavit ¹⁰ ⁶ Italicum, Quippe Lucio Cæsare, Publio Rutilio consulibus, abhinc annos ⁷ centum viginti, cum id malum in universa Italia ⁸ ab Asculanis esset, (quippe Servium Pratorem, Fonteiumque legatum ⁹ occiderant) ac deinde, ¹⁰ à Marfis exceptum, in omnes penetrasset

INTERPRETATIO:

^a Majores nostri id vitaverant diligenter, cum observarent Carthaginem fuisse multo potentiorum Tyro, Massiliam Phocæam, Syracusas Corintho, Cyzicum ac Byzantium Mileto, ubi nati erant

primi illarum incolæ: ita ut semper revocaverint in Italiam ex provinciis cives Romanos, ad censendum suos reditus, ^b Jamdudum erupturum.

NOTÆ.

cientia rerum humanarum pro contemptu. Contra sic usurpari suspicere, pro venerari, magni facere. Non est omittenda hujus verbi (*despicere*) rarior acceptio: tamen ciceroniana, ut sit: oculos avertete, visum aliò detorquere. *Cicer. pro S. Rosci Amer.* 34. Simul atque ille despexerit, aliquid hujusmodi molitur.

¹ Tyro. Urbs est Syriæ in Phœnicia, in orâ maris mediterranei: hodie *Sur*, sub dominio Turcarum. Unde olim colonia deducta Carthaginem de qua supra lib. 1.

² Massiliam Phocæam. Massilia, vulgò, *Marseille*, urbs est in orâ Provincie, emporio celebris. Massilienses olim luxuriosi notati sunt. Unde apud Suidam (Massiliam navigas, è Massilia venis) de nimio cultu dicitur. Phocæa urbs Æolis est, in Asia minori, nunc *Fuchia Vecchia*.

³ Syracusæ. In Sicilia, nunc *Saragossa*. Cyzicum. Urbs est Myliæ in Asia, nunc *Chyzico*. Byzantium, Turcis *Stambul*; nobis *Constantinople*. Sedet juxta Bosporum Thracicum, inter Pontum-Euxinum, & Propontidem è regione Asiae minoris. Mileto. Sita est ad Caria

& Ionie fines, hodie *Milazo*.

⁴ Ad censendum. Sic dictum est, quia per omnes Italice oras diffusum; unde Floto Sociale nominatur.

⁵ Tumescens. Quo sensu Cicero ad *Attic. lib. 14.* dixit: rument negotia, pro jam jam eruptura sunt.

⁶ Italicum. Sic dictum est, quia per omnes Italice oras diffusum; unde Floto Sociale nominatur.

⁷ Centum viginti. Manutius legit *cxix.* notâ unâ detractâ. Item, quod valde probò, legit: *universa Italia, cum id malum ab Asculanis esset, ortum quippe Servium, &c. Arma adversus Romanos cepit.*

⁸ Ab Asculanis. Incolis Asculi, à *Ascoli*, in agro Piceno.

⁹ Occiderant. Inter ludos, quibus embryo legati intererat.

¹⁰ A Marfis. Italice populis, sub Samnitibus: ubi nunc pars Apruzii ulterioris juxta lacum Fucinum in regno Neapolitano, & in limite diuionis Pontificie: etiam nunc *Ducato de Marfi*.

regiones; arma adversus Romanos cepit. Quorum ut Fortuna atrox; ita causa fuit iustissima. ^c Petebant enim eam civitatem, cujus imperium armis tuebantur: ^d per omnes annos, atque omnia bella, duplici numero se ¹¹ militum, equitumque fungi, neque in ejus civitatibus jus recipi, quæ per eos in id ipsum pervenisset fastidium, per 5 quod homines, ejusdem & gentis, & sanguinis, ut externos, alienosque fastidire posset. Id bellum amplius trecenta millia juventutis Italicæ abstulit. Clarissimi autem imperatores fuerunt Romani eo bello, Cnæus Pompeius, Cnæi Pompeii Magni pater, Caius Marius, de quo prædiximus, Lucius Sulla, anno antè præturâ functus, **Quin-** 10 **tus Metellus**, Numidci filius, qui meritum cognomen Pii consecutus erat: quippe expulsum civitate à Lucio Saturnino tribuno plebis, quod solus ¹² in leges ejus jurare noluerat, pietate suâ, auctoritate senatus, consensu reipublicæ restituit patrem. Nec triumphis, honoribusque, quàm aut causâ exilii, aut exilio, aut reditu clarior fuit 15 Numidicus.

XVI. Italicorum autem fuerunt celeberrimi duces, ¹ Silo Poppædus, Herius Asinius, Insteius Cato, Caius Pontidius, Telesinus Pontius, Marius Egnatius, Papius Mutilius. ² Neque ego, verecundiam, domestici sanguinis gloriæ quidquam, dum verum refero, subtraham. Quippe multum Minatii Magii, atavi mei, Asculanensis, tribuendum est memoriæ: qui, nepos Decii Magii, ^b Campanorum principis, celeberrimi & fidelissimi viri, tantam hoc bello Romanum fidem præstitit, ut cum legione, quam ipse in Hirpinis conscripserat, ³ Herculaneum simul cum Tito Didio caperet, ⁴ Pompejos cum 5 Lucio Sulla oppugnaret, ⁴ Cosamque occuparet, cujus de virtutibus

INTERPRETATIO:

^c Nam postulabant jus civitatis illius, mejus, &c.

^d Singulis annis, atque in omnibus bellis se suppeditare duplum peditem & equitum, neque, &c.

^a At ego nihil pudore detrahæ de gloriâ majorum meorum, dum, &c.

^b Hominis inter optimates Capuæ celeberrimi & fidelissimi.

NOTÆ.

¹¹ *Militum.*] Esti dicitur miles, quicumque militiam exerceat: tamen usus voluit, interdum militem accipi pro *pedite*; ut hic accipitur: ut apud Cæsarem lib. 3. de bello civili: *cum ipsi numero militum, equitumque præstarent*: ut alibi passim apud scriptores plerosque.

¹² *In legibus ejus.*] Quas volebat ferre de divisione agrorum hujus Galliarum partibus, unde Cimbro Marius expulerat.

¹ *Silo Poppædus.*] Quantum ad hæc

nomina pertinet, legendum est; *Poppædus*, ex Diodoro & Orofio: *Hirius Asinius*, *T. Vestius Cato*, *Papius Mutilius*, ex Appiano.

² *Herculaneum.*] Nunc *Torre del Greco*: in orâ sinus Neapolitani.

³ *Pompejus.*] Urbs ad Sarni ostia, Holstenio dicitur *Civitas*: Cluverio *Scasati*: Ferrario, *Torre dell' Annunziata*.

⁴ *Cosam.*] Teste Barrio dicitur *Cassano* regni Neapolitani in Calabria.

F. ij

cùm alii, tum maximè, dilucidèque, Quintus Hortensius in Annalibus suis reulit; cuius Pietati plenam populus Romanus gratiam reulit; ^c ipsum viritim civitate donando, duos filios ejus creando Prætores, ^d cum senadhuc crearentur. Tam varia, atque atrox fortuna Italici belli fuit, ut per biennium continuum duo Romani Consules, Rutilius, ac deinde Cato Porcius, ab hostibus occiderentur, exercitus populi Romani multis in locis funderentur, utque ^e ad saga iretur, diùque in eo habitu maneretur. Caput imperii sui Corfinium legerant, ^f quod appellarent Italicum. Paullatim deinde recipiendo in
 10 civitatem, qui arma aut non ceperant, aut deposuerant maturiùs, vires refectæ sunt, Pompeio, Sullâque, & Mario ^g fluentem, procumbentemque rempublicam restituentibus.

XVII. Finito ex maxima parte, ^h nisi quæ Nolani belli manebant reliquæ, Italico bello, (ⁱ quo quidem Romani victis afflictiisque, ^j ipsi exarmati, quàm integris universis civitatem dare maluerunt) Consulatam inierunt Quintus Pompeius, & Lucius Cornelius Sulla, vir, qui neque ad finem victoriæ satis laudari, neque post victoriam abundè vituperari potest. Hic, natus familiâ nobili, ^k sextus à Cornelio Rufino, ^l qui bello Pyrrhi inter celeberrimos fuerat duces, ^m cùm
 20 familiæ ejus claritudo intermissa esset, diu ita se gessit, ut nullam petendi consulatam cogitationem habere videretur. Deinde post pratu-

INTERPRETATIO.

^c Ipsum solum & seorsum civem faciendo.

^a Cujus quidem belli sub finem Romani ipsi, postis armis, maluerunt dare seorsum civitatem hostibus victis & debilitatis, quàm omnibus simul, cùm eorum

vires erant integra.

^b Qui fuerat unus ex clarissimis ducebus, belli quod gestum est adversus Pyrrhum.

^c Cùm ejus gentis splendor extinctus esset ab aliquo tempore.

NOTÆ.

⁵ Cum sen adhuc crearentur.] Non frustra addidit, *sen*: quia non multo post, esse Lippius, Sulla Dictator numerum auxit ad xix.

⁶ Ad saga.] Sagum vestimentum militare est, Græcis, Gallis, Germanis, Hispanis commune cum Romanis. Illud Romæ moris erat in dubio periculosi belli eventu sumere. Sumptum autem, nisi lætiore spe, & meliore fortunâ non deponabatur. Ad id verò Senatus consulto, vel lege opus erat. Hujus porro vestimenta tria erant genera. Unum lugubre, nigrum, pullum, de quo hoc loco sermo est. Alterum gregale, militum scilicet, densum atque villosum. Tertium imperatoris, quod propriè paludamentum.

⁷ Quod appellarent Italicum.] Rectè

Butterius emendavit, *appellarent*. An item rectè Vossius, qui legit, *Italicam*? Utrouque legi modo potest, & *Italicum*, & *Italicam* Corfinium. Urbs erat Pelignorum, ubi natus Silius Poëta; unde dictus est *Italicus*, id est, *Corfiniensis*. Nunc vicus est Aprutii citerioris; vulgò, *Pentina*. vel *S. Pelino*.

⁸ *Fluentem*.] Id est *ruentem*. Quòd recidit Virgilianum illud:

Ex illo fluere, ac retro sublapsa referri spes Danaum.

¹ *Nisi qua*.] Lippius legit: *nisi quòd*; Vossius autem, *nisi quòd pro quatenus*. Quod ciceronianum est.

² *Sextus à Cornelio*.] Gallicè: *le sixième descendant de Cornelius*.

ram^d illustratus bello Italico, & antè in Galliâ legatione sub Mario, quâ eminentissimos duces hostium fuderat, ex successu animum sumpsit; petensque consularum, pœnè omnium civium¹ suffragiis factus est: sed eum honorem unde quinquagesimo ætatis suæ anno assecutus est.

XVIII. Per ea tempora Mithridates, ^a Ponticus rex, ¹ vir, neque silendus, neque dicendus sine curâ, bello acerrimus, virtute eximius, aliquando fortunâ, semper animo maximus, consilii dux, miles manu, ² odio in Romanos Hannibal, occupatâ Asiâ, ³ necatissime in eâ omnibus civibus Romanis, quos quidem eadem die, atque horâ, redditis civitatibus litteris, ingenti cum pollicitatione ¹⁰ præmiorum interimij iusserat; quo tempore neque fortitudine adversus Mithridatem, neque fide in Romanos quicquam ⁴ Rhodiis par fuit. Horum fidem ⁵ Mitylenæorum perfidia illuminavit, qui Manium Aquillium, aliosque Mithridati vinctos tradiderunt; quibus libertas, in unius ⁶ Theopanis gratiam, postea à Pompeio restituta est. ¹⁵ Cum terribilis Italiæ quoque videretur imminere, forte obvenit Sullæ Asia provincia. Is, egressus urbe, cum circa Nolam moraretur; (quippe ea urbs pertinacissimè arma retinebat, exercituque Romano obsidebatur, ^o velut pœniteret ejus fidei, quam omnium sanctissimam bello præstiterat Punico) Publius Sulpicius, tribunus plebis ²⁰ disertus, acer, opibus, gratiâ, amicitiiis, vigore ingenij, atque animi celeberrimus, ^d cum antea, rectissimâ voluntate, apud populum maximam quæsisset dignitatem, quasi pigeret eum virtutum sua-

INTERPRETATIO.

d *Celebris effectus in bello Italico.*

a *Rex Ponti, vir de quo neque silendum est, neque loquendum leviter.*

b *Cum formidabilis etiam Italia videretur insurre.*

c *Quasi eam pœniteret ejus fidei, quam servaverat omnium religiosissimè in bello Carthaginensi.*

d *Cum antea acquisivisset, rectissimâ voluntate, maximam apud populum famam.*

NOTÆ.

3 *Suffragiis factus est.* Lege cum Grutero; *natus est*, id est, *obtinuit*.

1 *Vir, neque silendus.* Quippe, cum vincendo Pyrrho tantum quatuor, Hannibali septem & decem anni sufficissent, Mithridates annos quadraginta Romanis restitit.

2 *Odio in Romanos Hannibal.* Id est, alter Hannibal, propter par ejus odium in Romanos. Hannibal Amilcaris filius fuit: quem adhuc impuberem iurejurando, ante aras, pater adstrinxit, ut, cum primum per ætatem liceret, adversus Romanos arma sumeret.

3 *Necatissime in ea omnibus, &c.*

Memnon de Tyrannio Herack. Pont. item Valer. Maxim. lib. 9. cap. 2. tradunt octoginta millia cæsa esse. Augent numerum Plutarchus & Appianus: ille quidem usque ad centum & quinquaginta millia; hic verò ad centum & sexaginta millia. Sed Vossio Memnonis potior videtur auctoritas.

4 *Rhodiis.* Incolis insulæ Rhodi, de quâ suprâ lib. 1. cap. 9. & mox infra.

5 *Mitylenæorum.* Incolarum urbis Mitylenes, quæ Lesbii insulæ caput est.

6 *Theopanius.* Historicus erat, Magni Pompeii rerum scriptor. Cicero. pro Arch.

24.

rum, & bene consulta ei malè cederent, subito pravus, & præceps
Caio Mario, post septuagesimum annum, omnia imperia & omnes
provincias concupiscenti addixit, legemque ad populum tulit, quâ
Sullæ imperium abrogaretur, ^c Caio Mario bellum decerneretur
5 Mithridaticum; aliasque leges perniciosas, & exitiabiles, neque tole-
randas liberæ civitati, tulit: quin etiam Quinti Pompeii consulis fi-
lium, eundemque Sullæ generum, per emissarios factionis suæ inter-
fecit.

- XIX. Tum Sulla, contracto exercitu, ad urbem rediit, eamque
10 armis occupavit, duodecim auctores novarum, pessimarumque re-
rum, inter quos Marium, cum filio, & Publio Sulpicio, urbe ex-
turbavit, ac lege latâ, exules fecit. Sulpicium etiam assecuti equi-
tes, ¹ in Laurentinis paludibus jugulavêre, caputque ejus erectum
& ostentatum, pro rostris, velut omen imminenti proscriptionis
15 fuit. Marius post sextum consulatum, annôque septuagesimo nudus,
ac limo obrutus, oculis tantummodò, ac naribus eminentibus, ex-
tractus ² arundineti, circa paludem ³ Maricæ, in quam se, fugiens
consecrantes Sullæ equites, abiderat, injecto in collum loro, in
carcerem Minturnensium, ⁴ jussu Duumviri, perductus est. Ad quem
20 interficiendum missus cum gladio servus publicus, natione Germanus,
^a qui fortè ab imperatore eor, bello Cimbrico captus erat, ut
agnovit Marium, magno ejulatu expromenti indignationem casus
tanti viri, abjecto gladio, profugit è carcere. ^b Tum cives, ab hos-
te, misereri paullò antè principis viri, docti, instructum cum ⁵ via-
25 tico, collarâque veste, in navem imposuerunt. At ille, asscetus circa
⁶ Anariam filium, cursum in Africam direxit; inopemque vitam in

INTERPRETATIO.

^c *Caius Marius proficeretur dux bello adversus Mithridatem.*

^a *Qui in bello Cimbrorum forte captus fuerat ab eo, cum esset dux exercitus Romanî, statim atque agnovit Marium,*

abjecto ense, profugit è carcere, cum magna ejulatione, qua indicabat ejus indignationem ob casum tanti viri.

^b *Tum cives, qui ab hoste didicerant misereri hominî, qui paullò antè pri- mus fuerat reipublice, &c.*

NOTÆ.

¹ *In Laurentinis.*] In paludibus circa Laurentum urbem Latii: nunc S. Lorenzo.

² *Arundinete.*] Loco arundinibus abundanti. Sic rosetum, olevetum, &c. pro locis, in quibus plurimæ rosæ, & oleæ sunt.

³ *Marica.*] Sylva est Latii novi (lucus à Livio dicitur) in Campaniæ confinio ad Lirim fluvium, apud Minturnas urbem exisam: sic dicta à Maricâ Nymphâ de quâ Virgil. lib. 7. *Æneid.*

Huc Fanno, & Nymphâ genitum Lau- rente Maricâ.

⁴ *Jussu Duumviri.*] Ita vocabantur coloniarum magistratus, ut Romæ consules.

⁵ *Viatico.*] Id est, pecuniâ ad iter faciendum.

⁶ *Anariam.*] Insula Campaniæ est, vulgò *Ischia*. Habet arcem munitissimam, cum arce in scopulo, ab insulâ quasi sejuncto. Ubi alias asylum Ferdinandi Regis Neapolitani, tempore Caroli VIII. Francorum regis, qui iotum ejus regnum intra paucos dies ceperat.

tugurio rutinarum Carthaginensium toleravit; ⁷ cum Marius, adspiciens Carthaginem, illa intuens Marium, alter alteri possent esse folatio.

X X. ^a Hoc primum anno, sanguine Consulis Romani, militis imbuta manus sunt: ¹ quippe Pompeius, collega Sullæ, ab exercitu Cnæi Pompeii proconsulis, seditione, sed quam dux creaverat, interfectus est. Non erat Mario, Sulpicioque Cinna temperior. ^b Itaque cum ita civitas Italiæ data esset, ut in octo tribus contribuerentur novi cives; ne potentia eorum, & multitudo veterum civium dignitatem frangeret; plusque possent recepti in beneficium, quam auctores beneficii; Cinna, in omnibus tribubus eos se distributurum, pollicitus est. ^c Quo nomine ingentem totius Italiæ frequentiam in urbem acciverat: è quâ pulsus, collegæ, optimasiumque viribus, cum in Campaniam tenderet, ex auctoritate senatus, consulatus ei abrogatus est, suffectusque in ejus locum Lucius Cornelius Merula ² flamen Dialis. ³ Hæc injuria homine, quam exemplo, dignior fuit. Tum Cinna, corruptis primo centurionibus, ac tribunis, mox etiam, spe largitionis, militibus, ab eo exercitu, qui circa Nolam erat, receptus est. ^d Is, cum universus in verba ejus jurasset, retinens insignia consulatus, patriæ bellum intulit, fretus ingenti numero novorum civium, è quorum delectu trecentas amplius cohortes conscripserat, ⁴ ac triginta legionum instar impleverat.

INTERPRETATIO.

^a Hoc anno manus militum primum sinita sunt cruore consulis Romani.

^b Itaque cum jus civium Romanorum Italia datum esset eâ conditione, ut novi cives redigerentur in octo tribus, ne eorum potentia atque multitudo minueret decus veterum civium; & ne, qui rece-

piissent hoc beneficium, potentiores fierent, quam qui illud consulissent, &c.

^c Quâ de causâ advocaverat in urbem ex tota Italiâ maximam multitudinem.

^d Cum universus exercitus sacramentum ei dixisset, &c.

NOTÆ.

⁷ Cum Marius, &c.] Exscribi dignum est ad hunc locum Lucani illud

— Solatia fari

Carthago, Martiusque tulit, pariterque jacentes

Ignoscere deis.

¹ Quippe Pompeius. Cognomine Strabo, qui anno superiore collega Sullæ fuerat.

² Flamen Dialis.] Sacerdos Jovis. Dialis dicitur à τὸ διὰ, à Jove, quasi Jovialis. Nam Flamines ab eo nomine, cui sacra faciebant, assumebant sibi cognomen. Unde autem Flamen de-

ducitur? A filo, inquit Servius, quo Sacerdotes, maximè ætivo tempore, caput cingebant. Cum enim pileum ferre per ætium non possent, incedere vero nudo capite nefas esset, tantum filo caput religebant. Ex quo dicti sunt Flamines; tanquam Filamines.

³ Hac injuria.] Sensus est: hanc quidem injuriam talis homo mereretur: ut tale severitatis exemplum dandum non fuisset, quia periculosum esse poterat.

⁴ Ac triginta legionum instar impleverat.] Gallicè: & il en forma trenet corpi, comme autant de légions.

⁵ Opus erat partibus, auctoritate, gratiâ; ⁶ cujus augendæ, Caium Marium, cum filio, de exilio revocavit, quique cum iis pulsi erant.

- XXI. Dum bellum prælarâ operâ bello Marfco, præcipuè
⁵ ¹ circa Picenum agrum, ut præscriptum, usâ erat respublica, quique Asculum ceperat, circa quam urbem, cum in multis aliis regionibus exercitus dispersi forent, quinque & septuaginta civium Romanorum, amplius sexaginta millia Italicorum unâ die conflixerant) frustratus sp̃e continuandi consulatus, ^b ita se dubium, ² medium-
¹⁰ que partibus præstitit, ut omnia ex proprio usu ageret, temporibusque insidiari videretur, & huc atque illuc, unde spes major ³ affuisset potentia, se, exercitumque deflecteret; sed, ad ultimum, magno atrociæ prælio, cum Cinna conflixit. Cujus commissi patratique sub ipsis mœnibus, ⁴ sociisque urbis Romanæ pugnantibus,
¹⁵ ⁵ spectantibusque, quàm fuerit eventus exitiabilis, vix verbis exprimi potest. Post hoc, cum utrumque exercitum, velut parum bello exhaustum, laceraret pestilentia, Cnæus Pompeius decessit: ⁶ cujus interitus voluptas, amissorum aut gladio, aut morbo civium pænâ damno repensata est: populusque Romanus, quam vivo iracundiam
²⁰ debuerat, in corpus mortui contulit. Seu duæ, seu tres Pompeiorum fuere familiæ, primus ejus nominis, ante annos. ferè centum sexaginta octo, Quintus Pompeius cum Cnæo Servilio consul fuit. Cinna & Marius, ^d haud incruentis utrimque certaminibus editis, urbem oc-

INTERPRETATIO.

^a Qui, ut supra scripsimus. eximè de republicâ meritis fuerat in bello Marfco, præsertim circa agrum Picenum.

^b Ita se ambiguum, ac medium inter partes præbuit, ut omnia gereret ex sua utilitate, videreturque observare tempora, & se cum exercitu converteret, modo

hic, modo illuc, ubi sperasset se fore potentiorē.

^c Latitia, quam attulit ejus mors, commensata est factura civium, quos aut enset, aut morbus abstulit.

^d Post commissâ prælia, qua utrimque valdè cruenta fuerunt.

NOTÆ.

⁵ Opus erat.] Sensus est: ad hæc omnia, necesse erat factionem conflare: opus erat auctoritate, & gratiâ, ad quam augendam de exilio revocavit C. Marium, &c.

⁶ Cujus augenda.] Optima lectio, per hellenismum satis notum.

¹ Circa Picenum agrum.] Picenum vulgo creditur esse, la marche d'Ancone, provincia ditionis Pontificiæ. Sed completur etiam Apurtii ulterioris partem, cum majori parte Marchiæ-Anconitanæ. Urbs ejus præcipua nunc est Ancon, in orâ Mediterranei maris.

² Mediumque partibus.] Mediū, teste

Schoro, dicuntur, quos in contentionibus nullarum partium, sive neutros vocamus. Gallice, *Neutres*.

³ Affuisset.] Aldus rectè reposuit: *affuisset*.

⁴ Sociisque urbis Romanæ.] Lipsius legit: oculisque. Vollius: sociisque. Uterque bene. Liplianam tamen emendationem amplector. Ergo loci sensus est: exitus hujus prælii commissi, non ut alia procul à patriâ; sed apud Janiculum, sub ore, oculisque urbis Romanæ, quàm tristis funestusque fuerit, & pugnantibus & spectantibus, ægrè dici potest.

cupaverunt

cupaverunt: sed prior ingressus Cinna, de recipiendo Mario legem tulit.

X XII. Mox Caius Marius, ^a pestifero civibus suis reditu, intravit aeniam, nihil illa victoria fuisset crudelius, nisi mox Sullana esset secuta, ^b neque licentiâ ^c in mediocres sævitum, sed excelsissimi quique eminentissimæ civitatis viri variis suppliciorum generibus affecti. In iis consul Octavius, vir lenissimi animi, jussu Cinnæ interfectus est. Merula autem, qui se sub adventum Cinnæ ^d consulis abdicaverat, incisus venis, superfusoque altaribus sanguine, quos sæpe pro salute reipublicæ Flamen Dialis precatus erat deos, eos in exsecrationem Cinnæ, partiumque ejus tum precatus, optimè de re publica meritum spiritum reddidit. ^e Marcus Antonius, princeps civitatis, atque eloquentiæ, gladiis militum, quos ipsos faciendi suâ moratus erat, jussu Marii Cinnæque confossus est. Qujatus Catulus, & aliarum virtutum, & belli Cimbrici gloriâ, quæ illi cum Mario communis fuerat, celeberrimus, cum ad mortem conquireretur, conclusit se loco, nuper calce arenæque perpolito, illatoque igni, qui vim odoris excitaret, ^f simul exitiali hausto spirito, simul incluso suo, mortem magis voto, quàm arbitrio inimicorum, obiit. ^g Omnia erant præcipitia in republica, nec tamen adhuc quisquam inveniebatur, qui bona civis Romani aut donare auderet, aut petere sustineret. Postea id quoque accessit, ut sævitia caussam avaritia præberet, ^h & modus culpæ ex pecuniæ modo constitueretur; & qui fuisset locuples, fieret nocens, sui quisque periculi merces foret; nec quidquam videretur turpe, quod esset quaestuosum. ⁱ

X X III. Secundum deinde consulatum Cinna, & septimum Marius, in priorum dedecus, iniiit; cujus initio, morbo oppressus, decessit, vir in bello hostibus, in otio civibus infestissimus, quietif-

INTERPRETATIO.

^a Neque licentiâ alium est crudeliter in homines mediteres, sed, &c.

^b Marcus Antonius mobilissimus, atque eloquentissimus urbis, &c.

^c Partim hausto mortifero aëre, partim ademptis respirandi potestate, extinctus

est morte, magis ex hostium desiderio, quam ex eorum arbitrio.

^d In republicâ omnia ruobant in extremum discrimen.

^e Et magnitudo culpa asfirmaretur ex copia divitiarum.

NOTA.

^a Pestifero civibus suis reditu.] Sensus est: non multo post C. Marius ingressus est urbem, ubi, veluti quædam pestis, ejus reditus plurimos cives absumpsit.

^b In mediocres.] Vulgò immediocri. Verùm Acidalii & Rhenani lectionem, quæ visa mihi est commodissima, secutus Velleius Paterculus..

sum.

^g Consul.] Quamvis hæc lectio retineri possit, cum Cinna insignia consularia etiam gesserit, postquam consulatus ei abrogatus est à Senatu: tamen primum Rhenanos; deinde Gryphio atque Stephano editum est, consulatu. Quam editio nem priore potiore esse judicamus.

que impatientissimus. In hujus locum suffectus Valerius Flaccus, turpissimæ legis auctor, quâ creditoribus ¹ quadrantem solvi jussit: ² cujus facti merita eum pœna intra biennium consecuta est. Dominante in Italia Cinna, major pars nobilitatis ad Sullam in Achaiam, ac deinde post in Asiam per fugit. Sulla interim, cum Mithridatis præfectis, circa Athenas, Bœotiamque & Macedoniam, ita dimicavit, ³ ut & Athenas reciperet, & plurimo circa multiplices ⁴ Piræci portus munitiones labore expleto, ampliùs ducenta milia hostium interficeret, nec minus multa caperet. ⁵ Si quis hoc re-
 10 bellandi tempus, quo Athenæ oppugnata à Sulla sunt, imputat Atheniensibus, ⁶ nimirum veri, vetustatisque ignarus est, ad cœ enim certa Atheniensium in Romanos fides fuit, ut semper & in omni re, quidquid sincerâ fide gereretur, id Romani Atticâ fieri prædicarent. Ceterum tum oppressi Mithridatis armis homines miserrimæ condi-
 15 tionis, cum ab inimicis tenerentur, oppugnabantur ab amicis, & animos extra mœnia; corpora, necessitati servientes, intra muros habebant. Transgressus deinde in Asiam Sulla, ⁷ parentem ante omnia, supplicemque Mithridatem invenit, quem muliatum pecuniâ ac parte navium, Asiâ, omnibusque aliis provinciis, quas armis occupave-
 20 rat, decedere coëgit: captivos recepit: in per fugas noxiosque animadverit: paternis, id est, Ponticis, finibus contentum esse jussit.

XXIV. Caius Flavius Fimbria, qui præfectus equitum ante adventum Sullæ, Valerium Flaccum, consularem virum, interfecerat;

INTERPRETATIO.

^a Ut & recuperaret Athenas, & post plurimos labores toleratos, ad diruendas varias munitiones Piræci portus, interficeret.

^b Si quis imputat Atheniensibus hanc perduellionem, & ea quæ acta sunt rem-

port, quo Sulla Athenas oppugnavit, &c. ^c Ceterum Athenienses, oppressi armis Mithridatis, tum erant in miserrimo statu; cum enim essent in hostium potestate, obsidebantur ab amicis, &c.

NOTÆ.

¹ Quadrantem. Id est, quartam debitorem partem, quâ solutâ debitores reliquis paribus liberarentur. Manutius de usurâ, non de credito rem explicat, atque Flaccum, exempli causâ, ternos nummos ex centenariis pendi quotannis usuræ nomine, voluisse. Hoc verò sensu, quo explicet modo quadrantem non admodum liquet.

² Cujus facti merita. Cum enim propter avaritiam invisus esset exercitui suo, C. Fimbria, summæ audacis viro, occisus est.

³ Piræci portus. Athenarum portus erat quadringentarum navium capax: olim Archelai operâ munitissimus. Deinde à Themistocle longissimo muro urbi

conjunctus: vulgò, Porto Leone, à Leone marmoreo, qui ad litus jacet.

⁴ Nimirum veri. Vossius legit: nimirum. De Atheniensium verò fide aliter omnino Tacitus scripsit 2. Ann. ubi eos vocat. Mithridatis adversus Sullam socios.

⁵ Parentem ante omnia. Acidalius legit: in omnia: quæ locutio Velleio proflus familiaris est. Verum Vossius nihil mutandum esse censet, vultque dici, ante omnia, pro præcipuo; quo modo Virgilius dixit Georg. 2. Dulces ante omnia mysa. Gallicè, Dispose à une obéissance absolue.

exercitūque occupato imperator appellatus, ¹ forte Mithridatem pepulerat praelio, sub adventum Sullæ se ipse interemit; adolescens, quæ pessimè ausus erat, fortiter executus. Eodem anno Publius Lænas tribunus plebis ² Sextum Lucilium, qui priore anno tribunus plebis fuerat, saxo Tarpeio dejecit; & cum collegæ ejus, quibus diem dixerat, metu ad Sullam profugissent, ⁴ aquâ ignique iis interdixit. Tum Sulla, compositis transmarinis rebus, cum ad eum, ² primum omnium Romanorum, Legati Parthorum venissent, ⁵ & in iis quidam magi ex novis corporis respondissent, cælestem ejus vitam, & memoriam futuram, revertis in Italiam, haud plura, ¹⁰ quàm triginta armatorum millia adversum ducenta millia amplius hostium ⁶ exposuit Brundisii. Vix quidquam in Sullæ operibus clarius duxerim, quam quod, cum per triennium Cinnarum, Marianarumque partes Italiam obsiderent, neque illaturum se bellum iis dissimulavit, nec, quod erat in manibus, omisit; existimavitque, ante ¹⁵ frangendum hostem, quàm ulciscendum civem; ^b repulsoque externo metu, ubi, quod alienum esset, vicisset, superaret quod erat domesticum. Ante adventum Lucii Sullæ Cinna, seditione orîa, ab exercitu interemptus est, vir dignior, qui arbitrio victorum moretur, quàm iracundiâ militum, de quo verè dici potest, Ausum ²⁰ eum, quæ nemo auderet bonus, perfecisse, quæ à nullo, nisi fortissimo, perfici possent; ^c & fuisse eum in consiliando temerarium, in exequendo virum. Carbo, nullo suspecto collega, solus toto anno consul fuit.

XXV. Putares, Sullam venisse in Italiam, ³ non belli vindicem, ²⁵

INTERPRATATIO.

^a Quod nemini Romanorum ante illum contigerat.

^b Ejus vitam fore celebrem, & memo-

riam immortalem.

^c Et cum fuisse simul temerarium in capiendis consiliis, & fortem in exequendis.

NOTA.

¹ Forte. Id est, casu magis, quàm suâ virtute.

² Sextum Lucilium. Quidam ex Plutarcho in Mario legunt Sextum Lucinum. Imo ibidem tradit Plutarchus, hujus facti autorem esse Marium; atque illo ipso die, quo septimum consularum Marius iniit, Sextum Lucinum de Tarpeia rupe precipitatum esse. Ita Lucini mors antecederet biennio, quæ hoc anno acta esse Velleius refert. Certè Vossius parochronismo biennii non dubitat accusare Velleium.

³ Saxo Tarpeio. Monte Capitolino. A Tarpeia virgine Vestali dictus est Tar-

peius, cum prius Saturnius diceretur. Olim ex illo damnari præcipitabantur, & qui falsum testimonium dixissent.

⁴ Aquâ, ignique. Quâ interdictione reus in exilium mittebatur.

⁵ Et in iis quidam magi. Recte dici possent physiognomi, vel physiognomones: quorum ars physiognomia vocatur.

⁶ Exposuit. In terram, Brundisii, quæ urbs est Calabriz.

¹ Non belli vindicem. Sensus est: non ut bello sibi vindicaret omnia; aut forte: non ut injurias nobilium armis ulcisceretur; sed ut certam pacem constitueret.

G ij.

- fed pacis auctorem : tanta cum quiete exercitum per Calabriam, Apuliamque, cum fingulari curâ frugum, agrorum, hominum, urbium, perduxit in Campaniam, tentavirque iustis legibus, & æquis conditionibus bellum componere, fed iis, quibus & pessima, & immodica cupiditas erat, non poterat pax placere. Crescebat interim in dies Sullæ exercitus, ^a confluentibus ad eum optimo quoque & fanissimo. Felici deinde circa Capuam eventu Scipionem Norbanumque Consules superat: quorum Norbanus, acie victus; Scipio, ab exercitu suo desertus, ac proditus, inviolatus à Sulla dimissus est: ¹⁰ ^b aded enim Sulla dissimilis fuit bellator, ac victor; ut, dum vincit, mitissimo ac iustissimo lenior, post victoriam audito fuerit crudelior, ² nam & Consulem, ut prædiximus, exarmatum, atque Sertorium (proh quanti mox belli facem!) & multos alios, positus eorum, dimisit incolumes: credo, ut in eodem homine duplicis, ac ¹⁵ diversissimi animi conspiceretur exemplum. ^c Post victoriam quâ descendens montem ³ Tifata cum Caio Norbano concurrerat Sulla, grateis Dianæ, cuius numini regio illa sacra est, solvit; ^d aquas salubritate medendisque corporibus nobiles, agrosque omnes addixit deæ, ^e hujus gratæ religionis memoriam & inscriptio templi affixit: ²⁰ ^{xa} post hodieque, & tabula testatur ærca ⁴ intra ædem.

XXVI. ² Inde consuls Carbo tertium & Caius Marius, septies

INTERPRETATIO.

^a Optimis, & prudentissimis quibusque concurrentibus ad eum.

^b Sulla enim, dum bellum gerebat, aded diversus erat à seipso, cum vicerat; ut in victoria fuerit lenior mitissimis & iustissimis, post victoriam crudelior iis omnibus, de quorum crudelitate audivimus.

^c Post victoriam, quam Sulla retulerat ex C. Norbano, descendens ex monte Tifata, egit gratias Dianæ, &c.

^d Dedicavit dea agros omnes, & aquas celebres salubritate, & vi sanandi morbos.

^e Et inscriptio etiam nunc affixa post templi, & tabula ex ære posita inter templum testatur memoriam hujus gratæ religionis.

^a Inde ingressi sunt consulatum Carbo tertium, & C. Marius, hujus, qui septies consul fuerat, Marii filius, annos natus viginti sex, vir patri fortitudine similior, quàm vita diuturnitate, multa & fortiter aggressus, nec usquam impar dignitati consulari, à Sulla prælio superatus apud Sacripotum, &c.

NOTÆ.

² Nam & consulem.] Ita Liplius, cùm vulgò legeretur Consul. Sed quem consulem? Scipionem, quem antea scripsit sine notâ dimissum esse, cum Sulla exercitum ejus ipsumque Scipionem in potestatem suam redegit.

³ Tifata.] Mons est Campaniæ, urbi Capuæ imminens, inter ipsam & Nolam extensus; vulgò Monte di Capua & di Caferia.

^e Hujus gratæ religionis.] Amplexus sum Rhenani lectionem, quam Ant. Thy-

sus in editione suâ secutus est. Quo modò & Liplio venit in mentem legere.

⁴ Intra ædem.] Ichthyographia templi, aut aræ alicujus, gemino ex temporebatur exemplari, quod utrumque in eadem illâ, æde reponeretur: ut ex multis matribus notum est. Ergo mos erat intus in æde poni tabulam, quæ idem, aut etiam sæpe plura continebat, quàm quæ basi columnarum statuarumve, aut ædium frontispicio incisa erant.

consulis filius, annos natus viginti sex, vir animi magis, quam ævi paterni, multa fortiterque molitus, neque usquam inferior nomine consulis, ¹ apud Sacripotum pulsus à Sulla acie, ² Præneste, quod ante natura munitum prædidiis firmaverat, se, exercitumque contulit. Ne quid unquam malis publicis deesset, in qua civitate semper virtutibus certatum erat, certabatur sceleribus; optimusque sibi videbatur, qui fuerat pessimus: quippe dum ad Sacripotum dimicatur, Damasippus prætor Domitium, Scævola etiam ³ Pontificem maximum, & divini, humanique juris auctorem celeberrimum, & Caium Carbonem prætorium, consulis fratrem, ⁴ & Antistium ædilitium, velut faventes Sullæ partibus; in curia Hostilia trucidavit. Non perdat nobilissimi facti gloriam Calpurnia, Bestiæ filia, uxor Antistii, quæ, jugulato, ut prædiximus, viro, gladio se ipsam transfixit, 'quantum hujus gloriæ famæque accessit? ⁵ Nunc virtute eminet, patria latet.

XXVII. At Pontius Telesinus, dux Samnitium, vir domi, bellicæ fortissimus, penitusque Romano nomini infestissimus, contractis circiter quadraginta millibus fortissimæ pertinacissimæque in retinendis armis juventutis, Carbone, ac Mario consulibus, abhinc annos quadraginta, Kalendis Novembribus, ¹ ita ad portam Collinam cum Sulla dimicavit, ut ad summum discrimen & eum, & rempublicam perduceret: quæ non majus periculum adiit, Hannibalis ² intra tertium milliarium, castra conspicata, quàm eo die, quo circumvolans ordines exercitus sui Telesinus, dictitansque adesse Romanis ultimum diem, vociferabatur eruendam delendamque

INTERPRETATIO.

^b Et Antistium, qui Ædilis fuerat.

^c Quantum gloriæ famæque tum acquisivi.

NOTÆ.

¹ Apud Sacripotum.] Locus est Latii apud Præneste urbem.

² Præneste.] Incolis Pilastrina: nobis Pilastrine, in Campania Romanâ, & in ditone Pontificiâ.

³ Pontificem maximum.] Sacer erat Magistratus institutus à Numa, rerum omnium quæ ad sacra religionemque pertinebant, iudex.

⁴ Et divini humanique juris.] Intellegit jurisconsultum, qui de divino humanoque jure libros edidit.

⁵ Nunc virtute eminet.] Hujus loci, quem Lipsius pro deposito habuit, sensus est: nunc eminet quidem virtu-

te suâ, & quoties mentio fit illius, sed quasi latet inter tot alia egregia facta, & historiæ prodita sunt.

¹ Ita ad portam Collinam.] Dicta est & Quirinalis, & Agonalis. Sita erat versus Septentrionem. Hac Gallos Senones ingresses, & urbem populos esse memorant.

² Intra tertium milliarium.] Tria milliaria constituunt Astronomicam leucam; Franciæ communem duo milliaria. Ergo intra tertium milliarium significat, intra unam leucam cum mediâ.

urbem: adjiciens, nunquam defuturos raptos Italicae libertatis lupos, nisi silva, in quam refugere solerent, esset excisa. Post primam demum horam noctis & Romana acies respiravit, & hostium cessit. Telesinus postera die semianimis repertus est, victoris magis, quam morientis, vultum praefrens: cujus abscissum caput ferri, gestari-que circa Praeneste Sulla iussit. Tum demum, desperatis rebus suis, Caius Marius adolescens^a per cuniculos, qui miro opere fabricati, in diversas agrorum partes ferunt, conatus erumpere, cum foramine de terra emerisset, a dispositis in idipsum interemptus est.
 10^b Sunt, qui sua manu; sunt, qui concurrentem navis ictibus cum minore fratre Telesino, una obfesso, & erumpente, occubuisse prodiderint, utcumque cecidit, hodieque tanta patris imagine non obsecratur ejus memoria. De quo juvene quid existimaverit Sulla, in promptu est, occiso enim demum eo, Felicis nomen assumpsit:
 15^c quod quidem usurpasset iustissime, si eundem & vincendi, & vivendi finem habuisset. Oppugnationi autem Praenestis ac Marii praefuerat Ofella Lucretius; qui cum ante Marianarum fuisset partium, prator ad Sullam transfugerat. Felicitatem dici, quo Samnitium, Telesinique pulsus est exercitus, Sulla perpetua^d ludorum Circen-
 20^e sium honoravit memoria, quibus sine nomine Sullanæ victoriæ celebrantur.

XXVIII. Paulò ante, quam Sulla ad Sacriportum dimicaret, magnificis praelii partium ejus viri hostium exercitum fuderant, duo Servilii apud^f Clusium, Metellus Pius apud^g Faventiam, Mar-

INTERPRETATIO.

^a Per subterraneos meatus.

^b Sunt qui sibi prorsum cum occubuisse suam manu: sunt, qui manu fratris minoris Telesini, qui simul obfidebatur, & simul eruptionem faciebat, cum alter alterum mutuis ictibus confodisset.

^c Si desisset simul vivere, & vivere.

^d Sulla, ut efficeret perpetuam memoriam fortunati eius dici, quo exercitus Samnitium sub Telesino deletus est, insinuat ludos Circenses.

NOTA.

³ Prator.] Huic loco mendum subesse Vossius existimat. Nam Ofella anno insequente occisus est, cum consulatum peteret contra Sullæ mandatum. Quippe Sulla legem tulerat, ne quis ante quæsturam præturæve consulatum gereret. Cuius rei auctorem Appianum habet Vossius; qui, idcirco censet legendum esse: proditor.

⁴ Ludorum Circensium.] Equestrium. Qui ludi Circenses dicti sunt, non, ut Servius nugarur, ab ensibus in circuitu

dispositis: sed quod in circo exhiberentur.

⁵ Quibus sine nomine.] Bouterius in veteri exemplari testatur esse: qui sub eius nomine. Quod omnino probum est, & habet hunc sensum: Sulla insinuat ludos Circenses, qui etiam nunc celebrantur sub nomine hujus victoriæ a Sulla reportata.

¹ Clusium.] Chisî, medieterraneum Tusciae oppidum.

² Faventiam.] Incolis Faenza: nobis Faventia: in Ducatu Parmensi.

tus Lucullus circa ¹ Fidentiam. Videbantur finita belli civilis mala, cum Sullæ crudelitate aucta sunt, quippe, dictator creatus, (² cuius honoris usurpatio per annos centum viginti intermissa, ⁴ nam proximus post annum, quàm Hannibal Italiâ excesserat: uti appareret populum Romanum ^b usum dictatoris non tam desiderasse, ⁵ quàm timuisse potestatem imperii, quo priores ^c ad vindicandam maximis periculis rempublicam usi fuerant) immodicæ crudelitatis licentiâ usus est. Primus ille, & utinam ultimus, exemplum proscriptionis invenit, ^d ut, in qua civitate petulantis convicii ³ iudicium histrioni ^e exoleto redditur, in ea jugulati vivis Romanis publicè constitueretur auctoramentum; plurimumque haberet qui plurimos interemisset; neque occisi hostis, quàm civis, uberior foret præmium; fieretque quisque merces mortis suæ. Nec tamen in eos, qui contra arma tulerant, sed in multos infones sævitum, adjectum etiam, ut bona proscriptorum venirent; exclusi ¹⁵ que paternis opibus liberi, etiam petendorum honorum jure prohiberentur; simulque, quod indignissimum est, senatorum filii & onera ordinis sustinerent, & jura perderent.

XXIX. Sub adventum in Italiam Lucii Sullæ, Cnæus Pompeius, ejus Pompeii filius, quem magnificentissimas res in consularu ²⁰ gessisse bello Martico prædiximus, viginti tres annos natus, abhinc annos centum tredecim, privatis ut opibus, ita consiliis, magna ausus, magnificèque conata executus, ² ad vindicandam restitu-

INTERPRETATIO.

^a Quæ dignitas abhinc centum viginti annis usurpata non fuerat.

^b Regimen dictatorialis.

^c Ad liberandam.

^d Ita ut auctoritate publica statueretur præmium ob interfectum civem in eâ civitate, in qua iudicium redditur histri-

ni abjectissimo, ob contumeliam petulantiorum.

^e Ad defendendum restituendumque bonorem patriæ conscripsit validum exercitum ex agro Piceno, qui totus plenus erat clientium sui patriæ.

NOTÆ.

³ Fidentiam.] Urbs Gallie Togate in Lombardiâ Cispadanâ: nunc in Ducatu Parmensis contenta, vulgò Borgo di S. Donnino.

⁴ Nam proximus.] Id est, nam ultimus, qui dictaturam gesserat, electus fuerat post annum, quam Hannibal ex Italiâ decefferat. Quæ porro consequuntur & corruptissima sunt, cum Lipsio sic restituitur: *Ut appareret populum Romanum usum dictatoris non tam desiderasse quàm timuisse, potestate imperii.* [dictatori] quo priores [dictatores] ad vindi-

candam maximis periculis rempublicam usi fuerant, immodica crudelitatis licentiâ abusus est.

⁵ Iudicium histrioni.] Significatur, aures à iudicibus histrioni etiam abjectissimo Romæ præberi, & cives qualescumque castigari, quos histriionem aliqua petulantiorum contumelia notasse constaret.

⁶ Exoleto.] Hoc epitheto contemptus, ac turpius nihil histrioni tribui potest. Histriionem notat effatum, & ad libidines jam inutilem factum.

- danique dignitatem patriæ, firmum ex agro Piceno, qui totus patris ejus clientelis refertus erat, contraxit exercitum, ^b cujus viri magnitudo multorum voluminum instar exigit: sed operis modus paucis eum narrari jubet. Fuit hic genitus matre Luciliâ, stirpis fenatoris: ^c formâ excellens, non ea, quâ flos commendatur ætatis, ^d sed ex dignitate constanti; quæ in illam conveniens amplitudinem, fortunam quoque ejus, ad ultimum vitæ comitata est diem, innocentia eximius, sanctitate præcipuus, ^e eloquentia medius; potentia, quæ honoris causâ ad eum deferretur, ^f non ut ab eo occurreret, cupidissimus; dux bello peritissimus; civis in toga (nisi ubi vereretur, ne quem haberet parem) modestissimus; amicitiarum tenax, ^g in offensis inexorabilis, ^h in reconciliandâ gratiâ fidelissimus; in accipiendâ satisfactione facillimus: potentia suâ numquam, aut raro ad impotentiam usus; præter omnium vitiorum expertus, nisi numeratur inter maxima, in civitate libera, dominaque gentium, indignari, cum omnes cives jure haberet pares, quemquam æqualem dignitate conspiciere. Hic, à toga virili assuetus ⁱ commilitio prudentissimi ducis parentis sui, bonum & capax recta discendi ingenium, singulariterum militarium prudentiâ excoluit; ut à Sertorio Metellus laudaretur ^j magis, Pompeius timeretur validius.

XXX. ^a Tum Marcus Perperna, prætorius, è proscriptis, gentis clarioris, quàm animi, Sertorium inter cenam ^b Etolsæ intere-

INTERPRETATIO.

^b Cujus viri meritum ingens possulas, ut laudetur multis voluminibus: sed ratio quam mihi præscripsi in hoc opere, vult paucis dici de illo.

^c Excellens pulchritudine, non eâ, quâ solet laudari juvenis, sed qua virilis est: qua respondens amplitudini, ad quam destinabatur, comitata est, &c.

^d Eloquentiâ mediocri.

^e Non ita tamen cupidus, ut vellet illam usurpare.

^f In acceptis injuriis facile placabilis.

^g Hic, ex quo induisset virilem togam, assuetus bello, ad quod profectus erat cum patre suo, qui dux erat prudentissimus, excoluit, &c.

^a Tum M. Perperna, qui prætor fuerat, è numero proscriptorum, genere quàm animo nobilior, interfecit Etolsæ Sertorium in mediâ cenâ; atque hoc perfisso facinore auctor fuit Romanis certâ victoria, suis partibus excidii, sibi turpissima mortis.

NOTÆ.

¹ Sed ex dignitate.] Dignitas hic sumitur pro virili pulchritudine. De qua Cicero lib. 1. Offic. Pulchritudinis duo genera sunt: unum muliebre, quam venustatem appellamus: alterum virile, quam dignitatem dicimus.

² In reconciliandâ.] Nimirum inter alios, ubi fide possimum opus est. Ita Vossius. Quamquam Lipsius vult legi in reconciliatâ gratiâ: quia ibi fides locum habet, quemadmodum facilitas in recon-

ciliandâ: quæ ratio mihi magis placet.

³ Commilitio.] Commilitium dicitur ipsa belli societas. Apud Apuleium legitur commilitia, forminini generis.

¹ Etolsæ.] Nomen hæud dubie ejus loci, ubi Sertorius occisus est. Sed corruptè Etolsæ: lege cum Cl. Puteano Ofsæ. Ofsæ porro urbs Hispaniæ est, nunc Huesca in Aragoniâ, quæ inter plures alias, occiso Sertorio, in potestatem Romanorum venit. Ita Florus lib. 3. cap. 23.

mit.

mīe, Romanisque certam victoriam, partibus suis excidium, sibi turpissimam mortem pessimo auctoravit facinore. Metellus & Pompeius ex Hispaniis triumpharunt: sed Pompeius, hoc quoque triumpho, ² adhuc eques Romanus, ante diem, quàm consulatum iniret, curru urbem invehctus est. Quem virum, quis non miretur: ⁵ per tot. extraordinaria imperia in summum fastigium vectum, iniquo tulisse animo, Cui Cæsaris, in altero consulatu petendo, fenatum populumque Romanum rationem habere? aded familiare est hominibus, omnia sibi ignoscere, nihil aliis remittere; ¹ & invidiam rerum non ad causam, sed ad voluntatem, personasque ¹⁰ dirigere. Hoc consulatu Pompeius tribuniciam potestatem restituit, cuius Sulla imaginem ⁴ sine re reliquerat. Dum Sertorianum bellum in Hispania geritur, ⁵ sexaginta quatuor fugitivi ⁶ e ludo gladiatorio Capuā profugientes, duce Spartaco, raptis ex ea urbe gladiis, primò ⁷ Vesuvium montem petiere; mox, crescente in dies multitu- ¹⁵ dine, gravibus variisque calibus affecte Italiam. Quorum numerus in tantum adolevit: ut, quā ultimò dimicavere acie, quadraginta millia hominum se Romano exercitui opposuerint. ⁸ Hujus patra-
ti gloria penes Marcum Crassum fuit, ⁹ mox Romanorum omnium principem.

INTERPRETATIO.

10

^b Hujus confecti belli laus debetur M. Crasso, qui mox primus fuit omnium Romanorum.

NOTA.

² Adhuc eques Romanus.] Idipsum Cicero pro lege Manlii. observavit. Pompeius Sicilia recuperatā, Africā totā subactā, Magnique nomine inde capto, eques Romanus (id quod nemo antē) curru triumphali revectus est.

³ Et invidiam rerum.] Obscura sententia, cuius sensus adhuc obscurior est. Ecce conjecturam meam. Adeo hominibus, praesertim ambitiosis, familiare est odium, quod incurrī potest ex rebus, quae sunt, non referre ad causam propter quam sunt, & inde negotia aestimare: sed ad voluntatem eorum, à quibus sunt; & ad personas, quarum causā sunt. Scilicet, cum alteri invidemus, & ambitiosi sumus (si quid ejus causā fieri contingat) id ægrè ferimus illico, & sine causa factum dicimus; sed duntaxat aliorum studio erga eum, cuius causā factum est.

⁴ Sine re.] Aliis eodem sensu legitur, sine jure.

⁵ Sexaginta quatuor.] Hic inter se valde pugnant historici. Quorum discre-
tellicius Paterculius.

pantes sententias scire qui volet, adeat Freinshemium ad Flor. lib. 3. cap. 20.

⁶ E ludo gladiatorio.] Id est, e loco, ubi gladiatores exercebantur. Sic dicimus Ludum palestræ, Ludum pile, Ludum literarium, pro loco, ubi hujusmodi rebus exercemur, & instruimur. Inde Ludum aperire, Ludi magister, &c.

⁷ Vesuvium. Mons est Campaniæ ultra Neapolim, Nolæ vicinus: vulgò, Monte di Somma; ignium eruptione, acque Plinii naturalis historici scriptoris interitu clarus.

⁸ Mox Romanorum omnium principem.] Lipsius delet, omnium: quia nec Cæsar, nec Pompeius Crasso concedebant. Quare reponit epikos: ut sensus sit, Crassum ex Romanis fuisse ditissimum. Qui sensus optimus est. Verum istā mutatione quid opus est? Annon princeps Romanorum rectissime dicitur, non qui solus supra ceteros eminet, sed qui inter eminentissimos Romanorum, id est, inter Reipublicæ principes numeratur.

H.

XXXI. Converterat Cnzi Pompeii persona totum in se terrarum orbem, ¹ & per omnia majore vi habebatur. Qui cum consul perquam laudabiliter jurasset, ² se in nullam provinciam ex eo magistratu iturum, idque servasset, post biennium Aulus Gabinus tribunus ³ bonus legem tulit, ut, cum belli more, non latrociniorum, ⁴ orbem classibus jam, non furtivis expeditionibus, piratæ terrent, quasdam etiam Italiz urbes diripissent; Cnæus Pompeius ad eos opprimendos mitteretur: essetque ei imperium æquum in omnibus provinciis cum proconsulibus, ⁵ usque ad quinquagesimum milliariū ⁶ mari. Quo Senatusconsulto pænè totius terrarum orbis imperium uni viro deferrebat: sed tamen idem hoc antè biennium ⁷ in Marci Antonii præturâ decretum erat ⁸ sed interdum persona, ut exemplo nocet, ita invidiam augeat, aut levat. In Antonio homines æquo animo passi erant; raro enim invidetur eorum hominibus, quorum vis non timetur. Contra, in iis homines extraordinaria reformidant, qui ea suo arbitrio aut deposituri, aut retenturi videntur, ⁹ & modum in voluntate habent. ¹⁰ Dissuadebant optimates: sed consilia impetu victa sunt. Digna est memoriâ Quinti Catuli cum auctoritas, tum verecundia: qui cum, dissuadens ¹¹ legem, in concione dixisset, esse quidem præclarum virum Cnæum Pompeium, ¹² sed nimium jam liberæ reipublicæ, neque omnia in uno reponenda; adiecitque, si quid huic acciderit, quem

INTERPRETATIO.

¹ *Se post eum magistratum non accepturum ullam præfecturam provinciam.*

² *Usque ad quinque & viginii leuæ à mari.*

³ *Et qui solum reguntur sua voluntate.*
⁴ *Sed nimis potentem, ut in liberâ republicâ.*

NOTÆ.

¹ *Et per omnia.* Hic locus duplici modo emendatur. Acidalius legit: *Et per omnia major credebatur.* Alii verò: *Et per omnia homines habebatur;* sensu utrimque bono.

² *Orbem.* Id est, omnes maris oras.

³ *Quo Senatusconsulto.* Aliqui cum Cujacio pro S. C. reponunt P. S. id est, Plebiscito; quia Gabinio legem ferente, eam à populo scitam esse constat. Ne tamen id mutet. Nam etsi illud Plebiscitum fuerit; cum tamen à Senatu, licet invito, comprobatum sit, idcirco Senatusconsulti nomen obtinere potest.

⁴ *In Marci Antonii præturâ.* Missus fuerat adversus Cretenses, à quibus, etsi male gestis rebus, Cretici nomen retulit.

Idem fuit Antonii Triumviri pater.

⁵ *Sed interdum persona.* Liplius censet legendum esse: *sed interdum persona, ut exempla docent, aut invidiam augeat, aut levat.* Sensus autem est: saepe in eadem re, aut in eadem culpâ invidiam majorem minoremve esse pro personâ magis, quam pro merito. Contrâ Grutero; mihiq; vulgata lectio magis probatur: & verò sensus est: quemadmodum alia atque alia persona minus magisve exemplo suo nocet; sic quoque interdum unam eandemque rem huic, vel illi majorem minoremve invidiam creare.

⁶ *Dissuadebant optimates.* Ne scilicet hoc imperium Pompeio decerneretur.

in ejus locum substituetis? succlamavit univerſa concio: Te, Quinte Catule. Tum ille, victus conſenſu omnium, & tam honorifico civitatis teſtimonio, è concione diſceſſit. Hic hominis verecundiam, populi juſtitiam mirari libet: hujus quoddam non ultra contendit; plebis, quoddam diſſuadentem, & adverſarium voluntatis ſuæ, vero * teſtimonio fraudare noluit.

XXXII. Per idem tempus Cotta judicandi munus, quod Caius Gracchus, ereptum ſenatui ad equites, Sulla ab illis ad ſenatum tranſtulerant, æqualiter inter utrumque ordinem partitiſſe. Et ¹ Orho Roſcius lege ſua equitibus in theatro loca reſtituit. At ² Cnæus Pompeius, multis & præclaris viris in id bellum aſſumptis, ³ a deſcriptoque in omnes recessus maris præſidio navium, ⁴ brevi inexcuperabili manu, terrarum orbem liberavit, prædoneſque per multa prælia multis locis victos circa ⁵ Ciliciam claſſe aggreſſus, fudit ac fugavit: &, quod maturius bellum, tam latè diſtuſum, ⁶ conficeret, reliquias eorum contractas, in urbibus, remotoque à mari loco, in certa fede conſtituit. Sunt qui hunc carpant. ⁷ Sed, quamquam in auctore ſatis rationis eſt, tamen ratio quemlibet magnum auctorem faceret: datâ enim facultate, ſine rapto vivendi, rapinis arcuit.

XXXIII. Cùm eſſet in fine bellum Piraticum, & Lucius Lucullus [qui, ante ſeptem annos ex conſulatu fortitus Aſiam, Mithridati oppoſitus erat, magnasque ac memorabiles res ibi geſſerat, Mithridatem ſæpè multis locis fuderat, egregiâ Cyzicum liberaverat victoriâ, Tigranem, regum maximum, in Armenia vicerat, ⁸ ultimamque bello manum pænè magis noluerat imponere quàm

INTERPRETATIO.

e Fero elogie privare.

| a Et diſtributis navibus in omnes recessus maris ad eorum præſidium.

NOTÆ.

¹ Orho Roſcius lege ſua.] Inſignis eſt admodum Roſcia lex theatralis: quâ Roſcius edixit primus, ut in theatro ſua quoque loca equites haberent in quatuordecim primis ab orcheſtrâ gradibus. Si hoc ſit, dicer aliquis, cur Velleius ſcripſit: reſtituit? Cur idem Cicero docet in Orat. pro Mur. Ubi bis repetit L. Othonem hæc lege æqueſtri ordini reſtituiſſe non ſolum dignitatem, ſed etiam voluptatem? Huic difficultati Boëclerus reſpondet, reſtituere apud Velleium diei abſolute pro conſtituere, quemadmodum remittere dicitur apud illum pro permittere, Vide ſuprà cap. 30.

Addo ipſa equitum loca dicta equeſtria.

² Brevi.] Quadraginta diebus, ac ne unus quidem navis jacturâ, teſte Floro.

³ Ciliciam.] In Aſiâ minori; nunc Carmania propria dicitur, vulgò la Caramanie, Syriæ abortu proxima, & longiſſimo tractu inter Taurum montem, & Cilicium mare porrecta.

⁴ Sed quamquam.] Senſus eſt: ſed quamquam ſatis eſt rationis in auctore hujus facti: ineſt tamen ipſi factio ea ratio, quæ magnum facere nomen poſſet cuiuslibet, qui illius author eſſet.

- non potuerat, qui, alioqui per omnia laudabilis, & bello pænè invictus, pecuniæ ¹ expellebatur cupidine] idem bellum adhuc administraret, Manilius tribunus plebis semper venalis, & aliena minister potentia, legem tulit, ut bellum Mithridaticum per
- 5 Cnæum Pompeium administraretur. Accepta ea, magnisque certarum inter imperatores jurgiis, cum Pompeius Lucullo ² infamiam pecuniæ, Lucullus Pompeio interminatam cupiditatem objiceret imperii, neuterque ab eo, ³ quo arguebatur, mentitus argui posset. Nam neque Pompeius, ⁴ ut primùm ad rempublicam aggressus
- 10 est, quemquam animo parem tulit, & in quibus rebus primus esse debebat, solus esse cupiebat. Neque eo viro quisquam aut alia omnia minùs, aut gloriam magis concupiit. In appetendis honoribus immodicus, ⁵ in gerendis verecundissimus; ut qui eos, ut libentissimè iniret, ita finiret æquo animo, &, quod cupisset arbitrio
- 15 suo sumere, alieno deponeret: & Lucullus, summus alioqui vir, ⁶ profusæ hujus in ædificiis convictibusque & apparatus luxuriæ primus auctor fuit: quem ob injectas ⁷ moles mari, & receptum suffossis montibus in terras mare, haud infacetè Magnus Pompeius Xerxem togatum vocare assueverat.
- 20 XXXIV. Per id tempus à Quinto Metello ¹ Creta insula in populi Romani potestatem redacta est, quæ, ducibus Panare, & Lathene, viginti quator millibus juvenum coactis, velocitate per-

INTERPRETATIO.

a Simul atque capis attingere negotia reipublica.

b In iisdem administrandis moderatissimus; & qui eos ut sumelas libentissimè, ita dimittebat non inuitus. Et qui alio-

rum judicio relinquebat, quod arbitrio suo voluisset sumere.

c Primus fuit auctor immodica profusionis, quæ nunc est, in ædificiis, & conviviiis & magnificis ornatus.

NOTÆ.

1 Expellebatur.] Omnium optimè Lipsius legit: *debellabatur*, id est superabatur.

2 Infamiam.] Lipsius legit: *infamem*, & hoc refert ad cupiditatem.

3 Quo arguebatur.] Vide, inquit Lipsius, nùm verius, certè clarius: *mentiter ad id quod arguebat, mentitus argui posset*: id est, neuter falsus convinci, arguique posset in eo quod arguebat. Adeo veram alter alteri culpam objiciebat. Verùm Gruterus miratur doctissimos viros hic implicari circa glossam: atque nihil vero similis esse quàm Velleium scripserisse dumtaxat: *neutrumque mentitus argui posset*: additum esse deinde ab imperio scriba:

ab eo quod arguebatur.

4 Moles mari.] Significantur opera, & ædificia lapidea, sive aggeres, quibus mare coerceretur, atque excluditur.

5 Xerxem togatum.] Id est, Romanum: à togâ, quoniam erat propria Romanorum; ut pallium Græcorum. De Xerxe Persarum rege, filio Darii, & Cyri nepote vide Justinum. Asiam Europæ ponte conjunxerat: Athon præterea montem à continente absciderat.

1 Creta insula.] Insularum Græco littori objacentium maxima. Candia nunc à Metropoli vocatur. A Venetis abhinc sex annis in Turcarum dominium transiit.

nibus, armorumque patientissimis, sagittarum usu celeberrimis, per triennium Romanos exercitus fatigaverat. ^a Ne ab hujus quidem usurâ gloriæ temperavit animum Cnæus Pompeius, quin victoriæ partem conaretur vindicare. ^b Sed & Luculli & Metelli triumphum cum ipsorum singularis virtus, tum etiam invidia Pompeii apud optimum quemque fecit favorabilem. Per hæc tempora M. Cicero, qui omnia incrementa sua sibi debuit, ^c vir novitatis nobilissimæ, & ut vitâ clarus, ita ingenio maximus, qui effecit, ne, quorum arma viceramus, eorum ingenio vinceremur, consul, Sergii Catilinæ Lentulique, & Cethegi & aliorum utriusque ordinis virorum conjurationem singulari virtute, constantiâ, vigiliâ, curâque ^d eruit. Catilina metu consularis imperii urbe pulsus est. Lentulus consularis, & prætor iterum, Cethegusque & alii, clari nominis viri, auctore senatu, jussu consulis, in carcere necati sunt.

XXXV. ^a Ille senatus dies, quo hæc acta sunt, virtutem Marci Catonis, jam multis in rebus conspicuam, atque prænitentem, altissimè illuminavit. Hic, genitus proavo Marco Catone principe illo familiæ Porciæ, ^b homo virtuti simillimus, & per omnia ingenio diis, quàm hominibus, propior, qui nunquam rectè fecit, ut facere videretur, sed quia aliter facere non poterat; cuique id solum visum est rationem habere, quod haberet justitiam, omnibus humanis vitiis immunis, semper fortunam in sua potestate habuit. Hic, tribunus plebis designatus, adhuc admodum adolef-

INTERPRETATIO.

^a Pompeius tenere se non potuit, quin vellet etiam frui hac gloriâ, conando sibi attribuere partem victoriæ.

^b Scilicet optimus quisque probavit triumphum & Luculli, & Metelli, cum propter ipsorum singularem fortitudinem,

sum etiam propter invidiam Pompeii.

^c Quo die hac acta sunt in senatu, virtus M. Catonis jam cognita in multis rebus, atque valde illustris, plurimum splenduit.

NOTÆ.

^a Vir novitatis nobilissimæ. Id est, vir novus, sed novitate, quam reddidit nobilissimam. Novitas autem nobilitatem inter & ignobilitatem veluti interjecta est: & novus vocatur, qui ex se, suâque virtute, non majorum gloriâ inclaudit; sive, teste Alconio, qui primus è suâ gente honores adeptus est. Ergo qui majorum suorum habebant imagines, hi nobiles; qui suas tantum, hi novi; qui neque majorum, neque suas, hi demum ignobiles appellabantur.

³ Erui.] Vulgò eripuit: at male. Reponendum est aut, eruit: aut, aperuit. Nam hoc Cicero ipse passim in sua laude ponit, quòd conjurationem retexerit, in lucem produxerit, vindicandam comprimendamque Senatui præbuerit. Hujus conjurationis seriem è Sallustio repetit in *Bell. Catilin.*

¹ Homo virtuti simillimus. Id est, homo tantæ virtutis, ut ipsa virtus haberi posset.

cens, cùm alii suaderent, ut per municipia Lentulus, conjurati, quæ custodirentur, pænè inter ultimos interrogatus sententiam, tantà vi animi atque ingenii, invehctus est in conjurationem, ^b ut ardore oris orationem omnium, lenitatem suadentium, societate consilii suspectam fecerit: sic impendens ex ruinis incendiisque urbis, & commutatione statûs publici pericula exposuit, ita Consul virtutem amplificavit, ut universus senatus in ejus sententiam transiret, animadvertendumque in eos, quos prædiximus, censeret; majorque pars ordinis ejus Catonem prosequerentur domum. At Catilina non segniùs ² vota obiit, quàm sceleris conandi consilia inierat: quippe, fortissimè dimicans, quem spiritum supplicio debuerat, prælio reddidit.

XXXVI. Consulatu Ciceronis non mediocriter adjecit decus ¹ natus eo anno Divus Augustus abhinc annos octuaginta duos, ¹⁵ omnium gentium viris magnitudine sua inducturus caliginem. Jam pænè supervacaneum videri potest, eminentium ingeniorum notare tempora. Quis enim ignorat ^b diremptos gradibus ætatis floruisse hoc tempore Ciceronem, Hortensium, ² unaque Crassum, ³ Catonem, Sulpicium, moxque Brutum, Calidium, ²⁰ Cælium, Calvum, & proximum Ciceroni Cæsarem; eorumque velut alumnos Corvinum ac Pollionem Asinium, ⁴ æmulumque Thucydidis Sallustium, auctoresque carminum Varronem, ac Lucetium, neque ullo in suscepti operis sui carmine minorem Catullum. Pænè stulta est, inhærentium oculis ingeniorum enumeratio: inter quæ maximè nostri ævi eminent, princeps carminum

INTERPRETATIO.

^b Ut ardore vultus in suspicionem adduxerit, tanquam participes ejusdem consilii, eos, qui sua oratione lenitatem suadebant.

^a Obscuraturus magnitudinem suam omnium gentium viris.

^b Separatos atque quasi gradibus.

NOTÆ.

² Vota.] Vulgò, nota. Sed rectiùs, vota: id est, quæ voverat, ac destinaverat, fortè etiam, vota (quod notavit Lipsius, ut sensus sit, non segniùs peragere à se mota voluit, quàm ea movere cæperat: utrobique audax, in ordiendo, & in exequendo.

¹ Natus eo anno.] Hic fuit U. C. 693. Ant. Chr. 66.] Divus Augustus, Octavius Cæsar.

² Unaque Crassum.] Ita lego cum Lipsio, non, ut alii legunt, senemque Crassum. Sensus est: hæc ipsa ætate floruerunt pariter in eloquentia Crassus, Cato,

&c. Crassum autem illum Divitem intelligit, quem & Cicero eo nomine laudat, & Plutarchus inter Romanos eloquentissimum fuisse dicit.

³ Catonem.] Intellige Uticensem.

⁴ Æmulumque Thucydidis Sallustium.] Id est, & Sallustium, qui Thucydidem imitandum sibi proposuit. Singuli porò Scriptores, qui hic enumerantur, Latini sunt præter Thucydidem, Historicum Græcum, Atheniensem. Cujus stylus adeò Demostheni placuit, ut ejus librum octies suâ manu descripsit, ac totum sæpe edidicerit.

* Virgilius, Rabiriusque, & consecutus Sallustium Livius, Tibullusque, & Naso, perfectissimi in formâ operis sui. Nam vivorum ut magna admiratio, ita censura difficilis est.

XXXVII. Dum hæc in urbe, Italiæque geruntur: Cnæus Pompeius memorabile adversus Mithridatem, qui post Luculli professionem magnas novi exercitus vires reparaverat, bellum gessit. At rex, fusus fugatusque, & omnibus exutus copiis, Armeniam Tigranemque¹ locerum petit, regem ejus temporis, nisi quia Luculli armis² erat infractus, potentissimum. Simul itaque duos persecutus Pompeius, intravit Armeniam. Prior filius Tigranis, sed¹⁰ discors patris, pervenit ad Pompeium, mox ipse supplex, & præfens se regnumque ditioni ejus permisit; præfatus neminem alium, neque Romanum, neque ullius gentis virum, futurum fuisse, ³ cujus se societati commissurus foret, quàm Cnæum Pompeium: proinde omnem sibi vel adversam, vel secundam, cujus auctor ille¹⁵ esset, fortunam tolerabilem futuram: non esse turpe, ab eo vinci, quem vincere esset nefas: neque ei inhonestè aliquem summitti, quem fortuna super omnes extulisset. Servatus regi honos imperii, sed multato ingenti pecuniâ: quæ omnis, sicuti Pompeio moris erat, redacta in quaestoris potestatem, ⁴ ac publicis descripta litteris. Syria, aliæque, quas occupaverat, provinciæ creptæ; & aliæ restitutæ populo Romano, aliæ tum primùm in ejus potestatem redactæ, ut Syria, quæ tum primùm facta est stipendiaria. Finis imperii regis terminatus⁵ Armeniâ.

INTERPRETATIO.

c Panè stultitia est enumerare singulos | cernimus: inter quos præstantissimi nostri
præstantis ingenii homines, quos adhuc | temporis sunt, Virgilius, &c.

NOTÆ.

5 Et consecutus Sallustium Livium.] Hæc verba è suo loco translatâ in alienum Manutio videntur. Quid enim Poëtis interponatur, historiarum scriptor, Livius? At non item mihi videntur; neque videntur etiam aliis, modò sic intelligantur: pænè stulta est, in hærentium oculis, ingeniorum enumeratio: inter quæ maximè nostri ævi eminent, poëtæ quidem, princeps carminum Virgilius, Rabiriusque, Tibullusque, & Naso, &c. Historicus verb, qui Sallustium consecutus est, Livius. Ubi consecutus accipio pro imitatus. Nam Sallustio longè inferior fuit Livius: imò tantum non ævi Velleiani. Quippe obiit, Eusebio teste, quanto imperii Tiberiani anno.

1 Socerum.] Cum omnibus lege: generum, aut, socer ejus.

2 Erat infractus.] Id est, perdomitus.

3 Cujus se societati.] Manutius vult legi, fidei: quod Latine lingue puritas exigit.

4 Ac publicis descripta litteris.] Publicas litteras dicimus Gallicè: *Registres*. Sic publicis litteris describere significat, *enregistrer*.

5 Armeniâ.] Aliæ regio inter Taurum & Caucasum montes, à Cappadociâ ad Caspium usque mare protensa est: Euphrate in majorem & minorem divisa. Major hodie dicitur *Turcomaniæ* & *Curdistan*. Minor, *Aladuli*. Ambæ Turcis parent.

XXXVIII. Haud absurdum videtur propositi operis regulæ, paucis percurrere, quæ cujusque ductu gens, ac natio ¹ redacta in formulam provinciæ, ² stipendia pacta sit: ³ notavimus facilius, ut quæ partibus simul universa conspici possint. ⁴ Primus in Siciliam, ⁵ transjecit exercitum consul Claudius, & provinciam eam, post annos ferme quinquaginta duos, captis Syracusis; fecit Marcellus Claudius. ⁶ Primus Africam Regulus, nono ferme anno primi Punici belli: sed post ducentos quatuor annos ⁷ Scipio Æmilianus, erutâ Carthagine, abhinc annos centum octuaginta duos Africam ⁸ in formulam redegit provinciæ. ⁹ Sardinia inter primum & secundum bellum Punicum, ductu Titi Manlii consulis, ¹⁰ certum recepit imperii jugum. ¹¹ Immane bellicæ civitatis argumentum, quod semel sub regibus, iterum hoc Tito Manlio Consule, tertio Augusto principe, certæ pacis argumentum ¹² Janus Geminus clausus ¹³ dedit. In Hispanias primi omnium duxere exercitus Cnæus & Pu-

NOTÆ.

1. *Redacta in formulam provinciæ.*] In formulam provinciæ redigere nihil erat aliud, quàm patriam libertatem, & domesticas leges adimere: Romanas autem dare, ac prætorem, qui ex datis legibus provinciam administraret, instituire.

2. *Stipendia pacta sit.*] Scribe, *stipendia pacta sit.* Neque enim, quod bene Liplius observat, gentes victæ pacificæ cum Româ victricæ de stipendiis solebant. Imò verò ipsa superbe imponebat.

3. *Notavimus facilius.*] In hunc locum duas profero lectiones; alteram Vossii: *Id notabimus, facilius ut, quàm partibus simul universa conspici possint.* Alteram Acidalii: *Ut, quæ partibus notabimus, facilius simul universa conspici possint.*

4. *Primus in Siciliam.*] Schegkius Velleium gemini erroris arguit. Nam 1. non à Marcello, sed à M. Valerio Lavino Sicilia provincia facta est. 2. Provincia facta est iustis temporibus, quibus Sardinia. Ita Solinus & Pomponius de orig. Juris. Accuratam factarum provinciarum historiam habes apud Sigonium.

5. *Primus Africam.*] Invenit. Sed post ducentos quatuor, tolle centenarii notam, juxta Liplii computationem.] Centum octuaginta, ex eodem Liplio reponere.

177.

6. *Sardinia.*] Italice insula, *La Sar-*

daigne: olim titulo regio insignita; nunc ab Hispano prorege regitur. Insulæ caput est Calaris, *Cagliari.*

7. *Certum.*] Id est, firmum ac perpetuum. Quomodo dicitur apud Martialem: *Gaudet & certâ virginitate soror.* Non omitam quod observavi apud Cicer. lib. 5. epist. 21. ad Attic. dici *certum* hominem, pro gravi, & moribus antiquis.

8. *Immane bellicæ Civitatis, &c.*] Sensus est: Illud unum maxime probat propensionem nostræ civitatis ad arma, quòd ab ejus conditu usque ad nos templum Jani Gemini ter solum clausum fuerit in: certæ pacis argumentum: semel regnante Numa: iterum sub hoc Tito Manlio post bellum Punicum secundum: denique, Augusto principe, post bellum Actiacum.

9. *Janus Geminus.*] De Jano varia commenta legere est: dum alii mundum, alii cælum, alii solem esse contendunt. Huic Numa Pompilius extruxit templum, quòd bello clauderetur, pace aperirebatur. Sed unde geminus, biceps, bistrans? hinc mirum, quòd veteres Janum putaverint Noë: quem bistrontem idcirco finxerant, quòd geminum ævum vidisset, ante & post diuvium. Præterea Janum januarum præsidem atque custodem esse credebant. Quare clavem ei instar sceptri appingebant. Ovid. 1. Fast.

blues,

blius Scipiones, initio secundi belli Punici, abhinc annos ducentos quinquaginta. Inde variè possessa, & sæpe amissa partibus, universa, ductu Augusti, facta stipendiaria est. Macedoniam Paullus, Mummus Achaiam, Fulvius Nobilior subegit Ætoliam: Asiam Lucius Scipio, Africani frater, eripuit Antiocho; sed beneficio senatus, Populique Romani, ¹⁰ mox ab Attalis possessam regibus, Marcus Perperna, capto Aristonico, fecit tributariam. ¹¹ Cypro devicta, nulli assignanda gloria est. Quippe ¹² Senatusconsulto, ministerio Catonis, regis morte, ¹³ quam ille conscientia acciverat, facta provincia est. ² Creta, Metelli ductu, longissimæ libertatis fine ¹⁰ multata. At Syria, Pontusque, Cnæi Pompeii virtutis monumenta sunt.

XXXIX. Gallias primùm Domitio & Fabio nepoti Paulli, qui Allobrogicus vocatus est, intratas cum exercitu, magnâ mox clade nostrâ, sæpe & affectavimus, & amisimus: sed fulgentissimum Caii ¹⁵ Cæsaris opus in iis conspicitur; quippe, ejus ductu, auspiciisque infractæ, ¹ pænè idem, quod totus terrarum orbis, ignavum conferunt stipendium. Ab eodem ² facta Numidia. Ciliciam perdomuit Isauricus, & post bellum Antiochicum Vulso Manlius ³ Gallograciam. Bithynia, ut prædiximus, testamento Nicomedis relicta hereditaria. Divus Augustus, præter Hispanias, aliasque gentes, quarum titulis ⁴ forum ejus prænit, pænè idem, factâ Ægypto stipendiariâ, quantum pater ejus Galliâ, in ærarium reditus contulit. ⁵ At Tiberius Cæsar, quàm certam Hispanis parendi confessionem

INTERPRETATIO.

a Sub ductu Metelli adempta est Insula Creta libertat. quâ gaudebas abhinc tot annos.

NOTÆ.

¹⁰ *Mox ab Attalis.*] Lege: *Attaliciis*, Nam reges Pergami sic vocabantur, quia aliquot Attali nomine insignes fuerant.

¹¹ *Cypro devicta.*] Lege cum Lipsio: *Cypri devicta*. Insula est Aliz in mari Meditærraneo, vulgò, *Cypre*. Insulæ caput est Nicosia, *Nicosie*.

¹² *Senatusconsulto.*] Magis plebiscito; sed quod senatus confirmaverit.

¹³ *Quam ille conscientia.*] Id est, quam ille attulerat sibi conficius; aut vitiorum suorum ac malefactorum: aut suarum virium, cum quibus impar erat resistendo Romanis.

¹ *Pænè idem.*] An vult tantum à Gallis, quantum à toto reliquo orbe conferri stipendium? Minime. Quare has voces transpono cum Lipsio: *idem, quod pænè totius scitatum orbis, ignavum, &c.* Ve-

rum quid hic *ignavum*? Manutius legit: *in ararium*. Lipsius: *in annos*. At hæc sumpervacanea duco cum Acidalio. Insultat enim Velleius contumeliosâ voce Gallis: qui antea invicti, nunc velut fracti & ignavi stipendium cum reliquis barbaris solvant.

² *Facta Numidia.*] Scilicet provincia. Aliqui tamen legunt: *fracta*.] *Isauricus*, nomine Servilius.

³ *Gallograciam.*] Aliter Galatiam, Asie majoris regionem: quæ sic dicta est à Gallis, eò post incensam Romam ex Italia transgressis, & commoratis.

⁴ *Forum ejus.*] Scilicet, quod reedificavit.] *Pater ejus.* Julius Cæsar Galliâ, scilicet capta: vel factâ stipendiariâ.

⁵ *At Tiberius, &c.*] Sensus est: An Tiberius Cæsar coëgit Illyrios & Dalmatas

Extorserat parens, Illyriis, Dalmatisque extorsit. ⁶ Rhætiam autem, & Vindelicos, ac Noricos, Pannoniamque, & Scordiscos novas imperio nostro subjunxit provincias. Ut has armis, ita auctoritate ⁷ Cappadociam populo Romano fecit stipendiariam. Sed revertamur ⁵ ad ordinem.

XL. ^a Secuta deinde Cnæi Pompeii militia, gloriæ, laborisque majoris, incertum est. Penetratæ cum victoriâ ¹ Media, Albania, Iberia; ^b ac deinde flexum agmen ad eas nationes, quæ dextra, atque intima Ponti incolunt, Colchos, Heniochosque, & Achæos: & ¹⁰ oppressus auspiciis Pompeii, infidiis filii Pharnacis, Mithridates, ^c ultimus omnium juris sui regum, præter Parthicos. Tum victor omnium, quas adierat, gentium Pompeius, ^d suoque & civium voto major, & per omnia fortunam hominis egressus, revertit in Italiam, ^e cujus reditum favorem opinio fecerat. Quippe plerique ¹⁵ que non sine exercitu venturum in urbem affirmabant, & libertati publicæ statutum arbitrio suo modum. Quò magis hoc homines timuerant, eò gratior ^f civilis tanti imperatoris reditus fuit. Omni quippe Brundisii dimisso exercitu, nihil, præter nomen imperatoris, retinens, ^g cum privato comitatu, quem semper illi vacare moris fuit, in urbem rediit; magnificentissimumque de tot regibus

I N T E R P R E T A T I O.

^a Deinde Cnæi Pompeius gessit bellum, in quo dubium est utrum tulerit plus laboris, an plus gloria.

^b Ac deinde conversa sunt copia in eas gentes, quæ incolunt remotissimas plagas ad dextram Ponti Euxini, Colchos, &c.

^c Ultimus omnium regum, qui à nobis non pendebant, præter reges Parthorum.

^d Major, quàm nec ipse, nec cives optaverant.

^e Et positurum terminos libertati publicæ ad arbitrium suum.

^f In urbem rediit cum comitatu, qui privatum hominem decebat, & qui solebat semper illi adesse.

N O T A.

profiteri, se obedituros tam perpetuo, quàm Hispani professi fuerant, eos ad id cogente parente, scilicet Augusto.

⁶ Rhætiam autem] *Les Grisons.*] Vindelicos, qui nunc incolunt Ducatum Bavariz, & partem Australem Sueviz provincie: Noricos, qui Austriæ & Stiriz maximam partem Carinthiam, Carnicolum, ditionem Salisburgensem, exiguam partem Bavariz superioris, & aliquot loca comitatus Tirolensis, & Pannoniam.] *La Hongrie.*] Scordiscos,] vulgò *Bosnessi*, aut, *Bosnachi*.

⁷ Cappadociam.] *Asiz* regio ampla est, Euxino mari exposita, inter Galatiam

ad Occasum, & Armeniam ad Ortum.

¹ Media, Albania, Iberia] *Asiz* regiones, sub Turcarum dominio. Nunc, Albania quidem Georgiz pars Orientalis est inter Iberiam, & mare Caspium sita: Iberia verò Georgiz pars Occidentalis inter Albaniam & Colchidem.

² Cujus reditum favorabilem.] *Lego cum Aldo formidabilem.* Nam rumor fuerat Pompeium cum exercitu reditum, & instar Sullæ & Marii, urbem invasurum. Quod cives valde reformidabant.

³ Civilis.] Id est, popularis reditus, sive more privati civis.

per biduum egit triumphum; longéque majorem omni ante se insuâ pecuniâ in ærarium, ⁴ præterquam à Paulo, ex⁵ manubiis intulit. Absente Cnæo Pompeio, Titus Ampius, & Titus Labienus, tribuni plebis legem tulerunt, ut his ludis Circensibus coronâ ⁶ aureâ, & omni cultu triumphantium uteretur; ⁸ scenicis autem ⁷ prætextâ, coronâque aureâ. Id ille non plus, quàm semel (& hoc sanè nimium fuit) usurpare sustinuit. ⁹ Hujus viri fastigium tantis auctibus fortuna extulit, ut primum ex Africa, iterum ex Europâ, ternò ex Asia triumpharet: &, quot partes terrarum orbis sunt, totidem faceret monumenta victoriæ suæ. Nunquam eminentia in-
vidiâ carent. Itaque & Lucullus ¹⁰ memor tamen acceptæ injuriæ, & Metellus Creteus, non injustè quærens (quippe, ornamentum triumphus ejus, captivos duces Pompeius subduxerat) & cum iis pars optimatum refragabatur, ne aut promissa civitatibus à Pompeio, aut benè meritis præmia, ad arbitrium ejus, persolverentur. ¹⁵

XLII. Secutus deinde est consulatus Caii Cæsaris; qui scribenti manum injicit, & quamlibet festinantem, in se morari cogit. Hic nobilissimâ Juliorum genitus familiâ, &, quod inter omnes antiquissimos constabat, ¹ ab Anchisæ, ac Venere deducens genus, formâ omnium civium excellentissimus, vigore animi acerrimus, ²⁰ munificentis effusissimus, animo super humanam & naturam, & fidem evectus, magnitudine cogitationum, celeritate bellandi, patientiâ periculorum, Magno illi Alexandro, ² sed sobrio neque

INTERPRETATIO:

^g *Théatralibus autem ludis.*

^h *Fortuna amplificavit tantis incre-*

mentis magnitudinem hujus viri, ut. &c.

NOTÆ.

⁴ *Præterquam à Paulo.*] Aut id dele cum Vollio; aut cum eodem reponere, *etiam à Paulo.* Quippe constat Pompeium plus pecuniæ in ærarium contulisse, quàm Paulum. Paulus intulit solum, *deux cent dix millions de sesterces*: Pompeius autem viginti millia talentum, *donze millions d'or*, quæ Paulinam pecuniam duplo superant.

⁵ *Ex manubiis.*] Manubiæ dicuntur pecuniæ, quæ ad quaestorem, ex prædæ venditione, redeunt. Neque alio sensu manubias accipiunt, qui Latine, & accurate loquuntur.

⁶ *Aurâ.*] Lippius legit: *laureâ*, quia triumphantium corona e lauro erat, non ex auro, teste Dionē lib. 37. Sic etiam legendum paulò infra: *Coronâque laureâ.*

⁷ *Prætextâ.*] Togâ, purpuræ lembo prætextâ: quod erat Romanorum magi-

stratum insigne.

⁸ *Memoriam.*] Non possum assentire Vollio neganti, *tamen*, hic poni pro *etiamnum*, live *anbuc*; quod affirmat Acidalius, quem sequor. Sed quam hoc loco injuriam Vellicius commemorat? Opinor eam, quam Lucullus accepit (si tamen injuria est) cum eo posthabito, bellum Mithridaticum Pompeio decretum est.

¹ *Ab Anchisæ ac Venere.*] Quia Venus Æneadum genitrix. Romani autem auctorem sui generis Æneam, teste Strabone, dicebant. Quin etiam Julii cognomen ab Iulo qui unus fuit ex Æneæ posteris, deducit.

² *Sed sobrio.*] Adeò vinosus erat Alexander, ut aliquando ebrius: rapto telo, Clitum, amicissimum sibi senem, in medio convivio occiderit.

iracundo, simillimus; qui denique semper & somno, & cibo in vitam, non in voluptatem, uteretur; cum fuisset ^a Caio Mario sanguine conjunctissimus, atque idem Cinnæ gener: cujus filiam ut repudiaret, nullo modo compelli potuit; cum Marcus Piso consularis Anniam, quæ Cinnæ uxor fuerat, in Sullæ dimisisset gratiam; habuissetque ferè octodecim annos eo tempore, quo Sulla rerum potitus est; magis ministris Sullæ, adjutoribusque partium, quàm ipso, conquirentibus eum ad necem, mutatâ veste, dissimilemque fortunæ suæ indutus habitum, nocte urbe elapsus est. Idem ¹⁰ postea admodum juvenis, cum à Piratis captus esset, ita se per omne spatium, quo ab iis retentus est, apud eos gessit, ut pariter iis, terrori venerationique esset; neque unquam aut nocte, aut die (cur enim, quod vel maximum est, si narrari verbis speciosis non potest, omittatur,) aut exalcearetur, aut discingeretur; in hoc ¹⁵ scilicet, ne, si quando aliquid ex solito variaret, suspectus iis, qui oculis tantummodò eum custodiebant, foret.

XLII. Longum est narrare, quid, & quoties ausus sit; * quanto opere conata ejus, qui obtinebat Asiæ magistratus populi Romani, metu suo destituerit. ^b Illud referatur, documentum tantum ²⁰ omox evasuri viri. Quæ nox eam diem secuta est, quâ publicâ ¹ civitatum pecuniâ redemptus est, (ita tamen, ut cogeret, antè obfides à piratis civitatibus dari) contractâ classe, & privatus, ² & tumultuariâ, invehctus in eum locum, in quo ipsi prædones erant, partem classis fugavit, ³ partem merisit, aliquot naves, multosque ²⁵ mortales cepit; lætusque nocturnæ expeditionis triumpho, ad suos reversus est, mandatisque custodiæ, quos ceperat, in Bithyniam perrexit, ad proconsulem Junium [⁴ cum idem enim Asiæ eam quam obtinebat] petens, ut auctor fieret sumendi de captivis sup-

INTERPRETATIO.

^a *Quantâ pertinaciâ magistratus populi Romani, qui administrabat Asiæ, moluerit ob metum respondere ejus ceptis.*

^b *Referamus illud omen futurae magnitudinis hujus viri.*

NOTÆ.

¹ *Caio Mario sanguine.* Ei cognatus fuit: seniori autem Mario affinis. Legitur enim apud Plutarchum, Juliani Cæsaris amitam nuptam C. Mario fuisse, ex quâ minor Marius natus.

² *Civitatum.* Scilicet, Asiæ.

³ *Et tumultuariâ.* Id est, raptim, & festinanter paratâ.

⁴ *Partem merisit.* Gallicè: *Il en coula à fond une partie.*

⁴ *Cum idem enim.* Duplex lectio 1. veteris scripturæ: *tum idem enim Asiæ, eamque obtinebat.* Hoc sensu. Tum. (scilicet aliter quàm nostro ævo) unus idemque proconsul Asiæ, & Bithyniæ erat. Ingeniosè quidem: at contra pugnat, quod tum Bithynia non esset provinciâ, sed regnum. 2. Manutii: *Is enim tum Asiæ obtinebat.* Hanc lectionem secutus est in editione suâ Thyfius.

plicii, quod cum ille se facturum negasset, ¹ venditurumque captivos dixisset, [quippe sequebatur invidia inertiam] incredibili celebritate reventus ad mare, prius, quam de ea re ulli proconsulis redderentur epistolæ, omnes, quos ceperat, suffixit cruci.

XLIII. Idem mox ad sacerdotium ineundum [quippe absens ⁵ Pontifex factus erat, ¹ cum in Cottæ consularis locum pænè puer à Mario Cinnaque Flamen Dialis creatus, victoriâ Sullæ, qui omnia ab iis acta fecerat irrita, amississet id sacerdotium] festinans in Italiam, ne conspiceretur à prædonibus, omnia tunc obtinentibus maria, & meritò jam infestis sibi ² quatuor scalmorum navem ¹⁰ una cum duobus amicis, decemque servis, ingressus ³ effusissimum ⁴ Hadriatici maris transiecit sinum. Quo quidem in cursu conspectis, ut putabat, piratarum Navibus, cum exuisset vestem, alligassetque pugionem ad femur, alterutri se fortunæ parans, mox intellexit, frustratum esse visum suum, arborumque ex longinquo ordinem ¹⁵ antennarum præbuisse imaginem. Reliqua ejus acta in urbe, ⁴ nobilissimæque Dolabellæ accusatio, ¹ & major civitatis in ea favor, quam reis præstari solet; contentionesque civiles, cum Quinto

INTERPRETATIO.

¹ *Venditissimum.*

NOTÆ.

201

¹ *Venditurumque captivos.* Lippius mallet legi: *vindicaturumque*: id est, asserturum in libertatem. Verùm cave, quod monet Vossius, auscultes ei. Cæsar mortem prædonibus minatus erat: Junius proconsul, objecta spe pretii, se sub coronâ venditurum eos respondit. Quo quid Cæsaris votis contrarium magis? Preterea senxit cum Velleio Plutarchus.

¹ *Cum in Cottæ consularis locum.* Hæ voces si leguntur, ut hic jacent; bis errat Velleius. 1. Quod Cottam flaminem facit. 2. Quod Cæsarem dat ei successorem. Nam ex Tacito & Dione patet septuaginta sex annos, intermedios à Cornelii Merulæ cæde, flaminibus caruisse: maximè verò ex Dione, qui lib. 54. refert, primam, post Merulam, flaminem dialem sub Augusto creatum. Quomodo igitur aut Cottæ flamen, aut Cæsari? Una vocula trajecta nodum solvet. Ergo lege cum Lippio: *quippe absens Pontifex factus erat in Cottæ consularis locum, cum pænè puer à Mario, &c.* Atqui ipsa res est, ac Vel-

leimens. Pontifex, inquit, factus erat in locum demortui Cottæ Pontificis: eum antea flamen quidém designatus esset à Mario & Cinna: sed Sullæ victoriâ honor ille ademptus est.

² *Quatuor scalmorum.* Gall. *4 quatre rames, ou avirons.* Scalmus, ligneus, aut ferreus, tereque clavus est, cui nautæ remos alligant loro.

³ *Hadriatici maris sinum.* Gallis, *le Golphe de Venise, & mer Adriatique.* Extenditur inter Italiam ad Occasum, & Illyricum ac Albaniam ad Ortum, à Venetiis Hydruntum usque à Epirum.

⁴ *Nobilissimæque Dolabellæ accusatio.* Hanc accusationem Cæsar adversus Dolabellam egit unoâ vicissimò ætatis anno: ob eam, teste Suetonio, principibus patronis annumeratus.

⁵ *Et major civitatis in ea favor.* Id est, in quâ accusatione civitas Dolabellæ magis favit, quam solet favere reis. Licet enim Dolabellam Cæsar accusaret reperiendarum, & insectaretur vehementer: non tamen obtinuit, ut damnetur.

Catulo, atque aliis eminentissimis viris, celeberrimæ; & ante præturam victus, maximi pontificatus petitione, Quintus Catulus, omnium confessione senatus princeps; & restituta in ædilitate, aduersante quidem nobilitate, ⁶ monumenta Caii Marii; simulque ⁵ revocati ^b ad jus dignitatis proscriptorum liberi; & præturâ quasturâque mirabili virtute atque industriâ obitâ in Hispania, cum esset quæstor sub Vetere Antistio, avo hujus Veteris, consularis atque Pontificis, duorum consularium & sacerdotum patris, ^c viri in tantum boni, in quantum humana simplicitas intelligi potest; quo notiora sunt, minus egent stylo.

XLIV. ¹ Hoc igitur consule, inter eum, & Cnæum Pompeium, & Marcum Crassum inita potentia societas, quæ urbi orbique terrarum, nec minus diverſo ² quoque tempore, ipsis exitabilis fuit. Hoc consilium sequendi Pompeius causam habuerat, ¹⁵ ut tandem acta in transmarinis provinciis, quibus, ut prædiximus, multi obtestabantur, per Cæsarem confirmarentur consulem: Cæsar autem, quod animadvertebat se, cedendo Pompeii gloriae, aucturum suam, & invidia communis potentia in illum relegatâ, confirmaturum vires suas: Crassus, ut, quem principatum solus ²⁰ assequi non poterat, auctoritate Pompeii, viribus teneret Cæsaris. Affinitas etiam inter Cæsarem, Pompeiumque contracta nuptiis. ³ Quippe filiam Caii Cæsaris Cnæus Magnus duxit uxorem. In hoc consulatu Cæsar legem tulit; ⁴ ut ager Campanus plebei divideretur, suatore legis Pompeio. Ita circiter viginti millia civium cōdeducta, ⁵ & jus ab his restitutum post annos circiter centum quin-

INTERPRETATIO

b Ad jus adipiscendi dignitates.

c Viri aded boni, ut non possit cogitari major in homine candor.

NOTÆ.

6 Monumenta C. Marii.] Que Sulla disjecerat. Monumenta vocat trophæa Marii, sive Jugurthæ, Cimbrorum, atque Teutonum, quæ plurima Marius reulerat spolia, quæ in stipilibus figebantur, & in editioribus urbis locis ponebantur.

1 Hoc igitur consule.] Solum designato, seu consularis candidato: quæ Suetonii & Livii verba sunt.

2 Quoque.] Acidalius & Vossius volunt legi: quousque, quo modo veteres legebant, pro cuique.

3 Quippe filiam C. Cæsaris.] Juliam.

4 Ut ager Campanus.] Id est, agri Capuam circum jacentes. Erant autem

publici, aut saltem publicâ pecuniâ à privatis redempti. Solum, teste Ciceione, dividendi inter eos è plebe, qui ternos pluresve liberos haberent.] Plebei, dativus antiquus.

5 Et jus ab his restitutum.] A Cæsare, & Pompeio. Miratur Vossius, cur cum Puteano Lipsius vulgatam lectionem sic mutet: & jus civitatis restitutum. Jus interpretare jurisdictionem. Nam de Capuâ, bello Punico, sic Livius: Ceterum habitari tantum, tanquam urbem, Capuam, frequentiarique placuit: corpus nullum civitatis, nec senatum, nec plebis concilium, nec magistratus esse. Præsertim ad jura reddenda quotiens ab hominibus restitutum.

quingenta duos, quàm bello Punico ab Romanis Capua ⁶ in formam præfecturæ redacta erat. Bibulus, collega Cæsaris, cum actiones ejus magis vellet impedire, quàm posset, majore parte anni domi se tenuit. Quo factò, dum augere vult invidiam collegæ, auxit potentiam. Tum Cæsari decretæ in quinquennium ⁷ Galliæ. 5

XLV. Per idem tempus Publius Clodius, homo nobilis, disertus, audax, ^a qui neque dicendi, neque faciendi ullum, nisi quem vellet, noscet modum, malorum propositorum executor acerrimus, infamis etiam fororis stupro, ^b & actus incesti reus, ob initum inter religiosissima populi Romani ^c sacra adulterium; cum ¹⁰ graves ² inimicitias cum Marco Cicerone exerceret, (quid enim inter tam dissimiles amicum esse poterat?) ³ & à patribus ad plebem transiret, legem in tribunatu tulit: Qui civem Romanum ⁴ indemnatum interemisset, ei aqua & igni interdiceretur. Cujus verbis, etsi non nominabatur Cicero, tamen solus petebatur. Itaque ⁵ vir optime meritis de republica, conservatæ patriæ pretium ⁶ calamitate exilii tulit. Non caruerunt suspicione oppressi Ciceronis Cæsar & Pompeius. Hoc sibi contraxisse videbatur Cicero, quod inter viginti viros ⁶ dividendo agro Campano esse noluisse. ⁷ Idem intra

INTERPRETATIO.

^a Qui nullam sequeretur regulam suorum verborum, atque factorum, præter suam voluntatem.

^b Et accusatus incesti, propter commissum adulterium inter sacrificia sanctissima populi Romani.

^c Penā.

NOTA.

⁶ In formam præfecturæ.] Urbs ea dicebatur in præfecturæ formam redigi, in qua unus erat præfectus, Romæ missus.
⁷ Galliæ.] Scil. Cisalpina, & Transalpina.

¹ Sacra.] Bonæ Deæ, sive Cybelæ matris deorum. Noctu fiebant à muliebri sexu, virilis remotus, in ædibus consultis, aut Pontificis. Locum, ubi hæc sacra fiebant, Cicero vocat opertum Bonæ-Deæ. Ipsa verò sacra Plinio dicuntur *opertanea*, id est, quæ in operto fiunt.

² Inimicitias cum M. Cicerone.] Harum inimicitiarum testis esse potest oratio Ciceronis pro M. Cælio adversus Clodium, ubi Clodium, ut par erat pro ejus vitiis, infectatur.

³ Et à patribus ad plebem transiret.] Imò transisset, ut bene notat Vollius, & edidit Gryphius. Id verò novā ratione fa-

ctum est; Cæsare legem ferente de adoptione, quā in familiam, quæ ordinis esset plebei, Clodius admitteretur. Ut nimirum Tribunatum, qui patriciis non patebat (quoniam magistratus popularis erat) obtinere posset.

⁴ Indemnatum.] Id est, non damnatum à populo, seu potius indictā causā damnatum.

⁵ Tamen solus petebatur.] Id est, notabatur. Nam Cicero Lentulum, & Cethegum, aliosque conjuratos in carcere, indictā causā, necaverat.

⁶ Dividendo agro Campano.] Sabaud. præpositos.

⁷ Idem intra biennium.] Absuit Cicero tantum menses quatuordecim. Pulsus enim in exilium ann. 695. circiter Kal. Aprilis; anno insequenti rediit, mense sextili. Plutarchus tamen menses sedecim computavit: sed, Lipsii judicio, parum exactè.

biennium, serâ Cnæi Pompeii curâ, ⁸ verùm & cupito interitu, votisque Italiæ, ac decretis senatus, ⁹ virtute atque actione Anni Milonis, tribuni plebis dignitati patriæque restitutus est. Neque, ¹⁰ post Numidici exilium, aut reditum, quicquam aut ex-
⁵ pulsus ¹¹ invidiosius, aut receptus est lætius. Cujus domus, quàm infestâ à Clodio disjecta erat, tam speciosè à senatu restituta est. Idem Publius Clodius in senatu, sub honorificentissimo ministerii titulo, Marcum Catonem à republica relegavit. Quippe legem tulit, ut is, quæstor cum jure prætorio, adjecto etiam quæstore mit-
¹⁰ teretur in insulam Cyprum, ad spoliandum regno Ptolemæum, ¹² omnibus morum vitiiis eam contumeliam meritum. Sed ille, sub adventum Catonis, ¹³ vitæ suæ vim intulit. Unde pecuniam longè speratâ majorem Cato Romam retulit: ¹⁴ cujus integritatem laudari, nefas est: insolentia pænè argui potest, quod, unâ cum con-
¹⁵ sulibus ac senatu effusâ civitate obviam, cum per Tiberim subiret navibus, ¹⁵ non antè is egressus est, quàm ad eum locum pervenit, ubi erat exponenda pecunia.

XLVI. Cùm deinde immanes res, vix multis voluminibus explicandas, Caius Cæsar in Gallia ageret; nec contentus plurimis, ac felicissimis victoriis, innumerabilibusque cæsis, & captis hos-

N O T A.

⁸ *Verùm & cupito interitu.*) Duplex hujus loci sensus est, pro duplici lectione. Cùm enim vulgo legeretur: (*verùm & cupito interita* :) t Rhenanus edidit: *verùm & cupito interitu*. s Ursinus edidit: *verum, ut cepit, interitâ*. Juxta Rhenani lectionem, quam sequitur Vossius, sensus est: idem Cicero intra duos annos suis dignitatibus & patriæ redditus est, operâ, quam illi Cnæus Pompeius præstavit, serò quidem, atque etiam post desideratam Ciceronis mortem, &c. Juxta Ursini verò lectionem, quam Liplius & Schegkii sequuntur, sensus est: Cicerò patriæ redditus est operâ, quam Cnæus Pompeius illi præstavit, tardè quidem: at, ex quo eam illi præstare cepit, interitus.

⁹ *Virtute atque actione Anni Milonis.*) Id est, animo & studio, quo Annus Milo Tribunus plebis egit apud populum, ut is Ciceronis reditum comprobaret. Ubi observabis obiter actionem variè dici. Pro eâ parte eloquentiæ, quæ voce motuque corporis constat. s. Pro accusatione: quemadmodum actor pro accusatore su-

mitur. 3. Pro oratione, quæ alicujus defendendi gratiâ fit. 4. Pro jure agendi, sive judicium intentandi. 5. Pro vivendi, ratione seu modo: Cicero. 3. *Offic.* ad eas res parandas, quibus actio vitæ continetur. ¹⁰ *Post Numidici exilium.*) Cognomen est Metelli, à Numidiâ devictâ.

¹¹ *Invidiosius.*) Id est, majori cum odio eorum, qui hujus exilii auctores erant.

¹² *Omnibus morum vitiiis.*) Dic verius, cum *Anm. Marcelino*, Populum Romanum avidè magis, tum propter ingentes insulæ Cyprî divitias, cum propter ararii sui angustias, quam jussit, propter Ptolemæi vitia, regnum ejus invasisse.

¹³ *Vitæ suæ vim intulit.*) Hausto veneno.

¹⁴ *Cujus integritatem laudari, &c.*) Sensus est: cui faceret injuriam, qui ejus integritatem, & abstinentiam à pecuniâ laudaret, quia omnes laudes superat.

¹⁵ *Non antè is egressus.*) Lege cum Manutio: *non ante is.* (navibus) *egressus est.*

tium:

tium millibus, ¹ etiam in Britanniam transjecisset exercitum, alterum pænè imperio nostro, ac suo quærens orbem: ² inviētum par consulum Cnæus Pompeius, & Marcus Crassus, alterum iniēre consulatum, qui neque petitus honestè ab his, neque ³ probabiliter gestus est. Cæsari, lege, quam Pompeius ad populum tulit, pro rogatæ ⁴ in idem spatium temporis provinciæ: Crasso, bellum Parthicum in animo molienti, Syria decreta, qui vir, ⁵ ceterà sanctissimus, immunisque voluptatibus, neque in pecunia, neque in gloria concupiscenda, aut modum norat, aut capiebat terminum; hunc proficiscentem in Syriam ⁶ diris cum omnibus, tribuni plebis frustra retinere conati, ⁷ quorum execrationes si in ipsum tantummodo valuisent, utile imperatoris damnum salvo exercitu fuisset reip. Transgressum Euphratem Crassum, petentemque ⁸ Seleuciam, ⁹ circumfusus immunibus copiis equitum, rex Orodes, una cum parte maiore Romani exercitus, interemit, reliquias legionum Caius Cassius, atrocissimi mox auctor facinoris, tùm quæstor, conservavit: Syriamque ad eō in Pop. Romani potestate retinuit, ut transgressos in eam Parthos, felici rerum eventu fugaret, ac funderet.

INTERPRETATIO.

a Cum approbatione.

b Quorum imprecationes si solum re-

cidissent in Crassum, iactura huius ducis utilis fuisset reipublicæ exercitu incolumi.

NOTÆ.

¹ Etiam in Britanniam.] Insula est Europæ maxima, Angliam & Scotiam complectens, in Oceano Galliz obversa. Magna dicitur, ut à minore Britannia, sive Aremonica distinguatur. Hic de magna sermo est: ubi videtur alludere ad Virgilianum illud 1. Ecl. Et penitus toto divisis orbe Britannis.

² Inviētum par consulum.] Cum in veteri Codice sit: Victus par Consulatum, triplex est lectio. 1. Vossii: Inviētum par Consulatum; quod Crasso, qui victus est, minimè convenit. 2. Acidalii: invisum par Consulatum; ut quorum occultam conspirationem jam populus oisecerat. 3. Ursini: Vetus par Consulatum; id est, qui jam una consules fuerant. Ad eas lectiones liceat addere meam, omnium fortè verisimam. Lego: Victum par Consulatum. Victi enim Crassus & Pompeius. Crassus quidem ab Orode; Pompeius verò à Cæsare.

³ In idem spatium.] In quod primum decrever fuerant, scilicet in quinquennium Gallias autem intelligit.

⁴ Ceterà sanctissimus.] E Græciā ad Vellicius Paternulus.

vetum sermonis genus, usitatum ab optimo quoque. Tacitus: ceterà equestri familiā. Et juvenis aliā clavis.

⁵ Diris cum omnibus.] Hæc quomodo fierent repete ē Bryson. 1. form. solenn. Interim pauca trado ex Appiani Parthico; ubi de Crassi historiā: solus, inquit, Ateius occurrens primum, voce cohibebat, denuntiāns ne procederet: deinde apparitorem iussit, eum injectis manibus detineret. Verum id collegis Tribuni non permittentibus, apparitor Crassum missum fecit. Ateius autem ad portam accurrens, posuit ibi ardensem foculum; & Crasso prætereunte suffum faciens, & insuper libans diris eum devotebat execrationibus, nova, & horrida deorum invocans nomina. Addo ex Servio ad 11. Æneid. Crassum iturum ad Parthiam, signa Romana (triste augurium) evellere vix potuisse.

⁶ Seleuciam.] Plures sunt Seleuciæ. Hic intelligitur, quæ ad Euphratem sita est.

⁷ Circumfusus.] Lege cum Vossio: circumfusus.

K.

XLVII. Per hæc, insequentiaque, & quæ prædiximus, tempora, ¹ amplius quadringenta millia hostium à Caio Cæsare cæsa sunt, plura capta; ² pugnatum sæpe directâ acie, sæpe in agminibus, sæpe eruptionibus; bis penetrata Britannia; ³ novem denique ⁴ æstatibus, ⁵ vix ullâ non iustissimus ⁶ triumphus emeritus. ⁷ Circa Alexiam verò tantæ res gestæ, quantas audere, vix hominis; perficere, pænè nullius, nisi dei, fuerit. Septimo ferme anno Cæsar morabatur in Gallis, ⁸ cùm medium jam ex invidia potentiaè malè cohærentis inter Cnæum Pompeium & Caium Cæsarem concordiaè pignus, Julia, uxor ⁹ Magni, decessit, atque omnia inter destinatos tanto discrimini duces dirimente fortunâ, filius quoque parvus Pompeii, Juliâ natus, intra breve spatium obiit. ¹⁰ Tum, in gladios, cædesque civium furente ambitu, cujus neque finis reperiebatur, nec modus, tertius consulatus soli Cnæo Pompeio, etiam adversantium antea dignitati ¹¹ ejus judicio, delatus est; cujus ille honoris gloria, veluti reconciliatis sibi optimatibus, maximè à Caio Cæsare alienatus est, ¹² sed ejus consulatus omnem vim in coercitionem ambitus ¹³ exercuit. Quo tempore Publius Clodius, à Milone, candidato consulatûs, exemplo inutuli, factò salutari reipublicæ, ¹⁴ circa Bovillas, contractâ ex

INTERPRETATIO.

a Denique ex novem æstatibus vixit, sive quâ non meruerit iustissimo titulo triumphum.

b Tum ambitu, cujus nullus erat finis & modus, arma rapiente in cades civium, Cnæus Pompeius creatus fuit ter-

tium consul sine collega, etiam sententia eorum, qui antea repugnabant ejus magnitudini.

c Sed Pompeius adhibuit vim omnem hujus consulatûs ad comprimendam ambitionem.

NOTÆ.

1 Amplius quadringenta.] Multum de Cæsaris laude detrahit, si tamen laus è credibus est. Nam Plinius undecies centena & nonaginta duo millia hominum occisa esse dicit. Fortè quod tradit Lipsius, octingenta millia: quæ computatio non multum distat ab Appiani computatione in Celticis, ubi decies centena millia tantum occisa esse tradit.

2 Pugnatum directâ acie.] Gallicè, *en combatto en bataille rangée.* [In agminibus, par pelotons.] Eruptionibus, *par des sorties.*

3 Æstatibus.] Quas egit trans Alpes.

4 Triumphus emeritus.] Passivè: quo modo Plauto dicitur, *emeritum stipendium pro peractum*, inquit Budæus, cum emissionem, ut veterani, milites impleverunt.

5 Circa Alexiam.] Alii legunt, *Alexiam*; hodie *Alife*. Pagus est in Burgundia ducatu, ad amnem *Brenne*. Ab Alexiâ tractus circumjacens Alexicensis dicitur, vulgo *l'Auxois*. Inter Divionem & Antiofiodorum.

6 Cui medium, &c.] Hic locus sic explicandus est: cum decessit Julia, uxor Magni (scil. Pompeii), quæ medium pignus erat concordiaè jam malè cohærentis inter Cnæum Pompeium, & C. Cæsarem, ex invidia potentiaè, id est, quia alter alterius potentiaè inviderebant: hic illius crecenti, ille hujus adulter.

7 Exercuit.] Lipsius rectè legit, *exercuit*.

8 Circa Bovillas.] Oppidum Latii prope Romam, in viâ Appiâ, vulgo *Babuco*.

occurſu rixa, jugulatus eſt. ^d * Milonem reum non magis invidia facti, quam Pompeii damnavit voluntas, quem quidem Marcus Cato palam latâ abſolvit ſententiâ, ^e quam ſi maturius tuliſſet, non deſuiſſent, qui ſequerentur exemplum; probarentque cum civem occiſum quæ nemo pernicioſior reipublicæ, neque bonis inimicior vixerat.

XLVIII. Intra breve deinde ſpatium belli civilis exarſerunt initia, cum juſtiſſimus quiſque & à Cæſare, & à Pompeio vellet dimitti exercitus, quippe Pompeius in ſecundo conſulatu Hiſpanias ſibi decerni voluerat, eaſque per triennium abſens ipſe, ac præſidens urbi, per Afranium, & Petreium, conſularem, ac prætorium, ¹⁰ legatos adminiſtrabat; & iis, qui à Cæſare dimittendos exercitus contendeſcant, ^a aſſentabatur; iis, qui ab ipſo quoque adverſabatur, ^b qui ſi ante biennium, quàm ad arma itum eſt, perfectis ^c muneribus theatri, & aliorum operum, quæ ei circumdedit, graviffimâ tentatus valetudine, deceſſiſſet in Campania: (quo quidem tempore univerſa Italia ^d vota pro ſalute ejus, primo omnium civium, ſuſcepit) deſuiſſet fortunæ deſtruendi ejus locus; & quam apud ſuperos habuerat magnitudinem, illibatam detuliſſet ad inferos. ^e Bello autem civili, & tot, quæ deinde, per continuos viginti an-

INTERPRETATIO.

^d Milo vocatus in judicium, damnatus eſt minùs odio, quod orium erat ex hoc facto; quàm voluntate Pompeii.

^a Duobus annis antequam ſumpta ſunt arma, ſi Pompeius, poſt abſolutum theatrum, & alia opera, qua circum illud extruxit, correptus in Campaniâ periculoſiſſimo morbo animam reddidiſſet; quo quidem tempore univerſa Italia vota fudit pro

ejus incolumitate, quod ante illam nullius gratiâ factum fuerat,] fortuna non habuiſſet occaſionem illius deſtruendi: & deportaviſſet ad mortuos integram illam gloriam, quam habuerat inter vivos.

^b Nemo autem accendit & inflammavit magis bellum civile, & tot mala, qua deinde ſecuta ſunt per v'ginti annos continuos, quàm C. Curius Tribunus plebis.

NOTÆ.

* Milonem reum.] Extat pro illo oratio diſſertiffima Ciceronis.

⁹ Quam ſi maturius.] Id eſt, quam ſententiam ſi citius & ante alios dixiſſet, non deſuiſſent, qui Milonem quoque abſolverent. Cicero tamen & Cato pro Milone dixerunt exitu omninò non malo. Nam ſolum in exilium pulſus eſt: maxime eà re commotis judicibus, quòd huic judicio interfuſiſſet vultu erecto, neque veſte, reorum more, mutata.

¹ Aſſentabatur.] Mavult Lipſius: aſſentetur. Verùm nil opus mutatione. Aſſentari rectè ponitur pro Aſſentiri: ſic apud Plautum Men. ſc. 2. act. 3. Cæpi aſſentari, quicquid dixerat, idem ego di-

cebam. Ibid. ſc. 4. act. 2. aſſentabor, quicquid dicer, mulieri.

² Muneribus theatri.] Id eſt, theatro. Munera theatri dixit à ſpectaculis, & ludis, qui nonnunquam plebi, quaſi muneris loco, in theatro exhibebantur. Sane genus oblectamenti quodcumque veteres Munera nominabant, quod eo populus perinde atque quodam munere caperetur.

³ Vota pro ſalute ejus.] In eam rem lepidè Juvenal. Sat. 10.

Provida Pompeio decedat Campania ſcibres
Optandas: ſed multa urbes, & publica vota
Vicerunt.

- nōs, consecuta sunt, malis, non alius majorem, flagrantiorēque, quā Caius Curio, tribunus plebis, subjecit facem, vir nobilis, eloquens, audax, suā, alienāque, & fortunā, & pudicitia prodigis, honio ingeniosissimē nequam, & facundus malo publico.
- 5, *cujus animo, voluptatibus, vel libidinibus, neque opes ullā, neque cupiditates sufficere possent, hic primō pro Pompeii partibus, id est, ut tunc habebatur, pro republica; mox, simulatione, contra Pompeium & Cæsarem, sed animo pro Cæsare stetit, id gratias, an accepto¹ centies festeriū, fecerit, ut accepimus; in medio relinquemus, ad ultimum, saluberrimas, & coalescentis conditiones pacis, quas & Cæsar justissimo animo postulabat, & Pompeius æquo recipiebat, discussit, ac rupit; unicē cavente Cicerone concordia publicæ. Harum, præteritarumque rerum ordo, cum justis aliorum voluminibus promitur, tum, uti spero, nostris explicabitur.
- 15 X L I X. Nunc proposito operi sua forma reddatur, si prius gratulatus ero Quinto Catulo, duobus Lucullis, Metelloque & Hortensio; qui cum sine invidia in republica floruisse, eminuissentque sine periculo; quietā, aut certē non præcipitatā, si fatali ante initium bellorum civilium morte functi sunt. Lentulo, & Marcello
- 20 Consulibus, post urbem conditam annis septingentis tribus, ² & anno octuagesimo octavo, quā tu, Marce Vinici, consulatum inires, bellum civile exarsit. Alterius ducis causa melior videbatur, alterius erat firmior, hic omnia speciosa, illic valentia. Pompeium senatus auctoritas, Cæsarem militum armavit fiducia. Cen-
- 25 siles, senatusque ³ causā, non Pompeio, summam imperii detu-

N O T A.

[*Cujus animi.*] Huic loco varii varie medentur. Acidalius pro *animo* legit *omnino*. Liplius pro *cupiditates* legit *civitates*. Hunc sequitur Gruterus: sed præterea rejicit, *voluptatibus vel libidinibus*: utrumque retineo; ac præterea lego *civitates*: hoc sensu. Cujus inexplēbili cupiditati, neque divitiarū ullā, neque urbes ipsæ satis esse possent ad voluptates, vel ad libidines.

[*Centies festeriū.*] Cum Scheghio vix mutaverim, licet Manutius & Liplius aliter legant; hic sexcenties, ille trecenties: uterque non sine causā. Juxta Liplii lectionem, sexcenties festeriū, ex doctissimorum virorum, qui Hebræorum pecuniam cum Græcorum, Romanorum, & Francorum pecunia composuerunt, computatione, redigetur ad quater decies centies millia &

quingenties millies librarum, *quatre millions & demy de livres*: si modō festerius paulō plus quā decem & octo denarios contineat.

[*Fatali morte.*] Gallicē, *d'une mort naturelle*. Vide lib. 2. cap. 4. n. 9.

[*Et anno octuagesimo.*] Liplius vult scribi: *& ante septuaginta octo*: quod certē accuratius est.

[*Causa, non Pompeio.*] Liplius legit: *nominis causā Pompeio*; id est, imperium Pompeio derulerunt famæ, & nominis Pompeiani causā. Gronovius paulō aliter legit: *causa nomine, Pompeio, &c.* id est, ut Pompeius causam Senatūs ruere, non verō ut impetaret, ipse dominareturque, cū contra Cæsarem sui dominum assererent. Verū quid opus est mutare vulgaram lectionem? Hu us auctoribus Grutero & Voisio, sensus est,

lerunt. Nihil relictum à Cæsare, quod servandæ pacis causâ, tentari posset: nihil receptum à Pompeianis; ⁴ cum alter consul iusto esset ferocior; Lentulus verò salvâ republicâ ⁵ salvus esse non posset: Marcus autem Cato moriendum antè, quàm ullam conditionem civis accipiendam reipublicæ, contenderet. Vir antiquus & gravis, ⁶ Pompeii partes laudaret magis; prudens sequeretur Cæsaris; & illa gloriosa, hæc terribiliora duceret. * Ut deinde, spretis omnibus, quæ Cæsar postulaverat, tantummodo, contentus cum unâ legione titulum retinere provinciæ, privatus in urbem veniret, & se in petitione consularis suffragiis Populi Romani committeret, decrevê- 10 re: ratus bellandum Cæsar, cum exercitu ⁷ Rubiconem transiit; Cnæus Pompeius, consulesque & major pars senatus, relictâ urbe, ac deinde Italiâ, transmisere ⁸ Dyrrhachium.

L. ⁹ At Cæsar Domitio, legionibusque ¹⁰ Corfini, quæ unâ cum eo fuerant, potitus, duce aliisque qui voluerant abire ad Pompeium, sine dilatione dimissis, persecutus Brundisium, ita ut appareret, malle integris rebus, ¹¹ & conditionibus finire bellum, quàm opprimere fugientes, cum transgressos reperisset Consules, in urbem revertit: redditâque ratione consiliorum suorum in senatu & in concione, ac miserrimæ ¹² necessitudinis, cum alicuius armis ad arma 20

INTERPRETATIO.

* Simul ac rejeclis omnibus, quæ Cæsar petierat, deinde patres decreverunt, ut Cæsar veniret in urbem privatus, contentus solum retinere cum unâ legione titulum præfecti provinciæ, & ut se subiceret suffragiis populi Romani in petitione consulari; Cæsar judicans jam nunc

scire bellum esse gerendum, transiit Rubiconem cum exercitu.

1. At Cæsar, cum cepisset Domitium & legiones, quæ unâ cum eo fuerant Corfinii, dimissis sine mora duce & aliis, qui voluerant abire ad Pompeium, persecutus iter usque Brundisium, &c.

NOTE.

Imperium Pompeio delatum est à Consulibus, & à Senatu, non quòd Senatus faveret ejus partibus, sed quòd ejus causa iustior, & Reipublicæ gratiâ suscepta videretur.

4. Cum alter Consul.] Marcellum intellige, cujus ferociam pluribus persequitur Appianus; quique loquax dicitur apud Lucanum lib. 1. Uterque porro consul creati erant propter odium, quo Cæsarem prosequabantur.

5. Salvus esse non posset.] Propter magnitudinem eris alieni. Cujusmodi hominibus, ut bene notat Sallustius, opus est perditâ republicâ.

6. Rubiconem.] Parvus est fluvius inter Ariminum, & Ravennam, ex Apennino monte decurrens in Adriaticum mare,

quondam Italiæ Galliæque Cisalpinæ terminus; vulgò *Rucone*: aliis tamen *Pisatello* dicitur.

7. Dyrrhachium.] Urbs est in eâ Macedoniz parte, quæ Hadriatico mari incumbit: vulgò *Durazzo*, nobis *Durac*, in Albaniz Dalmatizque finibus.

8. Corfinii.] De hac urbe diximus sup. lib. 2. cap. 16. n. 7. quemadmodum de Brundisio lib. 1. cap. 14. n.

9. Et conditionibus.] Gallicè, *par traité*: par accommodement. Vide sup. cap. 4. n. 5.

10. Necessitudinis.] Id est, necessitatis. Interdum enim necessitudo fumiut pro vi, quæ nos ad aliquid faciendum cogit. Sic apud Sallustium in *Jugurtha*: coactus rerum necessitudine statuit armis decertare.

compulsus esset, Hispanias petere decrevit. Festinationem itineris ejus aliquamdiu morata ⁴ Massilia est, fide melior, quam consilio prudentior: ^b intempestivè principalium armorum arbitria captans; quibus ii se debent interponere, qui non parentem coercere possunt.

5 Exercitus deinde, qui sub Afranio consulari, ac Petreio prætorio fuerat, ipsius adventu, vigore, ac fulgore occupatus, se Cæsari tradidit, uterque legatorum, & quisquis cujusque ordinis sequi eos voverat, remissi ad Pompeium.

LI. Proximo anno, cum Dyrrhachium, ac vicina ei urbi regio, 10 castris Pompeii teneretur, (qui, acensis ex omnibus transmarinis provinciis legionibus, equitum ac peditum auxiliis, regumque ¹ & tetrarcharum, simulque ² dynastarum copiis, immanem exercitum confecerat, & mare præliis classium, ut rebatur, sepeleat, quò minus Cæsar legiones posset transmittere) suâ & celeritate, & fortunâ 15 C. Cæsar usus, ³ nihil in mora habuit, ⁴ quò minus & cum vellet, ipse, exercitusque classibus perveniret, & primò pæne castris Pompeii sua jungeret, mox etiam obsidione munimentisque eum complecteretur. Sed inopia obsidentibus, quam obsessis, erat gravior. ⁵ Tum Balbus Cornelius, excedente humanam fidem temeritate, ingressus castra hostium, sæpiusque cum Lentulo collocutus consule, dubitante quanti se venderet, illis incrementis scitit viam, quibus non ⁶ Hispaniensi natus, sed Hispanus ⁷ in triumphum, & pontificatum assurgeret; licetque ex privato consularis. Variatum deinde præliis, sed

INTERPRETATIO.

^b Volens prapostere arbitra esse bellorum, quæ erant inter Principes Reipublicæ.

^a Nullum reperit impedimentum, quo-

minus ipse cum exercitu perveniret navibus, cum vellet, Dyrrhachium, & primò poneret castra vicina Pompeii castris.

NOTÆ.

⁴ Massilia.] Vide lib. 2. cap. 15. n. 2.

¹ Et tetrarcharum.] Tetrarcha Græcâ voce denotat eum, qui quartam regni partem obtinet.

² Dynastarum.] Dynastes Græcâ quoque voce (*δυναστής*) significat eum, qui plurimum potest; ut in civitate Magistratus.

³ Quominus &c.] Illud quam vim habeat, Acidalius non puduit sateri, se nescire. Quare sic emendabat: *quominus, & quò vellet, &c.* Melius Vossius: *quominus eò, cum vellet, &c.* nimirum Dyrrhachium, non verò Brundisium, ut idem Vossius, opinor, incogitans scripsit.

⁴ Balbus Cornelius.] Inverte voces, ac lege: Cornelius Balbus.

⁵ Hispaniensi.] Afferri solet hoc discrimen inter hujusmodi voces: *Hispaniensi*, & *Hispanus*, quod Hispaniensi vocetur, qui in Hispaniâ quidem natus est, sed parentibus aliis, quàm in Hispaniâ natis: Hispanus verò, qui & in Hispaniâ natus est, & parentibus in Hispaniâ natis.

⁶ In triumphum & pontificatum.] Id prorsus novum. Nam solis civibus ad magistratus, & ad publicos honores aditus patebat.

⁷ Consularis.] Id est, consul. Quippe Vossius affirmat, quemcumque consulatus exulit, sive gerat illum, sive gesserit, eum rectè dici posse insignem consulari dignitate, ac proinde virum consularem, sive consularis dignitatis.

uno longè magis ^a Pompeianis prospero, quo graviter impulsus fuit Cæsaris milites.

LII. ^a Tum Cæsar cum exercitu fatalem victoriæ suæ ¹ Thessaliam petiit. Pompeius, longè diversa aliis suadentibus, [quorum plerique hortabantur, ut in Italiam transmitteret: ^b neque Hercules quidquam partibus illis salubrius, fuit alii, ^c ut bellum traheret, ² quod dignatione partium in dies ipsis magis prosperum fieret] usus impetu suo, hostem secutus est. ⁴ Aciem ³ Pharsalicam, & illum cruentissimum Romano nomini diem, tantumque utriusque exercitus profusum sanguinis, & collisa inter se duo reipublicæ capita, ⁴ effusum-
10 que alterum Romani imperii lumen, tot talesque Pompeianarum partium cæcos viros, non recipit enarranda hic scripturæ modus. Illud notandum est: ut primùm Caius Cæsar ⁵ inclinam vidit Pompeianorum aciem, neque prius, neque antiquius quidquam habuit,

INTERPRETATIO.

^a Tum Cæsar exercitum duxit in Thessaliam, sive destinatum suæ victoriæ.

^b Neque sanè quidquam utilius fuit illis partibus.

^c Ut in longum duceret bellum, quod in dies fieret magis secundum partibus, ipsarum dignitate.

^d Brevitas huius operis non finis me-

fusè narrare prælium Pharsalicum, & illum diem adeo cruentum Romana genti, & tantum sanguinis profusum ab utroque exercitu, & gravem conflictum duorum capitum reipublicæ, & quasi alterum oculum Romani imperii erutum, & eadem tot, & tantorum hominum ex partibus Pompeii.

NOTA

¹ Pompeianis prospero.] Adeo quidem, ut Cæsar diceret: *actum de nobis erat, si hostis scivisset uti victoriæ.*

² Thessaliam.] Ora Thessaliæ inter Penei fluvii ostia ad Boream, & Thermopylas ad austrum continetur. Ea regio nunc Janna dicitur pro maximâ parte, teste Brietio, subestque dominio Turcarum. Ejus primariæ urbes sunt Janna, & Larissa: inter minores est Pharsalus, de qua mox infra.

³ Quod dignatione partium.] Interpretatus sum, dignitate partium; Gallicè; *éclat, bonne réputation.* Quæ interpretatio nitiur aliquot Velleii locis, in quibus *Dignatio* aliter, ac interpretor, accipi non potest. 1. Tantæ dignationis homines. 2. Dignatio Octavii. 3. Dignatione Brutus obruerat Vatinius, cum exorsit legiones. Ad Velleium Suetonius accedat in *Vesp.* Exin sortitus Africam integerrimè, nec sine magnâ dignatione administravit. Legitur etiam apud Cice-

ronem in *Epist.* to. lib. 10. ad *Attic.* de dignatione laborare; scilicet, de dignitate, ut ibidem explicat scholiales.

³ Pharsalicam.] Hæc inter Cæsarem & Pompeium pugna Pharsalica dicta est à campis Pharsalicis, sive qui urbem Pharsalum circumjacent. Pharsalus autem urbs est Thessaliæ, ad Enipeum fluvium, qui in Peneum decedit.

⁴ Effusumque.] Rhenano ac Vossio nihil certius est, quam Velleium scrip-
tisse, *effusum*: quod ducta prius è capitibus metaphora postulat. Unde subjicit allegoricè lumen pro *sculo*. Quam lectionem Vossius stabilis maxime autoritate Virgilii *Æneid.* 3. ubi de Polyphemo:

Et ad agura venit.

Luminis effuso studiū laevi inde cru-
rem.

⁵ Inclinatam aciem.] Dicitur acies, sive exercitus inclinari, cum retrò cedit, & in fugam convertitur. Gallicè, *Armée en déroute.*

4 quam in omnes partes [7 ut militari & verbo, & consuetudine utar] dimitteret. Pro dii immortales, quod hujus 4 voluntatis erga Brutum suæ postea vir tam mitis pretium tulit ! Nihil illâ victoriâ mirabilius, magnificentiâ, clarius fuit : 6 quando neminem, nisi acie consumptum, civem patriâ desideravit : sed munus misericordiæ corrupti pertinacia, cum libentiùs vitam victor jam daret, quàm victi acciperent.

LIII. Pompeius, profugiens cum duobus Lentulis consularibus, Sextoque filio, & Favonio prætorio, 1 quos comites ei fortuna aggregaverat, aliis ut Parthos, aliis ut Africam peteret, [in qua fidelissimum 10 partium suarum haberet regem 2 Jubam] suadentibus, Ægyptum petere proposuit, 3 memor beneficiorum, quæ in partem ejus Ptolemæi, qui tum puero quàm juveni propior regnabat Alexandriæ, contulerat. Sed quis in adversis beneficiorum servat memoriam ? aut quis ullam calamitosi deberi putat gratiam ? aut quando fortuna non mutat fiti- 15 dem ? Missi itaque ab rege, qui venientem Cnæum Pompeium [is jam à 4 Mitylenis Corneliam uxorem receptam in navem, fugæ comitem habere cœperat] consilio 5 Theodoti, & Achillæ exciperent, hortarenturque, ut ex onerariâ in eam navem, quæ obviam procefs-

INTERPRETATIO.

c *Chm patria nullum civem amiserit, præter eos qui cæsi fuerant in prælio.*

NOTÆ.

6 *Quàm in omnes partes.*] Lipsius vult scribi: *quam ut omnes partes*, hoc sensu: nihil antiquius habuit Cæsar, quàm ut omnes adversarios suos incolumes dimitteret, ac milium savitiz subduceret. Lipsii lectio retineri potest; sensum sic mutò: Nil prius & antiquius Cæsar habuit, quàm ut positò utrimque partium odio omnes dimitteret. In Velleii verò verbis, *ut*, subaudies, authore Vossio, non repones.

7 *Ut militari verbo, & consuetudine.*] Quoddam illud militare verbum ? Lipsius arbitratu esse, *partes*: non placet. Vossius placet magis: quippe hoc militare verbum censet esse, *dimitteret*. Nam quos milites imperator ab exercitu cogit abscedere, quorum operâ non amplius vult uti; eos Latine uno verbo dicitur dimittere: Gallicè, *Lentier*. Velleius autem proficitur hoc verbo se ex consuetudine uti; quippe qui diu miles fuerit.

8 *Voluntatis erg: Brutum.*] Bruto ni mirum Cæsar timebat, cum non compareret; saluumque postea latus & benignè exceperat.

1 *Quos comites.*] In aliquibus libris inserta sunt duo verba: quos *victores darent* comites, &c. Hæc verò, cum in multis MSS. non appareant, cum Thylio & aliis non edidimus. Aliqui legunt: *quos, victore Cæsare, comites ei fortuna aggregaverat*: sed paulò audaciores videntur.

2 *Jubam.*] Rex erat Mauritaniz. Victo Pompeio cum Scipione copias conjunxit.

3 *Memor beneficiorum.*] Scilicet Pompeius Ptolemaum Auletem in regnum restituerat. Hic Ptolemæus, pater Cleopatrz fuit, vitæ adeò mollis, ut etiam choraulam exerceret: unde nomen Aulete: nactus est. Ab Alexandrinis regno pulsus, ad Pompeium confugit: à quo senatui commendatus, à Gabinio in regnum reductus est.

4 *Mitylenis.*] Urbs est Lesbii insulæ primaria: à quâ tota insula hodie nomen accepit, vulgò, *Metselin*.

5 *Theodoti & Achille.*] Theodotus Ptolemæo præceptor erat: Achilles autem militiz præfectus.

Serat,.

serat, transcenderet. Quod cum fecisset, ^a princeps Romani nominis, imperio, arbitrioque Ægypti mancipii, Caio Cæsare, Publio Servilio Consulibus, jugulatus est. Hic, post tres consulatus, & toridem triumphos, domitumque terrarum orbem, sanctissimi, ac præstantissimi viri, in id evecti, super quod ascendi non potest, duode-
⁵ sexagesimum annum agentis, pridie natalem ipsius, vitæ fuit exitus: in tantum in illo viro à se discordante fortunâ, ut, cui modò ad victoriam terra defuerat, deesset ad sepulturam. Quid aliud, quàm nimium occupatos dixerim, quos in ætate & tanti, & pæne nostri sæculi viri ⁶ fecellit quinquennium? ^b cum à Caio Atilio, & ¹⁰ Quinto Servilio, consulibus, tam facilis esset annorum digestio: quod adjeci, non ut arguerem, sed ne arguerem.

LIV. Non fuit major in Cæsarem, quàm in Pompeium fuerat, regis eorumque, quorum is auctoritate regebatur, fides. Quippe cum venientem eum tentassent insidiis, ac deinde bello laceßere au-
¹⁵ derent, utrique summo imperatorum, alteri superstiti meritas pœnæ luere suppliciiis. Nusquam erat Pompeius corpore, ¹ adhuc ubique nomine: quippe ingens partium ejus favor bellum excitaverat Africum, quod ciebat rex Juba, & Scipio, vir consularis, antè biennium, quàm exstingueretur Pompeius, ² lectus ab eo focer: eo-
²⁰ rumque copias auxerat ³ Marcus Cato ingenti cum difficultate itinerum ⁴ locorumque inopiâ, perductis ad eos legionibus: qui vir, cum summum ei à militibus deferretur imperium, ⁵ honoratori pa-
 rere miluit.

L.V. Admonet promissæ brevitatis fides quanto omnia transcurso ²⁵ dicenda sint. Sequens fortunam suam Cæsar, pervectus in Africam, .

INTERPRETATIO.

a *Primus Romana gentis.*

b *Cum tam facilis esset ordinatis an-*

num à consulatu C. Atilii, & Q. Servilii.

NOTÆ.

6 *Fecellit quinquennium.*] Hunc errorem plurarchus & Appianus erraverunt, ut docet Sigonius in *Festis*.

1 *Atque ubique nomine.*] Cum vulgò legereur: *Juba nomine*; quidam restituebant, *vigens*, alii, *vivens*, *ibat*, *vivebat*. Alii verò penitus deleverunt: quo modo à Gryphio, Marneffio, Stephano, & Thylio tunc editum.

2 *Lectus ab eo focer.*] A Pompeio, qui Corneliam, Q. Metelli Scipionis è Lepidâ filiam, duxerat uxorem. Eadem Crasso primum nupserat.

3 *Marcus Cato.*] Qui postea vocatus *felicitus Paternulus*.

est Uticensis.

4 *Locorumque inopiâ.*] Intelligi potest inopia in victu & potu. Sed forte quod Vollius observat, legi debet: *liquorumque inopiâ*: quod olim fuisset scriptum, Licorumque; quod mirum videri non debet. Nam ita scribebant veteres: ut, *iniciens pro iniquus: cum pro quum: locutus pro loquutus*, &c. Maximè verò suadet Lucanus, ut sequar hanc lectionem, cum describit sicum Catonis ires *lib. 9. Phars.*

5 *Honoratori.*] Scilicet Scipioni, viro consulari, cum imple Cato tantum esset prætorius.

quam¹ occiso Curione,² Julianarum duce partium, Pompeiani obtinebant exercitus, ibi primò³ variâ fortunam expugnâvit viâ, inclinâtæque hostium copiæ. Nec dissimilis ibi adversus victos, quàm in priores, clementia Cæsaris fuit. Victorem Africani belli Caium
 9 Cæsarem gravius excepit Hispaniense, [nam⁴ victus ab eo Pharnaces vix quidquam gloriæ ejus adstruxit] quod Cnæus Pompeius, Magni filius, adolescens impetûs ad bella maximi, ingens ac terribile conflaverat, undique ad eum adhuc paterni nominis magnitudinem sequentium, ex toto orbe terrarum auxilii confluentibus. Sua Cæsarem in Hispaniam comitata fortuna est, sed nullum unquam atrocius periculosusque ab eo⁵ initum prælium, ad eum ut plus quàm dubio Marte, descenderet equo, consistentesque ante recedentem suorum aciem, increpitâ priûs fortunâ quoddam se in eum servasset exitum, denunciaret militibus, vestigio se non recessurum: proinde viderent,
 15 quem, & quo loco imperatorem deserturi forent. Verecundiâ magis, quàm virtute,⁶ acies restituta⁷ à duce, quàm à milite, fortius. Cnæus Pompeius, gravis vulnere inventus inter solitudines avias interemptus est. Labieum, Varumque acies abstulit.

LVI. Cæsar, omnium victor, regressus in urbem, [quoddam humanam excedat fidem,] omnibus, qui contra se arma tulerant, ignovit, magnificentissimisque⁸ gladiatorii muneris, ⁹ naumachiz, & equitum peditumque, simul elephanthorum certaminis spectaculis, ¹⁰ epulique per multos dies dati celebratione, replevit eam. Quinque

INTERPRETATIO.

a Et magis animo ductis, quàm militum.

b Cnæus Pompeius, reperiunt inter loca

deserta tardè fugiens ob vulnus, interfectus est.

a Ludii gladiatorii.

b Pugna navalis.

NOTÆ.

1 *Ociso Curione.*] Eum principio belli à Cæsare missum in Africam cum omnibus copiis Juba deleverat.

2 *Julianarum partium.*] Cæsaris partium, quæ à Julii cognomine sic dictæ sunt.

3 *Variâ fortunam expugnâvit.* &c.] Hæc lectio tolerari quidem potest. Sed ingeniosior est emendatio Lipsii, quàm ut à me prætermittatur: legit, ibi primò variâ fortunâ, mox pugnavit suâ: id est, solitâ felicitate.

4 *Victus ab eo Pharnaces.*] Rex Ponti. Vix autem quidquam Cæsaris gloriæ victus attulit: quia Cæsar eum aggressus, uno pizilo obtinuit. Hinc Cæsaris vana de

se prædicatio, priûs victum hostem, quàm visum. Hinc, inquam, illa tria verba vulgatissima: *veni, vidi, vici*, quorum titulum in triumpho inter pompæ ferula præferri voluit.

5 *Initum prælium.*] Ad Mundam urbem Hispaniæ Bæticæ, extinctam, adhuc Mundam.

6 *Acies restituta.*] Verbum militare: Gallicè, *Les troupes se rallièrent*.

7 *Epulique.*] Significatur publicum convivium, quale interdum civibus instrui solebat, vel à triumphantibus, vel in templi dedicatione. Epulum tamen invenies quandoque pro privato convivio; ut epulas pro publico.

egit triumphos. Gallici apparatus ex citro, Pontici ² ex acantho Alexandrini testudine, Africi ebore, Hispaniensis argento ³ rasili constitit. Pecunia, ⁴ ex manubiis lata, paullo amplius ⁵ sexies millies festertium. ⁶ Neque illi tanto viro, & tam clementer omnibus victoris suis uso, plus quinque mensium principalis quics contigit: quippe ⁷ cum mense Octobri in urbem revertisset, ⁸ idibus Martiis, conjunctionis auctoribus Bruto & Cassio [quorum alterum, promittendo consulatum, non obligaverat, contra differendo, Cassium offenderat; adjectis etiam ⁹ consiliariis cædis familiarissimis omnium, & fortunâ partium ejus in summum evectis fastigium, Decimo Bruto, ¹⁰ & Caio Trebonio, aliisque clari nominis viris] interemptus est. Cui magnam invidiam conciliarat Marcus Antonius, ¹¹ omnibus audendis paratissimus, consulatûs collega, imponendo capiti ejus ¹² Lupercalibus sedentis pro Rostris insigne regium, quod ab eo ita repullum erat, ut non offensum videretur.

L VII. Laudandum experientiâ consilium est Panætæ atque Hirtii, qui semper prædixerant Cæsari, ut principatum, armis quæsitum, armis teneret. Ille, dictitans, mori se, quàm timeri malle, dum clementiam, quam præstiterat, expectat, incautus ¹³ ab ingratis occupatus est, cum quidem ¹⁴ plurima præfagia atque indicia dii immor-

INTERPRETATIO.

^c *Tantus ille vir, & tam clementer usus omnibus victoriis suis, non plus quinque mensibus finitus est placidâ*

*auctoritate principis in republicâ.
d Decimo quinto Martii.
e Participibus cadis.*

NOTÆ.

² *Ex Acantho.*] Quid sit acanthus haud liquidò constat. Æneas Vicos, Parmensis, existimavit herbam esse. Nititur auctoritate Dioscoridis lib. 3. cap. 17. & Virgilii *Æneid.* 1. qui docent aliquando vestes ex acantho confectas esse. Quare in Pontico triumpho vult ex acantho contextas fuisse militum chlamydes. Assentiri Vico Vossius nequit. Nam censet Velleium de triumphali curru, & oppidis in triumpho prælatis solum loqui. Uade acanthum non herbam, sed Ægyptiam arborem esse pronuntiat.

³ *Rasili.*] Id est, polito, levigato, non verò cælato: Gallicè, *bruni.*

⁴ *Ex manubiis.*] Vide sup. l. 2. c. 40. n. 5.

⁵ *Sexies millies festertium.*] Juxta superiorem computationem: *quarante-cinq millions de sicles.*

⁶ *Omnibus audendis paratissimus.*] Infrequens est hic casus. Ecce tamen simile

quid apud Quintil. lib. 8. cap. 3. *idem certamini paratior.* Imò ecce genitivum casum cum hoc adjectivo nomine: *Fuit hic vir non solum eruditissimus, sed etiam civis reipublica maximè, suæque civitatis paratissimus.* Cic. 2. de leg. 66.

⁷ *Lupercalibus.*] Solemnibus quibusdam sacris, quæ mense Februario celebrabantur à Lupercis in honorem Panos pastorum dei.

⁸ *Ab ingratis occupatus.*] Ita venit Passeratius: occisus est ab iis, quos occidere debebat.

⁹ *Plurima præfagia.*] 1. Paucos ante menses in tumulto, ubi Capys conditor Caput sepultus erat, ænea tabula reperta est, conscripta literis verbisque Græcis hæc sententia: *quando ossa Capyis detecta essent, fore ut Iulo prognatus consanguineorum manu necaretur, magnisque m. x Italia cladibus vindicaretur.* 2. Proximis

tales futuri obtulissent periculi. Nam & haruspices præmonuerant, ut diligentissimè iduum Martiarum caveret diem; & uxor Calpurnia, ¹ territa nocturno visu, ut eà die domi subsisteret, orabat; & libelli, conjurationem nunciantes, dati, ab eo neque protinus lecti erant.

5 Sed profectò ineluctabilis fatorum vis, cuiuscumque fortunam mutare constituit, consilia corrumpit.

LVIII. Quo anno id patravère facinus Brutus, & Cains Cassius, prætores erant; Decimus Brutus consul designatus. Hi unà cum conjurationis globo, stipati gladiatorum Decimi Bruti manu, Capitolium occupavère, cùm consul Antonius, [quem cùm simul interimendum censuisset Cassius, testamentumque Cæsaris abolendum, Brutus repugnauerat; dictitans, nihil ampliùs civibus præter tyranni, ita enim appellari Cæsarem factò ejus expediebat, petendum esse sanguinem] convocato Senatu, cùm jam Dolabella, quem substitutus

15 sibi Cæsar designaverat consulem, ¹ fasces atque insignia corripuisset consularia, velut pacis auctor, liberos suos obfides in Capitolium

N O T A.

ante suam necem diebus Cæsar equorum greges, quos in trajectu Rubicone consecraverat, vagosque sine custode dimiserat, pabulo pertinacissimè abstinere comperit. 3. Pridie idus Martias avem Regaliolum, cum laureo ramulo Pompeianæ curis se inferentem, variz volucres è proximo nemore insecure disperserunt.

3 *Territa nocturno visu.*] Ea nocte, eni dies ædis illuxit, visum est Calpurniæ fastigium domus collabi: visus ipsi vir in suo gremio confodi; ac subitò cubiculi fores sponte patuerunt. Hæc ipsa nocte visus ipse sibi est per somnum volitare modo supra nubes, modo dextram cum Jove conjungere. Hæc autem, ut superiora, solum Voilii fide tradidi. Propter tot præfagia, simul & ob infirmam valetudinem diu cunctatus Cæsar, an domi se contineret, & quæ apud Senatum proposuerat, agere differret: tandem hortante D. Bruto, ne frequentes ac dudum opperientes destitueret, horà ferè nonà progressus est. Libellus insidiarum index ab obvio intereundum porrectus est. At cæteris illum libellis, quos sinistrâ tenebat, quasi mox lecturus commisit. Deinde pluribus hostiis cæsis, cùm litare non posset, introiit curiam spretâ religione, Spurinnam ridens, & salum arguens, quod sine ullâ noxâ Idus Martias adessent: cui Spurinna,

venerunt, inquit, non præterierunt. Ergo assidentem conjurari circumsteterunt: atque illic Cimber Tullius, qui primas patres susceperat, quasi rogaturus aliquid, accessit propius. Cæsare veniente, & gestu in aliud tempus differente, togam ab utroque humero Cimber apprehendit vociferans: *Ista quidem vis est.* Tum Cassius adversum vulnerat infra jugulum. Cæsar Cassii brachium arreptum graphio transiit: conatusque proflire alio vulnerè tardatus est. Verum cùm animadvertisset undique se peti strictis pugionibus, togâ caput obvolvît, atque ita tribus & viginti plagis confossus cecidit.

1 *Fasces.*] Erant Magistratuum Romanorum insignia, quæ illis præferebantur à lictoribus. Consulibus duodeni fasces: Proconsulibus, & Proprætoribus seni præferebantur. Illorum figura erat hujusmodi: securis ita virgis involvebatur, ut acies feræ solum emineret, reliqua pars circumducto loro regeatur. Quod à Romanis eo consilio fuit usurpatum, ut ostenderent Magistratus, in sumendo supplicio, irâ præcipites esse non oportere: cõsequi habere fasces, sed colligas, & non sine causâ dissolvendos. Præterea ut, si subito Magistratus excanduisset, hæc notâ, dum virgæ aut securis expediretur, furor ille subderet.

misit, fidemque descendendi tunc intersectoribus Cæsaris dedit : ^a & illud decreti Atheniensium celeberrimi exemplum, relatum à Cicerone, Oblivionis præteritarum rerum, decreto Patrum comprobatum est.

LIX. Cæsaris deinde testamentum apertum est, quo Caium Octavium, nepotem sororis suæ Julię, adoptabat ; de cujus origine, ¹ etiam si præventis & pauca dicenda sunt. Fuit Caius Octavius, ut non patriciâ, ita admodum speciosâ equestri genitus familiâ, gravis, sanctus, innocens, dives. Hic prætor inter nobilissimos viros creatus, primo loco, ² cum ei dignatio Juliâ genitam Atiam conciliasset, ¹⁰ uxorem, ex eo honore sortitus Macedoniam, appellatusque in ea ³ Imperator, decedens ad petitionem consulatus obiit, ^b prætextato relicto filio, quem Caius Cæsar, major ejus avunculus, educatum apud Philippum vitricum, dilexit ut suum, ^c natumque annos octodecim, Hispaniensis militiæ affectum se postea comitem habuit, ¹⁵ nunquam aut alio usum hospitio, quam suo, aut alio vectum vehiculo: Pontificatusque sacerdotio puerum honoravit. Et pacatis bellis civilibus, ad erudiendum liberalibus disciplinis singularis indolem juvenis, ³ Apollonium cum in studia miserat, mox belli Getici, ac deinde Parthici habiturus commilitonem. Cui ut est nunciatum de 20

INTERPRETATIO.

^a Cum pro suâ dignitate duxisset uxorem Atiam filiam Julię.

^b Relicto filio infra quatuordecim annos.

^c Et annis natus octodecim ex quo se Cæsarem attigisset, eum postea secum habuit in Hispaniensis bello.

NOTE.

¹ Et illud decreti Atheniensium.] Sensus est: & patres decreverunt sequi Atheniensium exemplum, à Cicerone relatum; & idem facere decretum oblivionis præteritarum rerum. Cum autem Cicero istud Atheniensium decretum retulerit; ex illo, quale sit, accipiamus. Sic ait *Philip.* 1. Nec verò discedebam, nec à republicâ deiciebam oculos ex eo die, quo in ædem Telluris convocati sumus, in quo templo quantum in me fuit, jeci fundamenta pacis; Atheniensiumque renovavi vetus exemplum. Græcum etiam verbum (τῆς ἀμνησίας.) usurpavi, quo tum in discordiis sedandis usa erat civitas illa, atque omnem memoriam discordiarum oblivione sempiternâ delendam censui. Quare decreto illo Atheniensium celeberrimo intelligitur, ἀμνησίας ἀσφίσητος, decretum seu lex oblivionis.

² Etiam si præventis.] Aliqui legunt: etiam si properanti, hic pauca dicenda sunt. Verum scribe, ut erat in autographo: etiam si prævenit. Nam Augustus ipse suam vitam percriptis, ubi de majoribus suis tractat: quod vel hæc sola Suetonii verba declarant. Nam ubi sententias aliorum retulit, subjicit: ipse Augustus nihil amplius quam equestri familiâ se ortum esse dicit; sed veteri ac locuplete, & in quâ primus Senator pater suus fuerit.

³ Imperator.] Ubi reperies hunc titulum, si, is qui gaudet eo, rerum non potitur; interpretare semper ducem victorem.

³ Apolloniam.] Plures sunt urbes hoc nomine: sed quæ hic intelligitur, optimis olim legibus instituta, sita est in regno Albanie, & Piærgæ vulgò dicitur.

cæde avunculi, cùm protinus ex vicinis legionibus centuriones suam, suorumque militum operam ei pollicerentur; neque eam spernendam Salvidienus, & Agrippa dicerent; ille festinans pervenire in urbem, omnem ordinationem & necis & testamenti Brundusii comperit. Cui
 5 adventanti Romam, immanis amicorum occurrit frequentia: & cùm intraret urbem, Solis orbis super caput ejus, curvatus æqualiter, rotundatusque in colore arcus, velut coronam tanti mox viri capiti imponens, conspectusest.

LX. Non placebat Atiæ matri Philippoque vitrico, ¹ adiri nomen invidiosæ fortunæ Cæsaris: ² sed asseriebant salutaria reipublicæ terrarumque orbis fata conditorem, conservatoremque Romani nominis. Sprevit itaque cælestis animus humana consilia; & cum periculo potius summa, quàm tutò humilia, proposuit sequi, maluitque avunculo, ³ & Cæsari de se, quàm vitrico, credere; dictitans,
 15 nefas ejus, quo nomine Cæsari dignus esset visus, ⁴ semetipsum videri indignum. Hunc protinus Antonius consul superbè excipit; [neque is erat contemptus, sed metus] vixque admissio in Pompeianos hortos, loquendi secum tempus dedit; mox etiam, velut insidiis ejus petitus, scelèrè insimulare cæpit: ⁵ in quo turpiter deprehensa
 20 ejus vanitas est. Apertè deinde Antonii ac Dolabellæ consulum ad nefandam dominationem erupit furor. ⁶ Sestertium septies millies, depositum à Caio Cæsare ⁷ ad ædem Opis, occupatum ab Antonio, actorum ejusdem ⁸ insertis falsis civitatibus, corruptisque commentariis. Atque omnia pretio temperata, vendente rempublicam contri-
 25 fule. Idem, provinciam Decimo Bruto designato consuli decretam,

INTERPRETATIO.

a In quo, ad ejus dedecus, detecta est calumnia.

NOTE.

1 *Adiri nomen.*] Id est, ut adiret hæreditatem Cæsaris, atque susceptione nominis illius, invidiam quoque, quæ Cæsaris fortunam comitabarur. Adire nomen dicitur, qui testamento adoptatus, suscipit nomen adoptantis.

2 *Sed asseriebant.*] Sensus est: sed aliter constitutum erat salutaribus Reipublicæ terrarumque orbis fati, quæ eum vocabant, ut conditor conservatorque Romani nominis esset.

3 *Et Cæsari.*] Sensus hujus voculæ est: maluit primò ut avunculo, deinde ut Cæsari tanto viro de se credere, quàm Vitrico.

4 *Semetipsum.*] Fortè, quod Urfinus putat, legendum est: *sibi met ipsum.*

5 *Sestertium septies millies.*] *Cinquante deux millions & demi de livres.*

6 *Ad ædem Opis.*] Intellige templum. Ops verò eadem est, ac Cybele, aut Rhea, Cæli ex Vellâ filia; & soror & conjux Saturni.

7 *Insertis falsis civitatibus.*] Sic Rhenanus & Urfinus ediderunt, probatque Vossius. Verùm emendatio Lipsiana meliùs exprimit, quot modis acta commentarioque Cæsaris corrumperet Antonius: talis est; *insertis falsis, commutatisque, & corruptis commentariis.*

Galliam occupare statuit: Dolabella transmarinas decrevit sibi: ² interque naturaliter dissimillimos ac diversa volentes crescebat odium. Eoque Caius Cæsar juvenis quotidianis Antonii petebatur insidiis.

LXI. Torquebat oppressa dominatione Antonii civitas. Indignatio, & dolor omnibus, vis ad resistendum nulli aderat, cum Caius Cæsar, decimum nonum annum ingressus, mira ausus, ac summa consecutus privato consilio, majorem Senatu pro republica animum habuit. Primumque ¹ à Calatia, mox à Casilino ² veteranos excitavit paternos. Quorum exemplum secuti alii, brevi in formam iusti coire exercitus. Mox, cum Antonius occurrisset exercitui, quem ex transmarinis provinciis Brundisium venire iusserat, legio Martia, & Quarta, cognita & Senatus voluntate, & tanti juvenis indole, sublati signis, ad Cæsarem se contulerunt. Eum Senatus, honoratum equestri statuâ, quæ hodieque in Rostris posita ætatem ejus scriptura indicat, [qui honor non alii, per trecentos annos, quam Lucio Sullæ, & Cnæo Pompeio, & Caio Cæsari contigerat] ³ prætorem unâ cum consulibus designatis, Hirtio & Pansa, bellum cum Antonio gerere iussit. Ab eo, annum agente vicessimum, fortissimè circa ⁴ Mutinam administratum est, & Decimus Brutus obsidione liberatus; Antonius turpi ac nudâ fugâ coactus deferere Italiam: consulum autem alter in acie, alter post paucos dies ex vulnere mortem obiit.

LXII. Omnia antè, quam fugaretur Antonius, honorificè à senatu in Cæsarem, exercitumque ejus, decreta sunt, maximè auctore Cicerone: sed, ut recessit metus, eripuit voluntas, protinusque Pompeianis partibus rediit animus. Bruto, Cassioque provinciæ, quas jam ipsi, sine ullo Senatusconsulto, occupaverant, decreta. Laudati, quicumque his se exercitus tradidissent. Omnia transmarina imperia eorum commissa arbitrio. Quippe Marcus Brutus, & Caius Cassius, nunc metuentes arma Antonii, nunc, ad augendam ejus invidiam, simulantes se metuere, testati edictis, libenter se vel in perpetuo exilio victuros, dum reipublicæ constaret concordia, nec

NOTÆ.

² *Interque naturaliter dissimillimos.*] Non Antonium, ac Dolabellam: sed Antonium, & Cæsarem Octavianum. Quare sic distingue: *Dolabella transmarinas decrevit sibi. Interque naturaliter dissimillimos, ac diversa volentes crescebat odium: eoque Caius Cæsar, &c.*

¹ *A Calatiâ.*] Vulgò, *Calazzo.*] Casilinum, *la nuova Capua.* Campaniæ sunt oppida.

² *Veteranos paternos.*] Id est, milites, qui sub patre suo militaverant. Hinc vocati dicti sunt, quod militiâ missi rursus

ad eam convocarentur.

³ *Præturem.*] Is erat titulus eorum, qui paulo minore, quam consules, auctoritate valebant. Vulgò tamen iis solum tribuebatur, qui prætoris munere decesserant.

⁴ *Mutinam.*] Urbem Galliz Cisalpinæ: vulgò, *Modene*, caput Ducatus Mutinensis, qui nunc familiæ Estensi subest. Hanc urbem D. Brutus occupaverat, ut Antonio Galliz Provinciæ adiutrum intercluderet. Quamobrem ibi ab Antonio obsidebatur.

ullam belli civilis præbituros materiam, plurimum sibi honoris esse in conscientia facti sui, profecti urbe atque Italiâ, intento ac pari animo, sine auctoritate publica, provincias, exercitusque occupaverant; & ubicumque ipsi essent, prætexentes esse rempublicam; pecunias etiam, quæ ex transmarinis provinciis Romam ab quæstoribus deportabantur, à volentibus acceperant. Quæ omnia senatus decretis comprehensa, & comprobata sunt. Et Decimo Bruto, ¹ quod alieno beneficio viveret, decretus triumphus. * Pansa, atque Hirrii corpora republicâ sepulturâ honorata. Cæsaris aded nulla habita mentio, ut legati, qui ad exercitum ejus missi erant, juberentur, summoto eo, milites alloqui. Non fuit tam ingratus exercitus, quàm fuerat senatus. Nam, cum eam injuriam dissimulando Cæsar ferret, negavere milites, sine Imperatore suo ulla se audituros mandata. Hoc est illud tempus; quo Cicero, insito amore Pompeianarum partium, ¹⁵ Cæsarem laudandum, & tollendum censebat; cum aliud diceret, ² aliud intelligi veller.

LXIII. Interim Antonius, fugâ transgressus Alpes, primò ¹ per colloquia repulsus à Marco Lepido, qui Pontifex maximus in Cæii Cæsaris locum ² furto creatus, decretâ sibi Hispaniâ, adhuc in Galliâ ²⁰ morabatur: mox sæpius in conspectum veniens militum, cum & Lepido omnes imperatores forent meliores, & multis Antonius, ³ dum erat sobrius, ³ per averfa castrorum proruto vallo militibus receptus

I N T E R P R E T A T I O.

* Corpora Pansa, atque Hirrii humo | a Dum non erat ebrius.
mandata sunt impensis publicis.

N O T E.

¹ Quod alieno beneficio.] Lipsius legit: qui alieno, quod non sit triumphus causa, alieno vivere beneficio. Verum non animadvertit illud à Velleio dictum ironicè. Decretus est, inquit, Bruto triumphus; ob quas res gestas? quod incolumis evasit, non suâ suorumve militum virtute, sed alieno beneficio, & Cæsaris victoriâ. Hic sensus, qui Boëcleri est, nititur historię veritate. Brutus enim obsidione Mutinensi sic liberatus est, ut otiosus è muro prælium spectaverit.

² Aliud intelligi veller.] Scilicet, laudandum aperte, sed occulte è medio tollendum. Nam *sullere* vox ambigua: significatque modò laudare, modò interficere.

¹ Per colloquia repulsus.] Aliter Lipsius legit: *spe colloqui repulsus*: quia Lepidus nultere cum Antonio sermones initio no-

lebat. Rejicitur à Grutero, lectionem nostram retinente tanquam veram & genuinam. Per colloquia verò quid intelligas? Crebros internuntios, per quos cum Antonio Lepidus egit, cum hic societatem abnueret: tamen ut, quod sentio, dicam; Lipsii conjectura mihi videtur habere plus probabilitatis, maxime Dione clarè testante, Lepidum colloquia, & congressum cum Antonio diu abnuisse.

² Furto creatus.] Istud aliqui sumunt pro *furtim*, clam: Passeratus autem vult eo sensu dici, quo furta belli dicuntur pro, dolo, fraude, insidiis.

³ Per averfa castrorum.] Græca locutio optimo cuique Latinorum usitata. Virgilio, *spaca locorum*. Livio, *per intima Italia vagatus*. Floro lib. 1. *ad subita belli*. Tacito, & Horatio ubique passim.

est: qui titulo imperii cedebat Lepido, ^b cum summa virium penes eum foret. Sub Antonii ingressum in castra Juventius Laterensis, ^c vir vitâ ac mortē consentaneus, cum acerrimē suavisset Lepido, ne se cum Antonio, hoste judicato, jungeret, ^d irritus consilii, gladio se ipse transfixit. ^e Plancus deinde, dubiâ, id est suâ fide, diu, quarum esset partium, secum luctatus, ac sibi difficile contentiens, & nunc adjutor Decimi Bruti, designati consulis, collegæ sui, senatuique se litteris venditans, mox ejusdem proditor; Asinius autem Pollio, firmus proposito, & Julianis partibus fidus, Pompeianis adversus, uterque exercitûs tradidēre Antonio. 10

LXIV. Decimus Brutus, desertus primò à Planco, post etiam insidiis ejusdem petitus, paulatim relinquentē eum exercitū, fugiens, in hospitis cujusdam, nobilis viri, nomine Cameli, domo ab iis, quos miserat Antonius, jugulatus est; justissimasque optimè de se merito viro Caio Cæsari pœnas dedit: cujus cum primus omnium ^f amicorum fuisset, interfector fuit, & fortunæ, ex quâ fructum tulerat, invidiam in auctorem ^g relegabat, censebatque æquum, quæ acceperat à Cæsare, retinere; Cæsarem, qui illa dederat, perisse. Hæc sunt tempora, quibus M. Tullius continuis actionibus æternas Antonii memoriæ inussit notas, sed hic fulgentissimo & celestiore; at ^h tribunus Canutius continuâ rabie lacerabat Antonium. ⁱ Utrique vindicta libertatis morte stetit: sed tribuni sanguine commissa proscriptione; Ciceronis, ^j vel satiatio Antonio, pœna finitâ. Lepidus deinde à senatu hostis judicatus est, ut ante fuerat Antonius.

LXV. Tum inter eum, Cæsaremque, & Antonium, commercia ^k epistolarum: ^l & conditionum ^m facta mentio, cum Antonius & subinde Cæsarem admoneret, quàm inimicæ ipsi Pompeianæ partes forent; & in quod jam emerissent fastigium; & quanto Ciceronis studio Brutus Cassiusque attollerentur; denunciaretque, se cum Bruto Cassioque, qui jam decem & septem legionum potentes erant, 30

INTERPRETATIO.

^b Cum ipse haberet præcipuam potestatem exercitui.

^c Vir cujus mors vita similis fuit.

^d Refundebat.

^e Ambobus illis ultio libertatis morte commisit. Sed proscriptionis initium habuit à cædē tribuni; finem verò à necē Ciceronis, Antonii crudelitate veluti expleta.

NOTÆ.

⁴ Irritus consilii.] Id est, cū persuadere, quod suadebat, non potuisset.

⁵ Plancus deinde.] Ille discipulus Ciceronis, cujus in *epist. lib. 8. & 10.* extant Planco litteræ tū ad denatum, tū ad ipsum Ciceronem. Ille est, qui author Octavio fuit, ut cognomen Augusti caperet.

⁶ Vel satiatio Antonio.] Innotuit Velleius Paterculus.

leius, Antonium proscriptioni demum renuntiassē, oppresso Cicerone, cujus sanguinem ante ceteros avidē sitierat.

¹ Et conditionum.] Quibus inter se convenirent.

² Facta mentio.] Manutii lectione non opus est: *facta mentio.* Sic Tacitus: *jacere fortuitos sermones, &c.*

M.

juncturum vires suas, si Cæsar ejus aspemaretur concordiam: dice-
retque plus Cæsaſem patris, quàm se amici ultioni debere, tum inita
potentiæ societas, & hortantibus, orantibusque exercitiis, inter
Antonium etiam, & Cæsaſem facta affinitas, cum eſſe privigna An-
tonii deſponſa Cæſari, conſulatumque iniiit Cæſar pridie, quàm vi-
ginti annos impleſet, ¹ X. Kalendas Octobres, cum collega Quinio
Pedio, poſt Urbem conditam annis ſeptingentis novem, ante ſep-
tuaginta duos quàm tu, Marce Vinici, conſulatum inires. Vidit hic
annus Ventidium, per quam urbem ⁴ inter captivos Picentium in
10 triumpho ductus erat, in eà conſularem prætextam jungentem ⁵ præ-
toriâ. Idem hic poſtea triumphavit.

LXVI. Furente deinde Antonio, ſimulque Lepido, quorum
uterque, ut prædiximus, hoſtes judicati erant, cum ambo mallent
ſibi nunciari ¹ quid paſſi eſſent, quàm quid ² emeruiſſent, repugnan-
15 te Cæſare, ſed fruſtrâ adverſus duos, ³ inſtauratum Sullani exempli
malum, proſcriptio. Nihil tam indignum illo tempore fuit, quàm
quòd aut Cæſar aliquem proſcribere coactus eſt; ⁴ aut ab illo Cicero
proſcriptus eſt: ⁵ abſciſſaque ſcelere Antonii vox publica eſt, cum
ejus ſalutem nemo defendiſſet, qui per tor annos & publicam civi-
20 tatis, & privatam civium defenderat. Nihil tamen egifti, Marce
Antonii: (cogit enim excedere propoſiti formam operis, erumpens
animo ac pectore indignatio) ⁶ nihil, inquam, egifti, mercedem
cæleſtillimi oris, & clariffimi capitis abſciſſi numerando, auctora-
mentoque funebri ad conſervatoris quondam reipublicæ tantique con-

INTERPRETATIO.

^a Proſcriptio renovata eſt, illud malum
cujus Sulla dederat exemplum.

^b Nihil, inquam, effeciſſi cum dediſſi
mercedem ei, qui oculum ei illud divinum.

^c Amputaviſti illud illuſtriſſimum caput;
& cum inciſiſſi eum ad occidendum
tantum conſulem, quondam conſervato-
rem Reipublicæ, propoſito necis præſidio.

NOTÆ.

¹ X. Kalendas Octobres.] Id eſt, vige-
ſimo primo Septembris. Ita Suetonius.
Tamen Djo contra ſentit. Nam ſcribit
Auguſtum vitâ excelliſſe 14. Kalendas
Septembres, quo die primùm olim con-
ſulatum inierat. Eo redit quod Voſſius
apud Macrob. Saturnal. lib. 1. cap. 12. li-
quere dicite ex S. C. Auguſtum Sextili
menſe primùm conſulatum iniiſſe. Hanc
littem non eſt noſtrum componere.

⁴ Inter captivos Picentium.] Id eſt,
inter eos, qui in agro Piceno capti bello
ſuerant.

⁵ Prætoriâ.] E' moſum eſt præpoſitio-
nis, cum, Velleio familiaris. Quare er-

rant, judice Voſſio, qui ſic emendat:
prætorie.

¹ Quid paſſi eſſent.] Nempe, decreto
Senatus.

² Emeruiſſent.] Rhenanus legit, de-
meruiſſent.

³ Aut ab illo.] Lipſius rectius legit:
aut ab ullo.

⁴ Abſciſſique eſt, &c.] Cicero pro-
ſcriptus in Græciam fugam moliebat.
Dum autem paulum ſubſtitit, à Popilio
Centurione, quem in cauſa capitis defen-
derat, abſciſſo capite moritur 7 Decemb.
ætatis quarto & ſexageſimo anno.

fulis irritando necem. ^c Rapuisti tu Marco Ciceroni lucem sollicitam, & ætatem senilem, & vitam ^d miseriorem te principe, quàm sub te Triumviro mortem: famam verò, gloriàmque factorum atque doctorum ad eò non abstulisti, ut auxeris. Vivit, vivetque per omnium sæculorum memoriam. ^e Dumque hoc vel forte, vel providentia, vel utcumque constitutum, rerum naturæ corpus; quod ille pænè solus Romanorum animo vidit, ingenio complexus est, eloquentia illuminavit, manebit incolume: comitem ævi sui laudem Ciceronis trahet; omnisque posteritas illius ^f in te scripta mirabitur, tuum in eum factum execrabitur; citiusque in mundo genus hominum, ^g quàm cadet. 10

LXVII. Hujus totius temporis fortunam ne deslere quidem quiscumque satis digne potuit: ad eò nemo exprimere verbis potest. Id tamen notandum est, fuisse in proscriptos uxorum fidem summam, libertorum mediam, servorum aliquam, filiorum nullam, ad eò difficilis est hominibus utcumque conceptæ spei mora. Ne quid ulli sanctum relinqueretur, ^h velut in dotem invitamentumque sceleris, Antonius Lucium Cæsarem avunculum, Lepidus Paullum fratrem proscripserant. Nec Plancio gratia defuit ad impetrandum, ut frater ejus Plancus Plotius proscriberetur. Eoque inter jocos militares, qui currum Lepidi, Plancique secuti erant, inter execrationem civium ⁱ usurpabant hunc versum. ^j De Germanis, non de Gallis, ^k duo triumphant consules. 20

LXVIII. ^l Suo præteritum loco referatur, ^m neque enim persona umbram actæ rei capit. Dum in acie Pharsalica, ⁿ Africaque de summa rerum Cæsar dimicat, Marcus Cælius, vir eloquio, animoque Curioni simillimus, sed in utroque perfectior, nec minùs ingeniosè.

INTERPRETATIO.

^c Eripuisti tu Marco Ciceroni vitam plenam sollicitudinis, atque jam provectâ, & vitam quæ infelicitati fuisset sub tuo dominatu, quam fuit morti sub tuo triumviratu.

^d Et dum in int. gro durabit hoc corpus rerum natura, vel casu, vel consilio, vel quo umque modo corpus existit, quod ille

Cicero præ se solus Romanorum cognovisset mente, ingenio comprehendit, illustravit eloquentiâ: trahitur laudem Ciceronis comitem suæ durationis; &c.

^e Velut in mercedem invitamentumque crudelitatis.

^f Referamus rem quam omisimus suo loco.

NOTÆ.

^g Miseriorem.] Sic omnes ediderunt, cum vulgo legeretur: *inferiorem*.

^h In te scripta.] Intelligit orationes, quibus Cic. *Philippicarum* nomen dedit.

ⁱ Quam cadet.] Apparet hic aliquid deesse. Sed lacunam varii variè suppleant. Alii scribunt, *hujus nomen*: alii, *Cicero*. Nos cum Lippio scribimus: *quàm ea cadet*. Nempe, laus Ciceronis.

^j De Germanis non de Gallis.] Accumen erat ex ambiguo: ut nomen gentis videretur, quòd alterius gentis nomini

opponitur, cum fratres, iique adoptivi significarentur.

^k Duo Consules.] Intellige designatos consules.

^l Neque enim.] Sensus est: neque enim hujus hominis, de quo agitur, conditio finit, ejus factum, quali in umbrâ & tenebris manere.

^m Africaque.] Lippius legit: *circaque*; quia scilicet Africanum bellum in seditionis Cæliani tempus non incidit, cum diu post Cælii mortem gestum fuerit.

nequam, ^b cum ne ¹ in modicâ quidem servari posset, (quippe pejor illi res familiaris, quàm mens, erat) in præturâ ⁴ novarum tabularum auctor exstitit; nequique Senatus, & auctoritate ^c consulum, deterreri. Accito etiam Milone Annio, qui, non impetrato reditu, ⁵ Julianis partibus infestus erat, in urbe seditionem, ⁶ haud magis occultè bellicum tumultum movens, primò summotus à republicâ, mox consularibus armis, auctore Senatu, circa ⁷ Thurios oppressus est. In cœpto pari similis fortuna Milonis fuit; qui, ⁸ Compſam in Hirpinis oppugnans, ictûsque lapide, tum Publio Clodio, tum patriæ, ¹⁰ quam armis perebat, pœnas dedit; ^c vir inquit, ⁹ & ultra fortem temerarius. ^d Quatenus autem aliquid ex omissis peto, notetur, immodica & intempestiva libertate usos adversus Caium Cæsarem, Marullum Epidium, ¹⁰ Flaviumque Cæsarium, tribunos plebis, dum arguunt in eo regni voluntatem, pœnè vim dominationis expertos, ¹⁵ in hoc tamen sæpè laceſſiti principis ira excessit, ut, censoriâ potiùs contentus notâ, quàm animadversione dicatōriâ, summo veret eos à republicâ, testareturque esse sibi miserrimum, quòd aut naturâ

INTERPRETATIO.

b Cum saluus esse non posset in fortunâ tenui; (quippe ejus patrimonium pejor erat, quàm mens,) fecit novas tabulas.

c Vir iniquus, & magis temerarius, quàm fortior.

d Dum autem referto aliquidd ex prætermisſis, obſervetur, quidd Marullus Epidius, & Flavus Cæsarius, tribuni plebis, usi nimid & præpostera libertate contra Caium

Cæsarem, pœnè experti sunt potentiam dominationis, dùm cum accusant efflatis regni crimine. Tamen ira Cæsaris multoties irritati in hoc emittunt, ut eos à publicis negotiis removeret, contentus eos potius notare tanquam Censor, quàm punire tanquam Dictator, significaretque sibi molestissimum esse, quidd vel esset ei recedendum à suâ clementiâ, vel minuenda sua auctoritas.

NOTÆ.

3 In modicâ quidem.] Duplex lectio. 1. Manutii: Cum ne modicâ quidem re servari posset. 2. Gryphii: cum ne à Diis quidem servari posset. Ut ut est: hunc puto sensum esse: cum propter rei familiaris angustiam exire ære alieno non posset.

4 Novarum tabularum.] Novæ tabulæ Romæ fieri dicebantur, eum accepti & expensi tabulæ edicto prætoris rolebantur. Quo fiebat, ut exigui debita non possent, neque debitores sortem, & usurâs creditoribus solverent: sed tantum debita, exinde contracta.

5 Consulum.] Scribe, Consulibus: quia tunc solus in urbe Servilius; cui Cæsar quidem collega, sed absens & in bello erat.

6 Haud magis.] Lipsius legit: in agris occulte. Nam ita se res habebat: Romæ

seditionem, bellum in agris movebat per Milonem. Verùm alii legunt: magis autem occulte. Alii: aut magis, quod vetius esse puto.

7 Thurios.] Thurium, ante Sybaris, & postea copia juxta Cluverium erat ibi, ubi nunc Torre del Cupo, in Calabria ceteriore.

8 Compſam.] Vulgò Conza, urbs olim Hirpinorum, nunc regni Neapolitani, in Provinciâ principatus ulterioris.

9 Et ultra fortem.] Est alia lectio: & ultra fortem temerarius. Id est, audacior quàm pro conditione exilis deceret.

10 Flaviumque.] In editione Gryphiana rectè emendarum est: Flavumque, ne duo gentilia nomina confundantur. Sanè Cæsario cognomen Flavi tribuunt Livius, Suetonius, Plutarchus.

sua ei excedendum foret, aut minuenda dignitas. Sed ad ordinem revertendum est.

LXIX. Jam & Dolabella in Asia Caium Trebonium consularem, cui succedebat, fraude deceptum, ¹ Smyrnae occiderat, virum adversus merita Caesaris ingratisimum, participemque caedis ejus, ² a quo ipse in consulare profectus fastigium fuerat: & Caius Cassius, acceptis à Statio Murco, & Crispo Marcio, praetoriis viris, Imperatoribusque, praevalidis in Syria legionibus, inclusum Dolabellam, qui praecipua Asia in Syriam pervenerat, ³ Laodicea expugnata interfecerat; (ita tamen, ut ad ictum servi sui Dolabella non legni-
ter cervicem daret) & decem legiones in eo tractu sui juris fecerat, & Marcus Brutus Caio Antonio, fratri Marci Antonii in Macedonia, Vatiniique circa Dyrrhachium volentes legiones extorserat: sed Antonium bello lacerat: Vatinius ⁴ dignatione obruerat: cum & Brutus cuilibet ducum praefendus videretur; & Vatinius ⁵ nulli nomini non esset postferendus, in quo deformitas corporis cum turpitudine certabat ingenii, aded, ut animus ejus dignissimo domicilio inclusus videretur, eratque septem legionibus validus. Et lege Pedia, quam consul Pedius, collega Caesaris, tulerat, omnibus, qui Caesarem patrem interfecerant, aqua ignique damnatis interdictum erat, quo tempore Capito patruus meus, vir ordinis senatorii, Agrippae ⁶ subscripsit in Caium Cassium. Dumque ea in Italia geruntur, acri atque prosperrimo bello Cassius ⁷ Rhodum, rem immanis operis, ceperat; Brutus ⁸ Lycios devicerat; & inde in Macedonia exercitus transjecerat; cum per omnia repugnans natura sua Cassius, etiam Bruti clementiam vinceret. ⁹ Neque reperias, quos aut praeior fortuna comitata sit, aut veluti saugata maturis destituerit, quam Brutum & Cassium.

INTERPRETATIO.

^a A quo ipse promotus fuerat ad summam dignitatem consulis.

^b Neque invenias, quibus fortuna magis faverit, aut quos citius tanquam decessu dereliquerit.

NOTAE.

¹ Smyrna.] Urbs est Ioniae maritima: & totius regionis primaria.

² Laodicea.] Sita est in ora maris Phoeniciæ, inter Heracleam & Gabalam, ad radices montis Cassii.

³ Dignatione.] Vide sub lib. 2. c. 52. n. 2.

⁴ Nulli nomini.] pro nemini. Sic ubique Romanum nomen pro Romanis. Ita que sensus esset: cum Vatinius etiam vilissimo cuique homini postponendus esset.

⁵ Subscripsit in, &c.] Id est, subscrip-

sit accusationi C. Cassii.

⁶ Rhodum.] Vide supra lib. 1. cap. 9. n. 5. 2. Adde hanc insulam ab anno 1300. servatam fuisse ab equitibus S. Joannis Hierosolymitani, qui ab ea dicti sunt Rhodii, usque ad annum 1522. quo expugnata fuit à Solimanno Turcarum Imperatore post obsidionem sex mensium.

⁷ Lycias.] Aliæ minoris populos à Lycia, quæ nunc Aidinelli vocantur: subestque dominio Turcarum à tribus sæculis, & est Caramaniz latè sumptæ pars.

chio, cum mucronem gladii ejus, dextera tenens, sinistra admovisset mamillæ, ad eum ipsum locum, ^b quæ cor emicat, impellens se in vulnus, uno ictu transfixus, expiravit.

LXXI. Protinus Messalla, ^a fulgentissimus juvenis, proximus in illis castris Bruti, Cassique auctoritati, cum essent, qui eum ducem ⁵ poscerent, servari beneficio Cæsaris maluit, quàm dubiam spem armorum tentare amplius. Neq̃ aut Cæsari quidquam ex victoriis suis fuit lætius, quàm servasse Corvinum; aut majus exemplum ² hominis grati ac pii, quàm Corvinus in Cæsarem fuit. Non aliud bellum cruentius cæde clarissimorum virorum fuit. Tum Catonis filius ce- ¹⁰ cidit. Eadem Lucullum, Hortensiumque, eminentissimorum civium filios, fortuna abstulit, nam Varro ad ludibrium moriturus Antonii, ^b digna illo, ac vera de exitu ejus, magna cum libertate ominatus est. Drusus Livius, ³ Julæ Augustæ pater, & Varus Quinctilius, ne- ¹⁵ tentatæ quidem hostis misericordiæ, alter se ipse in tabernaculo in- ¹⁵ teremit: Varus autem liberti, quem id facere coegerat, manu, cum se insignibus honorum vellasset, jugulatus est.

LXXII. Hunc exitum Marci Bruti partium septimum & trigessimum annum agentis fortuna esse voluit; corrupto animo ejus in diem, quæ illi omnes virtutes unius temeritate ¹ facti abstulit. Fuit autem ²⁰ dux Cassius melior, quanto vir Brutus, è quibus Brutum amicum habere malles, inimicum magis timeres Cassium, in altero major vis, in altero virtus, qui si vicissent, quantum reipublicæ interfuit Cæsarem potius habere, quàm Antonium principem; tantum retulisset habere Brutum, quàm Cassium. Cnæus Domitius, pater Lucii Do- ²⁵ mitii, nuper à nobis visi, eminentissimæ ac nobilissimæ ³ simplicitatis viri, avus hujus Cnæi Domitii, clarissimi juvenis, occupatis navibus, cum magno sequentium consilia sua comitatu, fugæ fortunæque se commisit, semetipso contentus duce partium. Staius Mur- ³⁰ cus, qui classi & custodiæ maris præfuerat, cum omni commissa sibi

INTERPRETATIO.

^b Ubi cor salit.

^a Juvenis spectatissimus, primus auctoritate in illo exercitu post Brutum &

Cassium.

^b Magna cum libertate prædixit, quem revera finem, dignum illo, habiturus esset.

NOTÆ.

¹ Hominis grati ac pii.] Scilicet Octavius Cæsar, accepta clade, exercitum exutus, cum in Messallæ, (quem olim proscripserat) portitatem venisset, ab eo tamen conservatus est.

² Julia Augustæ.] Constat inter scriptores fuisse Liviam: neque tamen idcirco cum Manutio scribe, Livia. Nam ex

quo Livia Augusto nupsit; & Julia, & Augusta nominata est.

³ Facti.] Intellige Cæsaris cadem.

^a Simplicitatis.] Simplicitas hic sonat priscam morum integritatem, & quasi quandam naturæ bonitatem in ignorantia vitiorum positam, nec ullis adhuc artibus corruptam.

parte ¹ exercitum naviumque Sextum Pompeium, Cnæi Magni filium, qui, ex Hispaniâ revertens, Siciliam armis occupaverat, petit. Ad quem & à Brutianis castris, & ex Italiâ, aliisque terrarum partibus, quos præfenti periculo fortuna subduxerat, proscripti confluebant. Quippe nullum habentibus ² statum quilibet dux erat idoneus; cum fortuna non electionem daret, sed perflugium ostenderet; exitialemque tempestatem fugientibus statio pro portu foret.

LXXIII. Hic adolescens erat ³ studiis rudis, sermone barbarus, ⁴ impetu strenuus manu promptus, ⁵ cogitatione celer, fide patri dissimilimus, libertorum suorum libertus, servorumque servus, speciosis invidens, ut pareret humillimis: quem senatus pænētus, adhuc à Pompeianis constans partibus, post Antonii à Mutinâ fugam, eodem illo tempore, quo Bruto Cassioque transmarinas provincias decreverat, revocatum ex Hispaniâ, ubi adversus eum ⁶ clarissimum bellum Pollio Asinius prætorius gesserat, in patria bona restituerat, & oræ maritimæ præfecerat. Is tum, ut prædiximus, occupatâ Siciliâ, ⁷ servitiâ, fugitivosque in numerum exercitus sui recipiens, magnum modum legionum effecerat; perque Menam & Menecratem, paternos libertos, præfectos classium, latrocinii ac ⁸ prædationibus infestato mari, ad se exercitumque tuendum rapto utebatur; ⁹ cum cum non depuderet vindicatum armis ac ductu patris sui mare infestare piraticis sceleribus.

LXXIV. Fractis Brutianis Cassianisque partibus, Antonius ¹⁰ transmarinas obiturus provincias ¹¹ substitit; Cæsar in Italiam se recepit, ¹² eamque longè, quàm speraverat, tumultuosiores reperit, quippe L. Antonius consul, ¹³ vitiorum ¹⁴ fratris sui consors, sed virtutum, quæ interdum in illo erant, expers, modò apud veteranos criminatus Cæsarem, modò eos, ¹⁵ qui justè divitione prædiorum, nominatiss-

I N T E R P R E T A T I O.

¹ Ignarus literarum.

² Acer dexterque ad audendum.

³ Recipiens servos, & fugitivos solum ut suus exercitus esset numerosior, effecerat magnum numerum legionum.

⁴ Cum cum non puderet teneret clausum piraticis prædationibus illud mare.

quod liberatum fuerat armis, & ductu sui patris.

⁵ Peragraturns provincias, quæ sunt ultra mare.

⁶ Qui vitia sui fratris habebat, non item virtutes, quæ in fratre nonnunquam erant.

N O T E.

⁷ Exercitum.] Cum Lipfio lege: *exercitui*.

⁸ Statum.] Interpretor, nullam vitæ conditionem certam, & tolerabilem habentibus.

⁹ Cogitatione celer.] Intelligenda non est eâ cogitandi celeritas, quæ dumtaxat summis ingenius convenit: sed consilii

qualicumque capiendi, volubilitas: quæ audacia ac præcipitis animi est.

¹⁰ Substitit.] Scilicet in Graciâ.

¹¹ Fratris sui.] Antonii triumviri.

¹² Qui justè.] Lege cum omnibus *injustè*: aut, *injustâ*. Nec verò sensit, aut scripsit aliter Velleius. Sin minùs, putidissimus sic adulator, ut rectè Lipfius pronuntiat.

que.

que colonis agros amiserant, ^c ad arma conciens, magnum exercitum conflaverat. Ex alterâ parte uxor Antonii Fulvia, nihil muliebri, præter corpus gerens, ^d omnia armis tumultuque miscbat. Hæc belli sedem ^e Præneste cepit. Antonius, pulsus undique viribus Cæsaris, ^f Perusiam se contulerat; Plancus, Antonianarum adiutor partium, spem magis ostenderat auxilii, quàm opem ferebat Antonio. Usus Cæsar virtute & fortunâ suâ, Perusiam expugnavit; Antonium inviolatum dimisit. ^g in Perusinos magis irâ militum, quàm voluntate sævitum ducis. Urbs incensa, ^h cujus initium incendii princeps ejus loci fecit ⁱ Macedonicus; qui, subiecto rebus ac penatibus suis igni, transivum se gladio flammæ intulit.

LXXV. Per eadem tempora exarserat in Campaniâ bellum, quod, professus eorum, qui perdiderant agros, patrocini, ciebat Tiberius Claudius Nero, prætorius & Pontifex, Tiberii Cæsaris pater, magni vir animi, ^a doctissimique ingenii. Id quoque adventu Cæsaris sepultum atque discussum est. Quis fortunæ mutationes, quis dubios rerum humanarum casus satis mirari queat? Quis non diversâ præsentibus, contrariaque expectatis aut speret, aut timeat? Livia, nobilissimi & fortissimi viri Drusi Claudiani filia, ^b genere, probitate, formâ, Romanarum eminentissima, quam postea ^c conjugem Augusti vidimus, ^d quam transgressi ad Deos sacerdotem ac filiam, ^e tum fugiens mox futuri sui Cæsaris arma, vix bimum

INTERPRETATIO.

^c Ad arma conciens;
^d Omnia turbabat armis, & seditionibus.

^e Actum est crudeliter in Perusinos, potius irâ militum, quàm consensu ducis.

^f Cujus incendium habuit initium à Macedonico, primo hujus urbis, qui, igne submissi, sua suppellectili & sua domui, in flammam conjecit se, ense transivum.

^a Et summa doctriina.

^b Clarissima matronarum Romanarum, nobilitate, virtute, pulchritudine.

^c Tacito fugiens arma Cæsaris, futuri nominis post sui maximi, portans in gremio hunc Tiberium Cæsarem, qui nunc defensor est Imperii Romani, nunciam duorum annorum, & futurum filium ejusdem Cæsaris.

NOTÆ.

⁴ Præneste.] Vide sup. lib. 2. cap. 26. n. 2.
⁵ Perusiam.] Vulgò, Perusa, urbs ampla, & culta, in eâ Etruriz parte, quæ summo Pontifici subest apud Tiberim.

⁶ Macedonicus.] Ei nomen erat Cestius. Macedonici cognomen assumpserat sibi, quod in Macedonia militasset. Ita Appian.
⁷ Bell. Civl.

¹ Quàm transgressi, &c.] Id est, quàm vidimus etiam Sacerdotem ac filiam Augusti, postquam ille ad superos migravit. Ubi duplex oritur difficultas. 1. Cur appeller eam Sacerdotem. 2. Cur vocet

Velleius Paternulus.

etiam filiam. Primam difficultatem solvunt Dio, & Tacitus, cum docent immortalitatem Cæsari tributam, ei Flamines datos, & Liviam ejus Sacerdotem constitutam fuisse. Secundam solvit Vossius ex Numismate Claudii, qui Liviam postea consecravit. Hujus Numismatis averfa pars exhibet: S. P. Q. R. DIVÆ JULIÆ AUGUSTI FILIÆ. Nomen autem filiz assumpsit Livia: 1. quod in Juliam familiam adoptione transferit. 2. Quod Augustus iussit eam ferre nomen suum. Ut clarè Tacitus Suetoniusque testantur.

N.

hunc Tiberium Cæsarem, vindicem Romani imperii, ^a futurumque ejusdem Cæsaris filium, gestans sinu, per avia itinerum vitatis militum gladiis, uno comitante, quod facilius occultaretur fugâ, pervenit ad mare, & cum viro Nerone pervecta in Siciliam est.

^b LX XVI. ^a Quod alieno testimonium redderem, in eo non fraudabo avum meum. ^b Quippe Caius Velleius, honoratissimo inter illos trecentos sexaginta iudices loco, à Cnæo Pompeio lectus, ejusdem, Marcii Bruti, ^c ac Tironis præfectus ^d fabrum, vir nulli secundus, in Campaniâ, digressu Neronis à Neapoli, cujus ob singularem eum eo amicitiam partium adjutor fuerat, gravis jam ætate & corpore, cum comes esse non posset, gladio se ipse transfixit. ^e Inviolatam excedere Italia Cæsar passus Fulviam, Planeumque muliebris fuge, ^f comitem. Nam Pollio Asinius cum septem legionibus, diu retentâ in potestate Antonii ^g Venetiâ, magnis speciosisque rebus circa ^h Alitum, aliasque ejus regionis urbes editis, Antonium petens, ⁱ vagum adhuc Domitium, quem digressum è Brutianis castris post eadem ejus prædiximus, & propriæ classis factum ducem, consiliis suis illectum, ac fide datâ, junxit Antonio. Quo facto quisquis æquum se præstiterit, sciat non minùs à Pollione in Antonium, ^j quàm ab Antonio in Pollionem esse collatum. Adventus deinde in Italiam Antonii, præparatusque contra eum Cæsaris, habuit belli

INTERPRETATIO.

d Per devia itinera.

^a Non frustrabor avum meum eo testimonio, quod redderem extraneo.

^b Quippe C. Velleius, vir, qui nemini cedebat, electus à Cnæo Pompeio inter præcipuos illos trecentos sexaginta iudices, & præfectus operum, quæ idem Pompeius, & Marcus Brutus, ac Tiro in Cam-

paniâ fieri curabant; cum jam, propter ætatem & tarditatem corporis, non posset comitari discedentem à Neapoli Neronem, cujus partibus auxiliatus fuerat, ob singularem eum eo amicitiam sensu se ipse transfixit.

^c Cæsar passus est abire Fulviam illam, & Plancum socium esse fuge hujus mulieris.

NOTÆ.

^a Futurumque ejusdem Cæsaris, &c.] In eo fortunæ vices, Velleius notat, & admiratur Dio; quod hæc Livia, quæ cum Augustum fugiebat, ipsi postea nupserit? & Tiberius ille, qui cum parentibus tum fugiebat, principum Cæsaris postea acceperit.

^b Ac Tironis.] Lipsio placet; Tib. Neronis. Quo modo Aldus emendavit.

^c Fabrum.] In numero multitudinis usitatus erat etiam Ciceronis ætate, quàm Fabrorum. Cicero in Orat. Fabrum & Pro-cum audeo dicere, non Fabrorum & Pro-

corum. Idem ad Attic. lib. 9. Jam duo præfecti Fabrum Pompeii in meam potestatem venerunt.

^d Venetiâ.] Est regio Venetorum Italiae populorum, ab ostiis Padi fluminis post Istriam usque protensa, Hadriatico mari proxima: vulgò, l'Etat de la Republique de Venise. Habet Venetias universæ ditionis caput.

^e Alitum.] Alitino: Urbs Mediterranea Venetiæ, ab Hunnis olim eversa.

^f Vagum adhuc.] Id est, adhuc incertum, quas partes amplecteretur.

metum : sed pax circa Brundisium composita. Per quæ tempora Rufi Salvidienii scelestæ consilia patefacta sunt. ^d qui, natus obscurissimis initiis, parum habebat summa accepisse, & proximus à Cnæo Pompeio, ipsoque Cæsare ex equestri ordine ^e consul creatus esse, nisi ascendisset, quod infra se & Cæsarem videret, & rempublicam.

LXXVII. Tum, ^a ex postulante consensu populi, quem gravis urebat infestum mari annona, cum Pompeio quoque circa ¹ Milenum pax inita : qui haud absurdè cùm in navi Cæsaremque & Antonium cenâ exciperet, dixit : ^a In carinis suis se cenam dare. Referens hoc dictum ad loci nomen, in quo paterna domus ab Antonio posside-
batur. In hoc pacis fœdere placuit, ^b Siciliam, ^c Achaïamque Pom-
peio concedere : in quo tamen ^b animus inquires manere non potuit :
id unum tantummodo salutare adventu suo patriæ attulit, quod om-
nibus proscriptis, aliisque, qui ad eum ex diversis causis fugerant,
^c reditum salutemque pactus est. Quæ res & alios clarissimos viros, ¹
& Neronem Claudium & Marcum Silanum, Sentiumque Saturni-
num, & Aruntium ac Titium, restituit reipublicæ. Statium autem
Murcum, qui, adventu suo classisque celeberrimæ, vires ejus du-
plicaverat, insinulatum falsis criminationibus, quia talem virum
collegam officii Mena & Menecrates fastidierant, Pompeius in Sicilia ¹⁰
interfecerat.

LXXVIII. Hoc tractu temporum Octaviam, sororem Cæsa-
ris, Marcus Antonius duxit uxorem. Redierat Pompeius in Siciliam,

INTERPRETATIO.

^d Qui, ortus ignobilissimis natalibus, existimabat satis non esse tibi, quod acce-
pisset summi honores, & quod creatus
fuisset consul ex ordine equestrum, primus
à Cnæo Pompeio, & ab ipso Cæsare, p. s. &c.
^a Querente universo populo, quem ma-

xima ciborum insipia premebat, non li-
bero mari.

^b Animus inquietus.

^c Reditum vitamque certis condicio-
nibus promissit.

NOTÆ.

⁶ Consul creatus esse. Non audiendus
est Ursinus, qui veller legi: *Cf. creatum*
esse. Nam cui non notus Hellenismus 1.
Catulli: *ait suis navium celeritibus* 2.
Virgili: *Sensit medius delatus in hostes*.
¹ *Misena*: Vulgo, *Monte Miseno*, Promon-
torium Campaniæ, non procul à Cumis.

² *In Carinis suis*. Carinæ nomen erat
vici Romani ad pedem clivi Capirolini, in
quo tum Pompeii domus erat.

³ *Siciliam*. Gallis, *la Sicile*. Insula
est ampla, & formæ triangularis inter ma-
re Tyrrhenum ad Boream, mare Siculum

ab eâ dictum ad Ortum, & mare Liby-
cum ad Meridiem. Separatur ab Italiâ
angusto freto 1500. passuum : ejusque
circuitus est 600. mille passuum. Alias re-
ges habuit proprios: hodie verò Hispaniæ
regi subest. Hodie Metropolis sunt Mes-
sana, Panormus, & Mons regalis.

⁴ *Achaïamque*. Si de Achaïâ latè sum-
pta sermo sit, ut hic esse puro, intellige
Græciam propriam, & Helladæ, hodie
Livadie. Si de Achaïâ propriâ, intellige
Ducatum Clarentiæ in Paloponnese: *le*
Duché de Clarence.

Antonius in transmarinas provincias: ¹ quas ² magnis momentis Labienus, ex Brutianis castris profectus ad Parthos, producto eorum exercitu in Syriam, interfectoque legato Antonii, concusserat: qui virtute & ductu Ventidii unâ cum Parthorum copiis, celeberrimæ
 5 que juvenum ³ Pacoro regis filio, extinctus est. ⁴ Interim Cæsar per hæc tempora, ne, res disciplinæ inimicissima, otium corrumpere militem, crebris ⁵ in Illyrico Dalmatiaque expeditionibus, patientiâ periculorum, bellicque experienciâ durabat exercitum. Eadem tempestate Calvinus Domitius, cum ex consularu obtineret Hispaniam, gravissimi comparandique antiquis exempli auctor fuit: quippe ⁶ primipili centurionem, nomine Vibillum, ob turpem ex acie fugam, ⁷ fuste percussit.

LXXIX. Crescente in dies & classe & famâ Pompeii, Cæsar molem belli ejus suscipere statuit. Edificandis navibus, contrahendoque militi ac remigi, navalibusque ⁸ adfuescendo certaminibus atque exercitationibus, præfectus est Marcus Agrippa, virtutis nobilissimæ, labore, vigiliâ, periculo invictus, parendique, ⁹ sed uni, scientissimus, aliis sanè imperandi cupidus, & per omnia extra dilationes positus, consultisque facta conjungens. Hic, in ¹⁰ Averno ac Lucrino lacu speciosissimâ classe fabricatâ, quotidianis exercitati-

INTERPRETATIO.

¹ *Adfuescendo.*

NOTÆ.

¹ *Quas magnis momentis.* Pro multis. Quo modo usurpatur 1. à Seneca ep. 50. Exemplum (*clavi*) à piscibus tractum est, qui caudâ reguntur, & levi ejus in utrumque momento velocitatem suam flectunt. 2. à Cicerone lib. 2. de Nat. Deorum. 117. Astra formâ ipsâ figurâque, sua momenta (*aquabiles motus*) sustinent.

² *Pacoro.* Filio Orodis regis Parthorum, qui Crassum dolo circumventum interemerat.

³ *Interim per hæc tempora.* Alterutrum ut superfluum delendum esse rectè putat Acidalius. Neutrum tamen deleto; sed unam voculam sic transpone: *interim Cæsar, ne per hæc tempora, res disciplina inimicissima, &c.*

⁴ *In illyrico Dalmatiaque.* Illyricum hodiernum, ampla Europæ regio, apud Geographos continet Dalmatiam, Croaticam, Bosnam, & Sclavoniam. Uno nomine comprehenditur à Gallis: *Esclavonie*.

⁵ *Primipili Centurionem.* Id est, primum legionis Centurionem. Quod ut intelligatur, è Vegetio pauca afferenda

sunt. In legione sunt tria pedum genera: *hastati, principes*, &, qui omnes antè stabant, *triarii*. In singulis deni centuriones erant: in *hastatis*, & *principibus* ab ordine nominati, nimirum primus hastatus, primus princeps, & sic de reliquis usque ad decimum. In *triariis* dispar est ratio: æque enim dicitur primus triarius; sed primipilus: primipili verò centurio primus centurio vocabatur, eratque in legione post tribunum primus.

⁶ *Fuste.* Ritu prisco. Nam moris erat milites fustibus, vel vitibus castigare. Honestior autem pœna vitis, quam fustis erat. Quare Romani milites vite, fuste autem cædebantur extranei. Hinc, teste Plinio, vitis in manu, insigne fuit Romanorum Centurionum.

⁷ *Sed uni.* Scilicet, Augusto.

⁸ *Averno, ac Lucrino lacu.* Campaniæ lacus in sinu Baiano, contra Puteolos. Maxime Averni aquæ densas inter sylvas adeò fetent, ut supervolantes aves mortuæ decidunt. Atque hinc ad inferos descendî Poëtæ fabulantur, qui etiam

'bus militem remigemque ad summam, & militaris & maritimæ rei perduxit scientiam. Hac classe Cæsar, cum prius, ¹ despondente ei Nerone, cui antè nupta fuerat, Liviam, auspiciis reipublicæ omnibus duxisset eam uxorem, Pompeio Siciliæque bellum intulit. Sed virum, humanâ ope invictum graviter eo tempore fortuna confusit. Quippe longè majorem partem classis, ⁴ circa Veliam Palinurique promontorium, adorta ⁵ vis Africi, laceravit ⁶ ac distulit. ⁷ Ea parando bello mora fuit, quod postea ⁸ dubiâ, & interdum ancipiti, fortunâ gestum est. Nam & classis eodem loco vexata est tempestate, & ut navali primo prælio, ⁹ apud Mylas, ductu Agrippæ, pug-
 natum prosperè; ita, inopinato classis adventu, gravis sub ipsius Cæsaris oculis circa ¹⁰ Tauromenium accepta clades; neque ab ipso periculum absuit. Legiones, quæ cum Cornificio erant, legato Cæsaris, expositæ in terrâ, pænè à Pompeio oppressæ sunt. Sed ancipitis fortuna temporis, maturâ virtute correctâ. ¹¹ Explicatis quippe utriusque partis classibus, pænè omnibus exutus navibus, Pompeius Asiam fugâ petivit. Jussuque Marci Antonii, cujus opem petierat, dum inter ducem & supplicem tumultuatur, & nunc dignitatem retinet, nunc vitam precatur, ¹² à Titio jugulatus est: cui in tantum

INTERPRETATIO.

b Et in diversa loca tulit.
 c Hoc impedimentum fuit, quominus absolveretur bellum, quod postmodum gestum est eventus vario, & aliquando periculoso.

d Dum turbas agit, & fluctuans inter personam ducis & supplicis, nunc dignitatem retinet, nunc vitam poscit, interfectus est à Titio.

NOTÆ.

Avernum pro inferno usurpant. Nunc verò Lucrini lacus nihil nisi palus lutuosa cum arundinetis superest, ab anno 1538. quo ingens terræ motus contigit.

3 Despondente ei Nerone.] Schema pudende rei: quasi maritus uxorem Augusto sponte concederet. Re verâ autem Tib. Neronis matrimonio Liviam, & quidem prægnantem, abduxit Augustus: ut simpliciter loquitur Suetonius. Tacitus verò abstinere, ait, Neroni uxorem, & consulto per ludibrium Pontificis, an concepto, necdum edito parvi ritû nuberet.

4 Circa Veliam.] Urbs Lucaniz est: nunc jacet, ubi nunc Castell à mar della Brucce, in provinciâ principatus citerioris ubi quoque est Palinuri promontorium, vulgò, Capo di Palinuro.

5 Vis Africi.] Hic ventus in mari mediterraneo dicitur: Ponent-lebeche: in

Oceano Sudonest.

6 Dubiâ & interdum ancipiti.] Transponit Acidalius copulam, & hoc pacto: dubiâ interdum & ancipiti. Fatetur tamen ancipitem fortunam sumi posse pro periculosa: quo sensu nullâ mutatione opus est.

7 Apud Mylas.] Urbs est Siciliæ, in valle Demonz, vulgò Milazzo.

8 Tauromenium.] In Siciliâ quoque, non procul à Drepano promontorio, vulgò, Taormina.

9 Explicatis, &c.] Id est, in patentiori loco expositis & instructis ad incedendum certamen.

10 A Titio jugulatus est.] Ubi? Non in urbe Phrygiæ Midaio, ut Dioni placet: sed Mileti, ut Floro, Appiano, & Straboni ejusdem propemodum temporis scriptor. Greg. lib. 3.

duravit hoc facinore contractum odium, ut mox, ludos in theatro Pompeii faciens, execratione populi, spectaculo, quod praebebat, pelleretur.

- LXXX. Acciverat gerens contra Pompeium bellum ex Africâ
 5 Cæsar Lepidum cum duodecim semiplenis legionibus. Hic vir omnium vanissimus, neque ullâ virtute tam longam fortunæ indulgentiam meritus, exercitum Pompeii, quia propior fuerat, sequentem non ipsius, sed Cæsaris auctoritatem ac fidem, sibi junxerat: inflatusque amplius viginti legionum numero ^a in id furoris processerat,
 10 ut inutilis in aliena victoria comes, quamdiu moratus erat, dissidendo in consiliis ^a Cæsaribus, & semper diversa iis, quæ aliis placebant, dicendo, totam victoriam ut suam interpretaretur: audebâque denunciare Cæsari, excederet Siciliâ. Non ab Scipionibus, aliisque veteribus Romanorum ducum, quidquam ausum patratumque fortius, quam tunc à Cæsare. Quippe cum inermis & ^a lacernatus esset, præter nomen nihil trahens, ingressus castra Lepidi, evitatis, quæ jussu hominis pravissimi tela in eum ^a jacta erant, cum lacerna ejus perforata esset lanceâ, Aquilam legionis rapere ausus est. ^b Scires, quid interesset inter duces. Armati inermem secuti sunt; decimoque
 20 anno, quàm ad dissimillimam vitæ suæ potentiam pervenerat Lepidus, & à militibus, & à fortunâ desertus; pulloque velatus amiculo, inter ultimam confluentiam ad Cæsarem turbant latens, genibus ejus advolutus est. Vita, rerumque suarum dominium concessa ei sunt: ^c spoliata quam tunc i non poterat dignitas.
- 25 LXXXI. Subita deinde exercitus seditio, qui, plerumque contemplatus frequentiam suam, à disciplina discessit; ^a & quod cogere se putat posse, rogare non sustinet, partim severitate, partim liberalitate discussa principis. ^a Speciosumque per id tempus adjectum

INTERPRETATIO.

^a Venerat in eam mentem, ut arrogares tibi, tanquam suam, totam victoriam, quam retinebat: veras diu, dissidentem Cæsari in consiliis, & dicendo semper contraria iis, quæ aliis probabantur, cum esset inutilis socius in victor: à alio-

rum.

^b Cognoscere posses, quantum discrimen esset inter eos duces.

^c Adempta ei dignitas, &c.

^a Et non dignatur petere precibus id, quod credit se posse vi obtinere.

NOTÆ.

1 Cæsaris.] Acidalius vult legi: Cæsari.

2 Lacernatus.] Id est, lacernâ indutus: de quâ supra cap. LXX.

3 Jacta erant.] In editione primâ legitur: acta. Quod Vossius mutare non debuisse: nam agere tela rectè dicitur pro adigere. Hinc ponderum impulsores Ovi-

dus 5. Fast. vocat actores.

Fulmina de cæli jaculatus Jupiter arce. Vertit in actores pondera vasta suos.

1 Speciosumque, &c.] Sensus est: hoc tempore plurimi coloni submissi sunt Capuam ad supplendum numerum hujus coloniz.

supplementum Campanæ coloniz: ² ejus reditus erant publici: pro his longè uberiorēs reditus duodecies festeriūm in Crētā insulā redditi, & aqua promissa, quæ hodieque singulare ³ & salubritatis instar, & amœnitatis ornamētum est. Insigne coronæ ⁴ classicæ, quo nemo unquam Romanorum donatus erat, hoc bello Agrippa singulari virtute meruit. Victor deinde Cæsar reversus in urbem, contractas emptionibus complures domos per procuratores, quod laxior fieret ipsius, publicis se usibus destinare professus est: Templumque Apollini, & circa porticus facturum promisit; quod ab eo singulari extructum munificentia est.

LXXXII. ¹ Quā æstate Cæsar tam prosperè in Lepidum in Sicilia, bene fortuna in Cæsare & republicā militavit ad Orientem; quippe Antonius cum ² tredecim legionibus egressus Armeniam, ac deinde Mediam, & per eas regiones ³ Parthos petens, habuit regem eorum obvium. Primoque duas legiones, cum omnibus ⁴ impedimentis, ⁵ tormentisque, & Statiano legato, amisit; mox sæpius

NOTÆ.

² *Ejus reditus erant publici.*] Hunc locum Dio mirificè illustrat, cum refert seditionem exercitus compolitam sic fuisse: Cæsar pecuniam primū, deinde agros militibus dedit. Nam quoniam publici, qui tunc erant, non sufficiebant, etiam alios emit ab his, qui Capuam incolunt; & ipsi tum aquam Juliam, tum, terram Cnosiam (melius Cnosiam: est autem Cnosus in Crētā) eorum loco dedit. Ergo sensus loci sit: cum agri, ex quibus Campanæ coloniz reditus percipiebantur, publici essent, nec sine injuriā dividi privatis possent: eos Cæsar emit, ac pro his in insulā Crētā reddidit alios agros, ex quibus uberiorēs reditus amplius nonaginta mille librarum provenirent. Insuper promisit se Capuam deducturum aquam, quæ illic & instauravit salubritatem, & est etiam nunc ornamētum amœnissimum.

³ *Et salubritatis instar.*] Existimo sic intelligi debere, *instar*; quasi adjumentum & instauratorem salubritatis. Certè Festus ab *instar* deducit *instaurare*: quoniam instaurari propriè dicitur, quod ad formam similem exemplo priori reducitur. Hic verò, ut bene notat Acidalius, *instar* non exemplum est, nec passivè sumitur pro eo, quod instauratum est: sed activè, ut quod instaurat hic nempe salubritatem.

⁴ *Classicæ.*] Id est, navalis. Aurea erat, & rostrata, sive navium quasi-rostris adornata.

¹ *Qua æstate.*] Hunc locum aut macularum, aut mutilatum Schegkii sic restituit. Quā æstate Cæsar tam prosperè in Lepidum in Sicilia, pænè fortuna in Cæsarem & republicam militavit ad Orientem. Quæ lectio mihi placere posset, si quid adversi ad Orientem Cæsari contigisse legere: cum verò omnia feliciter illi cesserint, probari mihi non potest. Certè codicibus, non emendatoris conjecturā opus est. Satis igitur & aliis, & mihi erit proferre sensum loci: is sit. Quā æstate Cæsar in Sicilia adèò prosperè pugnavit in Lepidum; eadem fortuna ipsa æquè feliciter pro Cæsare, & pro republicā militavit ad Orientem.

² *Tredecim.*] Scribe cum Freinshemio: *six decim.* Lege quoque: *ingressus*: quomodo habet editio Gryphiana.

³ *Parthos petem.*] Notissimos Asiæ populos, olim totius imperii Persici dominos.

⁴ *Impedimentis.*] In exercitu impedimenta dicuntur sarcinæ, instrumenta, & quævis res aliæ, quæ ad exercitus usum conferuntur: Gallicè, *le Bagage*.

⁵ *Tormentisque.*] Interpretare bellicas machinas, quæ saxa, tela, & id genus alia torquent.

- ipse, cum summo totius exercitus discrimine, ea adiit pericula, quibus servari se posse desperaverat; amissaque non minus quarta parte militum, captivi cujusdam, sed Romani, consilio ac fide servatus. Qui clade Crassiani exercitus captus, cum fortunam, non animum, mutasset, accessit nocte ⁶ ad stationem Romanam; prædixitque, ne destinatum iter peterent, sed diverso silvestrique pervaderent. ⁷ Hoc Marco Antonio actō, illis legionibus saluti fuit: de quibus tamen, totoque exercitu haud minus pars quarta, ut prædiximus, militum, calorum, ⁸ servitiique desiderata est; impedimentorum vix ulla superfuit. Hanc tamen Antonius fugam suam, quia vivus exierat, victoriam vocabat. Qui, tertiâ ætate reversus in Armeniam, regem ejus Artavasden, fraude deceptum, catenis, sed, ne quid honori deesset, aureis vinxit. Crescente deinde & amoris in Cleopatram incendio, & vitiorum, quæ semper facultatibus, licentiæque, & assentionibus aluntur, magnitudine, bellum patriæ inferre constituit; cum antè novum se ⁹ Liberum Patrem appellari jussisset, cum, redimitus hederis, coronaque velatus aurea, ¹⁰ & thyrsus tenens, ¹¹ cothurnisque luccinctus, curru, velut Liber Pater, vectus esset Alexandria.
20. LXXXIII. Inter hunc apparatus belli, Plancus non judicio recta legendi, neque amore reipublicæ aut Cæsaris, [quippe hæc semper impugnabit,] ¹ sed ² morbo proditor, cum fuisset humillimus assentator reginæ, & infra servos cliens, cum Antonii librarius, cum oblectissimarum rerum auctor, & minister, cum ³ in omnia, &

INTERPRETATIO.

⁶ Sed inveteratâ perfidiâ, cum fuisset abjectissimus adulator regina, & ejus cliens humilior, quàm servi.

NOTÆ.

⁶ Ad stationem.] Statio de quovis loco dicitur, ubi statur. Hic verò dicitur de loco vigilibus, ac custodibus ad agendas excubias assignato: Gallicè: *Corps de Garde*.

⁷ Hoc Marco Antonio actō.] Acti suus est huic lectioni sensus; malo tamen cum Boetio legere: hoc Marco Antonio, ac tot illis legionibus saluti fuit.

⁸ Servitiique.] Id est, servorum. Desiderari autem in exercitu dicuntur illi, qui in prælio ceciderunt; eo quod in recensione, quæ solet à prælio fieri, non comparent.

⁹ Liberum.] Bacchum, Jovis ex Semele filium. Deus vini putatus est, ac pro ipso vino poni solet. Unde dictus est, teste Seneca, Liber à liberando, quia vi-

num curas solvit, & ab illis mentem liberat: non verò, ut quidam scripserunt, quod, qui vino usi sunt nimio, liberè loquantur.

¹⁰ Et thyrsus.] Hasta erat aculeata, rectâ hederâ, & in Bacchi orgiis gestari solita.

¹¹ Cothurnisque.] Cothurnus calceamenti genus est subere quodammodo sublevati: quo utebantur tragædi, & virgines, ut eminentiores viderentur.

¹ Morbo proditor.] Inveterata & usa corroborata vitia morbi animi dicuntur.

² In omnia, & in omnibus.] Lipsius legit: in omnia, & omnibus ventalis, ut sensus sit; Plancum à quovis ad quod lib eret trahi auro potuisse.

in

in omnibus venalis, cum ¹ cœruleatus & nudus, caputque redimitus arundine, & caudam trahens, genibus innixus, ⁴ Glaucum saltasset in convivio, ⁵ refrigeratus ab Antonio, ob manifestarum rapinarum indicia, transfugit ad Cæsarem. ⁶ Et idem postea clementiam victoris pro sua virtute interpretabatur; dicentis, id probatum à Cæsare, ⁷ cui ille ignoraverat. Hunc mox avunculum Titius imitatus est. Haud absurdè Cononius, vir prætorius, ⁷ gravissimus, P. Siliî focer, cum recens transfuga, multa ac nefanda Plancus absenti Antonio, in senatu objiceret: multa, inquit, me hercules fecit Antonius, pridie quàm tu illum relinqueres.

LXXXIV. Cæsare deinde, & Messalla Corvino consulibus ¹ de-bellatum apud ² Actium; ubi, longe antè quàm dimicaretur, explo-ratissima Julianarum partium fuit victoria. Vigeat in hac parte mi-les, atque Imperator. ³ Illa ² marcebant omnia. ³ Hinc reges firmissi-

INTERPRETATIO.

^a Bellum finitum est.

^b In illâ omnia languente

NOTÆ.

¹ Cœruleatus, & nudus.] Id est, alterâ parte cœruleo amictu tectus, alterâ però nudus.

⁴ Glaucum saltasset.] Id est, Glaucum saltando exprellisset, retulisset, imitatus esset. Est simile quid apud Horatium lib. 1. Ser. Sat. 5.

⁵ In faciem permulta jocus.

⁶ Pastorem saltaret, uti Cyclops, rogabat. Glaucus autem Deus maris est. De quo fabula variè narratur. Piscatorem alii aiunt fuisse, qui captos in ripâ pisces cum explicuisset, quidam herbâ contactâ, subitò profluerunt in fluvium. Cujus herbe vim admiratus cum ipse Glaucus degustasset, in aquam insiluit, pisces insecutus; & acceptus est inter maris numina. Alii verò tradunt urinatorem fuisse, qui cum inspicere municipibus suis sapius in fluvium sejecisset, diutiusque subter aquas moratus semper emerisset: cum tandem frustra illis expectantibus non rediret, deus maris est creditus.

⁷ Refrigeratus.] An est hic refrigerare. quod dicit Plautus: *frigidam suffunderet*? Certè non abs te omnino, cum, qui Glaucum ageret, aquâ joco aspergi. Atqui hæc est Actialii interpretatio, ingeniosa quidem; at minime vera. Lipsiana vtrior est. Significatur intepuisse gratiam Planci apud Antonium, propter manifesta Velleius Paternulus.

illius rapinarum indicia. Hunc porro cœporem memini vocari frigus ab Horatio, & à Seneca. Ab Horatio quidem lib. 2. Ser. Sat. 1. quanquam etiam id accipi pro morte posse scio. *Majorum ne quis amicus frigore te seriat.* A Seneca vero adhuc magis ad Velleii mentem Epist. 123. *Votienus Montanus, & amicis Tiberii notus & frigore.*

⁶ Et idem postea.] Sensus est: Et idem postea Plancus laudi sibi vertebat victoris clementiam, quasi clementer & benignè ab illo propter suam virtutem exceptus fuisset.

⁷ Gravissimus, P. Siliî focer.] Sic Rhenanus edidit. Aliter Vossius vult legi: *gravissimus patris Siliî focer*. Quam conjecturam firmat his Duetonii verbis in *Augustinâ*: *accesserunt convivia, P. Siliî ac Siliî pater.*

¹ Actium.] Epiri promontorium est, ubi Augustus, devictis navali prælio Antonio & Cleopatrá, urbem condidit, quam Nicopolim à victoriâ nominavit.

² Marcebant omnia.] Sic Rhenanus edidit, quo modo etiam Freinshemius emendavit, cum in editione primâ legeretur: *illam arcebant omnia*. Burretius autem vult legi: *in illâ marcebant omnia*, quàm lectionem in interpretatione secuti sumus.

³ Illi reges firmissimi.] Lege: *remi-*

mi. Illinc inopiā affectissimi. Navium hinc magnitudo modica, cum celeritate; adversa illa, specie terribilior. Hinc ad Antonium nemo, illinc ad Cæsarem quotidie aliqui transfugiebant. Denique, in ore atque oculis Antonianæ classis, per M. Agrippam + Leucas expugnata, 5 Patra capta, Corinthus occupata, bis antè ultimum discrimen classis hostium superata. 6 Rex Amyntas meliora & utiliora secutus: 7 nam Deillius, exempli sui tenax, ut à Dolabella ad Cæsarem: virque clarissimus, Cnæus Domitius, qui solus Antonianarum partium, nunquam reginam nisi nomine salutavit, maximo & præcipiti periculo, 10 transmisit ad Cæsarem.

LXXXV. Advenit deinde 1 maximi 1 discriminis dies, quod Cæsar Antoniusque, productis classibus, pro salute alter, in ruinam alter terrarum orbis dimicavere. 2 Dextrum navium 3 Julianarum cornu 4 M. Lario commissum, lævum Arruntio, Agrippæ omne classici ceru- 15 taminis arbitrium, Cæsar, ei parti destinatus, in quam à fortunā vq-

INTERPRETATIO.

a Maximi certaminis.

NOTÆ.

ger. Quam Lipsii emendationem uno omnes consensu sequuntur. *Firmissimi* remiges dicuntur pro *recentes*, & Siculis bellis probe exercitati.

4 *Leucas*.] Urbs insulæ cognominis in Græciâ, *Sainte Maure*. Acarnaniæ adjacet, eique ponte jungitur. Unde quibusdam peninsula perperam dicitur.

5 *Patra*.] Urbs Achaïæ in Peloponneso, apud os sinûs Corinthiaci: vulgò, *Patras*.

6 *Rex Amyntas*.] Scilicet Lycaoniæ & Galatiæ.

7 *Nam Deillius*.] In autographo erat: *nam de illius exemplis vite naxuta Dolabella*. Hinc à Lipshio præter eam, quam textus suppeditat, excogitata duplex lectio. 1. *Nam Deillius exempli sui tenax & illo bello, virque clarissimus* *** *transmisere*, pro *transmisit*, ad Cæsarem. 2. Quæ mihi magis placet, sensum juvat distinguicula, & parenthesi hoc modo: *Rex Amyntas meliora & utiliora secutus (nam Deillius exempli sui tenax fuit & illo bello) virque clarissimus Cnæus Domitius* *** *transmisere ad Cæsarem*. Cujus lectionis sensum adhuc facilius erit intelligere, si de Deillio pauca dixerò. 1. juxta

Vossium rectius legeretur, *Deillius*, ex Plutarcho & Dione. 2. Historicus fuit. 3. Naturâ transfuga, ob eamque rem insignis, & ævo illo palam irrisus. 4. A Dolabella ad Cælium, à Cassio ad Dolabellam, ab Antonio demum transmisit ad Cæsarem, exempli sui, sive moris tenax, & usque similis sibi.

1 *Discriminis*.] Interpretatus sum, *certaminis*: quo sensu dixit Virgilius lib. 5. *Æneid*.

— *Post hos aquo discrimine Pisfrix Centaurusque locum tendunt superare priorem*.

2 *Dextrum navium cornu*.] In navibus, uti in terrestribus, præliis acies instruit: estque sinistra & dextra ala; sinistrum & dextrum cornu. Vide suprâ cap. 70. n. 2.

3 *Julianarum*.] Octavii Cæsaris naves intelligit, quas Julianas idcirco vocat, quod ins Julii Cæsaris vindictam persequeretur Octavius.

4 *M. Lari*.] Ursinus ex æreo quodam Augusti numismate, ubi dicitur P. Lurius. AGRIPPA. III. VIR. A. A. F. Ursinus, inquam, legit: Lurio. Quod è Dionis Lipsius probat.

caretur, ubique aderat: classis Antonii regimen Publicolæ⁵ Sosioque commissum. At in terra locatum exercitum Taurus Cæsaris, Antonii regebat Canidius. Ubi initum certamen est, omnia in alterâ patte fuere, dux, remiges, milites; in alterâ nihil, præter milites.⁶ Prima occupabat fugam Cleopatra: Antonius fugientis Reginæ, quàm pugnantis militis sui, comes esse maluit: & Imperator, qui in deserto- res sævire debuerat, desertor exercitus sui factus est. Illis, etiam detractio capite in longum fortissimè pugnandi duravit constantia; & desperatâ victoriâ, in mortem dimicabatur Cæsar, quos ferro poterat interimere, verbis mulcere cupiens, clamitansque & ostendens,⁷ 10 fugisse Antonium, quærebat, pro quo & cum quo pugnarent. At illi, cum diu pro absente dimicassent duce, ægrè summissis armis, cessare victoriâ; citiusque vitam veniamque Cæsar promisit, quàm illis, ut ea precarentur, persuasum est. Fuitque in confesso, milites optimi Imperatoris, Imperatorem fugacissimi militis functum officio.⁸ 15 Ut dubites, suone, an Cleopatæ arbitrio victoriâ temperaturus fuerat. Quia ejus arbitrium direxit fugam. Idem locus in terrâ fecit exercitus, cum se Canidius, præcipiti fugâ rapuisset ad Antonium.

LXXXVI. Quid ille dies terrarum orbi præstiterit,¹ ex quo in quem statum pervenerit fortuna publica, quis in hoc transcurso tam artati operis exprimere audeat? Victoriâ verò fuit elementissima, nec quisquam interemptus, nisi paucissimi, & ii, qui deprecari quidem pro se non sustinerent. Ex qua lenitate ducis colligi potuit, quem aut initio triumviratus sui, aut in campis Philippiis, si licuisset, victoriæ suæ² facturus fuerit ** ad solium alarunt, in prisca gravitate³ 25

INTERPRETATIO

b Primò Cleopatra se dat in fugam ante alios.

NOTÆ.

5 *Sosioque.* Lippius mallet: *Sosio*, atque ita Græci. Verùm Latini omnes cum Vellicio scribunt *Sosium*. Ceterum ne etres cum multis, nam de Sosio variè commemorant: sic habeto: duos Sosios in castris Antonii fuisse. Alter ante prælium Actiacum in levi pugna contra L. Arruntium perit, teste Dione lib. 1. Alter verò post Actiacam victoriâ incolumitatem ab Augusto impetravit, eodem teste lib. 2.

1 *Ex quo in quem statum.* Ab Oligarchiâ, quæ paucorum dominatio est, ad Monarchiam, sive unius imperium respública transit. Actiacæ victoriæ diem diligenter Vellicius notat, quòd ex eo tempore Romæ repetitus sit uni prosus

parendi mos. Quare ne audias eos, qui à Julio Cæsare potius, quàm ab Augusto initia Romanæ Monarchiæ numerant. Non propterea Julio Cæsari eripio primi inter Romanos imperatores loci decus: Sed de Julio & Octavio dici potest, quòd de Philippo Macedone & Alexandro Justinus pronuntiavit: *Orbis imperii fundamenta pater fecit; totius operis gloriam filius consummavit.*

2 *Facturus fuerit.* **] Videtur deesse modum: sicque sensus esset: ex lenitate, quàm Cæsar in Actiacâ victoriâ præbuit, judicari potuit, quàm moderatè suâ victoriâ usus fuisset, aut initio sui triumviratus, aut in campis Philippiis, si licuisset.

celeberrimi fides, mox diu clementiâ luctatus suâ Cæsar, servavit incolumem. Non prætercatur Asinii Pollionis factum, & dictum memorabile. Namque, cum se post Brundisina pacem continuisset in Italiâ, neque aut vidisset unquam reginam, aut post enervatum amore ejus Antonii animum, partibus ejus se miscuisset, rogante Cæsare, ut secum ad bellum proficisceretur Actiacum; mea, inquit, in Antonium majora merita sunt, illius in me beneficia notiora: itaque discrimine vestro me subtraham, & ero præda victoris.

LXXXVII. Proximo deinde anno persecutus reginam Antoniumque ¹ Alexandriam, ultimam bellis civilibus imposuit manum. Antonius se ipse ² non segniter interemit, ad eum ut multa delicta crimina morte redimeret. At ³ Cleopatra, frustratis custodibus, ⁴ illatâ aspide, ⁵ morsu sanè ejus, expers muliebriis metus, spiritum reddidit. Fuitque & fortunâ, & clementiâ Cæsaris dignum, quod nemo ex iis, qui contra eum arma tulerant, ab eo jussu ejus interemptus. Decimum Brutum Antonii interemit crudelitas. Sextum Pompeium, ab eodem victum, idem Antonius, cum dignitatis quoque servandæ dedisset fidem, etiam spiritu privavit. Biutus & Cassius

NOTÆ.

Quæ consequatur, & sunt aut hiule, aut mutila, Cl. Puteanus ita restituit: *At Sotium L. Arruntii præcâ gravitate celeberrimi fides, mox diu clementiâ luctatus suâ Cæsar servavit incolumem.* Hunc locum mirifice illustrat Djo lib. 51. Ubi Sotium unum ex Antonianis ducibus post fugam occultatum ab Arruntio; ab Augusto, demum incolumem servatum scribit.

³ *Discrimine vestro.*] Acidalius vellet legi: *discrimini.* Discrimen porro sumitur hic pro certamine, sive dissensione, hoc sensu: itaque veltis dissensionibus me non interponam, nec immiscebo: sed ero præda victoris.

¹ *Alexandriam.*] Est urbs Ægypti: Galilis dicitur, *Alexandrie.* Pottum habet percelebrem, cujus ad ostium est insula Pharo, quæ injectâ mole, nunc terræ adjacet.

² *Non segniter interemit.*] Sic acta res est. Cum servus operam Antonii suam, & manum commodare ad mortem voluisset; imò se gladio confodiens cum ad heri pedes accidisset: tum Antonius ei, Recte tu quidem, inquit, qui, quod facere recusabas, quomodo mihi faciendum esset, ostenderis, Simulque vulnus in ven-

trem sibi impexit. Cætera ex Plutarcho repete.

³ *At Cleopatra.*] Auleta filia fuit, soror & uxor Ptolemæi ultimi, regis Ægypti. A Cæsare primùm adamata, cui Cæsariionem filium peperit: dein ab Antonio uxoris loco habita est, relicta Octaviâ Augusti sorore. Spiritum verò reddidit anno ætatis 39. Vide Horatium *Od.* 37. *Carm.* 1.

⁴ *Illatâ aspide.*] Serpentis genus est præsentissimi veneni. In Africâ solâ nascitur: unde dicitur nunc Libycâ, nunc Ægyptiâ. Nam quòd Strabo aliis in regionibus aspidas ponit: illud manifesti erroris Salmastius arguit. Neque enim, quas nos vocamus aspidas, habent ullam communem notam cum illis, quas veteres describunt. Quarum commune *συνκλυσις* somnus est dormiendique libido, ac sine sensu, & dolore mors.

⁵ *Morsu sanè ejus.*] Urfini lectionem valde probò: *At Cleopatra: frustratis custodibus, illatâ aspide sinui, morsu ejus expers muliebriis metus; spiritum reddidit.* Acidalius voculam, *sanè*, non citra rationem non sic transponit: *morsu ejus: sanè expers muliebriis metus.*

antè, quàm victorum experirentur animus, voluntariâ morte obierunt. Antonii Cleopatrazque quis fuisset exitus, narravimus. Canidius timidius decessit, quàm professioni ejus, quâ semper usus erat, congruebat. Ultimus autem ex interfectoribus Cæsaris, Parmensis Cassius, morte pœnas dedit, ut dederat ⁶ Trebonius.

LXXXVIII. Dum ultimam bello Aëtiaco Alexandrinôque Cæsar imponit manum, Marcus Lepidus, juvenis, formâ, quàm mente, melior; Lepidi ejus, qui Triumvir fuerat reipublicæ constituendæ, filius; Junia Bruti sorore natus, interficiendi, simul in urbem revertisset, Cæsaris consilia inierat. Tunc Urbis custodiis præpositus Caius Mæcenas, equestri sed splendido genere natus, vir, ubi res vigiliam exigeret, sanè exsomnis, providens atque agendi sciens, ^a simul verò aliquid ex negotio remitti posset, otio ac molitiis pænè ultra sceminam fluens; non minùs Agrippâ Cæsari carus, sed minùs honoratus: quippe vixit, ^b ¹ angusto clavo pænè contentus; nec ¹⁵ minora consequi potuit, ² sed non jam concupivit. Hic speculatus est, per summam quietem ac dissimulationem, præcipientia consilia juvenis, & mirâ celeritate, nullaque cum perturbatione aut rerum aut hominum oppresso Lepido, immane novi ac resurrecturi belli civilis restrinxit initium. Et ille quidem malè consultorum pœnas exsolvit. ²⁰ ^c Aequetur prædictæ Calpurniæ Antistii, ³ Servilia Lepidi uxor; quæ,

INTERPRETATIO.

^a Sed languens desidia, & mollior prope magis quam scemina statim atque negligentia concedere illi aliquâ relaxationem

^b Contentus equestri ordine.

^c Comparatus cum Calpurniâ, uxore

Antistii, de quâ suprà diximus, Serviliam uxorem Lepidi: qua, devoratis candidibus carbonibus, morte præproperâ nomini suo conciliavit sempiternam gloriam.

NOTÆ.

⁶ Trebonius.] Usus Latini sermonis postulat, ut legatur: *ut dederat primus Trebonius*. Quod Manutius observavit ex Philippicis Ciceronis.

¹ Angusto clavo.] Lipsii emendationem, Thyisque editionem secuti sumus, cum vulgo legeretur: *angusti clavi*. Melius etiam pro *pænè* legeretur; *planè*. Angustus clavus equestri ordinis insigne fuit, quo à Senatoribus equites discernabantur. Quod ut relinquam penitus perspectum, observo *clavum* genus quoddam vestis esse, aureis clavis distinctæ; quæ & palmata vocabatur à similitudine palmarum: & Verrucata à verrucis clavo similibus. Quod si latior esset, *latus clavus* dicebatur, conveniebatque dum-

taxat iis, qui Senatores erant. Hac veste tamen induebantur, qui vel patre Senatore, vel equites nati fuissent, ab anno 17. quo rogam viridem etiam sumebant ad annum ætatis Senatoriæ. Quo anno si dignitatem senatoriam consequerentur, lati clavi vestem assumebant: sin minùs assequerentur, deponebant; angusto clavo tantummodò contenti.

² Sed non tam.] Scheghlius putat tam dici pro *valde*; auctoritatemque Plauti affert; *ferocem facis, quia te herus tam amat*. Mihi quidem videtur hic sumi *tam* pro *æquè*, hoc sensu, nec ad minores quàm Agrippa dignitates pervenire valuit, sed eas non æquè ac ille concupivit, ³ Servilia.] Quod de Serviliâ Velleius

⁴ vivo igni devorato, præmaturam mortem immortalis nominis sui pensavit memoriâ.

- LXXXIX. Cæsar autem reversus in Italiam, atque urbem ¹ occursum, quo favore omnium hominum, ætatum, ordinum exceptus sit; quæ magnificentia triumphorum ejus, ² quæ fuerit munerum; ne in operis quidem iusti materiâ, nedum hujus tam recisi, dignè exprimi potest. Nihil deinde optare à Diis homines, nihil Diis hominibus præstare possunt, nihil voto concipi; nihil felicitate consummari, quod non Augustus, post reditum in urbem, reipublicæ populò-
 10 que Romano, terrarumque orbi ³ repræsentavit. Finita vicesimo anno bella civilia, sepulta externa, revocata pax, sopitus ubique armorum furor; restituta vis legibus, judicis auctoritas, senatui majestas; imperium magistratuum ad pristinum redactum modum; tantummodò octo prætoribus alleciti duo; prisca illa & antiqua reipublicæ forma
 15 revocata; rediit cultus agris, sacris honos, securitas hominibus, certa cuique rerum suarum possessio; leges emendatæ utiliter, latæ salubriter; senatus sine asperitate, nec sine severitate lectus. Principes viri, triumphisque & amplissimis honoribus functi, hortatu Principis, ad ornandam urbem illecei sunt. ⁴ Consulatus tantummodo
 20 usque ad undecimum, quem continuaret Cæsar, cum sæpe obnitens repugnasset, impetrari potuit. Nam dictaturam, quàm pertinaciter ei descebat populus, ⁵ tam constanter repulit. Bella sub Imperatore

INTERPRETATIO

a Obtinere non potuit à Cæsare, ut pergeret gerere consulatum amplius undecies, cum sæpe resistisset etiam contra id oblatum.

NOTÆ.

narrat, vulgò Porciæ Brutj conjugj, adscribitur: deinde de Servilia Valerius Maximus, alioqui diligens hujus ævi scriptor, nihil commemorat. Denique Lepidi uxor non Servilia fuit, sed Antonia triumvirj filia. Vossius tamen non audeat Velleio deerrare fidem. 1. Quia Lepidus, Antonia spectat aut mortuâ, superducere Serviliam potuit. 2. Quia Serviliam inter aliquot matronas Romanas laudat Ælianus lib. 14. cap. 45. Var. Hist.

4 Vivo igni.] Vivus ignis dicitur pro ardenti, quo pacto dixit Horatius: viva lucerna.

1 Occursus.] Aut cum Crutero dele: occursum. Aut cum Lipsio reponere: quo occursum. Nam Dio testatur decretum à Senatu, ut Cæsari urbem ingredienti Virgines Vellæ, senatus populusque cum

conjugibus & liberis occurreret.

2 Quæ fuerit munus.] Id est, spectaculorum, quæ populo exhibuit. Vide cap. 48. n. 2.

3 Repræsentavit.] Lipsius mallet legere: repræsentavit. id est, reddiderit, sive præstiterit, & quasi præ manu solverit.

4 Tam constanter.] Hic miror Brissonium, Popmam, & Vossium: quorum duo priores affirmant, tam sumi pro valde; alter verò non dubitat, quin sit reponendum, tamen. Nam quis non videt quàm hic non esse prænomen, sed adverbium; eique tam opponi hoc sensu: nam quod spectat ad dictaturam, tantâ constantiâ eam repulit, quantâ pertinaciâ eam illi populus deserebat. Dictaturam autem rejectâ ab humeris togâ, aude pectore deprecatus est Cæsar.

gesta, ¹ pacatusque victoris terrarum orbis, & tot extra Italiam domique opera, omne xvi sui spatium impensurum in id solum opus scriptorem ² fatigent. Nos, memores professionis, universam imaginem Principatus ejus oculis animisque subjecimus.

XC. Sepultis, ut prædiximus, bellis civilibus, coalescentibusque reipublicæ membris, ³ & coram altero, quæ tam longa armorum series laceraverat: ⁴ Dalmatiæ viginti & ducentos annos rebellis, ad certam confessionem pacata est imperiis; ⁵ Alpes, feris, multisque nationibus celebres, perdomitæ; Hispaniæ, nunc ipsius præsentia, nunc Agrippæ, quem usque in tertium consulatum, ⁶ & mox collegium tribunicæ potestatis, amicitia Principis exexerat, multo variorumque Marte pacatæ. In quas provincias cum initio, Scipione & Sempronio Longo Consulibus, primo anno ⁷ secundi Punici, abhinc annos ducentos quinquaginta, Romani exercitus missi essent, duce Cn. Scipione, Africani patruo; per annos ducentos, ⁸ in his multo multoque ita certatum est sanguine, ut amissis Populi Romani imperatoribus exercitibusque, sæpe contumelia, etiam nonnunquam periculum Romano inferretur imperio. Illæ enim provinciæ Scipiones confumperunt: illæ contumelio ⁹ viginti annorum bello sub duce Viriatho majores nostros exercuerunt: illæ, terrore Numantini belli, ¹⁰ 20 populum Romanum concusserunt: in illis turpe Quinti Pompeii fœ-

INTERPRETATIO.

a Dalmatia, quæ rebellaverat viginti & ducentos annos, tandem ita pacata est, ut se perpetuo imperiis Romani deinceps subditam esse agnovisset.

b Et non multis post usque eò, ut esset ipsius collega in munere Tribuni.

c In his pugnatum est ab utraque parte cum tantâ effusione sanguinis, ut, &c.

NOTÆ.

5 Pacatusque victoris,] Lipsius non incommode legit: *peragratusque, &c.*

6 Fatigent. Id est, fatigaret, Sed forte, quod Acidalio placeat, *flagitant.*

1 Et coram altero. Hæc tria verba nonnulli, Aldo duce, tollunt: sed audaciores sunt, cum vulgata lectio autoritate MS. nixa sit. Vossium potius aut Lipsium sequor, sed Lipsium magis, qui simplicius legit: *& curante eo, qua, &c.* hoc sensu: Augusto curam & medicinam adhibente iis reipublicæ partibus, quas tam longa bellorum series laceraverat.

2 Alpes. Montes excelsi sunt, qui Italiam separant à Galliâ & à Germaniâ. Vulgo dicuntur, *les Alpes*. Tamen mul-

tiplices sunt, & pro varia locorum nationumque diversitate varia nomina fortiantur.

3 Secundi Punici. Scilicet belli.

4 Viginti annorum. Qui laxiores sunt in computando, annos quindecim belli Viriathini numeraverunt, ut epitome Livii, & Florus. Appianus aperte docet hoc bellum gestum annis duntaxat octo: Justinus, annis decem. Verùm historicos inter se componere facile est. Ergo qui decem aut quindecim annos numerant, illi spectant Viriathi imperium, quod ultra non patuit: qui verò viginti annos, ut Velleius, illi de duratione belli potius, quàm de annis imperii Viriathini loquuntur.

- dus, turpiusque Mancini, Senatus ^d cum ignominia dedit Imperatoris, rescidit, ^e illa tot consulares, tot prætorios absumpsit duces; patrumque ætate, in tantum Sertorium armis extulit, ut per quinquennium dijudicari non potuerit, Hispanis, Romanisne in armis
 5 plus esset roboris, & uter populus alteri pariturus foret. Has igitur provincias, tam diffusas, tam frequentes, tam feras, ad eam pacem abhinc annos ferme quinquaginta perduxit Cæsar Augustus, ^e ut, quæ maximis bellis nunquam vacaverant, eæ sub Caio Antistio, ac deinde Publio Silio legato, ceterisque, postea etiam latrocinii vacarent.
 10 X C I. Dum pacatur Occidens, ab Oriente ac rege Parthorum signa Romana, quæ Crasso oppresso Orodes, quæ Antonio pulso ^f filius ejus Phraates ceperant, Augusto remissa sunt: quod cognomen illi viro Planci sententia ^g consensus universi senatus populi que Roman i indidit. Erant tamen, qui hunc felicissimum statum odissent. Quippe
 15 Lucius Murena, & Fannius Cæpio, diversis moribus, (nam Murena sine hoc facinore potuit videri bonus, Cæpio & ante hoc erat pessimus) cum inissent occidendi Cæsaris consilia, oppressi auctoritate publica, quod vi facere voluerant, jure passi sunt. Neque multò post Rufus Egnarius, ^h per omnia gladiatori quàm senatori propior, collecto in ædilitate favore populi, quem extinguendis ⁱ privata fami-
 20 lecto in incendiis in dies auxerat, in tantum quidem, ^j ut ei præturam continuaret, mox etiam consulum petere ausus, cum esset omni flagitiorum scelerumque conscientia merfus; nec melior illi res familiaris, quàm mens, foret; aggregatis simillimis sibi, intermere
 25 Cæsarem statuit, ut, quo salvo salvus esse non poterat, eo sublato moreretur. Quippe ita se mores habent, ut publicam quisque ruinam malit occidere, quàm suam proteri, & idem passurus, minus conspici.

INTERPRETATIO.

^d Cum dedecore ducta, qui traditus fuit hostibus.

^e Ut, quæ provincia nunquam fuerant sine maximis bellis, & de postea sub Caio

Antistio, &c. essent etiam sine latrocinia

^f In omnibus similis gladiatori, quàm Senatori.

^g Opera suorum domesticorum.

NOTÆ.

3 Illa.] Scilicet, regio.

1 Filius ejus Phraates.] Hic falsus est Ursinus, qui pro Phraates substituendum esse putat Pacorum. Nam 1. constat ex Velleio Pacorum ante fugam Antonii à Ventidio jam occisum fuisse. 2. Constat ex Justino, Dione, Zonara, & aliis, Orodem triginta filios habuisse; & inter eos Pacorum & Phraatem.

2 Consensus.] Sic, teste Vossio, fuit in veteri codice, non autem, consensus, ut

aliqui ediderunt.

3 Ut ei præturam continuaret.] Noli id interpretari, quasi prætor bis fuisset: nam nihil aliud Velleius innuit, quàm Egnatium ab ædilitate præturam obtinuisse. Quod ut penitus intelligas, observa, eum etiam olim fuisse annorum aliquot intervallo à magistratu ad magistratum. Quare Vossius, ei, refert ad ædilitatem; accipitque continuare pro continuo, & sine intervallo jungere.

Nequo

Neque hic prioribus * in occultando felicior fuit : ¹ additusque carceri, cum conficiis facinoris, mortem dignissimam vitâ suâ obiit.

X CII. Præclarum excellentis viri factum, Caii Sentii Saturnini, circa ea temporis consulis, ne fraudetur memoria. Aberat ¹ in ordinandis Asiæ Orientisque rebus Cæsar, circumferens terrarum orbi ⁵ præsentia suâ pacis suæ bona : tum Sentius forte & solus, & absente Cæsare consul, cum alia, priscâ severitate summâque constantiâ, vettero consulum more, ac severitate gessisset, ² protraxisset ³ publicanorum fraudes, punisset avaritiam, regessisset in ærarium pecunias publicas, tum in comitiis habendis ⁴ præcipuum egit consulem. Nam ¹⁰ & quæsturam potentes, quos indignos judicavit, ¹ profiteri vetuit, ⁵ & cum id facturos se perseverarent, consularem (⁺ si in campum descendissent) vindictam minatus est. Et Egnatium, florentem favore publico, sperantemque, ut præturam ædilitati, ita consulatum præturæ se juncturum, profiteri vetuit ; & cum id non obtinisset, ju- ¹⁵ ravit, etiam si factus esset consul suffragiis populi, ⁴ tamen se eum non renuntiaturum. Quod ego factum, cuilibet veterum consulum gloriæ comparandum reor ; nisi quod naturaliter audita visis laudamus libentiùs ; & præsentia, invidiâ ; præterita, veneratione prosequimur ; & his nos obrui, illis instrui credimus. ²⁰

X CIII. Ante triennium fere, quàm Egnatianum scelus erumpet, circa Murenæ Cæpionisque conjurationis tempus, abhinc annos quinquaginta, ¹ Marcus Marcellus, sororis Augusti Octaviæ filius ; quem homines ita, siquid accidisset Cæsari, successorem potentia ejus arbitrabantur futurum, ut tamen id per Marcum Agrippam ² secure ci ²⁵

INTERPRETATIO.

a. In lucem protulisset.

b. Præcipuum se præbuit consulem.

c. Et cum perseverarent id se facturus,

minatus est, se animâ adversum in eos auctoritate Consulis, si venissent in campum.

d. Tamen se eum non declaraturum.

NOTÆ.

4. In occultando.] Subintelligitur aut se ; aut, facinore.

5. Additusque carceri.] Fortè, additus : quo modo legit Acidalius.

1. In ordinandis.] Subintellige, occultatus.

2. Publicanorum.] Sic vocantur, qui principum reditus, & vectigalia populi exigunt, & eaque certo consensu pretio redimunt.

3. Proferri.] Id est, nomen edere, dare. Sic profiteri bona dicitur, pro facultatum suarum numerum, & vim apud majellius Paternulus.

gistratum declarare.

4. Si in campum.] Intellige, Martium, ubi comitia habebantur.

1. Marcus Marcellus.] Ille est, de quo Virgilius 6. Æneid. Tu Marcellus eris. Ad cujus libri recitationem coram Augusto, sed maxime ad supra dictum verbum defecisse dicitur Octavia mater, atque, ægrè collecto spiritu, jussisse Virgilio de nocte sesteria pro singulo versu dari.

2. Secure.] Erat in editione veteri : securus. Ex quo Lippius conjicit legendum : securo ei.

P

posse contingere non existimarent; ^a magnificentissimo ^b munere ædilitatis edito, decessit, admodum juvenis, sanè, ut aiunt, ingenuarum virtutum, lætùsque animi & ingenii, fortunæque, in quam alebatur, capax. Post cujus obitum Agrippa, ^b qui sub specie ministeriorum Principalium profectus in Asiam, ut fama loquitur, ^c ob tacitas cum Marcello offensiones, presenti se subduxerat temporis; reversus inde, filiam Cæsaris Juliam, quam in matrimonio Marcellus habuerat, duxit uxorem; ^d feminam neque sibi, neque reipublicæ felicitis uteri.

- 10 XCIV. Hoc tractu temporum, Tiberius Claudius Nero, ^a quo primo, ut prædiximus, Livia, Drusi Claudiani filia, despondente Nerone, cui antè nupta fuerat, Cæsari nupserat, innutritus cælestium præceptorum disciplinis, juvenis, genere, formâ, celsitudine corporis, optimis studiis, maximoque ingenio instructissimus, ^a qui ^b protinus quantus est, sperari potuerat, ^a visusque prætulit principem; quæstor, undevicesimum annum agens, capessere cæpit rempublicam, ^b maximamque difficultatem annonæ, ac rei frumentariæ inopiam, ita ^c Ostiæ, atque in urbe, mandato vitrici, moderatus est, ut per id, quod agebat, quantus evasurus esset, eluceret. Nec multò ^a post missus ab eodem vitrico cum exercitu ad visendas ordinandasque, quæ sub Oriente sunt, provincias, præcipuis omnium virtutum experimentis in eo tractu editis, cum legionibus ingressus Armeniam, redactâ eâ in potestatem populi Romani, regnum ejus ^d Artavaldi tradidit. ^b cujus rex quoque Parthorum tanti nominis famâ ter-

INTERPRETATIO.

a Exhibito, cum esset ædilis, magnificentissimo spectaculo.

b Qui sub prætextu legationis pro principe profectus in Asiam.

c Ob secretas inimicitias cum Marcello.

d Feminam neque sibi, neque reipublica, fortunata secunditatis.

a Qui à principio pueritiam spem delegerat, id tantum fore quantus nunc est, & qui aspectu solo principis esse iudicabatur.

b Et, jussu vitrici, ita Ostia atque Roma curavit cibis, & rem frumentariam, cujus erat maxima penuria, ut, &c.

NOTÆ.

3. Munere ædilitatis.] Intellige, spectaculum. Ædiliū enim erat interdum populo spectacula præbere.

1. Quo primo.] A quibusdam legitur: bimo. Cum Aldo lege: trimo. Nam et si Velleius cap. 75. bimum illum nominavit: tamen ab eo tempore ad nuptias annus ferè intercessit.

2. Visusque prætulit.] Copula postular, ut legatur: prætulit.

3. Ostia.] Urbs in ostiis Tiberinis sita.

4. Artavaldi.] Armeniæ regnum Tigrani, non Artavaldi à Tiberio datum omnes affirmant. An esset autem verosimile Velleium in rebus sui Tiberii, tam

recenti memoriâ, erravisse? Pro Velleio facit Tacitus 2. Annal. his verbis: *datus à Cæsare Armeniis Tigranes, deductusque in regnum à Tib. Nerone. Nec Tigrani diuturnum imperium fuit, &c. dein Augusti jussu imposuit Artavasdes.* Ergo litere sic compono: Tigranem, cum brevi spatio impetaverit, omisit quidem Velleius: at satis erat indicare Artavasdem à Tiberio, Augusti jussu, imposuit regno fuisse.

5. Cujus rex.] Cum Lipsio lege: *Cum rex, &c.*

ritus; liberos suos ad Cæsarem misit obsides.

XCIV. Reversum inde Neronem, Cæsar haud mediocriter belli molem experiri statuit, adiutore operis dato fratre ipsius Druso Claudio, ^a quem intra Cæsaris penates enixa erat Livia. Quippe uterque, ^b divisus partibus, ^c Rhætos Vindelicosque adgressi, multis urbium & castellorum oppugnationibus, ^d necnon directâ quoque acie feliciter functi, gentes locis tutissimas, aditu difficillimas, numero frequentes, feritate truces, majore cum periculo, quàm damno Romani exercitus, plurimo cum earum sanguine, perdomuerunt. Ante quæ tempora censura Planci & Pauli acta inter discordiam, neque ipsi honoris, neque reipublicæ usui fuit: cum alteri vis censoris, alteri vita deesset: ^d Paulus vix posset implere censorem, ^e Plancus timere deberet. Nec quidquam obijcere posset adolescentibus, aut obijcentes audire, ^f quod non agnosceret senex.

XCVI. Mors deinde Agrippæ (qui ¹ novitatem suam multis rebus nobilitaverat, atque in hoc perduxerat, ut & Neronis effect focer; cuiusque liberos, nepotes suos, Divus Augustus, præpositis Caii ac Lucii nominibus, adoptaverat) admovit propius Neronem Cæsari: quippe filia ejus Julia, quæ fuerat Agrippæ nupta, Neroni nupsit. Subinde bellum ² Pannonicum, quod inchoatum ³ Agrippa, Marcoque Vinicio, avo tuo, consulibus, magnum, atroxque, & perquam vicinum imminabat Italiæ, per Neronem gestum est. Gentes Panno-

INTERPRETATIO.

^a *Quem Livia pepererat in domo Cæsaris.*

^b *Scorsim & diversis locis.*

^c *Et præliis etiam feliciter instructis acie.*

^d *Paulus vix posset obire munus censoris.*

NOTÆ.

¹ *Rhæti Vindelicosque.*] Vide supra cap. 39. n. 5.

² *Plancus timere deberet.*] Intellige, *censorem*: quippe qui sibi malefactorum conficius erat.

³ *Quod non agnosceret.*] Id est, quod non in se susceperet, & conficeretur, etiam senex.

¹ *Novitatem suam.*] Id est, qui multis fluctibus nobilitaverat genus suum, antea parum cognitum. Vide cap. 34.

² *Pannonicum.*] Pannoniæ bellum. Est autem Pannonia Europæ regio, quam Ptolemæus in superiorem & in inferiorem dividit. Pannonia superior hodie partim ab Austria, partim à Carinthiâ & Carnioliâ occupatur: inferior tota sub Hungaria est, *Hongrie, & Austrie en partie.*

³ *Agrippa Marcoque Vinicio consulibus.*] Sigonius & Onuphrius ex hoc loco male astruunt Agrippæ quartum consulatum. Sed nec bene multi commentatores Agrippam volunt ad hoc bellum esse missum. Nam 1. ex his Velleii verbis (*quem neque in tertium consulatum amicitia principis evexerat*) patet, Agrippam tertium consulatum non transcendisse. 2. Duos annos Velleius ibi signat, 1. quo Pannonicum bellum natum est, scilicet Agrippæ consulat. 2. Quo idem bellum adolevit, avo Vinicii consule. Certe totum illud bellum Tiberius administravit. Quare Lipsius non est dubium, quin Velleius scripserit: *quod inchoatum Agrippa, Marcoque Vinicio avo tuo Cos.*

niorum, ⁴ Dalmatarumque nationes, situmque regionum ac fluminum, numerumque & modum virium, excelssimaeque & multiplices eo bello victorias tanti Imperatoris, alio loco explicabimus. Hoc opus servet formam suam. Hujus victoriæ compos Nero, ⁵ ovans triumphavit.

XCVII. Sed, dum in hac parte imperii omnia geruntur prosperimè, accepta in Germaniâ clades sub legato Marco Lollio, homine in omnia pecuniaz, quàm rectè faciendi, cupidiorè, & ¹ inter summam vitorum dissimulationem vitiosissimo; amissâque ² legionis quintæ aquila vocavit ab Urbe in Gallias Casarem. Cura deinde, atque onus Germanici belli delegata Druso Claudio, fratri Neronis, adolescenti tot tantarumque virtutum, quot & quantas natura mortalis recipit, ³ vel industria percipit; ^b cujus ingenium utrum bellicis magis operibus, an civilibus suffecerit artibus, in incerto est. Morum certè dulcedo ac suavitas, & adversus amicos æqua ac par sui æstimatio inimitabilis fuisse dicitur. ^c Nam pulchritudo corporis, proxima fraternæ fuit. Sed illum, magna ex parte domitorem Germaniæ, plurimo ejus gentis variis in locis profuso sanguine, ³ fatorum iniquitas, consulem, agentem annum tricesimum, rapuit. ^d Moles ²⁰ deinde ejus belli translata in Neronem est. Quod is suâ & virtute, & fortunâ administravit: ^e peragratusque victor omnes partes Germaniæ, sine ullo detrimento commissi exercitus, quod præcipuè huic duci semper curæ fuit; sic perdomuit eam, ut in formam penè

INTERPRETATIO.

a Et vitiosissimo simul & dissimulatissimo vitorum suorum.

b De cujus ingenio dubitatur, utrum fuerit magis capax bellicorum factorum, an artium, quæ pertinent ad admini-

strandam rempublicam.

c Nam pulchritudine corporis proximè accessit ad fratrem.

d Deinde onus ejus belli, &c.

e Et cum percurrisset victor, &c.

NOTÆ.

4. Dalmatarumque nationes.] Petrus Ranzanus in suâ Hungariâ scribit universam Dalmatiam cum sibi conterminis Illyride atque Liburniâ uno vocabulo dici Sclavoniam, Esclavonic: & quicquid trans Savum agrorum est, per quos iter sit verus Italiam, Croatiam nominari.

5. Ovans triumphavit.] Ovatio est minor triumphus: à triumpho τριῦμϕος dicto hoc præcipuè differt, quod triumphans curru, ovans autem vel equo, vel pedibus urbem ingrederetur. Hinc à Græcis ὀψιμαχος νῆσι, sive triumphus pedestris appellatur.

1. Legionis quinta Aquila.] Aquila signum est totius legionis princeps. Signa quidem alia, Lupos, Minotauros, Equos, Apros, Dracones, Romani habuerunt: postea tamen, cæteris rejectis, unam servaverunt Aquilam, quam Marius, in secundo suo consulatu, Romanis legionibus præcipuè addidit.

2. Vel industria percipit.] Cum Lipsio leges melius: perficit.

3. Fatorum iniquitas rapuit.] Teste Livio, lapsu equi, fracto crure, periit intra tricesimum diem. Ejus laudes scripsit Horatius, lib. 4. Cur.

stipendiariæ f redigeret provinciæ. Tum alter triumphus, cum altero consulatu, ei oblatu est.

XCVIII. Dum ea, quæ prædiximus, in Pannoniâ, Germaniâ-que geruntur, atrox in Thraciâ bellum ortum, omnibus ejus gentis nationibus in arma accensis, Lucii Pisonis, quem hodiæque diligenti-⁵ssimum, atque eundem lenissimum ¹ securitatis urbanæ custodem habemus, virtus compressit. Quippe, legatus Cæsaris, triennio cum his bellavit; * gentesque ferocissimas, plurimo cum earum excidio, nunc acie, nunc expugnationibus, in pristinum pacis redegit mo-¹⁰dum; ejusque patratione, Asiæ securitatem, Macedoniæ pacem red-¹⁵didit. De quo viro hoc omnibus sentiendum ac prædicandum est, esse mores ejus ² vigore ac lenitate mixtissimos, & vix quemquam reperiri posse, qui aut otium validius diligit, aut facilius sufficiat negotio, & magis, quæ agenda sunt, curet sine ulla ostentatione agendi.

XCIX. Brevi interjecto spatio, Tiberius Nero, duobus consularibus, totidemque triumphis actis, tribunicie potestatis ¹ confor-⁵tatione æquatus Augusto, eivum post unum (& hoc, quia volebat) eminentissimum, ducum maximus, famâ fortunæque celeberrimus, & verè alterum reipublicæ lumen & caput, mirâ quadam & incredibili ²⁰ atque inenarrabili pietate, (cujus causæ mox detectæ sunt) cum Caius Cæsar ² sumplisset jam virilem togam, ³ Lucius item marurus esset viris, ne fulgor suus orientium juvenum obstaret initiis, ⁴ dissimulatâ causâ consilii sui, eommateum ab focero, atque eodem vitreo, acquiescendi à continuatione laborum; petiit. ⁵ Quis fuerit eo tem-²⁵

INTERPRETATIO.

f Tribunitia.

* Et redegit gentes ferocissimas ad conditiones prima pacis, cum plurimâ earum pernicie, nunc praelis, nunc expugnationibus urbium; & hujus belli consummatione, &c.

a Item cum Lucius esset proximus aetati

virili, ne splendor suus noceret primordiis horum juvenum in regimen introeuntium, rectâ ratione sui consilii, postulareis a focero, atque eodem vitreo facultatem abeundi & desistendi à continuandis laboribus.

b Quis hoc tempore fuerit status urbis, &c.

NOTÆ.

1. *Securitatis urbana custodem.* Id est, urbi præfectum, quem nos Galli dicemus: Chef de la Police, & Juge criminel de Rome.

2. *Vigore.* Cl. Puteanus interpretatur rigore, sive severitate.

3. *Confortatione.* Id est, consociatione. Quâ voce Cicero usus lib. 3. *Offic. dissol-
vatur necesse est omnis humana consortio.*

4. *Sumplisset jam togam virilem.* Sep-

timo & decimo anno hæc toga sumebatur: quo prætæta deponeretur, tanquam non pueriliter, sed viriliter esset vita peragenda.

5. *Dissimulatâ causâ consilii sui.* Non est ea, quam Velleius adulatoriè indicat; Ergo veram ex Tacito repete. Hanc causam ait fuisse Juliam uxorem: quam neque criminari aut dimittere auderet, neque ultra perferre posset.

pore civitatis habitus, qui singulorum animi, quæ digredientium à tanto viro omnium lacrymæ, quàm pænè ei patria manum injecerit, justo servemus operi. Illud etiam in hoc transcurso dicendum est, ita septem annos Rhodi moratum, ut omnes, ^a qui proconsules legati-
 5 que, in transmarinas profecti provincias, visendi ejus gratiâ, ^b ad quem convenientes, semper privato (^c si illa majestas privata unquam fuit) fides suos summisserint, falsique sint otium ejus honoratius imperio suo.

C. Sensit terrarum orbis, digressum à custodiâ Neronem Urbis
 10 nam & Parthus, desciscens à societate Romana, ^a adjecit Armeniæ manum; & Germania, averfis domitoris sui oculis, rebellavit. ^b At in Urbe, ^c eo ipso anno, quo magnificentissimi gladiatorii muneris naumachiæque spectaculis, Divus Augustus, abhinc annos triginta, se, & Gallo Caninio consulibus, dedicato ^d Martis templo, animos
 15 oculosque populi Romani repleverat, sæda dictu, memoriaque horrenda in ipsius domo tempestas erupit. Quippe filia ejus Julia, ^e per omnia tanti parentis ac viri immemor, nihil, quod facere aut pati turpiter posset femina, luxuriâ, libidine, insectum reliquit; magnitudinemque fortunæ suæ peccandi licentiâ metuebatur; quidquid li-
 20 beret, pro licito judicans. ^f Tum Julius Antonius, singulare exem-

INTERPRETATIO.

^a Armeniam invasti.

^b At quo anno Divus Augustus, qui consul erat cum Gallo Caninio, post deductum templum Martii, recreaverat oculos & animos populi Romani spectaculis magnificentissimi ludi gladiatorii, & pu-

gna navalii (sunt abhinc triginta anni) hoc ipso anno exorta est in Augusti domo tempestas turps dictu, & quam meminisse horret animus.

^c In omnibus oblita gloria sua, sui patris, & sui conjugis.

NOTÆ.

4. Qui Proconsules.] Hoc loco Vossius profitetur, se MS codicis fide restituisse: qui pro consulibus, vel pro consule.

5. Ad quem convenientes.] Liplius legit: visendi ejus gratiâ atque convenienti. Nonnulli autem eum minore licentiâ repunt: visendi ejus gratia ad eum convenientes. Quam lectionem præ duobus aliis probamus.

6. Si illa majestas privata.] Id est, Si tamen Tiberius Nero, quæ se oris majestate fert, haberi privatus unquam potuit.

1. Eo ipso anno.] Hic fuit annus urbis 752. Dio tamen ab hoc calculo valde abit, & commemorat Juliam relegatam anno 748. Lælio Balbo, & C. Antistio Vetere

consulibus: at vehementer errat. Erravit quoque Joseph Scaliger prochronismo quadricennii, Dionem secutus; nec attendens apud Dionem hiatum esse, & aliquot annorum defectum: quod diligenter annotavit ejusdem Dionis interpres.

2. Martis templo.] Illud Ovidius eleganter describit 5. Fasti. fuerunt alia Martis Utoris templa: sed hoc nobilissimum. Nunc S. Martina consecratus est, in foro Augusti.

3. Tum Julius Antonius.] Marci Antonii filius. Quod autem Velleius affirmat, eum scelere à se committi ultorem fuisse, diversus est Dio lib. 55. Ubi illum cum aliis multatum, non verò necem sibi concivisse dicit.

plum clementiæ Cæsaris, violator ejus domus, ipse sceleris à se commissi ultor fuit; quem, victo ejus patre, non tantum incolumitate donaverat, sed sacerdotio, præturâ, consulatu, provinciis, honoratum etiam matrimonio sororis suæ filiæ, in artissimam affinitatem receperat. Quinctiusque Crispinus, singularem nequitiam supercilio ⁵ truci protegens, & Appius Claudius, & Sempronius Gracchus, ac Scipio, ⁴ alique minoris nominis, utriusque ordinis viri, quasi ⁴ cujusslibet uxore violatâ, ⁵ pœnas pendere; cum Cæsaris filiam & Neronis violassent conjugem. Julia relegata ⁶ in Insulam patriæque, & parentum subducta oculis. Quam tamen comitata mater Scribonia, ¹⁰ ⁷ voluntarii exilii permanit comes.

C. I. Breve ab hoc intercesserat spatium, cum Caius Cæsar, antè aliis provinciis ¹ ad sidendum obitis, in Syriam missus, convento priùs Tiberio Nerone, ² cui omnem honorem, ut superiori, habuit, tam variè se ibi gessit, ³ ut nec laudaturum magna, nec vituperaturum ¹⁵ mediocris materia deficiat, cum rege Parthorum, ³ juvene excelsissimæ, in insulâ, quam amnis ⁴ Euphrates ambiebat, ⁵ æquato utriusque partis numero, coit. Quod spectaculum stant ex diverso hinc Romani, illinc Parthorum exercitus, cum duo inter se eminentissima imperiorum & hominum coirent capita, perquam clarum & ²⁰ memorabile, sub initia stipendiorum meorum, ⁵ tribuno militum

INTERPRETATIO.

¹ Et alii obscurioris conditionis.

² Ut is, qui laudaturus est hunc Caium, non careat ingenti materia, & qui eundem

insimulaturus est, non careat medicrâ.

³ Utriusque comitante pari hominum numero.

NOTÆ.

⁴ Cujusslibet.] Hoc pronomen eo sensu dicitur, quo dixit Horatius: non cuiusvis homini contingit adire Corinthus: pro cujusslibet fortunæ, & conditionis homine.

⁵ Pœnas pendere.] In exilium lege Juliâ pellebantur adulteri, cujuscumque eandem conditionis essent.

⁶ In insulam.] Dictam Trimerum, haud procul Apulis litoribus, ubi vigesimo exilii anno diem obiit.

⁷ Voluntarii.] Lipsius legit: voluntaria, id est, sponte. Neque enim exilium Julæ voluntarium erat.

¹ Ad sidendum.] Lipsius legit: ad visendum. Alii cum Rhenano scribunt: ad sedendum, nempe motus.

² Cui omnem honorem ut superiori.] Adulatoriè pro more suo Velleius. Contrà enim Dio planissimè scripsit lib. 56. Caiû missum ad bellum ad Armeniacum Tibe-

rius coluit & veneratus est. Idem scripsit Zonaras.

³ Juvene excelsissima.] Aliqui scribunt: excelsimo, in insulâ, &c. Hoc autem difficile est: imò incredibile. Erat enim Phraates hoc tempore rex Parthorum, & cum eo colloquim. Nec juvenis erat: sed, teste Lipsio, annorum & regni vetus. Ergo verillimè emenda: juvenis excelsissimus, ut sermo sit de Caio, summo juvenum, & ad spem imperii ab Augusto destinato.

⁴ Euphrates.] Flavius Mesopotamiz, quem Strabo, Plinius & Sallustius tradiderunt ex Niphate Armeniæ monte nasci & in mare Rubrum influere, Tygriquem conjunctum facere Mesopotamiam.

⁵ Tribuno militum mihi.] An in legione Tribuno, cum imperio in mille militibus? An verò Tribuno castrorum, sive Gallicè, quemadmodum vocant, Mar-

mihi visere contigit. Quem militiæ gradum ante sub patre tuo, ⁶ Marce Vinici, & Publio Silio auspicatus, in Thracia, Macedoniaque, mox Achaia, Asiaque, & omnibus ad Orientem ⁷ versus provinciis, ⁸ & ore atque utroque maris Pontici latere, haud injucundâ tot rerum, locorum, gentium, urbium recordatione perfruo. Prior Parthus apud Caium in nostra ripa, posterior hic apud regem in hostili epulatus est.

CII. Quo tempore Marci Lolli, quem veluti moderatorem juvenæ filii sui Augustus esse voluerat, perfida & plena subdoli ac veritatis animi consilia, per Parthum indicata, ¹ Cæsaris ira evulgavit: cujus mors intra paucos dies fortuita, an voluntaria fuerit, ignoro. Sed, quàm hunc deceßisse lætati homines, tam paulò post obisse Censorinum in iisdem provinciis, graviter tulit civitas, ² virum demerendis hominibus genitum. Armeniam deinde ingressus, primâ ³ parte introitus prosperè gessit; mox in colloquium (cui se temerè crediderat) ⁴ circa Artageram graviter à quodam, nomine Adduo, vulneratus, ex eo, ut corpus minùs habile, ita animum minùs utilem reipublicæ habere cœpit. Nec defuit conversatio hominum, vitia ejus assentatione alentium. Etenim semper magnæ fortunæ comes ⁵ adest Adulatio: per quæ cōductus erat, ut in ultimo ac remotissimo terrarum orbis angulo consenescere, quàm Romam regredi, mallet. Diu reluctatus, invitusque revertens in Italiam, ⁶ in urbe Lyciæ (Limyram nominant) morbo obiit; ⁷ cū ante annum fermè L. Cæsar, frater ejus, Hispanias petens; ⁸ Massiliæ deceßisset.

INTERPRETATIO.

c Et ostiis, atque utroque latere Ponti Euxini.

a Virum officiosissimum, & natum ad sibi devinciendos homines.

NOTÆ.

edat de Camp. Hoc postremum existimem ex infra dicendis: Hoc tempus me, sanctum ante tribunatum castrorum, Tiberii Cæsaris militem fecit.

6. M. Vinici.] Vulgò: M. Vinici. Sed procul dubio malè. Nam ejus pater Publius vocabatur.

7. Versus provinciis.] Scæghius ex editione veteri reposuit: visi. Sicque censeto legendum; & redundare, versus, cum scripserit: ad Orientem.

1. Cæsaris ira evulgavit.] Cum Rhénano & Lipsio leges: per Parthum indicata Cæsari, fama vulgavit.

2. Circa Artageram.] Est urbs Armeniæ, quam nonnulli appellant, Artaxata.

3. In urbe Lyciæ.] Seneca rhetor, Flo-

rus, ac Rufus Festus Caium in Syriâ mortuum volunt. Aliundè Suetonius, & Zonaras Velleium sequuntur. Urbem porò Limyram, ut & Limyrum fluvium Ptolemæus in Lycia collocat. Est autem Lycia Asiæ minoris regio, inter Pamphyliam & Cariam.

4. Cū ante annum fermè L. Cæsar.] Hoc loco turpiter erratum est in editione, quam Gerardus Vossius curavit Ann. 1654. scripsit: Cū ante annum fermè quinquagesimum Cæsar, &c. Deceptus littera L. quam sumptis pro quinquagenarii notâ, cū hic intelligi debeat L. cius Cæsar, de quo Suetonius: Caium & Lucium in duodenum spatio amisit ambo.

5. Massilia.] Vide sup

CIII. Sed fortuna, quæ subduxerat spem magni nominis, jam tum reipublicæ suæ præsidia reddiderat. Quippe ante utriusque horum obitum, patre tuo Publio Vinicio consule, Tiberius Nero, reversus Rhodo, incredibili lætitiâ patriam repleverat. Non est diu cunctatus Cæsar Augustus, Neque enim quærendus erat, quem legeret; sed legendus, qui eminebat. Itaque, quod post Lucii mortem, adhuc Caio vivo, facere voluerat, atque vehementer, repugnante Nerone, erat inhibitus; post utriusque adolescentium obitum facere perseveravit, ut, & tribunicæ potestatis consortionem Neroni constitueret, multum quidem eo cum domi, tum in Senatu consulente, & eum, Ælio Cato, & Sentio consulibus, quinto Kalendas Julias; post Urbem conditam annis septingentis quinquaginta quatuor, abhinc annis viginti septem, adoptaret. Lætitiâ illius diei, concursumque civitatis, & vota pænæ inferentium cælo manus, spemque conceptæ perpetuæ securitatis æternitatisque Romani imperii, vix in illo justo opere abundè persequi poterimus, nedum hic implere tentemus. Id utrum dixisse juvat, quàm ille omnibus fuerit carus. Tum refulsit cæsa spes liberorum parentibus, viris matrimoniorum, dominis patrimoniis, omnibus hominibus salutis, quietis, pacis, tranquillitatis; adeo, ut nec plus sperari potuerit, nec spei responderi felicius.

CIV. Adoptatus eadem die etiam Marcus Agrippa, quem post mortem Agrippæ Julia enixa erat. sed in Neronis adoptione illic

INTERPRETATIO.

^a Sed fortuna, quæ ademerat reipublicæ spem, quam dabat ingens Caii & Lucii nomen, jam tum ipsi reddiderat suum columen.

^b Ut & sibi adjungeret Neronem sibi cum tribunicii muneris.

^c Viginti septimo Junii.

^d Vix poterimus satis protulisse opem, quod

adest ut continetur hoc loco.

^e Tum relaxati parentibus

educandi liberi, materis

uxoribus, privatis possessionibus, omnibus humanis

quiete, in partem.

NOTÆ.

1. Tribunicia potestatis.] Intelligit tribuniciam potestatem iterum Tiberio communicatam. Augustus enim antea sibi Tiberium adjunxerat socium hujus muneris. Observa, tum scilicet, Augusti tempore, Tribunalium fuisse præcipuum supremæ dominationis imaginem.

2. adoptaret.] Id est adscisceret. Adoptio modis Æbat. 1. proprie adoptio magisterii

et ipse. Hinc

Adoptio

non est.

non est.

non est.

non est.

non est.

non est.

non est.

non est.

non est.

non est.

non est.

- jectum, his ipsis Cæsaris verbis : ^a Hoc, inquit, reipublicæ causâ facio. Non diu vindicem, custodemque imperii sui morata in Urbe patria, protinus in Germaniam misit; ubi ante triennium sub Marco Vinicio, avo tuo, clarissimo viro, immensum exarserat bellum. ^b erat
- ¹ & ab eo quibusdam in locis gestum, quibusdam sustentatum feliciter, eoque nomine decreta ei, cum speciosissimâ inscriptione operum, ornamenta triumphalia. ^c Hoc tempus me, functum antè tribunatu castrorum, Tiberii Cæsaris militem fecit. Quippe, protinus ab adoptione missus cum eo præfectus equitum in Germaniam, successor
- ¹⁰ officii patris mei, cælestissimorum ejus operum per annos continuos novem præfectus, aut legatus, spectator, &, pro capto mediocritatis meæ, adjutor fui. ^d Neque illi spectaculo, ^e quo fructus sum, simile conditio mortalis recipere videtur mihi; cum per celeberrimam Italiæ partem, tractum omnem Galliæ provinciarum, veterem
- ¹⁵ Imperatorem, & antè ^f meritis ac viribus, quàm nomine, Cæsarem revisentes, sibi quisque, quàm illi, gratularentur plenius. At verò militum conspectu ejus elicite gaudio lacrymæ alacritasque, ^g & salutationis nova quædam exultatio, & contingendi manum cupiditas, ^h non continentium protinus, quin adjicerent, Videmus te, Imperator; saluum recepimus. Ac deinde, ego tecum, Imperator,
- ²⁰

INTERPRETATIO.

^a Hoc tempore militavi sub Tiberio Cæsare, cum antea fuisset tribunus castrorum.

^b Equidem non puto, conditionem mortalium posse percipere lætitiæ parem huic, quam cepi ex illi, qua vidi: cum per frequentissimas oras Italia, & per omnes plagas provinciarum Galliæ, uni-

versi, qui reviscebant illum veterem ducem, qui antè meritis & virtutibus, quàm nomine Cæsar erat, gauderent de ejus reditu, magis suâ, quàm illius causâ.

^c Ei lætitia quadam insolita in eo salutando.

^d Non valentium se tenere, quominus adjicerent, &c.

NOTÆ.

1. Hoc, inquit, reipublica causâ.] Longè à Velleii mente Tacitus, apud quem aliqui putant ab Augusto Tiberium non caritate aut reipublicæ curâ adscitum esse successorem; sed Augustum, quoniam arrogantiam severitatemque Tiberii introspexerat, comparatione deterrimâ gloriam sibi quesivisse. Cum Velleio tamen. Suei-
 ronius, liberi aliâs prudentisque judicii scriptor, consentit, & ab Augusto remouet eam suspicionem, dùm in Tib. 21. scribit: Adduci nequeo quin existimem, circumflectissimum & prudentissimum principem, in tanto præsertim negotio, nihil temere fecisse; sed vitis virtutibusf-

que Tiberii perpensis, potiores duxisse viuites; præsertim cum & reipublica causâ adoptare se eum pro concine juraverit, & epistolis aliquos ut peritissimum rei militaris, neque unicuique populi Romani præsidem prosequatur.

2. Erat &.] Liplius legit: erat id.

3. Quo fructus sum.] Pro fructus sum, à fruor. Ita Cicero in Hortens. & amoenitate summâ perfructus est: Et Lucretius lib. 3. Sin ea, qua fructus cumque es, perire profusa.

4. Meritis, ac viribus.] Idem Liplius vult legi: meritis ac virtutibus.

in Armeniâ, ego in Rætia fui: ego à te in Vindelicis, ego in Pannoniâ, ego in Germaniâ donatus sum. Neque verbis exprimi, & fortasse vix mereri fidem potest.

C. V. Intrata protinus Germania, subacti¹ Caninesates, Actuaria, Bruçteri, recepti Cherusci² gentes, & amnis, ³ mox nostrâ clade nobilis, transitus⁴ Visurgis: penetrata ulteriora: ⁵ cum omnem partem asperrimi & periculosissimi belli Cæsar vindicaret; in iis, quæ minoris erant discriminis, Sentium Saturninum, qui tum legatus patris ejus in Germaniâ fuerat, præfecisset; ⁶ virum multiplicem virtutibus, navum, agilem, providum, militariumque officiorum patientem ac peritum pariter, sed eundem, ubi negotia fecissent locum otio, liberaliter lautèque eo abutentem; ita tamen, ut eum splendidum æ hilarem potiùs, quàm luxuriosum, aut desidem, diceres. De cujus viri claro celebrique consulatu prædiximus. ⁷ Anni ejus æstiva, usque in mensem Decembrem perducta, immanis emolumentum fecere victoriz. ⁸ Pietas sua Cæsarem, pænè obstructis hieme Alpibus, in Urbem traxit, ad tutelam imperii: eum veris initio reduxit in Germaniam; in cujus mediis finibus, ad caput⁹ Juliæ fluminis, hiberna digrediens princeps locaverat.

INTERPRETATIO.

¹ Cum Cæsar sibi sumeret id omne, quod erat difficillimum & periculosissimum in hoc bello.

² Hominem præditum multis virtutibus, diligentem, &c.

NOTÆ.

5. In Armeniâ.] Turcomanie. Rætia, in aliquibus marmoribus sic scribitur sine afflatu; Grisons & Tirol.] In Vindelicis, Partie de Suabe & de Baviere.] In Pannonia, Hongrie & Autriche en partie. De quibus singulis suo loco supra dictum est.

1. Caninesates.] Kennemerlandt en Hollande, & Province d'Utrecht.] Actuaria, partie d'Ouer-issel, & de l'Évêché de Munster.] Bruçteri, Evêché de Paderborn, ou partie.] Cherusci, Duché de Brunsvic & de Lunebourg.

2. Gentes.] Hanc voculam tanquam glossema delet Lipsius.

3. Mox nostrâ clade.] Intelligit cladem Varianam, de quâ mox infra.

4. Visurgis.] Germaniæ fluvius est, hodie, Le Weser. Oritur in confinio Franconiz: & inrer Ducatum Bremensem, & Comitatum Olzenburgensem. Oceanum Germanico miscetur.

5. Anni ejus æstiva.] Gallicè, la

Campagne de cette année. Bellum sic appellamus, quod geri æstate solet. Hinc æstiva castra dicuntur loci, in quibus æstate milites degunt: ut hiberna, in quibus hiemem transigunt.

6. Pietas sua Cæsarem.] Hujus loci duplex lectio. 1. Lipliana: Pietas sua Cæsarem... in Urbem traxit: at tut la imperii cum veris initio, &c. 2. Vossiana: pietas sua Cæsarem... in Urbem traxit: ad tutelam imperii cum veris initium reduxit in Germaniam. Utraque placet. Sensus est: Cæsaris pietas in suos, eum in Italiam retraxit: ad tutelam autem imperii, quod ei defendendum erat adversus barbaros, eum veris initium in Germaniam reduxit.

7. Juliæ.] Consensus omnium, & res ipsa jam pridem evicit legendum esse: Lupia. Est autem Lupia Germaniæ fluvius in Rhenum per Westphaliam decurrens, & se exonerans apud Westaliæ urbem. Vulgò: La Lippe en Westphalie.

QJ

- CVI. ^a Pro dii boni, quanti voluminis opera insequentē æstate. sub duce Tiberio Cæsare, gessimus | Perlustrata armis tota Germania est. Victæ gentes, pænē nominibus incognitæ. Receptæ ¹ Gaurchorum nationes. Omnis eorum juvenus, infinita numero, immensa corporibus, sita locorum turissima, traditis armis, unā cum du-
 5 cubus suis, septa fulgenti armatoque militum nostrorum agmine, ante imperatoris procubuit tribunal. Fracti ² Langobardi; ^b gens etiam Germanā feritate ferocior. Denique, quod nunquam antea spe conceptum, nedum opere tentatum erat, ³ ad quadringentesimum millia-
 10 rium, à Rheno usque ad flumen ⁴ Albim, ⁵ qui Semnonum Hermundorumque fines præfluit, Romanus cum signis perductus exercitus; ^c & eodem, mirā felicitate & curā ducis, temporum quoque observantiā, classis, quæ oceani circumnavigaverat sinus, ab inaudito, atque incognito antè mari flumine Albi subvecta, plurimarum
 15 gentium victoria, cum abundantissima rerum omnium copia, exercitui Cæsarique se junxit.

CVII. ^a Non tempero mihi, quin tantæ rerum magnitudini hoc, qualecumque est, inferam. Cum citeriorem ripam prædicti fluminis

INTERPRETATIO.

^a Pro dii boni, quàm prolixo libro digna describi facta patravimus insequentē æstate, sub ductū Tiberii Cæsaris?

^b Natio etiam ferocior, quàm sunt vulgò Germani.

^c Et eodem tempore curā & mirā felicitate ducis, etiam observatione temporum, classis, postquam circum navi-

gavisset sinus Oceani, ingressa mari inaudito, & antea incognito in flumen Albim, devictis plurimis nationibus, junxit se exercitui & Cæsari, cum maxima copia omnium rerum.

^a Non possum tenere me, quin narrarem inter tantas res hoc, qualecumque est.

NOTÆ.

1. Gaurchorum.] Hæc natio complectitur Comitatus Embdanum & Oldenburgensem; & Episcopatum Bremensem.

2. Langobardi.] Germaniæ populi, qui in Ducatu Mechleburgensi circa Oderam (Poder) fluvium incolentes, egressi suis finibus in Italiam profecti sunt; & victis ibi Gothis, usque ad Caroli Magni tempora imperaverunt: à quibus Gallia Cisalpinga maxima ex parte adhuc Lombardia quasi Langobardia nominatur: hodie, La vieille Marche de Brandebourg.

3. Ad quadringentesimum miliarium.] Ad ducentas leucas, juxta communem Franciæ leucam, quæ duo millia passuum continet. Ad centum verò & triginta tres leucas cum tertia parte leucæ, juxta astronomicam leucam, quæ tria passuum

millia comprehendit.

4. Albim.] Vulgò, l'Elbe. In Silesiæ finibus oritur, & per Bohemiam, Misniam, & Saxoniam in Oceanum fluit infra Hamburgum urbem Holsatiæ maximam.

5. Qui Semnonum.] Ita cum Thyfio edidimus, ex Schegreii lectione, quàm Ptolemæi, Strabonis, Taciti que stabilit auctoritas; cum vulgò legeretur: Semnonum. Sunt autem Semnones Germaniæ populi in eo tractu, ubi hodie Lusatia provincia, & pars Silesiæ inferioris. Hermundorum, sunt quoque Germaniæ populi, quorum regio olim Misnia vocabatur. Nunc verò habitant, ubi Voithlandia, pars australis Thuringiæ, & pars superior Franconiæ.

castris occupassemus, ^b & ulterior armatâ hostium juventute fulgeret, sub omnem motum nostrarum navium protinus refugientium, unus è barbaris, ætate senior, corpore excellens, dignitatē, quantum ostendebat cultus, eminens, cavatum, ut illis mos est, ¹ ex materiâ confendit ² alveum, solûlque id navigii genus temperans, ad medium processit fluminis; & petiit, liceret sibi, sine periculo, in eam, quam armis tenebamus, egredi ripam ac videre Cæsarem. Data petenti facultas. Tum, ^c appulso lintre, & diu tacitus contemplatus Cæsarem, ^d Nostra quidem, inquit, furit juvenus, quæ cùm vestrum numen absentium colat, præsentium potiùs arma metuit, quàm se-
quitur fidem. Sed ego, beneficio ac permissu tuo, Cæsar, ^e quos ante-audiebam, hodie vidi deos: nec feliciorem ullum vitæ meæ aut optavi, aut sensi diem. Impetratōque, ut manum contingeret, reversus in naviculam, sine fine respectans Cæsarem, ripæ suorum appulsus est. Victor omnium gentium, locorumque, quos adierat
Cæsar, cum incolû inviolatōque, ^f & semel tantummodo, magna cum clade hostium, fraude eorum tentato exercitu, in hiberna legiones reduxit, eâdem, quâ priorē anno, festinatione urbem petens.

CVIII. Nihil erat jam in Germaniâ, quòd vinci posset, præter gentem ¹ Marcomannorum; quæ, Maroboduus duce, excita sedibus ² suis, atque in inferiora refugiens, incinctos ³ Herciniæ silvæ campos

INTERPRETATIO.

^b Et tenerent ulteriorem ripam copia hostium, quorum arma fulgebant, & qui ad omnem motum nostrarum navium statim recedebant; unus ex barbaris ætate senior, staturâ procerus, dignitatē præstans, quantum conjiciebatur ex ejus vestibus, confendit cymbam cavatam, pro eorum consuetudine, ex arbore, & solus gubernans hoc genus navigii processit, &c.

^c Appulsa cymba.
^d Nostris milites, ait, non sunt sani, qui vos colentes ut numina, cum abesset, timent possint vestra arma, cùm adesset, quàm se tradunt vestra fides.
^e Quos antè cognoveram auditione.
^f Et oppugnato solum semel hostium insediis, cum ingenti eorum clade.

NOTÆ.

¹. Ex materiâ.] Materiz appellatione præcipuè intelligimus ligna, quæ ædificiis aptantur, ut arbores, &c. Hoc sensu Livius accepit materiam: multam, inquit, materiam ceciderat miles.

². Alveum.] Alveus hic accipitur pro naviculâ ex arboris cortice cavatâ, Gallicè; un canot. Certe hujusmodi naviculas ex arborum cortice sic vocant, qui degunt in novâ Franciâ, ubi plurimus earum usus est. Mirum est quot acceptiones præter superiorem patiatur idem nomen.
1. Significat fossam, per quam amnis decurrit; *lit d'une rivière*. 2. Vas, cujus

usus esse solet in balneis, *Bassin*. 3. Tabulam lusoriam, *Damier*. 4. Receptaculum, in quo apes mellificant, *Ruche*.

1. *Marcomannorum*.] Germaniz populi fuerunt, primùm incolæ tractuum Palatini ad Rhenum, Brisgoi, & Suevi maximam partem: unde egressi, deinde Herciniam sylvam habitaverunt. Hinc Sanfoni, Britius, alique, Marcomannos posuerunt, ubi postea Bohæmia propria: Vulgo, *La Bohème*.

2. *Hercinia sylva*.] Sylva est aliàs amplissima Germaniz, & varii nominis pro varietate locorum: nunc autem angustio-

incolebat. ^a Nulla festinatio hujus viri mentionem transgredi debet.

^b Maroboduus, genere nobilis, corpore prævalens, animo ferox, natione magis, quàm ratione, barbarus, non tumultuarium, neque fortuitum, neque mobilem, & ex voluntate parentium constantem

5 inter suos occupavit principatum; sed, certum imperium, vimque regiam complexus animo, statuit, advocatâ procul à Romanis gente suâ, eò progredi; ubi, cum propter potentiora arma refugisset, sua faceret potentissima. Occupatis igitur, quos prædiximus, locis, finitimos omnes aut bello domuit, ^c aut conditionibus juris sui fecit.

10 C I X. ^a Corpus suum ¹ custoditum, imperium, perpetuis exercitiis, pænè ad Romanæ disciplinæ formam redactum, brevi in eminenens, & nostro quoque imperio timendum perduxit fastigium; gerebatque se ita adversus Romanos, ut neque bello nos lacefferet, &, si lacefferet, superesse sibi vim, ac voluntatem resistendi declararet.

15 Legati, quos mittebat ad Cæsares, interdum ut supplicem commendabant, interdum ut pro pari loquebantur. Gentibus hominibusque à nobis deficientibus erat apud eum perfugium; ^b torumque ex malè dissimulato agebat æmulum; exercitiūque, quem septuaginta milium peditum, quatuor equitum, fecerat, assiduis adversus finitimos

20 bellis exercendo, majori, quàm quod habebat, operi præparabat. Eratque etiam eò timendus, quòd, cùm Germania ad levam, & in fronte; Pannoniam ad dexteram; à tergo sedium suarum haberet ^a Naricos; tanquam in omnes semper venturus, ab omnibus timeba-

INTERPRETATIO.

^a Ob nullam festinationem debeo præterire hunc hominem silentio.

^b Maroboduus erat vir nobilis fameliâ, robustus præ aliis corpore, animo ferox, & variatus gente potius, quàm intelligentiâ. Usurpavit dominatum inter suos, non dominaturus tumultuario, & quasi casu, & obnoxius mutationi, & hominibus qui obediunt ex arbitrio suo: sed cogitatione complexus ideam imperii stabilis, & regia potestatis, decrevit, &c.

^c Aut pactis omnibus redegit in suam potestatem.

^a Brevi extulit ad majestatem altissimam & formidolosam nostrum etiam imperio, cum corpus suum, quod satellitio muniebat, tum regnum suum, quod redegerat continuâ exercitatione fere ad modum Romana disciplina.

^b Et omnino se ostendebat æmulum nostrum, postquam malitiosè dissimulaverat.

NOTÆ.

ribus limitibus restringitur, & Bohemiam propriam circumingit. Unde dicitur hodie Gallis: *Forêt de Bohème*.

1. *Custoditum.* Editio vetus habet: *Custodi a tuum*. Ex quo Lipsius legit: *Custodi a tuum*.

2. *Naricos.* Nomen gentis pro regione, quæ Europæ est, alias Illyrici Occidentalis pars extra Germaniam, quæ Du-

nubio dividebatur; nunc intra Germaniæ limites contenta. In Norico sunt Austria pro majori parte, & versus Occidentem, Stiriz pars superior, Carinthia, Carniola superior, diuio Salisburgensis, aliquot loca Comitatus Tirolensis ad boream, & minuta pars Bavariz superioris & ad Orientem. Ex quo liquet errare. 1. Orteliū qui Noricum *Bavariam* appellat, cum

tur. * Nec securam incrementi sui patiebatur esse Italiam : quippe cum à summis Alpium jugis , quæ finem Italiæ terminant , initium ejus finium haud multò plus¹ ducentis millibus passuum abesset. Hunc virum , & hanc regionem proximo anno diversis è partibus Tiberius Cæsar aggredi statuit. Sentio Saturnino mandatum ,⁴ ut per Catos ,⁵ & excisis continentibus Herciniæ silvis , legiones¹ Boiohæmum (id regioni , quàm incolebat Maroboduus , nomen est) * duceret :⁶ ipse à Carnunto , qui locus Norici Regni proximus ab hac parte erat , exercitum , qui in illyrico merebat , ducere in Marcomannos orsus est.

C X. Rumpit , interdum moratur proposita hominum , Fortuna.¹⁰ Præparaverat jam hiberna Cæsar¹ ad Danubium , ad moròque exercitu non plus , quàm quinque dierum iter à primis hostium , Saturninum² admoventi placuerat **³ panè æquali divisi intervallo ab hoste , intra paucos dies in prædicto loco cum Cæsare juncturæ erant ; cum¹⁵

INTERPRETATIO.

* Nec ejus incrementa sinebant Italiam | d Amputatâ sylvâ Herciniâ in locis
securam esse. | proximis.

NOTÆ.

major Bavarie pars in Vindeliciâ sit ; quem errore Thyfius erravit Orellium securus. 2. Illos , qui Noricum *Austriam* esse contendunt , quod non nisi de Norico Ripensis verum est.

3. *Ducentis millibus passuum.*] Centum leucis.

4. *Ut per Catos.*] Germanie populos , qui aliis erant , ubi nunc Halisia cum parte Thuringie , & Brunsvicensis Ducatus : quorum urbs primaria Castellum Catorum erat , hodie *Cassil.*

5. *Boiohæmum.*] Quibusdam scribitur , *Boiemum*. Amplâ Germanie regio est : ubi primùm Boii fuerunt , deinde Marcomanni , denique Bæmi. Nunc Gallis dicitur , *Bohemie.*

* *Duceret.*] Hoc verbum deest in aliquibus editionibus : addidimus verò , auctore Lipsio : alioqui imperfecta foret sententia. Aliud addere quoque Cluverius conatur. Quòd enim *Boiohæmum* sit nomen regionis , vult legi : in *Boiohæmum duceret*. Fallitur : neque enim , ut benè notat Vossius , hæc regula semper observatur. Unus sit instar omnium , qui sic locuti sunt , Virgilius lib. 6. *Æneid.*

— *sineque*

Venturum Ausonium.

6. *Ipse à Carnunto.*] Urbs olim Panoniz superioris erat ad Danubium : nunc Austrie pagus in Hungarie confinio , qui , reſte Læzio , dicitur. *S. Petroni* , ob Cœnobium D. Petronillæ dictum non longè à Viennâ.

1. *Ad Danubium.*] Notissimum & maximum Germanie fluvium. Gallicè , *Le Danube*. Oritur ex monte Abnoba , in comitatu *Bar* dicto , propè Villingam oppidum Sueviz. Deinde per plurimas regiones delatus , & auctus inter eundem sexaginta navigabilibus amnibus , tandem in Pontum Euxinum se per sex ostia exonerat versus Bessarabiam.

2. *Admoventi placuerat.*] Erſi Boëclerus observat tolerari posse : *admoventi* ; cum Lipsio tamen lege : *admoventi* , scilicet , certiore de suo adventu fieri.

3. *Panè æquali.*] Hanc lacunam cum Lipsio & Vossio supple hoc modo : *Saturninum admoventi placuerat : cujus copie panè æquali divisa intervallo , &c.*

- universa Pannonia, insolens longæ pacis bonis, ^a & adulta viribus Dalmatia, omnibus tractus ejus gentibus in societatem adductis, ^b ex constituto arma corripuit. Tum necessaria gloriolis præposita, neque tutum visum, abdito in interiora exercitu, vacuum tam vicino hosti relinquere Italiam. Gentium nationumque, quæ rebellaverant, omnis numerus amplius octingentis millibus explebat. Ducenta ferè peditum colligebantur, armis habilia; equitum novem. Cujus immensæ multitudinis, parentis acerrimis ac peritissimis ducibus, pars petere Italiam decreverat, junctam sibi ^c Nauporti ac Tergestis confinio; pars in Macedoniam eruperat; ^e pars suis sedibus præsidium esse destinaverat. ^d Proxima duobus Batonibus, ac Pinneti ducibus auctoritas erat. In omnibus autem Pannoniis non disciplinæ tantummodò, sed linguæ quoque notitia Romanæ; plerisque etiam litterarum usus; & familiaris animorum erat exercitatio. ^e Itaque, Hercules, nulla unquam natio tam maturè consilio belli bellum junxit, ac decreta patravit. ^e Oppressi cives Romani, trucidati negotiatores, magnus ^f vexilliariorum numerus, ad internecionem, càm in regione, quæ plurimùm ab Imperatore aberat, cæsus. Occupata armis Macedonia, omnia, & in omnibus locis, igni ferroque vastata: quin tantus etiam hujus belli metus fuit, ut stabilem illum, & firmatum tantorum bellorum experientia, Cæsaris Augusti animum quateret atque terreret.

INTERPRETATIO

- ^a Et Dalmatia aucta viribus.
^b Ad decretum diem.
^c Pars remanserat ad tuendum suas sedes.

- ^d Itaque nunquam profecto gens ulla tam cito junxit bellum consilio belli, & perfecit, quæ statuerat
^e Cives Romani ex improvviso occisi sunt;

NOTÆ.

4. Nauporti.] Nunc est urbs parva Germaniæ, dicta Gallis, *Le petit Landac*, in Carniolâ superiori ad amnem cognominem.] Tergesti, Urbs fuit aliàs Carnorum, nunc Istriæ in ora maris Adriatici; parva quidem, sed munitissima, sub Austriacorum Dominio, Gallis *Trieste*.

5. Proxima duobus Batoniens.] Huic lectioni Lipsius auctoritatem nescio quam quærit à Dione, qui duos Batones in hoc bello fuisse docet. Sed fuerint duo: quid hoc ad historiam nostram confectum? Enimverò duos hic duces Velleius recenset Batonem & Pinnetem; non Batones duos. Quare cum Delbenio & Acidalio scribe: *Batoni*. Est autem Bato, teste Josepho Scaligero, populare nomen Pannonum.

Deinde cum Vossio malumus *prima*; quàm *proxima*: quod etiam Lipsio in mentem venit.

6. Vexilliariorum.] Juxta Vegetium *lib. 2. cap. 1.* Vexillarii erant equites, primum *Alarii* dicti, quod veluti alis aciem ab utraque parte protegerent: deinde *Vexillarii*, quod equitum alæ postea Vexillationes vocatæ sint. Juxta Turnebum *lib. 3. Advers. cap. 1. & lib. 5. cap. 2.* Vexillationum nomen tribuitur emeritis veterani: (*subsignanos* appellavit Ammianus. *Vexillarios* Tacitus.) Id est, iis militibus, qui licet exactorati; sub signo adhuc tenebantur, donec præmia & agros acciperent.

CXI. ^a Habiti itaque delectus, revocati undique veterani viri, ^b feminæque ex censu libertinum coactæ dare militem. Audita in senatu vox principis, Decimo die, ni caveretur, posse hostem in urbis Romæ venire conspectum. ¹ Senatorum, equitumque Romanorum exactæ ad id bellum operæ pollicitæ. Omnia hæc frustra præparassemus, nisi, qui illa regeret, fuisset. Itaque ² ut præsidium militum, respublica ab Augusto ducem in bellum poposcit Tiberium. ^b Habuit in hoc quoque bello ³ mediocritas nostra ipsecioci ⁴ ministri locum. ⁵ Finitâ equestri militiâ, ⁶ designatus quæstor, necdum fenator æquatus Senatoribus, ⁷ & jam designatis tribunis plebis, partem exercitus ab urbe, traditi ab Augusto, perduxit ad filium ejus: in quæstura deinde, ^c remissa forte provincia, legatus ejusdem ad cun-

INTERPRETATIO.

a Itaque conscripti sunt milites, omnes veterani undique revocati sunt, viri & femina coacta sunt suppeditare pro suis facultatibus militem ex numero libertorum.

b Elsi parvi sumus, gessimus tamen honorificum munus in hoc bello.

c Postquam cessi jure sortiendi provinciam.

NOTÆ.

¹ Senatorum equitumque exacta, &c.] Duplex sensus esse potest: 1. Senatores equitæque Romani operam diligentem in hoc bellum polliciti sunt. 2. Postulatum est à Senatoribus equitibusque Romanis, ut traderent suas operas (homines qui pretio conducti aliquid operis faciunt) idque promiserunt se facturos.

² Ut præsidium militum, respublica.] Liofium, Acidalius, Vossium, aliosque sollicitos habuit hic locus. Lippius non probat ducem præsidium militum esse, cum potius dici debeat regimen. Ergo legit: præsidium ultimum. Acidalius verbis immutatis scribit: itaque ut præsidium manium Respublica Augustum, ita ducem bellum poposcit Tiberium. Vossius nihil mutat, exultans Tiberium idcirco dici præsidium militum, quod militum sanguini studiosè parcet. Boëclerus præsidium interpretatur præcium volut decusque militum. Sed quid illi omnes, alioqui eruditi viri, se impediunt ipsi in re apertâ & facili? Absque mutatione rem expedire mihi video hoc sensu: itaque ut respublica ab Augusto petiit (scilicet urbis) præsidium militum; ita ab eodem poposcit, ut Tiberius esset hujus belli dux. Atqui hic sensus efficitur ex superioribus ver-

bis: Audita vox Principis, (Augusti) Decimo die, ni caveretur, posse hostem in urbis Romæ venire conspectum. Ergo quid aliud operæ pretium erat ab Augusto petere ad urbis Romæ custodiam, quam militum præsidium: Gallicè, Une Garnison.

³ Mediocritas nostra.] Jam tunc hujusmodi formulæ loquendi usurpari ceperunt, ubi de se ipso, aut ad Principes viros sermo erat. Jam tunc, scilicet sub Tiberio, Valerius Maximus ausus est dicere, mea parvitas, pro ego.

⁴ Ministri.] Lippius non incongruè legit: ministrii. Tamen vulgaram lectionem tolerat.

⁵ Finitâ equestri militiâ.] Absoluto stato tempore metendi inter equites: Gallicè, Ayant achevé leur temps de service parmi la Cavalerie.

⁶ Designatus quæstor.] Non urbis, sed exercitus: quod munus militare est.

⁷ Et jam designatis tribunis plebis.] Aliqui emendant, & edunt: etiam designatus tribunus plebis. Quam lectionem sequi me cogit Romanæ reipublice ritus: Tribunos eligi non posse, nisi è Senatu: cum prius è plebe dumtaxat eligerentur. Hunc ritum Lippius eruit quidem è situ:

Felleius Paternus.

dem missus, quas nos primo anno acies hostium vidimus? quantis, prudentiâ ducis, opportunitatibus, furentes eorum vires universas evasimus partibus? quanto cum temperamento simul utilitatis res auctoritate Imperatoris agi vidimus? quâ prudentiâ hiberna disposita sunt? ⁵ quanto opere, inclusus custodius exercitus nostri, ne quâ posset erumpere, inopsque copiarum, & intra se furens, viribus hostis elanguesceret?

CXII. ¹ Felix eventu, forte conatu, primâ ætate belli Messalini opus mandandum est memoriæ; qui vir animo etiam, quàm gente nobilior, dignissimus qui & patrem Corvinum habuisset, & cognomen suum Cottæ fratri relinqueret, præpositus Illyrico, ² subitâ rebellione, cum semiplena ³ legione vicissima, circumdatus hostili exercitu, amplius viginti millia hostium fudit, fugavitque, & ob id ornamentis triumphalibus honoratus est. ⁴ Ita placebat barbaris numerus suus, ita fiducia virium, ut, ubicumque Cæsar esset, nihil in se reponerent. ⁵ Pars exercitus eorum proposita ipsi duci, & ad arbi-

INTERPRETATIO.

d *Quanto labore hostis inclusus est castris nostri exercitus, ne quâ posset effugere, & ut carens omni cibo, & ventis furorcm in se ipsum, debilitaretur propriis viribus.*

a *Oportet tradere litteris factum Messalini primo anno hujus belli: cuius facti exitus fuit felix, & animosa susceptio.*

b *Cum rebellio capis erumpere.*

c *Placebat quidem barbaris multitudo*

sua, & ii fidebant suis viribus; ita tamen, ut ubicumque Cæsar adesset, nullam spem in se haberent.

d *Pars exercitus eorum opposita ipsi Tiberio, & attenuata inopiâ quam perulerat ex arbitrio nostro & ad nostram utilitatem; & redacta ad famem, quæ multos absumebat, non ausa concurrere nobis offerentibus pugnam, & instructis aciem, recessit in montem Claudium, ubi se munimentis defendit.*

NOTÆ.

ad eundem in alienum sensum, meo iudicio, detorquet. At enim Velleium, non dum Senatorem, æquatum esse Senatoribus, id est, *Tribunis plebis*, in eo quod æquæ ac tribuni copiis præfuerit. Nonne magis est ad Velleii menrem: Velleium finitâ quæstuli militiâ, non modo designatum quæstorem urbis; sed etiam designatum tribunum plebis, (in quo, cum nondum esset Senator, æquatus est Senatoribus, è quibus solum tribuni plebis eligebantur) præfuisse copiis, earumque partem duxisse ad Tiberium?

⁸ *Evasimus partibus.* Reiectis variorum lectionibus 1. Rhenani: *evasimus artibus.* 2. Lipsii: *evasimus partibus.* 3. Gru- teri: *exhausimus partibus*; cum Vollio sequor editionem primam, *evasimus parti-*

bus. Quam lectionem Suetonius in vitâ Tiberii confirmat his verbis: *Batonem Pannonum ducem ingentibus donatum premiis, Ravennam transfudit, gratias referens, quod se quondam cum exercitu iniquitate loci circumclusum passus esset evadere.*

1 *Legione vicissimâ.* Legiones vulgò agnominabantur ab ordine temporis, quo conscriptæ fuerant. Erant tamen alia legionum cognomina. 1. Ab Imperatoribus: *Augusta, Claudia, Flavia.* 2. Ab Hibernis: *Gallica, Scythica, Macedonica, &c.* 3. A Diis: *Apollinaris, Minervia.* 4. Ab armis: *ferrata, &c.* 5. A locis: *fretensis*, id est, freto alita. 6. Ab insigni scutorum: *fulminatrix, victrix, &c.*

trium utilitatemque nostram macerata, perductaque ad exitiabilem famem, neque facientibus copiam pugnandi, dirigentibusque aciem, ausa congregi, occupato ² monte Claudio, munitione se defendit. At ea pars, quæ obviam se effuderat exercitui, quem Aulus Cæcina, & Silvanus Plautius consulares ex transmarinis adducebant provinciis, circumfusa quinque legionibus nostris, auxiliariisbusque, ³ & equitatu regio, (quippe magnam Thracum manum junctus prædictis ducibus Rhematalces, Thraciæ rex, in adiutorium ejus belli secum trahebat) pæne exitiabilem omnibus cladem intulit. Fugata ⁴ regionum equestris acies, fugatæ alæ, ⁵ conversæ cohortes sunt: ⁶ apud signa quoque legionum tripidatum, sed Romana virtus militi plus eo tempore ⁷ vindicatum gloriæ, quam ducibus, reliquit: qui, multum ⁸ à more imperatoris sui discrepantes, antè in hostem inciderunt, quam per exploratores, ubi hostis esset, cognoscerent. Jam igitur, in dubiis rebus semet ipsæ ⁹ legiones adhortatæ, jugulatis ab hoste ¹⁰ quibusdam tribunis militum, interempto præfecto castrorum, præfectisque cohortium, non incruentis centurionibus, ¹¹ quibus etiam primi ordines cecidere, invasere hostes: nec sustinuisse contenti, perrupta eorum acie, ¹² ex insperato victoriam vindicaverunt. Hoc ferè tempore Agrippa, qui eodem die, quo Tiberius, adoptatus ab avo ¹³ suo naturali erat, & jam ante biennium, qualis esset, apparere cœ-

INTERPRETATIO.

² Cohortes serga verterunt, legiones trepidaverunt etiam circum signa.

³ Partum.

⁴ Victoriæ præter spem retulerunt.

NOTÆ.

² Monte Claudio.] In Hungariâ & Stiria, vulgò Motay.

³ Et equitatu.] Vulgò, equitatu. Sed maluimus Acidalium sequi legentem: equitatu, quod ratio suadet. Nam ea pars inimici exercitus Romanas legiones; non autem Romanæ legiones eam inimici exercitus partem circumdederant.

⁴ Regionum equestris acies.] Gallicè, les Escadrons du Roy. (Ala, des deux ailes.) Cohortes, les Bataillons d'Infanterie.

⁵ Apud signa.] Jam observavimus signum Romanæ legionis aquilam fuisse. Cujus moris originem alii repetunt à Jove, qui aquilam insigne suæ militiæ habuit: alii à Trojanis. Sed fortè, teste Lipsio, Romani id repererunt à se ipsis, cum vicinos viderent animalium rapacium figuras in bello præferre. Aquilæ porro Romanæ forma talis erat: summæ hastæ infistebat extensis alis, & sæpè fulmen un-

guibus tenens, quasi jaculatura.

⁶ A more imperatoris sui.] Vulgò: amore imperatoris sui crepantes. Quæ verba sic tracta sunt, ut Gruterus & Lipsius non ea capere se fateantur. Itacio verò Pontano debemus, quòd restituta sunt.

⁷ Legiones.] Legiones dixit, pro legionariis militibus; unde subjecit, nec sustinuisse contenti.

⁸ Quibus etiam primi ordines, &c.] Ita in MS. legitur, ut nec audiendi sint Lipsius, Acidalius, & alii qui sic emendant: qui etiam primi ordinis cecidere; nec necesse sit cum Vossio subintelligere præpositionem (&) An Vossio non placuit hic dandi casus, quibus? Nom autem est oratio tam congrua, alicui cadere, quam alicui committi, hoc sensu: primos legionum ordines adeo pertinaciter incubuisse suis centurionibus, ut solâ nece divelli ab iis poterint.

perat, ⁹ mirā pravitāte animi atque ingenii ^h in præcipitiā conversus, patris, atque ejusdem ¹⁰ avi sui animum alienavit sibi; moxque, crescentibus in dies vitiis, ¹¹ dignum furore suo habuit exitum.

CXIII. Accipe nunc, Marce Vinici, tantum in bello ducem, quantum in pace vides principem. Junctis exercitibus, quique sub Cæsare fuerant, quique ad eum venerant, contrahitisque in una castra decem legionibus, septuaginta amplius cohortibus, ¹ quatuordecim, sed pluribus quā decem veteranorum millibus, ad hoc magno voluntariorum numero, ² frequentique equite regio; tanto denique ¹⁰ exercitu, quantus nullo unquam loco post bella fuerat civilia, omnes eo ipso læti erant, maximamque fiduciam victoriæ in numero reponebant. At imperator optimus, eorum, quæ agebat, judex, & utilia speciosius præferens, quodque semper cum facientem vidi, in omnibus bellis, quæ probanda essent, non quæ utique probarentur, ¹⁵ sequens, paucis diebus exercitum, qui venerat, ad refrendas ex itinere ejus vires moratus; cum eunt majorem, quā ut temperari posset, neque habilem gubernaculo cerneret, dimittere statuit: protecturusque longo, & perquam laborioso itinere, cujus difficultas narrari vix potest, ut neque universos quisquam auderet aggredi, ² & ²⁰ partem digredientium suorum quisque metu linium universi tentare non possent, remisit eō, unde venerant, & ipse, asperitatis hic mis initio regressus ³ Sisciam, legatos, inter quos ipsi fuimus, partitis præfecit hibernis.

CXIV. ¹ O rem dictu non eminentem, sed solidā verāque vir-

INTERPRETATIO.

^h Ad pernicioſa conſilia.

² Et multis equitum turmis, quas reges adduxerant.

NOTÆ.

⁹ *Mirā pravitāte animi.*] Suetonius inter alios ingenium ſordidum & ſerax Agrippæ tribuit. Hunc Dio vocat ira præcipitiū hominem; auſum etiam *Novercæ* animum Liviz, & Auguſto paternorum bonorum detentionem exprobrare. Tacitus 1. Ann. eum eundem bonarum artium & robore corporis ſtolidè ſeracem, nullius tamen flagitii compertiū memorat. ¹⁰ *Avi ſui animum.*] Auguſti, à quo in exilium pulſus eſt.

¹¹ *Dignum furore ſuo exitum.*] Suā temeritate. Hoc primum imperii Tiberiani facinus, adulationis velo hic obductum Dio revelavit his verbis: *Agrippam Nolā miſſo percuisse (Tiberius) necavit. Quam eadem cum poſtea injuſſu ſuo ſa-*

Elam diceret, eique, qui ſeciſſet, minaretur; non tamen ultus eſt. Quod variis ſermonibus locum dedit.

¹ *Quatuordecim.*] Eruditus Lipſii conjectura placuit, hic ſcilicet adijciendum eſſe: *aliis, Gallicis, quatuor corpora de Cavalerie.*

² *Et partem digredientium ſuorum.*] Senſus eſt: & ne hoſtes quoque poſſent oppugnare partem eorum, qui à ſe Tiberio digrediebantur, propter hunc metum, ne ſcilicet ſui fines aliorum, qui remanebant, incurſionibus paſerent.

³ *Sisciam.*] Olim erat urbs Pannoniæ ſuperioris: nunc pagus vulgò, *Siffeg.*

¹ *O rem dictu non eminentem.*] Senſus eſt: narraturus ſum rem dictu quidem

tute atque utilitate maximam, experientiâ suavissimam, humanitate singularem! Per omne belli Germanici Pannonique tempus, nemo è nobis, gradûmve nostrum aut præcedentibus, aut sequentibus, imbecillus fuit, cujus salus ac valetudo non ita sustentaretur Cæsaris curâ, tanquàm distrahissimus ille tantorum onerum mole huic uni negotio vacaret animus. Erat desiderantibus paratum ² junctum vehiculum; ³ lectica ejus publicata, ⁴ cujus beneficium cum alii, tum ego sensi. Jam medici, jam apparatus cibi, jam in hoc solum importatum instrumentum ⁵ balinei, nullius non succurrit valetudini. Domus tantum, ac domestici deerant: ceterum nihil, quod ab illis aut præstari, aut desiderari posset. Adjiciam illud, quod, quisquis illis temporibus interfuit, (ut alia quæ retuli) agnoscat. protinus. Solus semper e quo vectus est; solus cum iis, quos invitaverat, majore parte æstivarum expeditionum, ⁶ cenavit sedens; ⁷ non sequentibus disciplinam, quatenus exemplo non nocbatur, ignovit; admonitio frequens inerat, & castigatio, vindicta rarissima: agebatque medium, plurima dissimulantis, aliqua inhibentis. ⁸ Hiems emolumentum parati belli contulit, ⁹ sed insequenti æstate omnis Pannonia, reliquiis totius belli in Dalmatiâ manentibus, pacem petiit. ¹⁰ Ferocem illam

INTERPRETATIO.

a. *Ejus lectica erat sacra publica.*

b. *Peperit iis, qui non observabant disciplinam, dum non prædabatur perniciosum exemplum; admonebat & obviabat sæpe eos, qui peccaverant, puniebat autem rarissimè; & tenebat quoddam medium plurima dissimulans, nonnulla prohibens.*

c. *Hiems astutus commo dum consummasti belli.*

d. *Spero me narraturum ordine, prolixioribus libris, quomodo tot millia militum illorum ferocium, qui paulo antea minati erant servitutem Italia, deposuerint arma, quibus usi erant ad ripam fluminis vocati Balthini; quomodo universi provoluti sint ad pedes Tiberis: quomodo ex amboâ duobus Baione & Pincte, altissima flumina vitis, unus capus sis, alter cerè deditus.*

NOTA.

minimè speciosam; sed maximam, si eam solidâ veraque virtute, & utilitate metiamur; & suavissimam iis, qui experti sunt; quæque singularis est humanitatis nota.

² *Junctum vehiculum.*] Idem planè legitur apud Livium: *juncto vehiculo uti*, id est, juxta Gellium lib. 20. cap. 1. *Jumento uti.* Est quidem jumentum pecus quodlibet aut farsinas gerens, aut plaustrum trahens, aut terram excolens: sed præterea significat, *inquit*, vehiculi genus, quod junctis pecoribus trahitur, quodque veteres dixerunt *junctum vehiculum*.

³ *Cujus beneficium.*] In MS. non erat:

beneficium, quod addidit de suo Rhennanus. Mallet Vollius cum Lipsio substituere: *utrum*.

⁴ *Balinei.*] Instrumento Balinei significatur supellex quælibet idonea balneo. *Balaneus* Græci appellant; quo sanitatis causa utebantur, ut per sudores elicerent malignos vapores.

⁵ *Cenavit sedens.*] Romani in cibo capiendi vulgo discumbebant; non more nostro sedebant. Hinc lectus dicitur Plinio *discubitorium*, super quo cenaturi discumbebant.

⁶ *Sed insequenti.*] Auctore Lipsio legitur: & *insequenti*.

tot millium juventutem, paulò antè servitutem minatam Italiæ, conferentem arma, quibus usa erat apud flumen nomine ⁷ Bathinum, profertentemque se universam genibus imperatoris, Batonemque & Pinem, excelsissimos duces, caprum alterum, ⁸ alterum deditum, iustis
 5 voluminibus ordine narrabimus, ut spero. Autumno victor in hiberna reducitur exercitus, cujus omnibus copiis à Cæsare Marcus Lepidus præfectus est, ⁹ vir nominis ² ac fortunæ eorum proximus, quem in quantum quisque aut cognoscere, aut intelligere potuit, in tantum miratur ac diligit, tantorumque nominum, quibus ortus est, orna-
 10 mentum iudicat.

CXV. Cæsar ¹ ad alteram belli Delmatici molem animum atque arma contulit; in quâ regione quali adjutore legatoque fratre meo, Magio Celere Velleiano, usus sit, ipsius patrisque ejus prædicatione testatum est, ² & amplissimorum honorum, quibus triumphans cum
 15 Cæsar donavit, signat memoria. Initio æstatis Lepidus, educto hibernis exercitu, per gentes integras, immunèque adhuc clade belli, & eo feroces ac truces, tendens ad Tiberium imperatorem, & cum difficultate locorum, & cum vi hostium luctatus, magna cum clade obstitentium, ³ excisis agris, exultis ædificiis, cæsis viris, lætus vi-
 20 storîa, prædâque onustus, pervenit ad Cæsarem; & ob ea, quæ si propriis gessisset auspiciis, triumphare debuerat, ⁴ ornamentis trium-

INTERPRETATIO.

e Vir qui proximè accedit ad famam & ad fortunam suorum: quem quisque admiratur, & amat, & iudicat esse decus illustrium majorum à quibus, oriundus

*est, prout potuit illum cognoscere & pemi-
 tus perspicere.*

a Vastatis agris.

NOTÆ.

⁷ *Bathinum.*] Scribe cum Pontano: *Bathinum.* Fluvius est Picenorum in Aprutio. Interamnâ urbem alluens, & ad Flavianum castrum in mare Adriaticum exiens.

⁸ *Alterum deditum.*] Vossius addit, *à se deditum*, auctore Dione, qui Batonem docet ad Tiberium sponte venisse, seque dedidisse. Quam notulam Rhenano debere se proficietur.

⁹ *Ac fortuna eorum proximus.*] Vossius aliique rectè emendant & legunt: *suorum*, scilicet Emiliorum: è quâ gente Lepidus erat.

¹ *Ad alteram belli Delmatici molem.*] Ad aliud bellum, quod restabat in Dalmatiâ æquè difficile.

² *Et amplissimorum honorum.*] Lipsius legit: *Donorum*, quia mox de fratre & de se: *quem* (triumphum) *mibi fra-*

trique meo inter præcipuos præcipuisque donis adornatos viros comitari contigit. Notus mos triumphorum, in quibus coronæ, torques & phaleræ bello meritis dabantur. Si tamen servas, *bonorum*, intellige triumphales honores.

³ *Ornamentis triumphalibus.*] Hæc ornamenta & insignia erant corona, patera aurea, sella curulis, scipio eburneus, tunica palmata, toga picta, laurea; quibus appellationem imperatoris adjicit Onuphrius: sed falsò, ut notat Schegkxius ex Tacito *Ann.* 3. & ex Velleio, infra de Blasio: qui post paucos annos *Procos.* in Africa ornamenta triumphalia cum (videns imperatoris appellationem, tanquam Augustus aliquid, ab ornamentis triumphalibus distingui) *appellatione imperatoris* meruit.

phalibus, consentiente cum judicio principum voluntate senatus, donatus est. Illa ætas maximi belli consummatus effectus, quippe * Daurisi & Desitiates Delmatæ, situ locorum ac montium, ingeniorum ferociâ, mira etiam pugnandi scientia, & præcipuè angustis saltuum pænè inexpugnabiles, non jam ductu, sed manibus atque armis ipsius Cæsaris tum demum pacati sunt, cum pænè funditus eversti forent. Nihil in hoc tanto bello, nihil in Germaniâ aut videre majus, aut mirari magis potui, quàm quodd imperatori nunquam adeo ulla opportuna viâ est victoriæ occasio, ^b quam damno amissi pensaret militis: semperque visum est gloriosum, quodd esset tutissimum; & ¹⁰ antè conscientie, quàm famæ, consultum; nec unquam consilia ducis judicio exercitus, sed exercitus providentiâ ducis rectus est.

CXVI. Magna in bello Delmatico experimenta virtutis, in multis ac difficiles locos præmissus ¹ Germanicus dedit; celebris etiam operâ diligenti ² Quintus Julius Postumus, vir consularis, præpositus ¹⁵ Delmatæ, ornamenta meruit triumphalia: quem honorem ante paucos annos Passienus & Cossus, viri quibusdam diversis virtutibus celebres, in Africâ meruerant. Sed Cossus victoriæ testimonium etiam in cognomen filii contulit, adolescentis in omnium virtutum exempla geniti. At Postumi operum Lucius Apronius particeps, illâ quoque militiâ eos, quos mox consecutus est, honores excellenti virtute ²⁰ meruit. Urinam non majoribus experimentis testatum esset, quantum in omni re Fortuna posset; sed in hoc quoque genere abundè agnosci vis ejus potest, ¹ nam & Sejanus, vir antiquissimi moris, & præscam

INTERPRETATIO

^b Quam velles emere jacturâ suorum militum.

NOTÆ

4 Daurisi & Desitiates Delmata.] Illyrici populi in Dalmatiâ. Vossius pro Daurisi substituit Pirusta ob litterarum vicinitatem, cum in MS. esset: *Pernisa ade Sitiates Delmata*. Ad id probandum movet, quod hos populos situ locorum ac montium pænè inexpugnabiles esse Velleius dicat. Nam *Pirusta* in confinio Dalmatiæ, & Macedoniæ ad ortum siti sunt, ad Glanam fluvium, juxta Scardum montem, qui magnâ parte eos ambit. Vignereo nuoc dicuntur *Albanesi*.

1 Germanicus.] Drusi ex juniore Antoniâ filius, C. Cæsaris Caligulæ pater, à Tiberio patruo adoptatus.

2 Q. Julius Postumus.] Schægrius ex Tacito 4. *Annal.* Putat illum esse, quem Sejanus post Drusi mortem ad tollendos

Germanici liberos delegerat socium. Falso putat: affirmant enim Pighius & Vossius ex Floro lib. 4. cap. ultimo, intelligendum hoc loco esse C. Vibium Postumum. Sanè ex Rhenani editione variisque Bornerii lectionibus liquet in MS. expressum fuisse: *Celebri etiam opera diligenti quibus Jul. Postumus*. Unde Vossius sic legit: *Celebri etiam opera diligenti quibus Vibius Postumus*.

3 Nam & Sejanus.] Hæc certè in Sejanum non cadunt, ut bene Liplius observavit, qui equestri loco provincias aut exercitus non rexit, quare Liplius vult legi: *nam & Blasus*. Causa suspitionis ex Velleii capite cxxv. ubi 1. dicit Junium Blasum in Illyrico celeberrimâ militiâ fuisse, &c. 2. interfecit, ut prædiximus.

gravitatem semper humanitate temperans, in Germaniâ Illyricoque, & mox in Africa, splendidissimis functus ministeriis, non merito, sed materiâ adipiscendi triumphalia, ^a defectus est. Et Aulus Licinius Nerva Silianus, Publii Silii filius, ^b quem virum, ne qui intellexit quidem, abundè miratus est, ne nihil non optimo civi, simplicissimo duci perisset, præreptus immaturè, & fructu amplissimæ principis amicitie ^c, & consummatione evectæ in altissimum paternumque fastigium imaginis, defectus est. Horum virorum ^d mentione si quis quæsisse me dicet locum, fatentem arguet. ^e Neque enim iustus sine mendacio candor apud bonos crimini est.

CXVII. ^a Tantum quòd ultimam imposuerat Pannonico ac Delmatico bello Cæsar nanum, cùm, intra quinque consummati tanti operis dies, funestæ ex Germaniâ epistolæ, cæli Vari, trucidatarumque legionum trium, totidemque alarum, & sex cohortium, ^b velut in hoc saltem tantummodò indulgente nobis fortunâ, ^c ne occupato duce. ^d Et causa, persona, moram exigit. Varus Quinctilius,

INTERPRETATIO.

^a Privatus est.
^b Vir, quem si qui illum inspexerant optimè, non poterant satis admirari; ut nihil esset, quod civi optimo, & dux suorum caudæ non amisisset, exitiis mortis immaturè, privatus est fructu maximæ amicitie imperatoris, erga ipsum nec potuit assequi altissimam illam fortunam, ad quam suus pater pervenerat, & cuius ideam animo conciperat.
^c Nam nuda rerum expulsiō sine men-

dacio non meretur ullam vituperationem apud bonos.

^a Vix Cæsar finierat bellum Pannonia & Dalmatia, cum quinto die post consummationem tanti operis, allata sunt ex Germaniâ tristes litteræ de clade Vari, & de cæde trium legionum, & totidem turmarum equestrum, & sex cohortium, fortissimè saltem velut obsequente nobis in eo, quod hac clade non consisteret occupatio alibi Tiberio.

NOTÆ.

Ubi autem de Junio & Illyrico aliquid prædictum, nili hic? Ad eæ quod Junio Bæzio convenit Africæ præfectura, cuius hic quoque mentio est. Turbat tamen; quod aii Velleius Junium Blazum defectum materiâ adipiscendi triumphalia: nam ea retulit ex Africâ. Sed Velleii verba ad Germaniam & Illyricum tantum restringenda sunt.

^a Et consummati, ne c. ella, &c.] Præter huius loci sensum, quem habes in interpretatione: Ecce assero alium, in quo inest aliqua Romani moris notitia: ^b privatus est fructu maximæ amicitie imperatoris erga ipsum, & perscutione contulii quo cœlinabatur ex o. ne summa imaginem ad a. tignum c. m. n. ad quod pater suum extulerat. Hoc sensu sumere-

tur imago pro nobilitate, & pro familiæ stemmatis.

^c Attentione.] Acidalius legit: *mentioni*. ¹ Ne occupato duce.] Aliquis hic locus videtur mutilus. 1. Gruterus animadvertit j. l. m. tantummodo superflue dicti. 2. Liphos, ut ibi videtur, lacunam supplet unico verbo: *ne occupato duce sciverit*. Sed quare mutilus hic locus? Habent verba, ut patet, facilem sensum: nimirum in eo positam fuisse fortunæ indulgentiam, quod Vari clades non acciderit, occupato & districto alibi duce Tiberio. Quia locus fortissimè fuit, ut hostis usus victoria latius arma protulisset, nili obvium inum esset.

^d Et causa, persona, moram exigit.] Omnia lectione Delbenii: *si d. causa per-*
illustri

illustri magis quàm nobili ortus familiâ, vir ingenio mitis, moribus quietus, ^b ut corpore & animo immobilis, otio magis castrorum, quàm bellicæ affectus militiæ; ^c pecuniæ verò quàm non contemptor, Syria, cui præfuerat, declaravit; quam pauper divitem ingressus, dives pauperem reliquit: is cùm exercitui, qui erat in Germaniâ, ⁵ præfesset, concepit esse homines, qui nihil, præter vocem membraque, haberent hominum; quique gladiis domari non poterant, posse jure mulceri. ^d Quo proposito mediam ingressus Germaniam, velut inter viros pacis gaudentes dulcedine, jurisdictionibus, agendoque ¹ pro tribunali ordine, trahebat æstiva. 10

CXVIII. At illi, quod, nisi expertus, ¹ vix credebat, in summâ feritate versutissimi, ² natumque mendacio genus, simulantes fictas litium series, & nunc provocantes aliter alterum injuriâ, nunc agentes gratias, quod eas Romana justitia finiret, feritâsque sua, novitate incognitæ disciplinæ, miscesceret, & solita armis discerni, jure ¹⁵ terminarentur, in summam fœcundiam perduxere Quinctilium. Usque eò, ut se prætorem urbanum in foro jus dicere, non in mediis Germaniæ finibus exercitui præesse crederet. Tum juvenis, genere nobilis, manu fortis, sensu celer, ultra barbarum promptus ingenio, nomine Arminius, Sigimeri, ² principis gentis ejus filius, ardorem ²⁰ animi vultu oculisque præferens, ^b assiduus militiæ nostræ prioris comes, & jam civitatis Romanæ jus equestremque consecutus gradum, segnitiam ducis in occasionem sceleris usus est; haud imprudenter speculatus, neminem celerius opprimi, quàm qui nihil timeret; & frequentissimum initium esse calamitatis, Securitatem. Primò ²⁵ igitur paucos, mox plures in societatem consilii recipit; opprimi posse Romanos, & dicit & persuadet; decretis facta jungit; tempus infi-

INTERPRETATIO.

^b *Æquè corpore & mente tardius.*

^c *Syria verò, quam rexerat, patefecit quod non pecuniam aspernabatur.*

^d *Hæc cogitatione progressus in medium Germania, trahebat æstivam, quâ si bellum, reddendo jus, & precipiendo*

tribunali gradu, quasi hüllet inter homines amantes dulcedinem pacis.

^a *Et gens nata dissimulationi.*

^b *Qui diu militaverat inter nos superioribus bellis.*

NOTÆ.

finem moram exigit. Ei neglectâ observatione Gruteri, qui *causa* ablativo casu accipit, secuti sumus Lipsii lectionem: *sed causa, & persona, moram exigit*, hoc sensu: sed hujus causa cladis, & Varus qui illam accepit, possulant ut in iis consistamus.

³ *Pro tribunali ordine.* Has duas vo-

cellimus Paternulus.

ces existimo cum Lipsio conjungendas simul esse: *pro tribunali ordine.* Id est, è loco sive sede, unde jus tanquam judex reddebat.

¹ *Vix credebat.* Lipsius legit: *vix credit.*

² *Principis gentis ejus.* Cætorum de quibus suprâ.

diarum constituit. Id Varo per virum ejus gentis fidelem, clarique nominis Segeſten indicatur: ſed prævalebant jam fata conſiliis, omnemque animi ejus aciem³ præſtinxerant. Quippe ita ſe res habet, ut plerumque,⁴ qui fortunam mutaturus eſt, conſilia corruptat, efficiatque, quod miſerrimum eſt, ut, quod accidit, id etiam merito accidiffe videatur, & caſus in culpam tranſeat. Negat itaque ſe credere, ^c ſpemque in ſe benevolentia ex merito æſtimare profuturum.

^d Nec diutiùs, poſt primum indicem, ſecundo relictus locus.

- CXIX. Ordinem atrociffimæ calamitatis, quâ nulla, poſt Craſſi
- 10 in Parthiſ damnum, in externis gentibus, gravius Romanis fuit, juſtis voluminibus, ut alii, ita nos conabimur exponere: ¹ nunc ſumma deſcenda eſt. Exercitus omnium fortiſſimus, diſciplinâ, manu, experienciâque bellorum inter Romanos milites princeps, ² marcere Ducis, perſidiâ hoſtis, iniquitate fortunæ circumventus, cum ne pugnandi quidem egregiè occaſio, in quantum voluerant, data eſſet miſeris, caſtigatis etiam quibuſdam gravi poenâ, quia Romanis & armis & animis uſi fuiſſent, incluſus ſilvis, paludibus, inſidiis, ab eo hoſte ad interneconem trucidatus eſt, quem ita ſemper more pecudum trucidaverat, ^b ut vitam aut mortem ejus nunc ira, nunc venia temperaret. Duci plus ad moriendum, quàm ad pugnandum, animi fuit. Quippe ³ paterni avitque exempli ſucceſſor, ſe ipſe tranſfixit. At è præfectis caſtrorum duobus quàm clarum exemplum Lucius Eggius, tam turpe Cejonius prodidit; qui, cum longè maxi-
  - 20

I N T E R P R E T A T I O.

^c Et denuſtat ſe metiri fiduciam, quam habere debet in benevolentia Germanorum erga ſe, officiis ſuis erga ipſos.

^d Nec longo tempore poſt primum delatorem opportunitas fuit audiendi alterius.

^a Langore imperatoris.

^b Ut decerneret de vitâ militum pro ut tantum ſuaſebant nunc ira, nunc miſericordia.

N O T A.

³ Præſtinxerant. Num potius Vellieus ſcripſit: præſtruxerant, quod idem eſt atque obſtruxerant: quo modo Julius Cæſar: perituris oculis obſtruxit fortuna. Apud Ciceronem quidem Philip. 12. legitur: Præſtinxerat aciem animi D. Bruti ſalus. Sed fortè idem eſt error.

⁴ Qui fortunam mutaturus eſt.] In Autographo, teſte Voſſio, pro eſt, erat Deus. Quæ vox omitti non debuit. Idem Voſſius pro qui cenſet eſſe reponendum cui, rectiſſimè.

¹ Num: ſumma deſcenda eſt.] Nunc oportet eam cladem deplorare breviter, & omnibus quaſi ſimul comprehenſis.

Non omittendus eſt Auguſti luſus, de quo reſert Suetonius cap. 23. Eum ad viſitandâ clade conſervatum eſſe, ut per continuos meſes barba capilloque ſubmiſſo caput interdum ſoribus illideret vociferans: Quincilii Vire, redde legiones.

² Paterni avitque.] Ejus pater Varus Quincilius in bello Philippenſi, ut vidimus ſuprà cap. 71. cum ſe inſignibus honorum velaviſſet, liberi manu interfectus eſt. De avo non tam obvium, Lipſius tamen reperit apud Cæſarem 1. civ. bell. Quincilium Varum quaſtorem L. Domitii fuiſſe: ut probabiſe ſit, eum aut in Phariſaliâ, aut in Africa ſic periſſe.

nam partem absumpssisset acies, ^e auctor deditiois, supplicio, quam prælio, mori maluit. ¹ At Vala Numonius, legatus Vari, cetera quietus ac probus, diri auctor exempli, spoliatus equite peditem relinquens, fuga cum alis Rhenum petere ingressus est, quod factum ejus fortuna ulta est. Non enim desertis superfluit, sed desertor occidit. ⁵ Vari corpus semiustum hostilis laceraverat feritas, caput ejus abscissum, latumque ad Maroboduum, & ab eo missum ad Cæsarem, ^d gentilitii tandem tumuli sepulcrâ honoratum est.

CXX. His auditis, revolat ad patrem Cæsar: perpetuus patro-
nus Romani Imperii, ^a assuetam sibi causam suscipit. Mittitur ad Ger-
maniam, Gallias confirmat, disponit exercitus, præsidia munit; se
magnitudine suâ, non fiduciâ hostium, metiens, ^b qui Cimbricam
Teutonicamque militiam Italiæ minabantur; ultra Rhenum, cum
exercitu, transgreditur. ¹ Arminio terito, quem arcuisse pater & par-
triâ contenti erant, penetrat interius, ^c aperit imites, vastat agros, ¹⁵
urit domos, fundit obvios, maximâque cum gloriâ incolumi om-
nium, quos transduxerat, numero, in hiberna revertitur. Redda-
tur verum Lucio Asprenati testimonium; qui, legatus sub avunculo
suo Varo militans, navâ virilique operâ duarum legionum, quibus
præerat, exercitum immunem tantâ calamitate servavit; ^d maturêque ²⁰
ad inferiora hiberna descendendo, vacillantium etiam cis Rhenum si-
tarum gentium animos confirmavit, ^e Sunt tamen, qui, ut vivos ab
eo vindicatos, ita jugulatorum sub Varo occupata crediderint patri-
monia, hæreditatêque excisi exercitus, in quantum voluerit, ab eo
aditam. Lucii etiam Cæditii, præfecti castrorum, eorumque, qui unâ

INTERPRETATIO.

^e *Suasor, ut se in hostium potestatem traderent, &c.*

^d *Tandem mandatum est, cum bono-rificiis exequiis, tumulo sua familia.*

^a *Quam tueri solitus erat.*
^b *Qui mimilabantur Italia bellum par-bello Cimbrorum ac Tentonum.*

^c *Latiores vias facit*
^d *Et citò recedendo in hiberna ad in-*

*feriorem Rhenum continuit in officio nu-
tantes animos nationum, qua sunt citra
hunc fluvium.*

^e *Sunt tamen, qui putaverunt quòd,
si liberaverat milites viros, invasisset
etiam in bona eorum, qui sub ara truci-
dati fuerant, & quòd in se transulisset,
ad arcitrium suum, pecuniam reliquam
ab exercitu deleta.*

NOTÆ.

³ *At Vala Numonius.* Ursinus ex argen-
teo denario sic legit, cum in manuscripto
Velleii codice legeretur: *Valnumonius*.
Addit Ursinus se credere Valam Numo-
nium eum esse ad quem Horatius scripsit
epistolam 15. lib. 1. Ubi Vossius dubitat,
an non potius scribendum sit; *Ad On-
ymonium Valam*; & in Velleio, *Vala
Umonius*, ut Golzius ex Lauredani nu-

misfate expressit, & Cruquius ad prædi-
ctam Horatii epistolam monet.

¹ *Arminio terito.* Ita Rhenanus Vos-
siana lectio paulo diversa est: *arma infest
hosti quem*, &c. hoc sensu; Rhenum
transgreditur, & ultro petit in suis sedi-
bus Arminium, quem arcuisse à nostris
satis habebant Augustus & cives.

circumdati ² Alifone, immensis Germanorum copiis obsidebantur, laudanda virtus est: qui omnibus difficultatibus superatis, quas inopia rerum intolerabiles, vis hostium faciebat inextinguibiles, nec temerario consilio, nec segni providentiâ usi, speculatique opportunitatem, ferro ⁵ sibi ad suos peperere redditum. Ex quo apparet, Varum sane gravem, & bonæ voluntatis virum, ³ magis imperatoris defectum consilio, quam virtute destitutum militum, se magnificentissimumque perdidisse exercitum. Cùm in captivos sæviretur à Germanis, præclari facinoris auctor fuit Calvus Cælius, vetustate familiæ suæ dignissimus; qui, com-
¹⁰ plexus catenarum, quibus victus erat, seriem, ita illas inlinit capiti suo, * ut protinus pariter sanguinis cerebrique in fluvio expiraret.

CXXI. ² Eadem & virtus & fortuna, subsequenti tempore, ingressa animam Imperatoris Tiberii fuit, quæ initio fuerat; qui, concussis hostium viribus, classicis peditumque expeditionibus, cùm res
¹⁵ Galliarum maximæ molis, accensæque plebis ¹ Viennensium dissensionem, coercitione magis, quam pœnâ, molisset, & senatus populûsque Romanus, postulante patre ejus, ut æquum ei jus in omnibus provinciis exercitibusque esset, quàm erat ipsi, decreto complexus esset; [etenim absurdum erat, non esse sub illo, quæ ab illo vindicabantur; & qui ad opem ferendam primus erat, ad vindicandum honorem non judicari parem] in urbem reversus, jampridem debitum, sed continuatione bellorum dilatum, ex Pannoniis Delmatique egit triumphum. Cujus magnificentiam quis miretur ² in Cæsare?

INTERPRETATIO.

² Eadem virtus, & eadem fortuna, quæ initio Tiberium comitata fuerat, eum adhuc comitata est subsequenti tempore. It reversus Romam debilitatis viribus hostium expeditionibus navalibus & terrestribus, postquam composuisset difficillima negotia Galliarum, & dissidia inflammata Viennensium; postquam Senatus & populus Romanus edixisset, rogatus ejus pa-

tris, ut haberet in omnibus provinciis, & exercitibus eandem potestatem, quam ipse habebat (nam non erat æquum non judicari æquè dignum honoribus eum, qui primus auxilium præstabat patriæ;) is, inquam, Tiberius egit triumphum qui jam dudum ipsi debebatur ob victorias, quas retulerat ex Pannoniis & Delmatibus; sed quem continua bella retardaverant.

NOTÆ.

² Alifone.] Urbs est non procul ab ortu Lippie in Vvestphaliâ, vulgò *Elfen*. Aliis dicitur *Iselbug* in Gueldria ad fluvium Isalam: H. Junio *vesel* in Ducatu Clivenfi ad Rhenum: verum, opinor, male.
³ Magis imperatoris defectum consilio.] Sensus est: amississe exercitum suâ potius, quam militum culpâ; & caruisse magis prudentiâ quæ inesse debet imperatori, quàm generosis militibus.

⁴ Ut protinus pariter sanguinis, &c.] Ut statim moreretur profuso sanguine simul, & sparso ex vulnere cerebro.

¹ Viennensium.] Incolæ sunt Viennæ, quæ urbs est Galliarum ad Rhodanum, & cujus tractus in Delphinatu, Viennensis dicitur, vulgò, *Le Viennois*.

² In Cæsare.] Id est, cùm Cæsar esset is, qui triumpharet.

fortunæ verò quis non miretur indulgentiam? Quippe omnes eminentissimos hostium duces non occisos fama narravit, sed victos triumphum ostendit. Quem mihi fratrique meo, inter præcipuos, præcipuisque donis adornatos viros, comitari contingit.

CXXII. Quis non inter reliqua, quibus singularis moderatio Tiberii Cæsaris elucet, atque eminet, hoc quoque miretur, quòd, cum sine ulla dubitatione septem triumphos meruerit, tribus contentus fuerit? Quis enim dubitare potest, quin ex Armenia recepta, & ex rege ei præposito, cujus capiti¹ insigne regium suâ manu imposuerat, ordinatisque rebus Orientis, ovans triumphare debuerit? 1. & Vindelicorum Rhætorumque victor, curru urbem ingredi? fractis deinde post adoptionem, continuâ triennii militiâ, Germaniæ viribus, idem illi honor & deferendus, & recipiendus fuerit? Et, post cladem sub Varo acceptam, ocius prosperrimo rerum eventu, eadem excisa Germania, triumphum summi ducis adornare debuerit? Sed 2. 5 in hoc viro, nescias, utrum magis mireris, quòd laborum periculumque semper excessit modum, an quod honorum temperavit.

CXXIII. Venitur ad tempus, in quo fuit plurimum metus. Quippe Cæsar Augustus, cum Germanicum, nepotem suum, reliqua belli patratum, misisset in Germaniam, Tiberium autem filium 2. missurus esset in Illyricum, ad firmandam pacem, quæ bello subegerat, prosequens eum, simulque interfuturus³ athletarum certaminis ludi-

INTERPRETATIO.

¹ Nam quis potest dubitare, quin meruerit triumphum ovationis, quòd recuperavit Armeniam, quòd ei præfecit regem, cujus super caput posuerat insigne regium; & quòd ordinavit negotia Orientis. Quis potest dubitare, quin victor & Vindelicorum & Rhætorum debuerit intrare Romanum curru: quin deinde debuerit

hic honor ei tribui; & quin debuerit eundem recipere, consumptis post adoptionem suam viribus Germania, continuo trium annorum bello; & quin eadem Germania eversa statim à clade quam acceperamus sub Varo, debuerit ornare triumphum maximi imperatoris.

NOTÆ.

³ Quippe omnes eminentissimos, &c.] In eo fuit indulgentia fortunæ, tum quòd, ejus honoris causâ, hostium clarissimi duces non occisi in prælio, sed capti fuerint: tum quòd eos fortuna victos ostenderit prius in triumpho, quam captos fama narraverit. Hostium duces captos Romani imperatores reservabant in triumphum, ut his per eum ductis pulcherrimum spectaculum, fructumque victoriæ populus Romanus percipere posset. Sed cum de foro in Capitolium triumphalem curru flexere incipiebant, illos in carcerem duci jubebant; idemque dies & victoribus imperii sive triumphis, & victis

vix finem faciebat. Ita Cicero Orat. 10. lib. 5. in Verrem, num. 76.

¹ Insigne regium.] Diadema; intellige porro Tigralem, cui impositum est hoc insigne regium.

² Ovans triumphare.] De Ovatione supra cap. 96. n. 5. Addo ovationem, quæ minor est triumphus, ab ove dictam esse; quod ovantibus mos esset ovem immolare.

³ Athletarum.] Hoc nomine Gymnici omnes intelliguntur, luctatores, cursores, pugiles, item disci & saltu certantes. Athletæ, inquam, dicti sunt à verbo Græco ἀθλᾶν quod est certo.

cro, quod ejus honori sacratum à Neapolitanis est, processit in Campaniam: ^a quamquam jam motus imbecillitatis, inclinaturque in deterius principia valetudinis senserat; tamen obnitente vi animi, profecutus filium, digressusque ab eo Beneventi, ipse Nolam petiit, & ingravescente in dies valetudine, cum sciret, quis, volenti omnia post se salva remanere, accersendus foret, festinanter ^a revocavit filium. Ille ad patrem patriæ expectato revolavit maturius. Tum, fecurum se Augustus prædicans, circumfususque amplexibus Tiberii sui, commendans illi sua, atque ipsius opera, ^b nec quidquam jam de fine, si fata poscerent, recusans, subrefactus primo conspectu, alloquioque carissimi sibi spiritus, mox, cum omnem curam fata vincerent, in sua resolutus initia, Pompeio Apuleioque Consulibus, septuagesimo sexto anno animam cælestem ^a cælo reddidit.

CXXIV. Quid tunc homines timuerint, quæ sanatus trepidatio, quæ populi confusio, quis orbis metus, in quam arto salutis exitique fuerimus confinio, neque mihi tam festinanti exprimere vacat; neque, cui vacat, potest. Id solum voce publicâ dixisse habeo; cuius urbis ruinam timueramus, eam ne commotam quidem sensimus. Tantaque unius viri majestas fuit, ut nec bonis, neque contra malos opus armis foret. ^a Una tamen veluti luctatio civitatis fuit;

INTERPRETATIO.

^a *Quamvis jam sensisset motus debilitatis, & initia valetudinis labentis in pejus, tamen, vi animi contra nitente, committatus filium, & digressus ab eo Beneventi, ipse Nolam ivit; & morbo eresciente in dies, revocavit filium celeriter, cum sciret, quis esset, quem oporteres advocari, si vellet omnia remanere in bono statu post suam mortem. Ille protinus rediit ad patrem patria citius, quam expectatus fuerat.*

^b *Et mihi jam recusans de morte, si fata peterent, paulum recreatus primo*

aspectu, & alioquo hominis, quem unicus diligebat; mox, satis superantibus omnem curam, dissolutus in principia, ex quibus compositus erat, reddidit cælo animam, quam inde acceperat, ætatis anno septuagesimo sexto, sub consulatu Pompeii & Apuleii.

^a *In urbe tamen fuit una quasi concertatio, hinc Senatus & populi Romani emittentis obtinere à Cesare, ut succederet loco patris; illine Tiberii rogantis, ut sinerent se esse potius aequalem omnibus civem, quam inter eos dominum.*

NOTÆ.

^a *Revocavit filium.*) Longè aliter Tacitus. At Tiberium properis Livie litteris accitum; neque satis compertum esse, spirantem adhuc Nolæ Augustum, an exanimem repererit. Aeribus namque custodiis domum, viasque Livia seplebat, lantosque interdum vulgabat nuntios, donec provilis, quæ tempus monebat, Augustum excessisse simul & rerum potiri Neronem fama ipsa nuntiavit.

³ *Cælo reddidit.*) Anno Christi 14. deci-

mo quarto Kal. Septemb. cum annos à primo edito Magistratu vixisset 36. ab Antonii necesse tres & quadraginta solidos. Augustum obiisse non sine suspitione veneni à Liviâ dati referunt Dio lib. 55. Suetonius cap. 98. & Tacitus 1. *Annales*. De Nolâ ubi dicunt eum obiisse, non inter omnes veteres constat. Nam id Atellæ in Campania contigisse scripserunt Eutropius & Eusebius.

pugnantis cum Cæsare Senatûs Populique Romani, ut stationi paternæ succederet; illius, ut potius æqualem civem, quàm eminentem liceret agere principem. ¹ Tandem magis ratione, quàm honore, victus est; cum, quidquid tuendum non suscepisset, periturum videret: solique huic contigit, pænè diutius recusare principatum, quàm ⁵ ut occuparent eum, alii armis pugnaverant. ^b Post ² redditum cælo patrem, & corpus ejus humanis honoribus, nomen divinis honoratum, primum Principalium ejus operum fuit, ³ Ordinatio comitiorum; quam, manu suâ scriptam, ⁴ Divus Augustus reliquerat. ^c Quo tempore mihi fratrique meo, ⁵ candidatis Cæsaris, proximè à nobis ¹⁰ lissimis ac sacerdotibus viris, destinari prætoribus contigit, consecutus, ut neque post nos quemquam Divus Augustus, neque ante nos Cæsar commendaret Tiberius.

CXXV. ^a Tulit protinus & voti, ¹ & consilii sui pretium respública: neque diu latuit, aut quid non impetrando, passuri fuisset ¹⁵ mus; aut quid, impetrando, profecissemus. Quippe exercitus, qui

INTERPRETATIO.

^b Postquàm Tiberius adscripsisset patrem inter Deos, postquam detulisset ejus corpori humana officia, & ejus nomini divinos honores, illud primum, quod tanquam princeps egit, ordinatio fuit comitiorum, &c.

^c Quo tempore evenit mihi, & meo fratri designari prætoribus, omnium primis

post nobilissimos viros & insignitos sacerdotio, cum à Cæsare propositi fuissetus, id habuimus præcipue, ut neque Divus Augustus post nos, neque Tiberius Cæsar illum ante nos commendaret.

^a Respublica statim percepit fructum votorum suorum, atque consilii sui.

NOTÆ.

¹ Tandem magis ratione, &c. videtur est.] Ergo Augusto patri Tiberius successit in imperium; cepitque illo ipso, quo Augustus mortuus est anno imperare, cum ageret annum ætatis 55.

² Redditum cælo patrem.] Augusti apothecis est. Dio refert Liviam ante Numerio euidam Attico, Senatori & Prætorio, decies festerium dono dedisse: quod juravisset visum à se Augustum in cælum ascendere, quemadmodum antiquitus Romulum Proculus vidisse perhibetur.

³ Ordinatio comitiorum.] Ad magistratuum creationem. Jus comitiorum, sive creandi magistratus olim ad populum pertinebat. Augustus illud primò cum populo partitus est, Consulum creatione sibi, Senatorique duntaxat reservatà: quod deinde Tiberius, ademptum populo, sibi vindicavit.

⁴ Divus Augustus.] Augusto etiam

viventi aræ, & ludi quinquennales constituti. Unde à Virgilio Deus passim vocatur *Ecol.* 1. Atque hinc de ejus flaminibus ac Sacerdotibus plena sunt omnia monumenta. In Augusti sacerdotio præcipuum fuit, tum quod ei non viri solum, sed etiam femine adscriptæ sint; tum quòd ejus uxor Livia, ex decreto Senatus illius pariter Sacerdos fuerit.

⁵ Candidatis Cæsaris.] Candidati dicuntur viri principes, quos vir princeps populo commendat, & suâ gratiâ promovet ad magistratus. Ita Suetonius in *vita Augusti*: quoties magistratum comitiis interesset, tribus cum Candidatis suis circumibat, prænsabatque nocte solemnî.

¹ Et consilii sui.] Scilicet consilii, quod ceperat, evitendi quacumque ratione, Tiberius ut imperii habenas regimenque caperetur.

in Germaniâ militabat, præsentisque Germanici imperio regebatur simulque legiones, quæ in Illyrico erant rabie quâdam, & profundâ confundendi omnia cupiditate, novum ducem, novum statum, novam quærebant rempublicam. Quin etiam ausi sunt minari, daturos
 5 senatui, daturos principi leges; modum stipendii, ^a finem militiæ sibi ipsi constituere conati sunt. ^b Processum etiam in arma, ferrumque stricium est; & pænè in ultimum gladiatorum erupit impunitas: defuitque, qui contra rempublicam duceret, non qui sequerentur. ^c Sed hæc omnia veteris Imperatoris maturitas, multa inhibentis, aliqua
 10 cum gravitate pollicentis, inter severam ^d præcipuè nostrorum ultionem, mitis aliorum castigatio, brevi sopiit ac sustulit. ^e Quo quidem tempore, ^f ut pleraque ignavè Germanicus, ita Drusus, qui à patre in id ipsum, plurimo quidem igne emicans, incendium militaris tumultus missus erat, præscâ antiquaque ^g severitate usus, ancipitia sibi tam
 15 re, quàm exemplo perniciofa, & his ipsis militum gladiis, quibus obsessus erat, obsidentes coëruit; singulari adjutore in eo negotio usus Junio Blaſio, viro nescias utiliore in castris, an meliore in togâ.

INTERPRETATIO.

^b Ventum est etiam ad arma, & enses districi sunt; & impunitas, quæ sumpti sunt gladii, tulit omniapænè in extremum discrimen.

^c Sed prudentia ducis, longo usu bellorum edocti, sopiit atque extinxit brevi hos omnes tumultus, tum prohibendo multa, & nonnulla promittendo cum gravitate, tum maximè puniendo rigide auctores horum tumultuum, & animadvertendo leniter in alios.

^d Quo quidem tempore ut Germanicus egit pleraque fortiter; ita Drusus, qui à

patre missus erat ad extinguendum illud ipsum incendiū seditionis militum, quod profecto plurimum ardebat; Drusus, inquam, agens cum gravitate digna veteris & antiquæ Romæ, & ausus rem dubii exitus; repressit motus eque damnosus exemplo atque re; & eos qui ipsum obsidebant repressit, cum his ipsis armis militum, quibus obsessus erat. In quo negotio usus est singulari operâ Junii Blaſii, viri, de quo vix dicas utiliorne sit in bello, an præstantior in pace.

NOTÆ:

2 *Finem militia.*] Legitimæ militiæ tempus erat, pedestris quidem viginti annorum: equestris verò decem. Nautico-militum militum paulò diuturnior erat militia, scilicet annorum quinque & viginti. Intra quos qui se subducebat, morte aut servitute penam luebat.

3 *Præcipuè nostrorum.*] Cum Lipsio legitur: præcipuè auctorum.

4 *Ut pleraque ignavè Germanicus.*] Malo cum Boëclero: ignavè, id est, strenuè, fortiter: ob eam in primis rationem, quod ex usu & more assentatoris aulici, qualis erat Velleius, minimè fuisset Au-

gusti nepoti, & Tiberii adoptivo convitium publicè facere.

5 *Severitate usus, ancipitia sibi, &c.*] Hunc locum sedè corruptum variè emendant Gruterus, Acidalius, & Vossius. Ex quorum lectionibus hanc, quam secutus sumus in Interpretatione, consecimus: *Præscâ antiquaque severitate, ausus ancipitia sibi, tam re quàm exemplo perniciofa.* & his ipsis militum gladiis, quibus obsessus erat, obsidentes coëruit. Ita ut coëruit referatur tum ad obsidentes, tum ad perniciofa.

qui post paucos annos proconsul in Africâ, ornamenta triumphalia, cum appellatione Imperatoriâ, meruit. Ac Hispanias, exercitumque virtutibus, celeberrimâque in Illyrico militiâ, ut prædiximus, cum imperio obtineret, in summâ pace quietè continuavit; cum ei pietas rectissima sentiendi, & auctoritas, quæ sentiebat, obtinendi, superesset. Cujus curam ac fidem, Dolabella quoque, vir simplicitatis generosissimæ, in maximâ parte Illyrici per omnia imitatus est.

CXXVI. ^a Horum sexdecim annorum opera quis, cùm inserta sint oculis animisque omnium, in partibus eloquatur? ¹ Sacravit parentem suum Cæsar non imperio, sed religione. Non appellavit eum, sed fecit Deum. Revocata in forum fides; ^b summota è foro seditio, ambitio ^c campo, discordia curiâ: sepultæque ac situ obsitæ justitia, æquitas, industria, civitati redditæ, accessit magistratibus auctoritas, senatui majestas, judiciis gravitas; ^c compressa theatralis seditio; rectè faciendi omnibus aut incussa voluntas, aut imposita necessitas: honorantur recta, prava puniuntur. Suspicit potentem humilis, non timet. Antecedit, non conicernit humiliorem potens. Quando annona moderatio? ^d quando pax lætior? Diffusa in Orientis Occidentisque tractus; ^e & quidquid meridiano aut septentrione finitur, pax augusta per omnes terrarum orbis angulos à latrociniorum metu lervat immunes. Fortuita non civium tantummodò, sed urbium damna Principis munificentia ^e vindicat. Restitutæ urbes Asiæ: vindictæ ab injuriis magistratuum provinciæ: honor dignis paratissimus.

INTERPRETATIO.

^a Quis enarrat particulatim res gestas per hos sexdecim annos, cùm posita sint ante oculos & in mentibus omnium?

^b Seditio depulsa est à civibus publicis, ambitio à Campo Martio, discordia à curiâ: & justitia, æquitas, industria, quæ sepulta & obsoleta fuerant, restituta sunt in civitate.

^c Repressa sunt seditiones solite exoriri in theatro.

^d Augusta illa pax, quæ dispersa est in plagas Orientis & Occidentis, & in omnia loca, quæ terminantur Meridie & Septentrione, præstat cunctos homines in omnibus angulis orbis terrarum securos à latrociniiis.

^e Reparata.

NOTÆ.

⁶ Cum appellatione Imperatoriâ. Lippius rectè observatum est, Junium Blæsum omnium postremum à Tiberio fuisse Imperatoris nomine insignitum.

¹ Sacravit parentem suum, &c.] Sensus est: Cæsar sui parentis memoriam consecravimus, eumque Diis immortalibus adscripsimus vero religionis sensu magis, quam edicte: nec etiam satis illi fuit eum vocare deum, sed talem & habuit & vese

Vell: ius Paternulus.

coluit.

² Campo.] In Campo Martio comitiæ habebantur ad magistratuum creationem.

³ Et quidquid Meridiano, &c.] Aliiter & Liplius legit, & Thylius edidit: Diffusa in Orientis Occidentisque tractus, quidquid Meridiano finitur, pax augusta per omnes terrarum orbis angulos à latrociniorum metu servat immune.

T

pœna in malos sera, sed aliqua. Superatur æquitate gratia, ambitio virtute: nam facere rectè cives suos; Princeps optimus faciendo docet; cumque sit imperio maximus, exemplo major est.

- CXXVII. ^a Rare eminentes viri non magnis adiutoribus ad gubernandam fortunam suam usi sunt; ut duo Scipiones duobus Læliis, quos per omnia æquaverunt sibi; ut Divus Augustus Marco Agrippa, & maxime ab eo, Statilio Tauro. ^a Quibus novitas familiaris haud obstitit, quominus ad multiplices consulatus, triumphosque, & complura eniterentur sacerdotia. Etenim magna negotia magnis adiutoribus egent: ¹ neque in parvo paucitas ministeria defecit: interestque reipublicæ, quod usu necessarium, & dignitate eminere; utilitatemque auctoritate muniri. ^b Sub his exemplis Tiberius Cæsar ² Sejanum Ælium, principe equestris ordinis patre natum, ³ materno verò genere clarissimas, veteresque, & insignes ⁴ honoribus complexum familias, habentem consulares fratres, consobrinos, avunculum, ipsum verò laboris ac fidei capacissimum, sufficiente etiam vigori animi compage corporis, singularem principalium onerum adiutorem in omnia habuit, atque habet; virum severitati: lætissimæ, hilaritatis priscæ, ^c actu otiosis simillimum, nihil sibi vindicantem, eoque assequentem omnia, semper infra aliorum æstima-

INTERPRETATIO.

^a Quos obscuritas sua familia non impedivit, quominus ascenderent ad consulatus multoties repetitos, & ad triumphos, & ad plurima sacerdotia.

^b Ductus his exemplis Tiberius Cæsar habuit, & adhuc habet præcipuum adiutorem onerum, quæ comitantur principatum, Sejanum Ælium, qui natus est patre clarissimo in ordine equestrum, & qui ex parte matris adiunctus est familiaris il-

lustrissimis, antiquis, & insignibus propter urbanas dignitates: cuius fratres, consobrini, avunculus fuerunt consules: qui ipse quoque is est, ut par sit cuiuscunque labori, & ut ei possit haberi fides, constitutione corporis omnino respondente vigori mentis.

^c Qui, etiam tum cum agit, simillimus est nihil agentibus; qui nihil assumit sibi, & ideo obtinet omnia.

NOTÆ.

¹ Neque in parvo paucitas, &c.] Aliis quibus hæc non esse Velleiana putantur: ex his tamen sensus existit tolerabilis, si legatur: neque in parvo paucitas ministerii (id est ministrorum) defecit. Is existit, inquam, sensus: etenim magna negotia magnis adiutoribus indigent; quod ita verum est, ut in rebus etiam parvi momenti, etsi pauci sunt, non tamen ministri desint.

² Sejanum Ælium.] Hic ei Velleius adulatur. Quare verum è Tacito repetere; à quo narratur, quem suæ gratiæ & vitæ exitum Sejanus habuerit. Post summa

enim scelera, jam animo summa quæque destinans, unis Tiberii literis contra ipsum datis ad Senatum, ex honorum fastigio deicitur, & cum omni suâ stirpe carnificis manu necatus est anno Tiberii 18. Patrem habuit Scium Strabonem, Vulsinii in Hetruria oriundus. Sed in adoptionem datus ex Æliis alicui, mutato inflexoque, ut solet, patris nomine, Sejanus Ælius dictus est.

³ Materno verò genere.] Quodnam? Janium, ut opinatur Liplius, hoc argumento, quod Junius Blaesus, Proconsul Africa, avunculus ei fuerit.

tiones se metientem; vultu, vitæque tranquillum^d animo exornem. In hujus virtutum æstimatione jampridem judicia civitatis cum judiciis principis^e certant.

CXXXVIII. Neque novus hic mos senatus populique Romani est, putandi, quod optimum sit, esse nobilissimum. Nam & illi antiqui, ante primum bellum Punicum, abhinc annos trecentos, Titum Coruncanum,¹ hominem novum, cum aliis omnibus honoribus, tum Pontificatu etiam maximo,² ad principale extulere fastigium; & equestri loco natum Spurium Carvilius, & mox Marcum Catonem, novum etiam,³ Tusculo,⁴ Urbis inquilinum, Mummiusque Achaia¹⁰ cum in consulatus, censuras, & triumphos provexere,⁵ & qui Caium Marium, ignotæ originis, usque ad sextum consulatum sine dubitatione Romani nominis habuere principem; & qui⁶ Marco Tullio tantum tribuere, ut panem,⁷ assentione suâ, quibus vellet, principatus conciliaret; quique nihil Asinio Pollioni negaverunt, quod¹⁵ nobilissimis, summo cum sudore, consequendum foret; profecto hoc senferunt, in cujuscunque animo virtus inesset, ei plurimum esse tribuendum. Hæc naturalis exempli imitatio ad experiendum Sejanum, Cæsarem, ad juvanda verò onera principis; Sejanum protulit; senatumque & populum Romanum eò perduxit, ut, quod usu optimum²⁰ intelligit, id in tutelam securitatis suæ libenter advocet.

CXXXIX. Sed, propositâ quasi universâ Principatus Tiberii Cæsaris formâ, singula recenscamus. Qua ille prudentiâ¹ Rhascupolim,

INTERPRETATIO.

d Mente vigillem.

e Certatim consentiunt.

a Evexerunt ad supremas dignitates.

b Et qui agnoverunt sine difficultate usque ad sextum consulatum, Caium Marium, incognita originis, caput Romanæ gentis.

NOTÆ.

¹ *Hominem novum.*] Hominem, cuius in familiâ nemo dignitatem ullam antea adeptus fuerat.

² *Tusculo.*] Subauditur: *Oriundum.* Erat Tusculum urbs Latii: nunc autem eversa est, apud Frascatam, *Frascati*: quò se summi Pontifices æstivo tempore recipere solent.

³ *Urbis inquilinum.*] Qui in conducto tantum Romæ habitabat.

⁴ *Marco Tullio.*] Hæc est Lipsilæti, cum vulgò legeretur malè: *Fulvio*. Gens enim *Fulvia* non est inrer novas. Omnino Tullius est, in quem Velleiana laus cadit. Nam 1. homo novus fuit, ut ipse aliique testantur. 2. Cælesti suo ore

Senatus populique rector erat: provincias, exercitus, & tantum non regna dedit. Testes sunt Cæsar, & Pompeius: quorum illi Gallias prorogavit; hunc ad Piraticum bellum misit. Unde vulgò palam *Regnare in judiciis, in concionibus* dicebatur: atque inimici objiciebant, *Tertium peregrinum Romæ esse Regem.*

⁵ *Assentione.*] Assensione. Ut supra *assentari* dixit pro *assentiri*. Vide cap. 48. n. 1.

¹ *Rhascupolim.*] Thraciæ regem. Scribitur apud Suetonium: *Thraſcyopolis*. Apud Tacitum *Rescuporis*. Fortè scribi debet: *Rascuporis*, quod in MS. invenit Torrentius.

- interemptorem fratris sui filii ² Cotys, consortisque ejusdem imperii,
¹ evocavit? singulari in eo negotio usus operâ Flacci Pomponii,
 consularis viri, nati ad omnia, quæ rectè faciendæ sunt, simpliciter
 que virtute ⁴ merentis semper, quàm capientis gloriam. Cum quan-
 5 ta gravitate, ut senator, & iudex, non ut princeps, & causas pres-
 fatus audit? Quam celeriter ⁶ Libonem ingratum, & nova molientem,
 oppressit? Quibus præceptis instructum Germanicum suum, imbu-
 tumque rudimentis militiæ secum actæ, domitorem recepit Germa-
 niæ? Quibus juventam ejus exaggeravit honoribus, respondente
 10 cultu triumphi rerum, quas gesserat, magnitudini? Quoties popu-
 lum ⁷ congiariis honoravit, senatorumque censum, cum id senatu
 auctore facere potuit, quàm libenter explevit; ⁸ ut neque luxuriam
 invitaret, neque honestam paupertatem pateretur dignitate destitui?
⁹ Quanto cum honore Germanicum suum ¹⁰ in transmarinas misit
 15 provincias? Quâ vi, consiliorum suorum ministro & adiutore usus
 Druso, filio suo, Maroboduum, inhærentem occupati Regni fini-
 bus, pace majestatis ejus dixerim, velut serpentem abstrusum terræ,
¹¹ salubribus consiliorum suorum medicamentis coëgit egredi? ¹² Quam
 illum & honoratè, nec securè continet? Quantæ molis bellum, prin-
 20 cipe Galliarum ciente Sacroviro, Floroque Julio, mira celeritate ac

N O T E.

² *Cotys.*] Hujus nominis duo fuerunt; ambo Thraciæ reges. Unus in bello civili Pompeii partes secutus est. Alter, Tiberii tempore, Rhæscupolis patrii fraude circumventus occisus est.

³ *Evocavit.*] E Thraciâ Romam accersivit.

⁴ *Merentis semper quàm capientis, &c.*] Subauditur: *magis*, locutione quæ familiaris est Valerio Maximo lib. 1. cap. 1. *Factum Mæsanissa animo, quàm Punico sanguine conveniens.* Comico: *Tacita mulier, quàm bona.* Et passim Tacito.

⁵ *Et causas pressus audit.*] Sequor cum Vossio Lipsium, qui sic legit: *etiam causas pressus audit.* Scilicet, teste Suetonio, sæpe magistratibus pro Tribunali cognoscentibus offerebat se consiliarium, adhibebatque militem, vel ex adverso in parte primori.

⁶ *Libonem.*] Libo erat è nobili Scriboniorum gente. Cujus consilia è Tacito repetit lib. 3. ann. id unum habeo dicere; Libonem, cum videret detecta esse sua consilia, necem attulisse sibi, non dubitanti, quin vitam supplicio redderet.

⁷ *Congiaris.*] Congiarium dicitur Imperatoris munus, quo populus donabatur, Donativum, quo milites.

⁸ *Ut neque luxuriam.*] Sensus est; ita ut nec luxuriam profusis largitionibus excitaret; nec ferret nobiles familias suis dignitatibus, præ inopiâ, cadere.

⁹ *Quanto cum honore.*] Dic magis ex Tacito: quanta cum calliditate. Certo enim certius erat, Tiberium amoliri Germanicum honoris specie, metuque illius omni tum virtutum ac rerum gestarum laude florentis, &, quod aptior imperio videretur, maxime suspecti.

¹⁰ *In transmarinas provincias.*] In Orientem & contra Parthos.

¹¹ *Salubribus consiliis, &c.*] Salubria consiliorum medicamenta vocat blanditias, promissa, & fraudes, quibus extractos ad se reges nonnullos non remisit. Quam metaphoram sic effert Gallicæ *par ses sages intrigues.*

¹² *Quam illum & honoratè, &c.*] Sensus est: Quàm honorifice regem illum custodiendum curat! id curat tamen cum eâ vigilantia, quâ opus est, ne elugiat,

virtute compressit? ut antè populus Romanus vicisse se, quàm bellare, cognosceret; nunciosque periculi victoriæ præcederet nuncius. Magni etiam terroris bellum Africum,¹³ & quotidiano auctu majus, auspiciis consiliisque ejus brevi sepultum est.

CXXX. ^a Quanta, suo suorumque nomine, extruxit opera! ^b Quam pia munificentia, superque humanam evecta fides, Templum patri molitur! ^c Quam magnifico animi temperamento Cnæi quoque ^d Pompeii munera absumpta igni restituit! ^e qui, quidquid umquam claritudine eminuit, id veluti cognatum censet tuendum. Quâ liberalitate, cum aliâs, tum proximè, incenso ^f monte Cælio, omnibus ordinis hominum jacturæ, patrimonio succurrit suo? ^g Quanta cum quiete hominum, rem perpetui præcipuique timoris, ^h supplementum, sine trepidatione ⁱ defectus, providet? Si aut natura patitur, aut mediocritas recipit hominum, apud aures Deorum de his queri, quid hic meruit? Primum, ut scelerata ^k Drusus Libo iniret ^l consilia? Deinde, ut Silius & Piso; quorum alterius dignitatem constituit, auxit alterius? Ut ad majora transcendam, quamquam & hæc ille duxit maxima; ^m quid, ut juvenes amitteret filios? Quid, ut ne-

INTERPRETATIO.

^a Quanta magnificentiâ simul & modestiâ reparat etiam munera Cnæi Pompeii, quæ ignis combusserat.

^b Qui credit sibi conservandum, tantam suum & domesticum, id omne quod

unquam splendore præcelluit.

^c Quanta cum tranquillitate hominum curat fieri supplementum, sine metu conquisitionis, quam rem universi semper & maxime reformidaverunt?

NOTÆ.

¹³ Et quotidiano auctu majus.] Id est, quodque crescebat in dies.

¹ Quanta sub.] Longè aliter Tacitus docet, Tiberium nunquam publicè nisi duce struxisse opera; templum Augusto, & Pompeiani Theatri scenam. Imò, si Suetonio fides est, hæc duo quæ sola suscepit, imperfecta post tot annos reliquit. Eadem verò Caligula absolvit.

² Pompeii munera.] Intellige Theatrum, quod extruxerat Pompeius, & veluti dono publicum fecerat.

³ Monte Cælio.] Unus est è septem urbibus Romæ collibus. A Cælio Vibeno, nobilissimo duce Tusco sic dictus est: quod cum Romulo contra Sabinos focia arma conjungens in eo castra posuisset. Hic mons ab Anco Urbi additus est, ut Strabo docet. A Tullo Hostilio, ut Livius. A Tarquinio Prisco, ut Tacitus. Demum à Tiberio Cæsare, quod is post incendium

habitoribus ædificia absumpta instaurasset, dici cæptus est Mons Augustus.

⁴ Supplementum.] Cum legio diminuta additis, qui desunt, militibus suppletur: qui adiciuntur, supplementum appellantur. Gallice, *Des recrûes*.

⁵ Defectus.] Hujus vocis tum usus est, cum Imperator auctoritate suâ, quos ei visum fuerit, ad militiam conscribere etiam invitos. Per quos hujusmodi defectus habetur, eos à conquirendis militibus *Conquisitores* Cicero vocavit.

⁶ Drusus Libo.] Vide *sup. cap. n. 6*. Sili vero crimen, teste Tacito, duplex fuit. 1. Amicitia Germanici. 2. Intemperantia in laudando suorum militum obsequio, cum alii ad seditiones prolaberentur. Silius sub Germanico legatus erat exercitus, qui militabat ad Rhenum superiorem.

⁷ Quid.] Subauditur *meruit*.] *Uti ju-*

potem ex Druso suo ? Dolenda adhuc retulimus : veniendum ad erubescenda est. Quantis hoc triennium, Marce Vinici, doloribus lacervavit animum ejus ? ⁴ Quamdiu abstruso, quod miserimum est, pectus ejus flagravat incendio ? ¹ Quod ex nuru, quod ex nepote, dolere, indignari, erubescere, coactus est. Cujus temporis ægritudinem auxit ² amissa mater eminentissima, & per omnia Deis, quam hominibus, similior scemina, & per omnia Deis, quam vatione periculi, aut accessione dignitatis.

CXX XI. Voto finiendum volumen sit. ¹ Jupiter Capitoline, ² & ¹⁰ auctor ac stator Romani nominis, Gradive Mars, perpetuorumque cultos ; Vesta ignium, & quidquid numinum hanc Romani imperii

INTERPRETATIO.

d *Quanto tempore cor ejus arsit igne, quod est dignissimum commiseratione, oculis ?*

NOTÆ.

venit amitteret filios.] Germanicum & Drusum. Sed de Germanico amissio Tiberii anno sexto, nemini unquam dubium fuit, quin perierit tum veneno dato à Cn. Pisone, quocum Germanico graves erant inimicitie: tum invidia Tiberii, qui tantarum non ignaros inimicitiarum, tamen per idem tempus, quo Germanicum transtulerat in Orientem, Cn. Pisone miserat in Syriam ordinariarum præsidem. Certè ob veneni dati suspicionem Romæ judicio postulatus ab Agrippinâ, Germanici conjuge, Piso voluntaria morte damnationem amoverit.

8 *Quod ex usu, &c.*] Ex Agrippinâ Marci Agrippæ filiâ, nepte Augusti, tunc Germanici a Tiberio adoptati Viduâ. Ipsa sibi mortem inedia conscivit, cum se apud Tiberium nullo suo merito adductam videret in invidiam.

9 *Amissa mater.*] Livia. Deceffit ætatis anno 86. Tiberiani imperii 16. Erat tum Tiberius in insula Capreis (*hæc de Capri*) regni Neapolitani: quam insulam habebat in deliciis, & quò secesserat anno imperii 13. nunquam deinceps ad urbem rediurus: ubi remotis arbitriis per omnia se victorum flagitia volutavit. Inter hæc dedecora non magis omnibus aliis, quam sibi execratus ipsi, moritur 17 Cal. Apr. imperii anno 23. Christi 37. vitæ agens octavum & septuagesimum.

1 *Jupiter Capitoline.*] Jupiter sic dictus est à monte Capitolino, ubi colebatur.

2 *Et auctor ac stator, &c.* Duplex lectio. 1. Puteani, & aliorum nonnullorum: *Jupiter Capitoline ac stator; & auctor Romani nominis.* Nam *stator*, inquit, solum referri potest ad Jovem, qui sic dictus est, teste Seneca de Benef. lib. 4. cap. 7. quia Jovis beneficio stant omnia: non verò quia post susceptum votum, ut quidam tradiderunt, Romanorum fugientium acies sistit. 2. Ursini: *Jupiter Capitoline; & auctor ac stator Romani nominis Gradive Mars.* Quæ lectio præ alia mihi placet: Mars enim stator est, sive genitor Romuli, unde Romana gens.

3 *Vesta.*] Saturni filia ex Opæ. Alteram volunt esse, Saturni matrem, quæ pro terrâ sumi solet à Poëtis: de qua Ovid. lib. 6. Fast. *Stat vi terra sua: vi stando Vesta vocatur.* Quæ verò pro igne sumitur, ex Ovidio: *Nec tu aliud Vestam, quam vivam intellige flammam* Saturni filia est. Cujus nomen Cicero lib. 1. de Nat. Deor. deducit à *vestis* quod de leg. interpretatur, *fecit*. Huic Deæ colende præerant virginibus: quibus erat commissa cura custodiendi & continuo fovendi ignis, qui dictus est propterea perpetuus. Quam nefas erat, si exstingueretur, aliter quam accensa per somites ex sole flammâ reparare.

molem in amplissimum terrarum orbis fastigium extulit, vos publica voce obtestor, atque precor, custodite, servate, protegite hunc statum, * hanc pacem; eique, functo longissima statione mortali, destinate successores quàm seriosissimos, sed eos, quorum cervices tam fortiter sustinendo terrarum orbis Imperio sufficiant, quàm hujus suffecisse sensimus; confiliaque omnium civium⁵ aut pia,***

NOTE.

* *Hanc pacem, eique functo.*] Lipsii lectionem cum Vossio sequere: *hanc pacem, hunc principem, eique functo longissimâ statione mortali, &c.*

5 *Aut pia* ***.] Hanc per oratiunculam nemo felicius, quia pressius, absol-

visse mihi videtur, quàm Vossius legie: *aut pia fuisse, aut impia opprimere*, hoc sensu; ac omnium civium consilia, si pia sunt, in exitum felicem provehite; sed, si qua impii nefaria moliantur, ea cum auctoribus pessumdate.

FINIS.

PRIVILEGE DU ROT.

LOUIS par la grace de Dieu, Roy de France & de Navarre: A nos amez & feaux Confeillers les Gens tenans nos Cours de Parlement, Maîtres des Requêtes ordinaires de notre Hôtel, Grand-Conseil, Prevôt de Paris, Baillifs, Sénéchaux, leurs Lieutenans Civils, & autres nos Justiciers qu'il apartiendra; SALUT. Notre bien amé **J E A N-J O S E P H B A R B O U**, Libraire à Paris; Nous ayant fait très-humblement représenter que les Editions des Auteurs-cy devant composées pour l'usage de notre très-cher & honoré Seigneur & Ayeul **Louïs Dauphin** de France, étant conformées, & que plusieurs Savans es recherchant avec empressement, il seroit utile d'en donner une nouvelle Edition plus ample & plus correette que les précédentes. A CES CAUSES, voulant favorablement traiter ledit Barbou, & exciter par son exemple les autres Libraires & Imprimeurs de notre Royaume, à entreprendre des Ouvrages considerables, dont la lecture puisse contribuer à l'avancement des Sciences & au progrès des belles Lettres, & soutenir de plus en plus la Librairie & Imprimerie; Nous avons permis & permettons par ces Présentes audit Barbou d'imprimer ou faire imprimer les Livres qui ont pour titre, *Autiores, Oratores, Historici, Philosophi & Poeta ad usum Serenissimi Delphini cum Indicibus & Tabulis, Interpretatione, Commentariis & Notis*; qui ont parn avec des Lettres de Privilege de notre très-honoré Seigneur & Bisayeul le feu Roy de glorieuse memoire, & de les donner au public en tels volumes, forme, marge, caractères, & autant de fois que bon lui semblera, conjointement ou separement, & de les vendre, faire vendre & débiter par tout notre Royaume, pendant le tems de vingt années consecutives, à compter du jour de la date d'édites Présentes: Faisons défenses à toutes sortes de personnes de quelque qualité & condition quelles soient, d'en introduire d'impression étrangere dans aucun lieu de notre obéissance; comme aussi à tous Libraires, Imprimeurs & autres, d'imprimer, faire imprimer, vendre, faire vendre, débiter ni contrefaire lesdits Livres en tout ni en partie, ni d'en faire aucuns extraits sous quelque prétexte que ce soit, d'augmentation, correction, changement de titre ou autrement, sans la permission expresse & par écrit dudit Exposant, ou de ceux qui auront droit de lui; à peine de confiscation des Exemplaires contrefaits, de dix mille livres d'amende contre chacun des Contrevenans, dont un tiers à Nous, un tiers à l'Hôtel-Dieu de Paris, l'autre tiers audit Exposant; à condition néanmoins que ces Présentes ne pouront nuire ni préjudicier aux Privileges ou permissions que Nous avons cy-devant pu accorder pour l'impression de quelques-uns desdits Auteurs, qui seront exécutées selon leur forme & teneur, & auxquels Nous n'entendons déroger en aucune façon; Et sans aussi que ces Présentes puissent nuire ni préjudicier aux Privileges ou Permissions que Nous avons accordés ou accorderons cy-aprés pour l'impression du Texte desdits Auteurs, des Notes ou Commentaires, ou Traductions qui ont été ou pourront être faites cy-aprés, autres que ceux desdits Auteurs *ad usum Serenissimi Delphini*; & en outre à condition que les augmentations que ledit Exposant fera faire ausdits Auteurs, seront examinées par le Censeur qui fera pour ce commis; A la charge aussi que ces Présentes seront enregistrées tout au long sur le Registre de la Communauté des Libraires & Imprimeurs de Paris, & ce dans trois mois de la date d'icelles; que ledit Exposant fera tenu de donner au public chaque année un huitieme desd. Auteurs, & d'en achever l'impression entiere dans l'espace de huit années à peine de nullité des Présentes, laquelle peine ne pourra être reputée comminatoire; que l'impression desdits Auteurs sera faite dans notre Royaume & non ailleurs, en bon papier & en beaux caractères, conformément aux Reglemens de la Librairie; & qu'avant que de les exposer en vente, les Manuscrits ou Imprimez qui auront servi de copie à l'impression desdits Auteurs, seront remis dans le même état où les Approbations y auront été données ez mains de notre très-cher & feal Chevalier Garde des Sceaux de France le Sr. Fleureau Darmenonville; & qu'il en sera ensuite remis deux Exemplaires de chacun dans notre Bibliotheque Publique, un dans celle de notre Château du Louvre, & un dans celle de notre très-cher & feal Chevalier Garde des Sceaux de France le Sr. Fleureau Darmenonville, le tout à peine de nullité des Présentes: Du contenu delquelles vous mandons & enjoignons de faire jouir ledit Exposant ou ses ayans cause, pleinement & paisiblement, sans souffrir qu'il leur soit fait aucun trouble ou empêchements. Voulons que la copie desd. Présentes qui sera imprimée tout au long au commencement ou à la fin desdits Livres, soit tenue pour dûement signifiée; & qu'aux copies collationnées par l'un de nos amez & feaux Conseillers & Secretaires, soyt jointe ajoutée comme à l'Original: Commandons au premier notre Huissier ou Sergent de faire pour l'exécution d'icelles tous Actes requis & necessaires, sans demander autre permission, & nonobstant Clameur de Haro, Chute Normande, & Lettres à ce contraires; Cur tel est notre plaisir. Donnée à Paris le quinziesme jour du mois d'Octobre l'an de grace mil sept cent vingt-deux, & de notre Regne le huitiesme. Par le Roy en son Conseil, **DE LAVERGNE**.

Registre de l'Exposant V. de la Communauté des Libraires & Imprimeurs de Paris, Page 117, N. 171. conformément aux Reglemens, & notamment à l'Arrêt du Conseil du 12. Août 1703. A Paris le 30. Oâvbre 1721.

BALLARD, Syndic.

INDEX

VOCABULORUM OMNIUM

QUÆ IN VELLEIO PATERCULO

LEGUNTUR.

Prior numerus paginam, alter verò, vel alii ad proximam usque lineolam, pagina lineam vel lineas significant.

11: 1, 2 | 21
4 bis, 9, 11 |
12: 6 | 4: 15 |
5: 13 | 8: 15 |
9: 13 | 10: 14 |
11: 1, 6, 7 |

12: 11 | 16: 9, 21 | 18: 11 |
2 | 19: 1, 23 | 20: 12 |
22: 14 | 28: 4, 6 bis |
29: 14 | 30: 7 | 31: 15 |
16 | 34: 4 | 35: 14 | 37: |
22 | 38: 5 | 39: 7 |
41: 25 | 42: 33 | 43: 12 |
44: 18 | 45: 15 | 50: 10 |
52: 21 | 52: 9 | 53: 1 | 54: |
9 | 56: 17, 19 | 58: 10 |
59: 15 | 60: 20 | 67: |
2, 14 | 61: 10, 12 | 69: |
6, 9 | 71: 11 | 72: 6 |
8 | 74: 2, 16, 18 | 75: |
7 bis, 11 | 77: 1, 2, 4 |
80, 16 | 81, 7, 23 |
82: 16 bis | 85: 2 | 86: |
22 | 87: 7 bis, 21 | 88: |
6, 18 | 89: 11, 17, 23 |
92: 6, 17 | 93: 5, 7 |
94: 19 | 95: 26 | 98: |
7, 19 | 101: 14, 19 |
102: 15, 21 bis, 26 |
105: 5 | 106: 7, 15 |
107: 7 | 117: 25 | 118: |
5, 9, 10 | 119: 1 | 120: |
16 | 121: 1 | 124: 10 |
126: 6, 17, 22 | 127: |
2, 8, 11 | 131: 13 | 134: |
6 | 140, 8 | 142: 1 | 144: |
12 | 145: 20.

à Mutina, 96: 12. à Nea-

poli, 98: 9. à Pompeio
proximus, 99: 1. proxi-
mè à nobilissimis, 143: |
10.

Ab, 3: 11 | 4: 3, 8,
9, 16, 17 | 5: 7 | 6: 3,
5 | 8: 11 | 9: 1, 10,
12 | 30: 10, 15 | 31: |
5 | 16: 7 | 18: 24 | 23: |
2 | 24: 9 | 25: 10 | 26: |
9 | 28: 6 | 32: 5 | 34: |
12, 16 | 35: 15, 16 | 40: |
9, 24 | 41: 6, 9, 10, 11,
25 | 42: 2, 11 | 44: 6 |
46: 21, 23 | 47: 5, 18 |
50: 15 bis | 51: 18 | 52: |
8 | 56: 9 | 59: 8 | 60: |
8 | 61: 2 | 63: 16 | 65: |
6, 18 | 67: 19 | 68: 11 |
69: 8 | 70: 25 | 71: 1 |
72: 4 | 75: 12 | 81: |
20 | 82: 5, 11 | 83: 14,
19 | 84: 4 | 86: 22 | 87: |
17 | 89: 13 | 90: 17 |
94: 5 | 98: 20 | 99: 10 |
101: 12 | 103: 9 | 105: |
11 | 108: 15, 17 | 112: |
10 | 114: 20 | 116: 10 |
117: 24 | 119: 12 | 122: |
5, 8 | 131: 15, 20 |
133: 10 | 138: 17 | 139: |
7, 22, 24 | 140: 19 |
142: 4 | 145: 23 | 146: 7 |
ab quæstoribus, 88: 5. ab
rege, 80: 15. ab Sci-
pionibus, 102: 13.
abdicaverat se, 49: 9.
abdicaderat se in paludem,

46: 18.
abditio in interiora exerci-
tuum, 128: 4.
aberas, 128: 18. aberat in
ordinandis Alim rebus
Cæsar, 113: 4.
abesset, 127: 1.
absuit, 8: 6. absuit ab
ipso periculum, 101: |
13.
abhine annis, &c. 123: |
12.
abhine annos, &c. 9: 2 |
12: 1 | 18: 10 | 20: 7 |
21: 11 | 22: 8, 13 |
23: 3, 8 | 29: 20 | 32: |
11 | 38: 12 | 39: 17 | 42: |
10 | 53: 19 | 55: 21 |
62: 14 | 64: 9 | 65: 11 |
111: 13 | 112: 17 | 113: |
15.
abolendum testamentum,
84: 11.
abrogaretur imperium Sul-
la, 46: 4.
abrogatus est ei consul-
tus, 47: 15.
abrogavit imperium Octa-
vio, 30: 1.
abscessa vox publica est
60: 18.
abscessu capitis, 90: 23.
abscessum caput, 54: 5 |
119: 6.

absens, 30: 13 | 69: 5 |
75: 9.
abscire, 67: 3 | 107: 12 |
113: 6.
absenti, 105: 8.
absentium, 125: 10.
absolvit, 71: 1.
abstrusam terræ velut ser-
pentem, 148: 17.
abstruso incendio, 150: |
3.
abstulisti, 91: 4.
abstulit, 43: 8 | 95: 12,
20. abstulit acies maxi-
mum, 82: 18.
absumpsisset acies maxi-
mam partem, 139: 1.
absumptus rot duces, illa
reges, 112: 2.
absumpta igni munera,
149: 8.
absurdè, 99: 8 | 105: 7.
absurdum erat, 140: 19.
absurdum videtur propo-
siti operis regulæ, 64: |
1.
abundantia virium, 7: 6.
abundantissimè rerum co-
piæ, 124: 15.
abundè agnoscit, 135: 23.
mirari, 24: 4. miratur
136: 5. persequi in iusto
opere, 121: 16. virtu-
perari, 44: 18.
abstemem liberaliter lau-
teque otio, 123: 12.
ac, 3: 5 | 111: 5 | 12: 6 |
13: 2 | 16: 1 | 17: 29,
X

VELLEII PATERCULI INDEX.

14, 25 | 19: 12 | 21: 13 |
22: 9 | 23: 19 | 25: 2
1, 12 | 26: 4 | 27: 1
29: 5, 7 | 32: 1, 4
33: 8 | 34: 9 | 37: 13 |
39: 21 | 40: 9, 14 | 42: 6
44: 6 | 46: 12, 16
47: 17, 32 | 10
5 | 52: 9, 10, 11, 14
13: 19 | 54: 16 | 59: 25, 22 | 62: 21 | 22
63: 20 | 64: 2 | 66: 2, 8 | 67: 19 | 72, 2, 15
20 | 73: 2, 18 | 75: 9
20 | 76: 11 | 77: 13
20 | 78: 5, 6, 9, 11
81: 4, 15 | 82: 7 | 83: 29 | 86: 10 | 87: 2
5, 19 | 88: 1 | 89: 3
6, 20 | 90: 22 | 94: 7
20 | 95: 19, 13, 26 | 96: 29, 31 | 97: 7, 10, 22
88: 18 | 99: 17 | 100: 25, 19 | 101: 7 | 102: 2 | 103: 13 | 104: 3
105: 8 | 109: 13, 17
89 | 112: 2, 10 | 113: 8 | 114: 17 | 115: 17
116: 1, 13 | 117: 11
121: 1 | 127: 17 | 129: 6
130: 19, 20 | 132: 13
20 | 133: 10, 12 | 135: 7, 11 | 136: 14 | 138: 8, 9, 11, 15 | 139: 13
10 | 134: 7, 17 | 135: 3, 14 | 136: 11 | 138: 3
133: 11 | 144: 11 | 145: 2, 6, 12 | 146: 16 | 147: 20
necantho, 83: 2.
necanditur ad, 26: 20.
necandit admilitio incitationem, vel imitationem, 26: 17.
necensis in arma nationibus, 117: 5.
necensis diffinitiones, 140: 15.
necperat, 88: 6.
necperat, 89: 17.
necpinnus, 76: 4.
necpisse, 99: 3.
necpta clades, 101: 12 | 116: 7, lex, 60: 5
necpti injuriarum, genit. 67: 11.
necptam cladem, 141: 14.
necptas clades, 31: 20.
necptis legionibus, 93: 7.
necpti centies fellectum, 76: 8.
necptendus, 142: 6.
necptis libenter huius qui, 13: 1.
necptione dignitas, 130: 8.

accesit ad stationem, 104: 5.
quantum accessit huius gloriæ, 53: 14.
accesit id quoque, ut, 49: 21.
accesit magistratibus auctoritas, 145: 13.
accedit, 58: 22.
accedit, 118: 6.
accedit, 113: 24.
accedit, 138: 5.
accipe, 132: 4.
accipere, 80: 6.
accipienda satisfactio, 56: 13.
accipiendam conditionem, 77: 5.
accitis legionibus, anxiis, copiis ex, 78: 10.
accito Milone, 92: 4.
acciverat conscientia mortem, 65: 9.
acciverat ex, 102: 4.
acciverat Italiae frequentiam, 47: 13.
acclamasit concio, 3: 28.
acculato, 69: 17.
acer, 43: 20.
acer bellis juvenis, 5: 5.
Accurran, 21: 1.
accutis fuisse, 89: 3.
accutis ducibus, 128: 10.
accutis bello, 45: 6.
vigore animi, 67: 20.
accutis executor propolitorum, 71: 7.
Achæi, plur. 5: 3.
Achæos, 16: 4 | 66: 9.
Achæis, 17: 15.
Achæis, 120: 3.
Achæiam, 50: 5 | 65: 4 | 92: 11.
Achæiam, mafin. 147: 10.
Achæius, 19: 12.
Achille, genit. 80: 17.
Achille, 9: 14.
Achillis, 21: 1, 12.
Acidimi Manlii, genit. 36: 8.
acie concusserunt eum, 94: 2. consumprum eivem, 80: 4. dimicavere, 57: 17. directi, 74: 3 | 115: 6. fuderat Jugurtham, 39: 7. petrupti, 111: 19. redegit in pristinum modum, 117: 9. victus, 82: 8 | 94: 18.
ob fugam ex acie, 100: 11.
in acie obit, 87: 20.
in acie Pharfalica, 91: 24.

aciem, 79: 8, 14 | 82: 13 | 131: 22.
aciem animi, 138: 3.
acies, singul. 54: 3 | 82: 18 | 131: 10 | 139: 1.
plur. 82: 16 | 130: 1.
acquiescendi à continuatione laborum, 217: 25.
acres contentiones, 17: 8.
acri bello, 93: 23.
acriora, 33: 16.
acta confusa, 115: 10.
neutr. 61: 16 | 69: 8, 16 | 70: 15.
acta nullitæ, 148: 8. teli, 91: 24.
acti erroribus, 7: 13.
actis consularibus, 37: 17.
Adiaco, 109: 6.
Adiacum, neutr. 108: 6.
adione, 7: 2.
adiones, 7: 2.
adionibus, orationibus, 89: 19.
Adium, 105: 12.
ado, 104: 7.
adorum, 15: 18 | 86: 23.
adu otiosis simillimum virum, 146: 19.
adium, neutr. 12: 12 | 21: 10.
adus incelli reus, 7: 8.
ad, 319: 4 | 101: 12 | 102: 5 | 112: 11 | 12: 11 | 14: 5 | 15: 17 | 24: 3 | 26: 20 | 27: 3 | 61: 28: 4, 6 | 29: 3 | 12: 20 | 33: 5 | 34: 4, 14 | 35: 14, 17 | 36: 3 | 38: 12 | 39: 17 | 40: 24 | 41: 14 | 42: 7 | 44: 7 | 47: 40: 3, 9, 19 | 49: 15 | 50: 4 | 51: 6, 7 | 52: 6 | 53: 7, 20, 21 | 54: 18, 28 | 55: 6, 23 | 56: 7, 9, 14 | 57: 10 | 58: 7, 9 | 59: 8 | 60: 9 | 61: 6, 5, 8 | 62: 8, 25, 27 | 69: 3, 5, 14 | 70: 5 | 71: 11 | 72: 10, 16 | 73: 5 | 74: 13, 18 | 77: 15 | 78: 8 | 81: 8, 23 | 82: 7, 8 | 85: 12, 18 | 86: 20, 22 | 87: 5, 12 | 88: 10 | 90: 24 | 91: 18 | 93: 1 | 94: 20, 11 | 95: 2, 12 | 96: 3, 20 | 97: 1, 21 | 98: 4 | 99: 10, 14 | 100: 2 | 101: 1 | 102: 20 | 103: 12 | 104: 5 | 105: 4 | 106: 2, 3, 7, 10 | 107: 17, 18, 85 | 108: 6 | 110: 13, 14, 20 | 112: 6 | 114: 20 | 115: 1 | 118: 5 | 119: 13 | 120: 3 | 121: 17, 18 | 124: 9, 10 | 125: 5 | 126: 11, 21, 23 | 127: 12 | 129: 5, 12 | 130: 16 | 131: 11 | 132: 6, 15 | 134: 11, 17 | 135: 18, 20 | 136: 13 | 137: 8 | 139: 21 | 140: 2 | 141: 18, 21 | 142: 3 | 146: 4, 8 | 147: 8, 12, 18, 19. ad arbitrium ejus, 67: 15.
ad certam confectiorem potius est impetis, 111: 7. ad hoc, praeter, 132: 8. ad id temporis, 12: 18. ad itum servi vicem daret, 93: 10. ad interfectionem casus, 128: 17. ad ultimum, 48: 12 | 76: 9.
aditus, vel additus carceri, 113: 1.
addit provincias concupiscens, 46: 1. s. agros, 52: 18.
adhibebat ex, 131: 7.
adhibuit societatem gentibus, 128: 2.
adhibuit temp. in periculum, 101: 2.
Adduo, abl. 120: 16.
adeo, 18: 17 | 36: 12 | 38: 5 | 57: 8 | 91: 12 | 14: 14. non-ut, 91: 4. nulla-ut, 88: 9. quidem ut 25: 19 | 37: 12. ut, 132: 9 | 27: 5 | 50: 11 | 55: 10 | 73: 17 | 82: 11 | 93: 17 | 108: 11 | 121: 18.
adeptus honorem, 17: 13. victoriam, 15: 17.
aderat, 87: 5 | 107: 1.
adefle, 18: 4. Romanis ultimum diem, 15: 24.
adest semper cumes fortunarum adulatio, 120: 20.
adulterat invidia aeternitatis, 14: 17.
adulterat semetipsum legem, 131: 15.
adue, 19: 15 | 34: 25 | 36: 6 | 37: 15 | 44: 4 | 49: 19 | 57: 4 | 60: 2 | 61: 24 | 81: 17 | 82: 8 | 88: 19 | 96: 12 | 98: 16 | 121: 6 | 134: 16 | 150: 1.
adjectif, 82: 22.
adject, 83: 12.

10 | 107: 17, 18, 85 |
108: 6 | 110: 13, 14, 20 | 112: 6 | 114: 20 |
115: 1 | 118: 5 | 119: 13 | 120: 3 | 121: 17, 18 | 124: 9, 10 | 125: 5 | 126: 11, 21, 23 | 127: 12 | 129: 5, 12 | 130: 16 | 131: 11 | 132: 6, 15 | 134: 11, 17 | 135: 18, 20 | 136: 13 | 137: 8 | 139: 21 | 140: 2 | 141: 18, 21 | 142: 3 | 146: 4, 8 | 147: 8, 12, 18, 19. ad arbitrium ejus, 67: 15.
ad certam confectiorem potius est impetis, 111: 7. ad hoc, praeter, 132: 8. ad id temporis, 12: 18. ad itum servi vicem daret, 93: 10. ad interfectionem casus, 128: 17. ad ultimum, 48: 12 | 76: 9.
aditus, vel additus carceri, 113: 1.
addit provincias concupiscens, 46: 1. s. agros, 52: 18.
adhibebat ex, 131: 7.
adhibuit societatem gentibus, 128: 2.
adhibuit temp. in periculum, 101: 2.
Adduo, abl. 120: 16.
adeo, 18: 17 | 36: 12 | 38: 5 | 57: 8 | 91: 12 | 14: 14. non-ut, 91: 4. nulla-ut, 88: 9. quidem ut 25: 19 | 37: 12. ut, 132: 9 | 27: 5 | 50: 11 | 55: 10 | 73: 17 | 82: 11 | 93: 17 | 108: 11 | 121: 18.
adeptus honorem, 17: 13. victoriam, 15: 17.
aderat, 87: 5 | 107: 1.
adefle, 18: 4. Romanis ultimum diem, 15: 24.
adest semper cumes fortunarum adulatio, 120: 20.
adulterat invidia aeternitatis, 14: 17.
adulterat semetipsum legem, 131: 15.
adue, 19: 15 | 34: 25 | 36: 6 | 37: 15 | 44: 4 | 49: 19 | 57: 4 | 60: 2 | 61: 24 | 81: 17 | 82: 8 | 88: 19 | 96: 12 | 98: 16 | 121: 6 | 134: 16 | 150: 1.
adjectif, 82: 22.
adject, 83: 12.

- adjecit Armenia manum, 118:10. decus consula-
tui, 62:13.
adjectis consiliariis credis,
63:9.
adjeſco, 72:9.
adjectum, *neut.* 35:2 |
102:22 | 121:22. est,
ut, 51:15.
adjecerent, 112:19.
adjiciens, 133:11.
adjiciens, 54:11.
adierat, 66:12 | 125:15.
adiit pericula, 104:1. periculum respública,
53:22.
adipiscendi triumphalia,
136:3.
adipsi, 34:25.
aditi nomen invidiosæ for-
tunæ, 46:9.
aditam ab eo hereditatem,
139:25.
aditis quæ vix audita e-
rant, 32:24.
aditu difficillimas gentes,
135:7.
adjutor Bruti, 89:7. ope-
rum, 152:12. partium,
87:5 | 98:10.
adjutore operis, 115:3.
usus consiliorum Drus-
o, 148:15. usus frat-
re, 134:12. usus Ju-
nio, 144:16.
adjutorem principalem
ouerum, 146:18.
adjutoribus partium, 63:
7. egent negotia, 146:
10. uti magnis ad gu-
bernandam fortunam
suam, 146:4.
in adjutorium belli, 132:18.
adjutus legionibus, 12:
13.
adminiſtrabat Hispanias,
75:11.
adminiſtraret bellum, 60:
3.
adminiſtraretur bellum
per Pompeium, 60:5.
adminiſtratum est fortissi-
me bellum, 87:17.
adminiſtravit bellum sua
fortuna, 116:21.
adminiſtro, 27:3 | 63:3.
adminiſtor, 19:15.
admiſſo in hortos Cæsari,
86:17. quid admiſſum
foret, *communis*, 16:4.
admodum adoleſcens, 61:
24. juvenem, 30:5. ju-
venis, 48:10 | 114:12.
ſpecioſa familiæ, 43:8.
admoneret, 59:27.
admonet, 81:25.
admonitio, 133:15.
adjuſſo exercitu, 127:12.
admoſi, 127:114.
admoſiſſet mamillæ mu-
cronem, 95:1.
admoſiſſet Neroneſem Cæsari,
115:18.
adoleſcens, 51:2 | 54:7 |
61:24 | 96:8. maximi
impetus ad bella, 82:7.
adoleſcenti tot tantarum
que virtutum, 116:12.
adoleſcentibus, 155:13.
adoleſcentis, 135:19.
adoleſcentium, 121:8.
adolevit eorum numerus
in tantum, ut, 57:17.
adopatbat, *reſtaſſento*, 85:6.
adoptaret, 121:13.
adoptatum, *maſcul.* 18:
1.
adoptatus, 121:21 | 131:20.
adoptaverat, 115:18.
adoptione, 121:22 | 122:8.
adoptionem, 141:12.
in adoptionem dati, 36:
7. dederat, 15:15.
adoptivus datus in Man-
lii familiam, 36:8.
adornare triumphum, 141:13.
adornatus, 141:4.
adornatus virtutibus, 29:
17.
adorta *classeſſem* vis Afri-
ci, 101:17.
adstruxit quicquam ejus
gloriæ, 82:5.
adluſcendo navalibus cer-
taminibus militi præſe-
ctus est, *affueſcendo*,
300:15.
adſumptis regni inſigni-
bus, 16:11.
advenit, *præſent.* 94:13 |
106:11.
adventati, 86:5.
adventu, 78:6 | 97:15 |
99:13, 18 | 101:11.
adventum, 22:1 | 49:18 |
50:22 | 51:2, 18 | 55:19 | 72:12.
adventus, *nomin. ſingul.*
98:20.
adverſa, *femin. nomin.*
106:2.
adverſa, 28:12.
adverſabatur, 75:33.
adverſam, 63:35.
adverſante, 70:3.
adverſantium dignitati e-
jus, 74:14.
adverſarium habuit ſena-
tum, 41:5. voluntatis
ſine, 59:5.
adverſis, 80:13.
adverſum, *præpoſ.* 51:11.
adverſus, *nomin.* 89:9.
præpoſ. 43:1 | 45:11 |
63:5 | 82:3 | 90:15 |
92:12 | 96:14 | 126:13, 19. adverſus merita
Cæsaris ingratum illiſſimum,
93:4. adverſus amicos
æqua æſtimatione, 116:15.
adulatio, 120:20.
adulta viribus Dalmatia,
128:11.
adulta ætatis, 17:10.
adulterium, 7:9.
advocet in tutelam ſecuri-
tatis ſuz, 147:21.
advolutus genibus, 102:
23.
ædem, 17:3 | 51:20 |
86:22.
ædes, *plur.* 38:3.
ædibus, 16:16.
ædificandis navibus, 100:
14.
ædificaret domum, 41:
22.
ædificaturum domum, 41:
25.
ædificiis, 60:16 | 134:19.
ædilitate, 70:3 | 112:20.
ædilitatem, 18:1.
ædilitatis, 113:14.
ædilitatis, 114:1.
ædilium virum, 53:11.
ædium, 16:18.
ægeo, *mar.* 7:11.
ægeæ, 94:19.
ægiſthi, 2:6.
ægiſthus, 2:7.
æge, 107:12.
ægritudine, 150:5.
ægyptii, *genit.* 81:2.
ægypto, 65:22.
ægyptum, 80:10.
ælio Cato, 121:10.
ælium, 38:3 | 146:15.
æmilianus, 17:22 | 31:
19 | 33:8 | 37:3 | 64:8.
æmilium, 14:3.
æmilins Sura, 10:1.
æmula imperii, 18:12.
æmula imperii, 28:3.
æmulatio, 26:16.
æmulum, 62:21 | 126:18.
æmarium, 46:25.
æoli, *plur.* 7:13.
æqua ac par ſui adverſus
amicos æſtimatione, 116:
15.
æqualem civem, 143:2.
dignitate, 56:16.
æquales ejus ætatis magis
quam operis, 15:3.
æquali intervallo, 127:14.
æqualis, 37:19. hujus
temporis Heſiodus, 10:
9.
æqualiter curvatus, 86:6.
æqualiter partitus est,
59:9.
æquari, 26:27.
æquato numero, 119:17.
æquatus Auguſto confor-
tione porciſſis, 117:
18. Senatoribus, 129:
10.
æquaverunt ſibi eos per
omnia, 146:6.
æquavit ſolo exciſam um-
berem, 32:2.
æquæ, 34:9.
æquærit Calpurnius Servi-
lia, 109:21.
æquis conditionibus, 52:
3.
æquitas, 145:13.
æquitate, 146:1.
æquo animo, 41:11 | 58:
14 | 60:14 | 76:11.
æquum ſepulchrenti, 98:
19.
æquum *neut.* 89:17. æ-
quum cum proconſuli-
bus imperium, 58:8.
æquum ei jus eſſe, quàm
erat ipſi, 140:17.
ætario, 15:22.
ætario, 65:23 | 67:2 |
113:9.
ætrea tabula, 52:20.
ætis ſono, 6:13.
ætchylum, 24:12.
ætencia, 21:16.
ætias, 132:5.
ætate, 103:11 | 104:11 | 124:1 | 133:18.
ætatis, 74:4.
ætatis, 134:15.
ætiam abet, 36:4.
ætiam ex ſua fortuna e-
ventum colleget, 94:18.
ætiam ex merito ſpem
benevolentis, 138:7.
ætiametur ſi ejus qua-
tuor millibus, 36:22.
ætiamore, 116:16.
ætiamore virtutum,
147:22.
V j

infra altitudines alio-
rum se metientem, 146:
20.

activa perducta usque in,
123:14.

activa strabebat, 137:10.
activam expeditionem,
133:14.

Actulium, 21:17.
actas, 14:10.

actate, 6:7 | 9:5 | 10:10 |
17:21 | 11:19 | 98:10 |
112:3 | 125:3.

actatem, 87:13 | 91:2.
actati, 16:2 | 37:6.

actatium, 110:4.
actatis, 17:10 | 25:13 | 45:
4 | 61:18.

acterna, gloria, 4:6.
acternas notas, 89:19.

acternitas impetii, 121:
35.

Actoliam, 65:14.

acti, 37:19 | 41:13 | 51:12 |
62:13 | 91:10 | 111:2.

actescere Italian casibus va-
riis, 17:16.

actetavimus Gallias, 65:3
43.

acteti, *supplicat*, 49:7.
actetissima inopia reges,
106:1.

acterebantur, 17:21.
actis morte, 14:12.

actis contra nuptias
intes, 70:21. *facta in-*
tes, 90:4.

actitatem, 119:4.

actitabant, 66:15.

actis positi inscriptio, 127:
19.

actis lateri *calceus*, 41:
17.

actit, 44:14.

actit spes major, 48:
11.

acti, *gen.*, 97:10.

actio, 78:1.

actum, 26:1 | 75:
10.

acta, 4:17 | 18:4 | 13:
5 | 11:22 | 19:1 | 67:
9 | 102:1 | 4 | 135:18 |
136:2 | 143:1. in af-
rica actis, 91:14.

actum, 46:26 | 64:7 |
9 | 80:9 | 81:26.

actiani, *gen.*, 15:14 |
18:1 | 29:13 | 30:19 |
34:22 | 31:35 | 33:
65:5 | 82:4 | 111:13.

actianus, 19:1 | 31:19.

acti triumphi, *gen.*, 83:
3. *venit*, 101:7.

actum bellum, 81:19 |

149:3.
actum, 42:2.

actemmon, 2:3.

actat, 114:19 | 112:18.
actulum, 126:18. me-
dium plurima distima-
lantis, aliqua inhiben-
tis, 133:16.

acta, *neut.*, 117:14.

actendi, *gerund.*, 109:12 |
117:15.

actendi ordine pio tribu-
nali, 137:9.

actens annum, &c. 114:
16.

actens annum, &c. 87:
17.

actens annum, &c. 116:
19.

actens gratias, 117:15.

actens annum, &c. 81:
6 | 95:19. regem ante
cursum, 14:16.

act, 70:23.

acteg eminentem princi-
pem, 143:2.

actegitur, 43:6.

actegit omnia ex proprio
usu, 48:10. *tes in-*
manes, 72:19.

actegit res audacitate impeta-
toris, 130:14.

actegem, 121:10.

actegit animo rem, 24:
312:24.

actegitur, 127:13 | 132:29.
actegitur simillimis sibi,
112:24.

actegitur, 119:4.

actegitur, 66:15.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

134:19.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

17:9 | 70:1 | 77:18 |
79:4 | 80:9 | 83:11 |
86:1 | 99:14 | 100:3
118 | 102:11 | 111:19 |
113 | 119:4 | 147:7.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

actegitur, 115:1.

asero, 25: 10 | 57: 7
95: 12, 23 | 111: 16
117: 1.
alterum, *mafc.* 15: 25
16: 3, 4 | 34: 7 | 73:
2, 3 | 87: 7 | 114: 4
bu | 137: 13 | *neut.* 79:
11 | 117: 10.
altutuli, *dativ.* 69: 14.
Altinum, 98: 15.
altiora, 94: 7.
altissimè illuminaus ille
dies virtutum Caronia,
61: 18.
altissimis, 14: 17.
altridimum, *fatigium* |
136: 7.
altum cavatum, *nervicu-*
lum, 125: 5.
alumnus, 62: 21.
altum visis affentationi-
bus, 104: 15.
ambibat amnis *insulam* |
19: 17.
ambigere, 32: 20.
ambigitur de, 23: 7. *apud*
quoddam, 22: 11.
ambrosio, 145: 12 | 146: 1.
ambrosi furente, 74: 13.
ambrosi excoercitionem, 74:
17.
ambulant porticibus, 86:
17.
ambo, 90: 13.
amici, *genit.* 90: 2, *nomin.*
plur. 41: 20.
amicus, 50: 15 | 69: 11.
amicitia, 111: 13.
amicitia, *genit.* 136: 7.
amicitiam, 98: 10.
amicitiarum, 56: 11.
amicitiam, 45: 20.
amicorum, 86: 5 | 89: 16
amicos, 35: 8 | 117: 116:
15.
amiculo velatus, 102: 21.
amicum, *mafc.* 95: 12 |
neut. 71: 11.
amicus, 35: 5.
amiferant, 97: 1.
amifimus, 65: 15.
amifilet, 60: 8.
amifin, 16: 4 | 103: 16.
amifia, *for.* *quam*, 65: 12 |
150: 6.
amifia, 104: 2 | 116: 9.
amifili, *genit.* 135: 19.
amifis exercitiis, 118:
16.
amiforum, 48: 18.
amifcret, 149: 18.
amifis, 119: 17 | 123: 5.
amifoniam, 18: 9.
amifitate, 7: 1.
amifitatis ornamentum,
103: 14.

amore, 88: 14 | 104: 21 |
108: 4.
amoris, 104: 14.
Amorus, 67: 13.
amplenda, *neut.* 14:
2.
amplēxibus, 142: 8.
amplificat virtutem
confulis, 62: 7.
amplificat amicitia, *gen.*
116: 6.
amplissimis honoribus,
110: 13.
amplissimorum honorum,
114: 14.
amplissimos honores, 17:
7.
amplissimum fastigium,
151: 13.
amplitudine, 56: 6.
amplius, 139: 12 | 40: 8,
12 | 43: 7 | 47: 21 | 48:
8 | 50: 8 | 51: 11 | 74:
2 | 83: 13 | 95: 7 | 102: 1
9 | 130: 13 | 132: 7.
amplius nihil, *præter*
84: 12. amplius octin-
gentis milibus nume-
rus omnis explebat,
128: 6.
Amyntas, 106: 6.
an, 76: 8 | 107: 8 | 116:
14 | 120: 11 | 141: 17 |
144: 17.
anceps periculum, 30: 2.
Anchise, *ablat.* 67: 19.
ancipiti fortuna, 101: 8.
ancipiti libi, 144: 14.
ancipiti temporis fortu-
na, 101: 14.
Andrum, 5: 12.
angulo terratum orbis
zencotiflimo a 120:
21.
angulos omnes terratum
orbis, 145: 20.
angustis saluum, 135:
13.
angustiarum, 25: 19.
angulo clavo, 109: 15.
Anici, *genit.* 14: 15, 18.
animadvertione didicatoria,
92: 16.
animadvertēbat a se, *ecc.*
70: 17.
animadvertendum in, 62:
8.
animadvertit in, 50: 20.
animalia, 24: 7.
animam, 140: 13 | 142:
13.
animi, *genit.* 2: 10 | 12:
12 | 33: 13 | 45: 21 |
49: 7 | 52: 15 | 181: 1
56: 22 | 62: 3 | 67: 20 |
97: 15 | 114: 3 | 120:
20 | 132: 1 | 137: 20 |

138: 3, 20 | 142: 1 |
146: 17 | 149: 7. *plur.*
118: 1.
animis, 19: 19 | 111: 4 |
138: 17 | 145: 9.
animo, 14: 1 | 24: 3 |
40: 23 | 45: 7 | 57: 7 |
58: 14 | 60: 10 | 14:
67: 21 | 73: 7 | 76: 5.
7, 10 | 88: 3 | 90: 22 |
91: 7 | 25: 19 | 19:
126: 2, 6 | 130: 9 |
137: 7 | 147: 1, 17.
animorum, 128: 14.
animos, 50: 2 | 15: 118:
14 | 139: 23.
animum, 19: 10 | 87: 6 |
104: 5 | 108: 5 | 109:
1 | 120: 17 | 128: 21 |
132: 2 | 134: 11 | 150:
3, habuiffet occupandæ
reipublice, 32: 7. ani-
mum temperavit ab-
quin, 61: 23. fumpfit
ex fuccellu, 45: 2.
animus, 86: 12 | 93: 17 |
99: 12 | 133: 6. redit
Pompeianis paribus,
87: 24.
annalia, 44: 1.
anni, *genit.* 71: 3 | 123:
14. *plur.* 10: 8 | 11: 8
bu | 12: 11 | 21: 5 |
35: 17.
Anniam, 63: 5.
Anni Milonis, 72: 3.
Annio, 92: 4.
annis, 2: 11 | 8: 12 | 10:
1 | 11: 7 | 12: 17 | 12:
18: 9 | 20: 6 | 22: 14
26: 1 | 27: 4 | 32: 35 |
83: 10 | 40: 21 | 76:
19 | 90: 7 | 123: 12.
anno, 3: 8 | 5: 11 | 14: 12 |
18: 22 | 20: 10, 11 |
21: 7, 17, 19 | 32: 19,
23 | 40: 5 | 41: 10 | 45:
4 | 46: 15 | 47: 4 | 51:
8, 4, 23 | 62: 14 | 64:
7 | 74: 7 | 76: 20 | 78:
9 | 147: 7 | 102: 20 | 108:
9 | 110: 10 | 111: 13 |
118: 12 | 125: 18 | 127:
4 | 130: 4 | 140: 13 |
anno octogesimo post
Trojam, centesimo
quatuor Hercules exceffe-
rat, 3: 9.
annoña gravis, 99: 7. mo-
deratior, 145: 18.
annoña difficultatem, 114:
17.
annorum, 24: 10 | 35:
16 | 111: 11 | 113: 19 |
145: 18.
annus, 2: 7 | 4: 26 | 6: 6 |

9: 19 | 30: 10 | 11: 13,
14 | 121: 15, 5 | 12:
19 | 13: 14, 23 | 20: 4,
7 | 23: 10, 11, 46 | 22:
8 | 23: 3, 8, 9, 25 | 4:
29: 20 | 32: 11 | 37: 5
18 | 38: 2 | 39: 11 | 17:
42: 21 | 43: 13 | 44: 123
53: 1 | 20: 55: 13, 25.
22 | 59: 21 | 62: 14 |
64: 6, 8, 9 | 65: 1 |
68: 6 | 70: 25 | 75: 19 |
85: 14 | 87: 14 | 90: 2
6, 19 | 111: 7, 13, 15 |
112: 7 | 113: 22 | 118:
4, 11 | 122: 10 | 135: 3
17 | 145: 11 | 147: 4.
annus magnitudo, 123:
6.
annus, 20: 5 | 31: 16 |
23: 4 | 32: 1 | 35: 13 |
39: 4 | 46: 2 | 55: 4 |
81: 6 | 87: 5, 17 | 95:
19 | 114: 16 | 116: 19 |
120: 123.
annus, 90: 9.
ante, *præp.* 6: 1 | 8: 2,
6 | 11: 3, 5 | 14: 15 |
15: 18 | 16: 14 | 18: 2
21: 10 | 25: 7 | 26: 8 |
32: 3, 22, 25 | 37: 6 |
38: 7 | 44: 12 | 50: 3
17, 22 | 51: 18 | 58: 3
11 | 59: 23 | 67: 11 | 70:
1 | 76: 17 | 82: 12 | 106:
5 | 112: 16 | 115: 9 |
120: 23 | 121: 2 | 122:
3 | 124: 6 | 131: 27 |
135: 16 | 143: 12 | 147:
6.
ante, *adv.* 6: 2 | 18:
3 | 39: 10, 22 | 43: 10 |
45: 1 | 46: 24 | 53: 4
56: 17 | 61: 21 | 59:
24 | 101: 3 | 104: 16 |
114: 12 | 119: 12 | 120:
1 | 122: 7 | 124: 14 |
125: 12 | 134: 11.
antea, 5: 7 | 6: 13 | 13: 13 |
31: 6 | 34: 20 | 40: 17
45: 21 | 74: 14 | 124:
8.
ante-quam, 9: 9 | 11: 6 |
18: 19, 20 | 22: 14 |
51: 15 | 54: 25 | 57: 3
4 | 74: 16 | 75: 13 | 77:
4 | 81: 19 | 87: 21 | 90:
7 | 105: 12 | 109: 1 |
131: 12 | 132: 15 | 133:
11 | 135: 11 | 149: 15.
anteactum, 35: 13.
anteceffit, 6: 13.
anteceffit, 45: 17.
anteceffit, 69: 16.
Antias, 37: 10.
Antiochicum bellum, 69:

19.
Antiochus, 10: 4 | 65: 5.
Antiochus Epiphanes, 13: 5.
antiqua, *nom. fem.* 110: 14.
antiqui, 144: 14.
antiqui, *plur.* 147: 25.
antiquis, 100: 10.
antiquissimi, *genit.* 135: 24.
antiquissimos, 67: 19.
antiquus, 261: 4. neque aut quous quidam habuit, quam ut, 79: 24.
antiquus, 77: 5.
Antistius, *genit.* 53: 13 | 109: 21.
Antistius, 70: 7 | 112: 8.
Antistius, 13: 10.
Antonia, *neut. pl.* 21: 2.
Antoniae, *genit.* 100: 8.
Antonia, *genit.* 52: 12 | 161: 20 | 171: 3, 4, 13 | 182: 19 | 190: 4, 13 | 191: 12 | 195: 12 | 196: 12 | 197: 2 | 198: 14, 15 | 100: 13 | 101: 17 | 104: 23 | 107: 1 | 102: 1 | 108: 5, 16 | 109: 2.
Antonia, 52: 13 | 161: 22 | 187: 16 | 189: 4, 10, 23 | 190: 12 | 193: 12 | 197: 6 | 198: 18, 20, 29 | 104: 7 | 105: 1, 8 | 112: 11.
Antonius, 89: 21, 25 | 90: 4 | 91: 14 | 95: 124 | 97: 7 | 98: 15, 19 | 99: 8 | 106: 3 | 107: 11, 18 | 108: 7, 9.
Antonius, 37: 6 | 49: 12 | 83: 12 | 84: 10 | 85: 16 | 87: 9, 18, 21 | 88: 17, 21 | 89: 14, 24, 26 | 91: 16 | 94: 1 | 96: 23, 26 | 97: 4 | 99: 22 | 100: 1 | 103: 13 | 104: 10 | 105: 9 | 106: 12 | 107: 5 | 108: 11, 17 | 118: 20.
aperit limites: 139: 15.
aperit, 86: 20.
apertum testamentum, 85: 5.
aperuerat viam potentis, 28: 1.
aperuit viam luxuriae, 28: 2.
Apollini, 103: 9.
Apolloniam, 85: 19.
apparatus, 60: 16.
apparatu belli, 40: 5.
apparatum belli, 104: 20.
apparatus cibi, 133: 8.
apparet, 83: 1.
apparatus, 39: 12 | 55: 4.
apparere, 131: 21.
apparet, 77: 16.
apparere, 140: 5.
apparet, 21: 10.
appellatur, 23: 3.
appellarent, 44: 9.
appellati, 8: 1 | 84: 13 | 104: 17.
appellat, 61: 7.
appellatione imperatoria, 145: 2.
appellatus, 5: 13 | 13: 51 | 14: 16.
appellatus, 19: 2 | 61: 11 | 55: 11.
appellavit, 145: 10.
appetendis bonis, 60: 12.
Appio, 21: 13.
Appium, 30: 5.
Appius Claudius, 119: 6.
appulso hante, 125: 8.
appulso Cyprum, 11: 3.
appulsi ea fixa, 125: 15.
Apronius, 135: 10.
apud, 4: 9 | 12: 11 | 45: 21 | 51: 3 | 61: 6 | 66: 11 | 85: 14 | 96: 27 | 120: 6 | 126: 17 | 136: 10. apud aures Deorum queti, 149: 14. flumen, 17: 1 | 134: 2. figuralium, 131: 10. luperos, *in vita*, 75: 17. urbem, 14: 7 | 94: 2. Actium, 105: 12. *et variae urbes*, 23: 2 | 54: 24 | 101: 10.
Apuleii, *genit.* 40: 17.
Apuleio, 142: 12.
Apuliam, 52: 2.
Aqua, 103: 3.
Aqua, 51: 6 | 71: 13 | 91: 10.
Aqua, 52: 17.
Aqua Sextia, 23: 2 | 40: 7.
Aquila legionis, 102: 18.
Aquila, 22: 10.
Aquilio, 32: 17 | 32: 10.
Aquilium, 45: 14.
Aristabatur, 113: 25.
arbitria principum armorum intempestive captans, 78: 3.
arbitrio alieno, 60: 16.
Cleopatra, 107: 16.
inimicosum, 49: 18.
manipuli, 81: 2. suo, 52: 16 | 60: 14 | 66: 16. viginti, 32: 19.
ab arbitris immunis *desertor*, 41: 26.
arbitrium omne certaminis Agrippae commissum, 106: 16. ad arbitrium eius, 67: 15 | 107: 17. nostrum, 130: 10.
arborum, 69: 15.
Archilochum, 8: 4.
architricus, 41: 24.
archon, 4: 9.
archonem, 4: 10 | 12: 4.
arcuit rapinis, 19: 19.
arcus, 86: 7.
ardore oris, 62: 4.
ardorem animi, 137: 20.
ard, 31: 1.
arenā perpositio loco, 49: 16.
arenā, *genit.* 15: 10.
argento talis, 82: 2.
Argis, 9: 12.
Argivum, *mascul.* 27: 8.
arguebatur, 60: 8.
argueam, 81: 12.
argueret, 81: 12.
argueret facientem, 136: 9.
argui infolentia, 72: 14.
mentitus posset, 60: 8.
argumenta publicae voluntatis, 23: 1.
argumentum immane bellicae civitatis, 64: 12.
morum, 41: 12. pacis, 64: 14.
arguunt in eo regni voluntatem, 92: 14.
Arctini, *plur.* 20: 7.
Arminum, 21: 14.
Armodemus, 3: 12.
Artonico, 65: 7.
Artonicus, 31: 13.
Artonphauc, 25: 1.
Aristotelis, 23: 6.
arva, 17: 17 | 19: 9 | 43: 1 | 44: 10 | 45: 17 | 54: 14 | 61: 9 | 75: 13 | 77: 20 | 82: 20 | 87: 28 | 97: 1, 22 | 108: 15 | 112: 5 | 125: 10 | 126: 7 | 128: 13 | 134: 2, 12 | 144: 6.
armata juventute, 125: 1.
armati, *plur.* 102: 19.
armato, 124: 6.
armatorem, 32: 8 | 51: 12.
armatos, 34: 14.
armavit, 29: 5 | 76: 23.
Armenia, 59: 24 | 63: 24 | 128: 5 | 141: 3.
Armenia, *der.* 112: 10.
Armeniam, 63: 7 | 103: 23 | 104: 22 | 124: 23 | 120: 14.
armis, 5: 6 | 16: 11 | 17: 16 | 23: 6 | 31: 16 | 34: 1 | 40: 18 | 43: 13 | 46: 10 | 50: 14, 19 | 53: 19 | 63: 9 | 66: 13 | 77: 20 | 83: 17, 18 | 84: 7, 18 | 96: 2, 11 | 97: 3 | 107: 12 | 112: 3, 4 | 124: 2, 5 | 135: 7 | 128: 7, 18 | 135: 5 | 137: 15 | 138: 17 | 142: 10 | 143: 6.
Arminius, 139: 14.
Arminius, 137: 20.
armatum, 63: 7 | 78: 3 | 95: 6 | 110: 11 | 113: 6.
Arminio, *der.* 106: 14.
Armeniam, 120: 16.
astra numero felicitas, 38: 9.
astrati operis, 107: 23.
temporis, 24: 5.
astratum angustis temporis, *neut.* 25: 9.
Artafidi, 144: 23.
Artafides, 104: 12.
artibus, 42: 7 | 59: 11 | 162: 14.
artificum, *der.* 19: 13.
artis si quid in te est, 42: 1.
artificum affinitatem, 119: 4.
artificum temporum clausis, 26: 12.
in arto salutis exitique confinio, 142: 16.
Artois, 64: 5.
Arvernes, 31: 7.
arvudine, 105: 2.
arvudine, 46: 17.
Arvudum, 99: 17.
super quod ascendi non potest, 81: 5.
ascendisset quod, 99: 5.
ascendit in lunam, 26: 18.
Africanensis, 43: 22.
Africanus, 42: 12.
Africanus, 42: 6.
Africa, 31: 24 | 45: 16.
Africa, 16: 10 | 31: 13 | 45: 8 | 50: 19 | 97: 9 | 98: 3 | 120: 3.
Africa, *genit.* 113: 5 | 146: 22 | *der.* 117: 10.
Africa, 7: 6 | 50: 5, 17 | 59: 21 | 65: 4 | 68: 18, 27 | 101: 17 | 114: 5.
Africae imperium, 8: 11.
Africa, 13: 4.
Africa Pollionis, 108: 8.
Africa Pollionis, 145: 25.
Africa, 62: 24.

- aufpicaris reipublicae omni-
 nibus, 101: 3.
 aufpicatus militis
 dum, 120: 2.
 aufpicus ejus, 45: 16.
 149: 3. Porpeti, 66:
 10. propriis, 134: 21.
 auf, *nom. fem.* 131: 3.
 auf, *plur.* 144: 4.
 aufum, *mafc.* 51: 10.
 aufum peritumque,
nom. paff. 102: 14.
 aufus, 51: 1 | 48: 17 |
 102: 18 | 112: 22.
 aufus magna, 55: 23. mi-
 ra, 37: 5.
 aus, 17: 23 | 66: 12 | 15:
 ter | 19: 8, 9, 10 | 26:
 26: 9 | 66: 21 | 66: 27:
 8, 9 | 19: 12 | 49: 12 |
 49: 13 | 44: 10 | 66:
 46: 18 | 49: 20 | 66:
 56: 13 | 58: 13, 16.
 66: 16: 11, 14 | 67:
 34, 15 | 68: 12 | 66:
 34 | 66: 72: 4 | 66: 5 |
 73: 9 | 66: 75: 17 | 80:
 13, 14 | 85: 16 | 90:
 17 | 66: 92: 17 | 93: 1:
 27 | 66: 94: 12 | 98: 7:
 5 | 97: 13 | 66: 104: 21 |
 107: 24 | 66: 108: 4.
 66: 109: 18 | 66: 112:
 13 | 117: 13 | 66: 114:
 17 | 122: 11 | 123: 13 |
 125: 21 | 66: 126: 9.
 66: 133: 3 | 66: 10, 10,
 11 | 134: 8 | 135:
 7, 8 | 134: 19 | 143:
 15, 16 | 145: 15 | 66:
 39 | 149: 13, 14 | 150:
 7, 8 | 151: 6.
 autem, 7: 4 | 11: 6 | 15:
 12 | 21: 7, 11 | 23: 1.
 7 | 30: 9 | 38: 12 | 42:
 8 | 43: 8 | 17: 43 | 3:
 49: 8 | 54: 16 | 66: 1 |
 67: 5 | 70: 17 | 75: 19 |
 77: 4 | 87: 19 | 92: 11 |
 94: 6 | 95: 20 | 99: 17 |
 809: 4 | 110: 7 | 128:
 32 | 141: 20.
 autumnant, 9: 11.
 autumnus, 134: 5.
 avum, 98: 6.
 avunculi, *gen.* 26: 8.
 avunculo, *dat.* 86: 14 |
 139: 18.
 avunculum, 9: 12 | 17 | 103:
 6 | 146: 16.
 avunculus major, 85: 13.
 avus, 95: 27.
 auxetis copias, 81: 21.
 auxetem in tantum, ut,
 112: 21.
 aux, 22: 1 | 23: 22. am-
 que, 91: 4.
 auxiliaribus legionibus,
 131: 6.
 auxilli, 97: 6.
 auxillis, 78: 11 | 82: 9.
 Auximum, 12: 12.
 auxis dignitatem, 149:
 17. potentiam, 72: 5.
 urbem, 11: 4.
 B.
 B Abylona, 9: 3.
 Balbus Cornelius, 78:
 19.
 balinei, 133: 9.
 barbaris, 125: 3 | 130:
 14.
 ultra barbarum promptus
 ingenio Azminius, 137:
 19.
 barbarus natione magis
 quam ratione, 126: 3.
 sermone, 96: 8.
 Bathinum, 134: 2.
 Batoneum, 134: 3.
 Batoniubus, 128: 11.
 bella, *neutr.* 31: 7 | 43:
 3 | 82: 7 | 110: 10, 22 |
 112: 10.
 bellandi celeritate, 67:
 22.
 bellandum ratus Cæfar,
 77: 11.
 bellare, 118: 12 | 149: 1.
 bellator, 52: 10.
 bellatis cum his, 117: 8.
 belli, 5: 5 | 8: 5 | 17: 23 |
 18: 15 | 19: 8 | 21: 15 |
 31: 18 | 37: 18 | 39:
 7 | 40: 5 | 44: 5, 13 |
 49: 15 | 51: 25 | 52:
 13 | 53: 16 | 55: 1 |
 58: 5 | 64: 8 | 65: 1 |
 75: 6 | 82: 4 | 85: 19 |
 88: 1 | 97: 4 | 98: 21 |
 100: 8, 14 | 104: 20 |
 109: 19 | 111: 20 | 115:
 2 | 116: 11, 20 | 123:
 7 | 128: 15, 20 | 130:
 8 | 131: 8 | 133: 2, 18,
 19 | 134: 11, 16 | 135:
 2 | 141: 20.
 bellice civitatis, 64: 12.
 militie, 137: 3.
 bellice operibus, 216:
 13.
 bellicum tumultum, 92:
 6.
 bellis, 85: 17 | 108: 10 |
 111: 5 | 112: 8 | 126:
 20 | 132: 14.
 bello, 4: 2 | 14: 8 | 17:
 18 | 22: 5 | 37: 14 | 39:
 1 | 43: 8 | 44: 14, 19 |
 45: 3, 6, 19 | 46: 23 |
 48: 4, 16 | 49: 27 | 55:
 31 | 56: 10 | 59: 25 |
 60: 1 | 71: 1 | 75: 19 |
 81: 15 | 93: 14, 23 |
 101: 8 | 103: 5 | 109:
 6 | 111: 19 | 116: 3 |
 116: 9, 13 | 129: 8 |
 132: 4 | 135: 7, 13 |
 136: 12 | 141: 21.
 bellorum, 76: 18 | 128:
 21 | 131: 13 | 140: 22.
 bellum, 17: 15 | 18: 2,
 15 | 22: 6 | 28: 10 |
 38: 14 | 39: 4 | 42: 19 |
 43: 7 | 46: 4 | 47: 20 |
 48: 1 | 51: 14 | 52: 14 |
 57: 12 | 59: 11, 15,
 20 | 60: 2, 4 | 61: 6,
 64 | 11 | 65: 19 | 71:
 67 | 76: 21 | 77: 17 | 79:
 6 | 82: 18 | 87: 16 |
 98: 9 | 96: 13 | 97: 12 |
 101: 4 | 102: 4 | 104:
 11 | 108: 6 | 115: 20 |
 117: 4 | 122: 4 | 128:
 15 | 129: 5, 7 | 147:
 6 | 148: 19 | 149: 3.
 bene cepta, 41: 13. con-
 sulta, 46: 1. militavit,
 103: 12.
 beneficii illius in me, 108:
 7.
 beneficii antores, 47: 11.
 beneficium alieno viveret,
 88: 8. Cæfariis fervari,
 95: 6. Sequatūs posses-
 sam Afiam, 65: 5. ac
 permiffu tuo vidi Deos,
 125: 11.
 beneficiotum, 80: 21,
 13.
 beneficium, 47: 10 | 133:
 7.
 bene meritis, 67: 15.
 Beneventi, 142: 4.
 Beneventum, 21: 14.
 benevolentie ſpem, 138:
 7.
 Belfia, *genit.* 53: 22.
 Bibulus, 71: 2.
 biduum, 67: 1.
 biennio, 13: 9 | 21: 9.
 biennium, 18: 2 | 21: 4,
 6, 17 | 22: 1 | 44: 5 |
 50: 1 | 58: 4, 11 | 72:
 1 | 75: 13 | 81: 20 |
 131: 21.
 bimum, *puerum*, 97: 12.
 bis, 15: 2 | 32: 12 | 39:
 7 | 74: 4 | 106: 5.
 Bithynia, 31: 15 | 65:
 20.
 Bithyniam, 68: 26.
 Bizio, 144: 17.
 Bochum, 39: 17.
 Boetiam, 50: 6.
 Bojohæmum, 127: 6.
 bona, *neutr.* 40: 14 | 49:
 20 | 55: 15 | 56: 15 |
 111: 6.
 bonæ voluntatis virum,
 40: 6.
 boni in tantum viri, in-
 quætorum humanæ ſimi-
 plicantis intelligi poſſe,
 70: 9.
 Di boni, 124: 1.
 bonis, 75: 13 | 128: 1 | 142:
 19.
 bono publico, 30: 3.
 Bononia, 22: 8.
 bonos, 136: 10.
 bonum, *neutr.* 56: 18.
 bonus, 51: 21 | 112: 16.
 Bovillas, 74: 19.
 brachio, 10: 14 | 94: 20.
 breve ſpatium, 74: 12 |
 75: 6 | 119: 12. tem-
 pus, 32: 10.
 brevis, *abſolute*, 16: 12 |
 54: 12 | 87: 8 | 124:
 23 | 144: 11 | 149: 4.
 interjecto ſpatio, 1178
 14.
 brevitas promiffæ fideæ
 admonet, 51: 25.
 Britannia, 74: 4.
 Britanniam, 73: 1.
 Bruderi, *plur.* 103: 5.
 Brundisii, *genit.* 51: 12 |
 66: 18 | 66: 4.
 Brundisiam pacem, 108:
 3.
 Brundisium, 21: 18 | 778
 16 | 87: 10 | 99: 1.
 Bruti, *genit.* 12: 13 | 84:
 9 | 39: 7 | 93: 26 | 95:
 5, 18 | 96: 8 | 109: 9.
 Brutianis, 90: 3, 23 | 92:
 16 | 100: 2.
 Brutum, 80: 2 | 93: 28 |
 94: 15 | 95: 21, 25 |
 108: 16.
 Brutus, 84: 7, 8, 12 | 87:
 18, 27 | 89: 11, 29 |
 93: 12, 15, 24 | 94:
 3, 17 | 95: 21 | 108:
 18.
 Buxentum, 28: 12.
 Byſacrium, 42: 6.
 C.
 Adet ciſius homi-
 num genus, quam,
 91: 10.
 Cæci, *genit.* 21: 13.
 Cæcilia, 39: 10.
 Cæcilium, 25: 14.
 Cæcina, *maſcul.* 131: 4.
 cæcum, *maſcul.* 8: 9.
 cæde, *ablat.* 32: 6 | 40:
 18 |

18 | 81 | 1 | 95 | 10.
 cædem, 98 | 17.
 cædes, plur. 74 | 12.
 cædis, 83 | 9 | 93 | 5.
 Cæditii, *gent.*, 139 | 25.
 cælestem animam, 142 | 13.
 vltam, 51 | 9.
 cælesti ore, 89 | 20.
 cælestis animus, 86 | 12.
 cælestissimi oris, 90 | 23.
 cælestissimum operum,
 122 | 10.
 cælestium præceptorum,
 114 | 12.
 celo, 121 | 14 | 142 | 13 |
 143 | 6.
 Cæpio, 121 | 16 | 112 | 15,
 16.
 Cæpionem, 391 | 23.
 Cæpionis, 28 | 13 | 18 | 12 |
 113 | 22.
 caruleus Plancus, 305 |
 2.
 cæsa hominum millia, 400 |
 12 | 74 | 2.
 Cæsar, 37 | 7 | 65 | 24 |
 70 | 17, 23 | 71 | 16 |
 72 | 19 | 74 | 7 | 76 | 10 |
 77 | 8, 11, 14 | 78 | 14 |
 81 | 79 | 3, 13 | 81 |
 16 | 82 | 19 | 84 | 15 |
 81 | 87 | 3, 5 | 88 |
 22 | 90 | 1, 5, 17 | 91 |
 51 | 94 | 3, 4 | 96 | 14 |
 97 | 7 | 98 | 12 | 100 |
 5, 13 | 101 | 2 | 102 |
 5, 15 | 103 | 6, 11 |
 106 | 11, 15 | 107 | 9 |
 113 | 108 | 11 | 109 | 6 |
 110 | 3 | 20 | 111 | 13 |
 115 | 2 | 117 | 22 | 119 |
 12 | 120 | 8 | 123 | 7 |
 125 | 11 | 127 | 5, 12 |
 130 | 11 | 134 | 13, 15 |
 136 | 12 | 139 | 9 | 145 |
 10 | 146 | 13, Angustus,
 212 | 7 | 121 | 5 | 141 |
 19, Tiberius, 143 | 1.
 Cæsarum, 62 | 10 | 70 | 16,
 11 | 74 | 9 | 76 | 7, 23 |
 111 | 13 | 82 | 5, 9 | 84 |
 13 | 87 | 12, 22 | 88 |
 15 | 89 | 18, 25, 27 |
 90 | 2, 4 | 91 | 17 | 92 |
 121 | 93 | 10 | 95 | 9, 23 |
 96 | 23 | 98 | 1 | 99 | 5,
 8 | 102 | 12 | 105 | 4 |
 106 | 3, 7, 10 | 112 |
 25 | 115 | 1 | 116 | 10 |
 122 | 15 | 123 | 16 | 125 |
 7, 9 | 14 | 134 | 20 |
 139 | 7 | 147 | 19.
 Cæsaris, 126 | 15.
 Cæsari, 71 | 5 | 73 | 5 |
 77 | 6 | 86 | 14, 15 | 87 |
 161 | 39 | 15 | 90 | 5 |

95 | 7 | 102 | 13 | 109 |
 14 | 113 | 24 | 114 | 12 |
 115 | 18 | 124 | 16.
 Cæsaris, 65 | 16 | 67 | 16 |
 70 | 20, 22 | 71 | 2 |
 77 | 6 | 79 | 2 | 82 | 4 | 84 |
 11 | 85 | 1, 4 | 86 | 10 | 88 |
 9 | 10 | 93 | 5, 19 | 94 |
 4 | 95 | 6 | 97 | 5, 14, 16,
 22 | 98 | 2, 21 | 99 | 22 |
 101 | 11, 13 | 102 | 8,
 31 | 104 | 21 | 107 | 2 |
 108 | 14 | 109 | 4, 10 |
 112 | 17 | 114 | 7 | 115 |
 4 | 117 | 7 | 119 | 11, 3 |
 120 | 10 | 122 | 1, 8 |
 133 | 4 | 141 | 6 | 143 |
 10 | 147 | 22, Augustus,
 128 | 21.
 Cæsterius, 92 | 13.
 cæsi Vari, *gent.*, 116 | 13.
 cæsis hostibus, 72 | 120, Vi-
 ria, 114 | 19.
 cæsis viros, 79 | 12.
 cæsum iure Gracchum,
 32 | 7.
 cæsus magnus vexillario-
 rum numerus, 128 |
 18.
 Cæii, *gent.*, 34 | 21 | 115 |
 17, Cæfariis, 57 | 17 | 65 |
 11 | 67 | 16 | 70 | 22 |
 88 | 18, Marii, 70 | 4.
 Santi Sauritini, 113 |
 3.
 Cæio, 121 | 6, Anitilio,
 112 | 8, Antonio, 91 |
 12, Atilio, 81 | 10, Cæ-
 sare, 74 | 2, 16 | 81 | 2 |
 86 | 22, Cæfari, 87 | 14 |
 89 | 15, Mario, 46 | 2,
 4 | 68 | 2, Norbano,
 52 | 16, Sempronio,
 132 | 11.
 Cæium, 32 | 11 | 120 | 6.
 Cæfarem, 74 | 9 | 82 |
 4 | 92 | 12, Carbonem,
 53 | 10, Cæcium, 93 |
 22, Marium, 48 | 1 |
 147 | 11, Octavium,
 85 | 5, Trebonium, 93 |
 3.
 Cæius Cæsar, 72 | 19 | 78 |
 15 | 79 | 13 | 81 | 13 |
 87 | 3, 5 | 117 | 22 |
 119 | 12, Cæsar Strabo,
 37 | 7, Cælius, 73 | 15 |
 84 | 7 | 87 | 27 | 93 | 6,
 Caro, 31 | 21, Curio,
 76 | 2, Fannius, 37 | 4,
 Flavius Fimbria, 50 |
 22, Græchus, 34 | 10 |
 59 | 7, Mæcenas, 109 |
 11, Marius, 38 | 15 |
 139 | 15 | 43 | 9 | 49 | 3 |
 52 | 27 | 14 | 7, Octa-

vius, 87 | 7, Ponsidius,
 43 | 18, Velleius, 98 |
 6.
 Calabrium, 52 | 1.
 calamitate, 139 | 20, exi-
 lli, 71 | 15.
 calamitatis, 137 | 24 | 138 |
 9.
 calamitosis, 80 | 14.
 Calatiæ, 97 | 7.
 calce perpolitio loco, 49 |
 16.
 Caldas Cælius, 140 | 9.
 Cales, 20 | 10.
 Calidium, 62 | 19.
 caligæ omniibus induc-
 turus magnitudinem sui,
 62 | 15.
 Calpurnia, 52 | 12 | 84 |
 2.
 Calpurnix, 109 | 21.
 Calpurnio, 29 | 19.
 Calvius Dominus, 100 |
 9.
 Calvum, 62 | 20.
 cameli, *gent.*, 89 | 13.
 Campanæ, *gent.*, 103 | 1.
 Campani, 75 | 15 | 97 |
 12 | 98 | 9.
 Campaniam, 47 | 14 | 52 |
 3 | 142 | 11.
 Campanis, 20 | 9.
 Campano, 71 | 18.
 Campanorum, 43 | 22.
 Campanus, 70 | 23.
 campus, 40 | 10 | 107 | 24,
 campo, 145 | 12.
 campos, 125 | 21.
 campum, 113 | 12.
 candidatis Cæfari, 143 |
 10.
 candidato consulatus, 74 |
 18.
 candidatus consulatus, 17 |
 13.
 candor, 136 | 10.
 Cansidius, 107 | 3, 18 |
 109 | 2.
 Caninæ, 21 | 12.
 Caninefates, 123 | 4.
 Caninio, 118 | 14.
 Canus, 14 | 5.
 Canusius, 89 | 21.
 capacia clari operis inge-
 nia, 24 | 8.
 capacissimum laboris ac fi-
 deli virum, 146 | 16.
 capax diffendi recta inge-
 nium, 56 | 18, fortu-
 ne in quam alectatur,
 114 | 4.
 capere artem, 43 | 25.
 multa millia hostium,
 50 | 9.
 capere artem, 51 | 6.
 capere reipublicam,

114 | 16.
 non capiebatur terminum in
 pecunia concupiscenda,
 73 | 9.
 nec capere umbram astæ
 rei perfons, 91 | 24.
 capita imperiorum, 119 |
 20, reipublicæ, 79 | 10.
 capite, 32 | 15 | 107 | 8.
 penas dedit, 31 | 17.
 capiti, 83 | 13 | 86 | 7 |
 140 | 10 | 141 | 9.
 capitis, 34 | 12 | 90 | 23.
 Capito, 93 | 27.
 Caputoli, 30 | 14.
 Capitoline, 150 | 9.
 Capitolino, 31 | 2.
 Capitolio, 28 | 7 | 30 | 8.
 Capitolium, 84 | 9, 16.
 Cappadociam, 86 | 4.
 capta, 24 | 6.
 capta arbi, 11 | 8 | 19 |
 11.
 capta hominum millia,
 401 | 12 | 74 | 3.
 captam artem, 3 | 8 | 121 |
 12 | 19 | 22.
 captas interpellare prin-
 cipalium armorum at-
 tributa, 78 | 3.
 captans gloriam, 148 |
 4.
 capiti arboris, 64 | 6, ha-
 flidus, 72 | 20.
 captivi, *gent.*, 104 | 3.
 captivos, 68 | 18.
 captivos, 50 | 20 | 67 | 13 |
 69 | 1 | 90 | 9 | 140 | 8.
 capto hoste, 65 | 7.
 pro capto mediocritatis
 mox, 122 | 11.
 capium hostem, 16 | 8 |
 134 | 4, llium, 6 | 8.
 captus hostis, 46 | 21 | 68 |
 10 | 104 | 4.
 Capna, 71 | 1.
 Capud, 112 | 8 | 157 | 14.
 Capuan, 112 | 5, 6 |
 161 | 52 | 7.
 caput, 46 | 11 | 54 | 5 |
 56 | 6 | 94 | 13, 14, 20 |
 105 | 1 | 139 | 6, Ru-
 minis, 123 | 18, impe-
 ri, 44 | 8, reipublicæ
 alterum, 117 | 20, Ro-
 ma extulerat, 32 | 16.
 Caranus, 9 | 11.
 Carbo, 51 | 23 | 52 | 23.
 Capirius, 97 | 4.
 Carbone, 32 | 6 | 53 | 19.
 Carboem, 39 | 22 | 53 |
 10.
 carcere, 46 | 23 | 62 | 14.
 carcerem, 46 | 19.
 carceri, 113 | 1.
 carceris, 35 | 7.
 X

- caripis, 99: 9.
 carillini ubi spiritus, *gen.* 140: 11.
 carmine, 61: 23.
 carminum, 7: 18 | 10.
 11 | 62: 22, 25.
 Carnuntum, 127: 8.
 carpant buccas, 59: 16.
 Carseoli, 21: 6.
 Cartagine, 22: 4 | 64: 9.
 Carthaginem, 10: 4 | 17: 2 | 31: 20 | 42: 5 | 47: 21.
 Carthaginensibus, 17: 20.
 Carthaginensium, 47: 1.
 Carthagini, 18: 1.
 Carthaginis, 181: 17 | 18: 1.
 Carthago, 9: 11 | 18: 9, 12, 20, 22 | 23: 5 | 45: 8.
 carent invidiis, 67: 11.
 caueant suspitione opprobrii Ciceronis, 71: 16.
 Carvisium, 147: 9.
 carus Celsi, 109: 14.
 omnibus, 111: 17.
 casibus, 51: 157: 16.
 Castino, 87: 7.
 Castanis, 96: 19.
 Cassi, *genit.* 94: 14 | 95: 5. Longini, 38: 1.
 Cassio, 83: 7 | 47: 24 | 89: 30 | 94: 11 | 96: 13. Longino, 23: 1.
 Cassure, 89: 8 | 93: 22, 28 | 95: 22, 25.
 Cassius, 22: 14 | 73: 15 | 84: 7, 11 | 87: 28 | 80: 29 | 93: 6, 23, 26 | 94: 7, 8 | 95: 11 | 108: 18 | 109: 5.
 cassellorum, 115: 6.
 Castigatio, 133: 16 | 144: 11.
 castigatis gravi poena, 188: 16.
 callis, 5: 23 | 72: 20 | 89: 2 | 94: 3 | 102: 16 | 131: 6.
 callis, 4: 5 | 14: 8 | 37: 16 | 78: 20, 16 | 94: 6 | 95: 5 | 96: 3 | 98: 16 | 100: 2 | 125: 1 | 144: 17.
 calstrum, 89: 22 | 122: 8 | 131: 16 | 137: 2 | 138: 22 | 139: 25.
 Calstrum, 21: 15.
 calus, *nomen, sing.* 138: 6. *genit.* 46: 22. *accus.* 97: 17.
 catenarum ferream, 140: 10.
 catenis, 104: 12.
 catervis, 112: 1.
 Catilina, 61: 12 | 62: 10.
 Catilinae, 61: 10.
 Cato, *nomen*, 112: 4 | 18: 21 | 26: 6 | 35: 23 | 48: 18 | 72: 13 | 75: 2 | 77: 4 | 81: 21. *Posit.* 44: 6. *ablat.* 121: 1.
 Catone, 61: 18.
 Catonem, 26: 2 | 62: 9, 19 | 72: 8 | 147: 9.
 Catonis, 11: 9 | 35: 23 | 61: 17 | 65: 9 | 72: 12 | 95: 10.
 Catos, 127: 5.
 Catule, 50: 2.
 Catuli, *genit.* 58: 19.
 Catullum, 62: 24.
 Catulo, 70: 1 | 76: 16. Catulus, 40: 11 | 49: 14 | 70: 2.
 cavatum alveum, *cymbum*, 125: 4.
 Cauchorum, 124: 9.
 caudam irahens, 105: 2.
 Caudis, *plur.* 29: 9.
 caveant concordia publicae, 76: 11.
 caveret diem iduum, 84: 2.
 ni caveretur, 139: 1.
 caussa, 43: 2 | 76: 21 | 116: 16. *inest* 42: 7. *honoris*, 56: 9. *pacis servandae*, 77: 8. *seipublicae*, 122: 1.
 caussa, 43: 15 | 117: 24. *caussa, dat.* 76: 24. *plur.* 20: 1 | 117: 21.
 caussam, 16: 20 | 49: 21 | 57: 10 | 70: 14. *caussa*, 26: 14 | 148: 5. *causum id lege*, 34: 3. *causum id lege*, 34: 3.
 ceciderant, 17: 11.
 cecidere, 131: 18.
 cecidit, 54: 12 | 95: 10. *male cedebat bene caupia*, 41: 14.
 cedebat titulo imperii Lepido, 89: 11.
 cedendo Pompeii gloria, 70: 17.
 male cedent ei bene consultata, 46: 1.
 Cejonius, 138: 23.
 celeberrima, 145: 1.
 celeberrima, *genit.* 99: 18. *plur.* 70: 1.
 celeberrimam, 122: 14.
 celeberrima, *genit.* 30: 9 | 40: 2 | 41: 23 | 85: 12 | 108: 1. *plur.* 43: 17.
 celeberrimum juvenum, 100: 4.
 celeberrimos, 44: 19.
 celeberrimum, *mascul.* 53: 9. *neut.* 35: 15.
 celeberrimus, 45: 21 | 49: 15. *fortuna*, 117: 19.
 celebrantur, 54: 21.
 celebratione epuli, 82: 12.
 celebrie, 37: 19.
 celebrem sensibus *scripturam*, 37: 21.
 celebros, *nomen*, 14: 16 | 37: 2 | 135: 17. *ferinationibus Alpes*, 121: 9.
 celebrit, 123: 14.
 celebrior, 37: 18.
 celebros opera diligenti, 135: 14.
 celestis, 137: 19. *co-gitatione adolecentis*, 96: 9.
 Celere, 134: 13.
 celestitate, 69: 2 | 78: 14 | 106: 12 | 109: 18 | 148: 20. *bellandi*, 47: 23.
 celestiter, 148: 6.
 celestius, 137: 23.
 celsitudine corporis, 114: 13.
 cena exciperet Celsum, 99: 19.
 cenam dare, 99: 19.
 cenavit sedens, 133: 14.
 censabat, 88: 15 | 89: 17.
 ad censendum revocarent cives, 42: 17.
 censuer, 62: 9.
 censet, 149: 9.
 comfot, 22: 14 | 30: 18.
 censuorum, 115: 12.
 censores, 39: 12.
 censoria nota contentus, 92: 15.
 censoribus, 16: 7 | 21: 1.
 Censorius, *genit.* 41: 23.
 Censorino, 118: 21.
 Censorium, 120: 13.
 censoris, 16: 6 | 115: 11.
 censorius *vir*, 17: 12.
 censuram, 38: 11.
 ex censu dare militem, 129: 2.
 censuisset, 44: 11.
 censum fenarum, 148: 11.
 causata, 16: 5 | 36: 9 | 61: 3 | 115: 10.
 censuras, 147: 11.
 censuismo, 118.
 centies, 15: 2 | 76: 8.
 centum, 10: 9 | 13: 4 | 18: 10, 14 | 22: 12 | 23: 4, 8 | 29: 30 | 32: 11 | 35: 17 | 38: 2 | 39: 17 | 40: 18, 13 | 42: 11 | 48: 21 | 55: 19, 22 | 64: 9 | 70: 125.
 centurione, 100: 11.
 centuriones, 86: 1.
 centurionibus, 47: 17 | 181: 17.
 cepertat arma, 44: 10. *signa Romana*, 112: 12.
 cepertat, *hyst.* 63: 26 | 69: 4. *nebul.* 36: 17 | 46: 6 | 93: 24. *sollem belli*, 57: 4.
 cepere sedem circa Lesbium, 52: 8.
 cepertat, *nomen*, 20: 5.
 cepit arma, 44: 1. *castra Celsi*, 96: 4. *nava multofove morales*, 68: 25.
 Cerebibus, 61: 14.
 cerebri, 140: 11.
 cerebro, 35: 7.
 cerereti, 131: 17.
 certa, *nomen*, 14: 50 | 11: 10 | 16: 12 | 21: 17.
 certa, 59: 16.
 certabat deformitas corporis cum turpitudine ingenii, 93: 17.
 certabatur, 13: 6.
 certa, *genit.* 64: 14.
 certam, 3: 5 | 57: 1 | 65: 24 | 111: 18.
 certamen, 11: 11 | 107: 3.
 certaminibus, 18: 18 | 48: 23 | 100: 115.
 certaminis, 82: 22 | 106: 14 | 141: 22.
 certaminum, 12: 3.
 certant iudicia civitatis cum iudiciis principis in huius estimatione, 147: 9.
 certatum iurgis inter imperatores, 60: 5. *multofove sanguine*, 111: 16. *virtutibus*, 53: 6.
 certē, 32: 18 | 76: 17 | 216: 15.
 certum, *nomen*, 64: 11 | 126: 5.
 cervice, 12: 31.
 cervicem daret ad istum ferri, 93: 11. *prae-buit libero*, 94: 13. *prae-buit servo*, 14: 16.
 cervicis fulsando impe-

- rio sufficiant, 152: 4.
 cessare victoriam, 107: 13.
 cecili acies hostium, 54: 1.
 cetera quirit, 139: 2.
 sanctissimus, 75: 7.
 ceteris, 112: 9.
 ceterum, 50: 14 | 133: 10.
 Cethegi, *gent.* 61: 10.
 Cethegus, 61: 13.
 Chalceda, 6: 9.
 Chalcedensis, 6: 10.
 Charopem, 4: 11.
 Charops, 12: 7.
 Cherusa, 123: 5.
 Chium, 7: 12.
 cibi, *gent.* 153: 8.
 cibo, 68: 1.
 Cicero, 61: 7 | 71: 149.
 177: 88: 14 | 90: 17.
 Cicerone, 71: 10 | 76: 11 | 85: 21 | 87: 23.
 Ciceronem, 62: 18.
 Ciceroni, 62: 10 | 91: 1.
 Ciceronis, 42: 23 | 62: 11 | 71: 16 | 89: 23.
 28 | 91: 18.
 ciebat bellum, 81: 139 | 97: 13.
 ciens ad pugnam armatos, 34: 15. *ritum*, 4: 6.
 ciense bellum sacrovis, 148: 20.
 cierti solet *font.* 6: 14.
 Cilicium, 59: 14 | 65: 18.
 Cimbei, *plur.* 36: 10.
 Cimbricam, 139: 12.
 Cimbrici, *gent.* 49: 15.
 Cimbrico, 46: 21.
 Cimbris, 39: 21.
 Cinna, *nom.* 47: 7, 11.
 17 | 48: 3, 22 | 49: 11 | 51: 18.
 Cinna, 48: 13 | 50: 14 | 69: 7.
 Cinnæ, *gent.* 49: 7, 8.
 11: 14 | 68: 3, 5.
 Cinnæ partes, 51: 13.
 cinctus multitudine, 47: 16.
 circa, 52: 12 | 91: 16 | 5.
 25: 13 | 31: 20 | 36: 4.
 40: 7 | 45: 16 | 46: 17.
 51: 47: 18 | 48: 5, 6 | 50: 6, 7 | 52: 7 | 54: 6 | 55: 7 | 59: 14 | 74: 5.
 107: 87: 17 | 92: 17 | 93: 23 | 98: 15 | 99: 1, 7 | 101: 6, 12 | 103: 1, 9 | 113: 22 | 120: 16. *citra* centum annos diffinitus ab Homeri ætate, 80: 9. *citra* ea tempo-
- ris, 113: 4.
 circensibus, 67: 4.
 circensium, 54: 119.
 circo, 28: 18.
 circiter, 11: 7 | 23: 8 | 33: 18 | 70: 24, 25.
 circulo, 19: 10.
 circumdatus brachio laci-
 na, 302: 30.
 circumdatus claustris tem-
 porum, *seut.* 26: 12.
 circumdatus adibus portu-
 cum, 16: 16.
 circumdatus operibus ur-
 bem, 321: 1.
 circumdatus floribus obdu-
 bantur, 140: 1.
 circumdatus ævum, 26: 3.
 circumdatus exercitu, 130: 12.
 circumdedit caput lacernæ,
 96: 11. *ci theatra opera*,
 75: 14.
 circumferens terrarum or-
 bi pacis bona, 113: 5.
 circumfusa legionibus ea
 pars hostium, 131: 16.
 circumfusum Oceano in-
 sulam, 4: 15.
 circumfusis copiis, 73: 13.
 circumfusus amplexibus
 Tiberti, 142: 18.
 circumnavigaverat sinus,
 124: 13.
 circumscriptis virgula re-
 gem, 11: 9.
 circumstantium, 47: 18.
 circumventus iniquitate
 fortune, 138: 14.
 circumvolans ordines, 53: 24.
 cis Rhenum, 139: 21.
 cisterioem ripam, 124: 18.
 in cisterius processit uber-
 tas poetarum, 26: 4.
 citius, 107: 13. *citius*
 cadet hominum genus,
 quàm, 91: 10.
 citra Alpes, 40: 10.
 citro, *ablat.* 83: 1.
 civem, 34: 2 | 41: 20 |
 51: 16 | 71: 12 | 75: 4
 80: 5 | 149: 2.
 cives, 42: 7 | 45: 23 | 47: 9 | 56: 16 | 128: 16 |
 146: 2.
 civi, 136: 5.
 civibus, 45: 9 | 49: 13,
 27 | 48: 13.
 civile bellum, 76: 21.
 civile dignitatis mo-
 dum, 14: 24.
 civili bello, 75: 19.
- civilia bella, 110: 31 |
 132: 10.
 civilibus artibus, 116: 14.
 bellis, 85: 18 | 108: 10 | 111: 3.
 civilis misericordia, 35: 46: 17.
 11. *reditus imperatoris*,
 46: 17.
 civilis belli, 37: 18 | 55: 11 | 75: 6 | 88: 1 | 109: 19.
 sanguinis, 31: 14.
 civilium bellorum, 76: 18.
 civis, *nom.* 56: 10 | 34: 13 | 49: 20 | 55: 10.
 72.
 civitas, 5: 8 | 20: 9 | 21: 1, 10 | 28: 7 | 47: 8 | 87: 4 | 120: 13.
 civitate, 43: 12 | 44: 1 | 53: 5 | 55: 9 | 56: 13 | 72: 15.
 civitatem dabat, 33: 116.
 dandam Italiam, 41: 14.
 dare, 44: 115. *perabant*,
 43: 12. *in civitatem re-*
 cepti, 20: 7, 11. *reci-*
 piendo, 44: 10.
 civitates, 20: 2 | 27: 6.
 civitati, 46: 6 | 145: 13.
 civitatibus, 45: 10 | 67: 14 | 68: 12 | 86: 23.
 civitatis, 22: 15 | 29: 11 | 33: 11 | 41: 4 | 43: 4.
 49: 6, 12 | 59: 2 | 64: 22 | 69: 17 | 90: 19 | 112: 1 | 121: 13 | 137: 21 | 142: 20 | 147: 2.
 Civitatum, 68: 20.
 civium, 1: 6 | 61: 14 | 119: 45 | 13 | 47: 9, 21 | 49: 7, 18 | 66: 12 | 67: 20 | 70: 24 | 74: 12 | 75: 16 | 90: 20 | 91: 20 | 95: 11 | 117: 18 | 145: 21 | 151: 6.
 clade, 65: 14 | 104: 4.
 125: 17 | 134: 16, 18.
 cladem, 131: 9 | 141: 14.
 clades, *singul.* 101: 12 | 116: 7. *plur.* 31: 21.
 cladibus, 16: 11.
 claudians, 107: 10.
 clamore, 32: 9.
 clara ingenia, 37: 9.
 claras urbes, 7: 14.
 clari nominis, 83: 11 | 138: 1. *aperis*, 24: 8.
 VII, 61: 14.
 clartor, 43: 15.
 clariore excidio urbium,
 32: 3.
 clartoris gentis, 56: 22.
 clarissima felicitas, 38: 9.
 argumenta voluntatis,
- 22: 16.
 clarissimas familias, 146: 5.
 14.
 clarissimi capies, 90: 23.
 juvenis, 95: 27. VIII
 29: 12. *plur.* *imperato-*
 res, 43: 8.
 clarissimum viro, 122: 4.
 93: 10.
 clarissimos viros, 41: 12 | 99: 15.
 clarissimum bellum, 96: 9.
 15. *certamen*, 11: 11.
 ingenium, 7: 17.
 clarissimum juvenis, 41: 7.
 21. *triumphus*, 19: 8.
 vir, 106: 7. *clarissimum*
 discipline, 33: 9.
 claritudinem ætatis, 149: 9.
 claritudo Cæciliæ, 19: 10. *familie*, 44: 20.
 clarius, *seut.* 51: 12 | 80: 4.
 claro consulti, 123: 34.
 clarum, *seut.* 25: 8.
 exemplum, 16: 6 | 138: 22. *spectaculum*, 119: 20.
 clarus triumphus, 37: 12.
 viri, 41: 8.
 clausi, 59: 14 | 68: 12 | 100: 13, 20 | 101: 2.
 clausi, 14: 12 | 97: 10.
 clausibus, 58: 6 | 78: 16 | 101: 16 | 106: 32.
 clausis coronæ insignis,
 103: 4.
 clausi certamine, 106: 2.
 14.
 clausis expeditionibus,
 140: 14.
 clausi, *nom.* 4: 13 | 101: 9 | 106: 5 | 124: 0.
 13. *gent.* 6: 12 | 68: 24 | 98: 17 | 99: 18 | 101: 6, 11 | 106: 4 | 107: 1.
 clausum, 78: 23 | 96: 2.
 19.
 Claudius, *nom.* 97: 19 | 114: 17.
 Claudio, 18: 13 | 115: 3 | 116: 11 | 131: 3. *Ca-*
 ninæ, 21: 12.
 Claudium, 99: 16.
 Claudius, 64: 5, 7 | 97: 14 | 114: 10 | 119: 16.
 Quadrigarius, 37: 20.
 clavo Augusto, 109: 15.
 clausa capsâ, 24: 6.
 clausa muris ingenia, 27: 7.
 clausura Peloponnesi, 6: 4.

claustris temporum circumdata, 26: 12.
clausus Janus, 64: 14.
Clazomenas, 7: 10.
elementer ufo victoris, 83: 14.
clementia aduersus victos, 82: 14.
clementia, 108: 1, 14.
clementia, 18: 9 | 119: 1.
elementiam, 82: 19 | 93: 26 | 101: 14.
clementissima victoria, 107: 23.
Clocopatra, 107: 5 | 108: 12.
Clocopatra, 107: 16 | 109: 2.
Clocopastam, 104: 14.
clens infra feruos, 104: 23.
clentes, 35: 9.
clivo Capitolino, 31: 2.
Clodio, 72: 6 | 92: 9.
Clodius, 71: 5 | 72: 7 | 74: 18.
Clodium, 54: 24.
Cnaxi, *gen.* 43: 9. Domitii, 95: 27. Magni: 96: 1. Pompeii, 47: 6 | 58: 1 | 63: 11 | 66: 6 | 72: 1 | 149: 7. Pompeii magni, 43: 9. Scipionis, 80: 19.
Cnax Cornelio Lentulo, 18: 10. Manlio Volfone, 22: 7. Pompeio, 67: 1 | 74: 14 | 87: 14 | 98: 7 | 99: 3. Scipione, 111: 14. Servilio, 48: 22.
Cnax Domitium, 38: 11. Pompeium, 58: 20 | 60: 5 | 63: 14 | 70: 11 | 74: 9 | 80: 15.
Cnax, 64: 15. Domitius, 40: 6 | 95: 25 | 106: 8. Magnus, 70: 22. Pompeius, 43: 19 | 43: 3 | 17: 19 | 58: 7 | 59: 11 | 63: 6 | 64: 7 | 73: 1 | 77: 12 | 82: 6, 17.
coalefcitibus reipublica membris, 111: 5.
coalefcitibus pacis conditiones, 76: 9.
coactis dare, *plur.* 139: 12.
coactis quatuor milibus iuuenum, 60: 25.
coactus defecere Italiam, 17: 19. erubescere, 150: 5. proferbere, 90: 17.
Cocleis, 34: 19.

Codrum, 4: 6.
Codrus, 4: 11.
coegerat facere, 96: 16.
coegit decedere, 50: 10.
cogredi, 148: 18. pro-
fugere, 14: 9.
Cocio, 149: 10.
Cocium, 62: 10.
Cocius, 37: 19 | 91: 25 | 140: 9.
conam, 56: 22.
coepat, 80: 17 | 131: 21.
corpore, 18: 12.
coeperant creare archon-
tes, 12: 4. unde coe-
perant exempla, ibi
non confilium, 51: 9.
coepit capessere tempus
cam, 114: 16. habere,
120: 18. infimulare,
86: 19. regnare, 21:
7.
bene corpora male cede-
bant, 41: 13.
corpore, *subst.* 92: 8.
coercere non parentem,
78: 4.
coercitione magis quam
pena, 140: 16.
coercitionem ambitus,
74: 17.
coercois obdientes, 144:
16.
quod cogere se putat pos-
se, rogare non fultinet,
102: 26.
cogetur dari obdies, 68:
21.
cogit excedere, 90: 23.
morari, 67: 17.
cogitata eius, *neut.* 41: 9.
cogitatione celer, 96: 9.
cogitationem, 15: 10 |
44: 22.
cogitationum magnitu-
dine, 67: 22.
cogitationi patriam pre-
ferens, 30: 11.
veluti cognatum id cen-
ferendum, 149: 9.
cognita iuuenis indole,
87: 17.
cognomen, 19: 3 | 32:
25 | 38: 5 | 39: 9 | 43:
11 | 112: 12 | 130: 10 |
135: 19.
cognominem patrie Sala-
minis, 1: 3.
cognoscere, 134: 8.
cognoscerent, 131: 14.
cognosceret, 149: 22.
male coherentes concodi-
dix, 74: 8.
cohortes, 47: 21 | 131:
10. legionarias, 33: 5.

cohortibus, 132: 7.
cohortium, 131: 17 | 136:
14.
coite in formam iusti
exercitus, 87: 8.
coit cum rege, 119: 11.
coient inter se imperio-
rum capita, 119: 20.
colat numerum, 125: 10.
Colchos, 66: 9.
collata veste, 46: 15.
collatum non minus 3
Pollione in Antonium,
quam, 98: 20.
collecto favore populi,
112: 19.
collega, *nomin.* 47: 5 |
71: 2 | 93: 19 | confu-
latus, 83: 13.
collega, 51: 23 | 90: 6.
collegae, *lingul.* 30: 3 |
47: 13 | 71: 4 | 89: 7 |
94: 8. *plur.* 40: 7 | 51:
5.
collegam officii, 99: 20.
collegatum, 41: 8.
in collegio consulam, 56:
8.
in collegium tribunicia
potestatis exeat, 110:
10.
colligebantur ducentis mil-
lia pedum, 128: 7.
colligi hoc potest, quod,
141: 17. colligi potest
spatio annorum, &c.
35: 16. ex qua lenitate
colligi potuit, &c. 107:
23.
Collinam portam, 53:
20.
collisa inter se reipublicae
capita, 79: 10.
collocutus cum, 78: 20.
colloquia, 88: 18.
colloquium, 120: 35.
collum, 46: 18.
coloni, *plur.* 11: 8, 14 |
22: 12.
colonia, *nomin.* 19: 22 |
20: 5, 10 | 21: 2 | 22:
8 | 23: 6, 9 | 35: 21 |
42: 8.
colonia, *genit.* 103: 1. 1.
plur. 21: 5.
colonias, 6: 6 | 22: 4 |
42: 4.
colonias, 30: 4 | 34: 4.
colonias, 6: 9 | 21: 35 |
97: 1.
Colophona, 7: 9.
coluacem, 86: 7.
columbus, *genit.* 6: 13.
comes, 98: 11 | 102: 10 |
187: 6. ex illi volun-
tate, 119: 31. fortunar

magna adest adulatio,
120: 19. fortuna inui-
dia, 14: 17. militie
notitia assidue, 137: 21.
omnem, 25: 2.
omitabatur, 41: 15.
omitare, 98: 1.
omitari triumphum, 141:
4.
omitata *nomin.* *femin.*
119: 10. dignitas for-
tunam, 56: 7 | fortu-
na *eliquem.* 82: 10 | 93:
27.
omitatu, 66: 19 | 95: 23.
omitentem sui, 91: 3.
fuge, 80: 16 | 96: 13.
militia, 85: 15.
omnes, 80: 8.
omitotum, 143: 8.
omitit, 113: 10.
comedia, 25: 2.
comenatu, 39: 6.
comenatu, 117: 24.
comenotant, 5: 10.
comenotant, 15: 12.
comenotant, 126: 15.
comenotantem novitate
operis, 37: 22.
comendans illi sua, 142:
9.
comendaret quemquam
Tiberius, 143: 13.
comendatur hos xianis
forma, 56: 5.
comendavi nomen suum
petitum memoris, 12:
4.
comentarius, 86: 23.
comentaria epitolarum,
49: 25.
comenavere Athenas,
5: 5.
commilitio ducis affuetus,
56: 17.
commilitonem cum belli
habituus, 85: 20.
comitit si fugat fortu-
naque, 95: 29.
comitit proferit tri-
buni sanguine, 89: 22.
republica Magistrati-
bus, 12: 6. *neut.* im-
peria eorum arbitrio,
17: 2.
comitit sibi parte exer-
cituum, 95: 30.
comitit, *genit.* exerci-
tuum, 126: 23. prelii,
48: 13. sceleris, 119: 1.
comitit dextrum na-
vium cornu Laus, 146:
34. regimen clausi, 99:

- fi o. 107: 13.
 commissurus se si ceteris.
 63: 14.
 committere se fidei Romanorum. 14: 13. suffragii populi. 77: 10.
 committeretur sibi summa belli. 89: 8.
 commodare morituro manum. 96: 10.
 commodis. 41: 6.
 commotam urbem. 143: 18.
 communione juris auctum Romanum nomen. 30: 3.
 communis illi cum Mario gloria. 49: 15.
 commutatione flatus publici. 62: 6.
 compage corporis. 146: 17.
 comparandi antiquis exempli. 100: 10.
 comparandum factum cuiuslibet gloriæ veterum. 113: 13.
 comparationem omnium antea dorum amplitudine vicerit. 15: 3. utque in comparationem Graecorum ingeniorum evedit. 37: 11.
 vix compares fortunæ Metelli felicitatem ullius. 17: 6.
 compelli ut. 68: 4.
 comperit ordinationem testamenti. 86: 4.
 comperit armis furem. 40: 19.
 complotretur cum obsequio munimentisque. 78: 17.
 complexum materno genere clarissimas familias. 146: 13.
 complexus animo vim regiam. 126: 6. decreto ut. 140: 18. ingenio rerum naturæ corpus. 91: 7. feriem carenatum. 140: 9.
 complura. 146: 9.
 compluribus. 103: 7.
 componere ira domum. ut. 42: 1.
 componere bellum æquis conditionibus. 52: 4.
 componere illa tempestas. 5: 9.
 compositi victoriam. 116: 4.
 composita pax. 99: 1.
 composuit bellum Troicam. 8: 5.
 pompoti victorie. 15: 12.
 comprehendetur fugiens ab iis. 34: 16.
 comprehensa decretis omnia. 88: 7.
 compressa seditione. 145: 14.
 compressit bellum. 117: 7. 149: 11.
 comprobata decretis omnia. 88: 7.
 comprobatum à Diis factum. 2: 9. decreto exemplum. 85: 3.
 Compsum. 91: 3.
 compulsi sterilitate frugum. 113.
 compulsi ad arma. 78: 1.
 conabimur. 118: 11.
 conandi sceleris. 62: 10.
 conaretur. 61: 4.
 conata executione. 55: 23.
 ejus. 68: 18.
 conati plur. 73: 11. 144: 6.
 conatu. 130: 8.
 conatus. *adjectivum*. 54: 8.
 concedendum id minime est. 5: 11.
 concedere. 99: 12.
 concepit esse homines. qui. 117: 6.
 concepit securitatis spem. 121: 14. utrumque spei. 91: 15.
 quod conceptum spei. 124: 8.
 concessa sunt. 503: 83.
 concidisse. 11: 10.
 concidit. 18: 28.
 conciens ad arma eos. 97: 1.
 concientem torius Italici frequentiam. 31: 1.
 cui conciliaret invidiam Antonia. 83: 12.
 conciliaret principatus quibus vellet. 147: 15.
 conciliasset ei uxorem Antoniam. 85: 10.
 concionio. 32: 8. 19: 11.
 concione. 15: 17. 58: 20. 59: 3. 77: 20.
 concepit voto nihil potest. 110: 8.
 conclusit se loco. 49: 16.
 concordia reipublicæ. 87: 30.
 concordia. 74: 9. 76: 11.
 concordiam ejus. *romæ*. 90: 1.
 concupiscendâ gloriâ. 73: 8.
 concupiscenti provincias. 46: 3.
 concupiscentibus. *vel con-*
 cutientibus statum. 101: 1.
 concupit gloriâ. 60: 13.
 concupiscent civem dignitatis modum. 14: 25.
 concupivit. 109: 16.
 concurrentem mutuis iustitiis. 54: 10.
 concuterat cum. 52: 16.
 concurrerunt acie cum. 94: 3.
 concursum civitatis. 121: 13.
 concussa maximis motibus Græcia. 5: 1.
 concusserat magnis motibus provincias. 100: 3.
 concusserunt populum Romanum terrore belli. 111: 21.
 concussis viribus. 140: 13.
 concussit virum fortuna. 101: 5.
 condere colonias. 21: 4.
 condideretur urbs. 9: 10.
 condiderat urbem. 9: 3.
 condidit urbem. 4: 12.
 condiderunt urbem. 6: 12. 7: 14.
 condidit urbem. 112: 4. 16: 6. 4. 7: 11. 12: 11.
 condidit urbem. 4: 17. 11: 8. 18: 24. 10: 12.
 colonia. 42: 8.
 condita colonia. *plur.* 6: 8.
 conditam urbem. 11: 3. 5: 7. 6: 19. 90: 7. 111: 11.
 conditorem Romani nominis. 86: 11.
 conditur *urbis*. 9: 11.
 conditio mortalis. 19: 19. 121: 13.
 conditioem. 97: 4. temporum et urbium. 27: 3.
 conditiones pacis. 76: 9.
 conditionibus componere bellum. 52: 4. finire bellum. 77: 17. finimossui juris fecit. 126: 9. sanari solite discordia. 31: 6. de conditionibus legatum miserrant. 35: 4.
 conditionis miserrima homines. 50: 14.
 conditionum facta mentio. 89: 26.
 condoncentibus. 111: 13.
 conduxisset ades. 111: 13.
 bus. 18: 9.
 confecerat exercitum. 78: 13.
 confecerunt arma. 114: 1.
 confecerunt ignavum stipendium. 65: 18.
 confessione omnium principis. 70: 3.
 confessionem certam imperii. 111: 1. parendi extorserat Hispanis. 65: 24.
 in confesso fuit. 107: 14.
 conficeret bellum. 59: 15.
 confidam. 16: 115.
 confusio. 128: 10. in ardore confusio salutis exitiique fuerimus. 142: 16.
 confirmarentur ad pax confidem. 70: 16.
 confirmat Gallias. 119: 11.
 confirmaturum vires. 79: 19.
 confirmavit animos gentium. 139: 22.
 confirmat infidus mortem. 121: 17.
 confirmaverat bellum. 82: 7. exercitum. 97: 1.
 confirmarent. 48: 8.
 confirmaret variâ fortunâ. 13: 10.
 confixis cum. 40: 8. 94: 17. atroci praelio cum. 48: 13.
 consuebant proscripti ad. 96: 4.
 consuebantur ad. 52: 6.
 auxilii ex. 82: 9.
 consuebantur ad. 101: 22.
 confosus. 49: 14.
 confundendi omnia. 146: 3.
 confusio populi. 142: 15.
 consuebantur populum honoravit. 148: 11.
 congressi dirigentibus aeterni. 111: 3.
 congregant ingeniorum similitudines in paritudo. 16: 13.
 congregantur in unum corpus. 46: 8.
 congruebat professioni ejus. *romæ*. 90: 1.
 congruens spatium temporis. 14: 6.
 conjungit. 97: 21. 119: 9.
 conjungens. 100: 19.
 conjunctissimas sanguine

- Mario, 68: 3.
 conjurati, *plur.* 62: 7.
 conjurationem, 61: 11 |
 62: 13 | 84: 4.
 conjurationis, 83: 6 |
 113: 22. globo, 84: 9.
 conquiretur ad mortem.
 49: 15.
 conquirendus, 22: 5.
 conquirentibus eum ad
 necem, 68: 8.
 conquirentibus, 26: 24.
 conficienda alveum, 125: 15.
 conficiant acciveret mor-
 tem, 65: 9. in conficien-
 tia facti plutum sibi
 effe honoris, 81: 2.
 conficiant omni flagitio-
 rum meritis, 112: 23.
 conficiunt consulum,
 135: 11.
 conficit facinoris, 113: 22.
 conficiunt cohortes, 47:
 22. legiones, 43: 24.
 conficiant equites, 46:
 18.
 confecta est eum poena,
 50: 3.
 confecta mala, 76: 1.
 confectus, ut, 143: 31.
 confectus cognomen, 43:
 81. gradum equestrum,
 137: 22. honores, 135:
 21. furma, 87: 6. Sal-
 lustium Livius, 63: 1.
 confectore in angulo,
 110: 21.
 confensu, 43: 14 | 39:
 2 | 99: 6.
 confensus, *num.* *singul.*
 112: 13.
 consentaneus vita ac mor-
 te vir, 89: 3.
 consentiens, 19: 6.
 consentiente cum judicio
 principum voluntate
 senatus, 135: 1.
 ad consequendos priores
 accedunt, 16: 20.
 corisq. vendum si foret,
 147: 16.
 consequi minora, 109: 16.
 conservata patris, *genit.*
 71: 15.
 conservatorem Romani
 nominis, 16: 11.
 conservatori republice,
 90: 124.
 conservavit reliquias le-
 gionum, 73: 16.
 consilia, 53: 18 | 62: 11 |
 84: 6 | 86: 11 | 95: 28 |
 99: 2 | 109: 10, 17 |
 112: 17 | 120: 10 |
 135: 11 | 138: 4 | 149:
 16 | 151: 6.
 consiliarii cedis, 83: 9.
 consilia, 13: 1 | 117: 24 |
 137: 25 | 143: 14. con-
 silii iustus, 89: 4.
 consilii societate, 62:
 5.
 consiliis, 30: 17 | 45: 17 |
 55: 12 | 98: 18 | 102:
 11 | 138: 12 | 149: 4.
 consilio, 78: 12 | 80: 17 |
 87: 6 | 104: 3 | 140: 4.
 consilio belli bellum
 junxit, 128: 15.
 consiliorum, 2: 8 | 77:
 19 | 148: 15, 18.
 consilium, 16: 3 | 70: 14 |
 83: 16.
 consiliens ante aciem, 82:
 12.
 consilere, 14: 1.
 non ibi consistant exem-
 pla, unde caperetur,
 31: 8.
 consiliorum, 146: 15.
 consiliorum, 30: 10.
 consors & frater Fulvii,
 16: 6. victorum fratris,
 96: 24.
 consorsione tribunis po-
 testatis, 117: 17.
 consorsione potestatis,
 121: 9.
 consorsis imperii, 148: 1.
 consorsis navibus, 69:
 12.
 conspectu, 41: 15 | 122:
 17 | 142: 15.
 in conspectum veniens
 militum, 18: 20. ubi,
 129: 4.
 conspectus est, 86: 8.
 conspecta res publica castra
 Hannibalis, 53: 129.
 conspiciere, 56: 17.
 conspicietur, 49: 9.
 exemplum, 122: 15.
 conspici, 64: 4 | 112: 127.
 conspiciunt, 65: 16.
 conspiciunt virtutem,
 61: 17.
 consilab inter omnes, 67:
 19.
 consens adhuc Pompeia-
 nis partibus, 96: 12.
 consiliet concordia, 87:
 30.
 consilient principatum,
 126: 4.
 consilient repulsi, 110:
 22.
 consilanti ex dignitate for-
 mid, 16: 6.
 consilantia Romana, 15:
 1. pugnandi, 107: 18.
 consilium, 61: 11 | 113:
 7.
 constitit ebore triumphii
 apparatus, 83: 2.
 constituebat nova postu-
 ria, 34: 3.
 constituendae reipublicae
 triumvir, 109: 3.
 constituere sibi modum
 stipendii, finem militi-
 tiae, 144: 6.
 constituere urbes, 7: 9.
 constitueret Neroni con-
 sortionem potestatis,
 121: 9.
 constitueretur auctora-
 mentum jugulari civis,
 55: 11. culpe modus
 ex pecuniae modo, 49:
 22.
 constituit dignitatem prae-
 dones in certa sede, 59:
 16. tempus insidiarum,
 138: 1. urbem, 81: 1.
 constituit inferre bellum
 patris, 104: 16.
 mutata fortunam, 84:
 6.
 constituta fuerat prima
 Olympias, 121: 9.
 ex constituto arma consti-
 puit, 128: 3.
 constitutum rerum natu-
 ra corpus, 91: 6.
 consuetudo, 121: 5.
 consuetudine, 80: 1.
 consuetudine, 14: 12.
 Consul, 14: 3 | 17: 12,
 18 | 18: 1 | 22: 16 | 29:
 4 | 31: 21 | 34: 7 | 39:
 6, 25 | 40: 11, 18 |
 48: 21 | 49: 7 | 10:
 23 | 58: 2 | 67: 10,
 64: 5 | 77: 2 | 84: 8,
 101: 84: 16 | 93: 19 |
 96: 16 | 99: 4 | 113:
 7, 16.
 consulare fastigium, 93:
 6.
 consulare virum, 10: 5.
 14: 9 | 50: 23 | 75:
 10 | 93: 3. praetextam,
 90: 10. vindictam, 113:
 12.
 consulates duces, 112: 12.
 fratres, 146: 15. *pa-*
ter, 131: 15.
 consulari vero, 78: 5.
 consularia insignia, 84:
 16.
 consularibus armis, 92:
 7. *vixit*, 80: 7.
 consularis, *num.* vir, 17:
 11, 12 | 35: 23 | 61:
 13 | 68: 4 | 78: 23.
 81: 19 | 135: 15. *ge-*
ner. *imperi*, 61: 22.
 viri, 69: 6 | 70: 7 |
 148: 3.
 consularium, 70: 8.
 consularibus, 117: 16.
 consulu, 55: 20 | 57:
 7, 11 | 59: 21 | 70:
 23 | 73: 8 | 100: 9 |
 117: 2 | 119: 8 | 123:
 14.
 consului, 62: 13.
 consulum, 11: 14 | 18:
 14 | 32: 20 | 38: 12 |
 44: 16, 21 | 45: 3 | 46:
 15 | 49: 25 | 57: 4 |
 73: 3 | 76: 20 | 83: 8 |
 90: 5, 8 | 111: 10 |
 112: 22 | 113: 14 | 147:
 12.
 consulum, *num.* *sing.*
 40: 15 | 47: 14 | 67:
 16 | 74: 14 | 110: 19.
genit. 172: 13 | 39: 19 |
 40: 16 | 47: 20 | 48:
 9 | 74: 17, 18 | 77: 10 |
 83: 13 | 85: 12. *plur.*
 121: 11 | 40: 5 | 81: 13 |
 146: 8 | 147: 11.
 consule, 35: 15 | 64: 13 |
 70: 11 | 78: 20 | 86:
 14 | 121: 3.
 consulem, 14: 4 | 29: 5 |
 35: 17 | 39: 22 | 40:
 2 | 52: 12 | 70: 16 |
 113: 10 | 116: 19.
 consules, 12: 11 | 35:
 12 | 39: 11 | 44: 5 |
 52: 8, 21 | 74: 23,
 77: 12, 18 | 91: 22.
 consuli, 85: 25.
 consulis, 13: 10 | 18:
 12, 13, 22 | 20: 8,
 12 | 21: 7, 30, 12, 13,
 18 | 22: 7 | 23: 3, 8,
 10 | 29: 19 | 32: 11,
 35: 21 | 42: 10 | 53:
 19 | 72: 15 | 76: 19,
 81: 3, 11 | 87: 15,
 105: 11 | 111: 13 | 115:
 21 | 118: 14 | 121: 11 |
 142: 12.
 consulis, *genit.* 46: 6 | 47:
 4 | 49: 8 | 53: 2, 3,
 10 | 61: 14 | 62: 6 | 64:
 11 | 89: 7 | 90: 14 |
 113: 4.
 consulum, 161: 3 | 31:
 86: 20 | 87: 19 | 92:
 3 | 113: 3, 17.
 bene consula male cedent-
 er, 46: 1.
 conf. Itando, 51: 12.
 consulis facta conjugena
 100: 19.
 consulum ante conficien-
 tiam quam fama, 135:
 25.

confumari felicitate nihil potest, 110: 2.
confummati operis, 136: 12.
confumatione imaginis, 136: 17.
confumavit æstas belli effectus, 135: 2.
confumperunt Scipiones *Hispansæ*, 111: 19.
confumatus acie civeis, 80: 4.
confumptus in apparatu belli confusus, 40: 5.
contemnit humiliores potens, 145: 17.
contemnitur Cæsaem, 125: 5. *exercitus frequentiam suam*, 102: 25.
contemptus pecuniaz, 137: 3.
contemptus, *subst. nom.* 16: 17.
contendebat dimittendis *esse exercitus*, 75: 12.
contenderet *esse moriendum*, 77: 5.
contendit ultra, 59: 4.
contenti arcuise eum, 139: 15. *sustinuisse hostes*, 131: 14.
contentiones, 17: 9 | 69: 18.
contentum esse patris finibus, 50: 21.
contentus angulo clavo, 109: 15. *confusa nocte*, 92: 16. *semetipso duce*, 95: 19. *triumphis tribus*, 141: 7. *vicioria*, 72: 19. *retinere titulum*, 77: 8.
contingerat ad Scipionibus, 16: 10. *hæc honor Cæsari*, 87: 15.
contigit illi viro quies, 83: 5. *mibi hunc commitari*, 141: 4. *nobis deducari Prætoribus*, 143: 1. *huic reculare principatum*, 143: 1. *mibi videri spectandum*, 120: 1. *contigit fors Tybennum*, 3: 4.
continentem elaulta Pe-
loponnesi Curium, 6: 4.
à contenti divisi in-
sulam, 4: 15.
contentionibus Hercinia
sylvis, 127: 6.
non continentem quin
adjacent, 122: 19.
continet *hystem*, 148: 19.

contingendi manum enpi-
ditas, 122: 18.
contingere id ei securè per
Agrippam posse, 114: 1.
contingeret manum, 125: 13.
continua triennii militi-
a, 141: 12. *rabie*, 89: 21.
continuandi consularis,
48: 9.
continuare consularum,
110: 10. *Prætorum ei*,
112: 23.
continuazione bellorum,
140: 22. *laborum*, 117: 25.
continuat honoribus, 40:
37.
continuavit tribunatum,
141: 7.
continuis actionibus, 89:
19.
continuisset se in Italia,
108: 3.
continuit in pace exerci-
tum, 145: 4.
continuos annos, 75: 19 |
122: 10.
continuum biennium, 44:
5.
contra, *prop. 76: 6* | 82:
20 | 98: 21 | 102: 4 |
108: 15 | 142: 19 |
144: 8. *adv. 55: 14* |
58: 15 | 83: 8.
contracta affinitas nuptiis,
70: 21. in unum, eu-
jusque rei species, 89:
11.
contracta classe, 68: 22.
riza ex occurru, 74:
19.
contractas domos emptio-
nibus, 103: 6. *reli-
quias prædonum*, 59:
15.
contractis legionibus in
castra 132: 6. *quadra-
ginta milibus*, 53: 17.
contracto exercitu, 46:
9.
contractu facinore odium,
102: 1.
contrahendo militi, 100:
14.
contraria expectatis spe-
ret, 97: 18.
contrariis castris, 87: 17.
contraxisse hoc sibi vide-
batur, quod, 71: 17.
contraxit exercitum, 56:
2.
Contrebiun, 33: 2.
contribuerentur cives in
oculo tribus, 47: 8.

contulerat *breves* in,
80: 12. *se Perusum*,
97: 5.
contulerit *statio per-
nam*, 15: 3.
contulerunt se ad, 87: 12.
contulit animum atque
astra ad molem belli,
134: 12. *emolumentum
belli hyems*,
133: 18. *redius in ar-
rarium*, 65: 23. *in cor-
pus mortui itacundiam
quam vivo debuerat*,
48: 20. *se Piræne*, 53:
5. *testimonium victo-
ris in cognomen si-
lii*, 133: 19.
contumelia, 111: 17.
contumeliam, 72: 11.
contumeliis, 17: 18 | 32:
5.
contumeliosissime testa-
tus est petrum, 10:
15.
contumelioso bello, 111:
19.
contumeliosum bellum,
88: 10.
conveniens in illam am-
plitudinem fortuna, 55:
6.
convenientes ad *eum*, 118:
6.
convenientior decori pu-
blico imprudentia, 19:
17.
convenientissimam con-
scientia suam vocem, 41:
19.
convenit mirari eos, 518:
13.
convento Nerone, 119:
13.
conversam in otium à nego-
tiis civitas, 28: 7.
conversæ cohortes, 331:
10.
conversatio hominum, 120:
18.
conversus animus, 412: 13.
in precipitia Agrippa,
152: 1.
convertebat Pompeii per-
sona totum in se ter-
rarum orbem, 58: 1.
convicil, 55: 9.
convictibus, 60: 16.
convivio, 105: 3.
convocato Senatu, 84: 14.
copiâ rerum, 124: 15.
copiam, *plur.* 82: 3.
copiam facientibus pu-
gandi, 131: 11.
copiam, 130: 6.
copias, 81: 21.
cupis, 14: 9 | 73: 14 |

78: 12 | 100: 4 | 154:
6 | 140: 1.
Cyprius, 105: 7.
copularum sibi quæsi-
tem, 39: 16.
ent, 95: 2.
cotam, *refecurante*, 111:
6.
Corfani, *genit.* 77: 14.
Cotianum, 44: 8.
Corinthius, 17: 17.
Corinthiorum, 19: 15.
Corinto, 4: 12 | 19: 11 |
42: 6.
Cusanthum, 6: 3, 5 | 18:
23.
Cuthus, 806: 5.
Cotona, 18: 5 | 67: 4, 6 |
104: 17.
Cotona, *genit.* 103: 4.
Cotona, 86: 7.
Cotona, 34: 23.
Cotona, 80: 16.
Cotona, 211: 9. *Lenus*,
10: 11. *11. Rufino*, 44:
18.
Cotona, 44: 16 | 47: 2
15 | 78: 19.
Cotona, 101: 13.
Cotona cæcitas, 94: 3.
navium, 106: 11.
Cotona, 27: 5 | 50: 86 |
81: 8.
Cotona, 98: 11 | 125: 13 |
126: 2 | 137: 2. *con-
fite* nupquam erat
ubique nomine, 81: 17.
Cotona, 52: 18 | 124:
5.
Cotona, 11: 12 | 51: 9 |
83: 16 | 114: 14 | 146:
16 | 146: 17.
Cotona, 19: 10 | 24: 8 |
32: 15 | 14: 20 | 48:
20 | 97: 3 | 120: 17 |
126: 10 | 139: 6 | 143:
7. *Cotona* rerum natu-
ræ, 91: 6.
correcta virtute fortuna
temporis, 101: 15.
correctissimè insignia con-
sularia, 34: 15.
correcta arma, 128: 2.
correctum consilia, 138:
4.
correctum otium mili-
tem, 100: 6.
correctum consilia fa-
rum vis, 84: 6.
correctum misericordiaz mn-
nus pertimencia, 80: 5.
correctum compentarius,
86: 23. *malitibus*, 47:
17.
correctum animo, 95: 19.
Corvino, 105: 11.

Curio, *mun.* 76: 2.
ablat. 21: 9.
 Cutione, 82: 1.
 Curioni, 91: 26.
 curru, 57: 5 | 104: 18 |
 141: 11.
 curruum, 142: 15 | 45: 25 |
 91: 20.
 curium, 61: 12.
 cursu, 28: 4 | 69: 12 |
 94: 11.
 curvatus aequaliter orbis,
 16: 6.
 custodem imperii, 122:
 2. urbanæ securitatis,
 117: 6.
 custodia ritus patris man-
 fir alius, 7: 2.
 custodia, 16: 9 | 118: 9.
 custodibus, 108: 12.
 custodiz, *dat.* 68: 26. ma-
 ris præfuerat, 95: 36.
 custodiebat eum ianuum-
 modo oculis, 68: 19.
 custodiis, 130: 5. urbis
 præpositus, 109: 10.
 custodierunt, 62: 2.
 custodite hunc statum, 51:
 2.
 custoditum corpus, 126:
 10.
 custos ignium Vellæ, 150:
 115.
 Cymen, 7: 15.
 Cypro, *ablat.* 65: 7.
 Cyprum, 1: 3 | 72: 10.
 Cylæum, 4: 6 | 59: 23.

D.

D Abas civitatem om-
 nibus, 33: 16.
 Dalmatarum, 116: 1.
 Dalmatia, 121: 7 | 128:
 2.
 Dalmatid, 100: 7 | 133:
 19.
 Dalmatice, 134: 11.
 Dalmatis, *dat.* 66: 1.
 Dalmatippus, 53: 8.
 dama, 145: 22.
 damnatis aqua & igni in-
 terdictum erat, 91: 20.
 damnatum iudicio publi-
 co virum, 35: 10.
 damnatus repetundarum,
 36: 1.
 damnaverant, 41: 4.
 dampnavit, 75: 2.
 damno, *ablat.* 48: 18 | 115:
 8 | 135: 9.
 damnum, 75: 12 | 138:
 10.
 glandam civitatem Italiz,
 41: 14.
 Danubium, 127: 12.

VELLEII PATERCULI INDEX.

Daonid, 135: 2.
 dare, 14: 5 | 129: 2.
 dare cenam, 59: 9. civi-
 tatem universis, 44:
 15.
 daret cervicem ad lectum
 ferri, 93: 11.
 daret electionem, 96: 6.
 vitam, 80: 6.
 dari, 68: 22.
 data civitas *aliquibus*, 20:
 9 | 47: 8. facultas, 135:
 7. occasio pugnandi,
 138: 15. ultio possi-
 privato odio quam pub-
 lica vindicta, 31: 20.
 data facultate vivendi, 19:
 18. fide 98: 14.
 Jari epuli celebratione,
 82: 23. in adop-
 tionem, 36: 7. *plur.* li-
 belli, 74: 4.
 dato adiutore operis, 135:
 3.
 datum jus ferendi susta-
 git, 21: 15.
 datus leges principi,
 144: 4, 5.
 datum se pretium capi-
 tis, 34: 13.
 datus, 40: 15. in fami-
 liam Manlii, 36: 8.
 de, 5: 9 | 10: 11 | 17: 14,
 20 | 23: 6 | 32: 6, 14,
 30 | 35: 4 | 41: 6 | 43:
 14, 26 | 46: 2 | 49: 1,
 11 | 51: 20 | 54: 13 |
 66: 20 | 68: 28 | 69:
 3 | 71: 15 | 85: 6 | 101:
 14 | 109: 14 | 911:
 14 | 109: 14 | 95: 13 |
 104: 18 | 117: 11 | 122:
 13 | 142: 10 | 149: 14.
 de industria, 4: 5.
 De, *dat.* 52: 18.
 Debat, 60: 11.
 debellatum est apud Ac-
 tium, 105: 11.
 debent, 78: 4.
 debere, 24: 10. debere
 se plus ultioni patris
 quam, 90: 2.
 deberet, 115: 13.
 deberi gratiam calamito-
 sis, 80: 14.
 debet, 126: 1.
 debitum triumphum, 140:
 21.
 debuerat, 107: 7 | 134:
 21. iracundiam vivo,
 48: 10. spiritum su-
 plicio, 62: 12.
 debuerit, 14: 10, 15.
 debuit ubi incrementa sua,
 61: 7.
 decedat, 65: 12.

decidentem ex Asia pro-
 consulem, 112: 11.
 decedere Atid, 50: 20.
 decederet patriâ, 31: 4.
 decem, 21: 4 | 29: 11 |
 33: 10 | 49: 11 | 89:
 30 | 93: 13 | 132: 7,
 8.
 Decembrem, 123: 15.
 deceptum fraude, *mafenl.*
 93: 4 | 104: 12.
 decessisse, *abuisse*, 120:
 12.
 decessisset, *abisset*, 75: 15 |
 120: 24.
 decessit, *abuit*, 162: 9 | 32:
 19 | 41: 17 | 48: 17 |
 49: 26 | 74: 10 | 109:
 8 | 114: 2.
 deciderat, 94: 14.
 Decii Magi, *genit.* 43:
 22.
 Decimi Bruti, *genit.* 84:
 9 | 89: 7.
 Decimo Bruto, 83: 10 |
 86: 25 | 88: 7.
 decimo, 102: 19 | 129:
 3. Kalendas, 90: 6.
 decimum, *mafenl.* 87: 7.
 Decimum Brutum, 108:
 16.
 Decimus Brutus, 84: 3 |
 87: 18 | 89: 11.
 Decio Mure, 21: 6.
 declararet, 126: 14.
 declaravit, 134: 4.
 decori, *dat.* 19: 16.
 decerneretur Mario bel-
 lum, *administratio belli.*
 46: 4.
 decerni sibi Hispanias, 75:
 9.
 decernere, 40: 12.
 decreta Sylla Crasso, *mun.*
 73: 7. *neutr.* omnia in
 Casarem honorifice, 87:
 22. ornamenta ei trium-
 phalia, 122: 6. patravit,
 128: 16.
 decreta sibi Hispaniâ, 88:
 19.
 decreta Galliz Casari, 75:
 5. provinciam Bruto, 25:
 25.
 decretam Bruto provin-
 ciam, 86: 25.
 decreti celeberrimi, 85: 2.
 decreti, 77: 2 | 88: 6 |
 137: 26.
 decreto, 85: 3 | 140: 15.
 decretum id, *ad.* 58: 12.
 decretus triumphus Bruto,
 88: 8.
 decreverat petere, 128:
 9. provinciam Bruto, 95:
 14.

decreverat, ut, 77: 10.
 decrevit petere, 70: 11.
 decrevit sibi *provincia*, 171:
 1.
 decursum elivo, 31: 2.
 decus, 26: 4 | 40: 24 |
 62: 13.
 dedecus, 49: 26.
 dedecrat, 19: 18. in adop-
 tionem, 15: 15. pue-
 nas, 109: 5.
 dedecratur hostibus, 29: 8.
 dedicatio Macis templo,
 113: 14.
 dedisset, 108: 12.
 dedit, 3: 6 | 64: 15 | 85:
 1 | 86: 18. experimen-
 ta virtutis, 135: 14.
 penas capite, 31: 17.
 justissimas Casari pue-
 nas, 89: 15. puenas
 morte, 109: 5. puenas
 patris, 92: 10. puenas
 semeritatis, 162: 2.
 deditionis, 119: 1.
 deditum hostem, 134: 4.
 deducendus colonis, *dat.*
 30: 4.
 deduxit, *plur. form.* 21:
 5.
 deduxit genus ab, 67:
 29.
 deduxit, *mun. form.* 20:
 5, 10 | 21: 2 | 22: 1,
 8 | 35: 21. colonia, 22:
 19: 22 | 23: 3, 9, 12.
neutr. accus. eo viginti
 nulla civium, 70: 25.
 deduxit ad rursuliam cu-
 deca, 29: 4.
 decretatum est rebo, 31:
 10.
 decrant, 733: 10.
 decrescit, 53: 5 | 104: 13 |
 115: 12. terra ad le-
 pulsum, 81: 8.
 delati imperatoris, 1122:
 1.
 defecit, 146: 11.
 defectum consilio, 140: 6.
 defecus est non aucto,
 sed materia adjuvendi
 triumphalis, 136: 3.
 fructu amicis princi-
 pis, 136: 8.
 defecerat defendisset Ca-
 lurnam, 90: 19, 20.
 defendat se munitione,
 131: 8.
 defecerat ei distatam,
 110: 22.
 defecerat hunc, 41: 10.
 imperium uni viro, 58:
 11.
 deferendus illi honor, 141:
 13.

defectur ei imperium, 81: 23. ad eum potentia, 56: 9.
deficiat materia landatum, 119: 16.
deficeret ex exercitumque huc arque illuc, 47: 12.
defienda est summa calamitatis, 130: 12.
deslere fortunam temporis, 91: 11.
deformitas corporis, 93: 16.
defuerat terra ad victoriam, 81: 8.
defuissent, 75: 13.
defuisset, 75: 17.
defuit, 120: 18 | 144: 7. nec defuit gratia Plancio ad, 91: 13.
defuturos, 54: 11.
desce vitam, 113: 3.
desceit saxo Tarpeio, 51: 5.
Deilius, 106: 17.
deinde, 7: 17 | 10: 2, 3 | 11: 11 | 12: 6 | 17: 15 | 20: 6, 10 | 21: 3, 4 | 22: 3 | 28: 10 | 33: 10 | 34: 21 | 38: 14 | 40: 27 | 42: 13 | 44: 16, 9, 21 | 49: 125 | 50: 17 | 52: 7 | 66: 6, 8 | 67: 16 | 72: 18 | 74: 7 | 75: 6, 19 | 77: 7, 13 | 78: 5, 23 | 81: 15 | 85: 25 | 90: 12 | 94: 17 | 98: 10 | 102: 25 | 103: 6, 14 | 104: 13 | 106: 11 | 108: 9 | 110: 7 | 112: 8 | 115: 15 | 116: 10, 20 | 120: 14 | 122: 20 | 129: 12 | 141: 12 | 149: 16.
deinde post, 50: 5.
Deis, 150: 6.
delatus consulatus Pompeio, 74: 15.
defectati paucissimis, 26: 8.
delectu civium, 47: 21.
delectus, *genus*, 149: 33. *plur.* habitus, 19: 1.
delegata Druso cura belli, 116: 11.
delendam urbem, 53: 25.
deleteretur Carthago, 18: 20.
deletis copiis, 14: 8.
deleverat Carthaginem, 31: 20.
deliberatum fuit, 15: 9.
delictorum, 35: 3.
Delmatiz, 135: 3.

Delmatiz, 135: 16.
Delmatico, 135: 13 | 136: 12.
Delmaris, 140: 22.
Delphis, 3: 1.
Delum, 7: 12.
demerendis hominibus genium virum, 120: 13.
demolendo, *vel* moliendo, 22: 15.
demum, 54: 3, 6, 14 | 135: 6.
denique, 29: 17 | 34: 6 | 41: 8 | 68: 1 | 74: 4 | 106: 13 | 124: 8 | 132: 9.
denis, 12: 7.
denos, 12: 5.
denotari, 96: 12.
denunciare, 102: 13.
denunciaret, 82: 15 | 89: 29.
denunciatione quietis tentio, 94: 6.
Deorum, 149: 14.
Deos, 3: 9 | 15: 19 | 49: 10 | 97: 25 | 125: 12.
deponeret, 60: 15.
deponitur odium, 18: 19.
deportabantur Romam pecuniaz, 88: 6.
deponit velle, 4: 4.
depositum ad adem Opis, 86: 22.
depositi, *plur.* 58: 16.
deposuerat anima, 44: 10.
deprecari pro se, 107: 22.
deprehensa vanitas ejus, 86: 19.
depudetet eum, 96: 21.
Detrona, 23: 6.
defcendendi, 85: 11.
defcendendo ad, 139: 21.
defcendens montem, 52: 15.
defcenderet equo, 82: 12.
defcendissent in campum, 139: 12.
defcissent à societate, 118: 10.
defcissentibus à nobis, 126: 17.
defcissit à disciplina exercitus, 102: 26.
defcissit à virtute est, 28: 4.
defciviti à bovis Gracchus, 29: 20.
descripta publicis litetis pecunia, 63: 20.
descripto in recessus maris praesidio, 59: 13.
deserere fugā Italiani, 87: 19.

deserta disciplina est, 28: 5.
desertis militibus, 139: 5.
desertor, 107: 17 | 139: 5.
desertores, 107: 6.
deserturi impetorem, 82: 15.
desertus à fortuna, 102: 21. à Plancio, 89: 11.
ab exercitu, 52: 9.
desiderantibus, 133: 6.
desiderasse, 55: 5.
desiderata est pars quarta, 104: 9.
desideravit patria neminem civem, 80: 5.
desiderat crimina, 108: 11.
desiderant, 47: 12: 4.
designati consulis, 89: 7.
designatis consulis, &c. 87: 16 | 129: 10.
designato consuli, 86: 25.
designatus tribunus, &c. 39: 18 | 61: 24 | 84: 18 | 129: 9.
designavet consulem, 84: 15.
desit, 18: 19.
desinet, 32: 12.
desinit, 18: 19 | 26: 22.
desistere incepto, 15: 8.
desistat, 135: 3.
desperata victoria, 107: 9.
desperatione, 13: 7.
desperatis rebus, 54: 6.
desperaverat, 104: 21.
desperavimus, 26: 21.
despicere in, *arr.* 41: 26.
despondente, 101: 12 | 114: 11.
desponsa Caesari, 90: 5.
destinati, 143: 11.
destinate ei successores, 131: 3.
destinatos discrimini tantoducet, 74: 10.
destinatus iter, 104: 6.
destinatus ei bello, 17: 18. ei parti, 106: 15.
destinatus iteru conatus ejus, 68: 19. eos fortunā, 93: 27.
desituit digestate paupertatem, 142: 13.
desitutum ononi spe, 14: 9. virtute militum, 140: 17.
desitruendi Pompeii locus fortunae desituit, 75: 17.
desitit causā sunt, 117: 21.

in deterris inclinat vale tudinis principia, 124: 2.
deterrit auctoritate Senatus, 92: 4.
deterritis proposito, 33: 1.
desestabilis fœdera, 19: 5.
detrahit capite, 107: 7.
detrimendo exercitus, 116: 22.
detulerunt summam imperii Pompeio, 76: 24.
detulisset ad inferos, 75: 18.
detulit ex, 16: 19.
devicerat, 93: 24.
devicit, 13: 3.
devicta Cypro, 65: 7.
devicta gentis, 19: 1.
devictis, 10: 5.
Devum, 145: 11.
devotato vivo igni, 810: 1.
denterā, 95: 1.
dentia Pontis, *neutr.* 66: 1.
dextera, 126: 22.
dextrum cornu navium, 106: 13.
Dialis, 47: 1 | 49: 10 | 69: 7.
Dianæ, 52: 17.
dicam, 34: 13.
dicat, 11: 5.
dicenda, *neutr.* 81: 26 | 85: 7.
dicendi, *gerund.* 71: 6.
dicendo, *gerund.* 102: 12.
dicendum, *neutr.* 118: 13.
dicendum, 45: 6.
dicentem, 15: 9.
dicentes, 29: 9.
dicere ius, 117: 17.
dicent, 86: 13.
dicent, 123: 13.
dicet, 88: 15 | 90: 11.
dicetur, 19: 20.
dedit et concione, 59: 13.
dicet, 5: 13 | 136: 9.
dicat, 17: 26.
dicatur, 116: 16.
dicaror, 55: 2.
dicarorā animā ad versionem, 92: 16.
dictatoris, 55: 5.
dictaturam, 110: 21.
dida, *plur.* 4: 10.
diditans, 33: 24 | 83: 18 | 34: 2 | 86: 14 | 105: 12.
dictorum, 91: 13.
dictu, 118: 15 | 132: 14.
dictum, *subst.* 99: 10 | 108: 12.
didicere, 37: 16.

Didio, *Abel.* 43:25.

Dido, *acc.* 9:11.

dici, 31:20.

die, 34:18 | 36:5 | 40:2

9 | 45:19 | 48:8 | 33:2

23 | 56:4 | 68:12 | 84:8

3 | 121:21 | 129:3 |

131:20.

diebus, 132:13.

dici, *gen.* 44:18 | 121:2

13.

diem, 13:18 | 53:25 |

56:7 | 37:4 | 48:20 |

79:9 | 84:12 | 95:19 |

123:13. diem dixerat,

51:6.

dierum, 127:13.

dies, *jugul.* 61:16 | 106:2

11 | 110:7 | 19 | *acc.* 6:

4 | 81:23 | 87:30 |

94:17 | 120:11 | 127:5

13 | 136:13 | 142:3 |

io dies, 52:6 | 37:13 |

100:13 | 112:21 | 132:8

142:23.

differentio, *gerund.* 83:8.

differentia, *nom. sing.* 8:

9.

differt, 11:5.

difficile, 89:6.

difficiles locos, 133:14.

difficillimas aditu gentes,

113:7.

difficilis censura vivorum,

63:3. hominibus mora

concepit *spei*, 91:16.

in perfectio mora est, 136:

18.

difficultate itinerum, 811

11. locorum, 134:14.

difficultatem annonæ, 114:

17.

difficultatibus, 140:12.

difficulus *strenuus*, 132:

18.

diffusa pax per, *acc.* 145:

18.

diffusas provincias, 112:

6.

diffusum latè bellum, 39:

13.

digestio annorum, 81:11.

digna memoria auctoritas,

38:16. digna illo omni-

ousus est, 93:13.

digignit ei conciliaflet u-

xiorem, 83:10.

digignatione patrum pro-

prium bellum, 79:7.

digignatione obuerat Va-

nitium, 93:14.

digne expiui, 110:6.

desere, 91:12.

dignis, 145:23.

digrior, 47:16. digrior

qui, 51:19.

digignifimam vitæ suâ mor-

tem, 113:2. digignifi-

cam vitam, quæ, 32:

18.

digignifimam amonitæ suâ

urbes, 7:3.

digignifimam domiciliis in-

clusus animus, 93:17.

digignifimam vetustate fa-

miliæ, 140:9. digignifi-

mus qui, 130:10.

digignitas, 93:1 | 102:24.

digignitas, 16:6 | 16 |

123:3 | 146:11 | 148:

13.

digignitur, 45:22 | 47:

10 | 36:1 | 101:18 |

149:16.

digignitæ, 72:13 | 74:14.

digignitæ, 34:25 | 70:13 |

108 | 117 | 130:13.

digignam furore exitum,

132:3. memoriâ oisio-

reos, 27:9. *neut.* 108:

14.

dignus memoriâ, 25:9.

nomine, 86:15.

digrediens, 123:18.

digredientes, 4:12.

digredientium à, 118:7 |

112:10.

digressu Neronis à, 98:9.

digressum à custodia orbis,

118:9. c. caltris, 98:

16.

digressus ab eo, 142:4.

Di, 110:7. boni, 124:

Di, immortales, 80:2 |

83:20.

Diis, 2:9 | 61:20 | 110:

7.

diudicare, 112:4.

diudicatz ferro discorsidiz,

plur. 31:7.

sine dilatione, 77:16.

extra dilationes posuit,

100:18.

dilatatum triumphum, 140:

23.

dilexit, 85:14.

diligat otium validius,

117:13.

diligens *disciplina* Sparta,

9:8.

diligenter, 42:6.

diligenti operâ, 135:15.

diligentiz, *gerund.* 110:9.

diligentiois custodia, 73:

diligentissime, 84:2.

diligentissimum custodem

117:5.

diligat, 134:9.

dilucide, 44:1.

dimicabatur io mostero,

107:9.

dimicata, 62:13.

dimicaret, 34:22.

dimicetoret, 105:12.

dimicasset, 107:12.

dimicæi de summa rerum,

91:23.

dimicatos, 33:17.

dimicavère, 57:17 | 106:

13.

dimicavit cum, 50:7 |

33:21.

dimisit evocatum, 94:9.

incolumes, 52:14. in-

violatum, 97:8. uxo-

rem, 68:13.

dimissis aliis, 77:16.

dimisso exercitu, 66:18.

dimissus est inviolatus,

52:9.

dimittendus exercitus,

73:11.

dimittendus, 22:5.

dimistere exercitum, 132:

17.

dimittere in omnes par-

tes, 80:12.

dimitti exercitus, 75:18.

Diphilus, 23:3.

directæ acie, 74:3 | 115:

6.

directum cursum, 6:112.

disemptos gradibus zizias

vixit, 62:17.

direxit cursum in, 46:26.

direxit fugam ad ejus

abstricim, 107:17.

diri exempli auctor, 139:

3.

dirigebat facta ad consi-

lium, *per facta de con-*

siliis indicant. 36:13.

dirigentibus scio, 131:

2.

dirigere invidiam rerum

ad personas, 57:11.

dirimente fortunâ omnia

inter, 74:11.

diripissent urbes, 38:7.

diuis omicibus, 73:20.

diruenda urbis, 18:21.

diruta urbs, 18:9.

discendi, *gerund.* 56:118.

discerni arum solita, 137:

35.

discingeretur, 68:14.

disciplina, 28:5.

disciplinâ, 102:26 | 118:

12.

disciplinæ, *sing.* 33:9 |

100:6 | 126:11 | 128:

12 | 137:13.

disciplinam, 133:14.

disciplinis, 19:10 | 35:

18 | 114:13.

discipulos, 25:8.

discordantia se fortunâ,

81:7.

discordia, 145:12.

discorsidiz civium, *plur.*

31:6.

discordiam, 115:10.

discors patris, 63:11.

rem discordantem au-

thorum opinioibus,

31:13.

discorporantes à morte *duces.*

131:13.

discrimen poena vel judi-

cii, 29:13. summum,

53:21. ultimum, 106:

5.

discrimine exercitus, 104:

1 | 108:8.

discrimini tanto destinatos

duces, 74:10.

discriminis, *certaminis*,

106:11.

que discriminis erant mi-

noris, 123:8.

discussa sedulo liberalitate

principis, 102:28.

discutit conditiones pacis,

76:11.

discussum bellum, 97:

16.

discussentium gladiis con-

ontia, 40:18.

discussus, 43:20 | 71:2.

disjecit Romana coortum

cognitionem re-

giam, 15:11.

disiecta domus, 72:6.

disperit exercitus, *plur.*

48:7.

dispositi exercitus, 139:

11.

disposita hiberna, 130:

4.

dispositis in idipsum, 54:

9.

disponunt otio intervallo

negotiorum, 19:8.

discussione, 29:11.

discussiones, 140:15.

disfidendo in consiliis,

102:10.

distimile fortunæ suæ

habitu induos, 62:

8.

distimiles 71:11.

distimilis adversus victor

quam in priores cle-

mentia, 82:3. distimilis

bellator ac victor,

52:10.

distimillimum vitæ suæ po-

tentiam, 102:20.

distimillimos, 87:2.

distimillimos, 95:10.

distimulando, 88:12.

distimulantis, 133:17.

distimulata causa cognita,

117:23.

Y j

diffimulacionem viciorum, 116: 9. per iuncturam diffimulacionem, 109: 17.
diffimulavit, 51: 14.
diffidacibus legem, 58: 19.
diffidacenterem, 59: 1.
diktendus ab Homero ante, *diffinit*, 101: 10.
distingueret, 19: 12.
ditatus tempestate, 3: 1.
ditraditissimum onetum mole animos, 131: 5.
distributurum, *mafc.* 47: 11.
diffidit *claffem* vis Africi, 101: 7.
dicioni ejus permittit regnum, 63: 12.
diverfa, *neutr.* 19: 4 [79: 4] 87: 2. diverfa *us ab* *ist.* 102: 11. praefentibus, *4 praefentibus*, 97: 18.
diverfas partes, 56: 8.
diverfa, *genit.* 24: 7. *nomin.* *plur.* 19: 3.
diverfus, 99: 14 [112: 15] 127: 4 [135: 17].
divertitiam animi, *genit.* 12: 15.
diverfo, 70: 13 [104: 6] ex diverfo *fontes*, 116: 18.
dives, 85: 19 [137: 5].
dividebat, 34: 1.
dividendis agnis, 30: 4.
dividendo agro, 71: 18.
dividetur plebi ager, 70: 23.
divini juris, 3: 9. spiritus viros, 24: 11.
divinis honoribus, 143: 7.
divila annorum spatio zetas, 24: 10. temporibus cu jusque rei species, 19: 19.
divilam a contineoti infulam, 4: 15.
divile, *plur.* 127: 14.
divisione, 96: 18.
divitis partibus, 115: 5.
divitem, 137: 14.
diu, 44: 8. 20 [89: 5] 95: 14 [102: 10] 107: 12 [108: 1] 120: 12 [121: 4] 122: 12 [123: 5] 143: 15.
diutius, 118: 8 [143: 5].
Divus Augustus, 62: 14 [65: 12] 115: 17 [118: 3] 143: 9. 12 [146: 6].

diserat diem, 51: 6.
dixerim, 11: 9 [26: 7] 81: 9 [148: 17].
dixerant, 51: 12.
diximus, 18: 1.
dixisse, 121: 17 [142: 17].
dixisset, 58: 20 [69: 12].
dixit, 17: 25 [99: 9].
loquet, 146: 1.
docti ab hoste misereti, 46: 124.
doctissimi, *genit.* 97: 15.
doctrina, *genit.* 19: 15.
documentum tanti moris evaniti viri, 66: 19.
Dolabella, 84: 14 [47: 1] 91: 1 [145: 6].
Dolabella, 106: 7.
Dolabella, 69: 17 [66: 10].
Dolabellam, 93: 8.
dolenda, *neutr.* 150: 1.
dolere, 150: 4.
dolor, 87: 5.
doloribus, 150: 12.
domari gladiis, 137: 7.
domesticam rem, 11: 1.
domestici sanguinis gloria, 43: 20. *doctifit.* *plur.* 131: 10.
domesticum, *neutr.* 51: 18.
domi, 84: 3 [111: 3] 121: 10. bellique, 53: 19. militique, 19: 6.
domicilio dignissimo inclusus animus, 98: 17.
domus gentium civitate, 56: 15.
dominante, 50: 3.
dominatione, 87: 4.
dominationem, 66: 21.
dominationis vim expectare, 92: 14.
dominis, 121: 18.
domitium rerum suarum ei concessum, 102: 23.
domino, *dat.* 34: 17.
Domitius, *genit.* 38: 9 [39: 10].
Domitii, *genit.* 10: 6 [95: 25] 27.
Domitium, 38: 11 [53: 8] 98: 16.
Domitius, 40: 6 [95: 15] 100: 9 [106: 8].
domitorem Germaniae, 116: 17 [148: 18].
domitoris, 118: 11.
domitum, *mafc.* 81: 4.
domus, 71: 4 [89: 13] 118: 16.
domos, 103: 7 [139: 16].
domuit bello, 126: 9.

domum, 41: 22 [42: 1] 62: 9.
domus, *nomin.* *fungit.* 72: 5 [99: 10] 131: 9.
domus, 41: 16 [119: 1].
donando ipsum civitate, 44: 3.
donare bona, 49: 20.
donatus corona, 18: 4 [103: 5]. triumphalibus ornamentis, 135: 1. donatus sum a te, 121: 2.
donaverat cum incolumitate, 119: 13.
donavit cum honoribus, 134: 15.
donis, 141: 14.
Dorione, 21: 12.
in dotoe invitamentumque sceleris, 91: 16.
doribus bellis togae, 17: 23.
Druis, *genit.* 41: 8 [33: 42] 9. Claudiani, 97: 19 [114: 11].
Drusio, 148: 16 [150: 1].
Claudio, 115: 3 [116: 11].
Drosius, 40: 12 [144: 12].
Libo, 149: 15. Livius, 91: 14.
dux, 48: 20.
duas, 2: 4 [103: 15].
duabus, 16: 16.
duarum, 139: 19.
duabus fide, 13: 12 [89: 5].
foiuna, 101: 8.
dubiam spem, 95: 6.
dubius ictus, 131: 15.
dubio Marte, 82: 11.
dubios casus, 97: 17.
dubitante, 78: 20.
dubitare, 12: 21. quin, 41: 8.
dubitatio, 141: 7 [147: 12].
dubites, 19: 14 [107: 16].
dubium se mediumque partibus praestitit, 48: 9.
duce, 11: 7 [7: 7] 57: 14 [77: 15] 82: 16 [107: 12] 112: 14. 19 [124: 12] 125: 20 [136: 16].
latronum, 28: 11. partium, 82: 1.
ducem, 95: 5 [101: 16] 129: 7 [132: 4] 144: 1.
clausis, 98: 17.
ducem, 50: 8 [51: 11] 125: 16.
ducenti, 111: 2.
ducentis, 117: 12 [127: 3].
ducentos, 121: 1 [18: 13] 22: 8 [64: 8] 65: 1 [117: 14, 15].
duceret caecitudo in, 127: 9.
duceret, 127: 7 [144: 8].
duceret, *eximiam*, 77: 7.
duces, *etc.* 29: 13 [43: 17] 44: 19 [45: 12] 67: 11 [74: 10] 102: 19 [112: 2] 134: 4 [141: 2].
recuperandi impetii, 3: 11.
duci in vincula, 55: 6.
duci, *dat.* 716: 23 [130: 16] 136: 6 [138: 20].
ducibus, 6: 11 [60: 23].
124: 5 [126: 8, 11] 131: 8. 12.
ducinas, *putamus*, 26: 20.
ducis, *gen.* 38: 6 [56: 18] 76: 21 [79: 9] 94: 5 [107: 13] 124: 12 [130: 2] 133: 11, 12 [137: 22] 138: 14 [141: 15].
ducis, *genit.* *confut.* *dec.* 64: 2, 11 [65: 3, 10].
16 [91: 21] 100: 4 [101: 10] 135: 5.
ducum co erat, ut, 120: 20. in triumpho, 112: 16 [90: 10].
ducum, 24: 2 [93: 15] 102: 14 [114: 19].
ducedine carminum, 10: 11. pacis, 137: 9.
dulcedo ac suavitatis morum, 116: 15.
dulces faciet, 23: 13.
dam, 4: 11 [10: 15] 122: 3 [27: 8] 131: 13 [43: 20] 48: 13 [52: 10] 77: 12 [83: 4] 71: 4 [81: 18] 87: 30 [88: 21] 91: 4 [92: 13] 101: 18 [109: 6] 112: 10 [116: 6] 117: 3. dumque, 91: 5 [93: 12].

duo, 12: 12 [37: 4] 44: 5 [54: 24] 79: 10 [91: 21] 110: 14 [119: 19] 146: 5.
duobus, 10: 3 [20: 6] 69: 11 [76: 15] 80: 7 [117: 16] 138: 11 [139: 22] 146: 5.
duodecies, 39: 12 [103: 2].
duodecim, 39: 11 [46: 10] 102: 5.
duodecagesimum, 81: 5.
duodevicefimum, 35: 2.
duos, 12: 8 [13: 4] 15: 13 [16: 18] 24 [21: 6] 117: 14, 15.
duceret caecitudo in, 127: 9.
duceret, 127: 7 [144: 8].
duceret, *eximiam*, 77: 7.
duces, *etc.* 29: 13 [43: 17] 44: 19 [45: 12] 67: 11 [74: 10] 102: 19 [112: 2] 134: 4 [141: 2].
recuperandi impetii, 3: 11.
duci in vincula, 55: 6.
duci, *dat.* 716: 23 [130: 16] 136: 6 [138: 20].
ducibus, 6: 11 [60: 23].
124: 5 [126: 8, 11] 131: 8. 12.
ducinas, *putamus*, 26: 20.
ducis, *gen.* 38: 6 [56: 18] 76: 21 [79: 9] 94: 5 [107: 13] 124: 12 [130: 2] 133: 11, 12 [137: 22] 138: 14 [141: 15].
ducis, *genit.* *confut.* *dec.* 64: 2, 11 [65: 3, 10].
16 [91: 21] 100: 4 [101: 10] 135: 5.
ducum co erat, ut, 120: 20. in triumpho, 112: 16 [90: 10].
ducum, 24: 2 [93: 15] 102: 14 [114: 19].
ducedine carminum, 10: 11. pacis, 137: 9.
dulcedo ac suavitatis morum, 116: 15.
dulces faciet, 23: 13.
dam, 4: 11 [10: 15] 122: 3 [27: 8] 131: 13 [43: 20] 48: 13 [52: 10] 77: 12 [83: 4] 71: 4 [81: 18] 87: 30 [88: 21] 91: 4 [92: 13] 101: 18 [109: 6] 112: 10 [116: 6] 117: 3. dumque, 91: 5 [93: 12].
duo, 12: 12 [37: 4] 44: 5 [54: 24] 79: 10 [91: 21] 110: 14 [119: 19] 146: 5.
duobus, 10: 3 [20: 6] 69: 11 [76: 15] 80: 7 [117: 16] 138: 11 [139: 22] 146: 5.
duodecies, 39: 12 [103: 2].
duodecim, 39: 11 [46: 10] 102: 5.
duodecagesimum, 81: 5.
duodevicefimum, 35: 2.
duos, 12: 8 [13: 4] 15: 13 [16: 18] 24 [21: 6] 117: 14, 15.

19:20 | 32:11, 22
44:13 | 62:14 | 69:9
64:4, 9 | 71:1 | 90:
5, 15.
duplicaverat ejus vires ad-
vocat suo, 99:11.
duplici, 43:7.
duplicis, 12:14.
durabat exercitum crebris
expeditionibus, pa-
tienter periculum
experientia belli, 100:
8.
durat odium, 18:18.
duravit illis lo longum
pugnandi coactum
107:3. odium lo tan-
tum, ut, 102:1.
Dumviri, *genus*, 44:19.
dux, 4:13 | 45:17 | 47:16 |
13:16 | 16:10 | 95:
21 | 96:5 | 107:4.
duxere exercitus io, 64:
15.
duxem, *putaverim*, 51:
13.
duxisset uxorem, 101:
4.
duxit in triumpho regem,
146:19 | 19:20. duxit
hac ille maxima, 149:
18. duxit uxorem, 149:
22 | 90:12 | 114:8.
dynastarum, 78:12.
Dyrusium, 77:13 |
78:9 | 53:13.
E.
E 14:9 | 29:4 | 41:
15, 15 | 46:12 | 47:13.
21 | 54:9 | 56:11.
57:13 | 59:3 | 95:
21 | 96:3 | 98:16 |
123:3 | 127:14 | 133:
8 | 138:22 | 145:11.
ea, *nomen, form.*, 6:2 | 41:
4 | 45:17 | 60:5 | 101:
7 | 131:4. *neut.*, 149:
35 | 45:5 | 14:16 |
92:22 | 104:1 | 107:
14 | 114:23 | 117:3 |
134:20. *ecce* ea tem-
poris, 113:4.
ea, 4:13 | 5:9 | 9:5 |
10:15 | 14:6 | 45:9.
55:10 | 56:5 | 57:
14 | 69:13 | 74:9 |
95:11 | 90:10 | 128:
17.
eandem, *nomen, form.*, 35:
13 | 95:11 | 140:12 |
140:14. *neut.*, 16:5 | 37:
1 | 97:12 | 125:18.
ekdem, 7:13 | 37:12 |
45:9 | 100:8 | 121:

21.
em, 112:8.
cum, 51:6 | 18:6 | 24:
5 | 31:16 | 34:3 | 40:
25 | 41:25 | 26 | 43:12 |
46:9 | 64:5 | 64:10 |
72:11 | 73:17 | 80:1
18 | 82:23 | 86:1 | 88:
12 | 94:25 | 101:4 |
121:6 | 116:23 | 125:
6 | 142:18.
etiam, 7:4 | 115:9 |
117:8.
cas, 51:4 | 7:2 | 19:13 |
30:12 | 66:8 | 75:9 |
103:14 | 117:14.
ebote, 83:2.
equando, 41:20.
edictis, 87:29.
editis certaminibus, 48:
23. *experientis* virtu-
tum, 114:22. *specio-*
sus rebus, 96:15.
edito aditatis munere,
114:12.
editum opus, 37:19.
educatum apud, 85:19.
educito hibernis exercitu,
114:15.
effecerat magnam modam
ligionum, 96:18.
efficit, 33:7. ut, 39:5.
ne, 61:9.
efficitus belli consumma-
vit asias, 135:2.
efficacissimum ad, *neut.*
11:12.
efficiat ut, 118:5.
effuderat se obviam exer-
citus, 131:4.
effudit se in Asia, 717:
vocem, 42:19.
effusa vis gentium, 39:
20.
effusa civitate obviam,
72:15.
effusissimum sinum Ha-
drisici maris, 69:11.
effusissimus munificentia,
67:23.
effuso cerebro, 35:7.
effusum lumen, *vel ef-*
fodium, 79:10.
egent adiutoribus nego-
tia, 46:10. *sylo* acta,
70:10.
Egrius, 138:23.
egrit nihil, 90:20, 22.
egit consulem, 113:10.
trionphum de, *ex*, 67:
1 | 83:1 | 140:23.
vitarum, 32:18.
Egnatium, *neut.*, 113:
21.
Egnatium, 113:19.
Egnatius, 49:1 | 112:19.

80, 31:9 | 22:16 | 27:
7 | 43:19 | 113:17 |
121:20 | 123:1 *fer*,
2 | 115:11 | 133:7.
egredere, 15:10.
egredi regni finibus, 148:
18. *io* ripam, 125:7.
egregia videtur, 59:23.
egregie pugnandi, 138:
15.
egressus, 45:16 | 72:16 |
103:13. *egressus* for-
tunam hominis, 46:
13.
ei, 6:1 | 17:18 | 40:
15 | 41:24 | 46:11 | 47:
15 | 58:18 | 63:17 | 71:
13 | 75:24 | 79:9 | 80:
8 | 81:23 | 85:10 |
86:2 | 93:1 | 101:21 |
102:23 | 103:11 | 106:
15 | 110:22 | 112:23 |
113:25 | 117:12 | 118:
2 | 122:6 | 140:17 |
141:9 | 145:4 | 147:
17 | 151:3.
eificem, 11:5.
ejulatu, 46:22.
ejus, 2:9, 12 | 3:6 | 5:
7 | 6:7 | 14:5 | 9:
16 | 19:17 | 21:13 |
7, 8, 21 | 22:4 | 25:
2, 4 | 30:7, 8 | 32:
15, 20 | 33:13 | 34:
20 | 36:12, 6 | 37:11
40:5, 14 | 41:9, 17 |
43:4, 13 | 44:3, 20 |
45:18 | 46:13 | 47:
15, 19 | 48:21 | 49:
11 | 50:1 | 51:5, 9 |
54:13, 23 | 55:20 |
56:1, 7 | 59:1 | 62:
7, 9 | 63:8, 12, 22 |
65:16, 22, 23 | 67:
19, 35 | 64:18 | 69:
16 | 71:3 | 74:15, 16 |
76:16, 17 | 78:1 | 100:
11 | 81:18 | 82:6 | 83:
20, 13 | 84:18 | 85:
13 | 86:6, 19, 20 | 87:
13, 22, 28 | 88:10 |
90:1, 9 | 91:18 | 93:
5, 17 | 95:1, 13, 19 |
97:10 | 98:15, 17 |
99:18 | 100:14 | 102:
17, 22 | 104:12 | 107:
17 | 108:5, 13 | 15:
109:3, 8 | 110:5 |
111:4 | 112:12 | 113:
24 | 114:23 | 115:19 |
116:18, 20 | 117:4,
10, 12 | 118:5, 7,
16 | 119:1, 2 | 120:
19, 24 | 122:10, 17 |
123:9, 14 | 124:1
128:2 | 129:11 | 131:

8 | 132:16 | 133:7 |
134:23 | 135:14 | 137:
20 | 138:1, 3, 19 |
139:4, 6 | 140:17 |
142:11 | 143:7, 8 |
145:9, 17 | 149:4 |
150:3, 4.
ejulatu, 17:16 | 33:15 |
41:6 | 86:23 | 89:8,
10 | 94:1, 2, 7 | 139:
12 | 132:1 | 148:1.
elangueretur hostis viri-
bus, 130:7.
elapsus est urbe, 68:9.
elatum corpus, 32:15.
electionem fortuna non
daret, 96:6.
electos, 12:5.
Electri, 21:9.
elegans auctor, 19:14.
eleganti, 79:5.
elephantorum, 81:22.
eicite gaudio lacrymam,
122:17.
Elio, 18:13.
elitarum faucibus, 32:13.
Eliis, 9:10.
eloquatur in parti-
bus, *per partes*, 145:8
9.
eloquens vir, 76:3.
eloquentia, 33:12 | 143:
1 | 91:7.
eloquentia, *genit.*, 17:4 |
37:8 | 49:11. *elo-*
quentis prolix decus,
16:5.
eloquentissimus, 40:22.
eloquio, 91:25.
elocret, 114:19.
elucet moderato Caesaris
141:6.
emendatae leges utiliter,
110:16.
emeritus triumphus, 74:1
5.
ad quod emerissent fasti-
gium Pompeianae par-
tes, 89:18.
emerisset e terra, 54:9.
emerisissent, *vel* deme-
nissent, 90:14.
emicans plurimum igne,
144:13.
emineat cor, 95:2.
eminere, 121:6.
eminent dignitate vir,
125:4. *fastigium*, 124:
11.
eminentem dictu rem,
132:24. *principem*,
143:3.
eminentes viri, 146:4.
eminentia, *neut.*, 67:10.
eujulque operis, 26:1
11.

eminent, 62: 25.

eminentibus naribus, 46: 16.

eminentis fortuæ, 14: 16.

eminentissima mater, 15: 6.

eminentis mulier, 97: 20.

capita imperiorum, 19: 19.

ingenia cuiusque professionis, 24: 4.

eminentissima civitas, 49: 6.

simplicitatis vi-
ti, 95: 126.

eminentissimi viri, *genis*, 29: 12.

eminentissimis visis, 70: 1.

eminentissimorum civium 95: 12.

eminentissimos duces, 45: 2 | 141: 1.

eminentissimus belli do-
ctus, 17: 23.

civium post unum, 117: 19.

eminentium ingeniorum, 62: 16.

emineret, 26: 24.

dignitate, 146: 12.

eminet moderatio Cæsa-
ris, 141: 6.

virtute, 55: 15.

eminuit claritudine, 149: 9.

eminuissent, 76: 16.

emissa vox, 16: 2.

emissarios factionis fuz, 46: 7.

emolumentum, 26: 14.

parati belli, 153: 17.

viciorum, 125: 15.

emponibus contractas
domos, 103: 7.

enarranda, *neutr.* 79: 12.

enervatum amos ani-
mum, 108: 4.

Enim, 51: 21 | 8: 8 | 15: 19 | 7: 24 | 4: 31 | 8: 49 | 2: 10 | 21: 32 | 70: 14 | 14: 58 | 14: 59 | 28: 62 | 17: 68 | 13: 27 | 71: 10 | 84: 13 | 90: 21 | 91: 21 | 312: 2 | 18: 12 | 5: 14 | 136: 9 | 539: 5 | 141: 8.

eniterentur ad Sacerdotia, 146: 9.

quem enixa erat, 115: 4 | 221: 22.

enumeratio, 62: 24.

enumeraveris, 25: 6.

eo, 8: 4 | 14: 1 | 20: 11 | 25: 2 | 26: 24 | 52: 11 | 35: 17 | 38: 18 | 40: 9 | 41: 6, 10, 25 | 45: 8 | 44: 3 | 46: 12 | 47: 18 | 53: 25 | 56: 9 | 58: 5 | 60: 8, 11 | 62: 14 | 63: 16 | 66: 17 | 68: 6 | 77: 15 | 81: 20 | 82: 5 | 8: 11 | 83: 20 | 84: 4 | 85: 11 | 87: 17 | 88: 11 | 92: 14 | 95: 11 | 94: 10 | 98: 5, 10 | 105: 9 | 108: 15 | 110: 5 | 112: 15 | 114: 22 | 116: 3 | 117: 25 | 118: 12 | 120: 17 | 121: 10 | 122: 5, 6, 9 | 125: 12 | 151: 11 | 132: 11 | 158: 18 | 139: 7, 23, 24 | 142: 4 | 144: 16 | 146: 7, 20 | 148: 2.

eo, 70: 24 | 130: 20 | 126: 7 | 152: 21 | 137: 17 | 147: 20. *pro* ideo, 47: 2 | 91: 19 | 126: 7 | 134: 17.

codem, 31: 13 | 132: 15 | 17: 23 | 18: 22 | 20: 9 | 22: 11 | 54: 6 | 17: 3, 16 | 38: 6 | 51: 3 | 52: 14 | 65: 18 | 96: 11 | 101: 9 | 108: 17 | 114: 20 | 117: 24 | 151: 20.

codem, 35: 3 | 124: 12.

corum, 5: 12 | 9: 2 | 15: 19 | 16: 21 | 25: 8 | 31: 7 | 47: 9 | 52: 13 | 58: 14 | 59: 15 | 61: 9 | 62: 20 | 81: 14, 20 | 87: 27 | 97: 13 | 100: 2 | 103: 15 | 124: 4 | 125: 17 | 130: 2, 16 | 131: 19 | 132: 12 | 134: 7 | 139: 25.

cos, 4: 4 | 5: 9, 15 | 11: 15 | 18: 15 | 19: 13 | 26: 21 | 45: 5 | 47: 11 | 49: 10 | 55: 14 | 58: 7 | 60: 15 | 62: 8 | 68: 11 | 78: 7 | 81: 22 | 92: 17 | 96: 28 | 135: 21 | 151: 4.

Epicleum, 7: 9.

Ephyram, 2: 2.

Ephyre, 6: 4.

Epidium, 92: 13.

Epiphane, 15: 5.

Eporadia, 23: 10.

epulatus, 120: 7.

epuli celebratione, 81: 22.

eques, 37: 14 | 57: 4.

equissem gradum, 137: 21.

equetris familiâ, 85: 8.

genere, 109: 11.

loco 106 | 147: 9.

mili-
tia, 1: 9 | 9: ordine,

99: 4. statui, 87: 12.

equetris acies, 131: 10.

ord mis, 150: 16 | 146: 15.

equisurum statuarum, 16: 18.

equidem, 111: 4.

equitatu, 151: 7.

equestes, 54: 5 | 40: 25 | 46: 12, 18 | 59: 8.

equisibus, 40: 24 | 59: 10.

equitis, 54: 18.

equitum, 17: 1 | 43: 4.

50: 22 | 75: 14 | 78: 21 | 82: 21 | 122: 9 | 120: 19 | 128: 7 | 129: 4.

equo, 82: 12 | 135: 15.

erant, 10: 4 | 52: 25 | 48: 2 | 49: 19 | 58: 14 | 68: 25 | 84: 4, 8 | 88: 10 | 89: 50 | 90: 13 | 91: 20 | 96: 27 | 101: 13 | 102: 17 | 103: 11 | 112: 14 | 123: 8 | 127: 15 | 152: 11 | 139: 15 | 142: 1.

erat, 17: 17 | 18: 24 | 29: 14 | 30: 8 | 32: 14 | 34: 3 | 35: 18 | 37: 17 | 39: 21 | 40: 11 | 43: 12 | 46: 21 | 47: 7 | 49: 19 | 48: 13 | 51: 49 | 10: 14 | 51: 5, 15, 17 | 52: 5 | 55: 6 | 56: 2 | 58: 12 | 59: 22 | 63: 9, 20 | 69: 6 | 71: 2 | 72: 6 | 77: 76: 22 | 78: 18 | 81: 17 | 83: 15 | 86: 17 | 88: 22 | 90: 10 | 92: 2, 5 | 95: 18, 21 | 94: 5 | 96: 5, 8 | 102: 10 | 105: 5 | 109: 3 | 112: 16 | 115: 4 | 120: 20 | 121: 5, 7, 22 | 122: 4 | 124: 9 | 125: 19 | 126: 17, 21 | 127: 8 | 128: 12, 14 | 131: 21 | 133: 6 | 134: 2 | 137: 5 | 140: 10, 19, 20 | 144: 14, 16.

erectum capiti, 46: 13.

erepti provincie, *plur.* 63: 21.

ereptum munus, 59: 8.

Erethiam, 6: 9.

erga, 80: 2.

ergo, 26: 12.

eripuit, 65: 5.

erit, 6: 1.

ero, 76: 15 | 108: 8.

erroris, 53: 12.

erroribus, 7: 13.

erroris maximi rem, 11: 1.

erubescenda, *neutr.* 150: 1.

erubescere, 150: 5.

ad erudiendum liberali-
bus disciplinis indolem
juvenis, 85: 19.

erudendam urbem, 53: 25.

cruit Corinthum, 18: 24.

conjugationem, *vel* ap-
ruit, 61: 12.

erumpens animo ac pec-
toris indignatio, 90: 21.

erumpente statue, 54: 1.

erumpere, 54: 18 | 130: 6.

erumperet scelus, 115: 21.

eruperat in Macedoniam, 128: 10.

euipui furor ad nefandum
dominationem, 86: 21.

in ultimam impunitas,
144: 7. tempestat, 118.

16. voluntas, 87: 21.

vis forensis sub princi-
pe Tullio, 26: 8.

erupitionibus, 74: 4.

erutâ Carthagine, 64: 9.

Erythram, 7: 10.

Eryx, 121: 8.

esse, 5: 13 | 6: 12 | 12: 4 | 18: 19 | 16: 15 | 53: 14 | 55: 16 | 47: 2 | 50: 21 | 58: 20 | 60: 10, 11 | 63: 16 | 69: 15 | 71: 11, 18 | 77: 3 | 84: 13 | 86: 15 | 88: 1, 4 | 92: 17 | 94: 13, 15 | 95: 19 | 98: 11, 20 | 99: 4 | 107: 6 | 112: 15 | 117: 12 | 120: 9 | 127: 1 | 128: 11 | 137: 6 | 140: 17 | 147: 1, 27.

esse, 88: 4 | 90: 14 | 95: 5 | 111: 14 | 152: 14.

esse, 4: 5 | 11: 7, 8 | 16: 12 | 18: 4 | 23: 5 | 30: 10, 12 | 41: 26 | 42: 12 | 44: 20 | 47: 8 | 49: 5, 24 | 51: 17 | 54: 2 | 58: 8 | 59: 20 | 63: 16, 17 | 68: 10 | 70: 6 | 77: 3 | 78: 1 | 81: 21 | 86: 15 | 90: 4 | 95: 16 | 94: 10, 11 | 102: 15, 18 | 104: 19 | 112: 5, 22 | 113: 16 | 114: 19 | 115: 16 | 117: 22 | 120: 35 | 132: 14, 21 | 135: 10, 22 | 138: 15 | 140: 2, 18 | 141: 21. effectus rectori venerationi-
que, 68: 12. quarum
effectus partium, 89: 6.

effectus, 88: 4 | 90: 14 | 95: 5 | 111: 14 | 152: 14.

effectus, 4: 5 | 11: 7, 8 | 16: 12 | 18: 4 | 23: 5 | 30: 10, 12 | 41: 26 | 42: 12 | 44: 20 | 47: 8 | 49: 5, 24 | 51: 17 | 54: 2 | 58: 8 | 59: 20 | 63: 16, 17 | 68: 10 | 70: 6 | 77: 3 | 78: 1 | 81: 21 | 86: 15 | 90: 4 | 95: 16 | 94: 10, 11 | 102: 15, 18 | 104: 19 | 112: 5, 22 | 113: 16 | 114: 19 | 115: 16 | 117: 22 | 120: 35 | 132: 14, 21 | 135: 10, 22 | 138: 15 | 140: 2, 18 | 141: 21. effectus rectori venerationi-
que, 68: 12. quarum
effectus partium, 89: 6.

effectus, 88: 4 | 90: 14 | 95: 5 | 111: 14 | 152: 14.

effectus, 4: 5 | 11: 7, 8 | 16: 12 | 18: 4 | 23: 5 | 30: 10, 12 | 41: 26 | 42: 12 | 44: 20 | 47: 8 | 49: 5, 24 | 51: 17 | 54: 2 | 58: 8 | 59: 20 | 63: 16, 17 | 68: 10 | 70: 6 | 77: 3 | 78: 1 | 81: 21 | 86: 15 | 90: 4 | 95: 16 | 94: 10, 11 | 102: 15, 18 | 104: 19 | 112: 5, 22 | 113: 16 | 114: 19 | 115: 16 | 117: 22 | 120: 35 | 132: 14, 21 | 135: 10, 22 | 138: 15 | 140: 2, 18 | 141: 21. effectus rectori venerationi-
que, 68: 12. quarum
effectus partium, 89: 6.

effectus, 88: 4 | 90: 14 | 95: 5 | 111: 14 | 152: 14.

effectus, 4: 5 | 11: 7, 8 | 16: 12 | 18: 4 | 23: 5 | 30: 10, 12 | 41: 26 | 42: 12 | 44: 20 | 47: 8 | 49: 5, 24 | 51: 17 | 54: 2 | 58: 8 | 59: 20 | 63: 16, 17 | 68: 10 | 70: 6 | 77: 3 | 78: 1 | 81: 21 | 86: 15 | 90: 4 | 95: 16 | 94: 10, 11 | 102: 15, 18 | 104: 19 | 112: 5, 22 | 113: 16 | 114: 19 | 115: 16 | 117: 22 | 120: 35 | 132: 14, 21 | 135: 10, 22 | 138: 15 | 140: 2, 18 | 141: 21. effectus rectori venerationi-
que, 68: 12. quarum
effectus partium, 89: 6.

effectus, 88: 4 | 90: 14 | 95: 5 | 111: 14 | 152: 14.

effectus, 4: 5 | 11: 7, 8 | 16: 12 | 18: 4 | 23: 5 | 30: 10, 12 | 41: 26 | 42: 12 | 44: 20 | 47: 8 | 49: 5, 24 | 51: 17 | 54: 2 | 58: 8 | 59: 20 | 63: 16, 17 | 68: 10 | 70: 6 | 77: 3 | 78: 1 | 81: 21 | 86: 15 | 90: 4 | 95: 16 | 94: 10, 11 | 102: 15, 18 | 104: 19 | 112: 5, 22 | 113: 16 | 114: 19 | 115: 16 | 117: 22 | 120: 35 | 132: 14, 21 | 135: 10, 22 | 138: 15 | 140: 2, 18 | 141: 21. effectus rectori venerationi-
que, 68: 12. quarum
effectus partium, 89: 6.

effectus, 88: 4 | 90: 14 | 95: 5 | 111: 14 | 152: 14.

effectus, 4: 5 | 11: 7, 8 | 16: 12 | 18: 4 | 23: 5 | 30: 10, 12 | 41: 26 | 42: 12 | 44: 20 | 47: 8 | 49: 5, 24 | 51: 17 | 54: 2 | 58: 8 | 59: 20 | 63: 16, 17 | 68: 10 | 70: 6 | 77: 3 | 78: 1 | 81: 21 | 86: 15 | 90: 4 | 95: 16 | 94: 10, 11 | 102: 15, 18 | 104: 19 | 112: 5, 22 | 113: 16 | 114: 19 | 115: 16 | 117: 22 | 120: 35 | 132: 14, 21 | 135: 10, 22 | 138: 15 | 140: 2, 18 | 141: 21. effectus rectori venerationi-
que, 68: 12. quarum
effectus partium, 89: 6.

effectus, 88: 4 | 90: 14 | 95: 5 | 111: 14 | 152: 14.

effectus, 4: 5 | 11: 7, 8 | 16: 12 | 18: 4 | 23: 5 | 30: 10, 12 | 41: 26 | 42: 12 | 44: 20 | 47: 8 | 49: 5, 24 | 51: 17 | 54: 2 | 58: 8 | 59: 20 | 63: 16, 17 | 68: 10 | 70: 6 | 77: 3 | 78: 1 | 81: 21 | 86: 15 | 90: 4 | 95: 16 | 94: 10, 11 | 102: 15, 18 | 104: 19 | 112: 5, 22 | 113: 16 | 114: 19 | 115: 16 | 117: 22 | 120: 35 | 132: 14, 21 | 135: 10, 22 | 138: 15 | 140: 2, 18 | 141: 21. effectus rectori venerationi-
que, 68: 12. quarum
effectus partium, 89: 6.

effectus, 88: 4 | 90: 14 | 95: 5 | 111: 14 | 152: 14.

effectus, 4: 5 | 11: 7, 8 | 16: 12 | 18: 4 | 23: 5 | 30: 10, 12 | 41: 26 | 42: 12 | 44: 20 | 47: 8 | 49: 5, 24 | 51: 17 | 54: 2 | 58: 8 | 59: 20 | 63: 16, 17 | 68: 10 | 70: 6 | 77: 3 | 78: 1 | 81: 21 | 86: 15 | 90: 4 | 95: 16 | 94: 10, 11 | 102: 15, 18 | 104: 19 | 112: 5, 22 | 113: 16 | 114: 19 | 115: 16 | 117: 22 | 120: 35 | 132: 14, 21 | 135: 10, 22 | 138: 15 | 140: 2, 18 | 141: 21. effectus rectori venerationi-
que, 68: 12. quarum
effectus partium, 89: 6.

effectus, 88: 4 | 90: 14 | 95: 5 | 111: 14 | 152: 14.

effectus, 4: 5 | 11: 7, 8 | 16: 12 | 18: 4 | 23: 5 | 30: 10, 12 | 41: 26 | 42: 12 | 44: 20 | 47: 8 | 49: 5, 24 | 51: 17 | 54: 2 | 58: 8 | 59: 20 | 63: 16, 17 | 68: 10 | 70: 6 | 77: 3 | 78: 1 | 81: 21 | 86: 15 | 90: 4 | 95: 16 | 94: 10, 11 | 102: 15, 18 | 104: 19 | 112: 5, 22 | 113: 16 | 114: 19 | 115: 16 | 117: 22 | 120: 35 | 132: 14, 21 | 135: 10, 22 | 138: 15 | 140: 2, 18 | 141: 21. effectus rectori venerationi-
que, 68: 12. quarum
effectus partium, 89: 6.

effectus, 88: 4 | 90: 14 | 95: 5 | 111: 14 | 152: 14.

erubescere, 150: 5.

ad erudiendum liberali-
bus disciplinis indolem
juvenis, 85: 19.

erudendam urbem, 53: 25.

cruit Corinthum, 18: 24.

conjugationem, *vel* ap-
ruit, 61: 12.

erumpens animo ac pec-
toris indignatio, 90: 21.

erumpente statue, 54: 1.

erumpere, 54: 18 | 130: 6.

et. 4: 6, 7, 17 | 52 | 11
8: 1, 3, 7, 8, 10,
12 | 10: 1 | 12: 6, 13 |
7, 17, 19 | 16: 7, 15 |
17: 1 | 6: 18 | 18: 2, 9
19: 2 | 20: 5, 9, 12 |
21: 19 | 23: 1, 6, 9,
26: 18, 19 | 28: 10, 11 |
12 | 30: 13, 15 | 31: 1
8, 13, 25 | 32: 10
13, 14, 15, 21 | 34:
5, 23 | 35: 5, 13
15 | 36: 1 | 37: 2,
19 | 38: 14 | 39: 10,
18 | 40: 4 | 41: 17,
23, 24 | 42: 1, 9 | 43:
22 | 45: 4, 15 | 46:
7, 9 | 47: 7, 12 | 48:
19 | 49: 19 | 49: 1, 8,
14 | 50: 1, 11 | 51: 1
4, 9 | 52: 9, 17 | 54: 1
4, 9, 14, 19 | 55: 8,
17 | 56: 7 | 57: 2
5, 9 | 58: 18 | 59: 9,
17 | 60: 10, 21 | 61:
13, 22 | 62: 1, 23 |
63: 1, 3, 8, 10, 14,
66 | 7: 67: 16 | 68:
7, 9, 11, 13, 17,
20, 21, 26 | 72: 3,
5, 6, 14, 16 | 73: 5 |
74: 15, 16 | 75: 1, 13
76: 6 | 77: 17, 18,
11 | 81: 1 | 82: 1, 19,
16, 20 | 85: 4, 5, 20 |
86: 8, 10 | 87: 18,
88 | 89: 18, 5, 14,
24 | 90: 17, 18 | 91:
7, 13, 15 | 92: 8,
93: 2 | 95: 14, 17 |
97: 16 | 98: 4 | 99:
25 | 100: 5, 16 | 101:
9, 19 | 102: 18, 23 |
103: 4, 8, 10 | 104:
9 | 105: 6 | 107: 3, 7,
7, 14 | 109: 10 | 111:
8, 16 | 112: 13 | 114: 15,
18 | 115: 22 | 116: 5,
14, 20 | 117: 2, 11 |
118: 1 | 120: 7 | 121:
6 | 124: 3, 18 | 125:
15 | 127: 7, 10 | 130:
9, 14 | 132: 13 | 134:
7, 9, 14 | 135: 2, 9,
10, 12, 21 | 136: 3,
5, 8 | 137: 22 | 138:
4, 5, 17 | 139:
4, 5, 8 | 140: 12 | 142:
1 | 143: 4 | 144: 7,
145: 7 | 146: 13 | 147:
6 | 149: 1 | 150: 2, 5,
id est, 50, 21. et crimini
candor, 136: 10. et
mos illis, 125: 4. et
quod mitemur, 62: 5
&c., 21: 6, 10 | 32: 2, 5

ter, 7, 9 | 4: 13 | 6:
6, 18, 11 | 7: 7, 13,
15, 18 | 8: 4 | 9: 3
7, 9 | 10: 4, 7, 11
14 | 11: 1, 11 | 12:
8 | 13: 1, 13 | 14: 3,
12, 14, 15 | 15: 1, 8 |
16: 5, 14 | 17: 2, 7,
8, 10, 12, 19 | 18:
13, 18 | 19: 5, 6, 10,
21 | 22: 2, 4, 6, 9,
11, 12, 13, 14, 15,
16, 17, 18 | 23: 1,
6, 7, 9, 10, 12, 16 |
23: 2, 4, 9 | 24: 5,
6, 9, 18 | 25: 2, 4,
12, 14 | 26: 1, 2, 3,
6, 7, 18, 11, 13, 14,
16, 19, 22 | 27: 3,
10 | 28: 10 | 29: 14,
18 | 30: 2, 5, 10, 11,
17 | 31: 13, 10, 19,
22 | 32: 8, 12, 25 |
33: 12, 16 | 34: 10,
18, 19 | 36: 4, 6,
10 | 37: 5, 6, 13, 20,
22 | 38: 6, 7, 9 | 39:
4, 8, 9, 15, 22 | 40:
1, 2, 13, 18, 24 | 41:
10, 11, 15 | 42: 6
43: 23 | 44: 13, 16 |
45: 1 | 46: 1, 2, 5,
11, 14 | 47: 9 | 48: 7,
11, 23 | 49: 15, 22,
25 | 50: 6, 7, 12, 15 |
51: 5, 8, 10, 22 | 52:
3, 4, 6, 12, 13, 19,
20, 21 | 53: 9, 10, 18,
21 | 54: 3, 11, 15
55: 8, 17, 18 | 56:
10 | 57: 2, 9 | 58: 2,
17 | 59: 2, 5, 9, 11,
15, 20 | 60: 1, 3, 10,
14, 15, 16, 17, 21 |
61: 4, 8, 10, 18, 13,
14, 19 | 62: 16, 20 | 63:
3, 2, 7, 11, 21 | 64: 5,
10, 15 | 65: 12, 13, 15,
19 | 66: 2, 6, 9, 18,
12, 13, 15 | 67: 3, 5,
6, 9, 11, 12, 13, 17,
18, 21 | 68: 60 | 69:
17 | 70: 1, 3, 5, 8,
11, 12, 18, 25 | 71:
8, 11, 13, 17 | 72: 19,
20 | 73: 1 | 74: 1, 9 |
75: 7, 10, 11, 14, 17,
19 | 76: 3, 6, 4, 7,
9, 10, 15, 18, 19 |
77: 5, 6, 9, 12, 17,
19 | 78: 7, 11, 13, 14,
15, 16, 22 | 79: 8,
10 | 80: 1, 18, 3, 17 |
81: 3, 9, 10, 19 | 82:
15, 21 | 83: 4, 7, 9,

11 | 84: 1, 2, 3, 7 |
85: 1, 7, 17 | 86: 3,
4, 5, 12, 14 | 87: 5,
10 | 88: 16, 14, 15, 16,
18, 27 | 89: 4, 7, 18,
15, 20, 21 | 90: 6, 9,
16, 20, 25, 26, 18, 19,
90: 1, 4, 19, 20, 23 |
91: 2, 6, 12 | 92: 3, 10,
12 | 93: 3, 6, 7, 11,
12, 14, 15, 18, 24 |
94: 1, 2, 17, 18 | 95:
14, 18, 50 | 96: 3, 6, 18,
16, 18 | 97: 7, 14, 19 |
98: 4, 11, 17 | 99:
3, 5, 6, 8, 15, 16, 18,
17, 20 | 100: 4, 13,
16, 18 | 101: 1, 8, 9,
10, 18 | 102: 11,
15, 21 | 103: 10 |
104: 4, 9, 12, 14,
16 | 105: 23 | 106:
15, 18, 23, 24 | 107:
105: 1, 2, 4, 11 | 108:
6, 9 | 109: 6, 8, 10,
11, 22 | 110: 12, 8, 14,
18 | 111: 18, 20 |
112: 14, 18 | 113: 1,
6, 7, 10, 12 | 114: 5,
15, 16, 27 | 115: 6
116: 11, 12, 15, 18,
19, 20 | 117: 13 | 118:
10, 16, 21 | 119:
2, 8, 12, 15, 20
120: 17, 12, 14, 18,
19, 20 | 121: 10,
11, 14 | 122: 6, 18,
8, 9, 20 | 123: 2, 3,
4, 9 | 124: 9, 10, 11,
14 | 125: 5, 11, 15,
17, 18 | 126: 2, 5, 9
7 | 127: 12 | 128: 15,
3, 6, 8, 16 | 129: 4,
12, 13, 21 | 130: 4,
128: 1, 14, 19, 20 |
131: 10 | 132: 6,
10, 18, 13, 16 | 133:
5, 6, 21 | 134: 12, 18,
19, 21 | 135: 16 | 136:
3, 4, 17, 18, 20 | 137:
10, 18, 13, 16 | 138:
2, 4, 10, 17, 24 | 139:
116: 2, 3, 6, 7, 14,
16 | 140: 2, 13, 15,
21, 24, 26 | 141: 6,
16, 17 | 142: 7, 14,
140: 5, 12, 16, 18, 20
141: 9, 11, 13 | 142:
142: 4 | 143: 7, 14,
16 | 144: 2, 7, 15 |
145: 5, 19 | 146: 7,
9, 11, 14 | 147: 5, 8,
9, 11 | 148: 13, 15, 19 |
149: 3, 16, 17 | 150:
149: 3, 11, 17 & gladiis
quoque, 40: 18,

crenium, 120: 19 | 140:
19 | 146: 9,
etiam, 21: 11 | 141: 17 |
16: 14 | 17: 17 | 18:
4 | 29: 20 | 147: 17 |
9 | 46: 6, 12 | 47: 18 |
55: 8 | 55: 16 | 58: 7
61: 5 | 70: 21 | 71:
8 | 72: 9 | 73: 1 | 74:
14 | 75: 17 | 82: 9 | 86:
18 | 88: 5 | 89: 11 |
90: 4 | 92: 4 | 93: 16 |
94: 5 | 107: 7 | 108:
18 | 111: 17 | 112: 9,
22 | 113: 16 | 118: 1 |
119: 4 | 121: 21 | 124:
7 | 126: 21 | 128: 13,
20 | 130: 9 | 131: 17,
135: 4, 14, 18 | 138:
5, 16 | 139: 21, 25 |
144: 4, 6 | 146: 17,
147: 8, 10 | 149: 3,
etiam, 85: 7 | 94: 4,
Etolix, vel Oliz, genus
56: 22.
Etruscis, 131: 2,
etiam, 104: 7 | 14:
evagandi, genus, 131: 10,
quantum evasium parti-
bus eorum vites, 130:
3,
evalusi tanti vini, genus,
68: 20.
quantum evasurus esset,
134: 19.
Euboræ, 6: 9.
evecti super humanam fi-
dem munificentia, 149:
6.
evecti in altissimum fasti-
gium imaginis, 136:
7.
evecti in id, super quod
ascendi non potest, 81:
5, usque in compari-
tationem Græcorum, 17:
11.
evectis in summam fasti-
gium, 81: 10.
evectus animo super, 67:
22.
evenisse, 26: 10.
evenit, 25: 13.
evenus, 52: 17 | 73: 18 |
130: 8 | 141: 10
eventum, maffi, 93: 8,
eventus, nomen, sing. 48:
15.
eveni Delmatz, 135: 16.
evexerat usque in consu-
latum, 133: 11.
evitatis refert, 102: 16.
Eumenes, 13: 13.
cum, 2: 6 | 3: 1 | 4: 7,
11 | 8: 2 | 14: 11 | 15:
7 | 16: 2 | 25: 13 | 26:

exercitum corpus periculis
19 : 10. viam omnem
confutatus in, 74 : 17.
exhaustum bello exerci-
tum, 48 : 16.
exierat, 104 : 11.
exigeret res vigiliam, 109 :
12.
exigit viri magnitudo
multorum voluminum
insular, 56 : 3. novam
causa, 136 : 16.
exilii, 43 : 15 | 71 : 16 |
119 : 11.
exilio, 43 : 15 | 48 : 2 | 87 :
30.
exilium, 72 : 4.
eximia fides, 7 : 1. seve-
ritas, 22 : 15.
eximius innocentia, 56 :
8. virtute, 45 : 6.
exinde, 10 : 3.
existimans, 30 : 12 | 94 :
12.
existimarent, 114 : 17.
existimatum, *ma*, 27 : 9.
existimaverit, 54 : 13.
existimavit, 51 : 15.
existimes, 27 : 7.
existibilem cladem, 131 :
9. famem, 131 : 1.
existibiles homines, 40 :
19. leges, 46 : 5.
existibiles eventus, 48 :
15. orbi societas, 70 :
13.
existiam tempestatem,
96 : 6.
existiali spiritui, 49 : 17.
existii, 142 : 16.
existu, *more*, 95 : 13.
existum vitæ mortificatio,
34 : 24 | 82 : 13 | 93 : 18 |
132 : 13.
existus, *more*, 109 : 2. exi-
tus vitæ, 81 : 6.
exolero, 55 : 10.
exolvit penas male con-
sultorum, 109 : 20.
expectat elementiam, 83 :
19.
expectatis, 97 : 18.
expectato maturius, 142 :
7.
expediebat ejus factio,
84 : 13.
expeditionibus, 58 : 6 |
107 : 7 | 140 : 14.
expeditionis, 68 : 25.
expeditionum, 133 : 14.
expellebatur, *vel* debella-
batur, 60 : 2.
expellitur, 3 : 11.
ad experiendum Sejanum,
147 : 18.
experientia, 83 : 16. belli,

100 : 8. bellorum, 128 :
21 | 138 : 13. experien-
tia suavisimam rem,
133 : 11.
experimenta virtutis, 135 :
13.
experimentis testatum ef-
fect, 135 : 22. experi-
mentis virtutum eductis,
114 : 22.
experientur amicum vi-
dendum, 109 : 1.
experiri molem belli, 115 :
3.
expers muliebris metus,
108 : 13. virtutum,
96 : 27. virtutum, 56 :
14.
expertæ in Africa virtuti,
31 : 22.
expertos vim dominatio-
nis, 92 : 14.
expertus, 137 : 11.
expertus *vel* exitit, 13 : 9.
expiraret, 140 : 11.
expiravit, 35 : 8 | 95 : 3.
explebat omnis numerus
amplius octoginta mil-
libus, 128 : 6.
exploro labore circa mu-
nitiones plurimo, 50 :
8.
explevit censum ferato-
rum, 148 : 12.
explicabimus, 116 : 3.
explicabitur ordo volu-
minibus, 76 : 13.
explicandas res, 72 : 18.
explicatis clausibus, 101 :
15.
exploratissima victoria,
105 : 12.
exploratores, 131 : 14.
exponenda pecunia, 72 :
17.
exponere ordinem volu-
minibus, 138 : 11.
expositæ in terra legiones,
101 : 14.
expositante consensu po-
puli, 90 : 6.
exposuit pericula, 62 : 6.
mandata, 15 : 8. expo-
sui Brundisii exercitum,
51 : 12.
expresia similitudine, 17 :
2.
expirere, 107 : 21 | 142 :
16. verbis, 91 : 12.
exprimi, 110 : 6. verbis,
48 : 15 | 123 : 2.
expromenti indignatio-
nem calus, 46 : 22.
expugnata, 106 : 4.
expugnata, 93 : 9.
expugnationibus, 117 : 9.

expugnavit fortunam va-
riâ viâ, 82 : 2. Peru-
siam, 97 : 7.
expulsus, 72 : 4.
expulsum civitate, 43 :
12.
exsolvimus animo vitum,
147 : 11.
extendebat civitatem us-
que ad Alpes, 34 : 1.
extentam cervicem, 94 :
13.
extentum vitæ spatium,
17 : 8.
externa bella, 110 : 17.
externis, 10 : 15. gentibus,
138 : 10.
externo metu, 51 : 16.
externos, 43 : 6.
extinctus, 100 : 5.
exitit auctor tabularum
novarum, 92 : 3. exti-
tit victor, 123 : 3.
extinguendis incendiis,
112 : 20.
extingueretur Pompeius,
81 : 20.
quam extorferat parens
patendi confellione
Hispanis, exortit Illy-
riis, 66 : 1. extorferat
Vatinio legiones, 93 :
13.
extra, 15 : 17 | 23 : 6 | 42 :
4. 8 | 50 : 16 | 100 : 18 |
131 : 1.
extrastratus arundinetis, 46 :
16.
extraordinaria, *verum*, 58 :
15. imperia, 57 : 6.
extremo orbis termino, 43 :
14.
extructum templum, 103 :
10.
extraxit opera, 149 : 5.
extulerat caput Roma, 12 :
16.
extulere ad principale fa-
stigiū, 147 : 8.
extulisset super omnes,
63 : 12.
extulit, 112 : 13. fortuna
tantis auctibus hujus
viri fastigiū, 67 : 8.
molem Romani impe-
rii in amplissimum or-
bis terrarum fastigiū,
151 : 1.
extulit urbem, 46 : 11.
extulisset exercitum, 40 : 1.
extulisset vellem, 69 : 13.
exuit castris, 74 : 8.
exules fecit, 46 : 12.
exultatio novæ salutatio-
nis, 122 : 18.
exultis ædificiis, 134 : 19.

exutus copis tex, 63 : 7.
navibus, 101 : 16.

F.

Fabii, *gen.* 38 : 7.
Fabio, 21 : 6 | 38 : 7 |
65 : 13. Dorione, 21 :
12. Maximo, *dat.* 15 :
16.
Fabius Æmilianus, 33 :
8.
Fabrateria, 23 : 3.
fabricatâ elastic, 100 : 20.
fabricati miro opere cuni-
culi, 54 : 7.
fabrum præfectus, 98 : 7.
facem subiecto bello, 76 :
2. quanti belli faciem,
52 : 13.
facere, 22 : 15 | 61 : 2 |
but 95 : 16 | 112 : 18 |
118 : 17 | 121 : 7, 8 |
146 : 2 | 148 : 12.
facerent, 37 : 17.
faceret, 17 : 2 | 59 : 18 |
126 : 8. funebres ludos
patris, 12 : 2. monu-
menta victoriae, 67 :
10.
facietur Latini leporis, 25 :
14.
faciant, 51 : 10.
faciebant, 140 : 3.
faciebatur, *verum*, 142 : 3.
faciendi, *gerend.* 71 : 6 |
216 : 8 | 145 : 15.
faciendo, *gerend.* 146 : 2.
faciens ludos in theatro,
102 : 2.
facientem, 132 : 13.
facientibus testamenta,
33 : 4. facientibus co-
piam pugnandi, 131 :
2.
facientis, 37 : 12.
facies, *plur.* 94 : 12.
facile, 23 : 11.
facilis, 81 : 11.
facilius, 19 : 18 | 64 : 3 |
93 : 1 | 117 : 13.
facilissimus in accipiendi
satisfactione, 56 : 13.
facinore, 57 : 12 | 102 : 1 |
112 : 16. facinore op-
pressus, 2 : 6.
facinoris, 113 : 2. atrocis-
simi, 73 : 16. præcla-
ri, 140 : 8.
facinus, 84 : 7.
facio, 122 : 2.
facis, 35 : 6.
facit, 7 : 2.
faciunt, 5 : 11 | 31 : 20.
facta, *nom. famin.* 63 : 23 |
65 : 3, 10, 18. *nom.* 36 :

9 | 100:19 | 137:26.
facta affinitas inter, 90:
4.
facta, 65:22.
facti, *gent.* 11:8 | 50:13 |
53:12 | 75:1 | 88:2.
factitios, 46:7.
factio, 13:4 | 71:4 | 74:
19 | 84:13 | 98:18.
factotum, 91:3.
factum, *mafe.* 98:17, *sent.*
2:9 | 31:19 | 39:23 | 35:
18 | 91:9 | 108:12 |
113:3 | 17 | 139:4.
facturos, 113:12.
facturum, 69:1 | 103:9.
facturus, 107:25.
factus, 39:13 | 45:3 |
69:6 | 107:7 | 113:
16.
facultas, 125:8.
facultate, 59:18.
facultatibus, 104:14.
facundi, 49:13.
facundus malo publico,
74:4.
falsis, 86:23 | 99:19.
falso, 27:11.
fama, 114:5 | 117:119 |
141:12.
fama, 100:13 | 114:24.
famae, 53:14 | 135:11.
famam, 91:23.
famem, 131:12.
familia, 16:13 | 44:18 |
67:18 | 137:1.
familia prava domesticis
112:10.
familia, *gent.* 38:9 | 39:
10 | 44:20 | 61:19 | 140:
9 | 146:7, *plur.* 48:21.
in familiam Manlii datus,
56:8.
familiare est hominibus,
17:9.
familiari, 94:19.
familiaris res, 92:12 | 112:
23, plerique erat ani-
morum exercitatio,
123:14.
familiarissimis, 81:19.
familias, 146:15.
Fannii, *gen.* 16:7.
Fannius, 37:4. Cæpio,
112:15.
fasses, 84:15 | 118:7.
fasti sunt, 148:7.
fastidierat Statium colle-
gam officii, 97:20.
fastidire homines, 43:6.
fastidium, 17:7 | 43:5 |
87:6 | 126:12 | 136:
17 | 141:1, principale.
147:8. ad quod fasti-
gium emendat partes
Fompeianæ, 89:21. hu-

jus viri tantis ausibus
fortuna extulit, 67:7.
in summum fastidium,
83:10.
fata, 76:17 | 86:11 |
118:12 | 142:10, 11.
fatalem mortem, *natura-*
lem, 32:16. fatalem
victoriam Thellaliam, 79:
3.
fuentem arguit, 136:9.
quos fatigata fortuna de-
sistuerit maturus, 93:
27.
fatigaverat Romanos Cre-
ta, 61:2.
fatigant scriptorem bella
gesta, 112:13.
fatis, 39:16.
fatorum, 116:18. fato-
rum vis, 84:5.
fiventes Sullæ partibus,
53:11.
Faventiam, 54:24.
Favonio, 80:8.
favo, 69:17 | 81:18.
favorabilem fecit Metelli
triumphum apud opti-
mum quemque Pom-
pei invidia, 61:6. favo-
rabilem reditum opinio
fecerat, 66:14.
favore, 110:4 | 112:20 |
113:13.
fecerat, 16:17 | 30:8 |
126:19. irrita acta, 69:
8. opinio favorabilem
regium, 66:14. ful ju-
ris legiones, 91:11.
fecere emolumentum vi-
ctoris æstiva, 123:15.
fecerat id gratia, 76:8. fe-
cerit suspensam societa-
te consiliis, 62:5.
fecerunt, 29:9.
feciales, 29:7.
fecissent negotia locum
otio, 123:11.
fecisset, 81:1.
fecit, 17:23 | 18:8 | 46:
12 | 61:6. 20 | 44:6 |
65:7 | 66:4 | 109:9 |
107:17 | 145:11. fe-
cit conditionibus finiti-
mos sui juris, 126:9.
initium incendii, 97:
10. me hoc tempus mi-
litem Cæsaris, 122:8.
viam illis incrementis,
78:21.
quos fecellit quinquen-
nium, 81:10.
felice, 912.
felici, 52:7 | 73:18.
feliciore, 113:1.
feliciores, 125:82.

felicias, 54:14. uteri femi-
nam, 114:18.
felicitissimis, 73:20.
felicitissimum, *mafe.* 112:
14.
felicitas, 38:10.
felicitate, 2:10 | 110:8 |
124:12.
felicitatem, 17:6 | 54:
18.
felicitet, 17:14 | 122:5.
felicitet fundi acie di-
recta, 115:6.
felicius responderi spei,
121:20.
felix eventu, 830:8.
femina, 118:18 | 150:7.
femina, 2:9.
femina, *plur.* 129:2.
feminam, 109:14. felici
uteri, 114:8.
femur, 69:14.
feras provincias, 112:16.
fere, 3:8, 13 | 112:8 |
48:21 | 68:6 | 113:
21 | 128:7 | 131:19.
ferebat opem, 97:6. fe-
rebat le regis stirpis, 16:
11.
ferendam opem, 140:20.
ferendi fustigii jus, 21:
14.
ferens graviter, 29:14.
feris nationibus, 112:8.
feritas, 137:14 | 139:6.
feritate, 115:8 | 124:8 |
137:12.
fermè, 8:6 | 9:13 | 12:
1 | 28:11 | 32:18 | 13:
23 | 43:19 | 59:11,
17 | 64:6, 7 | 74:7 |
112:7 | 120:13.
ferocem juventutem, 133:
19.
feroces gentes, 134:17.
ferocia ingenia, 29:1.
ferocia ingeniorum, 134:
4.
ferocior, 77:3 | 124:8.
ferocissimas gentes, 117:8.
ferox animo, 126:12.
ferret illorum gloriam, 42:
12. didimulando inju-
riam, 88:12.
ferri, *verb.* 54:5.
fetto, 11:7 | 107:9 |
128:19 | 140:4.
fettum, 144:6.
fettur, *diction.* 11:15.
fettur, *anot.* 6:12. fet-
tunt concussu in div-
sas partes, 54:8.
festinans in Italiam, 69:
8. festinans pervenire,
86:3.
festinantem, 67:17.

festinanter, 142:6.
festinanti, 142:16.
festinatio, 126:1.
festinatione, 23:14 | 135:
18.
festinationem itineris mo-
rata Maillia, 78:11.
fide, 112:12 | 45:12 | 78:
21 | 89:5 | 96:9 | 98:
18 | 104:3.
fidei, 14:13 | 29:10 | 43:
18 | 146:16.
fidelem, 138:1.
fideliissimi, *gent.* 43:23 |
13:12.
fideliissimum, *acc.* 80:9.
fideliissimum in reconcilia-
da gratia, 56:12.
fiden, 45:13 | 67:12 |
91:13 | 102:8 | 123:
3 | 125:12 | 145:6 |
149:6. dedit defenden-
di tuto, 85:1. excedat,
82:10. humanam excede-
ntem temeritate, 78:1
19. Romanis præsistit,
40:14. murat fortuna,
80:14.
Fidentiam, 55:11.
Fidenes, 712:34 | 19 | 50:
12 | 81:14 | 108:11 |
145:11. fides promissæ
brevitatis admonet, 811:
25.
fiducia militum, in *mi-*
ser, 76:23. vitium,
130:15 | 139:12.
fiduciam victoris, 132:
12.
fidus partibus Julianis,
89:9.
fidus litium series, 137:
12.
fici, 41:17 | 49:23 | 50:
13 | 55:13 | 68:18 |
78:23 | 79:7 | 103:18.
figuratum, 17:2.
fili, 53:18 | 97:
19 | 114:11 | 115:19 |
117:16.
fili, 29:13 | 34:23.
filiæ, *gen.* 32:1 | 119:4.
filiam, 68:1 | 70:12 |
97:22 | 114:7 | 119:
8.
filiæ, *gen.* 66:10 | 120:
9 | 135:19 | 148:17.
plur. 3:6 | 15:12 | 17:
11 | 55:17.
fili, 2:11 | 5:13 | 15:
14 | 28:12 | 34:12 | 13:
14 | 15:46 | 112:12 |
30:8 | 81:13 | 100:
5 | 148:16.
filiorum, 36:7 | 91:14.
filios, 17:9 | 44:3 | 95:

- 41: 19. totius Italiae.
81: 2. ingentem Italia
acciverat. 47: 12.
frequenter adim. 5: 10.
frequentissimum initium
exaltatis. 137: 24.
freno. 4: 16.
fretus numero. 47: 10.
fronte. 126: 22.
fronem adim. 16: 18.
fructu amicis. 136: 6.
fructum tulerat ex. 89:
16.
fructuosum. *ment.* 31: 12.
fructus suum speculo.
121: 82.
frustum. 11: 3 | 52: 2.
frumentaria. 103: 114:
17.
frumentum. 34: 5.
frustra. 73: 10 | 90: 15 |
129: 5.
frustratis custodibus. 108:
12.
frustratum esse visum
suum. 69: 15.
frustratus ipse consularis.
48: 9.
fuderat acie Jurgurtham.
duas. 80: 19 | 7 | 123:
145: 2.
fuderant exercitum. 54:
23.
fudissent Silanum. 39:
22.
fudit hostes. 130: 53 |
Achaos immuni acie.
16: 15. praedones. 19:
14.
fuerant. 55: 7 | 77: 15 |
132: 6.
fuerat. 3: 13 | 6: 3 | 12:
9 | 18: 8 | 44: 19 | 49:
15 | 51: 5 | 53: 7 | 62:
5 | 78: 5 | 81: 2 | 13:
88: 18 | 91: 24 | 93:
6 | 94: 7 | 98: 10 | 101:
3 | 102: 7 | 107: 16 |
109: 8 | 114: 12 | 115:
19 | 123: 9 | 132: 10 |
140: 13.
fuerit. 3: 12 | 14: 16. 19 |
15: 13 | 16: 16 | 19: 4 |
27: 10 | 37: 9 | 38: 11 |
39: 11 | 48: 21 | 107:
4.
fuimus. 142: 16.
fuerit. 8: 41 | 9: 11 | 13:
20 | 19: 16 | 48: 15 |
52: 11 | 74: 7 | 107:
25 | 110: 5 | 117: 25 |
120: 13 | 121: 17 | 141:
8. 3.
fuerunt. 43: 8. 17.
fui. 122: 12 | 123: 3.
fuius. 132: 22.
fuisse. 143: 15.
fuisse. 18: 13 | 37: 13.
21 | 51: 21 | 61: 23 |
91: 13 | 116: 16.
fuisse. 133: 17.
fuisse. 12: 4 | 49: 4. 23 |
63: 2 | 73: 32 | 89:
16 | 104: 22 | 109: 2 |
129: 6. parium Maria-
narum. 54: 17.
fuit. 4: 1. 9 | 9: 6.
8 | 10: 9 | 12: 7 | 14:
2 | 16: 6 | 17: 5 | 18:
26 | 19: 6. 11 | 25:
8 | 29: 4 | 31: 5. 8.
12 | 32: 23 | 33: 2.
3 | 34: 19 | 36: 8. 10 |
37: 2. 9. 14. 19 |
38: 7. 15 | 39: 8 | 41:
8. 24 | 44: 5 | 46: 15 |
47: 17 | 48: 22 | 50:
22 | 51: 24 | 52: 10 |
54: 4 | 57: 19 | 60: 17 |
66: 17. 30 | 67: 7 | 70:
14 | 79: 6 | 80: 4. 81:
6. 13 | 82: 4 | 83: 7 |
88: 11 | 89: 16 | 90:
16 | 92: 8 | 95: 8. 9.
10. 20 | 100: 10 | 101:
8 | 105: 13 | 107: 21 |
108: 14 | 113: 1 | 116:
17 | 118: 7 | 119: 2 |
124: 20 | 133: 4 | 138:
10. 21 | 140: 9. 13 |
141: 18 | 142: 19. 20 |
143: 8. curz huc duci.
216: 23. in confesso.
107: 14. saluti legio-
nibus. 104: 7. usui rei-
publ. ipsi honori. 115:
11.
fuga. 98: 3.
fuga. 27: 19 | 28: 17 | 94:
13 | 105: 17 | 107: 18 |
139: 4.
fugacissimi militis. 107:
15.
fuge. 95: 28. comitem.
40: 16 | 98: 13.
fugam. 99: 13 | 100: 12 |
104: 10 | 107: 5. 17.
fugaret. 73: 18.
fugaretur. 87: 21.
fugient. 40: 1.
triginta acies. 131: 9.
fugit. 42: 1. *plur.* 132:
10.
fugitum. *mafc.* 141: 8.
nov. 94: 17.
fugitum. 63: 7.
fugavit. 19: 15 | 68: 24 |
130: 13.
fugiant. 59: 14.
fugient. 31: 2 | 46: 17 |
89: 12 | 97: 22.
fugientes. 77: 18.
fugientibus tempestatem.
96: 7.
fugientis. 107: 5.
fugit. 10: 11.
fugitivi. *plur.* 57: 13.
fugitivos. 96: 17.
fulgenti agmine. 124:
6.
fulgentissimo ore. 19:
20.
fulgentissimum Caesaris
opus. 85: 15.
fulgentissimus juvenis. 95:
4.
fulgetet *sipa* ulterius ar-
marz juventute. 125:
1.
fulgor. 117: 23.
fulgore. 32: 19 | 73: 6.
carminum. 7: 18.
Fulvia. 97: 2.
Fulviam. 98: 12.
Fulvii. *gent.* 16: 6. Flac-
ci. *gent.* 16: 5 | 15:
4 | 36: 6.
Fulvio. 18: 13. Nobilio-
re. 22: 7.
Fulvium Flaccum. 34: 8.
Fulvius. 16: 6. Nobilio.
65: 4.
functi feliciter oppugna-
tionibus urbium. di-
recta quoque acie. 135:
7. morte fatali. 76: 18.
triumphus & amplissi-
mus honoribus viri. 110:
18.
funcho statione mortali.
151: 3.
functum officio militis.
107: 15. tribunatu.
122: 7.
functus praetatu. 43: 10.
splendissimae munificen-
tiae. 136: 2.
Fuudani. *plur.* 30: 11.
funderet Parthos. 73: 18.
funderetur exercitus. 44:
7.
fundit obvios. 139: 16.
funditus. 18: 7. 24 |
135: 6.
funebres ludos. 32: 2.
funebri auctoramento. 90:
14.
functus epistolae. *plur.* 136:
13.
fongi duplici numero mi-
litum. *fuppeditare* du-
plicem militum. 43: 4.
furem intra se. 130: 6.
furem. 90: 12. ambitu
in gladios & cades. 74:
13.
fures. 130: 2.
furis. 1: 9.
furor. 33: 71 | 86: 28.
armorum opitatus. 110:
11.
furore. 132: 18.
furorem. 40: 17.
furoris. 102: 9.
furvis expeditionibus.
58: 6.
furto creatus Pontifex.
88: 19.
fuisse. 10: 12.
fustum. fugatumque. 14:
8.
fusus. fugatusque. 53:
7.
furari. *gen.* 84: 2 | 97:
22.
futuros. 4: 4.
futuram. 51: 10 | 98: 2 |
113: 25.
fururum. *mafc.* 63: 13.

G.
Gabinus. 58: 4.
Gades. 4: 16.
Galba. 37: 4.
Gallici. *gent.* 32: 25.
Galli. *plur.* 20: 4.
Gallia. 23: 7 | 45: 1 |
65: 23 | 73: 19 | 88:
19.
Gallici. *gent.* 83: 1.
Galliz. *genit.* 122: 14.
plur. 71: 5.
Galliam. 87: 1.
Galliarum. 140: 15 | 148:
20.
Gallus. 65: 13 | 116: 10 |
139: 11.
Gallus. 40: 2 | 74: 7.
Gallus. 19: 22 | 91: 11.
Gallo Caninio. 118: 14.
Gallo-Graecum. 65: 19.
gaudentes pacis dulcedine.
137: 9.
gaudio. 122: 17.
genitius Janus. 64: 14.
genitrix. 41: 4.
genet. 62: 3.
genet. 97: 19 | 109: 11 |
114: 13 | 126: 2 | 135:
21 | 137: 13 | 148: 14.
genitibus suppliciorum
varis alicui. 49: 6.
genetrix. *genit.* 9: 6. 13.
14 | 12: 13 | 24: 7.
generosissime simplicitatis
vir. 142: 17.
generum. *ac-inf.* 46: 7.
genibus. 102: 22 | 105: 2
2 | 134: 3.
genitali solo. 42: 6.
genitram Julia Ariam. 85:
10.
geniti in omnium victu.

QUÆ IN VELLEIO PATERCULO LEGUNTUR. 181

- tum exempla adolescentis, 135: 20. plur. 38: 11.
- gentium, 37: 25. demerendis honoribus virum, 120: 14.
- gentius, 56: 4 | 61: 18 | 67: 18. equestris familiaria, 81: 8.
- gens, 61: 2 | 40: 10 | 124: 7. gens ac natio, 64: 2.
- gentie, 126: 6 | 130: 9. gentem, 16: 14. Marcomanorum, 125: 20.
- gens, 65: 21 | 115: 7 | 117: 8 | 123: 5 | 124: 3 | 134: 16 | Pannoniorum, 115: 22.
- gentibus, 32: 23 | 33: 1 | 126: 16 | 128: 2 | 138: 10.
- gentilitii tumuli sepultura, 139: 8.
- gentis, 17: 5 | 19: 1 | 27: 5 | 32: 2 | 43: 6 | 56: 21 | 63: 13 | 116: 12 | 117: 4 | 137: 20 | 138: 1.
- Gentium, *accus.* 14: 15. gentium, *genit.* 10: 2 | 39: 13 | 21 | 56: 15 | 62: 15 | 66: 12 | 120: 5 | 124: 15 | 125: 15 | 128: 5 | 139: 22.
- genus, 67: 19. hominum, 91: 10. navigii, 125: 5. mendacio natum, 137: 12.
- gerebat se ita adversus Romanos, ut, 126: 12.
- gerendis honoribus, 60: 13.
- gerendo bello, 17: 18.
- gerens bellum contra, 10: 2.
4. bellum cum, 87: 16.
- gerens nihil muliebre præter corpus, 97: 3.
- gereret bellum, 28: 12. quicquid gereretur sincerâ fide, 50: 13.
- geritur bellum, 57: 13.
- geruntur hæc, 31: 13 | 63: 4 | 95: 23 | 117: 4. omnia propestrime, 116: 6.
- gesserat bellum, 96: 15. res, 59: 22 | 148: 10.
- gessimus opera, 124: 2.
- gestisse res, 55: 21.
- gestisset alia, 113: 8. ea 134: 21.
- gestit bellum adversus, 63: 6. id, 12: 13. prosperæ, 120: 15. se ita, ut, 44: 20 | 68: 11. se tam vâ-
tâ, ut, 119: 115.
- gesta bella sub, 111: 1.
- getæ res, 74: 6.
- gestans suâ filium, 98: 2.
- gestari caput abscissum circa Franesle iussit, 54: 5.
- gentierant adipisci, 34: 25.
- gestum bellum, 13: 12 | 38: 14 | 101: 9 | 115: 22 | 122: 5.
- gestus consularis, 73: 5.
- Germani feritate, 124: 8.
- Germanarum gentium, 39: 20.
- Germania, 118: 11 | 123: 4 | 124: 2 | 141: 15.
- Germania, 116: 7 | 117: 3 | 123: 2, 9 | 125: 19 | 135: 7 | 136: 1, 13 | 137: 5 | 144: 1.
- Germania, *genit.* 116: 17, 21 | 137: 17 | 141: 12 | 148: 8.
- Germaniam, 122: 3, 9 | 123: 17 | 126: 21 | 137: 8 | 139: 10 | 141: 20.
- Germanici, *genit.* 116: 11 | 133: 2 | 144: 1.
- Germanicum, *mafc.* 14: 19 | 148: 7 | 14.
- Germanicus, 135: 14 | 144: 12.
- Germanis, 140: 8.
- germanis *fratribus*, 91: 21.
- Germanorum, 140: 1.
- germanorum fratrum, 16: 9.
- Germanus, 46: 20.
- Getici, *genit.* 85: 19.
- gladiatori, 112: 19.
- gladiatori muneris, 82: 21 | 118: 12.
- gladiatorio ludo, 57: 13.
- gladiatorum, 84: 9.
- gladii, *genit.* 95: 1.
- gladiis, 40: 18 | 49: 13 | 57: 14 | 95: 3 | 137: 7 | 144: 15.
- gladio, 34: 20 | 46: 20, 23 | 48: 18 | 53: 13 | 89: 4 | 97: 11 | 98: 11.
- gladiorum, 31: 5 | 144: 7.
- gladios, 74: 12.
- gladium, 94: 17.
- Glaucæ, *genit.* 40: 16.
- Glaucum, 105: 2.
- globo conjurationis, 84: 9.
- gloria, 4: 6 | 57: 19 | 65: 8.
- gloriâ, 40: 16 | 49: 15 | 73: 8 | 139: 16. hono-
ris, 74: 15.
- glotiz, 39: 2 | 41: 11 | 43: 20 | 53: 14 | 61: 3 | 66: 6 | 70: 17 | 82: 6 | 113: 18 | 131: 12.
- gloriam, 53: 12 | 60: 12 | 91: 1 | 148: 4.
- gloriatu est Achille generis auctore, 10: 1.
- gloriosa, *neutr.* 77: 7.
- gloriosi præposita necessaria, 128: 3.
- gloriosissimè vitam degere 31: 3.
- gloriosum, *neutr.* 135: 10.
- Gracchanis, 41: 1.
- Gracchi, *genit.* 29: 12 | 30: 10 | 32: 6 | 34: 13 | 20, 22 | 35: 12 | 42: 3. plur. 37: 4.
- Graccharum, 26: 6 | 35: 9.
- Gracchum, 30: 5 | 31: 1 | 34: 19.
- Gracchus, 29: 12 | 34: 10, 15 | 59: 8 | 119: 6.
- gradibus Capitoli, 30: 14. ætatis diremptos viros, 62: 17.
- Gradive Mars, 150: 10. nou gradu sed præcipiti curiu, 28: 4.
- gradum equestrem, 137: 21. militis auspiciis, 120: 1. nostrum præcedentibus aut sequentibus, 133: 3.
- Græce juventutis, 7: 6.
- Græcia, 5: 3 | 27: 5.
- Græciæ, 7: 13.
- Græciæ, 13: 11.
- Græcis, 25: 11.
- Græcorum, 37: 10.
- Grati, *genit.* 9: 6.
- grammaticis, 26: 10.
- Graucum flumen, 17: 1.
- grate religionis memo-
riam, 52: 19.
- grates Dianæ solvit, 52: 17.
- grati ac pii hominis, 95: 9.
- gratia impunitum habuit Pompeium, 29: 6. nec desuit Planco ad, 91: 18. æquitate superatur, 146: 1.
- gratiâ, 45: 20 | 48: 1. reconciliandâ, 56: 12.
- Vindicandæ mortis gratiâ, 33: 14.
- gratum debere calamito-
sis, 80: 14. retulit pie-
nam pietati, 44: 12. In
gratiam Sullæ, 68: 5.
- Theophrastus, 45: 15.
- gratias agentes, 137: 14.
- gratior reditus, 66: 17.
- gratis fecit, 76: 7.
- gratularetur libri plenius, 122: 16.
- gratularus Catulo, 76: 16.
- gravem virum, 35: 10 | 140: 5.
- graves inimicitias, 71: 10.
- gravi bello, 4: 2. poenâ, 135: 16.
- gravius casibus, 57: 16.
- contumeliis, 17: 17.
- gravior calamitas, 138: 10. inopia, 78: 18.
- gravis annona, 99: 6. cla-
des, 101: 11. vir, 77: 5 | 85: 8. gravis ætare
& corpore, 98: 10.
vulnere, 82: 17.
- Graviâ, 22: 10.
- gravissima valetudine, 75: 14.
- gravissimè exempli, 100: 10.
- gravissimus vir, 105: 7.
- gravior accessit iudiciis, 145: 14.
- gravitate, 107: 25 | 144: 10 | 148: 5.
- gravitatem, 136: 1.
- graviter concussit, 101: 5. ferens, 29: 14. im-
pulsit milites, 79: 1.
tulit, 120: 13. vulne-
ratus, 120: 16.
- gravius bellum, 82: 5.
- gravius exaruit bellum, 28: 14.
- gubernaculo habilem exer-
citum, 132: 17.
- ad gubernandam fortu-
nam, 146: 4.
- gurgitis, 23: 15.

H.

Hæbebant, 50: 16.
hæbebat, 126: 10.
hæbebat parum accepisse
summa, nisi, 99: 3.
hæbebat, 58: 2 | 76: 6.
hæbebit, 41: 20.
hæbemus, 117: 7.
hæbendis comitiis, 113: 10.
habent modum in volun-
tate, 58: 17.
habent se ita mores, ut,
112: 26.
hæbentem, 146: 13.
hæbentibus, 96: 5.
habeo dixisse id solum,

- 142: 17.
habere, 14: 2 | 44: 21 |
80: 17 | 95: 21, 24,
25 | 120: 18. habere
rationem, 61: 22.
haberet, 137: 7.
haberet, 55: 11 | 56: 11,
16 | 80: 10 | 126: 12.
haberet iustitiam, 61:
22.
habet, 13: 6 | 148: 18.
ita se res habet, 318:
3.
habitem gubernaculo exer-
citum, 132: 17.
habile corpus, 120: 17.
habilis armis militia, dec.
128: 7.
habitu crudeles quaestiones
in, 35: 9.
habita Celsus mentio,
88: 9. quaestio, 12:
14.
habiti delectus, *plur.* 129:
1.
habitu indutus, 68: 9.
habitu cum belli com-
mitronem, 82: 20.
habitu, 44: 8.
habitus, ade, 31: 6.
habitus civitatis, 118:
1.
habuerat, 75: 18. can-
sum sequendi consilii,
ut, 70: 14. in matri-
monio Juliam, 114:
8.
habuere, 14: 24 | 147:
13.
habuerit, 19: 7.
habuisset, 121: 7 | 68: 6 |
130: 10. habuisset ni-
nem vivendi, vincendi,
54: 16.
habuit, 132: 5 | 15: 17 |
18: 11 | 39: 16 | 41:
5 | 129: 8 | 132: 3.
animum fenaru maio-
rem pro republica, 87:
7. belli metum adven-
tus Antiochi, 98: 21.
comitem militie, 85:
15. hunc vix finem,
41: 1. impunitum
Pompeium gratia, 29:
6. in mora nihil, quo-
minus, 78: 15. mi-
nium, 11: 13. in om-
nia adhortorem *Senam*,
146: 18. omnem hono-
rem Tiberio, 119: 14.
regem obivium, 103:
14. semper fortunam in
fua potestate, 61: 24.
peque habuit quid-
quam antiquius, quaten
- ut, 79: 24.
hic, 19: 16 | 23: 14 | 40:
13 | 101: 2 | 105: 13 |
116: 6 | 127: 8.
Hadriatici maris, 69: 12.
hec *Furum*, 16: 5 | 23: 13 |
28: 14 | 47: 16 | 97:
3 | 147: 18. *neut.* 12: 1
31: 13 | 61: 6, 16 |
61: 4 | 74: 1 | 77: 7 |
89: 18 | 100: 6 | 104:
21 | 129: 5 | 144: 9.
149: 17.
Halece, *abb.* 18: 24.
hanc, 6: 6 | 13: 5 | 16:
18, 20 | 104: 10 | 127:
4 | 150: 11 | 151: 1.
Hannibal, 45: 8 | 55: 4.
Hannibalis, 22: 2 | 53:
22.
herum, 76: 12.
herulipes, 84: 1.
haruspex, 15: 5.
has, 26: 16 | 66: 13 | 12:
5.
haud, 10: 4 | 20: 3 | 31:
8 | 48: 23 | 51: 10 |
60: 18 | 64: 1 | 92:
5 | 99: 8 | 104: 5 | 146:
8. haud absurde, 10:
6. haud imprudenter,
137: 22. haud in iucun-
dia, 120: 4. haud me-
diocritas, 115: 12. haud
multo plus, 127: 3.
hausto exitiali spiritu, 49:
17.
hederis, 104: 17.
Helenae, 31: 1.
Helioclas, 66: 9.
Heraclidis, 31: 10 | 4: 37.
Herciniae, 125: 21 | 127:
6.
Herculaneum, 43: 25.
Hercule, 6: 3 | 9: 12 |
10: 1.
Hercules, 31: 9 | 12: 1.
hercules, *juram.* 79: 5
| 128: 14.
Herculis, 31: 11 | 5: 13.
hereditaria provincia, 65:
21.
hereditarium odium, 2:
6.
hereditate, 31: 14.
hereditatem, 139: 24.
Hertius Asinius, 43: 18.
Hermiones, 31: 1.
Hermundorum, 114: 10.
Hesiodus, 10: 9.
hi, 184: *neut.* 121: 18 |
125: 17 | 127: 11 | 130:
4 | 134: 5 | 139: 17.
31.
hibernis, 132: 23.
- hie, 8: 5 | 13: 4 | 16: 15 |
17: 3 | 29: 4 | 121: 5 |
31: 8 | 35: 14 | 139: 13 |
44: 18 | 56: 4, 17 |
59: 3 | 61: 18, 24 |
67: 18 | 76: 5 | 79:
12 | 81: 13 | 85: 9 | 89:
20 | 90: 8, 11 | 96: 8 |
100: 19 | 102: 5 | 109:
16 | 113: 1 | 120: 6 |
149: 15.
hic, 76: 22 | 127: 16 |
147: 4.
hieme, 123: 16.
hiemis, 132: 21.
hiems, 133: 17.
hilarum, 123: 13.
hilaritatis praefix virum,
146: 19.
hinc, 105: 14 | 106: 1,
2 | 139: 19.
Hippocle, 6: 11.
Hippotis, 6: 1 | 18: 24.
Hirpinis, 43: 24 | 92:
8.
Hiripii, *gen.* 83: 16 | 88:
8.
Hirtio, 87: 16.
hirsutus, 38: 16.
his, 31: 1 | 67: 4 | 70:
25 | 73: 4 | 87: 16 |
103: 2 | 111: 15 | 113:
20 | 117: 8 | 123: 1 |
139: 9 | 144: 15 | 146:
12 | 149: 14.
Hispania, 18: 3, 4 | 28:
11 | 31: 12 | 32: 12 |
33: 2, 9 | 37: 13 | 70:
6 | 88: 19 | 96: 2, 14.
Hispania, *gen.* 4: 14 |
32: 23. *plur.* 111: 9.
Hispaniam, 31: 21 | 82:
9 | 100: 9.
Hispanias, 64: 15 | 65:
21 | 75: 18 | 78: 1 | 120:
24 | 145: 12.
Hispanienſis bellum, 82:
6.
Hispanienſis, *nom.* 4:
21. *gen.* 32: 2 | 85:
15.
Hispanis, 57: 13.
Hispanis, 65: 24 | 112:
17.
Hispanus, 78: 82.
historiarum auditor, 37:
17.
historicos, 24: 1.
histrionicus, 55: 10.
hoc, *abb.* 31: 10 | 4: 9 |
8: 8 | 9: 9 | 14: 17 |
17: 4 | 17: 13 | 43: 23 |
47: 4 | 57: 3 | 11: 62:
18 | 64: 13 | 70: 11,
22 | 92: 15 | 99: 11,
22 | 102: 1 | 103: 5 |
- 104: 17 | 107: 20 | 112:
16 | 114: 10 | 118: 15 |
119: 12 | 129: 4 | 131:
19 | 135: 7, 23 | 136:
15 | 141: 16. *neut.* 8:
2 | 101: 7, 11, 15 | 11:
5 | 23: 13 | 25: 11 | 27:
7 | 31: 4 | 35: 6 | 48:
16 | 50: 7 | 58: 12 |
66: 16 | 67: 7 | 68: 14 |
70: 14 | 71: 17 | 88:
13 | 91: 5 | 99: 9 | 112:
16 | 115: 16 | 116: 13 |
117: 12, 18 | 122: 1,
7 | 124: 17 | 132: 8 |
133: 8 | 141: 6 | 147:
16 | 150: 2. hocidem,
26: 9.
hodie, 125: 12.
hodieque, 7: 4, 8 | 16:
19 | 37: 2 | 52: 20 | 54:
12 | 87: 13 | 101: 3 |
117: 5.
Homeri, *gen.* 7: 17 | 10:
10.
Homero, 6: 5.
Homocrum, 82: 4.
Homocrus, 10: 13.
homine, 47: 16 | 52: 14 |
116: 7.
hominem, 171: 5 | 147: 7.
homines, 13: 4 | 40: 19 |
43: 6 | 50: 14 | 58:
13, 15 | 66: 16 | 110:
7 | 113: 24 | 120: 12 |
137: 6 | 142: 14.
hominibus, 19: 2 | 37:
9 | 61: 20 | 91: 15 |
110: 7, 15 | 120: 14 |
121: 19 | 126: 16 |
150: 7.
hominis, 39: 3 | 66: 13 |
74: 16 | 95: 8 | 102:
17.
hominum, 8: 8 | 32: 3,
24 | 40: 13 | 52: 23 |
57: 18 | 91: 10 | 94:
16 | 109: 18 | 110: 4 |
119: 20 | 120: 18 |
127: 11 | 137: 17 | 149:
18, 12, 14.
homo, 61: 19 | 71: 5 |
78: 4.
honor, 87: 14 | 141: 13 |
145: 23.
honorarium recta, 145:
16.
honoris corpora publica
sepulchra, 88: 9.
honoratissimum illud,
148: 19.
honoratiori parere, 81: 23.
honoratissimo loco inter,
95: 6.
honoratissimum filios, 37:
10.

honosificatissimo titulo,
731: 7.
honorifico testimonio, 59:
2.
honoratius osium imperio,
118: 7.
honoratum æquæ iusti-
tutæ *virtutis*, 27: 12. ma-
trimonio filii, 119: 3.
nomen divinis honori-
bus, 143: 7. caput se-
pultura, 139: 8.
honoriatus, 109: 15. no-
mine devicti à se gen-
tis, 19: 2. ornamentis
triumphalibus, 130:
14.
honoravis felicitatem diei
ludorum memoria, 54:
20. populum congiatis
148: 11. puerum Sa-
credotio, 85: 17.
honore, 81: 11 | 143: 3 |
148: 14.
honorem, 4: 11 | 17: 13 |
41: 10 | 45: 4 | 119:
14 | 135: 16 | 140:
21.
honori, 104: 13 | 115:
11 | 142: 1.
honoribus, 40: 17 | 42:
14 | 38: 14 | 60: 12 |
110: 18 | 143: 7 | 146:
14 | 147: 7 | 149: 9.
honorifice, 87: 21.
honoris, 35: 2 | 56: 9 |
74: 15 | 82: 1.
honorum, 56: 16 | 95:
17 | 134: 14 | 143:
17.
honestam paupertatem,
148: 13.
honestæ pietatis consula-
tus, 73: 4.
honoris imperii, 63: 18. ho-
nos sacris sediti, 110:
15.
horæ, 45: 9.
horam, 542: 3.
horas, 417: 17.
harcenda memorati tem-
pestas, 118: 13.
hostidus, 38: 16.
hortabantur, ut, 79: 5.
hortantibus, 90: 3.
hortantur, ut, 80: 18.
hortatu principis, 110:
18.
hortatus, *parris*, 30: 15.
Mortensium, 62: 18 | 95:
11.
Mortensio, 76: 15.
Mortensium, 44: 1.
hortos, 86: 18.
horum, 6: 14 | 45: 13 |
82: 12 | 136: 8 | 145: 8.

hos, 37: 11.
hospitio, 85: 16.
hospitis, 89: 13.
hoste, 4: 3 | 46: 23 |
127: 14 | 131: 15 | 138:
18. hoste iudicio, 89:
4.
hostem, 18: 6 | 51: 16 |
79: 8 | 129: 2 | 131:
13.
hostes, 94: 12 | 131: 18.
hostes iudici, 90: 13.
hosti, 128: 5.
hostibus, 29: 8 | 14: 19 |
40: 3 | 44: 6 | 49: 17 |
94: 3, 18.
hostili exercitu, 130: 12.
ripa, 120: 6.
Hostili curia, 40: 19 |
11: 11.
hostilis fortis, 139: 6.
Hostilium, 129: 5.
hostis, 13: 9 | 55: 13 | 89:
24 | 91: 15 | 110: 7 |
111: 14 | 138: 14.
hostium, 4: 5 | 12: 8 |
40: 9 | 45: 2 | 50: 9 |
51: 12 | 54: 3, 23 |
73: 20 | 74: 2 | 78:
20 | 82: 3 | 106: 6 |
125: 15 | 17: 127: 19 |
130: 3, 13 | 134: 18 |
139: 12 | 140: 3, 14 |
141: 2.
huc, 29: 7. huc atque
illuc, 48: 11.
huic, 19: 21 | 20: 2 | 31:
12 | 35: 1 | 116: 22 |
133: 1 | 143: 5.
huius, 4: 8 | 6: 12 | 100:
9 | 11: 2, 19 | 26: 12 |
28: 15 | 39: 11 | 40:
16 | 41: 11 | 52: 19 |
53: 14 | 57: 18 | 59:
4 | 60: 16 | 61: 3 | 67:
7 | 70: 7 | 80: 1 | 91:
11 | 95: 17 | 110: 6 |
116: 4 | 126: 1 | 128:
20 | 147: 2 | 153: 3.
humana simplicitas, 70:
9. humana consilia, 86:
12.
humani ope invidium,
101: 5.
humanam fidem, 67: 21 |
78: 19 | 82: 19 | 149:
6.
humanarum rerum, 97:
17.
humani juris, 53: 9.
humanis honoribus, 143:
7. vitia, 61: 23.
humanitate gravitatem
temperans, 136: 3. hu-
manitate singulare
rem, 133: 8.

humilis, sequi, 86: 13.
humiliorem, 145: 17.
humilis, 145: 16.
humilissimis, 96: 13.
humilissimus assentator re-
gine, 104: 22.
hunc, 2: 8 | 6: 1 | 18: 11 |
147: 22 | 180: 10 | 41:
21 | 59: 16 | 73: 9 | 86:
16 | 91: 21 | 95: 18 |
98: 1 | 104: 20 | 105:
6 | 112: 14 | 120: 12 |
127: 3 | 131: 12.

I.

Adi mentio conditio-
num, 89: 126.
iacta tela, 102: 17.
iactari variis calibus servi-
tutis maris, 5: 1.
iactare, *dat*, 144: 1.
iam, 13: 4 | 18: 2, 16 | 18:
16 | 39: 4 | 58: 6, 21 |
61: 17 | 62: 16 | 69:
10 | 74: 8 | 80: 6, 16 |
84: 14 | 87: 35 | 89:
28, 30 | 93: 8 | 98: 10 |
117: 23 | 123: 19 | 127:
12 | 129: 10 | 131: 14,
21 | 133: 8 *ter* | 135: 5 |
137: 21 | 138: 12 | 142:
2. iam pridem, 42: 9 |
140: 12 | 147: 2. iam
sum, 37: 17 | 131: 1 |
iun tunc, 19: 15.
Iunariis, 59: 19.
iunus, *genet*, 35: 7.
Ianus Geminus, 46: 14.
ibi, 2: 3 | 31: 8 | 59: 12 |
66: 8 | 82: 2, 3 | 119:
15.
Icario, 7: 11.
ictibus, 14: 10.
ictu, 95: 3.
ictus, 93: 10.
ictus fragmine subfelli,
adfect, 31: 3. lapide,
92: 9.
id, 5: 11 | 8: 11 | 10: 13 |
12: 32, 13 | 21: 10 | 29:
14 | 14: 12, 13 | 40: 4 |
42: 4, 11 | 43: 7 | 49:
21 | 50: 13 | 58: 14 | 59:
11 | 60: 20 | 61: 21 |
67: 6 | 69: 8 | 76: 7 |
81: 5 | 14: 7 | 91: 12 |
94: 6 | 95: 16 | 97: 15 |
99: 13 | 102: 18 | 105:
3 | 111: 2 | 113: 12,
13, 25 | 114: 19 | 121:
16 | 125: 5 | 127: 6 |
129: 5 | 130: 13 | 138:
1, 3 | 142: 17 | 147:
21 | 148: 12 | 149: 9 |
id est, 76: 6 | 89: 3.

idipsum, 42: 5 | 144:
13. id furoris, 102: 9.
nominis, 61: 2. tempo-
ris, 12: 18.
idem, *mafc*, 2: 5 | 17: 3 |
26: 5 | 33: 11 | 68: 3,
9, 27 | 49: 5 | 71: 18 |
73: 7 | 86: 25 | 90: 13 |
105: 4 | 108: 17 | 141:
13. *ment*, 13: 5 | 17:
19 | 20: 12 | 45: 5 | 160:
9 | 37: 9 | 59: 7 | 26:
2 | 71: 3 | 73: 6 | 107:
17 | 112: 27. idem hoc,
58: 11. idem quantum,
65: 122.
idem quod, 65: 17.
idibus, 81: 6.
idoneus, 96: 5.
iduum, 84: 2.
igitur, 70: 31 | 112: 5 |
126: 8 | 131: 14 | 135:
24.
ignarus veri & veritatis,
50: 11.
ignave, *vol* grave, 144: 3
12.
ignavis, 4: 8.
ignavum conferunt flipea-
dium, 65: 13.
igne, 144: 13.
igni, 49: 16 | 51: 6 | 71:
13 | 93: 20 | 97: 11 |
110: 13 | 128: 19 | 149:
8.
ignium, 150: 11.
ignobiles, 73: 12.
ignominia, 112: 1.
ignorat, 62: 17.
ignoremus, 73: 21.
ignoro, 120: 11.
ignoscere tibi omnia, 153:
9.
ignotæ originis Marius,
147: 12.
ignoverat, 105: 6.
ignovit omnibus, 82: 10 |
133: 15.
ii, 4: 10 | 78: 4 | 107:
22.
iis, 2: 7 | 6: 6 | 12: 7 |
13: 1 | 33: 3 | 16: 3 |
17: 2, 4 | 14: 16 | 37:
16 | 41: 14 | 48: 2 | 49:
7 | 51: 9, 14 | 52: 4 |
58: 15 | 65: 16 | 67: 13 |
68: 11, 12, 13 | 69:
8 | 75: 11, 12 | 39: 13 |
102: 11 | 108: 13 | 123:
7 | 133: 11.
iidem, 4: 16 | 120: 13.
iitica tempora, 5: 9.
iitum, 6: 7.
illa, *mem. fam.*, 19: 16:
42: 2 | 51: 17 | 106: 2 |
110: 14 | 112: 24 | 118:

manum, 109: 7.
importatum instrumentum balnei, 133: 8.
imposita omnibus necessitate recte faciendi, 145: 15.
impulerat capiti insigne regium, 141: 9. bello ultimum manum, 136: 11.
impulerunt eum in navem, 46: 25.
impulsit bellum ultimam manum, 108: 10.
impotens, 39: 2.
ad impotentiam usus potentia, 56: 14.
imprudenter, 4: 137: 23.
imprudencia, 19: 16.
impugnabat huc, 104: 22.
impulli, *plur.* 79: 1.
impulsis hostibus, 94: 3.
impunitas gladiorum, 144: 7.
impunitas gladiosum, 31: 5.
impunitum habuit gratia Pompeium, 129: 6.
imputat Athenienibus rebellionem, 50: 10.
in, *constr.* 21: 61: 5.
723: 6; 10; 11; 15; 12: 5; 13: 11; 14: 10; 15: 15; 16: 1; 17: 15; 17: 18: 20; 19: 7; 21: 32: 8; 23: 14; 24: 5; 7: 8; 26: 4; 13: 14; 18: 27: 6; 18: 6; 10: 21: 9; 11: 21; 12: 10; 21: 35: 6; 7: 8; 12: 16: 4; 7: 8; 17: 10; 18: 5; 19: 4; 18: 10; 23: 41: 1; 16: 42: 7; 23: 43: 4; 5: 13: 44: 9; 45: 8; 12: 14: 46: 87: 47: 8; 10: 13: 46: 25; 19: 48: 10; 24: 5; 10: 25; 50: 1; 4: 5; 12: 17; 30: 11: 10; 25: 15; 31: 54: 12; 8; 9: 55: 14; 19: 16: 6; 57: 16; 81: 1; 3; 4; 8; 22: 59: 11; 12: 60: 2; 20: 62: 3; 7: 8; 8: 61: 2; 10: 2; 64: 2; 4; 10; 15; 61: 2; 66: 13; 15; 20; 67: 12; 68: 1; 2; 2; 21; 26: 69: 4; 70: 17; 71: 1; 5; 13: 73: 1; 6; 10; 11; 17: 77: 9; 18: 78: 22: 79: 5; 80: 11; 16: 18; 81: 19; 82: 1; 83: 4; 10; 11; 19; 83: 1.

VELLEIO PATERCULO INDEX.

86: 10; 84: 16; 85: 19; 86: 1; 7; 17; 87: 8; 22: 88: 18; 20; 89: 2; 17; 28; 91: 9; 13; 93: 6; 9; 22; 24; 94: 1; 7; 17; 18; 95: 3; 9; 19; 96: 15; 17; 24; 97: 8; 98: 4; 19; 20; 99: 12; 100: 1; 13; 102: 17; 101: 6; 11: 104: 12; 14; 24; 106: 12; 15: 107: 6; 8; 9; 19; 109: 9; 110: 3; 9; 111: 2; 10; 12; 113: 9; 12; 114: 3; 5; 23; 116: 10; 20; 23; 117: 5; 9; 118: 5; 119: 4; 9; 120: 15; 22; 121: 3; 723: 15; 16; 17; 125: 6; 4; 17; 23; 126: 11; 23; 127: 9; 128: 2; 4; 10; 129: 5; 131: 8; 131: 13; 14: 5; 6; 11; 133: 13; 8; 134: 5; 135: 13; 19; 136: 7; 137: 16; 22; 138: 13; 139: 17; 140: 2; 21: 141: 20; 21: 142: 2; 12; 144: 6; 7; 145: 13; 13; 18; 146: 1; 147: 11; 21; 148: 14; 21; 1; in dies, 52: 6; 57: 15; 79: 7; 100: 13; 112: 21; 122: 3; 142: 15. in hoc indulgentia fortuna, ne, 136: 15. in hoc excessu ita ut, 92: 15. in hoc scilicet, ne, *id est* ne, 68: 14. in hoc perduxerat novitatem suam ut, 115: 16. in id eve- di super quod affendi non potest, 81: 5. in id furoris proceller, ut, 102: 5. in omnia habuit adiutorem, 146: 16. in omnia pecuniae, quam recte faciendi cupidior, 116: 8. in quantum voluerant, 138: 19; 139: 24. in tantum ea intelligi, 29: 25. in tantum, in quantum, 14: 4; 70: 8; 134: 8; in tantum, ut, 57: 17; 81: 2; 7; 101: 19; 112: 3; 21. cum ablat. 212: 3; 13; 4; 16; 16; 62: 9; 10; 12; 7; 11; 26; 8; 1; 101: 15; 122: 10; 133: 13; 146: 6; 8; 14; 15; 17; 16; 5; 7; 9; 17; 4; 7; 24; 18; 13; 4; 18; 13; 5; 5;

7; 9; 14; 32: 13; 5; 15; 25: 8; 13; 26: 18; 24; *but* 28: 17; 8; 10; 10; 8; 31: 1; 4; 18; 17; 22; *but* 32: 13; 32: 13; 1; 2; 4; 9; 34: 6; 14; 19; 36: 7; 37: 9; 10; 12; 16; 17; 39: 1; 5; 19; 40: 1; 5; 10; 19; 41: 4; 16; 22; 23; 42: 1; 3; 11; 43: 24; 44: 1; 7; 8; 45: 1; 46: 13; 26; 47: 11; 48: 1; 49: 7; 9; 27; *but* 101: 4; 13; 115: 12; 15; 21; 52: 14; 23: 5; 11; 18; 14; 13; 51: 9; 10; 50; 10; 52: 10; 12; 15; 15; 17: 7; 19; 18: 8; 12; 18; 15; 17; 20; 22; 19; 10; 15; 16; 17; 20; 24; 60: 10; 12; 13; 16; 61: 14; 17; 33; 62: 13; 63: 2; 4; 65: 16; 67: 17; 68: 13; 69: 12; 16; 17; 70: 1; 6; 15; 22; 72: 7; 19; 73: 7; 8; 17; 74: 1; 7; 76: 8; 16; 77: 9; 19; 78: 15; 80: 9; 13; 81: 7; 9; 85: 11; 86: 19; 87: 13; 19; 29; 88: 2; 19; 89: 13; 90: 9; 10; 91: 10; 24; 26; 92: 1; 2; 5; 8; 14; 15; 93: 1; 8; 11; 12; 16; 22; 94: 5; 7; 11; 95: 4; 15; 22; 23; 96: 17; 97: 12; 98: 5; 9; 12; 99: 8; 9; 10; 11; 12; 20; 100: 7; 19; 101: 14; 102: 1; 10; 11; 103: 2; 12; 13; 105: 1; 2; 8; 13; 106: 7; 107: 12; 13; 4; 14; 17; 20; 24; 25; 108: 13; 110: 6; 112: 15; 11; 21; 112: 4; 20; 113: 4; 10; 114: 7; 18; 22; 116: 4; 117: 13; 4; 118: 3; 12; 16; 21; 219: 87; 120: 2; 6; 15; 20; 22; 121: 10; 19; 22; 122: 2; 5; 123: 1; *quater* 2; 7; 9; 28; 125: 19; 126: 23; 127: 9; 15; 128: 12; 17; 19; 129: 5; 8; 130: 13; 131: 15; 132: 19; 133: 19; 134: 22; 135: 7; 13; 18; 23; 136: 13;

2137: 15; 12; 17; *but* 138: 10; *but* 140: 17; 23; 141: 16; 18; 142: 15; 146: 1; 2; 16; 17; 145: 1; 3; 4; 7; 9; 146: 10; 147: 2; 17; 148: 2. in Attico circaque cum Romana iragodia, 25: 13. in occultando, 113: 11.
inaudito more, 124: 13.
ineautus ab ingratis occupatus est, 83: 19.
incedit, 97: 9.
incedit, 62: 5; 118: 21.
incendio, 150: 4. incendio amoris in Cleopatra, 104: 14.
incendium militaris tumultus, 144: 13.
incedit urbs, 97: 9.
incendio monte, 149: 10.
incedit deiecit, 15: 8.
in incerto est utrum, an, 116: 14.
incertum est, 66: 7.
incedit reus, 71: 18.
inchoatum bellum, 115: 20.
inchoavit Olympiacum ludum, 15: 6.
ne incidit in id, quod Momaen in *quod* Momaen, 10: 13.
inciderunt in, 131: 11.
incidi in rem domesticam, 10: 15.
incinctos sylvae campos, 125: 23.
incipientes rebellare, 16: 5.
incitis venis, 49: 9.
incitationem accendit admiratio, 26: 17.
inclinata in deterius valedudinis principia, 142: 2.
inclinate hostium corpora, 82: 12.
inclinatam aciem, 79: 23.
incluso suo spiritu, 49: 17.
inclusum Dolabellam *ur-* *de*, 93: 8.
inclusus custodis hostis, 230: 5. domicilio dignissimo animus, 93: 2.
18. infidus exercitus, 138: 17.
incognita multitudine, 41: 15.
incognita disciplina, *rem-* 135: 15. *non-plur.* nominibus gentis, 124: 5.

incognito mari, 124: 14.
 incolas *regnum*, 127: 7.
 campos, 126: 1.
 incolite manebit rerum
 naturæ corpus, 91: 2.
 incolunt in ieravit, 108: 1.
 incolunt dimisit, 52: 14.
 incolam exercitu, 125: 16.
 incoluntate donaverat, 119: 2.
 incolunt intima Ponti, 66: 9.
 incredibili celeritate, 69: 2.
 laticia, 121: 4.
 pietate, 117: 20.
 incrementa sua sibi debuit, 61: 7.
 incrementi, 127: 11.
 incrementi, 78: 11.
 incrementi fortunæ, 82: 13.
 incrementi certaminibus, 48: 21.
 non incrementi certaminibus, 121: 17.
 incussa omnibus voluntas recte faciendi, 145: 15.
 inde, 111: 15 | 121: 21 | 61: 2 | 93: 24 | 114: 7 | 115: 2.
 indemnatum, *mesf.* 71: 13.
 indicat gratiam statuta scriptura, 89: 11.
 indicata Lollii consilia per Parthum, 120: 10.
 indicatur per vitum, 118: 8.
 indicem, 118: 18.
 indicia, 81: 20 | 105: 4.
 indidit cognomen vico, 112: 14.
 indignari, 56: 15 | 150: 5.
 indignatio, 87: 4 | 90: 23.
 indignationem casus, *ab casum*, 46: 22.
 indignissimum, *neutr.* 55: 17.
 indignos, 113: 11.
 indignum, *mafc.* 66: 16.
neu. 90: 16.
 inditum nomen, cognomen, *ecc.* 16: 13 | 38: 8 | 39: 9.
 indole juvenis, 87: 11.
 indolem juvenis, 85: 18.
 induta nova disciplina, 28: 5.
 induratus caliginem omnibus, 62: 15.

induit pastoralium cultum, 4: 5.
 indulgentie nobis in hoc fortuna, *ne*, 136: 15.
 indulgentia fortunæ, 29: 2.
 indulgentiam fortunæ, 141: 1.
 tam longam fortunæ nulla virtute meritis, 102: 6.
 industria, 116: 13 | 145: 13.
 industria, 29: 18 | 70: 6.
 induratum habitum, 68: 19.
 ineluctabilis factorum vis, 24: 5.
 inenarrabili pietate, 117: 21.
 inerat admonicio frequentis, 133: 16.
 inermem, 102: 19.
 inermis, 102: 15.
 inermis, 69: 12.
 inescandæ multitudinis, 41: 6.
 inest virtus in animo, 147: 17.
 inexcusatum sacerdotum, 69: 15.
 inexcusabilis in offensis, 56: 12.
 inexpugnabiles Delmas, 125: 5.
 inextinguibiles *difficultates*, 140: 3.
 inextinguibili manu, 59: 18.
 haud infacere, 60: 18.
 infamiam pecuniarum, 60: 6.
 infamis stupro, 71: 18.
 infortunium reliquit nihil, 118: 18.
 nec inferior nomine consultus, 53: 2.
 infertoris, 125: 1 | 139: 21.
 inferre, 75: 18.
 inferre bellum patriæ, 104: 16.
 inferre bellum patriæ, 48: 8.
 infertur Romano imperio periculum, 111: 11.
 infestare mare piraticis sceleribus, 96: 22.
 infestato latrocinio ac prædationibus mari, 96: 20.
 infesta disjecta domus, 72: 6.
 infestis prædonibus sibi, 69: 10.
 infestissimus civibus, 49: 27.
 Romano nomini,

11: 17.
 infesto mari, 99: 7.
 infestis partibus Julianis, 92: 15.
 infesta pax, 18: 16.
 infinita numero juvenus, 214: 4.
 infirmari factum, 29: 15.
 infirmis valetudine, 94: 14.
 infinita numero legionum, 102: 12.
 infusio sanguinis & cerebri caputaret, 140: 11.
 infra, *præp.* 71: 18 | 99: 5 | 104: 13 | 146: 20.
 infatigæ Gallie, *fracta*, 65: 17.
 infatigæ armis rex, *fracta*, 63: 9.
 ingenia, 24: 5 | 25: 5 | 26: 16 | 27: 6 | 29: 1 | 37: 9.
 ingenio, 10: 10 | 17: 24 | 45: 20 | 62: 13 | 91: 17 | 114: 12 | 115: 11.
 ingenii doctissimi vir, 97: 15.
 ingenia, 34: 23 | 37: 6.
 ingenio, 19: 6 | 19: 17 | 21: 12 | 40: 23 | 61: 8, 9, 19 | 91: 7 | 114: 4 | 137: 1, 19.
 ingeniorum, 16: 13 | 37: 21 | 135: 3.
 ingenioz, 62: 14.
 ingeniosum notare temporis, 62: 16.
 ingeniose nequam, 91: 26.
 ingeniosissime nequam homo, 76: 14.
 ingenium, 71: 17 | 162: 18 | 116: 14.
 ingens, 81: 18 | 82: 17.
 ingentem, 47: 12.
 ingenti, 14: 7 | 12: 23 | 45: 10 | 47: 20 | 61: 22.
 ingenti pecuniæ, 62: 19.
 ingenuarum virtutum, 114: 2.
 ingratas, 83: 19.
 ingratiſſimum adversus merita Cæsaris, 93: 5.
 ingratum, *mafc.* 148: 6.
 ingratus, 81: 11.
 ingravescente in dies valetudine, 142: 5.
 ingredi urbem curru, 141: 11.
 ingressa Tiberii animam virtus & fortuna, 140: 12.
 ingressum, *subst.* 89: 2.

ingressus, *partic.* 49: 1.
 annum decimum novum, 87: 5.
 Armenis, Syriam, *ecc.* 114: 22 | 120: 14 | 137: 4, 8.
 calitra, 78: 19 | 102: 15.
 navem, 69: 11.
 petere Rhenum, 139: 4.
 tribunatum, 83: 15.
 inhæreat animis species, 191: 19.
 inhaerentem regi finibus, 148: 16.
 inhaerentium oculis ingenuorum, 62: 24.
 inhubentis aliqua, 133: 17.
 multa, 144: 9.
 inhiat erat facere, 123: 8.
 inhonestè, 63: 17.
 iniecit ei patris manum, 118: 2.
 iniecit mari moles, 60: 17.
 iniecit in collum loco, 46: 18.
 inierat consilia conandi sceleris, 62: 11.
 interfecti Cæsaris, 109: 10.
 pugnam, 14: 6.
 inire consularum, 71: 10.
 inierunt consularum, 44: 16.
 iniecit manum scribenti consulari Cæsaris, 67: 17.
 iniecit consularum, 49: 26 | 90: 5.
 tribunatum, 40: 21.
 inimice ipsi partes, 89: 27.
 inimicior bonis, 75: 5.
 inimicis, 17: 9 | 50: 15.
 inimicissimæ disciplinæ res, 100: 6.
 inimicitiarum, 11: 18.
 cum inimicitias exerceat, 71: 10.
 inimiciorum, 49: 10.
 inimicum, *mafc.* 95: 12.
 inimitabilis, 116: 16.
 iniquitas factorum, 116: 19.
 iniquitate fortunæ, 138: 14.
 iniquo animo tulisse, 177: 6.
 inies consularum, 11: 15 | 18: 14 | 76: 23 | 90: 8.
 iniet consularum, 57: 4.
boner. 60: 14.
 scelerata consilia, 149: 15.
 inidens consilia occidendi Cæsaris, 112: 17.
 inita pax cum, 99: 1.

- potentia societas, 70 :
75 | 90 : 2. *neutr.* bella,
11 : 7.
initia belli, 75 : 7. *spend-*
diorum, 119 : 21. in
fua reſolutus initia,
242 : 12.
initius, 14 : 2. orientium
juvenum, 117 : 23.
obſcuriſſimis natus,
99 : 2.
initio, 21 : 15 | 31 : 17 |
89 : 19 | 49 : 26 | 65 :
1 | 107 : 24 | 111 : 12 |
123 : 17 | 132 : 22 | 134 :
15 | 140 : 13.
initium, 10 : 7 | 111 : 13 |
211 : 19 | 765 : 18 | 97 :
9 | 109 : 20 | 137 : 24.
initium civilis ſanguis,
31 : 1. 4. *ſinium*,
127 : 2.
iniſtrum adulterium inter
ſacra, 71 : 19. certamen,
107 : 3. *prælium* ab eo,
23 : 11.
injuria, 47 : 16.
injuria, 137 : 13.
injuria, *genit.* 1 : 3 | 67 :
13.
injuriarum, 88 : 22.
injurias, 12 : 10 | 41 :
10.
inſuadendæ recordatione,
120 : 4.
invidiam collegæ augere,
erga collegam, 71 : 4.
injuſtus, 145 : 23.
ioſuſſe, 67 : 12.
inſatiâ in ætærium pecu-
niâ, 67 : 1.
inſiſſo capite, 157 : 7.
innixus genibus, 105 :
2.
innocens, 25 : 9.
innocentes contentiones,
171 : 8.
innocentiâ, 56 : 7.
innocentiſſimos viros, 42 :
1.
innocentiſſimus vita, 29 :
16.
innumerabilibus hoſtibus,
72 : 20.
innutritus coſeſſum pæce-
ptorum diſciplinâ,
214 : 12.
inopem vitam, 46 : 26.
inopia, 78 : 18. rerum,
140 : 2.
inopiâ, 106 : 1. locorum,
81 : 23.
inopiam rei frumentariæ,
114 : 17.
inopinato adventu, 101 :
21.
inops copiarum, 110 : 6.
inquam, 90 : 22.
iniquis animus, 99 : 12.
vir, 92 : 10.
iniquetus viz, 39 : 12.
inquinum urbis, 147 :
10.
inquit, 22 : 8 | 35 : 6 | 41 :
20 | 42 : 8 | 94 : 16 |
105 : 9 | 108 : 6 | 122 :
1 | 125 : 9.
inſatiabilis viz, 39 : 2.
inſerica ducum, 29 : 2.
inſcriptio affixa poſſi, 52 :
19.
inſcriptione, 16 : 16. ope-
rum, 122 : 6.
inſequenti eſtate, 124 : 1.
133 : 18. tempore, 8 :
11.
inſequentia tempora, 74 :
1.
inſequentibus, 20 : 12.
inſequentem, 61 : 1.
inſequentes archontes,
pythieris, 4 : 10.
inſeram hoc quæcumque
tantæ rerum magni-
tudin, 124 : 18.
inſerentium panem calo-
manus, 121 : 14.
inferre huic loco, 19 :
21.
inſerta opera oculis ani-
miſque omnium, 145 :
8.
inferis ſaluſ, 86 : 28.
inſidiati temporibus, 48 :
11.
inſidiarum, 117 : 26 | 138 :
1.
inſidia, 32 : 17 | 66 : 10 |
81 : 15 | 86 : 12 | 89 :
12 | 138 : 17.
inſigne coronæ, 103 : 4.
regium, 83 : 14 | 141 :
9.
inſignes honoribus fami-
liar, 146 : 14.
inſignia conſularia, 84 :
15. conſulatus, 47 : 10.
triumpſi, 18 : 11.
inſignibus honorum, 95 :
17. regni, 16 : 12.
inſimulare, 86 : 19.
inſimulatum falſis crimi-
nationibus, 99 : 19.
inſiſſens fummiſ gradibus
Capitolii, 10 : 15.
inſiſto amore partium, 88 :
14.
inſoleſſens pacis bonis, 128 :
1.
inſolentia, *ſubſt. num.* 72 :
14.
inſolentis vir, ubi res vi-
gilam exigere, 109 :
12.
inſonates, 55 : 14.
ex imperato, 111 : 19.
iſtaſt habuit conſilii pu-
blici porres, 13 : 5. in-
ſtar multorum volumi-
num exigit, 56 : 3. in-
ſtar ſingulare ſalubri-
tatis, 103 : 3. inſtar
triginta legionum im-
pleverat, 47 : 22.
inſtauratum Sullani exem-
pli malum, 90 : 15.
inſubius Caro, 43 : 18.
inſtigantibus in arma, 17 :
12.
inſtituta in bellum Achais,
172 : 15.
inſtituerat, 14 : 5.
inſtituit noſis temporum,
265 : 11.
inſtituiſſe ſacerum, 11 : 15.
inſtituit, *capit.*, 22 : 15.
inſtituit mercatum, 111 :
14.
inſtrudiſſimas optimâ
ſtudiis, ingenio, &c.
114 : 14.
inſtrumtum præceptis, 148 :
7. inſtrumtum viatico,
46 : 24.
inſtrui, 113 : 20.
inſtrumtum balinei, 83 :
9.
inſula, 60 : 20.
inſula, 71 : 16 | 103 : 2 |
119 : 17.
inſulam, 2 : 3 | 4 : 15 | 51 :
2 | 14 : 10 | 72 : 10 |
119 : 9. 11.
inſulas, 71 : 11.
inſtaſta pernicioſis conſiliis
piebis, 30 : 17.
integras gentes immunef-
que clade belli, 134 :
16.
integris univerſis, 44 : 15.
tebus, 77 : 17.
integritatem, 72 : 23.
intellectum rudem, 19 :
25.
intellexit, 69 : 14. intel-
lexit virum, 116 : 4.
intelligentem, 41 : 5.
intelligere, 134 : 8.
intelligi, 14 : 4 | 19 : 15 |
22 : 16. viri in tantum
boni in quantum intel-
ligi poteſt humana ſim-
plicitas, 70 : 9.
intelligit, 147 : 21.
intelligo, 23 : 14.
intempeſtiva libertate, 92 :
12.
intempeſtivo, 20 : 3 | 71 : 3.
intendebatur *injuria*, 418
11.
intento animo, 88 : 2.
inter, 101 : 7 | 132 : 4 | 182
15 | 19 : 9 | 222 : 16 | 262
16 | 37 : 11 | 42 : 3 | 44 :
19 | 46 : 11 | 56 : 15 |
59 : 9 | 60 : 6 | 62 : 2,
75 : 64 : 10 | 67 : 18 |
11 : 11 | 21 : 72 : 9, 11,
12 : 74 : 8, 10 | 79 : 10
27 : 17 | 85 : 9 | 87 : 11
89 : 25 | 90 : 3, 9 | 91 :
19, 22 | 119 : 19 | 126 :
5 | 132 : 22 | 137 : 9 |
138 : 13 | 141 : 31 : 5
144 : 10. inter appa-
rum belli, 104 : 20. ce-
nam, 58 : 22. diſcor-
diam acta cenſura, 115 :
10. ducem & ſupplicem
inſtituitur, 101 : 18.
inter ſummam victoriâ
diſſimulacionem vicio-
ſiſſimum, 116 : 8.
Interamna, 21 : 4.
interceſſerat tempus, 119 :
12.
interdicereſt ei aqua &
igni, 71 : 13.
interdictum erant aqua &
igni damariis, 93 : 10.
interdixit iis quia igni-
que, 51 : 7.
interdum, 58 : 12 | 96 :
27 | 101 : 8 | 126 : 15,
16 | 127 : 11.
interimmiſſa, *nom. ſum.* 55 :
3.
interemiſſe, 13 : 6 | 31 : 2
39 | 55 : 12 | 72 : 12.
intererim, 14 : 17 | 511 : 2
56 : 22 | 73 : 15 | 95 : 15 |
108 : 11, 16.
interempto, 22 : 13 | 131 :
16.
interemptore filii, 148 : 1.
interemptus, 4 : 6 | 35 : 5 |
53 : 11 | 54 : 9 | 82 : 18 |
83 : 11 | 107 : 22 | 108 :
15.
quid intereſſet inter du-
ces, 102 : 19.
interceſſit republicæ, 146 :
12.
interſecerant, 93 : 10.
interſecerat, 50 : 23 | 95 :
10 | 99 : 21.
interſectio, 100 : 3.
interſectio, 89 : 16.
interſectioſus Cæſaris,
85 : 1 | 109 : 4.
interſectus, 47 : 6 | 49 : 7.
interſciendi, 109 : 9.
interſciendi, 46 : 20.
A 2 ij

interfecerit, 50: 9.
interfici, 3: 2 | 46: 7.
interfuit reipublice, 23.
interfuit illis, 133: 12.
interfuit ludio, 141: 22.
interfecto triennio, bien-
nio, &c. 20: 10 | 21: 3, 9, 12 | 22: 9. brevis
spatio, 117: 16.
interfectis annis, 20: 6 |
40: 21.
interim, 31: 13 | 50: 5 |
52: 5 | 88: 17 | inter-
rim per hac tempora,
100: 5.
interimi, 45: 11.
interimendum, *masf.* 84:
10.
interimere, 107: 10 | 112:
24.
interiora, 128: 14.
interire, 39: 14.
interitum, 72: 1.
interitum, 3: 6.
interitus, *gen.* 48: 18.
interius, 139: 15.
interminatam cupiditatem
imperi, 60: 7.
intermissa claritudo fami-
liz, 44: 20.
ad interuentionem cæsus,
128: 17. trucidatus,
138: 18.
interpellare triumphum,
14: 18.
interponere se, 78: 4.
interponeret, 17: 3.
interpositis annis, 20: 6 |
33: 10.
interposito quadriennio,
21: 2.
interpretabatur pro sua
virtute clementiam vi-
toris, 105: 5.
interpretaretur victoriam
ut suam, 103: 12.
interitus, 94: 14.
interrogatum lege repe-
ndendum, 41: 3.
interrogatus sententiam,
62: 2.
interrogante, 32: 5.
interfuit anni, 10: 8.
intervalla negotiorum, 19:
9.
intervallum, 7: 1 | 127: 14.
inimica Ponti, *neutr.* 66: 9.
intolerabiles, 140: 3.
intra, *prop.* 8: 7 | 25: 4 |
31: 22 | 32: 10 | 39: 1
| 41: 17 | 50: 3 | 161:
52: 20 | 53: 23 | 74:
12 | 75: 6 | 115: 4 |
120: 11 | 127: 15 | 130:

6 | 136: 12.
intravit Armeniam, 61:
10.
intrata Germania, 123:
4.
intraret urbem, 86: 6.
intratas Gallias nepoti, à
nepot. 65: 14.
intravit innoxia, 49: 3.
introitus, *gen.* 120: 15.
intuebantur magis volun-
tatem peccandi, quam
modum, 136: 3.
intuens, 47: 2. intuens
frequentiam moerentium,
41: 18.
intulit bellum Cathagini,
&c. 18: 3 | 47: 20 |
101: 4. cladem, 131:
9. *peccatum* in exercitum,
67: 2. se flammæ, 97:
11. vim vitæ, 72: 12.
invasere hostes, 131: 18.
invectus est in conjurationem,
62: 3. in locum
68: 23. urbem curru,
57: 5.
invenire, 25: 4.
invenire, 17: 5.
inveniebatur, 49: 19.
invenit, 50: 18 | 45: 9.
inventi nomine laudanda,
25: 12. operis, 37:
23.
inventus, 8: 3 | 82: 17.
invictum, *masf.* 101: 5.
invictum par confulum,
73: 2.
invictus, 60: 2. labore
vigiliâ, periculo, 100:
17.
invidens speciosus, 96:
11.
invideret gloriæ, 41: 12 |
operibus ac fortunæ,
15: 19.
invidetur hominibus, 58:
14.
invidia, 14: 17 | 26: 16 |
35: 14 | 64: 2 | 61: 5.
facti, 75: 1.
invidiâ, 18: 6 | 67: 10 |
74: 8 | 76: 16 | poten-
tior, 70: 18. invidiâ
prosequitur præsentia.
113: 19.
invidiam auget, 58: 13.
cui invidiam concilia-
rit Antonius, 83: 12.
invidiam ejus, *in eum*,
87: 29. invidiam for-
tunæ relegabat in aucto-
ritatem, 89: 17. invidiam
rerum, 57: 9.
invidiosæ fortunæ Czæ-
saris, *genit.* 86: 10.

invidiosus expulsus, 72:
5.
inviolatam excedere pas-
sus Fulvius, 98: 12.
inviolato exercitu, 123:
16.
inviolatum dimisit, 97:
8.
inviolatus dimissus est,
52: 9.
invisum Romano nomini
urbem, 18: 7.
invisum odium, 18: 19.
in invitamentum sceleris,
91: 16.
invitaret luxuriam, 148:
13.
invitaverat, 133: 13.
invisus, 120: 22.
invisit æternas notas An-
tonii memorie, 89:
20.
invisit rerum notitiâ, 19:
20. exemplo, 74: 19.
invisit comes: 102: 10.
iocos militares, 91: 19.
lone, *abl.* 7: 7.
lonia, 7: 7.
lonia, 7: 8.
lonum, 6: 6.
Iphiso, 11: 13.
iplex, 131: 15.
iplam, 53: 14.
iplarum, 20: 1.
iple, 18: 5 | 34: 17 | 40:
11 | 43: 24 | 51: 2 |
63: 11 | 75: 9 | 78: 6 |
89: 5 | 93: 6 | 94: 4 |
95: 15 | 98: 11 | 104:
1 | 108: 1 | 119: 1 | 127:
1 | 132: 21 | 138: 21 |
142: 4.
ipfi, *dat.* 68: 23 | 89: 27 |
plur. 44: 15 | 88: 4 |
132: 22 | 144: 6.
ipfis, 17: 4 | 41: 4 | 48:
14 | 70: 13 | 79: 7 |
115: 10 | 122: 1 | 144:
15.
ipsum, 17: 1, 2 | 35: 11 |
78: 6 | 81: 6 | 101: 11 |
102: 8 | 103: 8 | 111:
29 | 115: 3 | 118: 16 |
134: 13 | 135: 5 | 142:
9.
ipso, 20: 11 | 37: 11 | 41:
9 | 68: 8 | 75: 12 | 99:
4 | 101: 12 | 118: 12 |
132: 11.
ipsum, 61: 5.
ipsum, 49: 13.
ipsum, *masf.* 16: 1, 14 |
43: 3 | 73: 11 | 95: 2 |
146: 6. *neutr.* 144: 13.
is, 11: 13 | 14: 7 | 15:
27 | 31: 2, 46 | 32: 7 |

45: 16 | 47: 19 | 72: 9 |
80: 15 | 81: 14 | 86:
17 | 96: 16 | 116: 20 |
137: 5. *vel* iis, 72:
16.
Isauricus, 65: 19.
Isocratem, 25: 7.
Isthmum, 6: 4.
ita, 92: 15 | 120: 10 |
138: 19.
irâ, 97: 8.
iracundiâ, 51: 20.
iracundiam debuerat vivo,
48: 19.
iracundo, 68: 1.
iretur ad faga, 44: 8.
irrita fecerat aëra, 69: 8.
irritando ad necem Con-
sulis, 91: 1.
irritus consiliis, 89: 4.
irruere, *infin.* 30: 17.
irruerunt, 94: 13.
ita, 8: 8 | 101: 12 | 11: 7 |
13: 1 | 14: 13 | 17: 21 |
18: 14 | 24: 8 | 32: 21 |
34: 20 | 38: 9 | 39: 10 |
131: 43 | 214: 20 | 47:
8 | 55: 22 | 58: 13 | 60:
14 | 61: 8 | 63: 3 | 66:
3 | 70: 24 | 71: 14 |
84: 12 | 85: 8 | 87:
15 | 94: 17 | 101: 11 |
113: 14 | 120: 17 | 138:
3 | 139: 23 | 144: 12.
ita tanquam, 133: 4.
ita uti, 9: 4 | 26: 7, 21 |
28: 1 | 32: 13 | 42: 1 |
48: 9 | 50: 7 | 53: 20 |
62: 6 | 68: 10, 21 |
77: 16 | 83: 14 | 91:
10 | 111: 16 | 112: 26 |
113: 24 | 114: 18 |
118: 3 | 123: 12 | 126:
13 | 130: 14, 15 | 138:
18 | 140: 10. ita uti.
pro ut, 41: 24.
Italiâ, 61: 12 | 22: 3 | 31:
13 | 32: 10 | 42: 11 |
50: 4 | 58: 4 | 63: 4 |
75: 16 | 77: 13 | 88: 2 |
93: 12 | 96: 3 | 98:
12 | 108: 4.
Italiz, 29: 20 | 31: 2 |
41: 14 | 45: 15 | 47:
8, 12 | 54: 1 | 58: 7 |
72: 3 | 115: 22 | 122:
14 | 134: 1 | 139: 13.
Italiæ, 3, 5 | 19: 22 |
22: 1 | 23: 6 | 42: 4.
7, 8 | 51: 10, 14, 15 |
55: 19 | 57: 16 | 66:
14 | 69: 8 | 79: 5 | 87:
19 | 96: 24 | 98: 21 |
110: 3 | 111: 1 | 120:
22 | 127: 1 | 128: 5,
9.

- Italice, *gen.* 43: 8.
 Italici, *gen.* 44: 5.
 Italici, 34: 1.
 Italico, 44: 14 | 45: 1.
 Italicorum, 43: 17 | 48: 1.
 Italicum, *nom.* 42: 10 | 44: 9.
 itaque, 47: 17 | 61: 9 | 67: 21 | 80: 15 | 161: 12 | 108: 7 | 121: 6 | 129: 1, 6 | 138: 6. itaque Hercules, 128: 14.
 item, 117: 22.
 iter, 104: 6 | 127: 18.
 iterum, 312: 21 | 167: 61: 13 | 64: 13 | 67: 1.
 itinere, 132: 16, 18.
 itineris institutionem, 78: 1.
 itinerum, 81: 21 | 80: 2.
 itum est ad arma, 75: 13.
 iturum, 58: 4.
 iuba, 81: 19.
 iubam, 80: 10.
 iubeantur, 83: 10.
 iubet, 152: 8 | 19: 12 | 33: 4.
 iubet, 56: 14.
 iudex, 132: 12 | 148: 5.
 iudicandi, *gerund.* 59: 7.
 iudicans pro licio, 118: 20.
 iudicari, 140: 21.
 iudicat, 134: 10.
 iudicati hostes, 90: 13.
 iudicato hoste, 89: 4.
 iudicatus, 80: 8. hostis, 89: 24.
 iudicavit, 113: 21.
 iudices, 98: 7.
 iudicia, 34: 4 | 40: 24.
 iudicia civitatis cum iudicis principis ce- rant in buis estima- tione, 147: 2.
 iudici, 39: 15.
 iudicis, 110: 12 | 145: 14 | 147: 2.
 iudicio, 35: 10 | 74: 15 | 131: 1 | 12. iudicio acta legendi voluntate, 104: 20.
 iudiciorum, 37: 13, 22.
 iudicium convitiis histori redditur, 55: 10.
 iugeribus, 34: 3.
 iugis, 127: 2.
 iugulati, *genit.* 55: 10.
 iugulatus, 131: 15.
 iugulatorum, 139: 23.
 iugulato, 131: 15.
 iugulatus, 34: 15 | 75: 3 | 81: 13 | 89: 14 | 95: 17 | 101: 19.
 iugulavere, 46: 13.
 iugum imperii recepit, 64: 12.
 Jugurtha, 37: 15.
 Jugurtha, 39: 17.
 Jugurtham, 39: 7.
 Jugurthinum, *nom.* 38: 14.
 Julia, 74: 9. 31 | 85: 10.
 Julia, *gen.* 85: 6 | 95: 14 | 123: 18.
 Juliani, 114: 7.
 Julianarum, 82: 1 | 105: 18 | 106: 13.
 Julianis, 89: 9 | 92: 5.
 Julias, 121: 11.
 Julio, 148: 20.
 Juliotum, 67: 18.
 Julius, 135: 15.
 Julius Antonius, 118: 20.
 junctam sibi Italiam, 128: 9.
 junctis exercitibus, 132: 5.
 junctum vehiculum, 133: 6.
 juncturæ, *plur.* 127: 15.
 juncturæ se Prætor Con- sularum, 113: 15. vires cum, 90: 1.
 junctis dncibus, 131: 7.
 jungete prætorum con- sularum prætorii, 90: 10.
 jungeret castris Pompeii sua, 73: 17. se cum, 89: 4.
 iungit fada decretis, 137: 26.
 Junia, 109: 9.
 Junio Blasio, 144: 17.
 Junium, 68: 27.
 junxerat sibi exercitum Pompeii, 102: 8.
 junxit Antonio Donitid, 88: 18. maturæ bellum belli consilio, 128: 15. se clavis exercitui, 124: 16.
 Jupiter Capitoline, 350: 9.
 jura, 55: 89.
 jurat in leges ejus, 43: 13.
 jurasset se, *etc.* 58: 8. in verba ejus, 47: 19.
 juravit se, *etc.* 113: 15.
 jure, 55: 16 | 16: 16 | 112: 18 | 137: 8. 15.
 jure casum, 127: 9. jure gloriosus, 9: 14. jure prætorio, 72: 9.
 iuratis certatum, 60: 6.
 iuris, 203: 1 | 31: 38 | 37: 8 | 52: 9 | 126: 9. ju- ris sui fecerat legiones, 93: 11. iuris sui *reger*, 66: 12.
 jurisdictionibus, 137: 9.
 jus, 21: 14 | 31: 5 | 70: 25 | 140: 17. civitatis, 43: 5 | 137: 21. digni- tatis, 70: 15. jus dicere, 137: 17.
 iusserat, 45: 11 | 50: 2 | 87: 10.
 iusserunt, 38: 4.
 iussisset, 94: 9 | 104: 17.
 iussit, 15: 9 | 50: 21 | 54: 6 | 17: 16.
 iussu, 20: 1 | 46: 19 | 49: 7. 14 | 61: 14 | 101: 27 | 102: 17 | 108: 15.
 iuste, vel injuste, 96: 28.
 iusti exercitus formam, 87: 8. operis materiâ, 110: 6.
 iustitiam poenas, 89: 14.
 iustitiarum legum, 9: 7.
 iustitiam, 54: 15.
 iustissimo, 52: 11.
 iustissimo animo postula- bat, 76: 10.
 iustissimus quisque, 75: 7. triumphus, 74: 5.
 iustitia, 137: 14 | 145: 12.
 iustitiam, 59: 4 | 61: 22.
 iustus legibus, 52: 3. vo- luminibus, 76: 12 | 134: 4 | 138: 10.
 iusto opere, 121: 15. operi, 118: 3. iusto ferocia, 77: 2.
 iustus sine mendacio can- dor, 136: 9.
 ad iuvando onera princi- pis, 147: 19.
 iuvans dixisse, 121: 17.
 iuvens, 120: 8.
 iuvens, 54: 13 | 119: 16.
 juvenes, 149: 18.
 juveni, 80: 12.
 juvenis, 351: 3 | 37: 15. 17 | 411: 21 | 62: 10 | 85: 19 | 87: 3. 11 | 95: 4. 17 | 109: 7. 17 | 114: 2. 23 | 137: 18.
 juventam, 148: 9.
 Juvencus Læceniensis, 89: 2.
 juvenes, 124: 4 | 125: 9.
 juvenitæ, 125: 1.
 juvenutem soc militum, 134: 1.
 juvenis, 71: 6 | 89: 1 | 48: 7 | 58: 19.
 juvenum, 30: 6 | 121: 10 | 601: 22 | 100: 5 | 117: 23.
 K.
 Kalendar, 90: 6 | 121: 11.
 Kalendar, 39: 19 | 58: 19.
 L.
 Labienus, 67: 3 | 108: 1.
 Labienum, 82: 18.
 labore expleto circa mu- nitiones plurimum, 50: 8.
 labore invictus vir, 100: 8.
 laboriofo itinere, 132: 18.
 laboris, 66: 6 | 146: 16.
 laborum, 61: 1 | 117: 25 | 141: 16.
 Lacedæmonis, *plur.* 4: 2 | 6: 10.
 Lacedæmonium, 27: 8.
 Lacedæmonius, 9: 6.
 lacerabat Antonium con- tinuâ sabc, 89: 21.
 lacerantium Rempublicæ, 40: 17.
 laceraret pestilentia exet- citum, 48: 17.
 laceraverat longa arma- tum feris *membra* Rel- publicæ, 111: 7. hosti- lis feritas Vari corpus, 139: 6.
 laceravit gloriolos ani- mum ejus hoc trien- nium, 150: 2. *elestem* via Africa, 101: 7.
 laceratus, 102: 15.
 lacerata, 102: 17.
 lacerâ, 94: 13.
 lacerasse cum bello, 81: 15.
 lacerasset nos bello, 126: 1.
 laceraretur, 126: 14.
 lacerasset bello Antonium, 93: 14.
 laceritii principis, 92: 15.
 laceritii roge, 30: 14.
 Læconia, 57: 2.
 lacryma, *plur.* 118: 2 | 122: 17.
 lacu, 100: 20.
 Lælii, *genit.* 26: 6.
 Lælii, 146: 5.
 Lælius, 37: 4.
 Lænas, 15: 7 | 51: 8.
 laci, *plur.* 122: 11.
 laciis pax, 141: 18.
 latidima severitatis virtus, 146: 19.
 Latitia, 123: 4.

- latitiam, 121: 13.
 latius, *nom.*, 95: 8.
 latius, 72: 5.
 latus triumpho, 68: 25.
 latus animi & ingenii,
 114: 3. latus victoria,
 134: 19.
 ad latram, 126: 21.
 laevo brachio, 30: 13 |
 94: 20.
 laevum cornu navium,
 106: 14.
 lancea, 102: 18.
 Langobardi, 124: 7.
 Laodicea, 93: 9.
 lapide, 92: 9.
 lapideum pontem, 35: 7.
 largitionis, 47: 18.
 Latio, 106: 14.
 Larissam, 7: 15.
 Lashene, 60: 22.
 lata ex manubis pecunia,
 83: 3.
 lata lege, 46: 12 | fen-
 tentia, 75: 3.
 late leges, 110: 16.
 late, 59: 15.
 latens inter ultimam tur-
 bam, 102: 22.
 latere utroque maris, 120:
 4.
 Latrensis, 89: 2.
 lateat, 41: 17.
 lateo, 53: 15.
 Latini, *genit.*, 25: 14.
 latissimè, 31: 10.
 latrociniorum, 58: 5 | 145:
 20.
 latrocinis, 96: 19 | 112:
 9.
 latronum, 28: 15.
 latuit, 143: 15.
 latum caput ad, 139: 7.
 laudabilis per omnia, 60:
 1.
 laudabiliter, 58: 3.
 laudamus, 113: 18.
 laudanda, *nom. fam.*, 140:
 1. *neutr.*, 25: 12.
 laudandum, *mafc.*, 14:
 4 | 88: 15. *neut.*, 17:
 25 | 83: 16.
 laudaret, 77: 6.
 laudaretur, 56: 19.
 laudari, 44: 17 | 72: 13.
 laudati, *plur.*, 87: 26.
 laudaturum, *mafc.*, 119:
 15.
 laudem, 91: 8.
 Laurentinis, 46: 13.
 laute otio abutentem,
 123: 21.
 laxior fiet domus, 103:
 7.
 Lebedum, 7: 10.
 lecti libelli, *plur.*, 84: 4.
 lectica, *nom.*, 133: 7.
 lectulo, 32: 13.
 lectum, *subst.*, 17: 11.
 lectus ab eo socer, 81:
 20. inter iudices, 98:
 7.
 lectus Senatus, 100: 17.
 legati, *plur.*, 51: 8 | 88:
 10 | 118: 4 | 126: 15.
 legatione, 45: 1.
 legatum, 100: 3 | 101: 13 |
 103: 16 | 112: 9 | 116:
 7 | 134: 12.
 legatorum, 78: 7.
 legatos, 75: 11 | 132:
 22.
 legatum, *mafc.*, 35: 4 | 42:
 12.
 legatus, 15: 7 | 38: 15 |
 117: 7 | 122: 11 | 123:
 8 | 129: 12 | 139: 2,
 18.
 lege, 34: 3 | 41: 3 | 46:
 12 | 59: 10 | 72: 5 | 93:
 19.
 legem, 40: 6 | 46: 3 | 58:
 5, 20 | 60: 4 | 67: 4 |
 70: 23 | 71: 12 | 72:
 8.
 legendi recta, *eligendi*,
 104: 21.
 legem tulit de, 49: 3.
 legendus, *eligendus*, 121:
 5.
 legerant, *elegerant*, 44:
 9.
 legeret, *eligeret*, 121: 15.
 leges, 43: 13 | 46: 5 |
 130: 16 | 144: 15.
 legibus, 12: 13 | 29: 20 |
 41: 1 | 42: 2 | 52: 3 |
 110: 124.
 legio, 87: 10.
 legionarias cohortes, 33:
 3.
 legione, 43: 24 | 77: 8 |
 130: 12.
 legiones, 93: 11, 13 | 101:
 13 | 103: 15 | 125: 17 |
 127: 6 | 131: 15 | 144:
 2. *acc.*, 78: 14.
 legionibus, 86: 1 | 93: 18,
 18 | 98: 13 | 102: 5 |
 103: 13 | 104: 7 | 114:
 22 | 131: 6 | 132: 7.
ablat., 77: 14 | 78: 11 |
 81: 22.
 legionis, 102: 18 | 116:
 9.
 legionum, 47: 22 | 73:
 15 | 89: 30 | 96: 18 |
 102: 9 | 131: 11 | 136:
 14 | 139: 19.
 legis, 50: 2 | 70: 24.
 legum, 9: 7.
 lenior, 52: 11.
 lenissimum, *mafc.*, 117: 6.
 lenitate, 107: 25 | 117:
 12.
 lenitatem, 62: 4.
 lenitudinem Metelli, 39:
 4.
 Lentuli, *gen.*, 61: 10.
 Lentulus, 80: 7.
 Lentulo, 18: 11 | 76:
 18 | 78: 20.
 Lentulus, 61: 13 | 62:
 1 | 77: 3.
 Lepidi, *gen.*, 91: 20 | 102:
 16 | 109: 8, 21.
 Lepido, 88: 18, 20 | 89:
 1, 3 | 90: 12 | 109: 19.
 Lepidum, 102: 5 | 103:
 1. *Alium*, 38: 2.
 Lepidus, 89: 23 | 91: 17 |
 102: 20 | 109: 7 | 134:
 6, 15.
 leporis Latini facetiae, 25:
 14.
 Lesbo, 7: 16.
 Lesbum, 5: 2.
 levat invidiam persona,
 58: 13.
 levatione periculi, 150:
 8.
 Leucas, 106: 4.
 libelli, *plur.*, 84: 3.
 liberet, 131: 18 | 29:
 147: 22 | 148: 13.
 libentissimè, 60: 13.
 libentius, 80: 6 | 113:
 19.
 liber pater, 104: 19.
 libera à conspectu domus,
 41: 25. civitate, 56: 15.
 custodià, 16: 9.
 liberz civitati, 46: 16. rei-
 publice, 58: 21.
 liberalibus disciplinis, 85:
 18.
 liberaliter lauteque otio
 abutentem, 123: 11.
 liberalitate, 102: 28 | 149:
 10.
 liberalium studiorum,
 19: 5.
 liberat urbem, 59: 23.
 liberatus obsidione, 87:
 18.
 liberavit orbem terrarum,
 59: 13.
 quicquid-liberet, 118:
 19.
 liberi, *subst. plur.*, 4: 17 |
 34: 22 | 55: 16 | 70:
 5.
 liberis, *subst.*, 16: 4.
 liberorum, *subst.*, 84: 16 |
 115: 1, 17.
 libertas, 45: 14.
 libertate, 95: 13. usos ad-
 yectus Cæsarem, 92:
 12.
 libertatis, 66: 15.
 libertatis, 54: 1 | 65: 10 |
 89: 22.
 liberti, *gen.*, 95: 16.
 libertinum, 129: 2.
 liberto, 94: 14.
 libertorum, 91: 13. liber-
 torum suorum libertus,
 96: 10.
 libertos, 96: 19.
 libertus, 96: 10.
 Liberum patrem, 96: 10.
 liber mirari, 59: 4.
 libidine, 118: 18.
 libidinibus, 76: 5.
 Libo, 149: 15.
 Libonem, 148: 6.
 libraribus, 104: 23.
 licentia, 49: 5 | 104: 15.
 crudelitatis, 55: 8. pec-
 candi, 118: 10.
 liceret, 125: 6 | 143: 3.
 Licinius, 136: 3.
 pro licito iudicans, 118: 2.
 20.
 licuisse, 107: 24.
 plus limæ in illis fuit, 37:
 12.
 limites, 139: 15.
 limo, *abl.*, 46: 16.
 Linyram, 120: 22.
 lingue, *genit.*, 128: 13.
 linguens Macedonia, 14:
 10.
 lintre, 125: 8.
 ad liquidum perductam
 rem, 24: 3.
 lis ejus quatuor millibus
 æstimaretur, 36: 2.
 literarum, 128: 13.
 literis, 45: 10 | 63: 20 |
 89: 18.
 litium fixas series, 137:
 13.
 Livia, *nom.*, 97: 19 | 114:
 11 | 115: 4.
 Liviam, 101: 3.
 Livium, 26: 1.
 Livius, 40: 22 | 63: 1 |
 95: 14.
 loca, 59: 10 | 94: 8.
 locaret portandas in Ita-
 liam statuas, 19: 12.
 locatum in terra exerci-
 tum, 107: 2.
 locatus in terra exercitus,
 107: 17.
 locaverat hiberna ad, 123:
 10.
 loci, *gen.*, 16: 19 | 97: 10 |
 99: 10.
 locis, 44: 7 | 59: 14 | 115:
 7 | 116: 18 | 122: 5 |
 126: 8 | 128: 19.
 loco, 3: 5 | 11: 12 | 13

81 | 33 : 3 | 41 : 23 | 49 :
16 | 59 : 16 | 82 : 15 |
95 : 10 | 91 : 23 | 101 :
9 | 116 : 3 | 127 : 15 |
132 : 10.
loco equeſtri naſus, 38 :
16 | 147 : 9. triceſimo
ab Nino natum, 91 : 3.
locos illuſtres obtine-
runt, *regiorum*, 7 : 14.
in locos difficiles pra-
miſſus, 135 : 14.
locorum, 81 : 22 | 120 :
5 | 124 : 5 | 125 : 15 |
134 : 18 | 135 : 3.
locum, 37 : 12 | 68 : 23 |
72 : 16 | 95 : 2 | 136 : 9.
locum ſuo negotia ſe-
ciſſent, 123 : 11. locum
habuit ſpecioſi miniſte-
rii, 129 : 9. in locum
creatus Coſe, &c. 49 :
6 | 84 : 19. in locum
nominaverat Tiberii,
124 : 10. in locum ejus
ſubſtitueris, 59 : 1. ſuf-
fecus, 47 : 15 | 101 : 1.
locuples, 49 : 21.
locus, 127 : 8 | 138 : 8. lo-
cus deſtruendi *Pompii*
fortuna deſtruiſer, 75 :
17.
Lollii, 820 : 8.
Lollio, 116 : 7.
longa ſeries armorum,
111 : 6.
longe pacis, 128 : 1.
longam fortunæ iudgen-
tiam, 102 : 16.
longe, 33 : 13, 16 | 105 :
12. longe diverſa, *novæ*.
79 : 4. majorem, 67 : 1 |
72 : 12 | 101 : 6. magis,
79 : 1. maximam, 138 :
23. tumultuoſiorem,
96 : 25. uberiores, 103 :
2.
Longini, *gen.* 181 : 1.
Longino, 231 : 2.
ex longinquo, 69 : 15.
longiſſima itatione morta-
li, 151 : 13.
longiſſimæ libertatis, 65 :
10.
longiſſimis erroribus, 7 :
13.
longius, 8 : 5.
longo, 111 : 13 | 132 : 5.
longum eſt naſtare, 68 :
27. in longum duravit,
107 : 8.
loquebantur, 126 : 16.
loquendi ſecum, *gen.* 26 :
18.
ut loquitur fama, 114 : 5.

loco, *abl.* 46 : 18.
Luca, 22 : 10.
lucem ſollicitam Ciceroni
rapuiſi, 91 : 3.
Luceria, 21 : 3.
Lucii, *gen.* 115 : 18 | 121 :
6. Cæditi, 139 : 25.
Domitii, 95 : 25. Paulii,
17 : 23. Piſonis, 117 :
5. Sulla, 51 : 18 | 55 :
19.
Lucili, 56 : 4.
Lucili, 37 : 13.
Lucilium, 154 : 4.
Lucio Aſprenſi, 139 : 18.
Cæſare, 42 : 10. Cal-
purnio, 29 : 19. Cen-
ſorio, 18 : 12. Mum-
mio, 18 : 11. Paulo,
15 : 12. Sarrutino,
43 : 12. Sulla, 43 : 26.
Sulla, 87 : 14.
Lucium Aemilium Paul-
lum, 14 : 2. Cæſarem,
91 : 17. Sullam, 39 :
15.
Lucius, 117 : 22. Anto-
nius, 96 : 25. Apronius,
115 : 10. Cæſar, 120 :
23. Cornelius Merula,
47 : 15. Cornelius Sul-
la, 44 : 16. Ctaſſus, 17 :
6. Eggius, 138 : 12.
Lucullus, 59 : 10. Mum-
mianus, 18 : 23. Mure-
na, 112 : 15. Scipio,
65 : 5. Sulla, 43 : 10.
lucos, 13 : 4.
Lucretium, 62 : 22.
Lucretius, 54 : 17.
Lucrino, 100 : 20.
ludatio civitatis, 842 :
10.
ludatæ clementiâ ſui
Cæſar, 108 : 1. cum di-
ſcultate locorum, 114 :
18. ſecum quarum eſſet
partium, 89 : 6.
Luculli, *gen.* 61 : 74 |
62 : 5.
Lucullis, 76 : 15.
Lucullo, 60 : 6.
Lucullum, 95 : 11.
Lucullus, 53 : 1 | 59 : 20 |
60 : 7, 15 | 67 : 11.
ad ludibrium moris natus
Antonii, 95 : 12.
ludicio, *ludo*. 12 : 2 | 141 :
22.
ludicrum certamen, *olym-
pia*, 111 : 11.
ludis, 67 : 4.
Inſo gladiatoſio, 57 : 13.
ludorum, 21 : 19 | 14 :
19.
ludos, 72 : 33 | 33 : 12.

102 : 1.
lucre ſupplicis meritis
pœnas, 81 : 17.
lui ſanguine ſidei viola-
tionem, *inſu*, 29 : 10.
lumen alterum imperii,
79 : 11. reſcip. 117 :
20.
Lupercali, 32 : 14.
Lupercalibus, 83 : 13.
Luratus, 40 : 11.
lupos, 54 : 1.
luxurii, 28 : 10 | 118 :
18.
luxurie, 17 : 4 | 38 : 2 |
60 : 16.
luxuriam, 148 : 12.
luxuriolum, *maſc.* 122 :
13.
Lycia, 120 : 12.
Lycios, 93 : 24.
Lycurgus, 91 : 6.
Lydia, 31 : 3.
Lydius, 31 : 2.
Lyſippo, 16 : 23.
M.
Macedones, 80 : 1.
Macedoniâ, 14 : 8.
9 | 16 : 11, 19 | 16 : 11 |
93 : 12 | 120 : 2 | 128 :
18.
Macedoniæ, 9 : 13 | 187 :
10.
Macedoniam, 50 : 6 | 63 :
3 | 85 : 11 | 93 : 24 | 94 :
5 | 128 : 10.
Macedonibus, 10 : 4.
Macedonii, *gen.* 16 : 18 |
17 : 26.
Macedonicus, 16 : 15 | 97 :
20.
macerata ad arbitrium no-
ſtrum pars exercitus,
131 : 1.
Mæcenæ, 109 : 11.
magi, *plur.* 51 : 9.
Magi, *gen.* 41 : 23.
Magio Celere Velleiano,
134 : 13.
magis, 14 : 12 | 17 : 13 |
18 | 19 : 4 | 22 : 6 | 24 :
1 | 25 : 8, 11 | 27 : 7 |
28 : 13 | 35 : 19 | 36 : 2 |
40 : 3 | 41 : 9 | 49 : 18 |
53 : 1 | 54 : 4 | 56 : 20 |
59 : 25 | 60 : 12 | 66 : 16 |
68 : 7 | 71 : 3 | 75 : 12 |
77 : 6 | 79 : 1, 7 | 82 :
25 | 92 : 5 | 95 : 12 | 97 :
6, 8 | 116 : 14 | 117 :
14 | 126 : 3 | 135 : 8 |
137 : 1, 2 | 140 : 6, 16 |
142 : 16. magiſquam,
18 : 6 | 143 : 3.

magiſtratus, 145 : 13.
magiſtratu, 58 : 3.
magiſtratus, *ſingul.* 68 : 18.
magiſtratum, 110 : 13 |
145 : 23.
magna *nom. feminæ*, 7 : 5 |
17 : 16 | 61 : 3 | 119 :
15. *nom.* 55 : 123 | 132 :
13 | 146 : 9.
magna, 5 : 6 | 16 : 2 | 65 :
4 | 95 : 13 | 116 : 17 |
125 : 16 | 134 : 18.
magnæ, 251 : 12 | 120 :
19.
magnum, 130 : 80 | 83 : 124 |
131 : 7.
magna, 59 : 22 | 61 : 6.
Magneſium, 61 : 10.
magni, *gen.* 49 : 1 | 43 :
9 | 48 : 4 | 74 : 10 | 82 :
6 | 96 : 1 | 97 : 15 |
121 : 3 | 149 : 12.
magnificè executus con-
ſta, 55 : 128.
magnificentiâ triumphos
rum, 110 : 15.
magnificentiæ, 17 : 4.
magnificentium, 28 : 9 |
140 : 123.
magnificentiffimas res ge-
ſtiſſe, 55 : 20.
magnificentiffimi mune-
ris, 128 : 12.
magnificentiffimæ ſpecta-
culis, 82 : 21.
magnificentiffimo mune-
re, 114 : 12.
magnificentiffimum exer-
citu, 140 : 7. trium-
phum, 66 : 20.
magnificentius nihil, 80 :
4.
magnificis præliis, 54 :
23.
magnifico animi tempe-
ramento, 149 : 7.
magnis, 60 : 5 | 98 : 14 |
100 : 1 | 146 : 4, 10.
magnitudine, 62 : 25 |
139 : 12. cogitationum,
67 : 22. operum, 7 : 18.
regis Perſei, 15 : 1. vi-
torum, 104 : 15.
magnitudinem, 75 : 18.
pominis, 82 : 8. fortu-
næ, 118 : 18.
magnitudinis ærum, 124 :
17 | 143 : 10.
magnitudinis inmanis ho-
ſtem, 118 : 5.
magnitudo moenium, 7 :
5. navium modica, 106 :
1. viri, 53 : 6.
magno, 6 : 14 | 46 : 22 |
48 : 13 | 67 : 23 | 95 :
28 | 132 : 8.

magnum, *mafe.* 16: 20 |
37: 11 | 59: 8 | 96: 2
18 | 97: 1. *ment.* 115: 21.
magnum, 9: 11 | 60: 18 |
70: 22 | 128: 17.
majestas, 110: 12 | 118: 6 | 141: 19 | 145: 14.
majestate, 15: 14.
majestatis ejus pace dix-
sim, 148: 17.
major, 30: 17 | 48: 11 |
50: 4 | 62: 19 | 66: 13 |
69: 17 | 77: 12 | 81: 13 |
95: 22 | 146: 3.
major avunculus, 85: 18.
majores, 33: 16 | 41: 7 |
108: 7 | 149: 17.
majore, 18: 3 | 34: 15 |
55: 2 | 71: 3 | 73: 14 |
115: 8 | 133: 13.
majorem, 67: 1 | 72: 13 |
76: 1 | 87: 6 | 101: 6 |
132: 16.
majores, 18: 12 | 42: 4 |
111: 20. majores natu,
15: 13.
majosi, 116: 20.
majoribus, 135: 22.
majoris, 66: 7.
majorum, 15: 18.
majus, 53: 12 | 95: 8 |
131: 7 | 149: 13.
mala, *subfl.* 55: 1.
male, 16: 24 | 42: 3 |
131: 77 | 17: 82 | 18 |
126: 17. male coha-
erentia, 74: 8. male
confultorum penas ex-
solvit, 109: 20. male
multatum cornu exer-
citus, 94: 7. malefacta,
ment. 41: 8.
malis, 40: 14 | 53: 5 | 76: 1.
malit, 112: 26.
mallent, 90: 13.
malles, 95: 23.
mallet, 120: 21.
malo, *subfl.* 76: 4. malo
suum iunium felicem, 9: 2.
malorum, 71: 7.
malos, 142: 20 | 146: 1.
maluerunt, 44: 15.
maluit, 81: 24 | 86: 13 |
95: 6 | 107: 6 | 139: 2.
malum, *subfl.* 42: 11 |
90: 16.
mamilla, *det.* 95: 2.
Mancini, 29: 11 | 112: 2.
Mancinum, 19: 6 | Hoffi-

lium, 29: 5.
mancipii, 81: 2.
mandatum memorie o-
pus, 120: 9.
mandata, *ment.* 15: 8 | 88: 13.
mandatis custodiis, 48: 26.
mandato, 114: 18.
mandatum, *ment.* 127: 22.
mandaverim memorie, 21: 31.
mandetur memorie, 35: 22.
mane, 32: 12.
manebant, 44: 13.
manebit incolume rerum
naturae corpus, 91: 8.
manentibus, 133: 19.
manere, 19: 14 | 99: 12.
manetur, 44: 8.
maneret, 18: 17.
manibus, 19: 12 | 39: 8.
quod erat in manibus
omisit, 51: 15.
manifestarum rapinarum,
105: 3.
manifeste, 94: 6.
Manilius, 60: 3.
Manio Aquillio, *abl.* 31.
17. Curio, 21: 9.
Manium Aquillium, 45: 13.
Manlii, *gent.* 36: 8 | 64: 12.
Manlio, 18: 22 | 64: 33 |
Volfone, 121: 7.
Manlium, 19: 22.
Manlius, 65: 19.
manlit, 12: 6.
manu, 45: 8 | 54: 10 |
59: 18 | 96: 9, 16 |
137: 19 | 138: 12 |
141: 9 | 143: 9.
manu, *turb.* 5: 6 | 13: 3 |
84: 9.
manubis, 67: 2 | 88: 3.
manum, 122: 18 | 125: 13.
adjecit Armeniis,
118: 11. commodaret
morituro, 94: 19. in-
jecerit ci patria, 118: 2.
injecit scribenti Ca-
saris confulatus, 67: 17.
ultimam bellis im-
ponere, imponit, &c.
59: 25 | 108: 10 | 109: 7 |
116: 12.
manum, *turb.* 131: 7.
manus, *plur.* 47: 5 | 121: 4.
Marce Antoni, 90: 20.
Marce Vinici, 11: 14 | 18: 14 |
37: 17 | 76: 20 |
90: 8 | 120: 1 | 332: 4 |

4 | 150: 2.
manebant omnia, 105: 14.
Marcello, 76: 18 | 114: 6.
Marcellus, 111: 23 | 114: 7.
Claudius, 64: 6.
Marci Antonii, *gen.* 58.
12 | 91: 12 | 101: 17.
Bruti, 95: 18 | 98: 8.
Catonis, 35: 28 | 61: 16.
Lollii, 120: 18.
Mollii, *plur.* 36: 5.
Marcio, 23: 8 | 35: 21.
Marco Agrippa, 146: 6.
Antonio, 104: 7.
Aquil-
lio, *abl.* 32: 10. Bru-
to, 94: 2. Cicerone,
71: 10. Cicroni, 91: 1.
Catone, 61: 18. Ful-
vio Nobilione, 22: 7.
Latio, 106: 14. Lepi-
do, 88: 18. Lollio,
116: 7. Manlio, 18: 22.
Perpennia, 11: 16.
Poreio, 23: 7. Tullio,
147: 13. Vinicio, 115: 22 | 122: 3.
Marcomannorum, 125: 10.
Marcomannos, 127: 9.
marcore duci, 138: 13.
Marcus Agrippam, 106: 4 | 113: 25. Catonem,
72: 6 | 147: 9. Crafsum,
57: 19 | 70: 12. Sila-
num, 99: 16.
Mareus Agrippa, 100: 16 |
121: 21. Antonius, 37: 6 |
49: 12 | 83: 12 |
99: 23. Brutus, 87: 27 |
91: 12. Cato, 11: 4 |
18: 20 | 75: 2 | 77: 4 |
81: 21. Cicero, 61: 7.
Caelius, 91: 25. Crafsum,
73: 3. Lepidus, 109: 7 |
134: 6. Livius Dru-
sus, 40: 21. Lucullus,
54: 24. Marcellus, 113: 23.
Perpennia, 56: 21 |
65: 7. Pilo, 65: 4. Po-
pilius Lenas, 15: 7.
Tullius, 89: 19.
mare, 60: 18 | 69: 3 | 78: 13 |
96: 22 | 98: 4.
mari, 3: 5 | 58: 10 | 59: 14 |
60: 17 | 96: 10 |
99: 7 | 124: 14.
maria, 69: 10.
Marianae parres, 51: 33.
Marianarum partium, 146: 17.
Mazil, *gen.* 49: 14 | 54: 16 | 70: 14.
Mario, 23: 10 | 44: 13 |
46: 2 | 46: 2 | 47: 7 |

49: 7, 15 | 53: 19 | 68: 2 |
69: 7.
maris, 5: 1 | 59: 12 | 69: 12 |
95: 10 | 110: 14.
maritimae ora, 96: 16.
rei, 102: 1. regionis,
7: 8.
Marium, 40: 4 | 46: 13 |
47: 2 | 48: 2 | 147: 12.
Maris, 37: 15 | 38: 15 |
39: 15 | 40: 13 | 41: 9 |
46: 15 | 47: 14 | 48: 23 |
49: 15 | 52: 21 |
54: 7. Egnatius, 43: 19.
marmore, 17: 3.
Maroboduus, 125: 20.
Maroboduus, 139: 7 |
148: 16.
Mars, 150: 10.
Marsico, 48: 4 | 55: 23.
Marsia, 42: 13.
Marte dubio, 82: 13.
multo varisque pacis
Hispania, 113: 12.
Matria, legio, 87: 20.
Matriarum idem, 84: 2.
Martii idibus, 83: 6.
Masio, 93: 7.
Martii, 12: 9 | 118: 14.
Marius, 23: 7 | 35: 22.
Marullum Epidium, 92: 13.
Matidia, 78: 2.
Matilius, 120: 24.
Matiliam, 42: 5.
mater, 119: 10 | 150: 6.
materiam laudatorem defi-
ciat, 119: 16.
materiam adificandi trium-
phalia defecit, 136: 6.
iusti operis, 110: 6.
ex materio, *figu.* 115: 4.
materiam belli praeitu-
ros, 88: 1. materiam
occupatam relinquens,
26: 3.
materiam generis, 9: 14.
materio genere, 146: 14.
matre, 34: 23 | 56: 4.
matrem, 2: 8.
matris, 86: 9.
matrimonio, 119: 4. in
matrimonio habuerat
Julian, 114: 7.
matrimoniorum, 121: 18.
maturā vittute, 101: 15.
maturē, 11: 10 | 38: 5 |
125: 15 | 139: 20.
maturitas imperatoris,
144: 9.
maturus

maturnus, 44: 10 | 59: 15 | 73: 3 | 93: 27 | 142: 7.
 maturus viris Lucius, 117: 22.
 maxima, *neut.* 56: 15 | 149: 18.
 maximā, 44: 13 | 139: 16 | 145: 7.
 maximæ, *gen.* 140: 15.
 maximam, 45: 22 | 114: 17 | 132: 11 | 133: 1 | 138: 23.
 maximè, 17: 17 | 26: 16 | 44: 1 | 62: 25 | 74: 16 | 87: 22. maximè ab eo, *poss. enm.* 146: 7.
 maximi, *gen.* 11: 1 | 70: 2 | 32: 7 | 106: 11 | 135: 2.
 maximus, 5: 3 | 55: 7 | 112: 18.
 maximo, 41: 3 | 106: 9 | 114: 14 | 147: 8.
 maximorum, 19: 11.
 maximum, *mafc.* 14: 13 | 53: 8 | 59: 2 | 146: *neut.* 7: 18 | 8: 1 | 16: 19 | 27: 12 | 68: 3.
 maximus, 30: 13 | 45: 7 | 61: 8 | 88: 18 | 117: 19 | 146: 3.
 me, *acc.* 23: 15 | 102: 7, 8 | 122: 7 | 136: 9.
 mea, *nom. fern.* 94: 16. *neut.* 106: 6.
 meæ, *gen.* 122: 12 | 125: 12.
 meam, 42: 11.
 medendis corporibus, 52: 18.
 Medi, *plur.* 10: 2.
 Media, *nom.* 66: 7.
 Mediam, 103: 14 | 137: 8.
 mediam Corintho Athenisque urbem, 4: 12.
 mediam fidem, *mediorem*, 91: 14.
 medicamentis consiliorum 148: 18.
 medici, *plur.* 133: 8.
 medico, 94: 15.
 mediis Germanis finibus, 123: 18 | 137: 17.
 in medio relinquimus, 76: 18.
 non memocre decem, 62: 13.
 medicocres, 49: 5.
 medicocris materia, 119: 16.
 medicocris belli, *genit.* 115: 2.
 medicocritas hominum, 149: 14.
 medicocritas

nostra locum habuit speciosi milititer, 129: 8. pro capto medicocritatis meæ, 122: 11.
 medium agebat, plurima dissimulantis, aliqua inlibentis, 133: 16. medium se partibus præstitit, 48: 9. medium fluminis, 125: 5. medium pignus concordia inter, 74: 8.
 medius eloquentiæ, *mediocrius*, 58: 8. inediis fuit animo, *neutius partis*, 14: 1.
 Medon, 4: 9.
 Medontidæ, 4: 10.
 Medos, 8: 12.
 Medus, 9: 5.
 Megaram, 4: 12.
 Megasthenes, 6: 11.
 meæ hercules, 105: 9. mei *genit.* 45: 20 | 43: 21 | 122: 10.
 Melanthi, 4: 9.
 melior causa, 76: 21. melior dux Cassius, quanto vir Brutus, 95: 21. melior fide, 78: 2. forma quam neutre juvenis, 109: 8. parsequens istis ordinis, 30: 16. res familiaris quam mens, 112: 23.
 meliora, 106: 6.
 meliore, 40: 23 | 144: 17.
 meliores imperatores, 88: 21.
 membra, 137: 6.
 membris reipublicæ, 111: 6.
 memor beneficiorum, 80: 11. injuriz, 67: 11.
 memorabile bellum, 63: 5. factum ac dictum, 108: 2. spectaculum, 119: 21.
 memorabiles res, 59: 22. memorabilis mollissimâ dulcedine carminum Hesiodus, 10: 12.
 memores professionis, 111: 13.
 memoria, 54: 13 | 134: 5.
 memoria, 2, 4 | 25: 9 | 27: 9 | 35: 10 | 54: 20 | 58: 14 | 110: 2 | 113: 4 | 118: 15.
 memoriz, *dat.* 23: 11 | 35: 22 | 43: 22 | 130: 9. memoriz Antonii aterius notas inulit, 89: 20. memoriz per-

petuz nomen suum commendavit, 32: 4. memoriz prodidete, 32: 17.
 memoriam, 51: 10 | 52: 19 | 80: 13. per memoriam fœculorum omnium vivet, 91: 5.
 Mena, 99: 20.
 Menam, 96: 18.
 Menandrus, 25: 2.
 mendacio, 136: 9 | 137: 2. *abl.* 16: 9.
 Menecratem, 96: 19.
 Menecrates, 99: 20.
 Menelai, 2: 12.
 mens, 92: 2 | 122: 24. mensè, 83: 6.
 mensēm, 123: 15.
 mensēs, 32: 1.
 mensium, 83: 5.
 mente, 109: 7.
 mentio Cæsaris nulla habita, 88: 9. jacta conditionum, 89: 26.
 mentione, 136: 8.
 mentionem, 126: 1.
 mentium, *adject.* 60: 8.
 mentium originem, 31: 15.
 meo, 24: 3 | 134: 12 | 141: 3 | 143: 10.
 meorum, 119: 21.
 mercatum instituit, 11: 13.
 mercedem capitis abscissi numerando, 90: 22.
 merces, *nom. sing.* 31: 8 | 55: 13. merces periculi, 49: 23.
 mercebat in Illyrico exercitus, 127: 9.
 mereri fidem, 123: 3.
 merentis gloriam, 148: 4.
 meridiano aut Septentrione, 145: 19.
 merita poena, 50: 3. *neut.* merita Cæsaris, 93: 5. in Antonium mea, 108: 7.
 meritas poenas, 81: 16.
 meritis, *subst.* 122: 15. bene meritis, 67: 15. merito de se optime, 89: 15. merito defectus est, 136: 2. ex merito spem in se benevolentia æstinare, 134: 7.
 meris, 35: 13 | 59: 10 | 138: 5.
 meritorum præmium, 40: 15.
 meritum, *subst.* 39: 9. *adject. mafc.* 72: 11. *adject. neut.* 43: 11. me-

ritum optime de Republica spiritum reddidit, 49: 12.
 meritis indulgentiam fortunæ, 102: 7. optime de, 71: 15.
 meritis partem classis, 68: 24.
 meritis omni flagitorum conscientia, 112: 23.
 meruerant honorem, 135: 18.
 meruerit triumphos, 141: 7.
 meruisse videtur ne, 40: 13.
 meruit appellari Poëta, 8: 1. cognomen, 32: 25. coronæ insignis, 103: 6. honores, 135: 12. ornamenta triumphalia, 135: 16 | 145: 2.
 Merula, 47: 16 | 49: 8. Messala Corvino, 105: 11.
 Messalini, *gen.* 130: 8.
 Metapontum, 1: 1.
 Metelli, *gen.* 17: 6 | 39: 2, 8 | 61: 4 | 65: 10. Macedonici, 17: 16. *nomis. plur.* 36: 5 | 39: 12.
 Metello, 39: 7 | 76: 15. Metellorum, 36: 9.
 Metellum, 38: 14.
 Metellus, 16: 12 | 28: 8 | 43: 11 | 66: 9 | 57: 25. Creticus, 67: 12. Macedonicus, 161: 15. Numidicus, 37: 5. Pius, 54: 24.
 metebatur peccandi licentia magnitudinem fortunæ, 118: 19.
 metiens fe magnitudinem suâ, 139: 12.
 metientem se infra aliorum æstimationes, 147: 1.
 metu, 28: 3 | 32: 5 | 51: 4, 17 | 61: 12 | 68: 19 | 132: 10 | 145: 20.
 metuens, 19: 15.
 metuentes, 87: 28.
 metueret, 89: 29.
 metuit, 125: 10.
 metum habuit belli adventus Antonium, 99: 1. ultra metum durat, 18: 18.
 metus *nom. sing.* 86: 17 | 87: 23 | 122: 20 | 142: 15. *genit.* 108: 13 | 141: 18.
 meum, *mafc.* 98: 6.
 meus, 93: 21.
 Bb

migrare de vita, 17: 14.
mini, 13: 14 | 120: 11 | 22:
13 | 124: 17 | 141: 3 |
142: 16 | 143: 10.
miles, 22: 15 | 45: 8 | 105:
11.
Mileto, 42: 6.
Mileum, 71: 9.
militabat exercitus in,
144: 1.
militans sub, 139: 19.
militantes, *subl.* 37: 16.
militares jocos, 91: 19.
militari verbo, 80: 1.
militaris colonia, 23: 11.
gen. militaris rei, 101:
1. tumultus, 144: 13.
militarium coloniarum,
20: 1. officiorum, 123:
10. rerum, 161: 19.
militarizat sub, 17: 14.
bene militavit fortuna in
Crisae & Republica,
103: 12.
militre, 82: 16.
militem, 130: 6 | 100: 7 |
101: 1 | 122: 8 | 129:
2.
milites, 88: 11, 13 | 107:
4, 14 | 138: 13.
militi, 100: 15 | 131: 1.
11.
militia, 66: 6. militia
Buci pascua in Hispania
fuit, 32: 32.
militia, 129: 9 | 135: 23 |
141: 12 | 145: 1.
militia, *fig.* 191: 7 | 85:
15 | 120: 1 | 127: 3,
20 | 144: 5 | 148: 8.
militum Cimbricum Italiae
minabantur, 139: 13.
militibus, 47: 18 | 81: 1
23 | 82: 14 | 83: 12 |
104: 21.
militis, 47: 4 | 107: 6,
13 | 135: 10.
militum, 43: 4 | 49: 13 |
51: 20 | 76: 23 | 86:
2 | 97: 8 | 98: 1 | 104:
3, 9 | 119: 21 | 122:
17 | 124: 6 | 129: 6 |
133: 16 | 140: 7 | 144:
15.
mille, 8: 7, 12 | 10: 8 |
12: 1.
milia, 29: 1 | 40: 13 |
42: 7 | 48: 8 | 50: 8 |
51: 11 | 55: 18 | 70:
24 | 74: 2 | 130: 13.
miliarium, *neur.* 53: 23 |
54: 9.
milibus, 36: 2 | 18 | 21 |
40: 19 | 13: 18 | 60: 22 |
73: 1 | 127: 1 | 128: 6 |

132: 8.
milles, 15: 2 | 83: 1 |
86: 21.
millium, 126: 18 | 134:
13.
Milon, 74: 18. Anno,
92: 4.
Milonem, 75: 1.
Milonis, 71: 3 | 92: 8.
minabantur Italiae Cim-
briam militiam, 139:
13.
minari, 144: 4.
minatam Italiae servitu-
tem, *adv.* 134: 1.
Minatii Magii, 43: 21.
minatus consularem vin-
dictam, 131: 13.
Minervium, 23: 5.
minime, 5: 11 | 41: 22.
minister alienae potentiae,
60: 4. obtestimatum
rerum, 104: 24.
ministeria, *vel* ministerii,
146: 10.
ministerii titulo, 72: 7.
ministeriis, 136: 1.
ministerio Caronis, 65:
8.
ministeriosum principa-
tum, 114: 4.
ministri, *vel* ministerii,
129: 8.
ministris, 68: 7.
ministrio consiliorum, 148:
7.
minor, 35: 19.
minora, 109: 15.
minore, 54: 11.
minorem, 62: 23.
minores natu, 15: 16.
minoribus, 41: 7.
minoris, 139: 7 | 123:
7.
Minturnas, 21: 8.
Minturnensium, 46: 19.
minuenda dignitas, 93:
1.
Minucci, *gen.* 171: 1.
minus, 20: 1 | 29: 4 | 36:
5 | 60: 12 | 70: 10, 13 |
78: 13, 15 | 91: 16 |
92: 19 | 104: 2 | 109:
14 *adv.* | 112: 27 | 120:
17 *adv.* minus multa,
50: 9. haud minus pars
quarta militum, 104:
8.
mita, *neur.* 37: 5 | 335:
4 | 148: 20.
mita, 34: 21 | 109: 18 |
117: 20 | 124: 12 | 132:
1.
mitabili, 70: 6.
mimbilibus, 80: 3.
minabatur, 91: 9.

mitandum, 8: 8.
mitari, 5: 8 | 24: 4 | 26:
8 | 59: 4 | 97: 17 | 135:
8.
mitatur, 134: 9.
mitatus, 27: 7 | 136: 5.
miremur, 61: 5.
materis, 141: 16.
misetur, 4: 7 | 57: 5 |
140: 23 | 141: 16.
miro, 54: 7.
mirum, *neur.* 11: 8.
miscebat omnia armis in-
multaque, 97: 13.
miscuisset se ejus partibus,
108: 5.
miscuis ima fumantis, 30:
1.
Misenum, 99: 7.
miserat, 131: 6 | 14: 16 |
15: 14 | 89: 14. miserat
eum, in studia Apollo-
niam, 85: 19.
misereci, 46: 34.
misericordia, 95: 15.
misericordia, *gen.* 80:
5.
miserrimae, *gen.* 50: 114 |
77: 10.
misericorem, 91: 2.
misericis, 138: 16.
miserrimum, *neur.* 138:
5 | 150: 3. miserrimum
sibi esse, quod, 92:
17.
misist in, 141: 20.
misit ad, 135: 1. in, 85:
1 | 122: 3 | 148: 14.
misti, *plur.* 21: 8 | 22:
12 | 80: 15 | 88: 10 |
111: 14.
misum ad, *mafe.* 39: 16.
neur. 139: 7.
misurus in, 141: 21.
misus ad, 15: 7 | 46: 20 |
114: 20 | 130: 1. in,
31: 21 | 119: 13 | 122:
9. in lapsium, 149:
14.
misus simoci pudor, 33:
7.
misereceris veritas novita-
te discipline, 137: 15.
Mithradaten, 45: 12 | 50:
10 | 51: 1 | 59: 13 | 63:
5.
Mithridates, 45: 5 | 66:
10.
Mithridates, 45: 14 | 59:
23.
Mithridaticum bellum,
46: 4 | 60: 14.
Mithridatis, 50: 5, 14.
misus vir ingenio, 137:
1. castigato, 144: 11.
misissimum, 52: 11.

mitrebat ad, 326: 15.
mitrebat ad, *gen.* 8: in
72: 9.
mittit ad Germaniam,
139: 10.
Mitylenorum, 45: 13.
Mitylenem, 7: 15.
Mitylenis, 80: 16.
mixtissimos vigore ac le-
nitate mores, 117: 12.
mobilem principatum,
126: 4.
mobili transiens ac fre-
quens, 27: 1.
moderatio, 141: 5.
moderator anona, 145:
18.
moderatore juvenis fi-
lii, 120: 8.
moderatus est difficul-
tatem anona, atque inop-
iam rei frumentariae,
114: 18.
modestissimus civis, 56:
21.
modica magnitudo navis,
100: 1.
modica, 92: 1.
modicum glotium, 41: 12.
modicus vitium, 18: 15.
modo prout gurgitis, 131:
15. modo pecuniae, 15:
1 | 49: 22.
modo, 81: 7 | 96: 27,
28.
modum, 36: 1. nume-
rumque virium, 136:
3. concipiens civilem
dignitatis, 14: 25. con-
sistere sibi stipendi,
144: 5. effecit ma-
gnam legionum, 56:
18. excessit laborem
periculorumque, hono-
rumque imperavit, 141:
17. habuit in volun-
tate, 58: 17. noxat in
gloria concipienda,
73: 9. nollet dicendi
facile, 71: 7. stru-
cturum libertati arbitrio
suo, 66: 17. ad modum
primum rectum im-
petium, 110: 13. in
primum modum pacis
indegit gentes, 117:
9.
modus culpa pecuniae mo-
do constitueretur, 49:
22. modus hic scriptu-
re non ipsis hic enu-
randa, 79: 12. modus
operis, *neur.* 50: 1.
3. nec modum referre-
batur, neque finis am-
bitus, 74: 13.

invenia, 49: 4 | 50: 16.
morbibus, 48: 14.
morum, 7: 5.
mortalium, 41: 18.
mole quærum dultatiffi-
mus, 131: 5.
m. in belli, 100: 14 |
115: 3 | 116: 19 | 134:
11. Romanum imperii,
151: 1.
moles inopias mari, 60:
17.
molebatur 64, 41: 5.
molens 61, 41: 14.
molestem nova, 148:
6.
mulentum bellum in ani-
mo, 73: 7.
molis maxime æ, 140:
15. molis quæque bel-
lum, 148: 19.
moliti sunt porticum, 28:
9.
molitur patri templum,
149: 7.
molitus ædem, 17: 4.
fortiter multa, 53: 2.
porticus, 37: 2.
molliffet diffinitione coë-
tione magis quam
perat, 140: 16.
molliffima dulcedine car-
minum, 10: 10.
molitibus fluens, 109: 13.
fluentem, 9: 2.
momentis magnis con-
cuffera provincias,
100: 1.
monte, 131: 3 | 149:
10.
montem, 52: 16 | 57:
15.
montibus, 60: 18.
montium, 135: 4.
monumenta Marti, 70: 4 |
victoriz, 47: 10. vir-
tutis, 65: 11.
monumenta, 17: 4.
monumentum virtutis,
18: 8.
mora bello patrandu fuit,
101: 8. in perfecto
difficilis est, 28: 18.
fpei conceptæ homini-
bus difficilis, 91: 15.
in mora nihil habuit
quod minus, 78: 15.
monabatur in, 74: 7 | 88:
20.
moram exigit caufa, per-
fona, 136: 16.
morandi in imperiis cupi-
ditatem, 39: 5.
moraretur circa 45: 16.
morari in fe cogit feli-
citantem Confultus Ce-

fatus, 67: 17.
morata Maffilia est fefti-
natione itineris ejus,
78: 2. morata patri
eufodem imperii, 122:
2.
moratum Rhodi, mafc.
118: 4.
moratur in, 22: 3. mo-
ratur propolia homi-
num fortuna, 127:
11.
moratus exercitum impe-
rator, 132: 16. mora-
tus ipfos facundia fua.
49: 14. moratus victo-
riam, 102: 10.
morbo, 48: 18 | 49: 16 |
120: 23. morbo pro-
ditot, 104: 22.
mare, 15: 17 | 14: 19 |
85: 5 | 113: 8 | 131:
13 | 138: 18.
moreretur, 51: 19 | 112:
26.
mores, 19: 4 | 112: 26 |
117: 2.
mori verè, 171: 4 | 83:
18 | 139: 2.
moribus, 112: 15 | 137:
1.
moriendum, 77: 4 | 118:
20.
morientis, 54: 4.
moris antiquiffimi vir,
135: 24. moris erat
Pompicio, 63: 19. mo-
ris fuit, 66: 19.
morituro, 94: 20.
moriturum, 33: 6.
moriturus, 91: 12.
moror in externis, 10:
15.
mora, 42: 8 | 115: 15 |
120: 11.
mortales multos cepit,
64: 25.
mortalifatione, 151: 3.
mortalis conditio, 29:
18 | 122: 13. natura,
116: 12.
morte, 45: 6 | 114: 4 | 121:
14 | 14: 11 | 40: 19 |
65: 9 | 76: 18 | 89:
3 | 122: 108: 12 | 109:
6.
mortem, 41: 8 | 14: 7 |
181: 22 | 25: 17 | 32: 19 |
35: 5 | 49: 15 | 57: 2 |
91: 3 | 110: 7 | 113:
2 | 121: 6, 22 | 138:
19. in mortem dimica-
batur, 107: 9. mor-
tem obiit, 49: 18 | 97:
20.
mortis, 33: 14 | 34: 24 |

53: 13.
mortui, gen. 17: 11 | 48:
20.
mortuo, 31: 13.
mortuus, 32: 13.
mortui, 41: 22 | 116: 14 |
mortui vitas, 72: 13.
mos, 147: 4. mos illis
est, 125: 4.
motibus, 5: 3.
motum, 106: 125: 12.
morus est Senatu, 16: 7.
morus imbecillitatis fen-
ferat, 142: 2.
moveus tumultum, 92:
6.
inveriti clamore, 32: 9.
inovit diffentionem, 29:
11.
inex, 2: 5 | 7: 13 | 35: 8 |
36: 11 | 41: 23 | 47:
17 | 49: 2, 4 | 52: 13 |
57: 15, 19 | 62: 19 |
63: 11 | 65: 6, 14 | 68:
20 | 69: 5, 14 | 73: 16 |
76: 6 | 78: 17 | 85: 19 |
86: 7, 18 | 87: 7, 9 |
88: 10 | 89: 18 | 92: 7 |
102: 11 | 103: 16 | 105:
6 | 108: 1 | 111: 10 |
112: 22 | 115: 5 | 117:
21 | 120: 3, 11, 15 |
123: 5 | 132: 2 | 135:
21 | 136: 2 | 137: 23 |
142: 11 | 147: 9.
Mucianum, 31: 18.
Mucio Scevola, 29: 19.
Mucius, 37: 8.
mucronem gladii, 95: 13.
mucrone verba, 97: 10.
mucroni iure, 137: 8.
mucrone nihil, 97: 2.
mucronibus fugæ comitem,
98: 12. metus, 108:
33.
multa, neut. 50: 9 | 53:
2 | 59: 14 | 105: 8, 9 |
108: 11 | 144: 9.
multa, plur. 27: 10.
multas, 7: 11.
multata Creta fine liberta-
tis, 65: 11.
multato pecuniam regi, 63:
19.
multatum male cornu
extenfit, 97: 17. pecu-
nia Michridatem, 50:
18.
multatus à patria, 10:
14.
multavit morte homines,
40: 10.
multi, plur. 70: 16.
multiplicari confultus
plur. 40: 4.
multiplicem virtutibus

virum, 131: 9.
multiplices confultus,
146: 8. munitiones,
50: 17. victorias, 116: 2.
2.
multis, 36: 11 | 44: 7 |
48: 6 | 59: 11, 14 | 61:
17 | 72: 18 | 88: 21 |
111: 8 | 115: 5, 15.
multitudine, 4: 6 | 57: 13.
15.
multitudinis, 41: 7 | 128:
8. multitudinis, plur.
3: 4.
multitudo, 47: 9, 10.
multo mutuoque cer-
tum est faugine, 111:
15. multo variegæ
Matre, 111: 11.
multo plus, 127: 3. mul-
to poff, 62: 7, 10 | 104:
112: 18 | 114: 19. mul-
to amensilium portu-
cum, 28: 9.
multorum, 24: 10 | 56:
3.
multos, 41: 1 | 52: 13 |
55: 14 | 68: 24 | 82: 13 |
135: 13.
multum, neut. 43: 21.
multum, 111: 11 | 121: 10 |
131: 12.
Mummio, 18: 11 | 19:
3.
Mummius Achaicum,
147: 10.
Mummius, 17: 19 | 18:
23 | 19: 10 | 65: 4.
mundo, 91: 10.
munera, 149: 15.
munere, 21: 5. munere
adilitatis edito, 114:
1.
muneribus theatr, 75: 2
13.
muneris gladiatorii, 12: 2
21 | 118: 12.
munerum, 110: 15.
munis ducis oblat, 94:
5.
municipia, 62: 1.
municipia, 145: 22.
municipia, 103: 10 |
149: 6.
municipiorum, 67: 21.
munitionis, 74: 17.
munis utilitatem aucto-
ritate, 146: 12.
munis periculo, 139: 11.
munitione fe defendit,
131: 3.
munitiones, 50: 8.
munus natura Præfete,
53: 4.
munus iudicandi, 59: 7.
munus fpectaculæ cor-

rupit pertinacia, 80 :
 5.
 murali coronâ, 18 : 1.
 Murco, 51 : 7.
 Mureum, 99 : 18.
 Mureus, 95 : 29.
 Mute, 21 : 7.
 Murena, 112 : 115, *dir.*
 Murenz, 113 : 12.
 mutis, *abl.* 27 : 6.
 mutare fortunam, 84 : 5.
 mutasset fortunam, non
 animum, 104 : 5.
 mutat fidem fortuna, 80 :
 14.
 mutatâ veste, 68 : 8.
 mutationes fortunæ, 97 :
 16.
 mutaturus, 138 : 4.
 mutavit Cumanos Ofca
 vicinia, 7 : 4.
 Mutilius, 43 : 19.
 Murina, 96 : 12.
 Murinam, 87 : 17.
 mutuis idibus, 54 : 10.
 mutuo certatum est fan-
 guine, 111 : 15.
 Mycenæ, 22 : 5.
 Mylas, *acc.* 101 : 10.
 Mysianam, 7 : 15.
 Mymidonum, 5 : 8.
 Myntem, 7 : 10.

N.

N Adi potestatem, 40 :
 25.
 nam, 2 : 12 | 6 : 5 | 7 : 7 |
 8 : 6 | 11 : 2 | 13 : 9 | 17 :
 6 | 20 : 1 | 25 : 12 | 27 :
 1 | 31 : 6 | 32 : 12 |
 33 : 3 | 60 : 9 | 63 : 2 |
 82 : 5 | 84 : 1 | 88 : 12 |
 94 : 4 | 95 : 12 | 98 : 13 |
 101 : 9 | 106 : 6 | 110 :
 21 | 112 : 15 | 113 : 10 |
 116 : 16 | 118 : 10 |
 119 : 24 | 146 : 12 | 147 :
 5. namque, 37 : 7 |
 108 : 2.
 Narbo Martius, 23 : 17 |
 35 : 22.
 narrabimus, 134 : 5.
 narrare, 62 : 17.
 narrari, 161 : 4 | 68 : 13 |
 132 : 19.
 narravimus, 109 : 2.
 narravit fama, 141 : 3.
 Nafica, 18 : 7 | 30 : 7.
 Nafio, 63 : 2.
 natalem ipsius, 81 : 6.
 nati, *gen.* 40 : 14 | nati ad
 omnia, 148 : 13.
 natio 64 : 2 | 128 : 15.
 natione, 5 : 6 | 46 : 20 |
 126 : 3.

nationes, 66 : 3. Dalma-
 tium, 116 : 1. Cau-
 chorum, 124 : 4.
 nationibus, 111 : 8. na-
 tionibus omnibus ejus
 gentis, 117 : 5.
 nationum, 128 : 5.
 natum annos, 85 : 14. lo-
 co equestri, 147 : 9. lo-
 co tricesimo ab Nino,
 9 : 3. patre principe, &c.
 146 : 13. mendacio ge-
 nus, 117 : 12.
 natura, *nom.* 149 : 13.
 mortalis, 116 : 12.
 naturâ, 26 : 17 | 29 : 18 |
 53 : 4 | 92 : 17.
 naturæ, 93 : 25. naturæ
 rerum corpus, 91 : 6.
 naturalem nobilitatis su-
 perbiis, 139 : 4.
 naturalia, 131 : 21.
 naturalis exempli, 147 :
 18.
 naturaliter, 26 : 19. diffi-
 milimos, 97 : 2. quod
 procedere non potest re-
 cedit, 26 : 19. iusta-
 mus libentius, 113 :
 18.
 naturam, 67 : 21.
 natu, 15 : 13, 16.
 natus, 87 : 18 | 16 : 62 :
 14 | 78 : 22 | 109 : 9 :
 11. natus annos, &c.
 53 : 1 | 55 : 21. familiâ
 nobili, 44 : 19. Julia,
 74 : 21. obsecrâtimis
 iustis, 99 : 2.
 nava virilique operâ, 139 :
 19.
 navali prælio, 101 : 10.
 navalibus certaminibus,
 100 : 15.
 navalis triumphus, 14 :
 15.
 naver, 46 : 25 | 69 : 10 |
 80 : 14, 18.
 naver, 68 : 14.
 navibus, 72 : 16 | 93 : 127 |
 100 : 14 | 101 : 116.
 naviculum, 125 : 14.
 navigii, 125 : 5.
 navium, 50 : 19 | 59 : 12 |
 96 : 1 | 106 : 1, 13 |
 125 : 2.
 naumachia, *gen.* 18 : 13 |
 82 : 21.
 Nauptori, 128 : 9.
 navum vitum, 123 : 10.
 ne *conjunct.* 10 : 11 | 40 :
 14 | 47 : 19 | 51 : 5 | 56 :
 11 | 61 : 9 | 67 : 14 | 68 :
 15 | 69 : 9 | 81 : 12 | 89 :
 1 | 93 : 13 | 94 : 5 | 100 :
 6 | 104 : 6, 13 | 133 : 14 |

117 : 23 | 130 : 5 | 136 :
 15. ne, *adv.* 66 : 6 | 107 :
 16 | 112 : 4. ne nihil non
 136 : 5. ne in operis
 quidem iusti materia
 nedum in, 110 : 6. ne-
 dum, 110 : 6 | 121 :
 16 | 124 : 9. nequidem,
 18 : 18 | 61 : 1 | 91 :
 11 | 92 : 1 | 95 : 14 | 116 :
 4 | 118 : 14 | 142 : 18.
 Neapoli, 98 : 9.
 Neapolim, 7 : 11.
 Neapolitanis, 142 : 1.
 nec, 6 : 10 | 19 : 2 | 26 : 3 |
 29 : 4 | 31 : 11 | 32 : 12 |
 37 : 5 | 43 : 14 | 49 :
 19, 24 | 50 : 9 | 51 : 15 |
 55 : 13 | 72 : 19 | 74 : 13 |
 82 : 3 | 87 : 30 | 91 : 18 |
 95 : 7 | 107 : 22 | 109 :
 15 | 110 : 17 | 112 : 21 |
 114 : 19 | 115 : 13 | 119 :
 15 *dir.* 120 : 18 | 121 :
 20 *dir.* 125 : 12 | 127 :
 1 | 131 : 18 | 135 : 11 |
 138 : 8 | 140 : 3, 4 |
 142 : 19 | 148 : 19.
 necdum, 35 : 2 | 129 :
 9. necminus, 70 : 13 |
 91 : 26. nec non, 115 :
 6.
 necati, *plur.* 61 : 15.
 necatis, 45 : 8.
 necem, 68 : 8 | 91 : 1.
 necessaria, *neut.* 24 : 1 |
 128 : 3.
 necessarium, *neut.* 146 :
 11.
 necessitas recte faciendi,
 145 : 15.
 necessitant servientes, 50 :
 16.
 necessitudinis, *neccitatis*,
 77 : 20.
 necis, 86 : 4.
 nefanda, *neut.* 105 : 8.
 nefandam, 86 : 21.
 nefasie, 141 : 12.
 nefas, 63 : 17 | 72 : 14 |
 86 : 15.
 negasset se facturum, 69 :
 1.
 negat, 138 : 6.
 negaverit, 88 : 12.
 negaverunt, 29 : 9 | 147 :
 15.
 negotia, 123 : 11 | 146 :
 9.
 negotiantes in Africa, 39 :
 3.
 negotiatores, 128 : 16.
 negotia, 28 : 6.
 negotio, 109 : 13 | 117 :
 14 | 133 : 16 | 144 : 16 |
 148 : 12.

negotiorum, 19 : 8.
 nequien, 26 : 9 | 27 : 7 |
 80 : 4 | 137 : 23. nemi-
 nem alium, 63 : 12.
 nemo, 14 : 18 | 25 : 9 |
 51 : 22 | 75 : 5 | 90 : 19 |
 91 : 12 | 103 : 5 | 106 :
 2 | 108 : 14 | 113 : 2 |
 150 : 7.
 Nepe, 20 : 6.
 nepos, 30 : 8. nepos ex fa-
 lia, 29 : 13.
 nepote, 150 : 4.
 nepotem, 141 : 19. ex
 Druso, 148 : 18. foto-
 tis, 85 : 6.
 nepotes, 14 : 22 | 115 :
 17.
 nepoti, 38 : 8 | 65 : 13.
 Neptunia, 231 : 5.
 nequam homo, 76 : 4. ne-
 quam ingeniose, 92 :
 1.
 neque, 6 : 4 | 8 : 2, 3 |
 14 : 1 *dir.* 18 : 16, 19 |
 19 : 7 | 22 : 3 *dir.* 23 : 1
 21 | 24 : 3, 10 | 25 : 4 |
 11 | 27 : 7 | 41 : 26 | 43 :
 4, 19 | 44 : 17 *dir.* 45 :
 5, 6, 11, 12 | 46 : 5 |
 49 : 5 | 53 : 14 | 53 : 2 |
 55 : 18 | 58 : 21 | 60 :
 9, 11 | 62 : 13 | 63 : 13
dir. 17 | 67 : 23 | 68 :
 12 | 71 : 6 *dir.* 72 : 4 |
 4 *dir.* 8 *dir.* 74 : 13 |
 75 : 5 | 76 : 5 *dir.* 79 :
 5, 14 *dir.* 83 : 4 | 84 :
 4 | 86 : 12, 16 | 91 : 23 |
 92 : 16 | 94 : 12 | 101 :
 12 | 102 : 6 | 104 : 21 |
 108 : 14 | 112 : 18 | 113 :
 1 | 114 : 8 *dir.* 115 : 10,
 13 | 121 : 5 | 122 : 12 |
 123 : 2 | 126 : 3, 4, 13 |
 128 : 4 | 131 : 2 | 132 :
 17, 19 | 136 : 9 | 142 :
 16, 17, 19 | 143 : 12
dir. 15 | 146 : 10 | 147 :
 4 | 148 : 12, 13.
 nequeo, 24 : 2.
 nequit, 92 : 3.
 nequitiam, 119 : 5.
 nequiverint, 23 : 10.
 Nero, 97 : 14 | 114 : 10 |
 116 : 4 | 117 : 16 | 121 :
 3.
 Nerone, 98 : 4 | 101 : 3 |
 114 : 12 | 119 : 14 | 121 :
 7.
 Neroneis, 115 : 2, 18,
 22 | 116 : 20 | 118 : 9.
 Claudium, 99 : 16.
 Neroni, 115 : 19 | 121 :
 9.
 Neronis, 58 : 9 | 115 : 16 |

- 148: 6.
novam, 13: 12 | 25: 2 | 26: 2
23 | 144: 1.
novarum, 46: 10 | 92: 2.
2.
novat, 19: 13 | 46: 2.
novem, 20: 5 | 74: 4 |
90: 7 | 122: 13 | 128: 7.
Novembribus Kalendis,
53: 20.
novera, 32: 10.
novi, *gen. sing.*, 63: 6. *nom.*
plur., 47: 9 | 109: 19.
novis, 19: 2 | 14: 3.
novitas familiar, 146: 7.
novitate didicisti, 137:
14. operis, 37: 12.
novitatem suam multis
rebus nobilitaverat,
115: 15.
novitatis nobilissimæ vir,
61: 7.
novorum, 47: 11.
Novum, *mafc.*, 104: 16 |
144: 3 | 147: 10. no-
vum hominem, 147:
7.
Novus, 147: 4.
lux, 63: 20.
novis, 13: 7.
noxios, 50: 20.
nudi fugâ, 87: 19.
nudos, 29: 17 | 46: 15 |
105: 1.
Nulla, *nom. fem.*, 32: 14 |
35: 11 | 48: 9 | 126: 1 |
123: 15 | 138: 9.
nullâ, 109: 18.
nullam, 44: 20 | 58: 3 |
51: 14.
nulli, *dat.*, 38: 15 | 65: 8 |
87: 5 | 93: 15 | 98: 18.
nullius, 32: 18 | 74: 6.
nullius non, 133: 9.
nullo, 51: 21, 61 | 132:
10. nullo modo, 66:
4.
Nullum, *mafc.*, 96: 5. *nom.*
35: 16 | 82: 10.
numen, 125: 10.
numendo mercedem abf-
cisi capitis, 90: 23.
numero, 32: 14 | 36: 10 |
43: 4 | 47: 11 | 102: 19
115: 7 | 119: 18 | 124:
4 | 132: 9, 11 | 139:
17.
In numerum exercitus
serviti recipiens, 96:
17. numerum & mo-
dum vitium, 116: 2.
Numerus, 57: 16 | 128:
6, 17 | 130: 14.
Numantia, 32: 4.
Numantia, 32: 12.
Numantiam, 31: 20 | 32:
2.
Numantina, *gen.*, 111:
20.
Numantino, 37: 14.
Numantium, *nom.*, 28:
16.
Numidia, 65: 13.
Numidici, *genit.*, 39: 9 |
43: 11 | 72: 4.
Numidicus, 37: 5 | 43:
16.
Numini Diane sacra te-
gio, 52: 17.
Numinum, 150: 13.
Numonius, 139: 2.
nunc, 5: 4, 7 | 16: 17 |
26: 16, 37 | 39: 14, 15 |
38: 4 | 39: 14 *rer.* | 41:
24 | 53: 14 | 76: 14 |
87: 23 *dat.* | 39: 7 | 101:
18, 19 | 111: 9, 10 |
137: 9 *dat.* | 132: 4 |
187: 13 *dat.* | 138: 12,
19.
nuncians, 94: 15.
nunciantes, 94: 11.
nunciantes conjunctionem
labelli, 84: 4.
nunciare, 94: 9.
nunciari, 90: 4.
nunciatum est ei de eade
arunculi, 85: 20.
nuncios periculi, 149: 2.
nuncios victoriæ, 149: 2.
2.
nunquam, 6: 1 | 26: 15 |
28: 14 | 33: 5 | 54: 1 |
56: 13 | 61: 20 | 67:
30 | 85: 16 | 106: 8 |
112: 8 | 124: 8 | 135:
8.
nuper, 49: 16 | 95: 16.
superius Cafari, 114: 12.
supra Neroni, 115: 19.
supra, 32: 1.
supra, 70: 21.
sura, 150: 4.
suscipiam, 23: 15 | 81:
17.
O.
O. 332: 24.
Ob, 11: 2 | 30: 32 |
60: 17 | 71: 8 | 98: 19
100: 11 | 105: 7 | 114:
3 | 130: 13 | 134: 20.
obedire *pro* imperio, 15:
11.
obibat munia ducis, 94:
5.
obierat mortem, 14: 17.
obirent voluntatē mor-
te, 109: 1.
objiceret, 115: 33.
objiceret, 60: 17 | 105: 9.
objicientes, 115: 33.
obit, 74: 12 | 85: 12.
obito, 120: 23. obit
mortem, 18: 12 | 32:
17 | 49: 18 | 87: 20 |
113: 2. vorz, 62: 10.
obisse, 120: 12.
obis prætoris, 70: 6.
obitis provinciis, 119: 1
13.
obitum, *subst.*, 114: 4 |
121: 3, 8.
obiturus provincias, 96:
24.
obitatus, 117: 2.
obligaverat alterum pro-
mittendo Consulatum,
83: 8.
oblivionis præteritatum
cerum, 35: 3.
oblitens repugnavit, 110:
20.
oblitente vi animi, 142:
3.
obliterentur impedire,
14: 19.
obluerat dignatione Vati-
nium, 93: 14.
obui, 113: 20.
jus vi obutum, 31: 5.
obutus lino, 46: 16.
obscenitium rerum
autot, 104: 24.
obscuratur ejus memoria
imagine patris, 54: 12.
obscurissimum initio, 99:
2.
obscuros historicos, 26:
3.
obscervantia temporum,
124: 13.
obscis, 78: 18.
obsciso, 54: 11.
obscissus gladius, 144: 16.
obscidebantur immensa co-
piis, 140: 1.
obscidebatur exercitus, 45:
18.
obsciderent Italiam, 51:
24.
obscideret, 15: 17.
obscidentes, 144: 16.
obscidentibus, 78: 18.
obscis, 68: 21 | 84: 16 |
115: 1.
obscissionalis coronâ, 88
4.
obscissione, 78: 17 | 87:
13.
obscissentium, 134: 19.
obscis ita iustitia, acqui-
tas, 145: 12.
obscisat furores orienti-
um juvenum inanis,
117: 23.
obstinere quominus, 146: 2
8.
obstruisti byeme Alpibus,
123: 16.
obtelior vos, 151: 2.
obstinabant Africam, *occu-
pabant*, 82: 1.
obstinet Afiam magistrat-
um, 68: 23, 28.
obtinendi, *gerund.*, 145: 2
5.
obtinere fedes, 5: 4.
obtinentibus maria præ-
donibus, 69: 9.
obtemperet cum imperio
exercitum, 145: 4. His-
paniam, 100: 9.
obtemperat imperium,
5: 31.
obtemperant imperium,
occupaverant, 8: 12.
obtinuerunt, locos illa-
stres, 7: 14.
obtinuisset ei, 113: 15.
obtrebantur *alibi* Pompeii,
70: 16.
obtruncat hunc, 2: 9.
obtulissent di præfagia,
84: 1.
obtulisset quicquid, &c.,
35: 1.
obvenit Sulla sorte pro-
vincia, 45: 15.
obviam effusus civitate, 72:
15. effuderat fe exercitui
131: 14. procefferat, 80:
18.
obvius, 139: 16.
obvium habuit regem,
103: 15.
occasio pugnandi, 138
15. victoriæ, 135: 9.
n occasione felicitatis usus
est segnitia ducis, 137:
22.
occidendi Cafaria, 332:
17.
Occidens pacatur, 332:
10.
Occidentis, 145: 18.
occiderant, 42: 13.
occiderat, 93: 4.
occidens ruinâ publicâ,
112: 27.
occiderantur, 44: 6.
occidit *in caelo*, 139: 5.
occidit *in caelo*, 94: 16.
occidit, 2: 7.
occidit, *genit.*, 55: 12.
occiso, 54: 13 | 82: 13.
occisus, 141: 2.
occisus, *mafc.*, 75: 4.
occisus, 1: 3.
occubuisse, 54: 11.
occubuit in gladium, *vel
incubuit*, 94: 17.

occultando, *per*. 113: 1.
occultaretur fuga, 98: 3.
occulte, 92: 6.
occupanda reipublicæ, 32:
7.
occupare Galliam, 87: 1.
occuparent principatum,
143: 6.
occuparet urbem, 43: 26.
occuparetur ab eo *pute-
sta*, 56: 9.
occupassenus castris ri-
pam, 125: 1.
occupat armis Asiam, 31:
16. occupat fugam,
107: 5.
occupata urbs provincia,
dec. 106: 5. armis Ma-
cedonia, 128: 13. *ment.*
colonis castris, 121: 16.
patrimonium, 139: 23.
occupati, 16: 11: 43:
11: 96: 17.
occupatum materiam re-
linquens, 161: 23.
occupati regni, 148: 16.
occupatis locis, 126: 9.
navibus, 95: 27.
occupato duce, 116: 15.
exercitu, 511: 1. mon-
te, 121: 3.
occupatos numism., 81: 9.
occupatum ab Antonio
septies milies festerit,
56: 22.
occupatus exercitus ad-
ventu, vigore ac ful-
gore ipsius, 78: 6. oc-
cupatus est incensus ab
ingratis, 83: 19.
occupaverat provinciam,
61: 21. armis, 50:
19: 96: 2. occupaverat
nuptias Menamonis, 31:
1.
occupaverant exercitus,
98: 3. *provinciam*, 87:
25.
occupavere Capitolium,
54: 10. iustulæ, 7: 11.
partem regionis, 7: 8.
sedes, 5: 4. colonis
Chalcidæ, 6: 9.
occupaverant urbem, 48:
23.
occupavit Epirum, 2: 2.
principatum, 126: 5.
regnum, 9: 13. armis
regionem, dec. 5: 7.
46: 10. futor fratrem,
33: 11.
occussisset exercitui An-
tonianis, 87: 9.
occussit inhumanis amico-
rum frequentia, 86: 5.
occursu contraria ti-

xi, 75: 1.
occurfus, *vel* occurfu,
110: 3.
Oceanus, 124: 13.
Oceano, 4: 15.
ocius, 141: 14.
Octaviz, *genit.* 16: 17:
112: 23.
Octavianus, 99: 22.
Octavii *genit.* 14: 34:
18.
Octavio, 30: 3.
Octavium, 85: 5.
Octavius, 14: 11: 28:
8: 49: 7: 85: 7.
octavo, 76: 20.
oddingentis, 128: 6.
oddingentos, 121: 3: 18:
53.
odio, 39: 18: 47: 8: 48:
23: 110: 14.
Odobri, 83: 6.
Octobres Kalendas, 90:
6.
ododecim, 68: 6: 85:
14.
odogesimo, 31: 8.
odogesimo, 31: 20.
oduginta, 23: 11: 26:
1: 62: 14: 64: 9.
oculis, 19: 19: 46: 16:
62: 24: 68: 16: 118: 11:
119: 10: 137: 20: 145:
9.
oculis subjecimus imagi-
nem, 111: 4. in ocu-
lis atque ore Antonianæ
clausis, 106: 4. sub
oculis Cæsaris, 101:
12.
oculos, 118: 15.
odio, 15: 19. odio in,
45: 8.
odiosæ statum felicissi-
mum, 112: 14.
odium, 2: 6: 18: 18:
27: 13: 102: 1.
odoris, 49: 17.
Otelia Lucretius, 54: 17.
offenderat Cælium, 83:
2.
offensiones cum Marcello,
134: 6.
in offensis inexorabilis,
56: 12.
offensas, 83: 15.
officii collegam, 99: 20.
successor, 122: 10.
officio militis, 107: 15.
officiorum militarium,
123: 10.
Olympide, 12: 8.
Olympicum, 15: 6.
Olympiorum, 11: 12.
omen, 46: 14.
ominatos vera de exitu,
95: 23.
omniis quod erat in ma-
nibus, 511: 15.
ex omniis aliquid, 92:
11.
omitatur, 41: 22: 68:
14.
omne, 68: 11: 106: 14:
111: 2: 133: 2.
omnem, 63: 15: 74: 17:
86: 4: 119: 14: 122:
14: 123: 6: 125: 2: 1:
138: 2: 142: 17.
omnes, 17: 9, 10: 37:
6: 38: 12: 42: 13:
43: 3: 46: 12: 52: 18:
56: 16: 59: 12: 63:
19: 67: 18: 69: 4:
80: 7: 88: 21: 95:
20: 146: 21: 118: 4:
126: 9, 23: 129: 1:
132: 10: 141: 1: 145:
20.
omni, 1: 30: 14: 9: 50:
12: 66: 18: 67: 1, 5:
95: 10: 112: 22: 135:
23.
omnia, 5: 12: 43: 3: 46:
2: 45: 10: 49: 18:
50: 17: 57: 9: 58: 23:
60: 11: 61: 7: 69: 7:
9: 74: 10: 76: 22:
11: 25: 86: 24: 87:
25: 26: 88: 6: 97: 1:
103: 14: 107: 13: 116:
6: 128: 19: 129: 1:
142: 5: 144: 3, 9:
146: 20. ad omnia nati
quæ, dec. viri, 145: 3.
in omnia & in omnibus
venalis, 104: 24. me-
liore ingenio usus, 40:
31. habuit adiutorem,
146: 18. pecuniam quam
recte facienti cupidior,
116: 1. per omnia
acquieverunt eos sibi,
146: 6. egressus fortu-
nam hominis, 66: 13.
imitatus idem *men.*, 145:
1.
immemor parentis,
118: 17. laudabilis, 60:
1. majore vi ha cha-
tur, 58: 2. extra dila-
tiones positas, 100: 18.
proprior ingenio diu
quam hominibus, 61:
19. proprior gladiator
quam lenatori, 112:
19. repugnans naturæ
sux, 93: 25. familiar
diu quam hominibus,
150: 6.
omnibus, 8: 10: 17: 23:
90: 1: 121: 23: 134:
22, 10: 41: 25: 42.

2: 45: 9: 47: 11: 50:
19: 181: 8: 61: 22:
62: 15: 61: 7: 72:
11: 73: 10: 77: 7:
78: 20: 82: 10: 83:
4, 12: 87: 5: 93: 19:
101: 3, 16: 103: 15:
105: 2: 117: 4, 21:
120: 3: 121: 17, 19:
126: 23: 128: 2, 12:
139: 131: 9: 132: 14:
134: 6: 140: 2, 17:
145: 15: 147: 7.
omino, 38: 11.
omnis, 12: 2: 19: 15: 32:
8: 41: 13: 63: 19: 91:
9: 124: 4: 128: 6: 131:
18: 149: 10.
omnium, 2: 8: 10: 2:
81: 17: 15: 3: 17: 3:
25: 5: 30: 13: 45: 3:
18: 51: 8: 56: 14: 57:
19: 59: 21: 62: 4, 15:
64: 15: 66: 11, 12:
67: 20: 70: 2: 75: 16:
82: 89: 83: 9: 89: 15:
91: 4: 102: 5: 110:
4: 114: 2: 118: 2:
124: 15: 135: 15:
135: 19: 138: 12:
139: 16: 145: 9: 151:
15.
omera ordinis, 55: 18.
principis, 107: 19.
oncraria, 80: 18.
onerum mole, 133: 5.
principalium adiutoræ,
146: 14.
onus belli, 116: 11.
onustus præda, 134: 20.
ope humanæ invictum,
101: 5.
opem, 97: 6: 140: 20.
opem petierat, 101:
17.
opera, *ment.* 111: 2: 124:
1: 142: 9: 145: 4:
149: 5.
opera, 32: 15: 48: 4:
135: 15: 139: 19: 144:
2.
operæ, *plur.* 129: 5.
operam ei suam pollice-
re, 86: 2.
opere, 54: 7: 68: 1:
123: 15: 124: 9: 132:
2.
operi, 37: 12: 119: 3:
126: 10.
operibus, 16: 1: 27: 5:
51: 12: 116: 14. ope-
ribus circumstantiam
ment. 32: 1.
operis, 8: 3: 10: 12:
26: 8: 25: 3: 26: 7:
32: 27: 2: 37: 23:

56: 3 | 64: 1 | 90: 21 |
107: 121 | 110: 6 | 113: 3 | 136: 13. opusis humanis rem, 93: 2. operis forma, 63: 2. optetum, 16: 21 | 73: 14 | 133: 20 | 143: 8. optetum spectatos & adjutor, 122: 10. optet nom. 76: 5. opibus, 45: 20 | 55: 16, 22. Opimiani vici, 35: 15. Opimii, *gens*, 35: 18. Opinio, *abl.*, 34: 12 | 35: 5. Opinitum, 35: 9. Opinitus, 34: 7, 16 | 35: 14. opinio redium favorabilem fecerat, 66: 14. opinionibus, 111: 2. Opis, 86: 22. opposita occasio, 135: 5. oppositum, 140: 4. oppositum, 130: 2. oppositus, 59: 22. oppositum, 37: 18. oppressa Antonii dominationem civitas, 87: 4. oppressa à Pompeio legiones, 101: 14. oppressi, *gens*, 71: 16. *nom.* oppressi cives, 128: 16. armis, 50: 14. 20. fortitate publica, 112: 17. opprimit invidia Rutilii, 35: 13. opprimit Libonem, 148: 7. opprimit Crasso, 112: 11. Lepido, 109: 19. opprimit armis, 92: 7. facinore uxoris, 2: 7. infideli, 66: 10. morbo, 49: 26. opprimendos, 58: 7. opprimere fugientes, 77: 18. opprimi, 137: 23, 25. oppugnantur, 50: 15. oppugnans, 92: 9. oppugnat, 33: 2 | 43: 26. oppugnat Athens, 50: 10. oppugnationi, 54: 16. oppugnationibus urbium, 115: 6. optare à diis, 110: 7. optavi, 125: 13. optimates, 30: 16 | 58: 18.

optimasibus, 74: 16. optimatum, 47: 13 | 67: 14. optimus, 41: 9 | 49: 13 | 72: 15 | 89: 14. optimi, *gens*, 107: 15. optimis, 34: 23 | 114: 14. optimo, 52: 6 | 136: 5. optimum, *mas.*, 41: 3 | 61: 6. *nom.*, 147: 5, 20. optimus, 30: 7 | 39: 1 | 53: 8 | 132: 12 | 146: 2. opus, 37: 18 | 65: 16 | 111: 3 | 116: 4 | 130: 9 | 142: 20. opus erat partibus, 41: 1. opus ut, 84: 3. opusculo, 16: 2. ore maritima, *det.*, 96: 16. oratoribus, 90: 3. oratio ac vires forensis, 26: 4. orationem, 62: 4. oratore, 27: 18. oratoris, 37: 3. oratoribus, 25: 8. orator ne, 94: 5. orbe terrarum, 18: 13 | 32: 9. orbem alterum, 73: 2. orbem terrarum, 32: 16 | 58: 2 | 59: 13 | 81: 4. orbi terrarum, 70: 12 | 107: 19 | 110: 10 | 113: 5. orbis, 142: 15. folis, 86: 6. notizi extremo termino, 4: 14. orbis terrarum, 58: 10 | 65: 37 | 67: 9 | 86: 11 | 106: 13 | 111: 11 | 118: 9 | 139: 21 | 145: 20 | 151: 5, 5. orbis omnibus sensibus, 8: 10. ordinandas provincias, 114: 20. ordinandis rebus Afrix, 113: 4. ordinatio comitiorum, 143: 8. ordinacionem necis & testamenti, 86: 4. ordinatis rebus Orientis, 141: 10. ordine, 99: 4 | 134: 5 | 137: 10. ordinem, 15: 18 | 40: 25 | 59: 9 | 66: 5 | 69: 15 | 93: 1. ordinem calamitatis, 138: 9.

ordines, 53: 24 | 131: 18. ordinis, 17: 5 | 35: 18 | 61: 13 | 62: 9 | 78: 17 | 119: 7 | 149: 11. equet-118, 30: 16 | 146: 13. Senatorii, 93: 12. ordinum, 110: 4. ordo, 76: 12. ore, 35: 5 | 89: 20. ore maris Pontici, 120: 4. in ore atque oculis Antonianae classis, 106: 2. Orellis, 21: 8. Orellis, 116: 4 | 17. Oriente, 112: 10. sub Oriente sunt provinciae, 114: 21. Orientem, 109: 12 | 120: 3. Orientis, 113: 5 | 141: 10 | 145: 18. orientum juvenum iniis ne fulgor suus obliaret, 117: 23. origines, 85: 6. originem, 131: 5. regis Ilurpis, 31: 15. originis, 162: 10 | 147: 12. Otis, *gens*, 62: 4 | 90: 23. ornamenta triumphalia, 122: 7 | 135: 16 | 149: 1. ornamentum, 16: 19 | 67: 12 | 134: 9. singulare amonitatis, 103: 4. ornamentis triumphalibus, 130: 13 | 134: 21. ornandam urbem, 110: 19. Orodes, 73: 14 | 112: 11. oris est ducere exercitum, 127: 9. orra seditione, 53: 18. orra Allicis, *plur.*, 6: 18. ortum bellum, 117: 4. odium, 18: 18. ortus, *adj.*, 134: 9 | 137: 1. os unum Findari Thebas illuminaret, 27: 11. osca, *nom.*, 7: 4. ostendebat, 125: 4. ostendens, 107: 10. ostenderat spem auxilii, 97: 6. ostenderet, 96: 6. ostendit, 141: 3. ostentat vires magnitudo morum, 7: 5.

sine ostentatione agens, 117: 14. ostentatum caput pro-10-118, 46: 14. Ostis, 114: 18. Ostio Rofcius, 59: 10. otii, 10: 11. otio, 19: 18 | 49: 27 | 122: 11. otio castrorum, 113: 7. 2. otio fluens, 109: 13. otiosi adu similitudinem, 146: 19. otium, 25: 7 | 100: 6 | 117: 13 | 118: 17. ovans triumphare, 141: 10. triumphavi, 116: 3.

P.

Pacata Dalmatia, 37: 18. 2. pacare multo varioque Marte Hispania, *plur.*, 111: 12. Pacati Delmat, *plur.*, 33: 5. 6. pacatis bellis, 85: 17. pacatur Occidens, 122: 10. pacatus orbis victoribus, 111: 11. pace, 19: 1 | 132: 5 | 141: 14 | 145: 4. pace diaconis Crassi, 26: 6. diligenter Catonis, 11: 9. majestatis ejus, 142: 37. pacem, 108: 3 | 112: 6 | 117: 10 | 133: 14 | 151: 3. pacis, 19: 9 | 52: 1 | 64: 14 | 76: 14 | 84: 16 | 99: 11 | 117: 9 | 121: 19 | 128: 1 | 137: 9. pacis fux bona, 113: 6. Pacore, 100: 5. pacis stipendia natio, 64: 3. pacis ejus sponsa, 21: 12. pacis est omnibus reditum salutemque, 99: 15. Pacuvii, *gens*, 37: 10. pane, 24: 1 | 31: 1 | 34: 5 | 37: 13 | 38: 12 | 39: 7 | 45: 3 | 48: 18 | 56: 14 | 58: 10 | 59: 25 | 60: 13 | 62: 2 | 116, 24 | 65: 17, 22 | 69: 6 | 72: 14 | 73: 2 | 74: 6 | 78: 16 | 81: 9 | 91: 6 | 92: 14 | 96: 13 | 101: 14, 16 | 109: 13 | 113: 12 | 118: 2 | 133: 2.

133: 14 123: 16 124: 3 126: 11 127: 14 131: 9 133: 5, 6 143: 5 144: 7 147: 14.	parentum, 119: 10. parente honoratiori, 8: 1 23. parente, <i>parre</i> , 96: 11. parce, <i>acc.</i> 36: 16. pari, 88: 2 92: 8 126: 16. Parilibus, <i>vel</i> Palilibus, 121: 10. pariter, 68: 11 123: 11 140: 11. partiturus, <i>parre</i> , 112: 2. Pammenis Callius, 109: 2. par, 6: 14 17: 16 101: 16 101: 4 121: 9 127: 14 177: 12 104: 8 121: 9, 10 130: 16 131: 4. parte, 3: 4 16: 2 30: 14 44: 13 50: 18 71: 3 73: 14 96: 11 97: 2 104: 3 105: 13 107: 3 116: 6 117: 120: 15 127: 8 131: 13 145: 7. partem, 7: 8 12: 11 19: 10 41: 4 64: 24 101: 6 122: 14 123: 6 129: 10 132: 10 139: 3. patres, 31: 14 54: 8 67: 9 77: 6 80: 1 89: 17 116: 21. Parthici, <i>gen.</i> 83: 20. Parthicus, 66: 11. Parthicum, <i>neut.</i> 73: 6. Parthius, 138: 10. Parthorum, 31: 8 100: 4 112: 10 114: 24 119: 16, 19. Parthos, 73: 17 89: 9 100: 2 103: 14. Parthum, 120: 10. Parthus, 116: 10 120: 3. parthi, 106: 15, <i>dat.</i> 20: 9. partribus, 32: 13 48: 11 53: 11 172: 1 164: 4, 65: 2 76: 5 78: 6 87: 14 89: 9 92: 5 96: 12, 23 108: 5 115: 5 127: 4. in par- tribus eloquatur, <i>per</i> <i>patres</i> , 145: 9. quantis partribus confusum co- rum vires, 130: 3. par- tribus terrarum, 96: 3. participem cedis, 93: 5. participes operum, 135: 20. particula operis, 23: 13. partirin, 102: 27 <i>bu.</i> patriis, 103: 16 119: 18.	particis hibernis, <i>passivi</i> , 132: 22. partius est qualiter in- ter utrumque, 39: 9. partium, 49: 11 54: 17, 23 64: 7 79: 7, 12 80: 10 81: 18 82: 11 83: 10 88: 14 89: 6 92: 18, 29 97: 6 98: 110 105: 13 106: 8. partum virtute cogno- men, 19: 3. parum, 33: 14 45: 16. patum habebat summa accepisse, nisi, 99: 3. parvo, 146: 10. parvus, 74: 11. palli, <i>plur.</i> 90: 14. palli erant exquo animo, 18: 14. palli sunt iure, quod vi facere voluerant, 112: 18. Pallienus, 135: 17. palluari, <i>plur.</i> 143: 15. pallurus, 112: 27. pallus, <i>partic.</i> 98: 12. palluum, 127: 3. palloralem cultum, 4: 4. pallorali manu, 13: 3. pallorale consilia, 99: 2. paller, 33: 4 43: 19 44: 4 53: 23 95: 14, 23 87: 14 139: 14. paller Liber, 104: 19. pallentur, 148: 13. pallerna, <i>nom. fam.</i> 99: 10. <i>neut.</i> 96: 15. pallerna, 131: 14. pallerna, <i>dat.</i> 143: 1. pallerna, <i>gen.</i> 9: 4. 14. 53: 2 82: 8 138: 21. pallerna, 17: 23 53: 2 82: 8 138: 21. pallernorum, 25: 3. pallernos, 87: 8 96: 19. pallernum, <i>neut.</i> 136: 7. palli, 116: 17. palliebatur, 127: 1. pallientem ac peritum of- ficionum militarium, 123: 10. patientia periculorum, 67: 23 100: 7. patientissimus armorum laborumque, 61: 1. palitur, 23: 15 149: 13. Palre, <i>nom.</i> 106: 5. pasando bello, 101: 7. pasari belli, 19: 7 57: 18 137: 17. <i>prati</i> , 48: 11. passatione belli, 117: 30. passatum quicquam so- lutiis, 102: 14.	passaturum reliquus belli, 141: 20. passavere id facinus, 84: 1 7. passavit decreta, 128: 16. patre, 1: 2 119: 2 120: 11 121: 3 149: 17 144: 12 146: 13. patrem, 43: 14 80: 13 93: 20 130: 10 139: 9 142: 7 143: 7. patrem Liberum, 104: 16. patres, 13: 5. patri, 12: 2 96: 10 149: 7. patria, <i>subst.</i> 53: 13 81: 5 110: 2 122: 13 139: 14. patria, 3: 4. patria, <i>subst.</i> 2: 1, 4 47: 120 56: 1 71: 13 72: 3 92: 19 99: 13 104: 16 119: 23 121: 7. patriam, <i>subst.</i> 10: 13, 14 30: 11 121: 14. patribus, 7: 11, 15. patrii familia, 83: 8. patriorum, 12: 6. patrii, <i>gen.</i> 73: 1. patriomina, 139: 23. patriomii, 121: 13. patriomio, 145: 11. patriis, 14: 12 63: 16 70: 18 90: 12 96: 21 122: 7 132: 2 134: 2 13. patriocinium eorum pro- fectus, 97: 19. patronus imperii, 119: 9. patrius frater, 21: 1. patrium fratrum, 16: 2 9. patrii, <i>gen.</i> 10: 10. patrium, 53: 13 112: 3. patrius, 11: 15. Pauca, <i>neut.</i> 85: 7. Pauca, 41: 17. Paucores, <i>acc.</i> 16: 4. Pauca, 121: 23 40: 23 16: 4 132: 15. <i>verbo</i> , 61: 2. paucissimi, <i>plur.</i> 107: 22. paucissimi, 26: 8. paucissimos, 23: 4. paucitas, 146: 10. paucos, 4: 16 16: 14 87: 20 94: 17 120: 13 127: 15 135: 16 137: 25 145: 11. paulatim, 44: 9 89: 12. Pauli, <i>gen.</i> 33: 9. Pauli, <i>gen.</i> 14: 5, 19
--	--	---	---

- 18: 6 | 65: 13 | 115: 10.
 Paullo, 15: 12 | 37: 25 | 54: 22 | 67: 12.
 paullo amplius, 83: 3. an-
 te, 6: 2 | 25: 6 | 39: 10 | 46: 24 | 134: 1.
 post, 120: 12.
 Panium, 14: 3 | 91: 17.
 Paulini, 65: 3 | 115: 12.
 Paulus, 14: 3.
 pauper, 137: 4.
 pauperem, 137: 5.
 paupertatem, 148: 13.
 par, 18: 16 | 54: 5 | 99: 1, 8 | 110: 11 | 145: 18, 20.
 peccandi, 16: 3 | 118: 19.
 pedus, 150: 4.
 pedore crumpens indi-
 gnatio, 90: 12.
 pedum, 138: 18.
 peculiaris Domitii fami-
 lia felicitas, 18: 9.
 pecunia, 72: 17 | 43: 3 | 50: 18 | 63: 19 | 67: 2 | 68: 12 | 73: 18.
 pecunia, *gen.* 49: 22 | 60: 2 | 116: 8 | 137: 3.
 pecuniam, 72: 12. pecu-
 niam sperat majorem,
 72: 13.
 pecunias publicas, 113: 9.
 Pedis, 98: 19.
 Pedio, 90: 7.
 pedum, 139: 3.
 pedum, 72: 11 | 82: 22 | 126: 19 | 128: 7 | 140: 14.
 Pedius, 98: 19.
 peior illi res familiaris,
 quin meus, 92: 1.
 Pelagi, *plur.* 5: 4.
 peliceret speculaculo, 102: 3.
 Pelopi, 12: 12.
 Pelopis, 1: 9.
 Peloponnesi, 3: 10 | 6: 4.
 Peloponnesi, *plur.* 4: 11.
 penates, 115: 4.
 Penatibus, 97: 10.
 penes Crassum gloria fuit,
 57: 19. cum foret sum-
 marium, 89: 1.
 penetrasset malum in om-
 nes regiones, 42: 13.
 penetrat inuerti, 139: 15.
 penetrata Britannia, 74: 4.
 4. penetrata ulterior,
 123: 6.
 penetrata cum victoria,
 Media, Albania, 66: 7.
 penetratis Hispanis gen-
 tibus, 32: 23.
 penitus infestissimus, 53: 37.
 pensaret damno militis
 amissi victoriam, 135: 9.
 pensavit prematuris mor-
 tem immortalis nominis
 sui memoria, 110: 12.
 Penihilus, 1: 6.
 pendere poenae, 119: 18.
 peperere sibi ferro redi-
 tum ad suos, 140: 5.
 pepulera praelio Mithri-
 datem, 51: 1.
 per, 2: 7 | 31: 2 | 15: 5 | 18: 14 | 20: 2 | 24: 10 | 25: 14 | 29: 17 | 37: 1, 9 | 38: 14 | 39: 1, 16 | 43: 3, 5 | 44: 1 | 45: 5 | 46: 7 | 51: 13 | 52: 1 | 54: 7 | 55: 3 | 57: 6 | 58: 2 | 59: 7, 13 | 60: 1, 4, 20 | 61: 2, 6, 19 | 62: 1 | 67: 1 | 68: 10 | 70: 16 | 71: 15 | 72: 15 | 74: 1 | 75: 19, 30 | 82: 1 | 83: 17 | 14: 18 | 84: 17 | 85: 12 | 97: 5, 18 | 98: 11 | 99: 3 | 100: 5 | 101: 28 | 103: 14 | 106: 4 | 113: 15 | 122: 3 | 123: 25 | 134: 19 | 135: 22.
 peragratus victor omnes
 partes Germaniae, 116: 21.
 perceptis, 41: 7.
 percipit, 116: 3.
 percurrere, 64: 2.
 percussit, 100: 12.
 percussus cuncto, 41: 16.
 pendat facti gloriam, 53: 12.
 perderent jura ordinis, 55: 11.
 periderant agros, 97: 11.
 perdidisse exercitum, 140: 7.
 perdidissent suasas, 19: 13.
 perdomixit Alpes, 111: 9.
 perdomuerunt gentes, 115: 1.
 perdomuit Cilicem, &c., 65: 18 | 116: 23.
 perdueret eum ad sum-
 mum discrimen, 53: 11. in societatem, 19: 22.
 perducta ad famem pars
 exercitus, 131: 1. per-
 ducta usque in Decem-
 brem hiberna, 123: 15.
 perductam rem ad liqui-
 dum, 24: 3.
 perductis ad eos legioni-
 bus, 81: 22.
 perductus in carcerem, 46: 19. à Rheno usque ad
 Albiem exercitus, 124: 11.
 perduxerat in hoc novita-
 tem suam, &c., 135: 16.
 perduxere Quintilium in
 summam Tocordiam,
 137: 16.
 perduxit partem exercitus
 ad, 139: 11.
 perduxit ad eam pacem
 provinciae, ut, 132: 7. ad summam scientiam
 militum, 101: 2. ed po-
 pulum, ut, 147: 20.
 huc Manemum, ut, 29: 7. imperium in eminentis
 fastigium, 126: 12. in
 Campaniam exercitum,
 52: 9.
 per elegantiam ingenii, 30: 30.
 per exiguo fredo, 4: 15.
 periclitetur eorum, 51: 12.
 periclitata navis & indu-
 stria, 29: 18.
 periclitans manibus tabu-
 las, 19: 11.
 perfecti operis, 27: 2.
 perfectior in utroque, 9: 16.
 perfectis muneribus thea-
 tri, 75: 13.
 perfectissimi in forma ope-
 ris sui, *plur.* 63: 2.
 perfectissimum in eo, *mascul.*
 8: 4.
 in perfecto difficultis mota-
 ra, 16: 18.
 perfectum pro eloquen-
 tia decus, 26: 5.
 perficere, *res.* 74: 6.
 perfici, 53: 22.
 perfida consilia, 120: 9.
 perfidia, *num.* 45: 13.
 perfidus, 138: 14.
 perforata hiberna lancea,
 102: 18.
 perfuor recordatione re-
 rum, 120: 5.
 perfugas, 50: 20.
 perfugit ad Sullam in A-
 siam, 50: 5.
 perfugium, 96: 6 | 126: 7.
 Pergamum, 2: 5.
 pericula, 62: 6 | 104: 1.
 periculi, 49: 23 | 84: 1 | 149: 2 | 150: 8.
 pericula, 19: 20 | 55: 7.
 periculo, 76: 17 | 16: 12 | 96: 4 | 100: 17 | 106: 9 | 115: 8 | 125: 6.
 periculum, 67: 23 | 100: 8 | 141: 16.
 periculossimum belli, 123: 7.
 periculosus periculum, 82: 11.
 periculum, 53: 22 | 108: 12 | 111: 17.
 perisse, 89: 18.
 perisset, 136: 6.
 peritissimam ducibus, 128: 8.
 peritissimum bello dux,
 56: 10.
 peritum officiorum mili-
 tarium, 123: 11.
 peritum, *num.* 134: 4.
 perlustrata armis Germa-
 niae, 124: 2.
 permansit comes exilii,
 119: 11.
 permittit ejus divisioni se
 committere, 63: 12.
 permittit suo, 125: 11.
 permittet majora, 41: 8.
 pernicio, *neutr.* 144: 15.
 perniciosam Reipublicae
 pugnam, 14: 6.
 perniciosas leges, 46: 5.
 perniciosior Reipublicae
 nemo, 71: 5.
 perniciosi consilii, 30: 17.
 perniciosissima, *neutr.* 42: 3.
 Terpena, 31: 16 | 16: 2.
 Terperna, 65: 17.
 perpetua memoria, 54: 19.
 perpetua securitatis, *sing.*
 121: 16. memoria, 121: 3.
 perpetui timoris rem, 149: 12. perpetui Anchontes,
 123: 13.
 perpetui exercitibus, 826: 10.
 perpetuo exilio, 87: 30.
 perpetuorum ignium, 150: 10.
 perpetuum nomen, 3: 6.
 perpetui auctor diruen-
 dae Carthagini, 18: 21.
 patronus Romani im-
 petii, 139: 9.
 perpolitio calce & arenâ lo-
 co, 49: 16.
 perquam clarum, *neutr.*
 119: 20. laboriosum, 132: 11.

18. laudabilior, 58 :
2. vicinus bellum,
115 : 21.
percrevit in Bithyniam, 68 :
27.
perupta acie, 131 : 18.
Pezda, plur. 10 : 3.
perfecta est civitas miseri-
cordia Optimum, 35 :
11.
perficere duos, *hæsem*,
8cc. 63 : 9 | 77 : 16 |
108 : 9. armis, 14 : 18.
Perfici, 155 : 1.
persequamur severitatem
consilium, *narremus*,
33 : 11.
persequi in iusto opere,
narrare, 121 : 16.
perseverantia ducis, 33 :
6.
perseverarent se ad sadi-
torem, 113 : 32.
perseveravit facere, 121 :
8.
Periculum, 14 : 7 | 16 : 8.
perfolverant præmia,
67 : 15.
persona, 91 : 23 | 106 : 16.
auger invisum, 58 :
12. Pompeii converte-
rat in se totum terrarum
orbem, 58 : 1.
ad personas rerum invidiam
dispergit, 57 : 10.
perficere, 42 : 2.
perfirmarent ejus aciem
animi, 138 : 3.
persuadere posse, 8cc. 137 :
26.
persuasit, ut, 14 : 13.
persuatum est illis, ut,
107 : 14.
pertinacia, 80 : 5.
pertinacissimè, 45 : 17.
pertinacissimè in retinen-
dis armis juvenatibus,
33 : 18.
pertinacissimè, 45 : 17.
pertinacissimè, 110 : 121.
perturbatione rerum aut
hominum, 109 : 18.
pervaderent, 104 : 7.
pervexit est in Siciliam,
98 : 4.
pervexit in Italiam, 8cc.
155 : 81 : 26.
pervenerat ad potentiam,
102 : 20. pervenerat in
Syriam, 93 : 9.
in quem pervenerit statum
fortuna publica, 107 :
20.
pervenerunt ad triumphum
insignia, 38 : 13.
pervene in urbem, 86 :
3.
pervenire, 78 : 16.
pervenisset in idipsum sa-
crilegium, 43 : 5.
pervenit ad, 142 : 12 | 63 :
11 | 72 : 16 | 98 : 4 |
114 : 20. pervenit sum-
ma imperitiam, 10 : 6.
perventur in pace, 31 :
11. in præcipua,
38 : 6.
Perusiam, 97 : 5. 7.
Perusinos, 97 : 8.
peissima cupiditas, 121 : 4.
peissimum rerum, 46 :
10.
peissimè ausus, 51 : 3.
peissimè facinorose, 57 : 12.
peissimus, 53 : 7 | 112 : 16.
peissimus pater, 39 : 1.
petifero civibus reditu,
49 : 3.
petitientia, 48 : 17.
petentem civitatem, 43 :
5.
petebat armis patriam, 92 :
10.
petebatur infidus Antonii,
87 : 3. verbis Cicero,
77 : 15.
petendi Consularum, 44 :
20.
petendo Consulatui, 57 :
7.
petendorum honorum,
55 : 16.
petendum sanguinem, 84 :
13.
petens Adulterium, 18 :
1. Consulatui, 45 : 3.
ut, 63 : 18. potens, 46 :
30, 98 : 16 | 103 : 14 |
120 : 24 | 125 : 18.
petentem, *evantem*, 73 :
13.
petentes Quæsturam, 113 :
11.
perenti data facultas, 125 :
8.
petere bona, 49 : 20. Con-
sulatui, 112 : 22. pete-
re, *ut*, 78 : 1 | 80 :
10 | 128 : 9 | 134 : 4.
petentem, *ut*, 104 : 6.
peteret, *ut*, 80 : 9.
petitæ opem Antonii,
101 : 17.
petiere, *ut*, 57 : 15.
petiti commeatui, 117 :
25. pacem, 133 : 19. li-
ceret sibi, 125 : 6. pe-
titi, *ut*, 79 : 4 | 142 :
1.
petit, *ut*, 63 : 8 | 96 : 2.
petitione Consularum, 77 :
10. Pontificatus, 70 : 2.
petitionem Consularum,
85 : 12.
petito commeatui, 39 : 6.
petitum, *neut.* 16 : 18.
petitus Consulatus, 73 :
4. petitus ejus infidus,
86 : 19 | 89 : 12.
petivit, *ut*, 107 : 117.
peto aliquid ex omnia,
refo, 92 : 11.
Petreio, 78 : 5.
Petreum, 75 : 10.
petulantia convitiis, 55 :
9.
Pharnaces, 95 : 82 : 5.
Pharsacia, 66 : 10.
Pharsalici, 91 : 12.
Pharsalicam, 79 : 8.
Pharum, 7 : 12.
Phidippus, 212.
Philemon, 25 : 1.
Philippis, 107 : 24.
Philippo, 103 : 86 : 9.
Philippus, 94 : 12.
Philippum, 16 : 10 | 85 :
14.
Philone Publilio, 21 : 1.
philosophorum, 25 : 5.
Phocæ, 42 : 5.
Phocæam, 7 : 10.
Phrates, 112 : 12.
piâ, 151 : 6. piâ magnifi-
centiâ, 149 : 6.
Piceo, *ablat.* 56 : 1.
Picentium, *gent.* 90 : 9.
Picenum, 22 : 13 | 48 : 5.
pictoribus, 26 : 10.
pieras, 123 : 16 | 145 : 5.
pietate, 42 : 13 | 117 :
21.
pietati, 44 : 12.
pigeret cum virtutum,
45 : 12.
pignus concordie mediâ,
inter, 74 : 9.
pii, *gen.* 43 : 11 | 95 : 9.
Piodati, 27 : 11.
Pinetem, 134 : 14.
Pinneti, 128 : 11.
Pizæti, *gen.* 50 : 8.
piratarum, 69 : 13.
piraticis sceleribus, 96 :
22.
piraticum bellum, 59 :
20.
piratis, 68 : 10, 22.
Pisaurum, 22 : 9.
Piso, 68 : 4 | 149 : 16.
Pisonis, 117 : 5.
Pisus, 54 : 12.
placebant, 86 : 11.
placebat, 86 : 9 | 130 :
14.
Placentia, 22 : 2.
placere, 52 : 5.
placuerat, 127 : 84.
placuit, 99 : 12.
Planci, *gen.* 91 : 20 | 122 :
13 | 133 : 10.
Planco, 89 : 11 | 91 : 28.
Plancum, 99 : 12.
Plancus, 89 : 13 | 97 : 5 |
104 : 20 | 105 : 18 | 115 :
12.
placit, *dat.* 26 : 30.
Platonius, 25 : 6.
Plautius, 131 : 5.
plebem, 71 : 11.
plebi, 145 : 5 | 70 : 25.
plebis, 5 : 4, 5 | 29 : 16 |
40 : 16 | 41 : 6 | 43 : 12 |
45 : 19 | 59 : 4 | 60 : 13 |
61 : 24 | 67 : 14 | 72 : 3 |
76 : 2 | 82 : 13 | 129 :
10 | 140 : 15.
plebs, 30 : 19.
plena subdoli ac versuti a-
nimi consilia, 120 : 19.
plenam gratiam rebus
ejus pietati, 44 : 12.
plenius gratularentur sibi,
122 : 16.
Plerique, 144 : 12.
Plerique, 66 : 14 | 79 : 14.
Plerique, 128 : 13.
Plerumque, 13 : 10 | 102 :
25 | 138 : 4.
Ploxius, 91 : 19.
plura, 28 : 14 | 51 : 10 |
74 : 3.
plures, 122 : 16 | 137 : 25.
pluribus, 27 : 4 | 132 : 8.
plurima, *neut.* 83 : 10 |
132 : 17.
plurimum, 124 : 14.
plurimum, 72 : 19.
plurimo, 50 : 7 | 144 : 13.
plurimo cum earum
gentium excidio, 117 :
8. plurimo cum eorum
sanguine perdemerunt
gentes, 115 : 9. pluri-
mo sanguine profuso,
116 : 18.
plurimum, 55 : 12.
plurimum, 55 : 11 | 88 : 13 |
142 : 18 | 147 : 17.
plurimum, 41 : 13 | 128 :
18.
plus, 37 : 13 | 47 : 10 | 112 :
5 | 121 : 10 | 127 : 2 |
131 : 11. plus quingen-
tis, 34 : 2. plus quin-
que menium quies,
83 : 5.
pluquum, 90 : 2 | 127 :
5 | 138 : 20. pluquum
dubio Marte, 82 : 11.
pluquum fœneci, 67 :
6.
poena, 50 : 13 | 146 : 1.
poena, 80 : 13 | 138 : 16 |
Cc ij

140: 16.

pacis, *gen.* 19: 15.

pacis dedit capite, 31:

17. dedit mortis, 109:

5. Jedit Casari iustissi-

mas, 19: 15. dedit pa-

teritiz, 92: 10. dedit le-

meritatis, 16: 12. exol-

vis male consultum,

109: 20. meritis laetis

supplicis, 81: 16. pe-

pendicis, 119: 8.

penteret ejas fidei, quam

45: 18. Rempubliam

ejus nati, 40: 14.

poeta, *nom.* 2: 1.poetis, *genet.* 5: 11 | 6:

6.

poetarum, 26: 4.

pollens plurimum mari

clausi, 4: 14.

pollentis atque, 144:

10.

pollerentur ei suam ope-

tam, 86: 22.

pollitice opes, *passive*,*plur.* 129: 5.

pollitiationis premioru,

43: 10.

pollitius, *acc.* 29: 10 | 47:

11.

Pollio, 89: 9. Afnius,

96: 15 | 98: 13.

Pollione, 89: 19.

Pollionem, 88: 20. Af-

nium, 62: 21.

Pollioni, 147: 15.

Pollionis, 108: 12.

Polybium, 19: 6.

Pompeianae partes, 89:

27.

Pompeianorum, 79: 11 |

88: 14.

Pompeiani, *plur.* 82: 1.

Pompeianus, 77: 2 | 79:

1 | 87: 24 | 89: 9 | 96:

12.

Pompeianorum, 79: 13.

Pompeianus, 86: 17.

Pompeii, *gen.* 43: 9 | 46:

6 | 47: 6 | 55: 20 | 58:

61 | 61: 6 | 65: 11 | 66:

6, 10 | 70: 17, 20 |

72: 1 | 74: 11 | 75:

21 | 76: 5 | 77: 6 | 78:

10, 16 | 100: 13 | 102:

2, 7 | 122: 21 | 149:

8.

Pompeis, 29: 4.

Pompeio, 44: 11 | 45:

15 | 60: 7 | 63: 19 |

67: 3, 14 | 70: 12 | 74:

14 | 76: 24 | 87: 14 |

98: 7 | 99: 3, 7, 11 |

101: 4, 14 | 142: 13.

Pompeiorum, 48: 20.

Pompeios, *arab.* 43:

25.

Pompeium, 29: 3, 5 |

58: 21 | 60: 5 | 63: 11:

14 | 70: 11, 21 | 74:

9 | 76: 7, 22 | 77: 15:

78: 2 | 80: 15 | 81: 13:

96: 2 | 102: 4 | 108:

16.

Pompeius, 43: 9 | 44: 16 |

47: 5 | 48: 3, 17, 22 |

55: 19 | 56: 20 | 57:

2, 3, 11 | 58: 7 | 59:

11 | 60: 6, 9, 18 | 62:

3 | 63: 4, 10 | 65: 12 |

67: 13 | 70: 14 | 71:

17 | 73: 3, 5 | 75: 8 |

76: 10 | 77: 12 | 79:

4 | 101: 7 | 112: 17, 20 |

121: 6, 17 | 99: 20, 22 |

101: 16.

Pomponii, *gen.* 34: 18 |

143: 2.

Pomponium, 37: 21.

Ponice, 34: 19.

Pootem, 35: 7.

Pont, 66: 9.

Pontici, *gen.* 83: 1 | 120:

4.

Ponticis, 50: 21.

Ponticus, 45: 5.

Pontidius, 43: 18.

Pontifex, 10: 13 | 69: 6 |

88: 18 | 97: 14.

Pontificatu, 147: 8.

Pontificatum, 78: 22.

Pontificatus, *gen.* 70: 2.

Pontificatus sacerdotio,

85: 17.

Pontificem, 53: 8.

Pontificis, 70: 8.

Pontius, 43: 18. Telefi-

nus, 53: 16.

Pontus, 65: 11.

Popilius, 15: 7.

Popiliusque, 35: 22.

Popoliti, 129: 7.

Poppeius, 43: 17.

populi, *gen.* 10: 1 | 44:

7 | 39: 1 | 60: 21 | 65:

6 | 68: 18 | 71: 9 | 73:

17 | 77: 10 | 99: 6 |

102: 2 | 111: 16 | 112:

13, 20 | 113: 16 | 114:

23 | 118: 15 | 142: 115 |

149: 2 | 147: 4.

populo, 31: 14 | 61: 12 |

66: 4 | 110: 9.

populos, 18: 35.

populum, 10: 15 | 45: 21 |

46: 3 | 55: 5 | 57: 8 |

73: 5 | 112: 21 | 147:

20 | 148: 10.

populus, 14: 2 | 40: 3.

7 | 44: 2 | 48: 19 | 110:

22 | 112: 5 | 140: 16 |

149: 2.

Porcia, *gen.* 61: 19.

Porcio, 23: 7 | 35: 21:

Porcius, 44: 6.

portum, 33: 20.

portandas in Italiam sta-

tuas, 19: 12.

porticibus, 16: 17.

porticus, *acc.* 16: 15 |

18: 7 | 107: 8 | 171: 3 |

103: 9.

portoria, 34: 3.

portus, 96: 7.

portus, 53: 8.

poterant, 55: 6 | 142:

10.

posita in rostris statua,

87: 12.

positis adibus, 16: 17.

positus per omnia extra

dilationes vir, 100: 19.

posse, 26: 21 | 102: 27 |

104: 2 | 114: 1 | 117:

13 | 129: 3 | 137: 8,

25.

possest, 47: 2, 10 | 51:

23 | 76: 5 | 94: 12 | 112:

21.

positi varietate expet amif-

ta paribus provincia,

65: 2.

positam ab, 65: 6.

positio, 110: 16.

posset, 88: 13 | 113: 14 |

41: 26 | 43: 7 | 60: 8 |

71: 3 | 77: 2, 3 | 78:

14 | 92: 1 | 98: 11 |

109: 13 | 115: 12, 13 |

118: 18 | 125: 19 | 130:

6 | 132: 7 | 133: 3 |

135: 23.

posidebatur ab Antonio

domus, 99: 10.

positus, 64: 4.

positus, 16: 9.

positus, 42: 2.

positum, 12: 9.

positum, 26: 24.

positus, 110: 8.

posit, *prop.* 3: 6, 8 | 4:

16 | 6: 7 | 8: 12 | 10: 4 |

12: 8, 12 | 16: 4 | 18:

23 | 19: 22 | 21: 2,

4, 6, 8, 16, 17, 18 |

22: 1, 4, 6, 9, 10 |

23: 4, 9, 11 | 25: 6,

7 | 27: 9 | 29: 7 | 31:

20 | 32: 11 | 37: 18 |

44: 17, 21 | 46: 2 |

48: 16 | 52: 11, 15 |

54: 2 | 58: 4 | 63: 5 |

64: 5, 8 | 65: 19 | 73:

4 | 76: 19 | 81: 13 | 87:

20 | 90: 7 | 94: 17 |

96: 12 | 98: 17 |

102: 3, 4 | 110: 9 |

114: 4 | 117: 18 | 122:

6, 8, 11, 21 | 132: 10 |

138: 8, 9 | 142: 12,

13 | 142: 6 | 143: 6, 12 |

145: 3, *adv.* 6: 10 |

7: 1 | 16: 8 | 50: 5 |

89: 11 | 112: 18 | 114:

20 | 120: 12. magno

post intervallo, 7: 1.

post victum Pericem 2,

16: 3. post annos quam,

18: 23 | 20: 4 | 70: 2

25. post annum quam,

55: 4.

potest, 10: 3 | 31: 5 |

35: 10, 13 | 37: 16 |

45: 13 | 49: 21 | 68:

10 | 80: 13 | 85: 15 |

90: 12 | 97: 10 | 101:

8 | 105: 4 | 112: 9.

potest dic, 54: 4.

potest, *plur.* 45: 9.

potestorem, 19: 20.

potestior, 28: 2 | 220: 6.

Potestitas, 51: 9.

potestero dic, 40: 9.

potestiferus nomen nulli

Vatinium, 93: 16.

poti, 32: 20.

potulabatur, 76: 10.

potulante, 140: 17.

potulaverat, 77: 1.

Potitum, *gen.* 135: 10.Potitum Albiui, *gen.* 162:

5.

Potitum, 20: 8 | 21: 3.

Potitum, 135: 15.

potit colonias, 42: 4.

potens, 145: 17.

potentem, 145: 16.

potentes erant decem le-

gionum, 89: 30.

Potentia, 21: 9.

potentia, *nom.* 47: 9.

potentia ad impotentiam

usus, 56: 13.

potentiz, 85: 1 | 13: 15 |

34: 11 | 48: 12 | 56:

8 | 60: 4 | 70: 12, 13 |

74: 8 | 90: 3 | 113: 2

24.

potentiam, 71: 5 | 102:

20 | 150: 7.

potentior, 31: 5.

potentiora arma, 112: 7.

potentiorum, 42: 4.

potentissimum, *arab.* 126: 2.

8.

potentissimum, 63: 9.

poterant, 137: 7.

poterat, 52: 5 | 61: 21 |

70: 20 | 77: 11 | 102:

24 | 107: 19 | 112: 25.

poterimus, 122: 16.

potest, 147: 4, 17 | 24:

4 | 26: 19, 22 | 35: 16 |

- 44: 18 | 48: 16 | 51: 20 | 62: 16 | 68: 14 | 70: 9 | 72: 14 | 81: 5 | 91: 12 | 110: 7 | 123: 1 | 132: 19 | 135: 24 | 147: 8 | 149: 17.
- potestare, 73: 17 | 98: 14. in sua potestate fortunam semper habuit. 61: 23.
- potestatem, 40: 25 | 51: 6 | 57: 11 | 60: 21. in potestatem redacta, 114: 23 | 63: 20, 22.
- potestatis, 112: 11 | 117: 17 | 121: 9.
- potiti sunt rerum, 10: 2.
- potitur regni, 2: 7.
- potitus eorum, 52: 12. rerum, 10: 8 | 68: 7. ingenti vi hominum, 11: 24. legionibus, 77: 15. rege, 39: 18.
- potius, 162: 1 | 22: 5 | 31: 6 | 86: 13 | 92: 15 | 93: 24 | 123: 13 | 125: 10.
- potiusquam, 143: 2.
- potuerat, 31: 3 | 40: 1 | 114: 15.
- potuerit, 121: 3 | 122: 4 | 121: 20.
- potius, 48: 4 | 91: 12 | 99: 12 | 107: 21 | 109: 16 | 110: 21 | 112: 16 | 114: 8 | 135: 8 | 148: 12.
- præbebat *spectaculum*, 102: 2.
- præberet avaritia servitium causam, 49: 22.
- præbitorum belli materiam, 88: 1.
- præbuisse imaginem antecessum, 69: 16.
- præbuit cervicem servo, 16: 17. liberti cervicem, 94: 14.
- præcavitibus factis, 39: 15.
- præcedentibus, 133: 3.
- præcedentis facili, 26: 22.
- præcederet nuncios victoriam oñcios periculi, 149: 1.
- præcellentes ingenio viros, 19: 6.
- præceps et pravus, 46: 1. in præceps pervenit, 31: 11.
- præcepit, 148: 7.
- præceptorum, 114: 13. non præcipitatem morte functi, 76: 17.
- præcipiti cussit, 28: 4. *fe-*
linatiane, 12: 14. fu-
- gi, 107: 18. loco, 33: 3. periculo, 106: 9.
- præcipitia erant omnia in republica, 49: 19. in præcipitia conversus, 122: 1. in præcipitia à pravis pervenit, 31: 6.
- præcipitis juvenis confilia, 109: 17.
- præcipue, 48: 4 | 116: 22 | 135: 4 | 144: 10.
- præcipui, *gen.* 149: 12.
- præcipuis, 114: 21 | 141: 4.
- præcipuos, 141: 2.
- præcipuum consulem, 113: 10.
- præcipuos sanctitate, 56: 8.
- præcra, *nom. singul.* 32: 22.
- præclarè, 16: 13 | 48: 2.
- præclari, *gen.* 140: 8.
- præclarum, 58: 20 | 113: 1.
- præclari, 59: 11.
- præda victoris ero, 108: 8.
- prædi onustus, 134: 20.
- prædationibus, 96: 20.
- prædicandum, *nom.* 117: 12.
- prædicans se securum, 142: 9.
- prædicarent, 50: 12.
- prædicatione, 134: 11.
- prædicti, 19: 12.
- prædictæ, *prins dictæ*, *gen.* 109: 11.
- prædicti, *prins dicti*, *gen.* 124: 18.
- prædictis, *prins dictis*, 131: 7.
- prædicto, *prins dicto*, 127: 15.
- prædiorum, 96: 15.
- prædixerant, 81: 17.
- prædiximus, *prins diximus*, 6: 11 | 17: 15 | 22: 6 | 28: 8 | 38: 16 | 39: 20 | 41: 10 | 52: 12 | 53: 13 | 55: 21 | 62: 8 | 65: 20 | 70: 15 | 74: 1 | 90: 13 | 96: 16 | 98: 17 | 104: 9 | 112: 5 | 114: 11 | 117: 3 | 123: 14 | 129: 8 | 141: 3.
- prædixit me, *pramonuit*, 104: 6.
- prædores, 59: 13 | 68: 23.
- prædonibus, 69: 9.
- præter clasti, *etc.* 14: 12 | 94: 3 | 129: 20.
- præfesse exercitui, 117: 12.
- præfessit exercitui, 137: 6.
- præfatus, 63: 12.
- præfecerat cum ora martimæ, 96: 16.
- præfessit Saturnium in iis quæ, 123: 9.
- præfecit Legatos hibernis, 122: 23.
- præfeci castrorum, 139: 25.
- præfedis cohortium, 131: 16. castrorum, 138: 23. militum, 50: 6.
- præfecto castrorum, 131: 16.
- præfectos classium, 96: 10.
- præfectura, *genit.* 71: 2.
- præfectus adificandis navibus, 100: 16. copiis, 134: 7. præfectus equitum, 50: 22 | 122: 9.
- præfectus fabricum, 122: 11.
- præferendum, 122: 11.
- præferens, 93: 15.
- præferens, 30: 11 | 132: 11.
- præferens oculis ardorem animi, 137: 20.
- præferens vultum victoris, 54: 5.
- præstitit finem Semnonum, 124: 11.
- præstuerat clasti et custodiatis, 55: 30. oppugnationi, 54: 16. Sythiam, 137: 4.
- præstuerant, 12: 7.
- præstulgent nomina *coloniarmum*, 201: 2.
- prælia, 59: 14.
- præliis, 54: 23 | 78: 23.
- prælio, 142: 7 | 40: 12 | 48: 11 | 51: 2 | 63: 10 | 101: 10 | 139: 2.
- prælium, 32: 11.
- præmaturam mortem, 110: 1.
- præmia, 67: 15.
- præmiorum, 45: 11.
- præmissus, 135: 14.
- præmium, 40: 15 | 55: 12.
- præmonuerant ut, 84: 1.
- præmonuende potentia, *gen.* 35: 15.
- Prænitte, 53: 3 | 54: 6 | 97: 4.
- Prænitte, *gen.* 54: 16.
- prænitentem viatorem, 61: 17.
- prænerat forum titulis, 61: 22.
- præoccupat Africam, 93: 9.
- præparabat, 126: 20.
- præparatissimus, 129: 5.
- præparatio, 18: 15.
- præparatus Cæsaris, *subst.* 98: 21.
- præparaverat hiberna ad, 127: 12.
- præposita necessaria gloriofius, 128: 3.
- præpositi Cæii et Lucii nominibus, 115: 17.
- præposito Armenia rege, 141: 9.
- præpositus custodiis urbis, 109: 10. Delmatiz, 135: 15. Illyrico, 130: 11.
- præptus immaturæ, 136: 6.
- præruptum periculum, 301: 2.
- præstigia, 83: 20.
- præscriptissimus, *ante scriptissimus*, 48: 5.
- præstus, 63: 11.
- præstus, 96: 14 | 114: 6.
- præstentia, *nom.* 113: 19.
- præstentia sua, 113: 6.
- præstentia ipsius pacem Hispaniæ, 111: 9.
- præstentis, *gen.* 144: 1.
- præstentium, 123: 10.
- præstentis urbi, 75: 9.
- præstidia, 121: 2. præstidia munis, 139: 11.
- præstidia, 53: 4. classium, 75: 13.
- præsidio, 59: 12.
- præsidium, 122: 10. militum, 120: 6.
- præstantiorem, 13: 11.
- præstantissimum, *gen.* 81: 4.
- præstare hominibus Diis nihil possunt, 110: 8.
- præstari ab illis nihil posset, 131: 10. præstari favori teis solet, 69: 2.
- præstiterat bello sanctissimam fidem, 45: 19. clementiam, 83: 19. quid præstiterit orbi terrarum ille dies, 107: 19. præstiterit se acqui, 95: 19.
- præstiterit Romanis fidem, 49: 24. se dubiorum mediumque partibus, 48: 10.
- præter, 8: 24 | 15: 4 | 17: 6 | 26: 2 | 65: 21 | 66: 11, 18 | 84: 12 | 91: 7 | 97: 3 | 102: 16 | 107: 2.

proditor, 89 : 8 | 104 : 22.
proditum id ab Opimio nefarium, 14 : 12.
proditus ab exercitu, 52 : 9.
productus classibus, 106 : 12.
producto exercitu in Syriam, 100 : 12.
profectissimus, 143 : 10.
profecti Ciceroni, plur. 7 : 13. urbe, 88 : 1. in provinciis, 118 : 5.
profectionem, 63 : 5.
profecto, 54 : 5 | 147 : 16.
profectus Agria, 9 : 12. ex, 100 : 12. in, 114 : 5.
profectuum, 44 : 19.
profectioni conquebat, 100 : 1.
profectionis cuiusque ingenia, 24 : 5. profectionis memores, 111 : 1.
profectus eorum patocinium, 97 : 13. profectusque, &c. 103 : 12.
profectionem in, 73 : 9. profectioeretur ad bellum, 101 : 6.
profecti veniit, 113 : 11, 15.
profectur se estimare, &c. 138 : 7.
profugae de Macedonia, 14 : 9.
profugis, 34 : 5 | 80 : 7.
profugientes, 17 : 14.
profugissent, 51 : 6.
profugit, 14 : 10 | 46 : 23.
profunda cupiditate, 144 : 2.
profuxit iocundissimis luxuriis, *genet.* 60 : 16.
profuso sanguine, 116 : 12.
profusum tantum sanguinis, 79 : 9.
progenie, 3 : 12.
progenies, 3 : 9.
progreco, ubi, 126 : 17.
probi, 52 : 19. Dii boni, 124 : 1. Dii immortales, 80 : 2.
prohiberentur iure petendatum hocceum, 55 : 16.
proinde, 63 : 15 | 83 : 14.
promissa, *nom. form.* 103 : 3. *nom.* 67 : 14.
promissis, *genet.* 81 : 25.
promissis, 103 : 9 | 107 :

18.
promittendo, 83 : 7.
promitteret, 41 : 24.
promittit iustis voluminibus, 76 : 13.
promontorium Palmiti, 101 : 7.
in promptu est quid, 54 : 13.
promptus ingenio, 137 : 19. manu, 86 : 9.
promulgatis legibus, 29 : 21.
promptus, 30 : 9.
promulgatus, 23 : 15.
promissus fortuna, 93 : 27.
promissus regis partibus, 13 : 13.
propagatas civitates, 20 : 1.
propinquus, plur. 411 : 20.
proprios, 102 : 7. ingenio, 411 : 20. per omnia gladiarios quibus Senatori, 112 : 19. puero quam iuveni, 80 : 2.
propitius, 115 : 18.
propitius pars exercitus doci, 130 : 16.
propitius forma principatus, 147 : 22.
propitius hominum, *fulff.* 127 : 11.
propitius operis, 23 : 13 | 64 : 190 : 12.
propitius operi, 76 : 14.
propitius deterritus, 33 : 5. propitius sanctissimi vir, 29 : 17. quo propitius ingressus Germaniam, 137 : 2.
propitiorum caecorum accerrimus, 71 : 7.
propitius petere, *confissus*, 80 : 11. sequi, 86 : 13. se daturum, 34 : 14.
propratorum, 87 : 13.
proprie, *gen.* 29 : 1 | 37 : 8 | 98 : 17.
proptus, 134 : 21.
proprio, 48 : 10.
proptus, 126 : 7.
proptus in idem spatium provinciae, 73 : 5.
proptus vallo, 88 : 22.
proptus eloquentiae decus, 26 : 5.
proptus, 90 : 17.
proptus, 91 : 19.
proptus, 91 : 19.
proptus, plur. 96 : 4.
proptus, 89 : 22 | 90 : 16.
proptus, 46 : 14 | 51 : 9.
proptus, 56 : 21 | 59 :

14.
proptus, 55 : 15 | 70 : 5.
proptus, 91 : 19.
proptus, 90 : 18.
proptus, 131 : 17 | 142 : 3.
proptus, 142 : 22.
proptus, 62 : 9.
proptus praesentia invidia, praeteritis venatione, 113 : 19.
proptus, 101 : 11 | 103 : 11 | 120 : 15.
proptus, 79 : 1.
proptus, 116 : 6.
proptus bello, 93 : 23.
eventus, 41 : 14.
proptus bellum, 79 : 7.
proptus genus, 138 : 3.
proptus, 94 : 16.
proptus truci supercilio singulari nequitiam, 119 : 6.
proptus hanc statum, 131 : 2.
proptus suam suam, 112 : 27.
proptus, 33 : 5 | 35 : 7 | 84 : 4 | 86 : 11, 16 | 87 : 23 | 91 : 4 | 114 : 15 | 121 : 3, 19 | 123 : 4 | 125 : 2 | 131 : 12 | 140 : 11 | 143 : 14. protinus ab adoptione statim post, 122 : 8.
proptus fraudes, 123 : 8.
proptus Imitatio Sejanum ad, 147 : 12.
proptus in consulari fastigio, 93 : 6.
proptus in censuras, 147 : 21.
proptus vir, 109 : 12.
proptus, 91 : 15 | 135 : 12 | 140 : 4.
proptus supplementum, 149 : 13.
proptus virum, 123 : 10.
proptus, 45 : 16 | 65 : 10.
proptus, 139 : 12.
proptus, *gen.* 63 : 3, 10 | 77 : 9 | 117 : 1. plur. 63 : 21 | 73 : 6 | 87 : 24 | 111 : 11 | 145 : 23.
proptus, 58 : 1 | 64 : 5 | 86 : 5.
proptus, 122 : 14.
proptus, 34 : 4 | 46 : 13 | 88 : 8 | 96 : 14, 24 | 100 : 1 | 118 : 12 | 121 :

6 | 114 : 21 | 118 : 5 | 143 : 15.
proptus, 42 : 7 | 50 : 19 | 70 : 15 | 78 : 11 | 87 : 30 | 88 : 5 | 119 : 13, 13 | 120 : 13, 15 | 131 : 5 | 140 : 18.
proptus alter alterum iniuri, 137 : 13.
ex provocatione hostem intermittere, 11 : 5.
proptus, 31 : 7.
proptus auctoritas erat dicitur, 121 : 11. proxima fratrem fuit pulchritudo corporis, 116 : 16.
proptus, 149 : 10. proxima nobilissima, 149 : 10.
proptus, 12 : 13.
proptus, 21 : 17 | 78 : 9 | 103 : 9 | 127 : 4.
proptus Ciceroni, 62 : 20.
proptus, 127 : 8. post annum, 51 : 4. à Pompeio, 99 : 3. auctoritati Bruti, 93 : 4. eorum nominis ac fortunae, 124 : 7. ut tempore ita auctoritate operis tanto viro, 102 : 13.
proptus, 77 : 6.
proptus, 19 : 16 | 130 : 2 | 147 : 13. prudentia rerum militarium, 56 : 2.
proptus, 78 : 1.
proptus, *genet.* 56 : 17.
proptus-Philippus, 16 : 9.
proptus, *gen.* 80 : 11.
proptus, 11 : 6 | 72 : 10.
proptus fortuna, *nom.* 107 : 20. vox abscissa est, 90 : 18.
proptus auctoritate, 88 : 3 | 112 : 12. pecunia, 68 : 20. ruina, 112 : 16. sepultura, 88 : 9. voce, 141 : 17 | 151 : 1.
proptus voluntatis, 83 : 1. concordia, 76 : 12. libertati, 66 : 16. vindictae, 35 : 20.
proptus magnificientiam, 28 : 9. salutem civitatis, 90 : 19. violatorem fidei, 29 : 9.
proptus, 118 : 8.
proptus, 93 : 3.
proptus pecunias, 123 : 2

publica lectica, 133: 7.
publica [30 : 11] 35 :
11.

publici consilii, 13 : 5.
status, 622: 6. redditus.
plur. 103: 1.

publicia malis, 33: 5. li-
teria, 63: 20. affibus,
103: 8.

publico bono, 30: 3. de-
cori, 19: 16. favore,
113: 14. iudicio, 35:
10. malo, 76: 4.

Publicola, *det.* 107: 1.
publicorum iudiciorum,
35: 13.

publicus fervus, 46: 10.
Publii Africani, 15: 13]

17: 22 | 29: 34 | 30: 15.
Craſſi, 26: 6. Scipio-
nis Africani, 34:
22. Sili, 105: 7 | 136:
4.

Publilio, 21: 1.

Publio Africanusq, *abl.* 37:
14. Claudio, 92: 9.
Mucio Scaevola, 29: 19.
Rutilio, 42: 10. Sci-
pioni, 15: 13. Servi-
lio, 81: 2. Silio, 112:
9 | 120: 2. Sulpicio
46: 11. Vinicio, 121:
1.

Publius Rutilius, 41:
21.

Publius, 64: 15. Clodius,
73: 5 | 72: 7 | 74: 18.
Linas, 51: 3. Scipio
Africanus Aemilianus,
17: 22 | 64: 8. Scipio
Nafica, 30: 7. Sulpici-
us, 37: 7 | 45: 19.
pudicitiz prodigus, 76:
1.

pudor, 33: 7.

puer, 69: 6.

puero, 80: 12.

puerum, 15: 6 | 85: 17.

pugionem, 69: 14.

pugnandi, *gerund.* 107:
2 | 131: 2 | 135: 4 |
138: 15.

pugnandum, *gerund.* 132:
20.

pugnam, 14: 6 | 34: 15.

pugnantibus, 46: 34.

pugnantis, 107: 5 | 143:
1.

pug: arent, 107: 11.

pugnatum cil, 74: 3 | 101:
10.

pugnaverant, 143: 6.

pulchritudo corporis, 116:
16.

pulio amiculo, 102: 21.

pulſas præcipiti loco co-

hortes, 33: 3.

pulſi ex Laconica, 51: 4.
cum eo, 48: 2.

pulſis Heraclida, 3: 10.

pulſio Antonio, 112: 11.

pulſus acie, 53: 3. urbe,
61: 13. undique, 97:
4. ex urbe, 47: 13. pul-
ſus exercitus, 54: 19.

pulvere facies denotari non
poſſent, 94: 12.

Punici, *gen.* 21: 15 | 64:
7 | 65: 1 | 111: 13.

Punico, 45: 19 | 71: 1.

Panicum, *neut.* 74: 23 |
147: 6.

puniſſe avaritiam, 113:
6.

puniuntur prave, 145:
16.

putabas, 69: 13.

putandi, *gerund.* 147: 5.

putares, 51: 15.

putas, 8: 10 | 31: 11 | 80:
14 | 102: 27.

Puteolus, 22: 32.

puto, 19: 27. 14:

Pudum, 14: 8.

Pyrthio, 44: 19.

Pyrtho, 2: 11.

Pyrthus, 2: 1 | 21: 7.

Pyrthius, 4: 3.

Q

Qua, 18: 12 | 45: 12 |

6: 3 | 47: 13 | 50:
1 | 32: 35 | 53: 5 | 55:
9 | 56: 5 | 57: 17 | 68:
10 | 80: 9 | 89: 16 |

95: 2 | 103: 11 | 107:
23 | 109: 3 | 125: 18 |

130: 4 | 134: 12 |

138: 9 | 147: 23 | 148:
15 | 149: 9. qua, *ali-*

qua, *neut.* 41: 6.

qualem, 117: 20 | 142:
2.

quadraginta, 11: 8 | 53:
18, 20 | 57: 17 | 74:
2.

quadrantem, 50: 2.

quadiennio, 16: 8 | 21:
3.

quadriennium, 21: 8 | 22:
9, 10.

Quadrigarius, 37: 20.

quadringentium, 124:
9.

quadringentis, 12: 12.

quæ, *ſing.* 3: 10 | 5: 7 |
6: 3 | 7: 8 | 12: 5 | 16:
2 | 19: 1 | 23: 11,
15 | 32: 18 | 41: 15 |
41: 5 | 49: 15 | 53:
33, 22 | 56: 6, 9 | 60:

21 | 63: 19, 23 | 64:
2 | 68: 5, 20 | 70:
12 | 80: 18 | 87: 13 |

94: 9, 10 | 95: 20 |

99: 15 | 103: 3 | 109:
21 | 110: 5 *ſub* | 115:
19 | 121: 1 | 124: 13 |

125: 10, 20 | 128: 18 |

131: 4 | 140: 13 | 142:
14, 15. *plur. ſerm.* 7:
16 | 16: 16, 17, 18 |

23: 2 | 27: 10 | 37:
1 | 41: 10 | 44: 13 |

66: 8 | 77: 14 | 88:
5 | 96: 26 | 99: 1 |

101: 13 | 112: 7 | 114:
21 | 118: 1 | 128: 5 |

144: 2. *neut. plur.* 32:
24 | 43: 4 | 51: 3, 21
68 | 62: 25 | 64: 4 |

74: 1 | 75: 14, 19 |

77: 8 | 80: 11 | 86:
6 | 89: 17 | 102: 11,
16 | 104: 14 | 111: 16 |

112: 18 | 115: 10 |

117: 3 | 14 | 120: 20 |

125: 7 | 127: 2 | 132:
12, 14 | 133: 22 | 134:
10 | 140: 19 | 141:
21 | 145: 5 | 148: 3.

quandam, *ſing. ſerm.* 38:
9 | 122: 13. *plur. ſerm.*
32: 13.

quærebant, 144: 4.

quærebat, 107: 11.

quærendus, 121: 5.

quærens, 73: 2.

quæri vita ſolet, 4: 8.

quærit, 16: 23.

quæritans ſedes, 7: 6.

quæritur, 4: 8.

quæſide, 136: 8.

quæſit, 45: 22.

quæſita ſpes deſperatione,

33: 8. ultio inimici-

tarum, 35: 18.

quæſitum aſinis principa-

tum, 83: 17.

quæſitio, 32: 14.

quæſitiones, 35: 8.

quæſtos, 70: 7 | 72: 9 |
73: 16 | 114: 16 | 129:
9.

quæſtore, 29: 13 | 73:
9.

quæſtorem, 39: 16.

quæſtoribus, 88: 5.

quæſtoris, 63: 20.

quæſtuoſum, *neut.* 49:
24.

quæſtura, 70: 5 | 129:
12.

quæſtutam, 113: 11.

qualecumque eſt, 124:
18.

quam, 9: 10 | 14: 30 |

31: 3 | 43: 24 | 45:
18 | 47: 17 | 47: 10 |

48: 6, 19 | 54: 2 | 65:
9 | 73: 5 | 75: 3, 17 |

82: 1 | 83: 19 | 90:
91 | 92: 10 | 93: 19 |

97: 20, 23 | 102: 16,
24 | 106: 3 | 114: 3,

7 | 119: 10 | 117: 12 |

7 | 133: 9 | 137: 4 |
143: 19.

quàm, 4: 9 | 8: 6 | 9:
10 | 11: 14 | 12: 9 | 13:
6 | 14: 12, 16 | 15:
7 | 16: 1 | 17: 14, 19,
20 | 18: 6, 14, 19,
20, 24 | 19: 15, 16 |

20: 4 | 21: 5, 6, 14 |

24: 1 | 25: 1 | 27: 4,
7 | 28: 13, 14 | 32: 2,
8 | 34: 17 | 35: 19 |

36: 3 | 37: 8 | 40: 2
4, 23 | 43: 13 | 44:
15 | 47: 10, 16 | 48:
15 | 49: 18 | 53: 13,
13, 16, 20 | 53: 1,
23 | 54: 4, 22 | 55:
4, 6, 12 | 56: 22 |

57: 4 | 59: 25 | 61:
20 | 62: 10 | 63: 14 |

65: 24 | 66: 8 | 67:
6 | 69: 3, 18 | 71: 6,
3 | 72: 5, 16 | 75:
2, 13 | 76: 2, 20 | 77:
4 | 77: 7, 21 | 80:
1, 6, 12 | 81: 9, 13,
16 | 82: 13, 16 | 83:
14 | 85: 16 | 86: 13,
14 | 87: 14, 21 | 88:
1 | 89: 17 | 90: 2,
5, 8, 14, 16 | 91: 2,
10 | 92: 16 | 93: 28 |

95: 6, 8, 9, 24 | 96:
21 | 97: 6, 8 | 98: 20 |

102: 35 | 115: 8 | 116:
8 | 120: 11 | 123: 17 |

122: 15, 16 | 123: 13 |

125: 10 | 126: 3 | 127:
23 | 130: 9 | 131: 32,
14 | 132: 8, 16 | 133:
11 | 137: 3, 8, 23 |

138: 20, 22 | 139: 3 |

140: 6, 16, 18 | 142:
15 | 143: 2, 3, 5 |

144: 15 | 148: 4, 6,
18 | 149: 1, 6, 7 |

150: 6 | 151: 5. quam-

diu, 9, 8 | 150: 2, 3.

quamlibenter, 148: 12.

quamlibet, 31: 9 | 67:
17. quam poſſe, 118:
2. decimo anno quam,

periquam, 102: 20. quam

ſerilimos ſuccellor, 118:
15: 4. quam, tam,

34: 5 | 110: 12 | 120: 12.

quantum

quantum

quantum

quantum

quantum

quantum

quantum

quantum

quantum

quantum

quantum

quamquam, 13: 3 | 221
111 | 231 | 14 | 59 | 17 |
148 | 2 | 149 | 17
quando, 80 | 14 | 163 |
17: 18. quando, *eli-*
quando, 63: 13. quando,
quando, 41: 13
quid, 134: 12
qualis, *nom.* 6: 14 | 131:
21
quant, *nom.* 149: 5
quant, 148: 4 | 149:
21
quant, *genit.* 149: 19
quantas, 29: 18 | 74: 6
116: 12
quant, *gen.* 12: 13 | 124:
1. quant, *se venderet*,
78: 21
quantis, 130: 1 | 150:
2
quanto, 251: 6 | 131: 25 |
19: 28 | 130: 3, 5 |
148: 14. quanto *ope-*
re, 68: 17. *melior dux*
Cassius, *quantum vir*
Brutus, 91: 21
quantum, 111: 4 | 131: 14 |
65: 23 | 125: 3 | 132:
3 | 134: 8 | 135: 22
quantum tantum, 95: 1
21. quantum optimus
bello, tantum *pae-*
offimus, 29: 1. in quan-
tum voluerant, 138:
15. in quantum volue-
rit, 139: 14. quid, non
in quantum *zitiabony*
167: 4. in tantum boni
in quantum *humana*
simplicitas intelligi po-
tuit, 70: 9. in tantum
laudandum, in quan-
tum intelligi virtus po-
tuit, 14: 4
quantus, 134: 15 | 19:
131: 10
quarta, 87: 10 | 104:
5
quarta, 104: 1
quarto, *abl.* 40: 7
quartum, 21: 7
quartus, 17: 12
quarum, 4: 1 | 63: 22 |
59: 5
quas, 51: 4 | 26: 15, 16 |
18: 8 | 20: 19 | 63: 22 |
66: 12 | 74: 10 | 87:
23 | 100: 1 | 111: 12 |
130: 1 | 140: 2 | 148:
10
qualem, 11: 7
quasi, 45: 22 | 119: 7 |
147: 22
quatenus, 92: 14 | 133:
15

quateret metus animum,
138: 21
quater, 11: 11 | 13: 12 |
17: 9, 11 | 16: 2 |
57: 13 | 60: 22 | 64:
8 | 69: 10 | 112: 12 |
126: 19
quatuordecim, 132: 7
que, 2: 18 | 4: 13, 5
10, 13 | 5: 1, 5 | 7:
4, 8, 9, 11, 12, 13
14, 15 | 9: 5, 7 | 10:
12, 14 | 11: 1, 3
12, 14 | 12: 5 | 13:
2, 5, 11 | 14: 2, 8
9, 11 | 15: 8, 9, 11
15 | 16: 8, 10, 14
18, 19 | 17: 7, 8
16, 23, 24 | 18: 6
8 | 19: 5, 6, 7, 8
19, 20 | 20: 3, 6, 9
12 | 21: 2, 4, 8, 9
16, 17 | 22: 1, 10
12 | 23: 5, 10 | 24:
6 | 25: 3, 7, 8, 13
14 *bu* | 26: 5, 6, 13
17, 18, 19, 23 | 27:
1, 5 | 28: 3, 9 | 29:
21 | 30: 3, 4, 5, 10 |
31: 8, 5, 6, 7, 8
9, 12, 21 | 36: 1
11 | 37: 4, 7, 11
16, 20 | 38: 2, 12 |
39: 1, 2, 3, 5, 7
9, 12, 18, 23 *bu* |
40: 1, 10, 17, 19
23 | 41: 7, 19, 20
24 | 42: 12 | 43: 4
13, 26 | 44: 1, 7, 8
11, 12, 14 | 45: 3
9, 14, 17 | 46: 3
5, 7, 9, 10, 13, 15
23, 26 | 47: 7, 10
13, 15 | 48: 6, 10
11, 12, 13, 14, 15, 19 |
49: 9, 11, 16 *bu* |
50: 3, 6, 11, 18, 19
30 | 51: 1, 6, 14, 15
16 | 52: 1, 8, 18
20 | 53: 2, 5, 6, 9
14, 16, 17, 24, 25 |
54: 6, 12, 19 | 55:
11, 13, 16, 17, 23 |
56: 1, 15 | 57: 1
10, 16 | 58: 4, 8
33 | 59: 12, 13, 15
23, 25 | 60: 5, 8
16 | 61: 1, 10, 12
13, 21 | 62: 2, 5, 8
9, 18, 19, 20, 21
23 | 63: 1, 2, 4, 7
8, 12, 21 | 64: 1, 6
11, 16, 21 | 65: 1
2, 9, 12, 20 | 67: 1
6 | 68: 6, 7, 9, 12
24, 25, 26 | 69: 1

7, 11, 13, 15, 17,
18 | 70: 4, 6, 13, 21 |
71: 2, 3, 20 | 72:
8, 13, 16 | 74: 1, 12 |
75: 4, 9 | 76: 1, 3
12, 15, 17, 24 | 77:
12, 14, 15, 19 | 78:
11, 12, 16, 17, 20
21 | 79: 9, 11 *bu* |
80: 8, 18 | 81: 2, 4
14, 21, 22 | 82: 3
11, 12, 18, 21, 23
23 | 83: 11 | 84: 11 |
85: 1, 11, 14, 17 |
86: 2, 7, 11, 14, 17
23 | 87: 2, 3, 7, 13
22, 23, 24 | 88: 3 |
89: 8, 14, 17, 25
29, 30 | 90: 2, 3
12, 18, 24 *bu* | 91:
1, 5, 9, 10, 16, 19
20, 24, 25 | 92: 1, 4
9, 13, 17 | 93: 1, 8
13, 18, 20, 22 | 94:
2, 9, 13, 20 | 95: 5
11, 29 | 96: 1, 3, 7
10, 13, 17, 18 | 97:
25 | 97: 1, 3, 15, 18
98: 1, 8, 12, 14, 15
21 | 99: 4, 8, 11
14, 15, 16, 18 | 100:
1, 5, 7, 8, 10, 15
17, 19 | 101: 1, 4
6, 17 | 102: 1, 9, 12
13, 14, 19, 21, 23
20 | 103: 1, 8, 15
16 | 104: 2, 6, 8, 9
15, 17, 18 | 105: 1
106: 7, 12 | 107: 1
10, 13, 14 | 108: 14 |
109: 2, 6, 8 | 110:
9, 10, 18 | 111: 1
4, 6, 8, 12, 16, 17
112: 1, 3, 9, 13
23 | 113: 1, 5, 7
14, 22 | 114: 3, 14
15, 17, 21 *bu* | 115:
1, 17, 21 *bu* | 116:
1, 2, 9, 12, 21 | 117:
4, 5, 8, 10, 17, 19
118: 5, 7, 13, 15 *bu* |
119 | 119: 1, 7, 9 |
120: 2, 3, 23 | 121:
13, 14, 15 | 122: 3
6, 17 | 123: 10, 12
84 | 124: 6, 16 | 125:
5, 13, 15, 16 | 126:
5, 13, 16, 17, 18 |
127: 12 | 128: 3, 19 |
129: 2, 4 | 130: 6
13 | 131: 1, 2, 16
17 | 132: 2, 6, 9
11, 13, 18, 24 | 133:
2, 16 | 134: 3 *bu*, 9
12, 18, 16, 20 | 135: 10
136: 1, 7, 24 | 137:

7, 30, 32, 14, 20
21 | 138: 1, 2, 3, 5
7, 13, 21 | 139: 7
11, 16, 19, 20, 24
25 | 140: 4, 7, 11
14, 15, 17, 18, 23
141: 3, 4, 10, 11
17, 23 | 142: 2, 4
8, 11, 12, 16, 19 |
143: 1, 5, 10 | 144:
1, 2, 7, 8, 14 | 145:
1, 9, 12, 19 | 146:
3, 9, 11, 12, 14, 20 |
147: 1, 4, 10, 15
20 | 148: 1, 4, 8, 11
20 | 149: 1, 2, 4, 5
6, 12 | 150: 10 | 151: 3, 6
152: 1, 15 | 153: 17
quem, 82: 15 | 97: 17
81: 2, 9 | 97: 13
25 | 98: 8 | 101: 21 |
35: 6, 12 | 34: 10
13: 4, 5 | 38: 16
46: 19 | 50: 18 | 55:
20 | 59: 5 | 58: 22 |
60: 17 | 62: 11 | 69:
17, 18 | 66: 19 | 70:
19 | 71: 7 | 75: 2 |
84: 10, 14 | 85: 13
87: 9 | 94: 16 | 95: 16
96: 13 | 98: 16 | 99:
6 | 107: 20, 23 | 111:
10 | 112: 20 | 113:
24 | 115: 4 | 117: 5 |
118: 6 | 119: 2 | 120:
1, 8, 20 | 121: 3, 21
126: 18 | 131: 4 | 134:
7 | 135: 16 | 136: 4
138: 18 | 139: 14
141: 3. quem *aliquem*,
16: 11
quemlibet, 59: 17. quem-
quam, 8, 3 | 34: 2 |
16: 16 | 60: 10 | 117:
12 | 143: 12. quemque,
61: 6
quemadmodum, 24: 6 |
39: 13
querens, 67: 12
queri, 149: 15
qui, *sing.* 2: 11 | 4: 7 |
7: 13 | 8: 2 | 10: 13
12 | 11: 5 | 14: 3, 5
12 | 15: 5 | 16: 9
12 | 17: 17 | 17: 14
23 | 25: 16 | 30: 7
81 | 31: 20 | 32: 13
33 | 30: 13 | 34: 8
17, 19 | 36: 6 | 37:
1, 14 | 39: 17 | 40:
20 | 41: 10 | 43: 11
22 | 44: 11, 19 | 46:
21 | 47: 18 | 48: 5
49: 8, 17, 20, 23
50: 22 | 51: 4, 19
53: 7 | 54: 7, 17
55: 12 | 56: 1 | 57:

2, 19 59: 21 60: 2	24 51: 12 79: 5, 14	quingagesimo, 32: 19.	38: 4 71: 3 82: 17
32: 13 61: 7, 8, 30:	82: 6 95: 7 102: 7	quingagesimum, <i>num.</i>	80: 13 91: 11 97: 8
63: 5 45: 13 67: 16	14 115: 1 142: 19.	58: 9.	16, 17 107: 20 109: 2
16 48: 2, 3, 18 69: 7		quingaginta, 8: 7 12: 1	2 172: 25 140: 28
7 73: 6, 12 73: 4.		1 18: 23 20: 8 23: 4, 8 32: 11 35: 17	141: 1, 5, 8 142: 5, 13
7 75: 13 78: 2, 5.		38: 2 40: 8 64: 16.	15 145: 1, 4, <i>aliquis</i> , 50: 9 136: 8.
10 10: 12 81: 69:		65: 12 70: 25 111: 14	quinguenarius, 2: 7 31: 1
87: 13 88: 18 89: 1, 18 90: 19 91: 15		112: 7 113: 23 121: 12.	1 32: 3 41: 26 45: 5
4, 8 93: 9 94: 15		quingue, 9: 9 10: 9	12 45: 19 60: 11
95: 10 96: 2 97: 10 99: 2, 8, 18		33: 3 48: 7 82: 23	72: 4 107: 22 132: 19.
100: 13 102: 15 104: 4, 17 106: 8 107: 6, 17 109: 8 114: 2		85: 1 127: 13 131: 6 136: 12.	quique, 4: 9 23 55: 13
4, 14 115: 13 117: 13 118: 1, 4 122: 6		quinguenium, 21: 13.	75: 7 112: 26 122: 2
6 123: 8 124: 10		quingennium, 7: 1 5 81: 10 112: 3.	16 132: 20 134: 8.
127: 8, 9 129: 6		quint, <i>gen.</i> 116: 10.	quifquis, 26: 10 78: 7
130: 9, 10 131: 12, 20 132: 15 136: 4		Quinte Catule, 59: 1.	98: 18 133: 1.
137: 5, 23 138: 4.		Quinti Catuli, 58: 18.	quo, 5: 18, 10 6: 5 8: 8.
23 139: 18 140: 9, 13, 20 143: 16		Macedonici, 33: 13.	7 91: 13 12: 2, 11
144: 8, 12 145: 11		Pompeii, 46: 16 111: 21.	14: 12 15: 16 18: 12
149: 8, <i>pfer.</i> 5, 9, 12		quinto, 40: 10 32: 1	20: 12 21: 7, 19 26: 7
8: 11 9: 3 10: 4		21.	24 29: 10 31: 14
12: 7 13: 1 14: 19		quinto decimo, anno, 5: 1.	32 30: 14 31: 15
17: 1 10: 15 14: 24 35: 12 38: 11		Quinto Carulo, 69: 18	35 37: 15 40: 15, 16
44: 10 45: 13 46: 2		76: 15, Metello, 60: 20. Pedito, 50: 6. Servilio, 81: 21.	45 10: 44 14: 45
2 50: 10 54: 7		quintum, 21: 6.	11 47: 12 50: 10
55: 14 55: 16 59: 16 60: 16 75: 4.		Quintum Metellum, 38: 14.	51 20: 53: 23 54: 2
11, 12 76: 16 77: 25 78: 4 80: 15		Quintus Carulus, 49: 14 70: 2. Horrensus, 44: 1. Julius Polthumus, 135: 15. Lutatius Catulus, 40: 11. Metellus, 16: 12 43: 10.	53, 18 55: 6 58: 10
82: 20 83: 17 88: 10 89: 10 91: 19		Pompeius, 44: 16 48: 22.	59: 15 60: 18 61: 16
93 20 94: 13 97: 5, 23 98: 28 97: 13 99: 14 107: 23		quippe, 2: 20 4: 2 9: 1 16: 6, 12 19: 4	68: 6, 11, 21 69: 12
208: 15 112: 14		28: 2 29: 6, 12 32: 4 35: 7, 23 59: 11	71: 4 74: 17 75: 5
132: 5, 6 137: 6, 7 139: 12, 22, 25		40: 25 42: 10, 12	77: 15 79: 12 81: 14
140: 2 144: 8 147: 11, 13, 15.		42: 11, 12 45: 17	82: 14 91: 15, 21
qui, <i>quod</i> , 32: 9.		47: 5 53: 7 55: 2	94: 7 96: 13 98: 18
quis, 10: 14 17: 19.		62: 11 64: 14, 18	99: 10, 12 103: 4
20 61: 21 63: 8		65: 18, 16 67: 12 69: 2, 5 70: 22 72: 8	106: 11 107: 11, 19
92: 19 103: 7 104: 13 107: 18 128: 16.		75: 8 81: 14, 18 83: 5 87: 27 92: 11 96: 5, 25 98: 16 100: 10	110: 4 112: 25 114: 2
quibus, 4: 8 5: 11 6: 7 11: 4 12: 31 40: 1		101: 6, 15 102: 15	110: 17 11 120: 8
10 45: 14 51: 5 52: 4 54: 20 60: 10 70: 13 78: 8, 10 89: 19 93: 23 104: 2, 8 131: 7 136: 14, 9, 14 139: 19 140: 10 141: 5 144: 15		103: 23 104: 23	122: 12 131: 20 137: 8
146: 7 147: 14 148: 7, 20.		109: 15 112: 14, 26	81 140: 5 142: 18
quibuscumque, 122: 5 <i>6iv</i> 121: 16 135: 17 138: 16.		115: 4, 19 117: 7	143: 10 144: 11.
quicquam, 43: 10 49: 1		118: 16 121: 2 122: 6 123: 17 124: 17	quod, 8: 11, 8 70: 9
		141: 8. quin, <i>aliquis</i> , 43: 11. quin etiam, 46: 6 144: 4. quin factis, 35: 6. quin, <i>num.</i> 34: 6 128: 19. non temperavi animum, quin, 61: 4.	98: 3 99: 5 103: 7
		Quintilius, 137: 16.	quominus, 78: 23
		Quintilius, 95: 14 136: 16.	146: 8. nihil habuit in mora quominus, 78: 15. quo magis, 66: 16.
		Quintio Fabio, 21: 6.	quod, 9: 23 10: 23
		Martio, 23: 8.	12 17: 18 22: 16
		Quintus Crispinus, 119: 5.	26: 17, 19, 22 28: 11 31: 8, 12 34: 2
		quindecim, 18: 15.	2 35: 16 36: 10 41: 14 43: 16 44: 9 49: 7
		quingenti, 81: 9.	54 55: 17 57: 16
			60: 14 61: 22 65: 7
			17 67: 18 68: 1 69: 1
			71 72: 17 61 80: 13
			81: 1, 5, 12, 19 82: 6, 10 83: 14 89: 28
			91: 6 97: 12 98: 7
			101: 8 102: 2, 26
			103: 9 108: 14 110: 4
			9 112: 12, 18 113: 2

17 | 116: 19 | 117: 14;
20 | 116: 20, 22 | 118:
17 | 119: 18 | 120: 6 |
124: 8 | 125: 19 | 126:
20 | 132: 13 | 133: 10,
21 | 135: 10 | 137: 11;
138: 1 | 139: 4 |
142: 1 | 146: 11 | 147:
5, 12, 20 | 150: 3;

quod, 211 | 25: 13 | 126: 8 |
14: 18 | 24: 4 | 34: 12 |
35: 18 | 38: 13 | 42: 3 |
43: 13 | 51: 13 | 59: 4;
5 | 64: 12 | 70: 17 | 71:
17 | 72: 14 | 82: 13 | 83:
7 | 90: 17 | 92: 17 | 93:
6 | 99: 13 | 113: 18 |
126: 23 | 135: 18 | 136:
11 | 137: 14 | 141: 6;
16, 17;

quodam, 120: 16;
quodam, 29: 9 | 41:
23;

quoque, *adv.* 20: 21 | 52:
6 | *conj.* 13: 11 | 17:
3 | 34: 17 | 35: 5 | 46:
1 | 40: 18 | 45: 13 | 49:
21 | 56: 17 | 57: 3 | 70:
13 | 74: 11 | 75: 12 |
97: 13 | 99: 7 | 108:
17 | 116: 24 | 115: 6 |
124: 12 | 126: 13 | 128:
13 | 139: 18 | 141: 10 |
135: 20, 23 | 141: 6 |
145: 6 | 149: 7;

quorum, 3: 11 | 4, 3 | 32:
9 | 37: 6 | 43: 1 | 47:
22 | 52: 8 | 57: 16 | 58:
35 | 61: 9 | 73: 12 | 79:
4 | 81: 14 | 83: 7 | 87:
3 | 149: 16 | 151: 4;
quorum uterque erat,
90: 13;

quos, 16: 13 | 25: 1 | 26:
10 | 34: 16 | 40: 6 | 45:
9 | 46: 11 | 49: 9, 13 |
62: 8 | 63: 26 | 69: 4 |
80: 3 | 81: 9 | 89: 14;
93: 126 | 96: 4 | 107: 19;
113: 11 | 125: 12, 15;
126: 8, 15 | 132: 22 |
135: 21 | 139: 17 | 146:
6;

quosdam, 6: 6 | 22: 33 |
26: 1;

quot, 67: 9 | 116: 12;
quotidianis, 87: 3 | 100:
20;

quotidiano ausu majus,
149: 3;

quotidie, 106: 1;
quoties, 68: 37 | 148:
10;

R.

RAbie, 142: 2. rabie
continua lacerabat
Antonium, 89: 21;

Rabirius, 63: 1;
rapere, 102: 18;
rapinarum, 105: 3;

rapina, 59: 19;
raptis ex urbe gladiis, 57:
14;

raptio urebatur ad se tuen-
dum, 96: 20;
sine rapto vivendi, 59:
18;

raptores libertatis, 54:
1;
raptus Sabinarum, 13: 6;
rapuit se precipiti fuga
ad Antonium, 107:
18;

rapuit locum Cicetoni, &
arctem senilem, & vi-
tan, 91: 1;

rapuit fatuam iniquitas
confulem, 116: 19;
tarissima vindicta, 133:
16;

ratio, 56: 13 | 58: 14 | 146:
4;

ratio argento, 82: 2;
ratio, 6: 1 | 59: 17;

ratione, 14: 12 | 24: 3 |
126: 3 | 143: 1; ratio-
nem redditi consiliorum,
77: 19;

rationem, 61: 22. habere
crasiam, 57: 8;

rationis, 59: 17;
ratus, 40: 4 | 77: 11;

Ratidius, 40: 11;
re, 50: 12 | 57: 11 | 69:
3 | 135: 23 | 144: 15;

republica, 17: 7, 9 |
49: 12, 19 | 71: 15 | 72:
8 | 76: 6, 16 | 77: 3 |
82: 6 | 92: 6, 17 | 103:
15;

rebat, 78: 13;
rebellandi, 50: 9;

rebellare, 16: 15;
rebellaveram, 118: 5;

rebellavit, 118: 11;
rebellione, 130: 11;

rebellis, 111: 7;
rebus, 34: 6 | 40: 10 | 61:
17 | 77: 17 | 97: 10 |
98: 14 | 113: 5 | 115:
15 | 131: 15 | 141: 10;

recedentem aciem, 82:
12;

recedit, 26: 19;
recens transfuga, 105: 8;

recensamus singula, 147:
23;

recepit in affinitatem,
119: 5. se us altiora lo-
ca, 94: 13;

recepit saluum impe-
ratorem, 123: 20;

recepisset se ex fuga in,
94: 19;

recepit capivos, 50: 20;
certum imperii jugum,
64: 11. domitorem Ger-
manie, 141: 1. militem
victorem, 33: 7. se io
Italiam, 96: 24;

recepta Armenia, 141: 8;
recepta tenuem in trami-
tem exempla, 111: 9;

receptas nationes, 124: 3;
receptam uxorem in na-
vem, 80: 16;

recepti Cherusci, 123: 5;
in beneficium, 47: 10;
in civitatem, 20: 7, 9;
11;

receptum mare in terras,
60: 17. nihil à Poni-
peianis, 77: 2;

receptus, *adv.* 112 | 47:
19 | 72: 5. receptus est
militibus, 88: 22;

recessit metus, 17: 23;
non recessum vestigio,
82: 14;

recessus maris, *acc.* 59:
12;

recipere, 29: 8. recipere
conditio mortalis simile
non, 43: 122: 13;

recipere Athenas, 50:
7. loquias aquo animo,
41: 11;

recipiebat conditiones a
quo animo, 76: 11;

recipiendo, *adv.* 49: 1. ge-
runt, 44: 9;

recipiendus illi honor, 142:
11;

recipiens fugitivos in nu-
merum exercitus sui,
96: 18;

recipi in jus civitatis, 43:
3;

recipit hae enarranda mo-
dus hic scriptum, 79:
12. recipit hominum
mediocritas, 149: 14;

recipit in societatem
coaliti, 137: 25. quan-
tas recipit conditio
mortalis virtutes, 29:
19. quantas recipit vir-
tutes natura mortalis,
116: 13;

recipi operis materia, 110:
6;

reconciliandâ gratiâ, 56:
22;

reconciliari sibi optanti-
bus, 74: 13;

recondatione, 120: 5;

recta, *ment.* 56: 18 | 164:
21 | 145: 16;

recte, 61: 20 | 116: 8 |
145: 15 | 146: 12 | 149:
3;

rectis, 38: 5;

rectissima, *ment.* 45: 23 |
145: 5;

rectus dectatus est, 51:
10;

rectus, 135: 12;
recuperandi impetii, 3:
11;

recutras ad, 32: 20;
recutendo, 229: 7;

recutans, 142: 10;
recuta sic, 121: 110;

recutere principatum, 143:
5;

redacta in formam prae-
dictæ, 71: 2. io for-
mulam provinciam, 64:
2. in potestatem, 60:
21 | 63: 20, 22 | 114:
23;

redactum imperium ad
formam Romanæ disci-
pline, 126: 11. ad pi-
ritimum modum, 110:
13;

reddat operi sua forma,
76: 14. virtutum lucio
testimonium, 139: 17;

reddenda ei ratio cur, 6:
1;

reddere responsum, 15:
10;

redderem testimonium,
91: 5;

redderetur epistolæ, 69:
3;

redderet ultimum speci-
um, 41: 18;

reddiderat præfida repu-
blicæ, 121: 2;

reddidit coelo caelestem a-
nimam, 142: 13. pa-
cem, 145: 117;
10. spiritum, 49: 12 |
103: 13. spiritum pa-
trio, 62: 15;

reddidit consilio confilio-
rum, 77: 19;

reddidit civitati iustitia
equitas, 145: 13;

reddidit reditus uberior,
103: 2;

reddidit litteris, 45: 10;
reddidit carlo patrem,
143: 6;

reddidit concivii judi-
cium hiltioni, 55:
10;

D d ij

redditorum, 19: 13.
 redegit in formulam provincie, 64: 10. in primum pacis modum, 117: 9.
 redemptus pecunia, 68: 21.
 redierat in, 99: 22.
 redigeret in formam provincie, 117: 11.
 rediit, 46: 9-10, 66: 10. animus partibus Pompeianis, 87: 24. cultus agris, 110: 15.
 redimet morte defici crimina, 108: 12.
 redimitus caput atundine, 105: 1. hederis, 104: 17.
 reditu, 43: 15 | 49: 3 | 92: 4.
 reditum, 66: 14 | 72: 4 | 99: 15 | 110: 9.
 reditus, *nom. sing.* 66: 17. *gen.* 65: 13, *nom. plur.* 103: 11, 2.
 reducitur, 114: 6.
 reduxit in, 113: 17 | 125: 18.
 refecta vires, 44: 11.
 referatur, 68: 19 | 91: 23.
 refertus, 99: 9.
 refero, 43: 20.
 referre clientelis ager, 56: 1.
 referunt, 16: 20.
 reformidant, 58: 16.
 reformida vires, 22: 6.
 reformendas ex itinere vires, 132: 15.
 refragabatur ne, 67: 114.
 refrigeratus ab Antonio, 105: 3.
 refugere in, 54: 2.
 refugientium, 125: 2.
 refugiens, 125: 11.
 refugisset, 121: 7.
 refult spes liberorum parentibus, 121: 17.
 regalis potentie, 33: 15 | 34: 11.
 regem, 31: 14 | 39: 17 | 80: 15 | 112: 10 | 119: 16 | 141: 9.
 regibat exercitum, 107: 3.
 regibatur auctoritate, 81: 24. imperio Germanici exercitus, 144: 11.
 Regem, 9: 12 | 16: 14-15 | 15: 18 | 39: 17 | 63: 8 | 80: 10 | 103: 14 | 104: 12 | 120: 6.
 regeret illa, 129: 6.
 regit, 105: 14.

regeffisset pecuniam in ararium, 113: 9.
 regi, *dat.* 63: 18.
 regia veste, 4: 4.
 regia stirpis, 16: 110 | 31: 15.
 regiam cogitationem, 15: 11. vim, 126: 6.
 regibus, 3: 13 | 10: 3 | 64: 13 | 65: 6 | 68: 20.
 regi generis, 9: 6, 12.
 regimen clavis, 107: 1.
 tegina, *freq.* 104: 13 | 106: 9 | 107: 5 | 108: 4, 9.
 regio, *subst.* 52: 17 | 78: 9.
 regione, 5: 9 | 128: 17 | 134: 12.
 regionem, 5: 6 | 127: 4.
 regiones, 43: 1 | 103: 14.
 regioni, 127: 7.
 regionibus, 43: 6.
 regionis, 7: 8 | 98: 15.
 regionum acies, 131: 9.
 regis, *gen.* 10: 17 | 11: 13 | 15: 1 | 63: 24 | 65: 9 | 81: 14 | 100: 5.
 regium inique, 83: 14 | 141: 9.
 regnabat, 80: 12.
 regnare, 117: 7.
 regnarent, 3: 3.
 regnare, 3: 3.
 regnare, 3: 3.
 regnavit, 2: 11.
 regni, 2: 7 | 9: 4 | 16: 12 | 92: 14 | 127: 18.
 regno, 72: 10.
 regnum, 9: 13 | 63: 12 | 114: 13.
 regredi Romam, 120: 11.
 regressus iustitiam, 132: 12.
 in, 82: 19.
 regulæ propositi operis, *dat.* 4: 1.
 Regulus, 64: 7.
 Regum, 3: 3 | 59: 24 | 66: 11 | 78: 11.
 rei, 19: 18 | 20: 1 | 35: 14 | 91: 24. frumentis, 114: 17. militaris & maritimæ, 101: 1.
 republicæ, 14: 6 | 32: 7, 12 | 43: 14 | 49: 10 | 58: 21 | 73: 12 | 74: 19 | 75: 1 | 77: 5 | 79: 10 | 86: 10 | 87: 30 | 90: 24 | 95: 23 | 99: 17 | 101: 3 | 104: 12 | 109: 8 | 110: 9, 14 | 111: 6 | 114: 8 | 115: 11 | 117: 20 | 120: 18 | 121: 12 | 122: 3 | 146: 11.
 rejecto super caput brachio, 94: 20.

rejectus tempestate in, 2: 3.
 reis, 69: 13.
 relatum exemplum, 85: 2.
 relegat invidiam fortunæ in auctorem, 89: 17.
 relegata in insulam Julia, 119: 9. in illum potentia invidiæ, 70: 18.
 relegavit Catoem à Republica, 72: 1.
 relata, *nom. fam.* 31: 14, 15 | 65: 120.
 relicta, 77: 12.
 relicto, 85: 13.
 relicto, *nom.* 77: 1.
 relicto, 41: 17 | 138: 8.
 relicto manibus, 29: 8.
 religione, 145: 10.
 religioni templi se supplicem credit, 14: 11.
 religionis, 51: 19.
 religiosissima facta, 71: 9.
 relinquebat, 34: 6.
 relinquemus in medio, 76: 9.
 relinquens, 26: 23 | 139: 8.
 relinqueret eum exercitu, 89: 12.
 relinqueret, 128: 5.
 relinqueret, 105: 10.
 relinqueret, 130: 11.
 relinqueretur, 91: 16.
 reliqua, *nom.* 69: 16 | 141: 5. reliqua belli, 141: 19.
 reliquere, 25: 4.
 reliquerat, 57: 12 | 143: 9.
 reliquæ belli, 44: 14.
 reliquias legionum, 73: 15. prædonum, 59: 15.
 reliquis belli, 133: 18.
 reliquit, 17: 10 | 118: 18 | 131: 12 | 137: 5.
 reluctatus, 120: 25.
 rem, 24: 12 | 132: 24. erroris maximi & multo discrepantem auctorum opinionibus, 11: 1.
 operis immanis, 93: 23. timoris perpetui præcipueque, 149: 12.
 rempublicam, 16: 1 | 30: 12, 15 | 40: 14, 17 | 44: 12 | 53: 23 | 55: 7 | 60: 9 | 86: 24 | 88: 4 | 95: 5 | 114: 16 | 144: 4, 8.
 remanere, 142: 6.
 remaneret, 94: 6.
 remigem, 101: 1.
 remiges, 107: 4.

remigi, 100: 15.
 remissus, 132: 21.
 remissa, *nom.* 112: 12.
 remissa provincia, 129: 12.
 remissi ad, 78: 8.
 remittere nihil aliis, sibi omnia ignoscere, 59: 9.
 remitti ex negotio aliquid posset, 109: 13.
 remotissimo angulo, 120: 20.
 remoto à mari loco, 59: 15. metu Carthaginis, 28: 1.
 rentur, 8: 6.
 renunciantur, 123: 17. reor, 113: 18.
 reparatur vires exercitus, 65: 6.
 repellendis hostibus, 40: 1.
 repensasse bona malis, 40: 14.
 repensata est voluptas damno, 47: 19.
 repensurum aut caput, 34: 14.
 repensat, 93: 26.
 reperiebatur, 74: 13.
 reperimus, 81: 5.
 reperiet, 16: 11.
 reperio, 26: 15.
 reperirentur, 32: 14.
 reperit, 127: 11.
 reperisset, 77: 18.
 reperit, 96: 25.
 reperit, 32: 13 | 54: 4.
 reperas rudis & aspera, 25: 12.
 repetens, 33: 16.
 repetundarum Macedoniae damnatus, 16: 1.
 lege interrogatum, 40: 1.
 replebat Provincias colonis, 34: 4.
 repleverat animos oculo. que populi spectaculis, 118: 13. partium Ixitiæ, 121: 4.
 replevit urbem spectaculis, 82: 23.
 reponant in numero fiduciam victoriæ, 132: 21.
 reponenda in uno omnia, 58: 22.
 reponeret in se nihil, 130: 16.
 representavit orbi terrarum, &c. 110: 10.
 repudiaret ejus filiam, 68: 4.
 repugnans naturæ per om-

112. 93: 25.
repugnante, 90: 14 | 13: 7.
repugnasset, 110: 21.
repugnaretur, 84: 12.
repulsi dicituram, 110: 22.
repulsi metu externo, 51: 16.
repulsum iuligne regium, 81: 14.
repulsi a, 88: 18.
requisito, 26: 14.
retum, 10: 2. 8 | 19: 20 | 46: 10 | 57: 10 | 68: 7 | 71: 18 | 76: 12 | 85: 3 | 91: 25 | 97: 17 | 102: 22 | 104: 24 | 109: 11 | 110: 16 | 120: 4 | 124: 15 | 17: 140: 2 | 141: 14 | 148: 10.
retum militarium, 56: 19.
retum naturæ corp., 91: 6.
res, *sing.*, 99: 15 | 100: 6 | 109: 11 | 118: 13. *plur.*, 51: 10 | 59: 12 | 72: 18 | 110: 13 | 140: 14. res gestæ, 75: 6. res familiaris, 92: 1 | 112: 12 | 113: 12.
republica, 12: 6 | 127: 1 | 41: 21 | 48: 1 | 39: 7 | 143: 14.
republicæ fœdus, 112: 2.
resistendi, *ger.*, 126: 14.
resistendum, *gerund.*, 87: 5.
resolutus in sua initia Augustus, 142: 11.
respettione sine fine Cæsarem, 125: 14.
respiravit acies, 54: 3.
respondente cultu triumphiferum magnitudinis, 148: 9.
respondere fœci speculis potuerit, 121: 20.
respondisset, 4: 3.
respondit, 12: 17. respondit fortuna, 11: 22. respondit fœci consuetudinis, 14: 11.
respondit, *subst. acc.*, 15: 10.
restinxit iulium resurrexerunt belli, 109: 20.
restitit, 22: 16.
restitutibus procumbentem rempublicam, 44: 12.
restituatur in paterna bona Pompeium, 96: 16.
restituere primum senatus decus, 40: 24.
restitutit loca Equitibus, 59: 10. munera abiam.

pra igni, 149: 8. patrem, 43: 14. reipublicæ Titium, 99: 17. tribuniciam potestatem, 55: 11.
restituatur domus, 73: 6 | libertas, 45: 15. vis legibus, 110: 12.
restituatur monumenta, 70: 3.
restituatur acies, 82: 16. provinciarum populo, 63: 22. urbes, 145: 22.
restitutum ius, 70: 25.
restitutus dignitati patriciæ, 72: 3.
resurrexerunt belli, 109: 19.
resurrexisset urbem, 112: 10.
retentia in potestate Venetia, 98: 14.
retenturi ea, 58: 16.
retentus ab his, 68: 11.
retinebat, 45: 17.
retinendis, 53: 18.
retinens, 47: 20 | 66: 19.
retinens, 15: 15.
retinere, 73: 10 | 89: 18.
retulit provinciam, 77: 9.
retinet dignitatem, 80: 19.
retinebat, 16: 1.
retinuit in potestate populi, 73: 17.
retuli, 133: 12.
retulimus, 150: 1.
retulisset, *a. refers*, 95: 24.
retulit, 44: 2 | 72: 13. plenam gratiam ejus pietati, 44: 13.
revocatus ad mare, 69: 3. in Italiam, 51: 10.
reversum, *maffe*, 115: 12.
reversus, 121: 10 | 139: 18 | 48: 26 | 104: 6 | 104: 11 | 114: 6 | 121: 3 | 140: 15.
reversus in, 110: 3 | 125: 14.
revertamur ad, 66: 4.
revertendum ad, 93: 2.
revertens ex, 96: 2. in, 120: 22.
revertisset in, 83: 6 | 109: 10. è foto, 4: 114.
revertit in, 66: 13 | 77: 19.
revertitur, 139: 17.
revertens, 122: 16.
revertit, 75: 11.
revocata in forum fides, 145: 11. pax, 110: 11.
reipublicæ primum fortis,

110: 15.
revocati, *plur.*, 129: 1. ad ius dignitatis, 70: 25.
revocatum ex, 96: 14.
revocaverunt, 42: 8.
revocavit, 142: 16. de exilio, 48: 2.
revolat Cæsar ad, 139: 9.
revolvit ad patrem, 142: 7.
reus actus incesti, 71: 8.
rex, 2: 2 | 4: 1 | 13: 13 | 15: 6 | 45: 5 | 67: 7 | 73: 14 | 81: 19 | 106: 6 | 114: 24 | 111: 6.
Rhaicopolim, 147: 23.
Rhennatolecæ, 131: 8.
Rheno, 124: 10.
Rhenum, 16: 11 | 139: 4, 13.
Rhetia, 123: 1.
Rhetia, 66: 11.
Rhetorum, 141: 11.
Rhætos, 115: 5.
Rhodi, 118: 24.
Rhodi, 123: 11.
Rhodi, 45: 12.
Rhodo, 121: 4.
Rhodium, 93: 23.
ripi, 120: 16.
ripæ, *det.*, 125: 14.
ripam, 124: 18.
ritus, *gen.*, 7: 2.
ritæ, 75: 1.
ritam, 4: 6.
roboris, 112: 5.
rogante, 108: 5.
rogare non fuitur, quod cogere se putat posse, 102: 27.
Roma, 121: 16 | 122: 16.
Romæ, 17: 13 | 129: 14.
Romanæ, 12: 10 | 19: 22 | 39: 6 | 72: 13 | 86: 5 | 88: 15 | 120: 121.
Romanæ, *nem. form.*, 9: 10 | 15: 11 | 25: 12 | 54: 3 | 121: 11 | 137: 14. *nem.*, 112: 11.
Romanæ, 418: 10.
Romanæ, *genit.*, 42: 14 | 126: 11 | 128: 33 | 137: 21.
Romanam, 104: 5.
Romanarum, 97: 20.
Romani, *genit.*, 10: 8 | 18: 11 | 34: 13 | 18: 44: 7 | 47: 4 | 49: 20 | 50: 13 | 55: 10 | 60: 12 | 65: 6 | 68: 18 | 71: 9 | 73: 10 | 77: 10 | 79: 8 | 81: 8 | 86: 11 | 92: 11 | 93: 3 | 111: 16 | 112: 13 | 114: 23 | 115: 8 | 119: 19 | 122: 11.

15: 139: 20 | 142: 11 | 147: 4 | 151: 10 | 151: 11. *plur.*, 17: 19 | 43: 7 | 84: 4 | 110: 14 | 111: 14 | 128: 16.
Romanis, 11: 6 | 13: 12 | 12: 4 | 25: 11 | 43: 23 | 45: 8 | 53: 25 | 57: 11 | 71: 2 | 112: 4 | 126: 6 | 138: 10. 16.
Romano, 18: 7 | 31: 14 | 45: 17 | 53: 17 | 57: 2 | 18 | 61: 22 | 56: 4 | 79: 8 | 110: 12 | 111: 18.
Romanorum, 14: 13 | 18: 1, 12 | 48: 7 | 51: 8 | 57: 19 | 91: 7 | 102: 14 | 103: 5 | 129: 24.
Romanos, 7: 23 | 17: 17 | 42: 7 | 43: 1 | 45: 8 | 12: 10 | 12: 61: 23 | 126: 13 | 137: 26 | 138: 13.
Romanum, 10: 5 | 10: 15 | 51: 5 | 57: 6 | 61: 11 | 71: 12 | 111: 21 | 145: 10.
Romanus, 14: 2 | 40: 13 | 44: 3 | 48: 19 | 57: 4 | 124: 15 | 140: 17 | 149: 1.
Romulus, 12: 9, 13.
Rosius, 59: 10.
rostris, 17: 11 | 46: 14 | 83: 14 | 87: 15.
rostræ, *genit.*, 23: 15.
rotundatus orbis in colorem arcus, 86: 7.
Rubiconem, 77: 11.
rudem interbellum, 19: 15. rudem verbis strigorem, 37: 22.
rudis, 25: 112.
rudimentis militiæ, 148: 8.
rudis, *nem.*, 19: 11.
rudis studii, 96: 8.
Rufi Salvitiani, 99: 1.
Rufino, 44: 19. Cornelio, 21: 9.
Rufus Egnatius, 112: 9.
ruinâ publicâ occidere maluit, quàm se proceri, 112: 26.
ruinam, 106: 12 | 142: 8.
ruinarum, 47: 1.
ruinis, 62: 5.
rumpit propostâ hominum fortunâ, 127: 12.
rurpe conditiones pacis, 76: 11.
Rutilio, 42: 10.
Rutilium, 35: 12 | 418: 2.
Rutilius, 37: 19 | 44: 6.

127: 2.
securæ, 113: 25 | 148: 19.
securitas, 110: 15.
securitatem, 117: 10 | 137: 24.
securitatis, 117: 6 | 121: 15 | 147: 21.
securum, *mafc.*, 142: 7.
securus, *nom. plur.*, 4: 7 | 28: 9 | 35: 19 | 49: 5 | 66: 6 | 68: 20.
secuti, *plur.*, 101: 10. cur-
rum, 9: 20. exem-
plum, 87: 8.
secutum, *ment.*, 28: 11.
secutus, 67: 16. hostem,
79: 8. meliora de utili-
tiora, 106: 6.
sed, 4: 10 | 10: 14 | 31: 4 | 26: 15 | 28: 4, 12 | 29: 15 | 51: 13 | 7: 9, 17 | 34: 1 | 35: 9 | 16: 7 | 17: 17, 18 | 38: 11 | 41: 3, 17 | 45: 4 | 47: 6 | 48: 12 | 49: 1, 5 | 52: 2, 4 | 55: 14 | 56: 13 | 67: 3, 10 | 58: 13 | 12: 18, 21 | 59: 16 | 61: 4, 21 | 63: 10 | 19: 64: 6 | 65: 5, 15 | 66: 4 | 67: 23 | 72: 11 | 74: 16 | 76: 7 | 78: 18 | 22, 23 | 80: 5, 13 | 81: 12 | 82: 10 | 84: 5 | 86: 10, 17 | 87: 23 | 89: 20, 22 | 90: 15 | 91: 26 | 93: 5 | 96: 6, 24 | 99: 11 | 100: 17 | 101: 4, 14 | 102: 8 | 104: 13, 6, 13 | 105: 11, 14, 16 | 116: 6, 17 | 119: 3 | 120: 12 | 121: 1, 5 | 122: 12 | 123: 11 | 125: 11 | 126: 5 | 128: 13 | 132: 11 | 132: 8, 24 | 133: 18 | 135: 5, 12, 18, 23 | 136: 13 | 138: 12 | 139: 5 | 140: 22 | 141: 2, 5 | 144: 8 | 145: 10, 17, 21 | 146: 1 | 147: 22 | 151: 4.
sele, 59: 16.
sedem, 5: 2. sedem belli,
97: 4.
sedens, 133: 14.
sedentis, 83: 14.
sedes, *plur.*, 5: 4 | 7: 6.
sedibus, 125: 20 | 128: 10, 20.
seditione, 102: 125 | 145: 11, 14.
seditione, 47: 6 | 51: 18.
seditionem, 91: 5.

sedium, 126: 22.
Segetes, 138: 2.
segit providentia, 140: 4.
segniter, 93: 10 | 108: 31.
segnitiam, 187: 22.
segnitiam, 11: 2.
segnitiam, 34: 17 | 62: 10.
Sejanum, 147: 18, 19.
Sejanum, 145: 13.
Sejanus, 135: 24.
Seleuciam, 73: 31.
seinel, 111: 10 | 64: 13 | 67: 6 | 125: 16.
semetipia, *ment.*, 241: 9.
semetipia, 131: 15.
semetipio, 95: 29.
semetipsum, 86: 15.
semitoniam, 14: 4.
semitona legioe, 130: 12.
semitoniam legionibus,
102: 5.
Semiramide, 9: 3.
semitonium, *ment.*, 439: 6.
semonum, 124: 10.
semper, 7: 2 | 9: 4 | 19: 8, 9 | 26: 14 | 39: 2 | 41: 11 | 45: 17 | 50: 12 | 53: 6 | 60: 13 | 61: 23 | 66: 19 | 68: 15 | 83: 17 | 102: 11 | 104: 14, 23 | 109: 3 | 116: 23 | 118: 4 | 120: 19 | 132: 13 | 133: 13 | 135: 10 | 136: 2 | 138: 18 | 143: 17 | 146: 20 | 148: 4.
Semproio, 21: 18 | 12: 11. Longo, 111: 12.
Sopio, 21: 13.
Sempronius Gracchus,
119: 6.
senator, 38: 4 | 129: 9 | 148: 5.
senatori, 112: 19.
senatorie stirpis, 56: 4.
senatoribus, 129: 10.
senatorii ordinis, 93: 21.
senatorum, 55: 17 | 129: 4 | 143: 11.
senatus, 16: 7 | 30: 7 | 14: 4 | 41: 4 | 61: 14 | 72: 6, 7, 15 | 77: 19 | 84: 14 | 87: 6, 21 | 89: 24 | 92: 7 | 105: 8 | 121: 10 | 129: 3 | 142: 11.
senatus, 40: 24 | 59: 8 | 89: 7 | 120: 12 | 144: 5 | 145: 14.
senatus, 41: 5 | 57: 7 | 59: 8 | 147: 19.
senatus, *nom. sing.*, 14: 2 | 17: 21 | 30: 16 | 41: 9 | 62: 7 | 76: 24 |

87: 124 | 88: 12 | 96: 13 | 110: 17 | 112: 1 | 140: 16.
senatus, *gen.*, 30: 1 | 43: 14 | 47: 14 | 61: 16 | 65: 4 | 70: 3 | 72: 2 | 74: 21 | 77: 12 | 87: 11 | 88: 6 | 92: 3 | 112: 11 | 135: 1 | 142: 14 | 143: 1 | 147: 4.
senatus consulto, 58: 10 | 59: 8 | 87: 25.
senatore fortissimam, 39: 14.
senectis studium cum spe,
26: 22.
senex, 115: 14.
seni, *nom. plur.*, 44: 4.
senilem statem, 91: 2.
senior astate, 135: 3.
seniore, 17: 18.
seuicrat, 143: 13.
seuicrat, 147: 17.
seni beneficium, 133: 8.
seni feliciorum diem,
125: 13.
senibus, 8: 10. senibus,
semitoniam, 37: 21.
senisium, 142: 19 | 151: 6.
senis, 17: 25 | 150: 7.
senis terrarum orbis,
118: 9.
senis, 135: 19.
senisiam, 75: 1 | 112: 13.
senisiam, 62: 2. 10. sen-
isiam eius transtret,
62: 7.
sestibus, 145: 5.
sestibus rectissimum, 145: 5.
sestidium, *ment.*, 117: 11.
Senti, *gen.*, 213: 3.
Sento, 121: 11. Saturni-
no, 127: 5.
sentire, 32: 6.
Sentium Saturnionum, 99: 16 | 133: 8.
Sensius, 113: 6.
separata in alias civitates
corpora gentis, 27: 5.
separata alienis anima-
lia, 24: 7.
separaverunt semetipia ab
aliis, 24: 9.
separatur, 26: 5.
seperat mare praesidium
cladium, 78: 13.
septa agmine militum ju-
venitos, 124: 6.
septem, 2: 8 | 12: 13 | 18: 9 | 20: 4 | 22: 13 | 23: 4 | 38: 2 | 59: 21 | 89: 10 | 93: 18 | 98: 13 | 118: 4 | 121: 13 | 141: 7.
septemdecim, 22: 8,

seprentione, 145: 19.
seprentie, 52: 21 | 86: 28.
septimo, 74: 7.
septimum, *mafc.*, 49: 25 | 93: 18.
septimus decimus, 9: 14.
sepringentis, 12: 11.
sepringentis, 82: 12 | 76: 19 | 90: 7 | 121: 12 | 122: 12.
sepringentis, 91: 1.
sepio, *mafc.*, 24: 6.
septuaginta, 46: 85 | 142: 13.
septuaginta, 46: 2.
septuaginta, 2: 11 | 9: 1 | 125: 11 | 18: 19 | 48: 7 | 90: 7 | 126: 18 | 132: 7.
sepulta bella, 110: 11.
sepulta iustitia, equitas,
145: 12.
sepultis bellis, 112: 5.
sepultum bellum, 97: 16 | 149: 4.
sepultura honorata cor-
pora, 88: 9. honora-
tum caput, 139: 8.
sepulturam, 81: 8.
sequear, 94: 17.
sequebatur, 90: 2.
sequeudi consilium, 70: 14.
sequeus, 132: 15. fortis-
simam, 81: 26.
exercitum sequentem Ca-
saris auctoritatem ac de-
dem, 102: 7.
sequeutibus, 533: 3. dif-
cipulum, 133: 14.
sequeutium consilia, 93: 18. magnitudinem pa-
terni nominis, 82: 8.
sequeutem, 102: 15 | 144: 8.
sequeutem, 102: 15 | 144: 8.
sequeutem, 75: 4.
sequeutur paries Caesaris,
77: 6.
sequi, 26: 22 | 78: 7.
sequisur fidem, 125: 10.
sequisur, 43: 27. 1.
seis in malos poena, sed
aliqua, 146: 7. 1. fer-
eura, 72: 3.
Sergii Castillae, *gen.*, 61: 10. Galbe, *gen.*, 26: 7.
Sergius Galba, 37: 4.
series longa armorum la-
ceraverat, 111: 7. se-
ries fidat linum, 137: 13.
serissimos succcessores, 158: 4.
sermone barbarus, 96: 8.
serpentem abstrusum ter-
re, 148: 17.
Serrorianum, 75: 21.
Sectorio, 55: 19.

Seritorium, 32: 12 | 16: 1
 22 | 12: 12
 servanda dignitas, 108: 1
 18. pacis, 77: 1
 servati, 92: 1 | 95: 6 | 104: 2
 servasse, 95: 8
 servasset, 54: 4. servasset
 se in eum exitum, 82: 13
 servas immunes à, 145: 2
 21. servat memoriam
 beneficiorum, 80: 13
 servate, 131: 2
 servatus, 104: 1 | serva-
 tus regi honos impe-
 rii, 61: 18
 servavit, 108: 1 | 139: 20
 servemus iusto operi,
 quam, 38: 12: 1
 servet hoc opus formam
 suam, 116: 4
 servi, gen. 9: 10
 servientes necessitati, 50: 16
 servit artibus aut belli
 aut pacis, 19: 9
 servilla, 109: 13
 Servilli, plur. 54: 24. gen.
 Capronis, 28: 13
 Glaucis, 40: 16
 Servilio, 48: 22 | 81: 12
 13
 servis, 69: 13
 servitiz fugitivisque, 96: 17
 servitii pars quarta, 104: 9
 servitutum, 134: 1
 servium, 42: 12
 servo, dat. 34: 17
 servorum, 9: 14. servo-
 rum suorum servus,
 96: 10
 servos, 104: 23
 servus, 46: 10 | 96: 10
 sedentium, 15: 12 | 76: 8
 83: 4 | 167: 1 | 103: 12
 Setina, 20: 1
 seu, 32: 16. *see* 48: 20
 severam ultionem, 144: 10
 severissimarum legum, 9: 7
 severitas, 12: 16. iudicio-
 rum, 33: 12
 severitate, 102: 127 | 110: 17 | 133: 7 | 8 | 144: 14
 14. severitate facti, 33: 8
 severitatem, 38: 13
 severitatis latissimam vi-
 rum, 146: 18
 severum impetium, 33: 1
 sea, 18: 13 | 38: 13 | 53: 1
 13 | 16: 14

sexaginta, 9: 79 | 13: 7 | 18: 9 | 29: 20 | 48: 8
 21 | 37: 13 | 98: 7
 sexdecim, 145: 8
 sexcentis, 18: 9
 sexes, 83: 1. Mario fe-
 xies consule, *sexam*,
 23: 10
 sexti, 12: 8
 Sextus, plur. *form.* 23: 12
 Sextus, 40: 8
 Sextio Galvino, 23: 2
 sexto, 32: 10, 11 | 80: 8 | 142: 13
 sextum, *mostr.* 46: 13 | 147: 12
 Sextum Lucilium, 51: 1
 108: 16
 4. Pompeium, 56: 1
 108: 16
 sextus, 61: 40: 15. sex-
 tus Rufinus, 44: 18
 sextus decimus, 9: 12
 si, 5: 13 | 8: 9 | 11: 7 | 15: 19 | 18: 17 | 19: 33 | 25: 7, 20 | 34: 34
 38: 14 | 40: 6 | 42: 13
 54: 15 | 58: 12 | 68: 13 | 73: 13 | 75: 13, 19
 90: 1 | 95: 13 | 107: 24 | 113: 16, 24 | 118: 6 | 126: 13 | 134: 10 | 136: 8 | 142: 10
 149: 13. *superius*, 76: 14. si quando, 68: 15
 si quis, 50: 9
 sibi, *ing.* 31: 13 | 19: 8 | 20: 13 | 17: 1 | 61: 7 | 63: 15 | 69: 10 | 71: 17 | 74: 16 | 75: 9 | 84: 15 | 87: 13 | 88: 19 | 89: 6 | 92: 17 | 94: 9, 20 | 95: 10 | 102: 8 | 112: 24 | 114: 8 | 121: 16 | 125: 6 | 126: 14 | 128: 9 | 132: 12 | 139: 10 | 142: 11 | 144: 14 | 146: 19. *plur.* 27: 12 | 37: 10 | 57: 9 | 88: 1 | 90: 14 | 140: 15 | 144: 6 | 146: 6
 sic, 15: 10. sic, ut, 62: 13 | 16: 23
 Sicili, 96: 17 | 99: 10 | 102: 13 | 103: 12
 Siciliz, *dat.* 101: 14
 Siciliam, 64: 4 | 96: 2 | 98: 14 | 99: 13, 22
 sicut, 29: 9 | 37: 14
 sicuti, 63: 10
 siquidem *vel* sedandum,
 119: 13
 Sigimeii, gen. 137: 10
 signa, 94: 12 | 112: 10 | 131: 10
 signi memoria, 134: 15

signem stylo rem, 24: 13
 signis, 87: 13 | 124: 13
 Silanum, 39: 22 | 99: 16
 silendus, 45: 6
 Silianus, 136: 4
 Sili, gen. 105: 7 | 136: 4
 Silio, 112: 9 | 120: 12
 Silius, 149: 16
 Sulo Popadius, 43: 17
 silva, 54: 2
 silva, gen. 125: 23
 Sylvanus Plautius, 33: 1
 5
 silvestri, 104: 6
 silvis, 127: 6 | 138: 17
 sim, 27: 7
 simile, 122: 13
 similem, 33: 12. similem
 meliorem, 47: 20
 similitor per omnia Deis
 quam hominibus, 150: 7
 similia, 29: 13 | 92: 8
 similitudine, 17: 12
 similitudinem, 24: 8
 similitudines ingeniorum,
 26: 13
 similitudines, 122: 23
 similitum actu otiosis,
 145: 19
 similitum, 17: 23 | 68: 1
 2 | 31: 26. similitum
 virtuti homo, 61: 39
 simplici virtute, 148: 1
 simplicissimo duci, 136: 3
 simplicitas humana, 70: 9
 simplicitatis eminentissi-
 ma ac nobilissima viri,
 95: 26. generosissima
 vir, 145: 6. nobilissi-
 ma juvenem, 38: 10
 simul, 19: 10 | 43: 23 | 49: 17 | 53: 17 | 63: 9 | 64: 4 | 70: 4 | 78: 12 | 81: 22 | 84: 10 | 90: 12 | 130: 13 | 142: 12 | 142: 2. simul in
 urbem revertisset, *sup-
 ple* atque, 109: 1
 simul posset, *supple*
 atque, 109: 13
 simulacrorum, 15: 1
 simulantes, 87: 29 | 137: 12
 simulatae originis, 16: 10
 simulatione, 76: 10
 sincera fide, 50: 13
 sine, *prop.* 7: 17 | 16: 16 | 20: 9 | 21: 10 | 45: 6 | 54: 10 | 57: 12 | 59: 18 | 66: 15 | 76: 16 | 77: 16 |

87: 25 | 88: 3, 11 | 110: 17 | 112: 16 | 116: 22 | 117: 14 | 125: 6, 14 | 136: 9 | 141: 7 | 147: 12 | 149: 13
 singula, *neut.* 47: 23
 singulare exemplum, 128: 20. inhar silubetatis,
 103: 13
 singularem adiutorē, 146: 17. amicitiam, 98: 9
 humanitate rem, 133: 2. nequitiam, 139: 3
 singulari adiutore, 144: 16. auctore operum,
 16: 21. curā, 52: 2
 opera, 149: 1. mun-
 dicitia, 103: 9. pruden-
 tia, 56: 18. virtu-
 te, 4: 21 | 103: 5
 singularis fides, 34: 18
 juvenis, 85: 18. mo-
 detatio, 143: 5. virtus,
 61: 1
 singulari, 38: 13
 singularum, 118: 1
 singulae manulae, *dat.* 95: 3
 sint, 131: 7 | 137: 6 | 152: 17 | 151: 16 | 118: 7 | 145: 9
 sint, 98: 2
 Sinesmal, 23: 8
 sinus Oceani, *acc.* 124: 13
 Sifenna, 17: 17
 Sifennā, 17: 19
 Sifenna, gen. 17: 19
 Sifenna, 17: 19 | 43: 14
 sit, 14: 16 | 19: 22 | 13: 12 | 17: 2 | 64: 3 | 68: 17 | 91: 17 | 110: 5 | 114: 11 | 146: 3 | 147: 5 | 150: 19
 sitarum cis Rhenum gen-
 tium, 139: 21
 situ locorum, 124: 2
 situ oblique aequitas, ju-
 stitia, 145: 12
 situm regionum, 116: 1
 Smyrnae, 93: 4
 Smyrnae, 7: 15
 sobrio, 67: 23
 sobrius, 88: 22
 soer, 83: 20 | 105: 7 | 115: 16
 socero, 137: 24
 socerum, 30: 5 | 63: 8
 socia consiliorum forore,
 2: 8
 societatis potentia, 70: 12 | 90: 13
 Societate Romanā, 118: 10. consilii, 62: 4
 societatem, 131: 11 | 128: 2. consilii, 137: 25
 societati se commisiturus,
 63: 1

QUÆ IN VELLEIO PATERCULO LEGUNTUR. 217

69: 14.	spatio, 2: 10 54: 10	spes, 35: 7 48: 11	cult urbem, 2: 4.
sociis, 48: 14.	25: 7 55: 16 117:	121: 18.	statum, <i>subst.</i> 30: 1 144:
socium potentis, 34: 11.	10.	spiritu exiliati hausto, suo	3. statum felicissimum
in locoriam flumina	spatium, 24: 6 37: 9	incluso, 49: 17. spiri-	odifens, 112: 14. sta-
pendere Quindtia,	68: 11. omne avi sui,	ritu privavit, 108: 12.	tum hunc, 151: 2. sta-
137: 16.	111: 2. temporis, 71:	spiritum reddidit, 49: 12	tum nullum habenti-
Socratico ore, 25: 5.	6 74: 12 75: 6. vixit,	108: 15. debuerat sup-	bis, 96: 5. ex quo-
solutio esse alteri, 47: 5.	87: 8.	plicio, 62: 11.	in quem statum perva-
solent, 54: 2.	spe, 14: 9 16: 22 47:	spuina carissimi alloquo	nerit fortuna publica,
solet, 4: 8 6: 14 69:	18 48: 9 124: 8.	sub refectus, 142: 11.	107: 120.
18.	specie, 15: 17 35: 2 106:	spira divini viros,	status publici, <i>genit.</i> 62:
solis, dat. 74: 14 145:	2. sub specie ministerio-	24: 11.	6.
1.	rum, 114: 4.	splendidi m's ministerii,	stati turpem arbitrio suo
solus virtute, 152: 24.	speciem, 15: 14.	136: 2.	liberari modum, 66:
solis, <i>ablat.</i> 27: 6 36:	species, <i>nom. singul.</i> 19:	splendido genere, 109:	16.
10.	18.	11.	stetiles talium studiosum,
solis orbis, 56: 6.	speciosa familia, 85: 8.	splendidum varum, 125:	27: 10.
solis, <i>nom.</i> 157: 15.	omnia, 76: 22.	12.	sterilitate frugum, 5: 5.
solis, <i>plur.</i> 11: 7.	speciose restituta domus,	Spoletum, 21: 19.	sterile, 111: 6.
ex solito aliquid variaret,	72: 6.	splendendum regem, 72:	steriles, 18: 5.
68: 15.	speciosi ministri, vel mi-	10.	stetit simulatione contra
soliitudines inact avias,	nisterii, 129: 8.	splendi dignitas, 102:	Cæarem, animo pro
82: 17.	speciosis invidens, 96: 11.	24.	Cæsar, 76: 7. stetit
solum, 107: 35.	preferens utilia, 132:	splendorem equite peditem,	antique morte vindicta
solicitem luctum Ciceroni	15. speciosis cibus,	139: 3.	libertatis, 89: 22.
tapuisti, 91: 1.	152: 13. verbis, 68:	splendore cum magna par-	stipati manu gladiatorum,
solo aquavit excisum ar-	15.	te sanguinis sui, 16:	34: 9.
tem, 52: 2. sologeni-	speciosissima classe, 100:	2.	stipendi, vel <i>pendiaris</i> ,
tali, 42: 6.	20. inscriptione ope-	specis, 77: 7.	64: 3.
solvit creditibus qua-	rum, 122: 6.	specis humana consilia,	stipendiaria, <i>nom. form.</i>
dianrem, 50: 2.	speciolum supplementum,	86: 12.	65: 23 65: 3.
solvit grates Dianæ, 52:	102: 28.	Spurio Postumio, 20: 8.	stipendiaria, 65: 123.
17.	spectaculis, 118: 15. spe-	12.	stipendiaria provincie,
solum, <i>adject.</i> <i>nom.</i> 61:	taculis gladiatorii mu-	Spurium Carvilius, 147:	<i>gen.</i> 117: 1.
22 111: 2 155: 8	rei, 8, 82: 22.	9.	stipendiarium fecit Cap-
142: 17.	spectaculo, 102: 2 122:	stabilem animum, 128:	padociam populo, 66: 8
solus, 7: 18 45: 15 51:	12.	20.	4.
25 60: 11 70: 19	spectaculum, 119: 18.	stantem, 31: 1.	stipendii, 144: 5.
71: 14 91: 6 106:	spectant, 16: 18.	stanti pro bono publico,	stipendiorum initia, 119:
8 115: 6 125: 5	spectantibus, 48: 15.	30: 8.	21.
133: 12, 13.	spectator, 122: 11.	stantis, 18: 17. stantis ex	stipendium ignarum con-
sonno, 68: 1.	speculati fortunam, 13:	diverso, 119: 18.	sternunt, 65: 10.
sonnum, 28: 6.	12. opportunitatem,	Statiano, 105: 16.	stipis, 16: 10 31: 15
sono, 6: 14.	140: 4.	Statilii Sifennæ, 41: 24.	56: 4.
Sopho, 21: 15.	speculatus, <i>partic.</i> 83:	Statilio Taurio, 146: 7.	Strabo, 57: 7.
Sophodem, 24: 11.	27. speculatus consilia	statio, 96: 7.	Stratone Agate, 94:
sopit omnia, 144: 11.	juvenis, 109: 16.	Statio Marco, 93: 7.	19.
sopitus attonum furor,	spei, 91: 15 121: 20.	statione mortali, 151: 5.	strenuus impetu, 96: 9.
110: 11.	spem, 97: 6 122: 1.	stationem Romanam, 104:	stictum ferum, 144: 7.
Sora, 211: 3.	14 158: 7. ipem ar-	5.	studia, 19: 4, 5. in stu-
sorore, 2: 8 109: 9.	morum tentare, 95:	stationi paternæ succede-	dia miserat cum Apol-
sorem, 99: 22.	6.	ret, 143: 1.	loniam, 85: 19.
sororis, 56: 1 71: 8	sprantem, 115: 14.	Stadium Murcum, 99:	studii, 96: 8 114: 14.
85: 6 113: 25 119:	spreti, 121: 20. spetari	17.	studio, 26: 18 59: 29.
4.	posuerat quantus est,	Stator Marcus, 95: 29.	studiorum, 17: 24 19:
sors Tyrthenum contigit,	114: 15.	stator Romani nominis,	5 27: 10.
3: 4.	sperat majorem pecuniâ,	150: 10.	studium, 16: 14, 21.
sorte, 45: 15 129: 12.	72: 13.	in eodem statu, 311: 6.	stuta est ingenuorum em-
soriti sunt, nesci, <i>dec.</i> 3:	speraverit, 96: 25.	stutus, 87: 12.	meratio, 62: 24.
3.	speravi, 181: 17.	stuarum, 16: 18.	stupro, 71: 8.
soritus Asiam, 59: 21.	speret, 97: 18.	stutus, 17: 2. <i>acc.</i> 19:	stylo minus cæpit, 70:
Macedoniam, 15: 11.	sperendam operam, 86:	11.	10. stylo signem rem,
Soliu, 107: 1.	2.	stutus, 17: 21 19: 19	24: 4.
spargendæ vires, 22: 6.	sperneret, 41: 10.	87: 2 100: 14 112:	sua, <i>nom. form.</i> 76: 14
spatula, <i>num.</i> 9: 8.	sperio, 76: 15 134:	25 115: 3 126: 6.	125: 16 157: 14.
spatula: 57: 14.	5.	127: 5 132: 87. sta-	16: 7 78: 17

- 952: 18 | 812: 8 | 142: 7
 9. 12.
 sub, 7: 1 | 43: 13 | 49: 13
 11 | 14: 10 | 16: 13
 19: 10 | 61: 23 | 62: 15
 178: 14 | 89: 15 | 93: 13
 194: 8 | 97: 7 | 105: 5
 101: 1 | 112: 27
 113: 2 | 6 | 116: 20
 126: 7 | 139: 12 | 142: 9
 143: 9 | 157: 14
 suadentibus diversis, 79: 4
 suadentibus ut, 80: 20.
 suadentium lenitate, 62: 4.
 suaderent ut, 62: 1.
 sux, *gens*, 2: 1 | 142: 1
 16: 1 | 12: 8 | 41: 16
 201: 45 | 4: 46: 7 | 53: 13
 67: 10 | 68: 9
 72: 12 | 76: 1 | 79: 13
 80: 13 | 15: 16 | 93: 16
 102: 10 | 107: 15 | 118: 19
 119: 1 | 119: 4 | 140: 9
 147: 21. sux pacis bona, 113: 6.
 suam, 13: 11 | 70: 18
 81: 20 | 86: 1 | 102: 15
 114: 14 | 104: 10 | 115: 15
 116: 4 | 146: 5
 suarum, 45: 22 | 101: 10
 102: 23 | 110: 16 | 126: 22.
 suas, 70: 19 | 90: 1
 suadisset Lepido ne, 19: 3
 suasose legio, 70: 24
 suavitissimam experientia
 rem, 133: 1.
 suavitatis motum, 116: 15.
 sub, *acc.* 1: 19 | 22: 11
 51: 2. *abl.* 1: 11 | 5: 12
 25: 1 | 26: 7 | 37: 34
 45: 3 | 48: 34
 64: 13 | 70: 7 | 79: 15
 91: 2 | 110: 12 | 112: 19
 112: 8 | 116: 7 | 120: 1 | 122: 3 | 124: 2
 132: 3 | 139: 18
 140: 19 | 141: 14
 sub his exemplis, *pass.* 146: 12. sub oculis, 101: 1. sub oriente
 sps provincie, 114: 21. sub specie ministeriorum, 114: 4. sub titulo ministerii, 72: 7. sub adventum, 49: 3
 55: 19 | 72: 11. sub ingressum, 19: 21. sub initia, 139: 2. sub omnem motum navium
adfect. 125: 2.
 subactam, 101: 5.
 subacti, *plur.* 123: 4.
 subdoli animi, *gen.* 1: 0. 9.
- subducta oculis patris Julia, 119: 30.
 subdulerat captivos Pompeius, 67: 13. fortuna periculo, 96: 4. fortuna spem magni nominis, 121: 11. se presentem tempori, 114: 6.
 subegerat, 141: 21.
 subegit, 65: 4.
 subicimus oculis summisque imaginem, 111: 7.
 subiecit faciem bello, 76: 7.
 subiecto igni rebus suis, 97: 10.
 subinde, 112: 5 | 35: 21 | 39: 16 | 115: 20.
 subire eodem, 11: 4.
 subiret navibus per Tibertim, 72: 15.
 subit, 102: 25.
 subit, 130: 11.
 subit, 146: 1.
 subjonxit imperio provincias, 66: 13.
 sublati armis, 28: 3.
 sublati signis, 87: 11.
 sublatum eo, 112: 35.
 submissis armis, 107: 12.
 subrefectus conspectu aliquoquoque, 142: 10.
 subscripti Agrippae in Cassium, 91: 22.
 subsellii, 31: 3.
 subsequenti tempore, 140: 12.
 subfisteret domi, 84: 13.
 sublimiti, 96: 24.
 subliterent in ejus locum, 59: 1.
 substitutus sibi consulens, 84: 14.
 subtexturi huic rei civitates propagatas, 22: 4.
 subteritiam quicquam gloriæ, 43: 20. subteritiam me ditioni, 108: 8.
 subverta flumina clavis, 124: 14.
 succedebat, *hinc*, 93: 4.
 succederet stationi parentis, 143: 2.
 succedere ingenis eorum, 37: 6.
 successor, 9: 4. aviti exempli, 138: 21. officii patris, 122: 9.
 succulorem potentie, 113: 24.
 succulores, 151: 4.
 ex successu animum sumptis, 45: 2.
- succinus corthurnus, 104: 18.
 succulaverat concio, 59: 2.
 succurreret domino, 14: 18.
 succurrat iustis hominum patrimonio suo, 149: 11. valetudini, 133: 9.
 cum sudore summo consequendum, *sent.* 147: 16.
 Sueffus, 21: 3.
 suffecerit ingenium civilibus artibus, 116: 14.
 suffecisse sustinendo imperio, 151: 6.
 suffecto collega, 31: 23.
 suffectus in ejus locum, 47: 15 | 50: 1.
 sufficere, 76: 5.
 sufficiens cervicis sustinendo impetio, 151: 3.
 sufficit facilitas negotio, 117: 13.
 sufficiens collegæ sacerdotis, 40: 7.
 sufficiens vigori animi compage corporis, 146: 16.
 sufficit cruci, 69: 4.
 suffocis montibus, 60: 18.
 suffragii, 21: 14.
 suffragii, 45: 3 | 77: 10 | 113: 16.
 suffragio, 20: 9 | 33: 10.
 sui, *gen.* 12: 13 | 16: 13 | 17: 24 | 26: 8 | 38: 15 | 41: 2 | 44: 8 | 49: 23 | 53: 24 | 56: 18 | 62: 23 | 63: 22 | 66: 11 | 88: 2 | 89: 7 | 91: 8 | 93: 10, 11 | 96: 17, 22, 26 | 97: 22 | 106: 7 | 107: 6, 7, 24 | 110: 2 | 111: 2 | 116: 15 | 117: 24 | 118: 13 | 120: 9 | 122: 2 | 126: 9 | 127: 1 | 131: 13 | 132: 2 | 142: 9 | 143: 14 | 145: 3.
 suis, 31: 1 | 36: 31 | 44: 2 | 49: 3 | 57: 1 | 83: 5 | 95: 7 | 97: 11 | 98: 18 | 99: 9 | 124: 6 | 125: 21 | 128: 10.
 Solla, 43: 10 | 44: 16 | 46: 9 | 50: 5 | 17: 53 | 51: 10, 16 | 54: 6 | 55: 19, 22 | 57: 12 | 59: 8 | 68: 6.
 Sulla, 43: 26 | 44: 13 | 50: 30 | 52: 9 | 53: 7, 21.
 Sulla, 45: 16 | 46: 4, 7, 18 | 47: 5 | 50: 22 | 51: 2, 12 | 52: 6 | 53: 11 | 55: 4 | 68: 5, 7 | 69: 7 | 87: 14.
 Sullam, 19: 15 | 50: 4 | 51: 6, 25 | 116: 16.
 Sullana victoria, 49: 4.
 Sullanæ, *plur.* 54: 20.
 Sullani, *gen.* 37: 18 | 90: 15.
 Sulpicio, 46: 11 | 47: 7.
 Sulpicium, 46: 12 | 62: 19.
 Sulpicius, 37: 7 | 45: 19.
 sum, 122: 11 | 113: 2.
 sumendi supplicii de, 62: 28.
 sumere, 60: 15.
 summa, *adfect.* *neutr.* 8: 13 | 27: 5 | 99: 1. summa imis miscuit, 301: 1.
 summi, *adfect.* 33: 13 | 113: 7 | 117: 31 | 145: 4.
 summa belli, *subst.* 13: 18. summa defenda est, 118: 11. summa imperii pervenit ad, 102: 5. summa virium penes eum foret, 89: 1. de summa rerum dimicatio, 91: 24.
 summx, *dat.* 41: 11.
 summario, 91: 13 | 101: 1 | 109: 17 | 116: 8 | 137: 16. summam imperii detulerunt Pompeio, 76: 24.
 summi, *gen.* 141: 15.
 summius, 30: 14 | 127: 2.
 summissis privato faciei, 118: 7.
 summoiti ei, 63: 17.
 summo, 26: 17 | 104: 3. summo cum sudore, 147: 16. summo impetratorum, 81: 16.
 summoita est foro sedicio, 145: 11.
 summoto eo, 88: 10.
 summotus a republica, 92: 6.
 summovertet eos a republica, 92: 16.
 summum, *neutr.* 26: 18 | 51: 21 | 57: 6 | 81: 23 | 83: 10.
 summus, 60: 15.
 sumpsisset togam virilem,

117: 22.
 sumptit animum ex suc-
 cellu, 45: 2.
 sunt, 7, 16: 10: 2: 11:
 8: 12: 22: 31: 21:
 28: 9: 35: 9: 37: 2:
 44: 11: 47: 5: 51: 30:
 10: 54: 10: 55: 2:
 58: 18: 59: 16: 61:
 15: 16: 65: 12: 67:
 9: 70: 10: 74: 2: 76:
 1, 18: 79: 1: 85: 7:
 87: 22: 88: 7: 89:
 19: 99: 2: 103: 14:
 102: 19: 23: 108: 7:
 110: 19: 112: 12, 18:
 114: 2: 117: 14:
 21: 130: 5: 131: 10:
 135: 6: 139: 2: 144:
 4, 6: 146: 5: 148:
 3.
 suo, 1: 11: 9: 2: 37: 32:
 49: 17: 52: 9: 58:
 161: 60: 151: 66: 12,
 161: 68: 19: 73: 2:
 79: 8: 85: 16: 88:
 121: 91: 23: 94: 19:
 99: 33, 181: 107: 16:
 118: 8: 121: 21: 132:
 31: 139: 19: 140: 31:
 148: 16: 149: 5, 11:
 150: 1.
 suorum, 35: 18: 77: 19:
 82: 12: 86: 2: 96:
 10: 127: 14: 132: 20:
 148: 15: 18: 149:
 5.
 suos, 68: 25: 84: 16:
 115: 2, 37: 118: 7:
 126: 5: 140: 5: 146:
 2.
 super, *acc.* 32: 15: 63:
 18: 67: 21: 86: 6:
 94: 20: 149: 6. *super*
 quod alendi non
 potuit, 81: 5.
 superaret, 37: 19.
 superat, 52: 8.
 superata classis, 106: 6.
 superatis difficultatibus,
 140: 2.
 superato terrarum orbe,
 181: 16.
 superatur aequitate gratia,
 146: 1.
 superavit, 16: 14.
 superbe, 86: 16.
 superbiarum, 39: 5.
 supercilio truci protegens
 singularem nequitiarum,
 119: 1.
 superesse sibi vim resisten-
 di, 126: 14.
 superet, 145: 6.
 superstiti, 104: 10: 139:
 5.

superfuso altaribus fan-
 guine, 49: 9.
 superior, 13: 10.
 superiore, 30: 14.
 superiores, 4: 4.
 superiores, 119: 14.
 apud superos, *in vita*,
 75: 18.
 superstitibus, 17: 10.
 superstiti, 81: 16.
 supervacaneum, *neut.* 62:
 16.
 supervacua, *neutr.* 24: 1.
 supervacue, 26: 1.
 supplementum, 149: 12.
 subjectum coloniarum, 103:
 1.
 simplex, 61: 13.
 supplicem, 141: 11: 50:
 28: 101: 7: 18: 126:
 15.
 supplicii, 65: 28.
 supplicis, 81: 19.
 supplicio, 119: 1. *sup-*
plicio debetur spiri-
 tum, 62: 11.
 suppliciorum, 49: 6.
 supplicium, 101: 1.
 suppliciter, 143: 4.
 suscepit vota pro salute
 eius, 75: 17.
 suscepti operis, 62: 23.
 suscipere molem belli, 100:
 14.
 suscipit paronum afflictam
 sibi causam, 119: 10.
 suspectam fecerit societa-
 te consilii, 62: 5.
 suspectus iis, 68: 15.
 suspensione oppressi Cice-
 roniscatuscunt, 71: 16.
 suscipit potentem humi-
 lis, 145: 16.
 sustentator valeaturo cu-
 ri Caesaris, 133: 4.
 sustentatis in ponte hosti-
 bus, 34: 19.
 sustentatum feliciter bel-
 lum, 122: 5.
 sustinendo imperio, 151:
 5.
 sustinerent onera ordinis,
 55: 18. non sustinerent
 deprecari pro se: 107:
 21.
 sustineret petere, 49: 20.
 non sustinet rogare, quod
 cogere se putat posse,
 102: 27.
 sustinuisse hostes, 121:
 18.
 sustinuit usurpare, 67:
 7.
 sustulerunt, 17: 15.
 sustulit, 18: 8: 144: 31.
 sustulit filios, *gen.* 17: 19.

sutrium, 20: 5.
 suum, *mafr.* 30: 5: 69: 1:
 15: 85: 14: 141: 19:
 145: 10: 148: 7, 14-
ment. 32: 3: 126: 10:
 130: 11.
 suus, 117: 21: 130: 15.
 Syracusanus, 42: 15.
 Syracusanus, 64: 6.
 Syria, 63: 21, 23: 65:
 11: 73: 7: 134: 4.
 Sytila, 91: 8.
 Syriz, *gen.* 15: 6.
 Syrianus, 73: 10, 16: 93:
 9: 100: 2: 119: 13.

T.

Tavernaculo, 95: 15.
 tabula, 31: 20.
 tabularum, 92: 2.
 tabularum, 19: 12.
 tacitas offensiones, 114:
 5.
 taciturnus, 125: 8.
 talem, 99: 19.
 tales, 78: 11.
 talium, 16: 21: 27: 10.
 tam, 11: 10: 112: 2: 145:
 6: 23: 141: 44: 149:
 2: 15: 17: 31: 72: 6:
 80: 3: 81: 11: 83: 14:
 102: 16: 103: 11: 110: 6:
 111: 6: 112: 6: *ter*
 130: 12: 128: 4, 15:
 142: 116.
 tamquam, 33: 16: 55:
 5: 88: 12: 90: 16:
 110: 12: 118: 123: 144:
 14: 151: 4.
 tam-ut, 19: 4: 30: 33:
 1: 119: 15.
 tamen, 19: 14: 24: 2:
 39: 8: 40: 15: 49: 19:
 55: 11: 58: 11: 59:
 17: 67: 31: 71: 14:
 90: 20: 91: 32: 92:
 15: 93: 10: 99: 12:
 104: 18, 10: 112: 14:
 121: 16: 25: 119: 10:
 123: 12: 139: 22: 142:
 3, 10.
 tandem, 70: 15: 139: 8:
 143: 3.
 tamquam, 126: 23: 133:
 5.
 tanta, *nom. fam.* 142: 19.
 tantâ, 32: 1: 54: 12: 62:
 3: 139: 20.
 tanquam, *det.* 15: 14: 25:
 17. *plur.* 74: 6.
 tantum, 11: 10: 43: 23.
 tanti, *genit.* 32: 14: 46:
 23: 66: 16: 81: 19:
 87: 11: 90: 24: 134:

24: 116: 3: 118: 17:
 116: 13. tanti habitet,
 38: 4. tanti mox viri,
genit. 86: 7. tanti eva-
 luti viri, 68: 19.
 tantis, 29: 17: 40: 3:
 67: 7.
 tanto, 10: 12: 74: 10:
 83: 14: 118: 2: 132: 9:
 135: 7.
 tanto, 42: 4.
 tantorum, 116: 12: 128:
 20: 133: 5: 144: 9.
 tantum, 131: 7: 95: 24:
 119: 2: 132: 14: 133: 1:
 9: 116: 23: 147: 14.
 tantum exestit, ut,
 14: 19. tantum profu-
 lum linguarum, 79: 6.
 tantum pace petimus,
 quantum bello opti-
 mus, 19: 1. in tantum,
 ut, 57: 17: 81: 7: 102:
 19: 112: 1. 23. in tan-
 tum in quantum, 145:
 4: 170: 18: 174: 8.
 tantummodo, 46: 16: 61:
 16: 73: 11: 77: 8: 99:
 3: 110: 13: 141: 125:
 16: 128: 12: 136: 15:
 145: 121.
 tantus, 128: 19.
 tarditas, 94: 16.
 tardius, 94: 10.
 Tarentum, 21: 5.
 Tarpelo, 111: 5.
 Tarracina, 211: 2.
 Taurro, 146: 7.
 Tauroninium, 101: 12.
 Taurus, 107: 2.
 te, *acc.* 35: 17: 59: 1:
 91: 9: 122: 19. *ablat.*
 42: 13: 91: 2: 61: 123:
 1.
 tecum, 117: 120.
 Tegern, 2: 15.
 tela *neut.* 102: 17.
 Telamone, 1: 2.
 Telamoni, *genit.* 54: 118.
 Telasino, 54: 17.
 Telasino, 51: 16: 54: 4.
 Pontius, 42: 18.
 Temenus, 3: 12.
 temerario consilio, 140:
 3.
 temerarius in consultan-
 do, 51: 22.
 temerarius ultra fœstem,
 92: 11.
 temerè, 120: 15.
 temeritate, 78: 19. teme-
 ritatis facti, 95: 120.
 temeritatis, 16: 12.
 temperamento animi,
 149: 7. quanto cum
 temperamento utilita-
 tis e ij

- tis, 130: 3.
 temperat humanitate
 gravitatem, 136: 1.
 temperat *metigum*,
 135: 1.
 temperate mihi neque
 quoniam, 24: 2.
 temperaret vitam sui
 mortem nunc ita nunc
 velle, 138: 20.
 temperat potest exercitus,
 132: 16.
 temperata pretio omnia,
 86: 24.
 temperator Mario, 47: 7.
 temperatus fuerat vi-
 choriam arbitrio Cleo-
 patre, 107: 14.
 temperavit animum ab
 quibus, 61: 2. modum
 honorum, 141: 12.
 non tempero mihi quoniam,
 124: 17.
 temperat, 112: 16.
 temperate, 1: 1 | 2: 5 |
 4: 13 | 101: 7. tempe-
 state, *tempore*, 100: 9.
 temperatam, 96: 7.
 templi, 14: 13 | 53: 19.
 templo, 118: 14.
 templum, 103: 2 | 149: 4.
 tempora, 1: 12 | 16: 5 |
 16: 5 | 37: 1 | 45: 15 |
 61: 6 | 62: 17 | 74: 11
 89: 19 | 92: 12 | 99: 1 |
 100: 6 | 115: 10. tem-
 pora Iliaca componen-
 tes, *res* Iliacas scriben-
 tes, 5: 19.
 tempore, 3: 10 | 13: 5 |
 12: 7 | 5 | 8: 11 | 10: 12
 12: 12 | 13: 15 | 16: 17
 22: 19 | 22: 17 | 15: 15 |
 45: 11 | 62: 18 | 68: 6 |
 70: 13 | 75: 18 | 75: 15
 15: 90 | 16: 93 | 21: 1
 94: 13 | 101: 5 | 117: 12
 15: 120 | 18: 13 | 12: 12
 20: 140 | 12: 145 | 10: 144: 18.
 tempori, 114: 6.
 temporibus, 8: 5 | 19: 19
 19: 135: 11. tempori-
 bus infidari, 48: 10.
 temporis, 10: 9 | 11: 2 |
 18: 7 | 34: 5 | 32: 18
 39: 11 | 61: 8 | 71: 6
 91: 11 | 101: 15 | 112: 4 | 150: 5.
 temporum, 9: 9 | 22: 13 |
 24: 9 | 25: 9 | 26: 11 |
 27: 13 | 37: 1 | 39: 22 |
 114: 20 | 124: 12. tem-
 porum claustris circun-
 data, 26: 12.
 tempus, 9: 11 | 10: 7 |
 15: 15 | 17: 19 | 20: 12
 22: 12 | 32: 10 | 22: 12
 58: 7 | 63: 20 | 71: 5 |
 86: 12 | 92: 14 | 102: 2
 26: 115: 1 | 119: 12 |
 122: 7 | 131: 2 | 137: 26
 141: 18.
 tenax amicitiarum, 56: 12.
 exempli, 106: 7.
 tendens ad Tiberium, 114: 17.
 tendentium cursu ad, 94: 11.
 tenderet ad, 94: 10. in,
 47: 14.
 tenebatur armis ripam,
 125: 17.
 tenens, 95: 1 | 104: 18.
 tenebatur ab inimici ho-
 mines, 50: 15.
 teneret principatum, 70: 10.
 armis principatum,
 31: 18.
 teneretur regio castris
 Pompeii, 78: 10.
 tentate, 132: 20. dubiam
 spernuntur, 95: 7.
 tentari, 77: 1.
 tentassent cum infidiis, 81: 15.
 tentata hostis misericor-
 dia, 95: 15.
 tentato exercitu, 125: 17.
 quod erat tentatum ope-
 re, *ment.* 124: 9.
 tentatus gravissima vale-
 tudine, 75: 55.
 tentavi bellum compone-
 re, 52: 15.
 tentemus implere, 121: 16.
 tenuem ramitem, 31: 9.
 tenuit se domo, 71: 14.
 Tenum, 7: 12.
 Tententium, 25: 14.
 Tergetis, 128: 9.
 tergiversatus, 14: 5.
 à tergo sedium suarum,
 126: 22.
 post tergum, 29: 7.
 terminat Eden Italix
Alpes, 127: 12.
 terminatur iure nego-
 tia, 117: 16.
 terminatus Atmenia finis
 amperii, 63: 24.
 termino extremo orbis
 nostri, 4: 15.
 terminum capiebat in
 concupiscenda pecunia,
 73: 9.
 terra, 54: 9 | 81: 8 | 101: 14
 107: 2, 17.
 terrae, *dat.* 148: 17.
 terrarum, 58: 10 | 59: 13
 65: 17 | 67: 9 | 70: 13
 81: 14 | 82: 9 | 86: 11
 90: 1 | 106: 13 | 112: 10
 107: 19 | 110: 10 | 113: 13
 113: 15 | 114: 9 |
 120: 11 | 145: 20 |
 151: 5. orbe, 18: 16.
 orbem, 52: 15.
 terras, 60: 18.
 terrent, 18: 6.
 terrent, 128: 22.
 terribile, 82: 7.
 terribilior, 106: 12.
 terribiliora, 77: 7.
 terribilis, 45: 15.
 territa, *nom. form.* 84: 1.
 territo, 94: 6 | 139: 14.
 territus, 12: 9 | 614: 24.
 terrore, 113: 20.
 terrores, 32: 12.
 retrori, 68: 12.
 terrores uagui bellum,
 149: 15.
 terra, 104: 13.
 terris, 9: 13 | 64: 23
 67: 19.
 tettum, *maff.* 39: 4 | 51: 23
 113: 10.
 tertium, 52: 21.
 tertius, 17: 12 | 40: 5 |
 74: 15.
 testamenta in procinctu,
 31: 4.
 testamenti, 86: 14.
 testamentum relicta provin-
 cia, 65: 20.
 testamentum, 84: 11 |
 85: 5.
 testatur, 92: 17.
 testati edictis, se, 87: 29.
 testatum est ipsius predi-
 catione, quali, &c.
 134: 14. testatum ex-
 perimentis efficit, 135: 21.
 testatur, 52: 20.
 testatur est parentes, *decla-*
ravit, 10: 14.
 testimonio, 59: 2.
 testimonium, 98: 5 | 155: 18
 139: 18.
 testudine, 83: 2.
 testracharum, 78: 12.
 Teucer, 1: 2.
 Teutoni, *plur.* 36: 10.
 Teutoniam, 139: 13.
 Teutonis, 39: 21 | 40: 8.
 Teutonum, *gen.* 40: 10.
 theatralis scilicet, 145: 14.
 theatri, 75: 14.
 theatro, 52: 10 | 102: 1.
 theatrum, 82: 15.
 Thebanum, 87: 8.
 Thebas, 27: 11.
 Theodoti, 80: 17.
 Theophrastus, 45: 15.
 Theoprotia, 52: 2.
 Theoprotus, 5: 6.
 Thestia, 5: 9.
 Thestia, 51: 9.
 Thestium, 79: 3.
 Thestio, 51: 15.
 Thestios, 51: 15.
 Thestium, 61: 2.
 Thestius, 51: 3.
 Thraci, 117: 4 | 120: 2.
 Thracis, 151: 18.
 Thracum, 131: 7.
 Thucydides, 62: 22.
 Thurius, 92: 17.
 thyrium, 104: 18.
 Tiberii, *gen.* 14: 10 | 140: 13
 142: 12. Calpurnius,
 97: 14 | 123: 8 | 147: 4
 147: 13. Gracchi,
 89: 13 | 103: 10 | 186: 6
 142: 30 | 151: 12.
 Tiberius, 145: 21 | 72: 15.
 Tiberio Calpurnius, 124: 12.
 Neroque, 119: 14.
 Tiberium, 129: 7 | 134: 17
 141: 120. Calpurnius,
 98: 13. Gracchum, 31: 10.
 Tiberius, 131: 20 | 142: 13
 13. Calpurnius, 65: 24 | 127: 4
 146: 13. Claudius
 Nero, 97: 13 | 114: 10.
 Gracchus, 29: 12. Nero,
 137: 16 | 121: 1.
 Tibullus, 63: 11.
 Tifata, 52: 16.
 Tigranem, 59: 24 | 63: 11
 7.
 Tigranis, 63: 10.
 timent, 97: 18.
 timebatur, 126: 83.
 timeodum, *ment.* 126: 18.
 timeodum, 126: 81.
 timere, 115: 12.
 timores, 95: 23.
 timores, 157: 23.
 timeretur, 56: 20.
 timori, 82: 18.
 timore, 145: 17.
 timetur, 58: 25.
 timendus, 109: 1.
 timori, 131: 7.
 timoris perpetui principul.
 que rem, 149: 12.
 timueramus, 142: 18.
 timuerat, 66: 17.
 timuerat, 139: 9.
 timuerunt, 142: 14.
 timuisse, 55: 6.
 Tironis, *vel* T. Neronis,

98:8.
Tiamenus, 37:7.
Titi Manlii, 64:11.
Tirio, 101:19.
Tirium, 99:17.
Titius, 105:6.
Tito Didio, 43:25. Manlio, 64:13.
titulus præniter forum, 65:22.
tulo imperii cedeat Lepido, 89:1. titulo inuasiueri, 72:8.
titulum provincie retinere, 77:9.
Tutum Coruncanum, 147:6.
Titus Ampius, 67:1.
Labienus, 67:1.
togā, 56:10 | 17 | 144:17.
togæ, *gen.* 17:23 | 30:14.
togam virilem, 117:12.
rogatus, 37:10.
rogatum, 60:19.
rogatus, 30:10.
tolerabilem futuram sibi fortunam, 63:16.
tolerandas civitati leges, 46:6.
toleravit inopem viram, 47:1.
tollendum, *maff.* 88:15.
tormentis bellicis, 103:16.
torquet oppressa civitas, 87:4.
Torquato, 21:18.
tot-31:20 | 57:6 | 66:20 | 75:19 | 90:119 | 117:1 | 112:12 | 144:4 | 134:11. tot talisque, 79:11. tot tantarumque, 116:12.
tota, *nom. fem.* 124:3.
totam, 102:12.
tori, *dat.* 29:20.
totidem, 67:10 | 81:3 | 117:17 | 136:14.
toties, 32:9.
totius, 31:5 | 47:22 | 58:10 | 91:11 | 104:1 | 113:19.
toto, 53:23 | 82:9 | 104:8.
totum, *maff.* 32:15 | 181:1 | 126:17.
totus, 162:1 | 63:17 | 96:12.
tractu eodem temporum, 22:11 | 37:13 | 18:6.
in eo tractu, 93:11 | 124:22. huius temporis tractu, 21:2. hoc tractu temporum, 9:

9 | 99:22 | 114:10.
tractu ultimo Hispanie, 4:14.
tractum Gallic provinciarum, 123:14.
tractus ejus gentibus, *gen.* 128:2. tractus orientis occidentique, *acc.* 145:19.
tradidit exercitus Antonio, 89:10.
tradiderunt victos Mithridati, 45:14.
tradidissent se his exercitus, 87:26.
tradidit regnum Artavastis, 114:24. se Casari exercitus, 74:6.
transiit ab Augusto exercitus, *gen.* 129:11.
tradit amnis, 124:15.
tragedia, *nom.* 25:15.
tragœdus, 25:15.
tragœdia, 37:10.
trahat, 51:10.
traheret, 33:19. traheret activa jurisdictionibus, 137:10. secum magnam manum Theacum, 131:2.
trahens caudam, 105:2.
nihil trahens præter nomen, 102:16.
trahentis bellum in tertium annum, 39:4.
traheret bellum, 79:6.
trahit laudem Ciceronis xvi fidi comitem, 91:8.
tranquillitatis, 121:19.
tranquillum vultu vitæque Sejanum, 147:2.
tranquillum nihil, 34:6.
trans, 40:7.
transcendendum ad majora, 149:17.
transcendere Rhenum, 36:11.
transcenderet in mare, 81:1.
transcursu dicenda, *nom.* 81:25. in hoc transcursu dicendum, 118:3.
transcursu tam arctati operis, 107:20.
transcursu ad vitia est, 28:5.
transdixerat, 139:17.
transit casus in culpam, 138:6.
transferebat, 34:4.
transfere, 40:25.
transfixit, 53:14 | 138:21. se gladio, 34:20 | 89:5 | 98:11.

transfixum se gladio, 97:11.
transitus uno ictu, 95:3.
transfuga, *nom.* 105:8.
transfugerat, 54:18.
transfugiebant, 106:3.
transfugit, 103:14.
transgredi mentionem huius vii, 126:1.
transgreditur ultra Rhenum, 139:14.
transgressi ad Deos, *gen.* 97:21.
transgressos, 77:18. transgressos in, 73:17.
transgressum, *maff.* 73:15.
transgressus annum, 35:5. fuga Alpes, 89:17. in Alam, 50:17.
transiecerant exercitus in, 93:12 | 94:11.
transiit exercitum in, 173:1.
transiit exercitum in, 64:5. transiit finem maris, 69:12.
transiit Rubiconem, 77:11.
transiit ad patribus ad plebem, 71:12. transiit in ejus sententiam, 62:8.
transit admiratio ad conditionem temporum, 27:3.
transitus, 27:1. transitus Viluigis, 123:6.
transalata in Neronem belli moles, 116:20.
translatum imperium ad, 8:12.
transformat imperia, 87:26.
transformatas provincias, 87:1 | 96:13, 23 | 100:1 | 118:5 | 148:14.
transmarinis provinciis, 70:15 | 78:10 | 47:29 | 88:5 | 111:5.
transiit Dyrrachium, 77:13.
transiit ad Casarem, 106:10.
transmittere legiones, 78:24.
transmitteret in Italiam, 79:5.
transulerant, 59:9.
transiit Casarem pietas in urbem, 128:17.
Trebonio, 83:15.
Trebonium, 93:3.
Trebonius, 109:5.
trecenta, 43:7.

trecenta, 47:27.
trecentos, 202:7 | 21:12 | 12 | 87:14 | 98:7 | 147:16.
tredecim, 55:22 | 103:13.
trepidatio Sepatus, 142:14.
sine trepidatione delectus, 149:13.
trepidatum apud signa legionum, 131:11.
tres, 37:1 | 23:9 | 66:12 | 1 | 48:20 | 55:12 | 81:1.
tribus, 47:11.
tribubus ei plurimum, 147:17. malum memoris Magni, 43:22.
tribueret tantum Tullio, 84:147:14.
tribunal, 124:17.
tribunali, 137:10.
tribunatu, 71:12. tribunatu castrorum, 122:7.
tribunatum, 33:19 | 34:1 | 40:21.
tribuni, *gen.* 89:12. plebis, 72:3. *plur.* 67:1 | 73:17.
tribunus, 61:37 | 131:16. plebis, 129:10.
tribunum postulat, 111:11 | 117:17 | 121:9.
tribunum potestatem, 17:11.
tribuno, 12:6. militum, 179:21. plebis, 43:12.
tribunus plebis, 92:13.
tribunus, 137:14 | 89:21. plebis, 29:16 | 40:6 | 45:19 | 51:4 | 60:3 | 61:24 | 76:12.
tribus, *adv.* 76:19 | 142:7. *acc.* 47:8.
tribunatium fecit, 63:7.
tricegimo, 9:1.
tricesimum, 116:19.
triennii, 142:12.
triennio, 31:7 | 20:11 | 1 | 21:12 | 91:177.
triennium, 18:19 | 21:2 | 18 | 22:14 | 51:13 | 61:12 | 75:9 | 119:21 | 122:3 | 150:12.
triginta, 11:4 | 12:13 | 20:7 | 39:17 | 47:22 | 51:11 | 118:13.
trigesimo, 32:21.
trigimo, 93:18.
trium, *vel* primo, 34:2 | 11.
triste, 28:10.
trium, 136:14.

- triumphalem virum, 34 : 5.
 triumphalia, 336 : 1. ornamenta, 122 : 7 | 335 : 16 | 145 : 1.
 triumphalibus ornamentis, 130 : 14 | 134 : 12.
 triumphans, 134 : 14.
 triumphans, 91 : 21.
 triumpharium, 67 : 15.
 triumphare, 134 : 24 | 141 : 10.
 triumpharet ex, 67 : 9.
 triumpharent ex, 17 : 1.
 triumphaverat, 141 : 1.
 triumphaverat, 16 : 1 | 39 : 22.
 triumphavit ovans, 116 : 5.
 triumphavit, 90 : 1.
 triumphus, *gen.* 15 : 18 | 16 : 4 | 38 : 13 | 67 : 13 | 148 : 10. *plur.* 10 : 16.
 triumphus, 43 : 14 | 110 : 14 | 117 : 17.
 triumpho, 14 : 14 | 31 : 17 | 39 : 20 | 57 : 1.
 triumpho nocturnae expeditionis laetus, 68 : 25. in triumpho ductus, 90 : 10.
 triumphotum, 110 : 15.
 triumphus, 17 : 6 | 32 : 12 | 81 : 4 | 83 : 14 | 140 : 17 | 146 : 8 | 147 : 11.
 triumphum, 142 : 18 | 61 : 5 | 78 : 22 | 140 : 21 | 141 : 15.
 triumphus, 19 : 8 | 74 : 5 | 82 : 11 | 117 : 14 | 141 : 1.
 triumphus ex consiliis, 17 : 4.
 triumphus acipublie constitutendae, 109 : 8.
 triumphus, *genit.* 107 : 24.
 triumphus, 91 : 3.
 triumphus, 10 : 4.
 triumphum, 34 : 10.
 Trojam, 9 : 13 | 12 : 12.
 Troici, *gen.* 8 : 6.
 truces, 115 : 8 | 114 : 17.
 truci supercilio, 119 : 6.
 trucidante, 40 : 2.
 trucidatum legionum, 156 : 11.
 trucidat, *plur.* 128 : 16.
 trucidatis, *abl.* 40 : 9.
 trucidatus, 138 : 18.
 trucidaverat, 138 : 19.
 trucidavit, 131 : 1.
 tu, 113 : 14 | 112 : 14 | 35 : 6 | 64 : 16 | 76 : 120 | 90 : 8 | 91 : 11 | 105 : 10.
 tuebantur, 41 : 3.
 tuendum, *mafe.* 96 : 20, *nov.* 143 : 4 | 149 : 9.
 tucui, 102 : 24.
 tugiulo, 47 : 1.
 tulerant arma contra, 55 : 14 | 82 : 20 | 108 : 15.
 tulerat fructum ex, 89 : 16.
 tulerat legem, 93 : 19.
 tulerant legem, 11 : 67 : 4.
 tulisse iniquo animo, 17 : 7.
 tulisse *sententiam*, 75 : 1.
 tulit, 60 : 10. graviter, 120 : 13. xvum historicos, 16 : 3. leges, 46 : 6. legem, 40 : 6 | 58 : 1 | 71 : 12. legem de 40 : 2. legem ut, 60 : 4 | 70 : 11 | 72 : 8. legem ad populum, 46 : 1 | 73 : 1. pretium voluntatis erga Brutum, 88 : 1. pretium voti & consilii, 143 : 14. pretium conservatae pacis calamitate exilii, 71 : 15.
 Tullio, 26 : 8 | 147 : 13.
 Tullius, 89 : 19.
 tum, 1 : 8 | 5 : 1. 3 | 12 : 13 | 13 : 13 | 14 : 12 | 15 : 6 | 18 : 7. 8. *but.* 19 : 5 | 10 : 7. 16 | 16 : 10 | 17 : 17 | 40 : 4 | 41 : 20 | 13 : 44 : 1 | 46 : 9. 23 | 47 : 17 | 49 : 11 | 50 : 14 | 51 : 17 | 54 : 6 | 56 : 21 | 59 : 2 | 61 : 5 | 63 : 22. 23 | 66 : 11 | 71 : 15 | 73 : 16 | 74 : 12 | 76 : 13 | 78 : 18 | 79 : 8 | 80 : 12 | 89 : 25 | 90 : 12 | 92 : 19. *but.* 94 : 1. 8 | 95 : 10 | 96 : 16 | 97 : 22 | 99 : 6 | 113 : 6. 10 | 117 : 1 | 118 : 20 | 121 : 2. 17 | 123 : 8 | 125 : 8 | 128 : 3 | 133 : 7 | 134 : 6 | 137 : 18 | 141 : 7 | 147 : 8 | 149 : 10.
 tumefecit bellum, 42 : 9.
 tumuli, 139 : 8.
 tumultus, 97 : 1.
 tumultuando, 14 : 25.
 tumultuaria classe, 68 : 23.
 tumultuarius principatum, 126 : 3.
 tumultuatur, 101 : 18.
 tumultum, 92 : 6.
 tumultuosiores Italiam, 96 : 25.
 tumultus, *gen.* 144 : 13.
 tumultum, 94 : 18.
 tunc, 21 : 5 | 39 : 15 | 69 : 9 | 76 : 6 | 102 : 15 | 109 : 10 | 141 : 14.
 tuo, 113 : 21 | 120 : 1 | 121 : 13 | 122 : 4 | 125 : 11.
 turbani, 102 : 22.
 turba, 17 : 1.
 turba, *gen.* 16 : 20.
 turban statuarum equestrum, 16 : 18.
 turpe, 31 : 11 | 49 : 24 | 61 : 16 | 111 : 11 | 118 : 21.
 turpem, 100 : 11.
 turpi, 87 : 19.
 turpi, 29 : 5.
 turpissima, *nov.* 29 : 1.
 turpissimum mortem, 17 : 2.
 turpissimum legis, 50 : 1.
 turpiter, 86 : 19. facere aut pari, 118 : 16.
 turpitudine ingenii, 93 : 16.
 turpius, *nov.* 112 : 1.
 Tulsis, 111 : 15.
 Tufculo, 147 : 10.
 Tulus, 33 : 1.
 tuelam imperii, 123 : 17. in tuelam securitatis sua advocat, 147 : 21.
 tucilius firu locorum juvenis, 124 : 5.
 tucilimas locis gentes, 115 : 7.
 tucilimum, *nov.* 115 : 10.
 tuto, 83 : 1 | 86 : 13.
 tutum, *nov.* 128 : 4.
 tuum, *nov.* 91 : 9.
 tymanis, *gen.* 84 : 12.
 Tyria, *nom. sing.* 42 : 13.
 Tyria 9 : 10.
 Tyrio, *abl.* 42 : 5.
 Tyrrhenum, 3 : 4.
 Tyrrhenus, 3 : 2.
 V.
 Cum comitatu, quem semper illi vacare moris fuit, 66 : 10.
 vacarent latrocinis provinciae, *carnent.* 112 : 9.
 vacaret huic uni animus, 183 : 6.
 vacat mihi experire, 142 : 17. *but.*
 vacaverant bellis provinciae, *carnent.* 112 : 5.
 vacaverunt anni decem hoc munere, *carnent.* 21 : 5.
 non vacavis Romanis conditione condere, 22 : 4.
 vacillantium gentium, 139 : 21.
 vacuum Italiam, 128 : 4.
 vacant bona, 55 : 15.
 Vagiennus, 23 : 9.
 vagum, *mafe.* 98 : 16.
 Vala Numonius, 139 : 2.
 Valens, 221 : 1.
 valens omnia, 76 : 22.
 Valerio Flacco, 23 : 10.
 Valerium Flacrum, 50 : 1.
 Valerius Aemilius, 37 : 20.
 Flaccus, 101 : 1.
 valetudine gravissimum tenet, 75 : 15. infirmissimum, 94 : 4. ingravescens, 142 : 5.
 valetudinis, 131 : 9.
 valetudinis in detrimens inclinat principia, 142 : 1.
 valetudo, 131 : 4.
 validus diligit omnia, 117 : 13. tunc erit, 160 : 20.
 validus septem legionibus Vatinium erat, 91 : 18.
 vallo, 83 : 22.
 validissim in ipsum executiones, 71 : 11.
 vanissimus omnium vir, 102 : 6.
 vanitas ejus deprehensa, 86 : 20.
 varia, 136 : 13 | 139 : 2.
 varia, *nom. form.* 44 : 4.
 variis, 13 : 5 | 82 : 2. variis fortuna gentium bellum, 22 : 11.
 variare aliquid ex solito, 68 : 15.
 varietum off palatii, 78 : 23.
 varie possit provincia, 65 : 2. varie se gelit, 119 : 15.
 variis, 51 : 4 | 49 : 6 | 57 : 16 | 116 : 18.
 vario Marte, 111 : 11.
 Varo, 131 : 1 | 139 : 19.
 23 | 141 : 14.
 Vatro, 95 : 12.
 Vatronem, 62 : 22.
 Varum, 82 : 18 | 140 : 5.
 Varus, 95 : 16. Quindilius, 95 : 14 | 134 : 16.

vaſtar, 139: 15.	vaſtaſta igni ferroque omnia, 128: 19.	Vatinio, 93: 13.	Vatinium, 93: 14.	Vatinius, 93: 15.	uberiores roditus, 103: 2.	uberius premium, 55: 12.	ubertas, 26: 4.	ubi, 26: 21 111: 10 412: 23 51: 17 56: 11 77: 17 96: 14 105: 12 107: 3 109: 11 122: 1 123: 11 126: 7 131: 14.	ubicumque, 88: 4 130: 15.	ubique, 81: 17 107: 1 110: 11.	ve, <i>enclit.</i> 23: 15 16: 4 108: 15 111: 3.	veſtrum inſumum falſigium vicum, 57: 6.	veſtrum vehiculo, 85: 16.	veſtus curru, 104: 19.	equo, 113: 13.	vehementer, 121: 7.	vehiculum, 85: 16.	vehiculum, 113: 6.	Veientibus, 111: 2.	vel, 15: 2 60: 2 67: 4 68: 29: 1, 2 69: 15 111: 14 60: 63: 25 68: 76: 5 91: 5 116: 13 <i>Eriam.</i> Vel in exilio, 87: 19. vel ſariato Antonio, 89: 33. vel maximum, 68: 13.	velatus amiculo, 102: 21. corosa aurea, 107: 17.	velaſſet ſe honorum inſignibus, 95: 17.	velaro capite, 12: 15.	Velliam, 101: 6.	Velleiano, 134: 3.	Velleius, 83: 6.	vellent, 100: 15.	veller, 71: 1. 7 75: 7 78: 15 88: 16 147: 14.	velociſſate pernicibus, 60: 22.	velut, 31: 11 16: 23 131: 5 46: 14 48: 16 51: 11 61: 23 84: 16 84: 7. 18 91: 16 104: 18 126: 15 127: 9 148: 17.	velut pœniteret, 45: 13.	veluti, 16: 2 40: 15 41: 6 74: 15 91: 27	120: 8 142: 20 149: 12.	venalis tribunus, 60: 3.	venalis io omnia & in omnibus, 105: 7.	vendente rempublicam conſule, 86: 24.	venderet, 78: 21.	venditans ſe ſenatus liſſet, 89: 8.	venditurum, 69: 2.	venerant, 112: 6, 83.	venerat, 32: 2 112: 15.	veneratione proſequimur præterita, 113: 19.	venerationi, 68: 12.	Venere, 67: 19.	Veneris, 58: 14.	venia, <i>nom.</i> 138: 19.	veſiam, 107: 13.	veniendum eſt ad, 150: 1.	venientem, 80: 15 81: 15.	venire, 87: 10. venire io conſpectum urbis, 129: 4.	venit in, 77: 9.	venit, <i>abl.</i> 49: 9.	veniſſet, 51: 25.	veniſſet, 51: 8.	venitſet, 39: 6.	venitſet ad ſempus, 141: 12.	Veniſſi, <i>genis.</i> 100: 4.	Ventidium, 90: 9.	venturum, <i>maſc.</i> 66: 15.	venturus in omnes, 126: 23.	Venuſiam, 21: 8.	verâ, 132: 24. <i>neut.</i> 95: 11.	veras, 26: 15.	io viciſſaeus iuſaſſet, 147: 19.	verbis, 37: 22 48: 15 68: 13 71: 14 91: 12 107: 10 112: 1.	verbo, 80: 1.	verè, 61: 20 117: 20.	verecundia, 29: 6 58: 19.	verecundiâ, 43: 19 82: 15.	verecundiam, 59: 3.	verecundiſſimus in gerendiâ honoribus, 60: 13.	vereretur, 56: 31.	veri, <i>gen.</i> 50: 11.	veris, <i>gen.</i> 123: 17.	verſimiles, 26: 15.	veto, 59: 5.	verò, 18: 4 16: 8 27: 6 41: 26 74: 5 77: 3 91: 3 107: 23 109: 11 112: 2 16: 16.	verſatus inter arma, 19: 9.	verſum, <i>ſuſſe.</i> 91: 21.	verſus, <i>præpſ.</i> 21: 15 120: 3.	verſuti animi, <i>gen.</i> 320: 9.	verſutiſſimi, <i>plur.</i> 137: 12.	verticis, 23: 15.	verum, <i>nom.</i> 43: 20 119: 18.	verum, 72: 1.	Veſta, 150: 11.	veſte, 4: 4 46: 25 63: 8.	veſtem, 69: 13.	veſtigio non recedſſum, 82: 14.	veſtigio, 108: 8. veſtigio clamore quotum, 127: 9.	veſtrum, <i>neut.</i> 125: 9.	veſtulum, 57: 15.	vetabat, 14: 1.	veterani viri, <i>plur.</i> 129: 1.	veteranorum, 132: 8.	veteranorum, 87: 7 96: 27.	Vetere Antiſtio, 70: 7.	vetere more, 113: 7.	veterem, 27: 1 112: 14.	veteres, 7: 4 26: 2 146: 4.	veteribus docum, 102: 14.	Veteris, 70: 7 144: 9.	veteris imperatoris, 144: 9.	veterum, 47: 9 113: 17.	vetuit, 113: 11, 15.	Vetutio Calvino, 10: 8.	vetus diſciplina, 28: 5.	vetuſtate familiæ, 148: 9.	vetuſtatis, 50: 12.	vetuſtior, 37: 19.	vetata tempeſtate claſſis, 103: 9.	venſillanorum, 128: 17.	vi, 14: 12 18: 3 31: 5 58: 2 62: 1 112: 18 134: 18 148: 15.	vi animi, 142: 3. vi hominum ingenti, <i>maſc.</i> 129: 12.	viſ, 82: 3.	viam, 28: 1. fecit illis incrementa, 78: 23.	ſibi faciunt liſſimè evagandi, 32: 10.	viaſcio, 46: 24.	Vibillium, 100: 11.	viceramus arma, 61: 9.	vicerat, 59: 24.	vicerit, 15: 4.	viciſſimâ, 130: 12.	viciſſimo, 110: 10.	viciſſimum, 87: 17.	vicina orbi regio, 78: 9.	vicina Oſtra mutavit Cumanos, 7: 4.	vicinit, 31: 2 86: 1.	vicino, 128: 4. in vicino cum eſſet, 94: 11.	vicinum Italix bellum, 125: 22.	viciſſe, 149: 1.	viciſſent, 95: 23.	viciſſet, 51: 17.	victa ſunt impetu conſiſta, 58: 18.	victi, <i>plur.</i> 124: 3.	victi, <i>plur.</i> 80: 6.	victi, 18: 18 44: 14.	victo, 119: 2.	victor, 51: 10 66: 11 80: 6 82: 19 101: 6 116: 21 125: 15 114: 5 141: 11. victor omnis generis certaminum, 12: 3.	victorem, 11: 6 94: 15.	victorem Africanis belli, 82: 4.	victoria, 4: 7 38: 7 105: 13 107: 23. Victoria gentium, de gentibus, 124: 15.	victoria, 16: 4 38: 8 40: 13 49: 4 59: 24 66: 7 80: 3 102: 10 107: 9 114: 19.	victoris, <i>gen. ſing.</i> 2: 4 15: 12 44: 17 61: 4 67: 10 79: 3 107: 24 116: 4 125: 15 132: 11 135: 2 9: 18 149: 2. <i>plur.</i> 54: 20.	victoriani, 35: 16 44: 17 52: 11, 15 57: 1 81: 8 102: 12 104: 13 107: 13, 16 111: 19.	victoria, 116: 3.	victoriis, 71: 20 81: 4 95: 7 111: 1.	victoria, 54: 4 105: 4 108: 8.	victorum d. victor, 34: 23 51: 19 109: 1.	victor, 59: 14 82: 3.	victor, <i>maſc.</i> 16: 8.	108: 17.	victuros io perpetuo tiliſio, 87: 10.
------------------	--	------------------	-------------------	-------------------	----------------------------	--------------------------	-----------------	---	-----------------------------	------------------------------------	---	---	---------------------------	------------------------	----------------	---------------------	--------------------	--------------------	---------------------	--	--	---	------------------------	------------------	--------------------	------------------	-------------------	---	---------------------------------	---	--------------------------	--	-----------------------------	--------------------------	--	---------------------------------------	-------------------	-------------------------------------	--------------------	-----------------------	---------------------------	---	----------------------	-----------------	------------------	-----------------------------	------------------	---------------------------	-----------------------------	---	------------------	---------------------------	-------------------	------------------	------------------	------------------------------	--------------------------------	-------------------	--------------------------------	-----------------------------	------------------	-------------------------------------	----------------	----------------------------------	--	---------------	-------------------------	-----------------------------	------------------------------	---------------------	--	--------------------	---------------------------	-----------------------------	---------------------	--------------	---	-----------------------------	-------------------------------	--	------------------------------------	-------------------------------------	-------------------	--------------------------------------	---------------	-----------------	-------------------------------	-----------------	---------------------------------	--	-------------------------------	-------------------	-----------------	-------------------------------------	----------------------	------------------------------	-------------------------	----------------------	---------------------------	---------------------------------	---------------------------	--------------------------	------------------------------	---------------------------	----------------------	-------------------------	--------------------------	----------------------------	---------------------	--------------------	------------------------------------	-------------------------	---	---	-------------	--	--	------------------	---------------------	------------------------	------------------	-----------------	---------------------	---------------------	---------------------	---------------------------	-------------------------------------	-------------------------	--	---------------------------------	------------------	--------------------	-------------------	-------------------------------------	-----------------------------	----------------------------	-------------------------	----------------	---	---------------------------	----------------------------------	---	---	--	---	-------------------	---	------------------------------------	---	-------------------------	-----------------------------	----------	---------------------------------------

- victus, *edjēf.* 31: 16 | 52:
 8 | 59: 2 | 82: 1 | 94:
 18 | 142: 3. victus per
 punctione pontificatus, 70:
 2.
 videtur, 37: 13 | 132:
 16.
 videbantur, 55: 1.
 videbatur, 51: 7 | 78:
 17 | 76: 23.
 videtur, 20: 4.
 videmus, 122: 19.
 videtur, 88: 17.
 videtur, 125: 7 | 135: 7.
 viderent, 42: 4 | 82: 4.
 videret, 94: 16 | 99: 5 |
 143: 4.
 videretur, 44: 21 | 45:
 15 | 48: 11 | 49: 24 |
 61: 21 | 83: 15 | 93:
 15, 18.
 videri, 25: 10 | 62: 16 |
 86: 15 | 112: 16.
 viderit, 26: 9.
 vides, 132: 5.
 videtur, 40: 13 | 64: 13 |
 122: 19.
 vidi, 125: 12 | 132: 13.
 vidimus, 97: 21 | 130:
 1, 4.
 vidisset, 135: 6 | 108: 4.
 vidit, 17: 10 | 79: 11 |
 90: 8. vidit amicum,
 91: 7.
 Viennensium, 140: 35.
 vigeat miles, 105: 13.
 vigesimo, 3: 9.
 vigilia, 61: 12 | 100:
 17.
 vigiliam ubi res exigeret,
 109: 12.
 vigiliis, 38: 6.
 viginti, 10: 10 | 11: 9 |
 21: 11, 16 | 23: 9 |
 42: 11 | 53: 1 | 55:
 1, 21 | 60: 22 | 70:
 24 | 72: 18 | 75: 19 |
 90: 5 | 102: 9 | 112:
 7, 19 | 121: 12 | 130:
 11.
 vigore, 78: 6 | 117: 12.
 vigore animi, 67: 20.
 ingenit, 45: 20.
 vigorem eloquentiae, 15:
 25.
 vigori animi, 146: 17.
 vim dominationis exer-
 tos, 92: 14. consula-
 tus omnem exercitum in
 74: 17. odoris excita-
 cet, 49: 17. vitæ in-
 sulit, 72: 12. vim re-
 gram, 126: 5. vim ac-
 litendi, 126: 14.
 vincendi, 14: 15.
 vincere, 63: 17.
 vincetur, 61: 9.
 vincere fata curam om-
 nem, 142: 11.
 vinceret, 93: 26.
 vincetur, 32: 19.
 vincti, 61: 16 | 125: 19.
 vincti, 52: 10.
 vindicta, 41: 2 | 45: 14.
 vindicta, 140: 10.
 vincula, 35: 6.
 Vindelici, 123: 1.
 Vindelicoorum, 143: 11.
 Vindelicos, 66: 2 | 115:
 5.
 vindicabantur, 140: 19.
 vindicande fratris mor-
 tis, 33: 14.
 vindicandam dignitatem
 patriæ, 55: 25. maxi-
 mus periculis reumpu-
 blicam, 15: 6.
 vindicandum honorem,
 140: 20.
 vindicantē nihil sibi, 146:
 19.
 vindicare victoriam partem
 61: 4.
 vindicaret Caesar partem
 omnem asperim belli,
 123: 7.
 vindicat sibi falso Alerna-
 ba Lacones, 27: 12.
 vindicat principium uni-
 versitatis civium datus,
 145: 12.
 vindicatz fratris injuriæ,
genet. 112. vindicare ab
 injuriis magistratum
 provincie, *nom.* 145: 1.
 22.
 vindicator, 139: 23.
 vindicator ductu patris
 tuare, 96: 21. plus mi-
 liti gloriæ, quam duci-
 bus, 131: 12.
 vindicaverunt ex imperato
 victoriam, 131: 19.
 vindicavit cognomen, *ab-*
sonat. 19: 3. nos ab
 alterius metu, 12: 5.
 te à Pyrrho, 2: 12.
 vindicem belli, 51: 25.
 impetis, 95: 1 | 122: 1.
 2.
 vindicta rarissima, 133:
 16. vindicta libertatis,
 89: 21.
 vindictæ, *det.* 35: 20.
 vindictam consulatē mi-
 natus, 133: 13.
 vini, 1: 15.
 Vinici, *vocat.* 11: 14 | 18:
 14 | 19: 14 | 35: 17 |
 76: 20 | 90: 8 | 120: 12 |
 132: 4 | 150: 12.
 Vinicio, 135: 21 | 131: 1.
 1 | 122: 4.
 vixit, 104: 13.
 violascent conjugem, 119:
 9.
 violata uxore, 119: 8.
 violationem fidei, 129: 10.
 violator domus, 119: 3.
 vir, 4: 1 | 9: 6, 8, 12 |
 10: 10 | 17: 82 | 29:
 16 | 40: 22 | 44: 17 |
 45: 5 | 49: 7, 26 | 51:
 19 | 53: 1, 16 | 60: 15 |
 61: 7 | 71: 15 | 73: 7 |
 76: 2 | 77: 5 | 80: 3 |
 81: 19, 22 | 89: 12 | 91:
 25 | 92: 16 | 93: 23 |
 95: 21 | 97: 15 | 98:
 8 | 102: 5 | 105: 7 |
 106: 7 | 109: 11 | 130:
 9 | 114: 7 | 111: 15,
 24 | 137: 1 | 145: 6.
 vices, 7: 4 | 22: 6 | 44:
 10 | 63: 6 | 70: 19 | 90:
 1 | 99: 18 | 130: 2 |
 112: 16.
 Virgilius, 63: 1.
 virginum, 13: 6.
 virgula, 15: 9.
 vizi, *gen.* 29: 12 | 30: 9 |
 32: 14 | 43: 23 | 46: 13 |
 56: 12 | 67: 7 | 68: 20 |
 70: 8 | 81: 5, 10 | 86:
 7 | 89: 13 | 95: 27 | 97:
 19 | 113: 3 | 118: 17 |
 123: 14 | 125: 1 | 142:
 19 | 148: 3. *plur.* 34:
 23 | 36: 2 | 49: 6 | 54:
 23 | 61: 14 | 110: 18 |
 119: 7 | 135: 17 | 146:
 4. vizi principes, 110:
 18. vizi veterani, 129:
 2.
 Viriathus, 28: 11, 11 |
 111: 20.
 viribus, 47: 13 | 70: 20 |
 97: 4 | 122: 15 | 128:
 1 | 130: 6 | 140: 14 |
 141: 12.
 virilem togam, 117: 22.
 virili opera, 119: 19. 10-
 gā, 56: 17.
 virilis animi femina, 2:
 9.
 viris, 59: 11 | 62: 15 |
 70: 1 | 82: 11 | 92: 7 |
 117: 23 | 121: 18 | 142:
 19. viris sacerdotibus,
 143: 11.
 viritum, 44: 3.
 virum, 7: 6 | 18: 15 |
 89: 1 | 116: 2.
 viro, 10: 12 | 53: 13 | 60:
 11 | 83: 7 | 83: 14 | 89:
 15 | 98: 4 | 112: 13 |
 817: 11 | 118: 2 | 122:
 4 | 142: 18 | 144: 17.
 viros, 19: 6 | 40: 2 | 41:
 2 | 73: 18 | 79: 12 | 85:
 9 | 99: 15 | 137: 9 | 141:
 4.
 visorum, 61: 11 | 95: 10 |
 136: 18.
 virtus, 14: 4 | 61: 5 | 95:
 23 | 117: 7 | 131: 11 |
 140: 2, 12 | 147: 17.
 virtute, 2: 11 | 16: 11 |
 17: 16 | 19: 9 | 28: 4,
 13 | 31: 8 | 45: 6 | 51:
 15 | 61: 11 | 70: 6 | 72:
 2 | 82: 16 | 97: 7 | 100:
 4 | 101: 15 | 102: 6 |
 103: 6 | 105: 5 | 116:
 20 | 132: 14 | 135: 21 |
 140: 7 | 146: 2 | 148:
 2 | 148: 4 | 149: 1.
 virtutem, 63: 16 | 62:
 7. virtutem corporis a-
 nimique, 11: 12.
 virtutes, 30: 12 | 95:
 20.
 virtuti, 31: 22 | 19: 9 |
 61: 19.
 virtutum, 17: 23 | 19:
 18 | 33: 11 | 43: 26 |
 51: 6 | 123: 9 | 135:
 17 | 145: 13.
 virtutis, 18: 8 | 45: 11 |
 100: 16 | 135: 13.
 virtutum, 45: 22 | 49:
 45 | 96: 26 | 114: 3, 21 |
 116: 12 | 135: 19 | 147:
 2.
 virtum, 14: 3 | 29: 1 |
 33: 18 | 14: 9 | 15:
 9 | 40: 6 | 41: 2 | 501:
 22 | 57: 5 | 58: 20 |
 63: 13 | 92: 4 | 99:
 19 | 101: 5 | 120: 12 |
 122: 9 | 127: 3 | 136:
 4 | 138: 1 | 146: 18.
 vitum in exequendo, 51:
 21.
 vis, 58: 15 | 95: 22 | 110:
 12 | 131: 24 | 140: 3.
 vis ad resistendum, 87: 5.
 vis Africi, 101: 7. cen-
 foris, 115: 11. fatio-
 rum, 84: 5. vis forem-
 sis, 26: 4. vis homi-
 num, *dec. copia*, 7: 6 |
 39: 20 | 94: 10.
 visa, *nom. fam.* 15: 19 |
 135: 9.
 visenda provinciae, 114:
 20.
 visendi ejus gratia, 118:
 5.
 visere, 120: 1.
 vis, *gen.* 95: 26. *plur.*
 11: 31.
 visus, *abl.* 113: 18.
 visu nocturno, 84: 1.
 visum,

vifum, <i>mafe.</i> 26: 9 69: 15. <i>ment.</i> 62: 22 128: 4 135: 10.	uilefcendum civem, 511: 6. <i>unde, mem. form.</i> 104: 10 135: 8. <i>ment.</i> 88: 13.	unam, 2: 4.	volucrat, 75: 19 78: 7 120: 9 121: 7.
Vilfurgis, 123: 16.	ullā, 74: 15 102: 6 117: 14 141: 7.	unde, 11: 9 48: 11 72: 32 132: 21.	volutis, 139: 24.
vifus, <i>adj.</i> 86: 15 114: 15.	ulla, 76: 5.	undecimum, <i>mafe.</i> 110: 20.	volutit, 95: 19.
Vita, 4: 8 102: 23 135: 12.	ullam, 77: 4 80: 13 88: 1.	undequingefimo, 45: 4.	volumen, 150: 9.
Vitiā, 9: 5 17: 14, 24 29: 16 38: 16 61: 8 89: 2 113: 2 147: 1.	ulli, <i>dat.</i> 69: 1 91: 15.	undeviciefimum, <i>mafe.</i> 114: 16.	voluminibus, 72: 18 76: 13 134: 5 138: 11.
Vitæ, <i>gen.</i> 2: 10 17: 8 14: 24 41: 21 56: 7 81: 6 102: 20 125: 32. vitæ vim infulit, 72: 12.	ullius, 181: 7.	undique, 82: 8 97: 4 129: 1.	voluminis, 19: 20 124: 3 1.
Vitam, 31: 3 32: 18 46: 26 51: 10 68: 2 80: 6 91: 23 107: 33 138: 19. vitam præcatus, 101: 19.	ullo, 62: 23 87: 25 116: 22.	uni, <i>dat.</i> 58: 11 100: 39 133: 5.	voluminum, 56: 3.
vitæis gladiis, 93: 2.	ullum, <i>mafe.</i> 71: 6 125: 12.	unice cavente, 76: 11.	voluntaria mors, 120: 1.
visaverant, 42: 7.	ultra efl fortuna factum, 139: 5.	unicum, <i>ment.</i> 35: 2 36: 6.	voluntaria morte, 109: 1.
visavit, <i>ne.</i> 101: 13.	ulterior ripa, 125: 1.	universa, <i>mem. form.</i> 17: 35 26: 7 27: 4 42: 11 59: 1 65: 12 75: 6 128: 1.	voluntarii exilii, 119: 1.
Vitæ, 28: 4 38: 5 120: 18.	uterrima, 123: 6.	universa, forma principibus, 147: 21.	voluntarium magno numero, 132: 8.
Vitæ, 38: 5 61: 23 132: 3. vitæis mortuum, 72: 11.	ultima, <i>gen.</i> 16: 11.	universam, 134: 3. imaginem principatus, 112: 5.	voluntas, 75: 2 145: 15.
Vitiofum, 56: 14 96: 26 104: 14 116: 9.	ultimam, 102: 22 136: 11.	universas, 130: 12.	voluntas erupit, 87: 1.
Vitioliffimo, 116: 9.	ultimo, <i>abl.</i> 4: 14 120: 20.	universi, <i>gen.</i> 113: 13.	voluptas, 48: 18.
Vitrici, <i>gen.</i> 114: 18.	ultimo, 57: 7.	plur. 132: 20.	voluptate, 68: 2.
Vitricio, 84: 9, 14 114: 20 117: 24.	ultimorum, 62: 2.	universi, 44: 15.	voluptate, 28: 6.
Vitricum, 85: 18.	ultimum, <i>mafe.</i> 131: 25 56: 7. <i>ment.</i> 106: 5.	universos, 132: 19.	voluptatibus, 73: 8 76: 5.
Vituperari, 44: 18.	ultimum fpiritus redderet, 41: 18. ad ultimum, 48: 12 76: 9. in ultimum erupit impunitas, 144: 7.	universus, 47: 19 62: 7.	vos, 12: 33 151: 1.
Vituperatum, <i>mafe.</i> 119: 15.	ulimus, 4: 1 12: 4 7: 5 8: 66: 11 109: 4.	unus, 39: 10 45: 15 95: 120 142: 19.	voja, 12: 14. obis, 62: 10. fufcipe pro, 75: 16.
Vivā, 34: 23.	ulio, 35: 19. ultio inimicitiarum, 31: 18.	uno, 36: 5 18: 22 79: 1 95: 13 102: 1.	vois, 143: 14.
Vivendi, 54: 15 59: 18.	ultionem, 144: 10.	unquam, 68: 12 103: 5 108: 4 118: 6 128: 15 132: 10 135: 11 149: 5.	vois, 72: 2.
Viventi, 4: 11.	ultioni patris plux debet, quatuor, 90: 12.	unum, <i>mafe.</i> 15: 13 17: 18. <i>ment.</i> 19: 18 24: 17 27: 11 14: 12 89: 13 121: 16.	voto, 150: 9. mortem obis, 49: 18. nihil concipit, 110: 8. fuo & civium major, 66: 13.
Vivere, 88: 8.	ultor fcleris, 119: 12.	unus, 17: 11 35: 18 115: 2.	vok, 16: 12 99: 17 129: 3.
Vivet, 91: 4.	ultra, 18: 18 19: 14 139: 13. ultra barbarum promptus ingenio, 137: 19. ultra formidæ fluca odio ac mollitiæ, 109: 14. ultra fortem temerariuz, 92: 10.	vocabantur, 6: 7.	urbane fecuritates, 117: 6.
Vivit, 91: 4.	ultra injurias avi, 12: 10.	vocabat, 104: 11.	urbanum prætorum, 137: 17.
Vivo, <i>nomen.</i> 48: 19 121: 7. vivo igni devorato, 12: 1.	umbra affte rei, 91: 14.	vocare, 60: 19.	urbis, 31: 14 45: 16 46: 11 57: 14 61: 14 63: 4 68: 9 69: 16 77: 12 82: 2 92: 15 114: 18 116: 10 118: 12 120: 12 122: 2 139: 11.
Vivonium, 61: 2.	una, <i>fig. form.</i> 24: 10 25: 1 27: 14 142: 10.	vocerat, 106: 15.	urbem, 4: 12 6: 16 11: 10 121: 10 131: 2 14: 7 15: 17 17: 18 61: 20 44: 13 31: 2 39: 18 46: 9 47: 11 48: 6, 23 54: 1 57: 5 66: 15.
Vivos, 139: 22.	una castra, 132: 6.	vocatus, 61: 14.	ff
Vituz, 104: 11.	una, 48: 16 77: 8.	vocavit cladii Cafaree in Gallias, 116: 10.	
Vix, 111: 9 131: 3 171: 5 27: 9 32: 24 38: 4 48: 15 51: 12 72: 18 74: 5, 6 82: 6 86: 17 97: 22 104: 10 115: 12 117: 12 121: 15 123: 3 132: 19 137: 11.	unā, 34: 11 62: 18 139: 15. unā cum, 49: 10 72: 14 73: 14 77: 14 24: 8 87: 15 100: 4 124: 5.	vocem, 41: 19 137: 6 142: 17 151: 2.	
Vixerat, 75: 5.	unā, 48: 16 77: 8.	vociferabatur, 53: 25.	
Vixerunt, 5: 12.	unā, 39: 15. unā cum, 49: 10 72: 14 73: 14 77: 14 24: 8 87: 15 100: 4 124: 5.	vocitara, <i>fig. form.</i> 15: 8.	
Vixit, 2: 10 109: 15.		volari, 6: 13.	
		volebant, 17: 19.	
		volebat, 117: 18.	
		volentes, 87: 12.	
		volenti, 142: 5.	
		volentibus, 88: 6.	
		Volfone, 22: 7.	
		voluerant, 77: 15 132: 18 138: 15.	

20 | 76: 19 | 77: 9,
18 | 32: 19 | 81: 6 |
86: 3, 6 | 90: 7, 9 |
94: 2 | 101: 6 | 109:
9 | 110: 3, 9, 19 |
111: 11 | 113: 10 |
125: 18 | 140: 2, 21 |
141: 11,
urbes, 2: 4 | 7: 9, 14,
16 | 17: 10 | 18: 17,
19: 15 | 149: 22.
urbi, 70: 12 | 73: 10 |
78: 9.
urbibus, 19: 25.
urbis, 48: 14 | 61: 6 |
109: 10 | 118: 9 | 119:
4 | 141: 18 | 147: 10.
urbium, 7: 4 | 17: 4 |
32: 3, 24 | 52: 2 |
115: 5 | 120: 5 | 142:
21.
urbs, 9: 10 | 17: 4 | 28:
14 | 45: 17 | 97: 9.
urebor gravis annona pa-
pulum, 99: 7.
urit domos, 119: 16.
uia, *nom. fam.* 48: 5 |
114: 2.
uia, *plur.* 14: 14 | 55: 7.
utoribus ad, 146: 5.
anninis Romanis, 118:
17. fegni providentia,
140: 4.
iustibus publicis destinare
domos, 101: 8.
ufo victoris clementer,
81: 5.
ufos immodici libertare,
92: 11.
ufquam, 18: 17 | 51: 2.
ufque ad, 4: 10 | 58: 9 |
110: 19 | 144: 10 | 147:
11. ufque Alpes, 14: 1.
ufque eo, ut, 117: 16.
ufque in, 111: 10 | 121:
14. ufque in compara-
tione Genitorum, 37:
10.
ufu, 61: 1 | 146: 11 |
147: 10. ex proprio
ufo ageret omnia, 48:
10.
ufultit reipublice, 115:
21.

ufum dictatoris non defi-
derasse, 55: 5.
ufum hofpicio, 85: 16.
ab ufura huius glorie non
temporavit animum, 61:
3.
ufurpabant eum honorem,
4: 11. hunc verum,
91: 21.
ufurpare id non fultinuit,
67: 7.
ufurpaffet nomen iuffiffi-
me, 54: 15.
ufurpas illud fepe, 8: 8.
ufurpatio, *ufur.* 55: 3.
ufurpaverit id nominis,
6: 2.
ufus, *partic.* 40: 21 | 55:
1 | 56: 14 | 109: 3. ad-
iutor, 114: 11 | 144:
17 | 148: 13. fortuna
ful, 78: 15 | 97: 17. im-
peru suo, 79: 7. operis
flacci, 148: 2. pelfica
feveritate, 144: 14. fe-
guitia ducis in occasio-
nem fecleris, 137: 22.
ufult. ufus literarum,
128: 14.
ut, *fabr.* 9: 4 | 11: 10 |
14: 11 | 15: 14 | 19: 16 |
21 | 19: 6, 10 | 25:
9 | 26: 1, 5, 8 | 27:
1, 5 | 28: 12 | 29:
7 | 31: 2 | 37: 12 |
39: 6, 12 | 40: 6 |
41: 7, 8 | 42: 1, 7 |
44: 1, 7, 20 | 47: 8 |
48: 10 | 49: 21 | 50:
7, 12 | 51: 10 | 53: 21 |
55: 9, 15 | 56: 9 |
57: 17 | 58: 5 | 60:
4 | 61: 21 | 62: 1,
3, 7 | 67: 8 | 68: 1,
10, 21, 28 | 70: 15,
19 | 72: 9 | 73: 17 |
77: 7, 16 | 79: 5, 9,
6 | 80: 1, 9, 18 | 81:
7, 12 | 82: 11 | 83:
15, 17 | 84: 2, 3 |
88: 10 | 91: 4, 18 |
93: 10, 17 | 94: 19 |
95: 11 | 101: 1, 10,
12 | 107: 14, 16 | 108:

6: 11 | 111: 16 | 112:
8, 7, 21, 25, 26 |
113: 25 | 114: 19 |
116: 11 | 117: 4 | 119:
15 | 120: 10 | 121:
10 | 123: 12 | 125:
11 | 126: 11 | 127: 5 |
128: 10 | 130: 15 |
132: 16, 19 | 137:
17 | 138: 4, 5, 19 |
140: 11, 17 | 142:
19 | 143: 1, 2, 4, 6,
12 | 147: 14, 20 | 148:
12 | 149: 1, 15, 16,
17, 18. ut, *poftquam*,
11: 8 | 46: 21 | 60:
9 | 79: 13 | 85: 20 |
87: 21. ut libentiffime,
60: 21. ut, ficur, 5:
9 | 6: 11 | 8: 8 | 10:
11 | 17: 15 | 21: 6 |
26: 3, 20 | 32: 16,
17 | 34: 20 | 35: 9,
15, 20 | 38: 4, 9 |
41: 19 | 41: 48: 5 | 12:
11 | 53: 13 | 55:
22 | 58: 13 | 60: 15 |
61: 8 | 63: 1, 23 |
64: 3 | 65: 10 | 66:
1 | 69: 11 | 70: 25 |
74: 6, 8, 11 | 78: 11 |
81: 7, 14 | 89: 24 |
90: 11 | 96: 16 | 101:
10 | 102: 11 | 104: 18 |
106: 7 | 109: 5 | 111:
5 | 112: 14 | 114: 2,
5, 11 | 119: 14 | 120:
17 | 121: 4 | 122: 15,
16 | 129: 6 | 133: 11 |
134: 5 | 137: 12 | 138:
11 | 139: 11 | 144: 11 |
145: 1 | 146: 5, 6 |
148: 3. *ut.*
utar confuetudine milita-
ri, 80: 1.
utrumque, 54: 12 | 94:
6, 15.
utebatur rapto ad fe euen-
dum, 96: 21.
uter, 112: 5.
uteretur oronid, 47: 5.
fomno & cibo, 68: 1.
uteri fetidis furminal, 114:
9.

uterque, 19: 1 | 115: 4.
uterque erant, 90: 12.
uterque legatorum, 78:
7. uterque tradiderit,
89: 10.
uti, *pro ut.* *fabr.* 41: 125 |
55: 4.
Utica, 4: 17.
utile, 73: 12.
utilem, 120: 17.
utili, 74: 19.
utilia, 112: 13.
utiliora, 106: 6.
utiliore, 146: 7.
utilitate, 113: 1.
utilitatem, 113: 1 | 146:
12.
utilitatis, 110: 1.
utiliter, 110: 16.
utrum, 51: 8 | 115: 14.
utrumque, 81: 14.
utrumque, 48: 29.
utrumque, 81: 16 | 99: 11.
utrumque, 7: 1 | 61: 10 |
79: 9 | 101: 16 | 119:
7, 18 | 121: 2, 5.
utroque, 91: 26 | 100: 4.
utrum, *nom.* 141: 16.
utrum an, 116: 13.
utrumque, *mafe.* 48: 16 |
79: 9.
volucras, 120: 17.
vulnera, 82: 17 | 87: 10.
vulnus, 95: 3.
Vulfo Manlius, 65: 19.
vult, 71: 4.
vultu, 137: 20 | 147: 11.
vultum, 54: 5.
uxor, 111: 11 | 68: 1 |
74: 19 | 84: 2 | 97: 24 |
109: 21.
uxore, 119: 8.
uxorem, 70: 11 | 80: 14 |
85: 11 | 99: 12 | 101:
4 | 114: 7.
uxoris, 2: 7.
uxorium, 91: 13.

X.
X Exem, 60: 19.

Finis Indicis denud elaborari.

Ex Typographia JOSEPHI BARBOU, 1726.

J. Gwyn, Sculp.

CORNELIUS

N E P O S

DE VITA EXCELLENTIUM
IMPERATORUM.

INTERPRETATIONE ET NOTIS ILLUSTRAVIT
NICOLAUS COURTIN,
Humanitatis Professor in Universitate Paris.

JUSSU CHRISTIANISSIMI

R E G I S,

IN USUM SERENISSIMI
D E L P H I N I.

PARISIIS,

Sumptibus FRATRUM BARBOU, viâ Jacobæâ
sub Ciconiis.

M. DCC. XXVI.
CUM PRIVILEGIO REGIS,

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
CHICAGO, ILL.

SERENISSIMO
PRINCIPI
DELPHINO.

JAMDUDUM injuriâ temporum Patriâ suâ profugi viri totius Antiquitatis illustrissimi toto orbe terrarum circumspiciunt ad quem confugere possint (PRINCEPS SERENISSIME:) Nec hactenus facillè invenerunt, qui & in eo dignitatis aut potestatis apice constitutus esset, cujus sub clientela securi quiescerent; & qui linguarum ac literarum satis peritus, ut se Romanâ linguâ loquentes intelligeret, atque adeuntes se benigno vultu exciperet. In Te uno utrumque feliciter inveniunt (PRINCEPS ILLUSTRISIME.) Te enim veluti nascentem Solem intuentur, ex cujus lumine

â ij

EPISTOLA.

novum sibi splendorem contrahant, & sub cuius felici aspectu nihil amplius reformident. Se Tibi suâ linguâ, licet extraneâ, non minùs notos & familiares fore confidunt, quàm si nostrâ vernaculâ loquantur. Ex Græcia, Asia, Sicilia, Africa, Italia profecti, in Augustissimam totius orbis Aulam ingrediuntur, ut inter tuos Aulicos ipsos admittere non dedigneris. Sed quia varii variis linguis, pro regionum diversitate, uterentur; CORNELIUM NEPOTEM Interpretem nacti sunt, cuius unius ore se manifestent, variam vitæ suæ fortunam, & præclarissima tum belli cum pacis facinora exponant. Congenitas sibi dotes tuis, velut in obsequium, offerunt; Miltiades summam humanitatem & comitatem; Themistocles artis militaris peritiâ & solertiâ; Aristides justitiâ; Alcibiades egregiam corporis formam, & animi magnitudinem; alii alia tuos ob oculos ponunt. Sed ea omnia, eximia licet, & omnium sæculorum retroactorum celeberrima, tuis tamen, tum corporis, cum animi virtutibus longè esse postponenda fatentur: neque tam, ut Te doceant, quàm ut ipsimet doceantur, conspectum tuum ambiunt. Ferunt quidem secum plurimas togæ militiæque artes; varias præ manibus suis palmas gestant, caputque suum multis laureis redimitum exhibent.

EPISTOLA.

Sed quid hac omnia si cum praestantissimis LUDOVICI MAGNI Patris tui virtutum exemplis conferantur? si cum ejus triumphis, bellique facinoribus componantur? An negabit aliquis Te in obsidione Dolensi, ad quam Illustrissimo ac Sapientissimo MONTAUSERIO Duce & Rectore profectus es, longè plura ab Augustissimo tuo Parente didicisse, quàm in evolvendis omnibus veterum saeculorum monumentis? Quum enim Te urbis mœnia circumducebat; quum Tibi inter ignes & tela hostilia Castrensiū operum munitiones ostendebat, nonne, quemadmodum & olim suum Iulū Aeneas, his te verbis compellare videbatur:

Disce puer virtutem ex me, verūque laborem.

Ita est sanè; nec, si illud ex ejus ore non profuebat, impavidus illius animus, perpetuus ac indefessus labor conticescebat. Patrem verbo & exemplo docentem audiebas; hi verbis tantum docent. Audis ipsos multa narrantes; at Regem plura & majora facientem vides. Prætereà, quid his in Illustribus Viris invenias, quod non in Illustrissimo Duce MONTAUSERIO longè excellentius jam pridem inveneris? Nonne Miltiade humanior, Themistocle peritior, Aristide justior, vitæ integritate Phocione cla-

EPISTOLA.

rior; unus denique omnibus præstantior? Quatuor olim viri apud Persas educandis futuris Regni hæredibus præficiebantur: ex quibus qui sapientissimus, res sacras ac politicas Principem edocebat; qui justissimus, ab omni mendacio & dissimulatione, tanquam à vitæ regio sanguine indignis, avertebat; qui moderatissimus, in omnes voluptatum illecebras ipsi odium instillabat; qui fortissimus, animum Principis adversus omnia pericula confirmabat. Quis nescit autem quatuor illos Principum Persarum Moderatores in uno Duce MONTAUSERIO contineri? Si sapientiam quæras, quis eo sapientior? Si justitiam, quis justior? Si temperantiam, quis moderatior? Si denique fortitudinem, quis generosior, quis manu fortior?

Non habet ille parem, quem tot de millibus
unum

Rex voluit Gnato moribus esse Ducem.

Quique Phrygum excidio quondam formavit,
Achillem,

Quanquam par Superis, est tamen ille minor.

Nam quantum tener hic Pelidem vincit Alumnus,

Tantum ille æmonio præstat ubique Seni.

EPISTOLA.

Scilicet ut Magnum LODOÏCUM Gnatus adæquet
Unus hic à Magno Rege legendus erat.

*Non ergo illi CORNELII NEPOTIS Viri
illustres ad te accedunt (PRINCEPS SERE-
NISSIME) quasi Doctores ; sed futurorum
tuorum operum Admiratores ; non Emenda-
tores , at præstantissimarum dotium Æmula-
tores : quos si benignè admiseris , atque tui
magni Nominis umbrâ tutos esse volueris ,
neque exilium suum , neque cætera resplantis
fortune incommoda quæ olim passi sunt , recor-
dabuntur. Nec ingratum omnino fore confido
primum illud obsequii specimen , quod , quan-
tùm in se est , submisit , ac fideliter tibi de-
vovet ac consecrat ,*

CELSITUDINIS TUE.

Humillimus, obsequentissimus
ac fidelissimus Servus
N. COURTIN.

PRÆFATIO.

VARIIS, ac prope jam innumeris
CORNELII NEPOTIS de excellentium
 Imperatorum vita editionibus, hæc iterum
 sub *SERENISSIMI PRINCIPIS DELPHINI*
 auspiciis accessit. Quum enim sapientissimus ille Prin-
 cipis Moderator Dux MONTAUSERIUS eò maximè
 tendat, ut Galliæ Imperio Regem omnibus, tum men-
 tis, tum corporis dotibus absolutum instituat; sin-
 gularem curam adhibuit, ut omnes Latinos Autores
 pluribus in locis, aut vitiatos, aut obscuros, aut de-
 nique difficili verborum involucro implicitos, resti-
 tutos, perspicuos, & nitida interpretatione expeditos
 offerat, quos sine ullo, vel saltem gravi labore, te-
 neræ menti instillare possit. Quum enim ex his
 Autoribus, tanquam ex uberrimo fonte, innumera
 Sapientiæ, Fortitudinis, Moderationis, Munificen-
 tiæ, cæterarumque virtutum regiarum exempla eruan-
 tur, quibus Heroum filii teneram adhuc ætatem suam
 ad ardua promoveant; idcirco peritissimus ille tanti
 Principis

P R Æ F A T I O.

Principis Formator, non eos solum summis, ut aiunt, labris delibandos, at avido ore ipsi absorbendos voluit. Sed quemadmodum dapes niale paratae, male coctae, & stomacho parum convenientes, vel nauseam, vel cruditatem pariunt; ita etiam in artibus & studiis, nisi ea ingeniorum captui accommodaveris, vix proficies, & pusillos tuis curis creditos ægre admodum promovebis. Quamobrem ex Illustrissimi Ducis MONTAUSERII mandato viri complures selecti in enucleandis omnium Latinorum Autorum difficultatibus diligentius quam hactenus incubuerunt. Cuique suus assignatus est labor, cuique sua demandata est Provincia; atque mihi CORNELIUS NEPOS obtigit, Autor quidem primo aspectu facilis, sed si intimius & attentius perpendas, plerisque in locis propter abruptum dicendi genus, difficilis. Multi quidem viri eruditi & graves jam in eo exponendo magnoperè insudarunt; variae, ut jam præmonuimus, editiones extiterunt, quarum tamen nulli penitus adhærere voluimus, sed prout ad intentum nostrum expedire visum est. Dionysius Lambinus, vir sanè profundæ eruditionis, amplissimas super eo Autore Annotationes contexuit; accessit & Gebhardi super eodem Autore spicilegium; adde diligentissimas elucubrationes Andreæ Schotti, Joannis Vossii, Petri Danielis, Longolii, Magii, Gifanii, Savaronis, Boecleri, Ernstii, Bosii, Manutii, Barthii, Beroaldi, Bongarsii, Buchneri, Casauboni, Freinshemii, Gronovii, Grotii, Lipsii, Mureti, Pighii, Pontani, Puteani, Rutgersii, Salmalii, Scaligeri, Turnebii, Hornii, & quorundam aliorum Commendatorum illustrationes: quorum omnium di-

P R Æ F A T I O.

ligentia & labore non mediocriter eniendatus , restitutus ac illustratus est. Nihilominus tamen , quia vel nimis in rebus minus necessariis morati sunt , vel plurima interpretatione egentia præterierunt , vel immoderatâ verborum prurigine fusiùs atque obscuriùs scripserunt; idcirco SERENISSIMI PRINCIPIS DELPHINI auspiciis, Illustrissimi DUCIS MONTAUSERII nutu confirmatus; ac prætereà Excellentissimi Viri Domini BOSUETII Condomensium olim Episcopi ; necnon & Clarissimi , & profundissimæ eruditionis Viri Domini HUETII luminibus illustratus novum illud opus tentavi; idque unum in mente habui, ut & compendiosè, sed circa obscuritatem, omnia dicerem; nec quidquam tamen quod desiderari posset, & ad genuinum nitorem, lucemque perfundendam conduceret, præterirem. Itaque instituti nostri duæ sunt partes; prima quidem, ut simplici vocum Interpretatione obscuriora verba nitidioribus explicemus; altera, ut Notis accuratissimis omnem rerum difficultatem substrahamus. Quod si utrumque assecuti fuerimus, nostrum quoque intentum omnino assequemur.

CORNELII NEPOTIS VITA,

EX VARIIS AUTORIBUS EXCERPTA.

UANDO QUIDEM nobis de Autoris nostri vitâ dicturis multa occurrunt statuenda ac confirmanda, de quibus inter se Scriptores diligitant, varique in varias opiniones distrahuntur: pauca quædam de ejus nomine, patriâ, ætate, variisque ejus operibus disseramus.

Quod ad ejus nomen pertinet, hunc CORNELIUM NEPOTEM, cum Onuphrio Panuinio, Joan. Savarone, Petro Nannio, Gifanio, Schotto, Vossio, Lambino, & aliis benè multis non deteriori autoritate Scriptoribus, asserimus: licet plerique, ex quorum numero est Hieronymus Magius, Æmilium Probum esse velint. At primò, ab ipso autore abundè refelluntur, qui Proci Catonis vitam his verbis claudit: *Hujus de vitâ & moribus plura in eo Libro perfecti sumus, quem separatim de eo fecimus, rogatu Tit. Pomp. Attici &c.* Quæ quidem nullatenus de Æmilio Probo, sed de Cornelio Nepote intelligenda sunt; quum ille Theodosio, hic Julio Cæsare, & Octavio imperantibus, vixerit; quo etiam tempore Tit. Pomp. Atticum vixisse certum est. Deinde nec Æmilium Probum, nec Theodoliani avi quemquam alium, hujus operis autorem fuisse, pura & Romana hujus Libri dictio evidentissimè arguit. Accedit & altera duplex ratio, quòd nimirum (ut in ejus vitâ inquit Vossius) *Tulliani esse avi scriptorem, neque alium quàm Nepotem, tum veterum aliquot Librorum indicio cognoscitur; tum etiam, quòd ad Pomp. Atticum (cujus idem rogatu de vitâ Catonis Librum fecit) vita ista scribantur.* Præterea eo in opere multa leguntur, quæ (ut idem Vossius ibidem ait) *opus hoc scriptum esse clamant quo tempore Pompeius & Cæsar plus poterant, quàm libera in Rep. expediret.* Hæc autem omnia Dionys. Lambinus concessit: quorum tamen præcipua, & quæ ad intentum nostrum magis conducent, cæteris brevitatis causa, quia plura sunt, semotis, feligere liceat. Primum autem ex Miltiade sic habetur. *Cujus victoria non alienum videtur, quale præmium Miltiadi sit tributum, docere, quo faciliùs intelligi possit eandem omnium Civitatum esse naturam: ut populi nostri honores quondam fuerunt rari, & tenues, ob eamque causam gloriosi, nunc autem effusi, atque obsoleti; sic olim apud Athenienses fuisse reperimus.* Hæc autem verba, inquit Lambinus, arguunt hunc Librum scriptum esse, quo tempore penes populum aliqua adhuc potestas erat;

CORNELII NEPOTIS

non tempore Theodosii, quo nihil populus poterat. In Epaminondâ verò sic legitur. *Quo tempore duce Pelopidâ exules Thebas occuparunt, & præsidium Lacedæmoniorum ex arce explerunt, Epaminondas, quandiu saluta est cades Civium, domi se retinuit, quod neque malos defendere volebat, neque impugnare, ne manus suorum sanguine cruentaret. Namque omnem civilem victoriam, funestam putabat. Videtur his verbis, inquit, noster scriptor, & belli civilis autores, Pompeium & Cæsarem, in quo tantum sanguinis civilis profusum sit, notare, & tacitè Pomponii Attici consilium approbare, qui bellis civilibus, quæ in ejus ætatem inciderunt, interesse noluerit &c. At illud sanè perspicuum est, quod sic ex Agelilao excipitur. In hoc non minus ejus pietas suscipienda est, quàm virtus bellica: qui quum victori præfess exercitui, maximamque haberet fiduciam Regni Persarum potiundi, tantâ modestiâ dicto audiens fuit jussis absentium Magistratum, ut si privatus in Comitio esset Sparta, ejus exemplum utinam Imperatores nostri sequi voluissent. Hic locus, inquit, clamat, Autorem hujus Libri carpere & notare Pompeii & Cæsaris, sed maximè Cæsaris potentiam non ferendam, qui imperium, & exercitum retinere ultra tempus lege concessum voluerit. Ad aliud transeo, quod ex Eumene deducitur. Sic Macedones verò milites eâ tunc erant famâ, quâ nunc Romani feruntur. Etenim semper habitus sunt fortissimi, qui summam Imperii potirentur. At, inquit, locus ille declarat hunc Librum esse scriptum quo tempore Populus Rom. Imperii summam obtinebat, &c. Super sunt duo tantum testimonia. Sed in uno solum hæreo, hocque etiam in Eumene sic habetur. Namque illa Phalanx Alex. M. qua Asiam devicerat, investatâ cum gloriâ, tum etiam licentiâ, non prætere se Ducibus, sed imperare postulabat: ut nunc Veterani faciant. Itaque periculum est ne faciant, quod illi fecerunt suâ intemperantiâ, nimiaque licentiâ, ut omnia perdant, neque minus eos cum quibus steterint, quàm adversus quos fecerint. Hic locus si attentè consideretur, inquit Lambinus, unaque legantur quæ ad eum annotavimus, omnium apertissimè indicat, atque arguit hujus Libri scriptorem Consulium annuorum, non Imperatorum perpetuorum temporibus & floruisse & scripsisse. Sic autem Lambinus in Annotationibus ad hunc locum habet. *Eriam hic locus clamat, hujus Libri Autorem floruisse ætate M. Tullii, & Pomponii Attici, & Cn. Pompeii, & C. Julii Cæsaris, & quo tempore lababatur Resp. Rom. & ad tyrannidem propendebat; nondum autem prorsus in unius potestate versabatur. Quo minus credibile est ætate eum Theodosii vixisse. Sic autem queritur M. Tullius de Veteranorum superbiâ, & arrogantia, Philipp. xi. Quanquam, Patres conscripti, quousque sententias dicemus Veteranorum arbitratu? quod eorum fastidium, qua tanta arrogantia est, ut ad arbitrium eorum etiam Imperatores deligamus?**

Quibus omnibus Lambini testimoniis, hæc insuper adjicio ex vitâ Attici deprompta, quibus manifestum est, & Atticum tempore belli civilis Pompeii & Cæsaris, imò & multo post vixisse; & Corn. Nepotem tunc floruisse & scripsisse. Sic autem primum legitur. *Incidit Cæsarianum civile bellum quum haberet annos circiter sexaginta:* (de Pomponio

Attico loquitur, ut cuilibet legenti patebit) usus est atatis vacatione; neque se quoquam movit ex urbe. *Quæ amicis suis opus fuerant, ad Pompeium proficiscens, omnia ex sua te familiari dedit, &c.* Deinde ita habetur: *Sic vetere instituto vite effugit nova pericula. Secutum est illud occiso Cesare, & cum Resp. penes Brutos videretur esse, & Cassium, ac tota Civitas se ad eum convertisse videretur. Sic M. Bruto usus est, ut nullo ille adolescens equalis familiaris, quàm hoc sene: Atticum intellige. Hæc clariora sunt quàm ut aliâ luce indigeant. Sunt & ejusmodi innumera, quibus supersedebimus. Nunc ad ea veniamus quibus Corn. Nepotem tunc vixisse, & scripsisse probemus 1. est. Sape enim, propter familiaritatem, domesticis rebus intersuimus. De semetipso loquitur Nepos, & Attici rebus domesticis interfuisse prædicat. Quid clariùs? 2. De pietate autem Attici quid plura commemorem? cum hoc ipsum verè gloriantem audierim, in funere matris sue, quam extulit annorum nonaginta, quum esset septem & sexaginta, se nunquam cum matre in gratiam rediisse, &c. 3. Hactenus, Attico vivo, edita à nobis sunt. Nunc, quoniam fortuna nos superstites ei esse voluit, reliqua persequemur. Si ergo Nepos, Atticum loquentem audivit; si eo vivo, hæc edidit; si superstes ei fuit; certè cum tunc vixisse necesse est. Sunt & plura alia; sed hæc retulisse satis sit.*

Ex eo autem error ille provenit, quod (teste eodem Vossio, ibidem) *Librario id fuerit nomen, qui vitas eas partim suâ, partim patris, & matris manu scriptas, Theodosio obtulit.* Idque verum esse confirmat Jo. Savaro, cujus hæc sunt verba. *Æmilius autem Probum, cujus nomine circumfertur hic Liber, Theodosio regnante vixisse, & hujus libri ex scriptorem potius esse quàm autorem, patet ex his versibus.*

Vade Liber noster, fato meliore memanto,
Cum leget hæc Dominus, te sciat esse meum.

Ne timeas fulvo stricis Diademate crines,
Ridentes blandum vel pietate oculos.

Communis cunctis, hominem se regna tenere
Sed meminit, vincit hinc magis ille homines.

Ornentur steriles: facilis tectura Libelli,
Theodosio, & Doctis carmina nuda placent.

Si rogat Autorem, paulatim detege nostrum
Tunc Domino nomen: me sciat esse Probum.

Corpore in hoc, manus est genitricis, avique, meaque
Felices, Domini quæ meruere manus.

Hos versus tanquam ineptos, & malè notos arguit Lambinus; imò Nebulone in docto, & barbaro, aut scriptore Librario vix semidocto, esse fictos. Et paulo superiùs. *Quod autem, inquit, etiam versus ad hoc probandum afferunt, iisque valde movebatur is, quem modò commemoravi, Robertellus: si quis eos attentè leget, intelliget, non Autorem, & ut ita dicam, Parentem Libri significari, sed Scriptorem Librarium, id est, eum qui manu descripserit.*

Unde Andreas Schottus scribit: *Librum de vitâ & moribus excellentium*

CORNELII NEPOTIS

Græcia Imperatorum ad Tit. Pomp. Atticum; sequioris ætatis Autori, Emilio Probo attribuitur: à quo stylus, dicendi character, Attici ætas, multaque abjudicant.

*Hic ergo (cum Savarone exclamemus) suo auctori reddatur, quem sibi Cornelius Nepos iustorivulo vindicat, quemque coævo suo & familiari Pomp. Attico dedit cuius, etiam rogatu vitam M. Catonis separatim scripsit, & illi superstes, elegantissimam ejusdem vitæ consuetudinem elegantia pari prosequutus est. Nec est cur dicat aliquis cum Berthio: *Æmilius Probus, in ævo Theodosii Cornelii Nepotis Libros in Epiomen redgit.* Namque aliud Nepos ipse concinnitate, ac brevitate suâ demonstrat; idque maxime his præfationis suæ verbis: *Sed plura persequi, tum magnitudo voluminis prohibet, tum festinatio, ut ea explicem, qua exorsus sum.**

Adde & ista quæ Pelopidæ vitæ initio lic leguntur: *Cujus de virtutibus dubito, quemadmodum exponam: quid vereor, si res explicare incipiam non vitam ejus enarrare: sed historiam videar scribere: & ex Epaminonda plurima quidem proferre possemus, sed modus adhibendus est, quoniam uno hoc volumine vitam excellentium virorum complurium concludere constitimus.* Quæ quidem indicant, omnia complexum fuisse eâ brevitate, ut in Epiomen redigi minimè opus fuerit.

De origine verò, seu Patriâ ejus; ipsum Padi accolam testatur Plin. l. 3. c. 18. his verbis: *contrario eorum percussu mari interjecto dulcescente, plerique dixere falsò, & Nepos Cornelius Padi accola.* Unde Catullus Veronensis Poëta, ad ipsum tanquam ad Civem suum, virumque illustrem opus suum mittens, Italum vocat Epig. 1.

Cui dono lepidum novum Libellum,
Aridâ modo pumice expolitum,
Corneli? tibi; namque tu solebas
Meas esse aliquid putare nugas.
Jam tum, quum ausus es unus Italorum
Omne ævum tribus explicare chartis
Doctis, Jupiter! & laboriosis, &c.

Cui tamen opinioni Aufonius Latino Pacato Drepanio scribens, his verbis refragari videtur, quibus ad superiora Catulli verba alludit.

Cui dono lepidum novum Libellum
Veronensis ait Poëta quondam;
Inventòque dedit statim Nepoti.
At nos illepidum rudem Libellum,
Burras, quisquillas, ineptiasque
Credemus gremio cui fovendum:
Inveni (trepidæ silete nugæ)
Nec doctum minus, & magis benignum
Quam quem Gallia præbuit Catullo.

At facile Aufonius cum Catullo conciliabitur, quum certum sit, ideo Gallum vocari, quòd nimirum Italia transpadana, Gallia togata diceretur. Et quamvis sint nonnulli qui de patriâ ejus urbe se quidquam

habere comperti negent : nihilominus tamen, præter scriptores à nobis jam laudatos, multi alii sunt gravissimi viri qui id confirmant, ipsumque Veronensem Civem esse dicant, ut pote qui ortus sit ex vico Veronensium Hostiliâ, ad Padi ripas sito. sic Vossius in Nepotis vita : *At, inquit, Veronensem fuisse in Leandri Alberti Italia lego : uti & in Cosmographiâ optimi atque amantissimi quondam viri, Pauli Metula. Imò ex Veronensium Historiarum syllabo (quem doctissimus amplissimisque Alexander Becellus, Veronensis Urbis Cancellarius fecit, ac illustrissimus Comes Ferdinandus Nogarola, vir ut genere, ita literarum studio nobilissimus, cum Laurentio Pignorio, atque is mecum communicavit) intelligo natum fuisse Nepotem in Hostiliâ; qui Veronensem vicus est, Tacito, Plinio, Cassiodoro, & Antonino in Itinerario memoratus, hodièque Ecclesiastica Veronensium Jurisdictioni subditus. Sic etiam Onuphrius Panuinus Catalogo illustrium scriptorum Veronensium; Lib. vi. Antiquit. Constantinisimo, inquit, Civitatis nostræ testimonio Cornelium Nepotem virum doctissimum, & antiquitatum omnium peritissimum, Veronensem fuisse traditur. Cui in summa Curia cum reliquis Veronensibus illustribus, etiam statua posita est ex publica auctoritate.*

Ex quibus omnibus jam liquidò patet ex quânam Patriâ Cornelius noster ortus sit. Nunc, cujus fuerit ætatis indicemus.

Hunc Julii Cæsaris & Augusti temporibus floruisse pluribus argumentis manifestum est : quorum primum illud esto, quod nempe Catullus Poëta ad eum opus suum, ut supra ostendimus, direxerit; quem Marii & Syllæ temporibus natum esse certum est, & ad Cæsarem usque jam rerum positum pervenisse. Deinde, hunc Ciceronis familiarem testatur Gellius l. 1 §. c. 28. *Cornelius Nepos, inquit, & rerum memoria non indiligens, & M. Ciceronis, ut qui maximè, amicis familiarisque fuit.* Imò, & secundum Ciceronis Epist. librum ad Nepotem Macrobius citat, lib. 2. Saturn. c. 1. Cujus hæc sunt verba : *testis idem Cicero, qui in libro Epistolarum ad Cornelium Nepotem secundo, sic ait. Si, itaque, familiaris Ciceronis fuit Corn. Nepos; si ad eum 2. Epist. lib. scripsit, certè ambos fuisse coætaneos necesse est : atque ad eum quum Tullius sub Julio & Augusto Cæsare, usque ad Antonii, Octavii, & Lepidi Triumviratum vixerit, his quoque temporibus Cornel. Nepotem vixisse dicendum est. Adde quod Nepotem Augusto ævo obiisse, Plinius lib. 1x. c. 39. his verbis testatur. Nepos Cornelius, qui divi Augusti principatu obiit, me, inquit, juvene violacea purpura vigeat.* Cui opinioni respondet Eusebius in Chronico. *Octaviani Imperii anno quarto, Olympiade cxxcv. Corn. Nepos Scriptior Historicus clarus habetur.* Quæ testimonia in eo consentiunt, ut Cornel. Nepotem Catulli, Tullii, Julii, Octaviique Cæsaris coætaneum fuisse manifestè exhibeant.

Jam unum reliquum est quod absolvamus; ut, scilicet, quot, quæque operum genera Cornel. noster fecerit, aperiamus. Certum est autem, præter Librum hunc de vita excellentium Imperatorum, alios complures scripsisse, quos, vel incuriâ hominum, vel injuriâ tempo-

CORNELII NEPOTIS

rum amissimus. Ac primò tres Historiarum libros, quibus omne ævum comprehenderit, liquidò testatur Catullus jam multoties citatus, initio Hendecasyllaborum, quem locum nuper laudavimus.

Jam tuum, quum ausus es unus Italorum

Omne ævum tribus explicare chartis

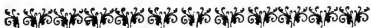
Doctis, Jupiter ! & laboriosis, &c.

Secundò, se librum de Historicis Græcis conscripsisse, ipsemet in Dione his verbis commemorat : *Sed de hoc in eo meo libro plura sunt exposita, qui de Historicis Græcis conscriptus est.* Præterea, separatim lib. de Catonis vita scripsisse, ejusdem verba indicant, jam in Catone superiùs laudata sub finem. Chronica pariter scripsisse, ex his Gellii verbis, lib. xvii. c. xxi. comperimus. *Ante Romam conditam, ut Cornel. Nepos in primo Chronicorum de Homero dixit, annis circiter centum & sexaginta.* Quod & Ausonius testatur Epist. ad Probum Præfektum Prætorio, his verbis *Apologos Titiani, & Nepotis Chronica, quasi alios Apologos (nam & ipsa instar sunt fabularum) ad Nobilitatem tuam misi, gaudens, atque etiam glorians fore aliquid, quod ad institutionem tuorum, sedulitatis mea studia conferatur.* Ipsum etiam Ciceronis vitam scripsisse, ex xv. Gellii lib. c. xxviii. cognoscimus. *atque istamen (de Nepote loquitur) in primo librorum quos de vita illius (scilicet Ciceronis) composuit, errasse videtur, &c.* Nec his ejus operum terminus, sed & inter Commentatores à Tertulliano in Apologetico adversus Gentes c. xi. annumeratur : *Saturnum itaque, inquit, quantum Litera docent, neque Diodorus Græcus, aut Tullus, neque Cassius Severus, aut Cornelius Nepos, neque ullus Commentator ejusmodi Antiquitatum, aliud quàm hominem promulgarunt.* Imò & vitam Illustrium Scriptorum composuisse, Hieronymus de vita Scriptorum Ecclesiasticorum his verbis commemorat. *Scripserunt de vita Illustrium Scriptorum apud Græcos Herimppus Peripateticus, Antigonus, Caristius Satyrus, doctus vir, & longè omnium doctissimus Aristoxenus Musicus.* Apud Latinos autem Varro, Suetrius, Nepos, Hyginus, & ad cujus nos exemplum vis provocare, Tranquillus. Denique & exemplorum libros contexuisse, ex 7. Gellii libro c. xvi. cognoscimus. *Cornelius autem Nepos, inquit, in Libro exemplorum 5. id quoque literis mandavit, &c.* Quidam etiam, inter quos Hermolaus Barbarus, Castigat. in Plin. l. 15. c. 29. censet Libellum de Viris Illustribus, qui Plinio tribui solet, Cornelii Nepotis esse, idque veteribus Codicibus astrui posse asserit. Ego tamen Aurelii Victoris opus crediderim, licet fortè multa ex Nepote Victor excerpterit. Etiam Daretem Phrygium à Nepote translatum quidam arbitrantur ; quod tamen falsum existimo, quum dictio ejus Augustæum ævum, quo tempore scripsit Nepos, minimè sapiat. Ut ut sit, illud unum certum est, quòd scilicet hæc omnia Nepotis opera injurià temporum perierunt, unumque de vita Excellentium Imperatorum opus ad nostram usque memoriam pervenisse ex quibus viginti duos exterarum Gentium Imperatores habemus ; duos verò dumtaxat Romanos, quum reliquos amiserimus, ut ex his ipsius verbis patet in extrema Hannibalis vita.

Sed:

Sed nos tempus est hujus Libri facere finem, & Romanorum explicare Imperatores; quo facilius, collatis utrorumque factis, qui viri praeserendi sint, possit judicare. Quod ergo residuum est accipe, illustratum videat restitutum fove.

VARIORUM AUTORUM DE CORNELIO NEPOTE TESTIMONIA ET JUDICIA.

Pomponius Mela lib. 3. cap. 5. de situ orbis.

PRÆTER Physicos, Homerumque, qui universum mari circumfufum esse dixerunt, Corn. Nepos ut recentior auctoritate, sic certior tradit.

Idem, lib. 3. cap. 10. & Plin. lib. 2. cap. 67.

Eudoxus quidam avorum nostrorum temporibus, quum Lathyrum regem Alexandriae profugeret, ab Arabico sinu egressus per hoc Pelagus (Africam) ut Nepos affirmat, Gades usque proventus est.

Idem Plinius, lib. 3. cap. 17.

Fauces Oceani T. Livius ac Nepos Corn. latitudinis tradiderunt, ubi minimum 7. millia passuum, ubi vero plurimum 10. millia.

Idem ibidem.

Mespum opulentiâ præcipuum, quod ab Infubribus & Boiis, & Senonibus deletum esse eo die, quo Camillus Vicos cepit, Nepos Cornelius tradit.

Cap. 28. natural.

Et Nepos Corneli. Padi accola qui Divi Augusti principatu obiit.

Plutarchus, in Lucull. extrem.

Cornelius Nepos neque senio, neque morbo, aut alienatâ mente fuit, sed à Callisthene liberto venenis corruptus.

Idem , in Marcello.

Nos autem Livio & Cæsari, & Nepoti, & ex Græcis scriptoribus Regi Jubbæ credimus.

Catullus Veronensis ad Corn. Nepotem.

Cui dono lepidum novum libellum, ut *supra* in *Prefatione*.

Ausonius Drepanio Peccato Latino

Cui dono lepidum novum libellum.
Veronensis ait Poëta quondam, &c. ut in *Prefatione*.

Agellius lib. 15. Noct. Attic. cap. 28.

Corn. Nepos & rerum memoriæ non indiligens, & M. Ciceronis, ut qui maximè, amicus familiarisque fuit.

Suetonius de illustribus Grammaticis.

Corn. Nepos literatos quidem vulgò appellari ait eos, qui aliquid diligenter & acutè, scienterque possint aut dicere, aut scribere: cæterum propriè sic apellandos Poëtarum interpretes, qui à Græcis Grammatici nominentur.

Idem , in Octavii Augusti vitâ.

Non amplius ter bibere eum solitum super Cœnam in Castris apud Mutinam Cornelius Nepos tradit.

Tertullianus in Apologetico.

Saturnum, quantum literæ docent, neque Diodorus Græcus, aut neque Cassius Severus, aut Corn. Nepos, neque ullus commentator hujusmodi Antiquitatum, aliud quam hominem promulgarunt.

Eusebius in Chronico.

Octaviani Imperii anno quarto, Olympiade cxxcv. Cornelius Nepos scriptor Historicus clarus habetur.

Hieronymus de vitâ Script. Ecclesiast.

Scripterunt de vitâ illustrium scriptorum apud Græcos Hermippus Peripateticus, Antigonus, Caristius, Satyrus doctus vir, & longè omnium doctissimus Aristoxenus Musicus. Apud Latinos autem Varro, Sancta, Nepos, Hyginus, &c. *ut supra in Prefatione.*

Minutius Felix Octavio.

Scit hoc Nepos, & Cassius in historiâ, & Thallus, ac Diodorus hoc loquuntur.

Lactantius Firmianus, lib. 1. cap. 13.

Qui res ejus in Italia gestas memoriæ tradiderunt, Græci Diodorus, & Thallus: Latini, Nepos, & Cassius, & Varro.

Ammianus Marcell. epist. 14.

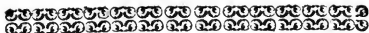
Male narras de Nepotis filio, valde me hercule moveor, & molestè fero, nescieram omnino esse istum puerum.

Servius in 1. Æneid.

Hujus rei testis est Corn. Nepos in eo libro qui vita Illustrium inscribitur.

Adde his omnibus testimoniis recentiorum judicia quam plurima, quæ à nobis in Prefatione fusè relata sunt.

CHRONOLOGIA IMPP. GRÆCIÆ
APUD CORNELIUM NEPOTEM
PER OLYMPIADAS.

*Ex Herodoto Thucyd. Xenophont. ac potissimum
Diodoro.*

OLYMPIAS LXXII. annus V. C. 261. Mundi 3480.
putatur.

AN. 1.

2.

3. Miltiades Cimonis Filius Atheniensium Dux Darium vicit, unā cum Aristide cogaomento Justo.

Pugna Marathonica Darius Persarum rex profligatur. Herod. Thucyd. Dionys. Gell. & Nepos in Miltiad.

4.

OLIMP. LXXIII.

1.

2.

3.

4.

Xerxes Dario Hytaspis
F. mortuo succedit.

OLIMP. LXXIV.

1.

2. Aristides Ostracismo urbe pel-
litur ab ingratis civibus. Diod.
lib. XI. Plut. & Nepos.

3.

4. Themistocles oraculum inter-
pretatur de muris ligneis.

OLIMP. LXXV.

1.

Bellum Persicum Xerxis in Græ-
ciam. Athenæ insensæ.

Aristides ante tempus ab exilio revocatur. Plut.

2. Aristides Athen. & Pausanias Lacedæm. cum Mardonio pugnant.

3. Athenienses consilio Themistoclis muros restaurant, repugnantib. Spartanis Diod. lib. XI.

4. Ejusdem suasu Piræi portus Athenis absolvitur. Diod. ibid. Pausaniæ Lacedæmoniorum ducis proditio detecta. Necatur fame in Templo Minervæ, Plut. Nepos.

Aristidis æquitate Græcorum Imp. ad Athenienses deferitur, & societatem ineunt.

Ejusdem operâ ærarium Græciæ in Delo constituitur.

Pugna ad Thermopylas duce Leonidâ, qua 300. Spartani cæsi.

Pugna ad Artemisium Persarum infelix.

Xerxes ad Salaminem victus fugaturque Plut. Herod. Diod. alii.

Pugna ad Platæas duce Persarum Mardonio occiso, & altera eodem die ad Mycælem.

OLYMP. LXXVI.

1.

2.

3.

4.

Lacedæmonii maris imperium assestant. Diod.

OLYMP. LXXVII.

1.

2. Themistocles Ostracismo pulsus ad Xerxem fugit & exul moritur.

3. Cimon Atheniensium dux vincit Persas prælio navali ac terrestri eodem die.

4.

Bellum in Persas I. ad Eury-medontem fluv. Diod. & Polyæn.

OLYMP. LXXVIII.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Xerxes Persarum Rex ab Artabano trucidatur. Succedit Artaxerxes. Diod. lib. XI. Ctesias, Nepos de Regibus.

OLIMP. LXXIX.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Thasii ab Atheniensibus deficiunt, à Cimone victi. Thucyd. Nepos.
Bellum in Persas II.

OLIMP. LXXX.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Bellum Corinthium excitatum Megarensibus.

OLIMP. LXXXI.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Atheniensium cum Lacedæmoniis per Cimonem fœdus quinquennale. Diod. lib. XI.

OLIMP. LXXXII.

- 1.
- 2.
3. Cimon Persas in Cypro vincit & maris imperium iis vindicat Diod. Plutarch. Thucyd. lib. I. & Nepos.
4. Cimon in Cypro moritur. Auctores iidem.

Bellum in Persas III. ab Atheniensibus motum.

Persæ à Cimone Athen. duce victi pacem cum Atheniensibus componunt.

OLIMP. LXXXIII.

- 1.
  - 2.
  - 3.
  - 4.
- Bellum Lacedæmonium III. gestum à Lacedæm. cum Megarensibus. Diod. lib. XIII.
Athenienses ad Coroncam victi à Borotis. Diod.
Bellum Euboicum duce Pericle cum Eubæensibus gestum. Diod. XIII.
-

OLIMP. LXXXIV.

- 1.
  - 2.
  - 3.
  - 4.
- Bellum Samium quo Samii in potestatem Atheniensium veniunt Pericle duce. Diod. lib. XIII.
-

OLIMP. LXXXV.

- 1.
  - 2.
  - 3.
  - 4.
- Bellum Byzantium quo Byzantii subacti. Diod. lib. XIII.
Bellum Corinthium & Corcyrum. Diod.
Corinthiorum & Corcyæorum ad bellum apparatus. Diod.
-

OLIMP. LXXXVI.

- 1.
  - 2.
  - 3.
  - 4.
- Corcyræi vincunt Corinthios auxilio Atheniens. Diod.
-

OLIMP. LXXXVII.

- 1.
  - 2.
  - 3.
  - 4.
- Bellum Peloponnesiacum incipit. Diod. l. XIII.

OLIMP. LXXXVIII.

- 1.
  2. Atheniens. duce Chabriâ & Lachete prosperè ad Syracusas pugnant. Diod.
  - 3.
  4. Artaxerxi Reg. persarum mortuus succedit Xerxes. Diod.
-

OLIMP. LXXXIX.

1. Xerxes Persarum rex moritur.
  - 2.
  - 3.
  - 4.
-

OLIMP. XC.

- 1.
  - 2.
  - 3.
  4. Alcibiades instaurat Rempublicum Argivorum. Diod.
-

OLIMP. XCI.

1. Alcibiades Nicias ac Lamachus duces Athen. ad Bellum cum Syracusanis gerendum missi. Diod. Lib. XIII.
  2. Alcibiadis, quod contra rempublicam conjurasset, postulatio. Diod. Neque alii.
  3. Pugna ducum Atheniens. cum Syracusanis. Diod. l. XIII.
  4. Bellum Decelicum. Decelia munitur à Spartanis Alcibiadis assu contra Athenienses.
-

OLIMP. XCII.

1. Alcibiad. exul. agit cum Atheniens. ut restitatur in patriam. Diod. lib. XIII.
2. Alcibi-

2. Alcibi-

2. Alcibiades ab Atheniensibus re-
vocatur. Id. Diod.

3. Conon sedat Corcyrae seditionem. Diod.

4. Alcibiad. & Thrasybulus in
Thracia prosperè pugnant. Diod.
Ibid.

Atheniensis duce Thrasyullo &
Thrasybulo navali praelio Lacedæ-
monios ducemque Mindarum vin-
cunt.

Atheniensis iisdem ducibus Lace-
dæm. vincunt navali praelio ad
Cyzicum, duce eorum Mindaro
occiso. Diod. Ibid.

OLIMP. XCIII.

1. Alcibiades Athenas reversus fit
summus Imp. & brevi exulat.
Diod. Ibid.

2.

Atheniensium ad Andrum cum
Lacedæmoniis pugna ducibus Al-
cib. Adimanto & Thrasybulo.
Diod.

Atheniensis Conone duce malè
pugnant cum Callicratide ad Me-
thymnam, & altera pugna ad Mi-
tylenem. Diod. lib. XIII.

3.

4. Conon ad Evagoram Cypri
Regem fugit. Diod.

Atheniens. à Lacedæmon. ad Æ-
gos Potamos à Lylandio debella-
ti. Diod. l. XI. Nepos in Cono-
ne.

OLIMP. XCIV.

1. Alcibiades opprimitur. Diod.
Plut. Nepos.

2.

3.

4.

Thrasybulus devictis tyrannis A-
theniensibus libertatem restituit.
Diod.

OLIMP. XCV.

1.

2. Conon. Athen. exul Persicæ
classi præfectus adversus Lace-
dæmonios. Diod. lib. 14.

3.

4.

OLIMP. XCVI.

1. Agefilai cum Persis in Asia bellum: Diod. Lyfander dux Lacedæm. ad Haliartum interfecit. Diod.

2. Conon vincit Periarchum Lacedæm. clasſis præfectum ad Cnidum. Diod.

3. Conon muros Athen. ope Thebanorum reſtituit.

Iphicrates ad Lechæum cum Ageſilao pugnat. Diod.

4. Iphicrates ad Corinthum feliciter pugnat. Diodor. & Nepos. Deponit Imperium, & Chabrias ſuccedit.

Bellum Sociale Lacedæmonium. Lacedæmonii à Conone victi poſt ad Coroneam duce Ageſila proſperè pugnant. Dion.

Belli Corinthiaci initium. Diod.

OLIMP. XCVII.

1. Thraſybulus cum claſſe miſſus in Thraciam & Leſbum. Diod.

2. Ageſilaus Rex Lacedæm. agrum Corinthium populatur.

3. Thraſybulus ab Aſpendiis necatus. Diod.

4.

OLIMP. XCVIII.

1.

2.

3.

4.

OLIMP. XCIX.

1.

Lacedæmonii arcem Thebarum Cadmeam occupat. Diod. Ariſtid. Polyb.

2.

Bellum Laconic. Bærot. Diod. l. XV. Ariſt. Iſocr. in Panegyrico.

3.

4.

OLIMP. C.

1.

2.

Thebani exules ope Atheniens.
Cadmeam recipiunt Diod. Xe-
noph. alii.
Bellum Lacedæmon. I.

3.

4. Agesilai in Bœotiam expedi-
ditio.

Chabriæ victoria de Spartanis.
Iphicrates ab Athen. Auxilio re-
gis Persarum Artaxerxi mittitur.

OLIMP. CI.

1. Timotheus Lacedæmonios ad
Leucadem superat. Diod. lib. XV.
Xenoph. lib. V.

Chabriæ interfecto succedit Iphi-
crates. Diod. Ibid.

2.

3. Timotheus Corcyreis contra
Lacedæm. subsidio mittitur.

Item. Iphicrates Diod. Xenoph.
Nepos. Frontinus.

Iphicrates Exercitui Conductio
præfectus adversus Ægyptios
proficiscitur. Diod. & aliter paulò
Nepos.

Bellum Lacedæmonium II. inter
• Athenienses & Lacedæmonios.
Diodor. & Xenoph.

Pharnabazus cum Iphicrate ad-
versus Ægyptios profectus.

4.

OLIMP. CII.

1.

2. Epaminondas Spartanos ad
Leuctra profligat.

3.

Bœoticum Bellum.

Pugna Leuctrica Spartanorum
cum Thebanis Diod. & al.

4. Epaminondas Laconiam inva-
dit, Spartam capit, Messenem
restituit. Diod. & alii.

Iphicrates Lacedæmoniis adver-
sus Arcadas auxilio mittitur.

Bellum Laconicum Arcadicum
Lacedæmoniorum cum Arca-
dib.

Bœoti Duce Epaminonda in Pe-
loponnesum ingressi, & à Chabria
Atheniens. duce repulsi. Diod.
Xenoph.

Pelopidas & Epaminondas Arcadibus auxilio à Thebanis mituntur. Diod. Plut. in Pelop. Justin. lib. V II. Nepos in Pelop. alii.

OLIMP. CIII.

1. Pelopidas ab Alexandro Phœræo in vincula conjicitur. Diod. Plut. Nepos. Pausanias in Bæot.

Thebanorum cum Arcadibus Bellum.

Dionysius Syracusarum Tyrannus moritur.

Probus de regib. Eusebius in Chronico alii.

2. Pelopidas liberatur.

3.

4.

Bellum Arcadum & Eleorum Diod. lib. XV. Xenoph. Justin. Front.

OLIMP. CIV.

1. Pelopidas prælio advers. Alexandr. Phœræum cadit Plut. Nepos. Diod.

Timotheus in Thraciam profectus, Poridæam, & Toronem occupat Diod. lib. XV.

Cum Olythiis bellum gerit. Nepos in vita Demosthen. Clynth.

Thebani, Epaminonda perorante, de maritimo imperio comparando cogitant.

2. Epaminonda Spartam iterum tentat. Lacedæm. ad Mantinæam vincit, ibidemque interficitur. Diod. & alii passim.

Pugna Mantinensis duce Epaminondâ.

3. Agefilæus & Chabrias à Rege Persarum deficiunt. Agefilæi interitus. Xenoph. Plut. Diod. Nepos in Agefilæo.

Artaxerxi Regi Persarum mortuo succedit Artaxerxes Ochus.

4.

OLIMP. CV.

1.

2.

3. Chabrias & Chares adversus Atheniensium socios Chios, Rhodios, Coos, & Bizantios missus, in prælio occubuit. Diod. lib. XVI. & Nepos in Chabria.

Dionis fuga & præparatio ad bellum cum Dionysio. Diod. Ibid. Ælian. lib. XII. Variar. Hist. cap. 44. Nepos in vita.

4. Dionis felix cum Dionysio bellum. Diod. Nepos in Vita.

Bellum sociale Atheniensium.

Alexandri Phœxi interitus. Diod. Plutarch. & alii.

OLIMP. CVI.

1. Iphicrates & Timotheus ab Atheniensibus multantur.

Dion Syracusam in libertatem vindicat. Diod. lib. XVI.

2. Dion moritur annos natus circiter LV. Euseb. in Chron. ubi virtuosè Dionysius pro Dion legatur.

3.

4. Chares Sextum capit. Diod.

Athenienses cum Sociis acriter pugnant, ducibus Clæte; Iphicrate & Timotheo. Diod. Nepos in Timoth.

Philippus oculum in expugnatione Methones amisit. V. Vitas comparatas.

OLIMP. CVII.

1.

2. Phocion. Athen. Perfarum dux est contra Cyprios. Diod. lib. XVI.

3.

4.

OLIMP. CVIII.

1.

2. Iphicrates Athen. dux Diony.

ſi Siculi naves auro donisque
Apollini Delphico conſecrandis
onuſtas intercipit. Diod.

3.

4. Timoleonis in Siciliam expedi-
tio.

Syracusas in libertatem reſtituere
conatur. Diodor. Nepos. Plu-
tarch.

Hicetas Princeps Syracuſarum à
Timolonte ſuperatus.

OLIMP. CIX.

1. Timoleon pulſis Pœnis Syracu-
ſis potitur.

2. Remp. Syracuſar. inſtaurat.

3. Contra Siculos rem feliciter ge-
rit. Diod. Nepos in Timol.

4. Phocion. Athen. dux Clitar-
chum Tyrannum Eretriæ à Phi-
lippo conſtitutum proſligat. Diod.
lib. XVI.

OLIMP. CX

1. Timoleon Carthaginienſium
exercitum ad Crimeſum ſuperat.
Plut. Nepos in vita Diodor. Po-
liæn. lib. VI.

2. Timoleon Carthaginienſibus
pacem petentibus concedit. Diod.

3.

Pugna ad Chæroneam quâ Phi-
lippus Athenienſes vicit. Diod.
Dionyſ. ad Amæzum. Pauſan. in
Attic. alii.

4. Timoleon. moritur. Nepos.
Plutarch.

OLIMP. CXI.

1.

Philippus Rex à Pauſaniæ ſatel-
lite occiditur. Diod. lib. XVI.
Arrian. & alii.

2.

3.

Alexander M. Philippo Patri
ſuccedit.

4.

OLIMP. CXII.

- 1.
  - 2.
  - 3.
  - 4.
-

OLIMP. CXIII.

- 1.
- 2.
- 3.

Hæphestionis mors. Nepos in
Eumene. Ælian. lib. XII. cap.
VII. & alii.

- 4.
-

OLIMP. CXIV.

- 1.
  - 2.
  - 3.
  - 4.
-

Alexander Babilone moritur vel
veneno vel intemperantia.
Antipater & Craterus Æoliam
oppugnant. Diod.

OLIMP. CXV.

- 1.

Eumenes fit regum tutor.
Phocion ad Antipatrum proficisci
recusat.

- 3.

Argyraspidum phalanx Eumeni
adjuncta frustra ad Antigono &
Ptolemæo sollicitatur.

4. Eumenes adversus Antigonom
bellum gerit, & Satrapæ Orientis
se conjungunt.

OLIMP. CXVI.

1. Eumenis cum Antigono anceps
prælium. Ab Antigono capitur &
occiditur. Diod. Nepos.

- 2.
- 3.
- 4.

NOMINA IMPERATORUM.

quorum Vita à Cornelio Nepote
scripta est.

- I. MILTIADES.
- II. THEMISTOCLES.
- III. ARISTIDES.
- IV. PAUSANIAS.
- V. CIMO.
- VI. LYSANDER.
- VII. ALCIBIADES.
- VIII. TRASYBULUS.
- IX. CONON.
- X. DIO.
- XI. IPHICRATES.
- XII. CHABRIAS.
- XIII. TIMOTHEUS.
- XIV. DATAMES.
- XV. EPAMINONDAS.
- XVI. PELOPIDAS.
- XVII. AGESILAUS.
- XVIII. EUMENES.
- XIX. PHOCIO.
- XX. TIMOLEON.
- XXI. HAMILCAR.
- XXII. HANNIBAL.

Romanorum.

- XXIII. M. PORTIUS CATO.
- XXIV. T. POMPONIUS ATTICUS.

CORN.

CORNELII NEPOTIS.
DE VITA EXCELLENTIUM
IMPERATORUM.
AD T. POMPONII ATTICUM,
LIBER PRIOR.

AUTORIS PRÆFATIO.

ON dubito fore plerisque, ^a Attice, qui hoc genus scripturæ leve, & non satis dignum ^b summorum virorum personis judicent: quum relatum legent, quis musicam docuerit Epaminondam, aut in ejus virtutibus commemorari, saltasse eum commodè, scienterque tibiis cantasse. Sed hi erunt ferè, ^b qui expertes literarum Græcarum, nihil rectum nisi quod ipsorum moribus conveniat, putabunt. Qui si didicerint, non eadem omnibus esse honesta atque turpia, sed omnia majorum institutis judicari, non admirabuntur, nos in Gra-

INTERPRETATIO.

^a Et minùs respondens principum dignitati existimant.

^b Qui historiæ Græciæ ignarè.

NOTA.

^a Attice.] Is est ad quem Cicero scribit epistolas ad Atticum. Atticus ideo dictus, quòd quum diu Athenis liberis operam dedisset, non minùs Atticæ quàm Romanæ linguæ peritus erat. Idque patet

ex Cicerone 5. de finibus bon. & mal. his verbis: Ita enim se Athenis collocavit, ut sit pænè unus ex Atticis, ut id etiam cognomine videatur habiturus. Sed ea de re postea in vita Attici.

A^r

jorum virtutibus exponendis mores eorum sequutos. ² Neque enim Cimoni fuit turpe, Atheniensium summo viro, ³ sororem Germanam habere in matrimonio: quippe quum cives ejus eodem uterentur instituto, at id quidem nostris moribus nefas haberetur. ⁴ Laudi in Græcia ducitur adolescentulis, quamplurimos habere amatores. ⁵ Nulla Lacedæmoni tam est nobilis vidua, ⁶ quæ non ad scenam eat mercede conducta. Magnis in laudibus tota fuit Græcia ⁷ victorem Olympiæ citari. In scenam verò prodire & populo esse spectaculo, nemini in eisdem gentibus fuit turpitudini; ⁸ Quæ omnia apud nos partim infamia, partim humilia atque ab honestate remota ponuntur. Contra ea, pleræque nostris moribus sunt decora, quæ apud illos turpia putantur. Quem enim Romanorum pudet uxorem ducere in convivium? aut cujus materfamilias ⁹ non primum locum tenet ædium, atque in celebritate versatur? Quod multò fit aliter in ¹⁰ Græcia. nam neque in convivium adhibetur, nisi propinquorum: neque sedet nisi in interiore parte ædium, ¹¹ quæ ¹² *γυναικείον* appellatur: quò nemo accedit nisi propinquâ cognatione conjunctus. Sed

INTERPRETATIO.

² Inter Græcos laudi pueris vertitur.

⁴ Quæ non Personam scenicam agat luctu illecta.

⁵ Victorem Olympia pronunciari.

⁶ Non in prima domus parte sedet, & se palam exhibet.

⁸ Quæ Gynæceum dicitur.

NOTÆ.

² Neque enim Cimoni fuit turpe.] Is Cimon Miltiadis filius fuit, mirâ erga Athenienses Conciues suos munificentiâ. De quo infra.

³ Sororem Germanam.] Ex eodem Patre, non Matre genitam, nomine Elpini-cen, quia non licebat Athenis uxorem ducere uterinam, ut colligere est ex Demostheni in oratione, quæ inscribitur, *Appellatio adversus Eubulidem*. Ex eâ Scholiastæ Aristophanis in Nebulas, actu 5. c. 2. ubi sic legitur, *ἡ δὲ Ἀρπιδίς ἔστ' ἡ γαμνὴ μὲν ἐκ πατρὸς ἀδελφεή*. Sorores autem ex eodem solum Patre genita, legibus Romanis, *germana*, seu *consanguinea* vocantur.

⁴ Nulla Lacedæmoni tam est nobilis vidua.] Lacedæmonia urbs totius Peloponnesh clarissima, Lycurgi legibus olim florentissima, Menelæi Regis, & Helenæ Regiæ, non procul ab Eurota flumine; alio nomine Sparta, nunc vulgo Mizitra. Potro Plutarchus in Laconum institutis, vetita apud Lacedæmonios legibus Lycur-

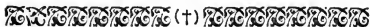
gi scenica spectacula testatur, quod sanè Neports opinioni repugnat; sed ipsi favet Athenæus lib. 13.

⁵ Victorem Olympia citari.] Olympia urbs Elis, quinquenniali ludorum celebritate clara, ad Alphæum flumen sita, nunc vulgò *Pisè*. Citatio autem per præconem fiebat: qui clarâ voce ad Populum, Victorem pronunciabat; quo honore nihil erat majus.

⁶ Quæ omnia apud nos partim infamia.] Histrionum genus apud Romanos non modo legibus *summi* atque adeo infame, sed etiam ab omni Tribu notatione Censoriâ removebatur. Aug. lib. 2. de civit. cap. 13. Cicero pro Quintio. Ex Quintil. 3. Institut. c. 8.

⁷ Quæ *γυναικείον* appellatur.] Locus erat domus interior, seminis destinatus, in quo lanificia sua exercebant, & alia id genus; ut patet ex nominis Græci etymologia. Alias Gynæceum. De ista ædium parte Vitruvius lib. 6. cap. 10. loquitur, quam & Gynæconium vocat.

plura persequi tum magnitudo voluminis prohibet, tum festinatio, ut ea explicem quæ exorsus sum. Quare ad propositum veniemus, & in hoc exponemus libro vitas excellentium imperatorum.

I.

MILTIADES CIMONIS FILIUS ATHENIENSIS.

QUUM & antiquitate generis, & gloriâ majorum, & suâ modestiâ unus omnium maximè floreret; eâque esset ætate, ut non jam solum de eo bene sperare, sed etiam confidere cives possent sui, talem futurum qualem cognitum judicarunt: accidit, ut Athenienses ¹ Chersonesum colonos vellent mittere. Cujus generis quum magnus numerus esset, & multi ejus demigrationis peterent societatem: ex his ² selecti ³ Delphos deliberatum missi sunt, qui consularent Apollinem, quo potissimum duce uterentur. ⁴ Nam tum Thraces eas regiones tenebant, cum quibus armis erat dimicandum. His consulentibus nominatim ⁵ Pythia præcepit, ut Miltiadem sibi ⁶ imperatorem sumerent. Id si fecissent, incepta prospera futura. Hoc oraculi responso, Mil-

NOTÆ.

[¹ MILTIADES CIMONIS FILIUS.] Cimon duplex fuit; alter quidem pater Miltiadis; alter vero filius Miltiadis, de quo infra. Ille genus suum ad Codrum postremum Atheniensium Regem referebat. Vide typum originis, atque agnationis Miltiadis apud Hieronymum Magium.

[² Chersonesum colonos vellent mittere.] Chersonesus Peninsula est quæ mari Ægei altera ex parte; altera Propontide & Hellesponto alluitur, unde Hellespontica à Suida, & Thracia à Ptolemæo vocatur; ibi urbs Sestus Herus & Leandri amore clara. Sunt & aliz plures Chersonesi.

[³ Delecti Delphos.] Urbs in Phocide Oraculo Apollinis clarissima, in bicipiti Parnassi jugo sita; quæ hodie quibudam

Salona, aliis Castri dicitur.

[⁴ Nam tum Thraces.] Thraciz populi bellicosissimi: Thracia autem à Septentrione inferiorem Mysiam, nunc Bulgariam; ab Occasu superiorem, nunc Serviam; à Meridie mare Ægeum; ab Ortus Bosphorum, ac Propontidem habet.

[⁵ Pythia.] Pythonissa etiam, & Phœbas dicebatur, Apollinis Sacerdos, quæ insidens Tripodi distentis cruribus, gravem è specu subeuntem spiritum excipiebat; & sic furore exagitata vaticinabatur. Cicero de Divinatione, Nam terra vis Pythiam Delphis incitabat, natura Sibyllam.

[⁶ Imperatorem sumerent.] Exercitus Ducem, seu Pretorem; hæcque prima est hujus nominis acceptio.

tiades cum delecta manu, classe Cherfoneſum profectus, ⁷ quum accessisset Lemnum, & incolas ejus insulae sub potestatem redigere vellet Atheniensium, idque ut Lemnii sua sponte facerent, postulasset: ⁸ illi irridentes responderunt, tum id se facturos, quum ille domo ⁹ navibus proficiscens, vento Aquilone venisset Lemnum. Hic enim ventus à septentrionibus oriens, ¹⁰ adversum tenet Athenis proficiscens. Miltiades morandi tempus non habens, cursum direxit quod tendebat: pervenitque Cherfoneſum. Ibi brevi tempore barbarorum copiis disiectis, tota regione, quam petierat, potius, loca castellis ¹¹ idonea communivit: multitudinem quam secum duxerat, in agris collocavit, crebrisque excursionibus locupletavit: neque minus in ea re prudentia quam felicitate adjuvus est. Nam quum virtute militum devicisset hostium exercitus, summam aequitate res constituit: atque ipse ibidem manere decrevit. ¹² Erat enim inter eos dignitate regia, ¹³ quamvis carebat nomine: ¹⁴ neque id magis imperio quam iustitia consequutus. Neque eò secius Atheniensibus à quibus erat profectus, officia praestabat. Quibus rebus fiebat ut non minus eorum voluntate perpetuo imperium obtineret qui miserant, quam illorum cum quibus erat profectus. Cherfoneſo tali modo constituta, Lemnum re- ¹⁵vertitur: & ex pacto postulat ut sibi urbem tradant. Illi enim dixerant, quum vento Borea domo profectus. eò pervenisset, sese dedituros. se autem domum Cherfoneſi habere. ¹⁶ Cares qui tum

INTERPRETATIO.

^a Athenis venientibus adversatur.

^b Nec illud potius violentia, quam ex merito obtinuerat.

NOTA.

⁷ Quum accessisset Lemnum.] Egei maris Insulam, Hypsipyles Thoantis filiae regiam, & Argonautarum impulsu notissimam, hodie *Stalimene* dicitur; Cluverius.

⁸ Illi irridentes responderunt, tum id se facturos.] Hoc responsum non à Lemniis, sed à Pelasgis antiquissimis Graeciae populis, Atheniensibus factum fuisse narrat Herodotus, postquam Delphos misissent, & iussi fuissent penas Atheniensibus, quas illi vellent pendere, atque Athenas venissent. Cui opinioni subscribit Zonobius his verbis, Καλούμεται δὲ τὴν Ἀθηνῶν ὀκλίαν τὴν Ἀἰμῶν εἶπαι: Πελασγοί, οἵτις ἀδυναμούν Ἀθῆναις βαρύνει χρενόμενοι κατωπλύνειν οἱς τὴν Ἀἰμῶν, ὡς εἰρήνην οὔτε χρενόμενοι οὔτε.

⁹ Erat enim inter eos dignitate regia.]

Expulsus à Cherfoneſo Thracibus, rebusque suis ibi potenter confirmatis, Miltiadem tyrannicam potestatem usurpasse testatur Plutarchus in libello quem fecit, de serà numinis vindicta: Atque adeo regnum ipsi non fuit diuturnum; à Scythis enim primum, deinde à Phœnicibus pulsus, Athenas confugit.

¹⁰ Cares qui tum Lemnum incolebant.] Immo Pelasgos tum Lemnum incoluisse scribit Herodotus lib. 7. Cares autem gens fuit quae quo tempore Romulus Romanam condidit, maris Mediterranei Imperium late tenuit. Euseb. in Chronico. Nec illud impedit quominus olim despectissima fuerit, ejusque inconstanti mores proverbialis locum fecerint; unde illud, οὐκ ἔστιν ἐν τῇ Ἀσσίᾳ ἀγὶς οὐκ ἔστιν, &c. Vide Cicer. pro L. Flacco.

Lemnum incolebant, etsi præter opinionem res ceciderat; tamen non dicto, sed secundâ fortunâ adversariorum capti, resistere ausi non sunt, atque ex insula demigrarunt. Pari felicitate cæteras insulas, ¹¹ quæ Cyclades nominantur, sub Atheniensium redegit potestatem. Eisdem temporibus ¹² Persarum rex Darius ex Asia in Europam exercitu trajecto, ¹³ Scythis bellum inferre decrevit: ¹⁴ pontem fecit in Istro flumine, quâ copias traduceret. Ejus pontis, dum ipse abesset, custodes reliquit principes, quos secum ¹⁵ ex Ionia & Æolide duxerat: quibus singulis ipsarum urbium perpetua dederat imperia. Sic enim putavit facillimè se Græcâ linguâ loquentes, qui Asiam incole-¹⁰ rent, sub sua retenturum potestate, ¹⁶ si amicis suis oppida tuenda tradidisset: quibus, se oppresso, nulla spes salutis relinqueretur. In hoc fuit tum numero Miltiades, cui illa custodia crederetur. Hic quum crebri afferrent nuncii, malè rem gerere Darium, premique ab Scythis: Miltiades hortatus est pontis custodes, ne à fortuna da-¹⁵ tam occasionem liberandæ Græciæ dimitterent. Nam si cum iis copiis, ¹⁷ quas secum transportaverat, interiisset Darius, non solum Europam fore tutam, sed etiam eos qui Asiam incolerent Græci

NOTÆ.

¹¹ *Quæ Cyclades nominantur.*] Insulæ Egei maris in orbem dispositæ, unde Cyclades dictæ, suntque numero 53. Plin. lib. 4. cap. 12. & Pomp. lib. 2.

¹² *Perfarum Rex Darius.*] Hystaspis filius, quem Elldras & Philo Asuerum vocant; quique equi sui hinnitu, occisis Magis, regni Persarum usurpatoribus, Rex electus est, unde postea in sigillo sculptum equum habuisse fertur, ut Scholiastes Thucydidis notat. Ille adversus Jancyrum Scytharum Regem in Europa bellum movit, quod suam filiam sibi uxorem denegasset. Justin. lib. 2.

¹³ *Scythis bellum inferre decrevit.*] Non Asiaticis, sed Europæis, qui Tanaim inter & Jaxartem amnes sui erant, quos aggressus est Darius cum septingentis hominum millibus. Justin. l. 2. Herodotus lib. 6. Diodorus lib. 2.

¹⁴ *Pontem fecit in Istro flumine.*] Ister omnium Europæ fluviorum maximus, qui & Danubius dicitur: In Euxinum per sex fauces invehitur, postquam sexaginta amnes, medio ferme eorum numero navigabiles recepit. Plin. lib. 4. cap. 12. Is ortum habet in jugis Abnobæ Montis

Germaniæ. Unde Dionysius:

Abnoba Mons Istro pater est: cadit Abnoba biatu

Flumen, in Eos autem convertitur axes, &c.

Hunc secundum post Nilum facit. Ovid. lib. 4. de Ponto.

¹⁵ *Ex Ionia, & Æolide.*] Asiæ minoris regiones sunt, in quibus linguæ Græcæ usus familiaris erat: prima, media est Cariam inter & Æolidem; altera in ipso maris Egei littore sita.

¹⁶ *Si amicis suis oppida tuenda tradidisset.*] Reges Politicæ studiosi singulare imperium iis imponere solent, quos sibi strictiori clientelâ devinxerunt, quosque sciunt devictis civitatibus gratos esse, tum propter morum, cum linguæ conformitatem; quandoquidem si status Popularis in singularem mutatus sit, summa imperii non peregrinis, sed inde natis melius creditur: Nam *suis quisque placidius pareret, etiam quum is præfess, qui magis timeri potest.* Curt. lib. 6. c. 14.

¹⁷ *Quis secum transportaverat.*] Sc. ultra Istri Pontem.

- genere, ¹⁸ liberos à Perfarum futuros dominatione & periculo. Id & facile effici posse: Ponte enim rescisso, regem vel hostium ferro vel inopiâ, paucis diebus interiturum. ^c Ad hoc consilium quum plerique accederent, ¹⁹ Histizus Milesius ne res conficeretur obstitit, dicens, Non idem ipsis, qui summas imperii tenerent, expedire & multitudini, quòd Darii regno ipso niteretur dominio. Quo extincto ipsos potestate expulso civibus suis pœnas daturos. Itaque aded se abhorreere à cæterorum consilio, ut nihil putet ipsis utilius quàm confirmari regnum Perfarum. Hujus quum sententiam plurimi ²⁰ essent sequuti, Miltiades non dubitans, tam multis consciis, ad regis aures consilia sua perventura, Cherfoneum reliquit, ac rursus Athenas demigravit. ^d ²⁰ Cujus ratio etsi non valuit, tamen magnopere est laudanda, quum amicior omniura libertati quàm suæ fuerit dominationi. Darius autem quum ex Europa in Asiam redisset, horum ²¹ tantibus amicis, ut Græciam in suam redigeret potestatem, classem quingentarum navium comparavit, eique ²¹ Datin præfecit & Artaphernem: hisque ducenta peditum millia & decem equitum dedit, causam interferens, se hostem esse Atheniensibus, quòd eorum auxilio ²² Iones Sardis expugnassent, suæque præsidia interfecissent. ²⁰ Præfecti regii ²³ classe ad Eubœam appulsâ, ²⁴ celeriter Eretriam ceperunt: omnisque ejus gentis cives abreptos, ²⁵ in Asiam ad regem

INTERPRETATIO.

c In hanc sententiam quum multis defecerent.

d Cujus consilium quamquam frustra fuit.

NOTÆ.

¹⁸ *Liberos à Perfarum futuros dominatione & periculo.*] Tanta enim erat Perfarum crudelitas in devictas gentes, ut ipsas etiam variis suppliciorum generibus cruciarent, nec quietem ullam ipsis concederent. Vide Herodot. de Zopyri historia.

¹⁹ *Histizus Milesius.*] Miletus urbs in finibus Ionie & Cæcie, ob pretiosa velleris & lanificia olim nobilis; unde Milesius.

²⁰ *Cujus ratio etsi non valuit, tamen magnopere est laudanda.*] Id à Nepote dicitur potius ex odio Romanis congenito in Reges, quàm ex rei veritate; multo enim laudabilior nemo non dixerit Miltiadem, si Perfarum Regi fidem non dedisset.

²¹ *Datin præfecit, & Artaphernem.*] Hi ambo Persæ, & Darii Satrapæ; Artaphernes quidem Darii frater; uterque post Marathoniam Cladem, in Græcia infelicitè perit, à Spartanis in puteum

conjectus, & superstructâ Pyrà vivus suffocatus. *Asianus.*

²² *Iones Sardis expugnassent.*] Pro Sardis, plur. numeri. Urbs Lydie ad latus Tmoli montis, olim *Cressi* regia.

²³ *Classe ad Eubœam appulsâ.*] Eubœa Insula est Egei maris, à Bœotie continente, Eunpo freto sejuncta; hodie Negrepontem vocant.

²⁴ *Celeriter Eretriam ceperunt.* Eubœæ urbem, quam trium dierum spatio eos expugnasse scribit Plato in Menexeno.

²⁵ *In Asiam ad Regem miserunt.*] Ex Darii mandato, qui scilicet Dati Satrapæ mortem minatus fuerat, nisi ad eum Eretrieenses, Atheniensesque captivos duceretur. Plato in Menexeno. Unde colligi potest antiquitus Regibus usitatum fuisse, ut subactas à se regiones vacuas incolis facerent, populisque in captivitatē traherent.

miserunt. Inde ad Atticam accesserunt, ac suas copias ¹⁶ in campum Marathona deduxerunt. ¹⁷ Is abest ab oppido circiter millia passuum decem. Hoc tumultu Athenienses tam propinquo tamque magno permoti, ¹⁸ auxilium nusquam nisi à Lacedæmonis petiverunt, Philippidemque curforem ejus generis, ¹⁹ qui hemerodromi vocantur, ²⁰ Lacedæmonem miserunt, ut nunciaret quàm celeri opus esset auxilio. Domi autem creati decem prætores, qui exercitui præessent: in eis Miltiades. Inter quos magna fuit contentio ²¹ utrum mœnibus se defenderent, an obviam irent hostibus, acieque contenderent. ²² Unus Miltiades maxime nitebatur, ut primo quoque tempore castra fierent. Id si factum esset, & civibus animum accessurum, quum viderent de eorum virtute non desperari: & hostes eâdem re fore tardiores, si animadverterent, auderi adversus se tam exiguis copiis dimicare. Hoc in tempore nulla civitas Atheniensibus auxilio fuit ²³ præter Platænsium: ea mille misit militem. Itaque horum adventu ²⁴ decem millia armatorum completa sunt: quæ manus ²⁵ mirabili flagrabat pugnandi cupiditate. Quo factum est ²⁶ ut plus, quàm collegæ, Miltiades valuerit. Ejus enim autoritate impulsæ Athenienses, copias ex urbe eduxerunt, locoque idoneo castra fecerunt. Deinde postero

INTERPRETATIO.

• An se intra Urbem tuerentur.

• Solus Miltiades vehementer suadebat.

NOTÆ.

¹⁶ In campum Marathona.] Campo Marathone, Marathoniâque pugna nihil in rotâ antiquitate clarius. Marathon autem, unde Campus ille nomen habet, oppidum est Atticæ, quod Athenis distat circiter 10. millia passuum, prope Asopum amnem, victoriâ Thesei, superato Marathonio Tauro, insignæ; & Miltiadis gloriâ, qui ibi c. millia Persarum prostigavit.

¹⁷ Is abest ab oppido.] Athenis.

¹⁸ Auxilium nusquam nisi à Lacedæmonis.] Tunc Atheniensium sœderatis, qui tamen non nisi post Marathoniam pugnam venerunt, nescio quâ religione detenti, quam ex Lycurgi legibus propter crescentem, aut evanescentem Lunam, habebant; quod Strabo refert ex Herodoto lib. 9. Unde & Justinus scribit: Quos ubi viderunt quatuordecim temerè reigisse, non expectato auxilio, &c. l. 2. c. 9.

¹⁹ Qui Hemerodromi vocantur.] Hi cursores erant qui totum diem cursitantes

non defatigabantur; sic dicti ἡμι ἡμέρας καὶ δρόμοι. De triplici hemerodromorum genere vide Liplium Cent. 3.

²⁰ Lacedæmonem miserunt.] Hoc iter mille centum quadraginta stadiis definiunt, quod decurrit biduo ille Philippides Athenis missus, ut refert Herodorus l. 6. ἡμετέρας ἐκ τῆς Ἀθηνῶν πόλεως ἐς τὴν Σπάρτην.

²¹ Præter Platænsium.] Supple, civitatem. Platæ Urbs est Bœotiz, sub Cithærone monte, non procul à Thebis, sic dicta à Remorum latitudine. Strabo lib. 9.

²² Mirabili flagrabat pugnandi cupiditate.] Ita Justin. l. 2. c. 9.

²³ Ut plus, quàm Collega, Miltiades valuerit.] Quia reliquis Atheniensium ducibus ad pugnandum ægre consentientibus, Miltiades prævaluit. Sic Justin. loco citato, his verbis, Miltiades & Dux belli erat, & auctor non expectandi auxilii, quem tantis fiducia ceperat, ut plus præsidii in celeritate quàm in sociis duceret.

die sub montis radicibus acie è regione instructâ, novâ arte, vi summâ prælium commiserunt. Namque arbores multis locis erant raræ, hoc consilio, ut & montium tegerentur altitudine, & arborum tractu equitatus hostium impediretur, ne multitudine clauderentur. ⁵ Datis, ^h etsi non locum æquum videbat suis, tamen fretus numero copiarum suarum, conflare cupiebat: eoque magis, ¹⁴ quod prius, quàm Lacedæmonii subsidio venirent, dimicare utile arbitrabatur. Itaque in aciem peditum centum; equitum decem millia produxit, præliumque commisit. In quo tanto plus virtute valuerunt Athenienses, ¹ ut decem plicem numerum hostium profligarent: adeoque perterriturunt, ¹⁵ ut Persæ non castra, sed naves peterent. Quâ pugna nihil adhuc est nobilius, nulla enim unquam tam exigua manus ^k tantas opes prostravit. Cujus victoriæ non alienum videtur, quale præmium Miltiadi sit tributum, docere, quod facilius intelligi possit; eandem ¹⁵ omnium civitatum esse naturam. ¹⁶ Ut populi nostri honores quondam fuerunt rari & tenues, ob eamque causam gloriosi, ¹ nunc autem effusi atque obsoleti: sic olim apud Athenienses fuisse reperimus. Namque huic Miltiadi, qui Athenas totâque Græciam liberavit, talis honos tributus est in porticu, ¹⁷ quæ Pecile vocatur, quum pugna ² odepingeretur Marathoniam; ut in decem Prætorum numero prima ejus imago poneretur, isque hortaretur milites, præliumque committeret. Idem ille populus posteaquam majus imperium est nactus, & largitione magistratuum corruptus est, trecentas statuas Demetrio Phalerco decrevit. Post hoc prælium classem septuaginta navium ¹⁵ Athenienses eidem Miltiadi dederunt, ¹⁸ ut insulas quæ barbaros adjuverant, bello persequeretur. Quo imperio pietasque ad officium

INTERPRETATIO.

g Et longâ arborum serie adversariorum Equites implicarentur.

h Quamquam angustius spatium suis arcebat.

i Ut decies majorem adversariorum multitudinem debellarent.

k Tam ingentes copias protulit.

l Jam verò immoderati, & nimis usitati,

NOTÆ.

34 Quod priusquam Lacedæmonii subsidio venirent.] Quia, ut jam dictum est, plenilunium expectabant.

35 Ut Persæ non castra, sed naves peterent.] Ita Justinus lib. 2. c. 9. *Vixi Persæ in naves confugerunt, ex quibus multa suppressa, multa capta sunt.* Et paulo post, *Cynegiri quoque Atheniensis stupendum illud facinus apparuit, qui amputatâ utraque manu, denibus posita navem atcinxit.* Just. ibidem.

36 Ut populi nostri.] Lege, *Ut enim populi nostri.*

37 Quæ Pecile vocatur.] Pecile, porticus erat Athenis, variis picturarum generibus adornata, quarum Autor Polygootus Thasius; Diogenes Laërtius in Zenone. In hac porticu pugna Marathoniam depicta est.

38 Ut Insulas.] quæ Barbaros adjuverant.] Nimirum, Cycladas.

redire

MILTIADES.

redire cōegit, nonnullas vi expugnavit. Ex his ³⁹ Parum insulam opibus elatam, quum oratione reconciliare non posset, copias à navibus eduxit ⁴⁰ urbem operibus clausit, omnique commeatu privavit: ⁴¹ Deinde vineis ac testudinibus constitutis, propius muros accessit. ⁴² Quum jam in eo esset ut oppido potiretur, procul in continenti lucus, qui ex insula conspiciebatur, nescio quo casu, nocturno tempore incensus est. Cujus flamma ut ab oppidanis & oppugnatoribus est visa, utrisque venit in opinionem, signum à classariis regis datum. Quo factum est, ut & Parii à deditione deterrerentur, & Miltiades timens ne classis regia adventaret, incensis operibus, quæ statuerat, cum totidem navibus, atque erat profectus, Athenas magna cum offensione civium suorum rediret. Accusatus ergo prodicionis, quod quum Parum expugnare posset, à rege corruptus, ⁴³ insectis rebus à pugna discessisset, Eo tempore æger erat vulneribus, quæ in oppugnando oppido acceperat. Itaque quoniam ipse pro se dicere non posset, verba pro eo facit frater ejus Tisagoras. Causâ cognitâ, capitis absolutus, pecuniâ multatus est, ⁴⁴ eaque lis quinquaginta talentis æstimata est: quantus in classem sumptus factus erat. Hanc pecuniam quod solvere non poterat, in vincula publica conjectus est, ibique diem obiit supremum. ⁴⁵ Hic etsi crimine Pario est accusatus, tamen alia fuit causa damnationis. Namque Athenienses ⁴⁶ propter Pisistrati tyrannidem, quæ paucis annis antè fuerat, ⁴⁷ omnium suorum civium potentiam extimescebant. Miltiades multum in imperiis magistratibusque versatus, ⁴⁸ non videbatur posse esse privatus: præsertim cum consuetudine ad imperii cupiditatem trahi videretur. Nam Chersonesi omnes illos quos habitarat annos, per-

INTERPRETATIO.

m Oppidum vallari coronâ cinxit.
n Quum brevi futurum esset, ut urbem
vaperet.
o Ante captam Urbem obsidionem sol-
visset.
p Hacque multa aureorum triginta

millibus numerata est.
q Licet ille solutæ obsidionis in Paro
Insula reus esset.
r Vitam privatam servare non possit
privatus.

NOTÆ.

³⁹ Parum insulam opibus elatam.] Una est ex Cycladibus, marmoris candidi fossilis notissima.

⁴⁰ Deinde vineis, ac testudinibus.] Testudo, machina bellica tabulatis contexta ad urbium expugnationem.

⁴¹ Propter Pisistrati tyrannidem.] Hic ex Cive privato Athenis supremam potestatem invaserat: Hippocratis filius fuit, primusque Athenis Bibliothecam publi-

cavit. Vide plura apud Just. & Herodotum lib. 1.

⁴² Omnium civium suorum potentiam extimescebant.] Plus æqua civium potestas in liberis Civitatibus odiosa est, & suspecta.

⁴³ Non videbatur posse esse privatus.] Quia tanta est imperii dulcedo, tamque penetrans ambitio, ut vis dedici possit.

petuam obtinuerat dominationem, tyrannusque fuerat appellatus, sed iustus. Non erat enim vi consecutus, sed suorum voluntate, camque potestatem bonitate retinuerat. Omnes autem & habentur & dicuntur tyranni, qui potestate sunt perpetua in ea civitate, quæ libertate usa est. Sed in Miltiade erat cum summa humanitas, tum mira comitas, ⁴⁴ ut nemo tam humilis esset, cui non ad eum aditus patèret: magna autoritas apud omnes civitates: nobile nomen, laus rei militaris maxima. Hæc populus respiciens, maluit eum innoxium plecti, quam se diutius esse in timore.

INTERPRETATIO.

[*Rexque fuerat diſſus.*

NOTA.

[⁴⁴ *Ut nemo tam humilis esset.*] Qui se nimis in magna dignitate, affabiles, acque aditu faciles præbent, altiora spirare videntur, & Populo in Democratiâ, Principi in Monarchiâ suspecti sunt.

•••••

II.

THEMISTOCLES NEOCLI FILIUS ATHENIENSIS.

TO ¹ UJUS vitia ineuntis adolescentiæ, magnis sunt emendata virtutibus: aded ut anteferatur huic nemo, pauci pares putentur. Sed ab initio est ordiendum. Pater ejus Neoclus generosus fuit, ² is uxorem Acarnanam civem duxit, ex qua natus est Themistocles. Qui ³ quum minus esset probatus parentibus, quod & liberiùs vivebat, & rem familiarem negligebat; à patre exheredatus est. Quæ contumelia non fregit eum, sed erexit. Nam quum judicasset, tunc sum-

NOTA.

[¹ *NEOCLI FILIUS.*] Neocles Atheniensis, qui, ut refert Valer. Max. lib. 6. c. 11. 2. exter. Abdicationis notam sue fame inussit.

[² *Hujus vitia.*] Vide Valer. Max. ibidem.

[³ *Is uxorem Acarnanam civem duxit.*] Existimo vel legendum esse *Acarnanem*; quia nullibi me legisse memini *Acarnanem*: vel nomen esse proprium, quod

verisimilius videretur. Variæ autem sunt opiniones ex qua gente fuerit Themistoclis mater; Alii enim Halicarnassiam fuisse ferunt: Alii verbò longè plures Trenciam meretriculam Abroconum nomine asserunt. Sic Athenæus lib. xiiii. cap. xiiii. Porro Acarnania Epiri pars est, quam Achelous fluvius ab Ætolia dividit; unde Acarnan, nomen appellat. com. gen.

ma industria non posse eam extinguī, totum se dedit reipublicæ,
 diligentiùs amicis famæque serviens. Multùm in iudiciis privatis
 versabatur: sæpe in concionem populi prodibat: nulla res major sine
 illo gerebatur: celeriterque quæ opus erant, reperiebat, facili eadē
 oratione explicabat. Neque minùs in rebus gerendis promptus
 quàm excogitandis erat, quoddā & de instantibus (ut ait Thucydides)
 verisimè judicabat, & de futuris callidissimè conjiciebat. Quo fa-
 ctum est ut brevi tempore illustraretur. Primus autem gradus fuit
 capeßendæ reipublicæ, bello Corcyræo: ad quod gerendum Præ-
 tor à populo factus, non solum præsentī bello, sed etiam reliquo
 tempore ferociorem reddidit civitatem. Nam quum pecunia publi-
 ca quæ ex metallis redibat, largitione magistratuum quotannis in-
 teriret: ille persuasit populo, ut eā pecuniā classis centum navium
 ædificaretur. Quā celeriter effectā, primùm Corcyræos fregit: dein-
 de maritimos prædones confectando, mare tutum reddidit. In
 quo cùm divitiis ornavit, tum peritissimos belli navalis fecit Atheni-
 enses. Id quantæ salutis fuerit universæ Græciæ, Bello cognitum
 est Persico. Nam quum Xerxes & mari & terrā bellum universæ
 inferret Europæ, eum tantis eam copiis invasit, quantas neque
 ante, neque postea habuit quisquam. Hujus enim classis mille & du-
 centarum navium longarum fuit, quam duo millia onerariarum se-
 quebantur. Terreßres autem exercitus, septingentorum millium pe-
 ditum, equitum quadringentorum millium fuerunt. Cujus de ad-
 ventu quum fama in Græciam esset perlata, & maximè Athenien-
 ses peti dicerentur, propter pugnam Marathoniam: miserunt Del-
 phos consultum quidnam facerent de rebus suis. Deliberantibus
 Pythia respondit, ut mœnibus ligneis se munirent. Id responsum
 quo valeret quum intelligeret nemo, Themistocles persuasit, con-
 silium esse Apollinis, ut in naves se suasque conferrent: eum enim
 à Deo significari murum ligneum. Tali consilio probato, addunt;

INTERPRETATIO.

^a *Atheniensium familiares famamque ex-*
mens.

^b *Quia & de presentibus (juxta Thu-*
cydidem) certissimè statuebat.

^c *Belliciosorum urbem fecit.*

^d *Quo pacto res suas munerentur.*

^e *hoc Oraculum quorsum spectaret?*
quum nullus caperet.

NOTÆ.

⁴ *Bello Corcyraeo.* Contrà Herodotus
 lib. 7. & Thucydides lib. 1. pro Corcyraeo
 Ægineticum scribunt. Corcyra autem,
 quæ & Phæacia olim dicta, nunc vulgo
Corfu; insula est in Ionio mari, hodie
 Venetæ ditionis, contra Epirum.

⁵ *Nam quum Xerxes.* Darii filius.

⁶ *Quum tantis eam copiis invasit.* De

illo ingenti copiarum numero variè varit.
 At vero disce ex Herodoto lib. 7. quomo-
 do Xerxes exercitum suum dinumerave-
 rit; quem Valer. Max. lib. 3. c. 2. gravem
 mari & terræ vocat, nec hominibus tan-
 tum terribilem, sed & Neptuno quogue
 compedes, & calo tembras minitacionem.

ad superiores totidem naves triremes, suasque omnia, quæ moveri poterant, 7 partim Salaminem, partim Træzenem asporiant: arcem sacerdotibus paucisque majoribus natu, ac sacra procuranda tradunt: reliquum oppidum relinquunt. Hujus consilium plerisque civitatibus displicebat, & in terra dimicari magis placebat. Itaque 8 missi sunt delecti cum Leonida Lacedæmoniorum rege. 9 qui Thermopylas occuparent, longiusque barbaros progredi non paterentur. Hi vim hostium non sustinuerunt, 10 eoque loco omnes interierunt. At classis communis Græciæ trecentarum navium, in qua ducentæ 11 erant Atheniensium, primum apud Artemisium, inter Eubœam continentemque terram cum classiariis regis confligit. Angustias enim Themistocles quærebat, ne multitudine circumiretur. 12 Hic etsi pari prelio discederent, tamen eodem loco non sunt ausi manere, quod erat periculum ne, si pars navium adversariorum Eubœam superasset, 13 ancipiti premerentur periculo. Quo factum est ut ab Artemisio discederent, & ex adversum Athenas apud Salamina classem suam constituerent. At Xerxes Thermopylis expugnatis 14 protinus ac-

INTERPRETATIO.

8 *Quamquam inde aquæ Martis abierant.* 9 *Hoste, à fronte & à tergo urgeremur.*
 10 *Ex templo ad urbem venit.*

NOTÆ.

7 *Partim Salaminem, partim Træzenem.* Salamis, sive Salamin, vel Salamina, insula est in Sinu Saronico contra Atticam, in qua Telamon Ajaxis & Teucri pater regnavit, non procul ab Æginâ ejusdem Sinus Insulâ, nunc vulgo Coluri, Ægina verò, nunc Engia. Træzene, sive Træzæna, urbs est maritima Peloponnesi in agro Argolico, Argolicum inter & Saronicum Siquum posita.

8 *Missi sunt delecti.* Hos fuisse milites gravioris armaturæ, atque ex Lacedæmonis ccc. tantum, duce Leonida, refert Herodotus in Polyhymniâ; Additque ex multis aliis Græciæ civitatibus longe plures missos quos fuscè enumerat. Sed etiam illos omnes delectos non ultra mille fuisse testantur *Isostrates & Diodor.* quanquam Justin. lib. 2. c. 21. quatuor millia fuisse cum Leonida scribit.

9 *Qui Thermopylas occuparent.* Viz sunt angustæ inter montium fauces iis qui è Thessaliâ in Phocidem iter habent,

sic dictæ à Thermin, quia aquæ calidæ in ipsis faucibus scaturiunt, & à pylis quas portas vocant.

10 *Eoque loco omnes interierunt.* Quibus publica monumenta erecta sunt, ut qui pro libertate patriæ interierint, inscriptaque tropæis Epigrammata. Videt Strabonem lib. 9. & Herodot. lib. 7. Non tamen omnes in eo loco, sed ccc. Lacedæmonios cum p. circiter sociis cecidisse legimus, quibus Leonidas prandere iussit, tanquam apud inferos cenaturi essent. Justin. lib. 2. solos Lacedæmonios ibi periisse ait numero sexcentos, reliquis à Leonida dimissis.

11 *Primum apud Artemisium.* Promontorium Eubœæ, apud quem secundo Græci cum Xerxe decertarunt; nam primum ad Thermopylas.

12 *Protinus accessit.* Athenas, quæ apud Atticos A⁵ per excellentiam dicebatur, quemadmodum Romani Romanam suam, Urbem vocabant.

cessit Astu : idque nullis defendentibus , interfecit sacerdotibus , quos in arce invenerat, incendio delevit. ¹³ Cujus fama perterriti ¹⁴ clas-
sarii , quum manere non auderent , & plurimi hortarentur , ut do-
mos suas quisque discederent , mœnibusque se defenderent : ¹⁵ The-
mistocles unus restitit , ¹⁶ & universos esse pares aiebat : dispersos te-
statur perituros. ¹⁷ Idque Eurybiadi regi Lacedæmoniorum , qui
tum summæ imperii præerat , fore affirmabat. ¹ Quem quum minùs
quàm vellet , moveret , noctu ¹⁸ de servis suis quem habuit fidelissi-
mum , ad regem misit , ut ei nunciaret suis verbis , adversarios ejus
in fuga esse. Qui si discessissent , majore cum labore & longinquiore ¹⁹
tempore bellum confecturum , quum singulos consecrari cogeretur ;
quos si statim aggredieretur , brevè universos oppressurum. ² Hoc eò
valebat , ut ingratis ad depugnandum omnes cogerentur. Hac re
audita , Barbarus nihil doli subesse credens , postridie alienissimò
sibi loco , contrà opportunissimo hostibus , adeò angustò mari con- ¹⁵
fluxit , ut ejus multitudo navium explicari non potuerit. Victus est ergo
magis consilio Themistoclis quàm armis Græciæ. Hic barbarus etsi
malè rem gesserat , tamen tantas habebat reliquias copiarum , ut
etiam cum his opprimere posset hostes. ¹ Interim tamen ab eodem
gradu depulsus est. Nam Themistocles verens , ne bellare persevera- ²⁰
ret , certiorum eum fecit , id agi , ut pons , quem ille in Hellesponto
fecerat , dissolveretur , ac reditu in Asiam excluderetur. Idque ei per-
suasit. Itaque quà sex mensibus iter fecerat , eadem minus diebus
triginta in Asiam reversus est : seque à Themistocle non superatum ,

INTERPRETATIO.

¹ Cui quum , prout cupiebat , non per- suaderet.	pugnam adigerentur.
² Id eò tendebat , ut inviti omnes ad	¹ Ab eadem occasione rei bene gerendæ dejectus est.

NOTÆ.

¹³ Cujus famâ.] Aptius fortè legeretur
flamma , ut alii volunt , quum Salamis
non adeo remota sit Athenis , ut flamma
incensæ urbis hinc cerni non potuerit.

¹⁴ Classarii.] Græcorum classis milites
intellige.

¹⁵ Themistocles unus restitit.] Vide He-
rodotum, apud quem Themistoclis oratio
est , quâ Græcis omnibus , ne domum re-
diren , persuasit.

¹⁶ Et universos esse pares aiebat.] Insu-
perabiles sunt universas aggredientibus ;
eandem la. erabit & carpet , qui per partes
assentaverit. Frontin. lib. 1. c. 10. Sic &
Cicero ad Aulicum : Nos dirigitâ manu
pares adversariis esse non possumus.

¹⁷ Idque Eurybiadi.] Is Leonidæ ad
Thermopylas inierempro summæ rerum
administrationi apud Lacedæmonios suc-
cesserat.

¹⁸ De servis quem habuit fidelissimum.]
Servum hunc Themistoclis liberorum pa-
dagogum fuisse nomine Sicinnum , unde
Sicinnis Saltatio dicta est , testatur Cle-
mens Alexandr. his verbis : Καὶ ὁ Θαι-
μιστοκλῆς τοῦτον ἑταῖρον αὐτοῦ Σικίν-
νον , οὗτος τὸν ὄνομα ἐστὶν ὡς
δοῦναι τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος ἀπὸ τῆς
ἑταίρας. Hicque
suâ sagacitate inter claros Græciæ propa-
gnatores illorum temporum meruit an-
numerari.

sed conservatum judicavit. Sic unius viri prudentiâ Græcia liberata est, Europæque succubuit Asia. Hæc altera victoria, quæ cum Marathonio possit comparari tropæo. Nam pari modo apud Salamina parvo numero navium maxima post hominum memoriam classis est devicta. Magnus hoc bello Themistocles fuit, neque minor in pace. Quum enim Phalereo portu neque magno neque bono Athenienses uterentur, hujus consilio ¹⁹ triplex Piræci portus constitutus est: isque moenibus circumdatus, ut ipsam urbem dignitate æquipararet, utilitate superaret. Idemque muros Atheniensium restituit ²⁰ præcipuo suo periculo. Namque Lacedæmonii causam idoneam nacti, propter excursiones barbarorum, quæ negarent oportere extra Peloponnesum ullam urbem haberi, ne essent loca munita quæ hostes possiderent: Athenienses ædificantes prohibere sunt conati. Hoc longè aliud spectabat, atque videri volebant. Athenienses enim duabus victoriis, Marathonî & Salaminî, tantam gloriam apud omnes gentes erant consequuti, ut intelligerent Lacedæmonii de principatu sibi cum his certamen fore: quare eos quàm infirmissimos esse volebant. Postquam autem audierunt muros instrui, legatos Athenas miserunt qui id fieri vetarent. ²¹ His præsentibus descierunt, ac se de ea re legatos ad eos missuros dixerunt. Hanc legationem suscepit Themistocles, & solus primò profectus est: reliqui legati, ut tum exirent, quum satis altitudo muri extructa videretur præcepit: atque ut interim omnes servi atque liberi opus facerent, neque ulli loco parcerent, sive sacer esset, sive privatus, sive publicus: ²² sed undique, quod idoneum ad muniendum putarent, congererent. Quo factum est ut Atheniensium muri ex sacellis sepulchrique constarent. Themistocles autem ut Lacedæmonem venit, adire ad magistratus noluit: & dedit operam ut quàm longissimè tempus duceret, causam interponens, se collégas expectare. Quum Lacedæmonii quærerentur opus nihilominus fieri, cumque ea re conari fallere: interim reliqui legati sunt consequuti, à quibus quum audisset non multum superesse munitionis, ²³ ad Ephoros Lacedæmoniorum accessit;

I N T E R P R E T A T I O.

m Hæc in re longè aliud intendebant, |
quàm quod ostendebant.

n Prope esse ut munitio absolueretur

N O T A.

¹⁹ *Triplex Piræci portus.*] Piræcum, quem hodie Porium Leonem vocant, vulgo Porto Leone x. stadiis Athenis remotum esse patet ex Laërtio in Antisthenis; hucque à Themistocle fortissimo muro civitati conjunctus est.

²⁰ *Præcipuo suo periculo.*] Quod postea explicatur.

²¹ *His præsentibus descierunt.*] Ne scilicet, à Lacedæmonii, & reliquis Peloponnesii ab opere incepto impediuntur, *Diodorus lib. 11.*

²² *Ad Ephoros Lacedæmoniorum accessit.*] Ephori supremi erant Spartanorum. Magistratus, quales fere apud Romanos Tribuni plebis: Ut enim à Consulibus ad

penes quos summum imperium erat : atque apud eos contendit, falsa his esse delata, quare æquum esse, illos, viros bonos nobilisque mittere quibus fides adhiberetur, qui rem explorarent. Interea se obsidem retinerent. Gestus est ei mos, tresque legati summi honoribus, Athenas missi sunt. Cum his collegas suos Themistocles iussit proficisci : ⁹ eisque prædixit, ut ne prius Lacedæmoniorum legatos dimitterent, quàm ipse esset remissus. Hos postquam Athenas pervenisse ratus est, ad magistratum venatumque Lacedæmoniorum adiit, & apud eos liberrimè professus est, Athenienses suo consilio, quod communi jure gentium facere possent ; ¹⁰ ²¹ deos publicos suosque patrios, ac penates, quò faciliùs ab hoste possent defendere, muris sepiùs : ² neque eò, quod inutile esset Græciæ fecisse. Nam illorum urbem, ut propugnaculum oppositam esse barbaris, ²⁴ apud quam jam bis classis regia fecisset naufragium. Lacedæmonios autem malè & injustè facere, qui id potiùs intruerentur quod ipsorum dominationi, quàm quod universæ Græciæ utile esset. Quare, si suos legatos recipere vellent, quos Athenas miserant, se remitterent, aliter illos nunquam in patriam essent recepturi. Hic tamen non effugit civium suorum invidiam, namque ob eundem timorem, quo damnatus erat Miltiades, ²⁵ testularum suffragiis è civitate ejectus, ²⁶ Argos habitatum concessit. Hic quum, pro-

INTERPRETATIO.

⁹ *Eisq; præmunit.*

² *Nec ideo aliquid quod Græciam non juvaret, operatus est.*

NOTÆ.

Tribunos provocare licebat, sic à Regibus Lacedæmoniorum ad Ephoros. Tanta insuper erat eorum potestas, ut etiam Regem in vincula publica conjicere valerent. Infra in Paulaniâ.

²³ *Deos publicos suosque patrios, ac Penates.* Deos nempe toti Græciæ communes, & eos qui suæ civitati peculiariter præsent, ut Athenis Minervam; quique privatis adificiis prædiderent.

²⁴ *Apud quam jam bis Classis Regia fecisset naufragium.* Semel in Euripo freto apud Artemisium promontorium, ubi Perfarum classis male rem gessit, deinde semel apud Salaminam insulam in Sinu Saronico.

²⁵ *Testularum suffragiis.* Ostracismus erat apud Athenienses. Relegationis genus, quo scilicet dum cives penam alicui irrogandam, vel propter ejus divitias, vel amicos, aliamve potentiam, exilium

bant, in vas quoddam testulas virrim in concilio ipsis datas suffragiorum loco mittebant, in quibus quisque nomen illius scribebat quem urbe cedere voluisset. Magistratus verò qui huic negotio præerant, universos simul cálculos recenscebant; qui nisi sex millium numerum excessissent, nil consecutum esse judicabatur. At quicumque tali suffragiorum numero damnatus erat, hic ad decennium extra urbem ejiciebatur. Vide Aristot. lib. 3. Politic. Dictus autem Ostracismus *ἀπὸ τῶν ὀστράκων*, hoc est à testulis in quibus suffragia scribi solebant. Causa instituti, ne quis ob nimiam potentiam libertate oppressa tyrannidem occuparet. Sigonius lib. 2. de rebus Atheniensium c. 4.

²⁶ *Argos habitatum concessit.* Duo sunt præcipua hujus nominis oppida, in Peloponneso. Alterum Hippium, clarissima

pter multas ejus virtutes, magna cum dignitate viveret, Lacedæmonii legatos Athenas miserunt, qui cum absentem accusarent, quoddam societatem cum Rege Persarum ad Græciam opprimendam fecisset. Hoc crimine absens prodicionis est damnatus. Id ut audivit, quoddam non satis tutum se Argis videbat, ²⁷ Corcyram dimigravit. Ibi quum ejus principes civitatis animadvertisset timere, ne propter se bellum his Lacedæmonii & Athenienses indicerent; ²⁸ ad Admetum Molossorum regem, cum quo ei hospitium fuerat, confugit. Huc quum venisset, ⁹ & in præsentia rex abesset: quod majore religione ³⁰ se receptum tueretur, ²⁹ filiam ejus parvulam arripuit, & cum ea se in sacrarium, quod summâ colebatur ceremoniâ, conjecit. Inde non prius egressus est quàm rex eum, datâ dextrâ, in fidem reciperet, quam præstitit. Nam quum ab Atheniensibus & Lacedæmoniis exposceretur, ¹ publicè supplicem non prodidit, monuitque ut confuleret sibi, difficile enim esse, in tam propinquo loco tutò eum versari. ¹⁰ Itaque Pydnam eum deduci jussit, & quod satis esset præsidii dedit. Hac re auditâ hic in navem omnibus ignotus ascendit: Quæ quum tempestestate maximâ ¹¹ Naxum ferretur; ubi tum Athenicium erat exercitus: sensit Themistocles, si cò pervenisset, sibi ²⁰ oesse pereundum. Hac necessitate coactus, domino navis quis sit, aperit: multa pollicens si se conservasset. At ille clarissimi viri capus

INTERPRETATIO.

⁹ Tumque Rex alio in loco versaretur. | ¹ Fidem supplicis datam, publicè monuit.

NOTÆ.

civitas non procul à Mycenis ad Inachum amnem.

Ecce autem Inachius sese referebat ab Argis. Virg. l. 7.

quæ ad discrimen aliarum ejusdem nominis urbium, Argos Hippium dicebatur, ab Equorum multitudine. Nam Hippos Græcè dicitur, Latine Equus. Alterum Dipsum, ab aquæ penuriâ, quod & Phoronicum dictum est à Phoroneo primo Rege, teste Stephano. Est item Argos oppidum Theſſaliæ, quod & Pelagifcon à Pelasgiis. Porro Argos locus erat certus ac definitus, in quo commorabantur qui testularum fulfragiis urbe ejecti fuerant. Vide Plinium, Strabonem, Ptolomæum.

²⁷ Corcyram dimigravit.] Vide supra.

²⁸ Ad Admetum Molossorum Regem.]

Molossi à Molossia, quæ pars est Epiri, in qua olim nascebantur egregii canes, qui

& Molossi dicebantur. Cur verò ad eum confugerit, infra ostenditur.

²⁹ Filiam ejus parvulam arripuit.] Thucydides lib. 1. c. 8. ferè sub finem, filium, non filiam, cumque, suadente Regina, arripuisse scribit, subjungitque idem Thucydides, Molossorum Regem à Themistocle fuisse vehementer obsecratum, ne rerum inter se antea actarum recordaretur, neque de misero vindictam sumeret, quod in levissimis tum rebus offendisset, hic verò de salute sua ageretur. Quod silentio præterit Nepos noster, immo verò Themistoclem cum eo hospitium habuisse refert.

³⁰ Itaque Pydnam eum deduci jussit.] Urbem Mæcedoniæ, Stephanus Cydnam vocat. Hujus meminit Plin. lib. 4. c. 10.

³¹ Naxum ferretur. Unam ex Cycladibus, olim Bætho sacram, quæ hodie Niesia, misericordiâ;

misericiordiâ; diem noctemque procul ab insula in salo navem tenuit in anchoris, neque quenquam ex ea exire passus est. ³² Inde Ephesum pervenit, ibique Themistoclem exponit: 'cui ille pro meritis gratiam postea retulit. Scio plerosque ita scripisse, Themistoclem, Xerxe regnante, in Asiam transiisse. Sed ego potissimum ³³ Thucydidi credo, quod ætate proximus erat qui illorum temporum historiam reliquerunt, & ejusdem civitatis fuit. Is autem ait, ³⁴ ad Artaxerxem cum venisse, atque his verbis epistolam misisse: Themistocles veni ad te qui plurima mala omnium Graiorum in domum tuam intuli, quum mihi necesse fuit adversus patrem tuum bellare, patriamque meam defendere. Idem multò plura bona feci, postquam in tuto ipse ego, & ille in periculo esse cepit. Nam quum in Asiam reverti noller, prælio apud Salamina factò, literis cum certiore feci, id agi ut pons, quem in Hellesponto fecerat, dissolveretur, atque ab hostibus circumveniret. Quo nuncio ille periculo est liberatus. Nunc autem ad te confugis ³⁵ exagitatùs à cuncta Græcia, tuam petens amicitiam: quam si ero adeptus, non minus me bonum amicum habebis, quàm fortem inimicum ille expertus est. Ea autem rogo, ut de his rebus, quas tecum colloqui volo, ³⁶ annum mihi temporis des, eoque transactò, me ad te venire patiaris. Hujus rex animi magnitudinem admirans, cupientque talem ³⁷ virum sibi conciliari, veniam dedit. Ille omne id tempus literis sermonique Persarum dedit: quibus aded eruditus est, ut multò commodiùs dicatur apud Regem verba fecisse, quàm hi poterant, ³⁸ qui in Perside erant nati. Hic quum multa regi esset pollicitus, gratissimumque illud, si suis uti consiliis vellet, illum Græciam bello oppressurum: magnis muneribus ab Artaxerxe donatus in ³⁹ Asiam rediit,

INTERPRETATIO.

[Quem postea meritis mercede donavit.] & Petitioni annuit.

NOTÆ.

³² Unde Ephesum pervenit.] Urbem Ioniz maritimam, Amazonum opus, & celeberrimo Dianæ templo totius Asiæ clarissimam. Stephanus.

³³ Sed ego potissimum Thucydidi credo.] Thucydides Atheniensis, historiæ scriptor peritissimus de bellis Peloponnesiis.

³⁴ Ad Artaxerxem.] Artaxerxes, Xerxis filius fuit, qui & Longimanus dictus est, Persarum Rex. Porro inter nomen Xerxis & Artaxerxis illud discrimen est, quod alterum ab altero derivetur cum additamento illo honorifico *Art.* quod quidem apud Persas, Hefychio Interprete, significat magnum; ita ut Artaxerxes sit quasi magnus dominator.

³⁵ Exagitatùs ab omni Græcia.] A Venatoribus id translatum, qui nullibi feram consistere patiuntur, donec in potestatem eorum veniat.

³⁶ Annum mihi temporis des.] Nimirum ut per illud literis, sermonique Persarum operam daret. Vide Valer. Max. lib. 8. c. 7. exter. 15.

³⁷ Qui in Perside erant nati.] Hæc est imperii Persarum peculiaris regio, cujus caput Persæpolis: nam Græci distinguunt inter Περσικὴ καὶ Ἀσιατικὴ. Sic Salmastius.

³⁸ In Asiam rediit.] Sc. minorem, quæ hodie Anatolia dicitur.

³⁹ domiciliumque Magnesiæ sibi constituit. Namque hanc urbem ei Rex donarat, his usus verbis, quæ panem præberet: (ex qua regione quinquaginta ei talenta quotannis redibant) ⁴⁰ Lampfacum, unde vinumsumeret: ⁴¹ Myuntem, ex qua obsonium haberet. Huius ad nostram memoriam monumenta manserunt duo: sepulcrum, ⁴² prope oppidum, in quo est sepultus: statuae in foro Magnesiæ. De cuius morte multimodis apud plerisque scriptum est. Sed nos eundem potissimum Thucydidem autorem probamus, qui illum ait Magnesiæ morbo mortuum: neque negat fuisse famam, ⁴³ venenum in osuâ sponte fumpsisse, quum se, quæ regi de Græcia opprimenda pollicitus esset, præstare posse desperaret. Idem ⁴⁴ ossa ejus clam in Attica ab amicis esse sepulta, ⁴⁵ quoniam legibus non concederetur, quod proditiōis esset damnatus, memoriæ prodidit.

NOTÆ.

³⁹ *Domiciliumque sibi Magnesiā constituit.* Magnesiā urbs Ioniz ad Meandrum amnem sita, juxta montem qui Thorax dicitur, in quo monte dicunt crucifixum fuisse Daphitam grammaticum, quod Reges suis verbis incesselet, unde ortum est proverbium, *Cave à Thorace.* quo utimur quum alicujus lingue petulantiam compescere volumus. Ita Strabo lib. 14. & Pius II. summus Pontifex in sua Asiâ lxxxii. Magnesiā autem Themistocli idcirco à Persarum Rege datam esse existimo, quæ ei panem præberet, quia urbs illa in solo feracissimo sita est, nimirum in campis patentissimis per quos Mzandrus amnis multoties in se recurrens, illos suis aquis mirum in modum secundat.

⁴⁰ *Lampfacum.* Asiæ oppidum in Hellesponti litore clarum & nobile; hanc urbem à Priapo Bacchi & Veneris filio conditam antiqui referunt, inter quos Plutarchus, in libello de claris mulieribus, & Demosthenes. Ideo autem id commentum fuisse puto, quod vini & tritici summa ibi sit copia; hinc Themistocli in vinum data.

⁴¹ *Myuntem.* Urbem ad Mzandri ostia

sitam, omnium piscium ubertate & copiam prædivitem: hinc Themistocli in obsonium concessa. Vide Diodorum, Thucydidem, Strabonem, & Plinium.

⁴² *Prope oppidum.* Athenas, juxta Pyrrum portum. Vide infra.

⁴³ *Venenum suâ sponte fumpsisse.* Tauri sanguinem hausisse testatur Valerius Max. lib. 3. v. 6. nimirum in sacrificio, ut ab oppugnandâ suâ patriâ abstineret. Vide etiam Cicer. in Bruto. Thucydides tamen & Herodotus, & alii plures de Taurino sanguine nihil prodiderunt.

⁴⁴ *Ossa ejus clam in Atticâ ab amicis esse sepulta.* Alii palam & Oraculi jussa id factum aiunt, quod non prius pestis finem fore responderat, quam Themistocli ossa Magnesiâ reducta essent. Sic Pausanias in Atticis. At nec Herodotus, nec Thucydides ejus rei mentionem faciunt.

⁴⁵ *Quoniam legibus non concederetur.* Cautum enim legibus erat ne quicumque sacrilegit reus esset, vel Patriam prodidisset, ejus ossa in Atticâ sepelirentur. Vide ea de re Xenoph. lib. 1. de rebus Græciz, c. ultimo; & Plutarchum in Phocione, de quo infra.

III.

ARISTIDES LYSIMACHI FILIUS, ATHENIENSIS.

1 **QUALIS** ferè fuit Themistocli. Itaque cum eo ² de principatu contendit ³ Namque obrectarunt inter se. In his autem cognitum est quanta antistaret eloquentia innocentia. Quanquam enim adeò excelebat Aristides abstinentia, ut unus post hominum memoriam, quod ⁵ quidem nos audiverimus, ⁴ cognomine JUSTUS sit appellatus: ⁶ tamen ⁷ Themistocle collabefactus testulâ illâ, exilio decem annorum multatus est. Qui quidem quum intelligeret reprimi concitanti multitudinem non posse: cedensque animadverteret ⁸ quandam scribentem, ut patriâ pelleretur, quâvisse ab eo dicitur. Quare id ¹⁰ faceret, aut quid Aristides commisisset, cur tantâ penâ dignus duce- retur? Cui ille respondit, se ignorare Aristidem, sed sibi non placere quòd cupidè elaborasset, ut præter cæteros JUSTUS appellaretur. ⁶ Hic decem annorum legitimam penam non pertulit. Nam postquam Xerxes in Græciam descendit, sexto ferè anno postquam erat expul- ¹⁵ sus, plebiscito in patriam restitutus est. Interfuit autem pugna navali

INTERPRETATIO.

^a Namque se mutuo criminati sunt.

^b Nihilominus per Themistoclem
Ostracismo illo condemnatus.

NOTE.

¹ *Æqualis ferè fuit.*] Id de ætatis & dignitatis æqualitate simul intelligi potest, non verò de morum conformitate; Aristides enim placidus & animo tranquillus; Themistocles contrâ servens & ambiciosus
² *De Principatu contendit.*] Nimirum uter alteri in administranda civitate cederet.

³ *Cognomine justus sit appellatus.*] Vide Ciceronem pro Sextio, & Tuscul. 5. *Aristides nonne ob eam causam expulsus est patriâ, quod præter modum justus esset.*

Cui subjunge Plutarchum in ejus vitâ.

⁴ *A Themistocle collabefactus testulâ illâ.*] Hæc erat lex Ostracismi, ut paulò supra in Themistocle.

⁵ *Quendam scribentem, ut patriâ pelleretur.*] Quisque enim Civium, ut supra dictum est, in calculo suo ejus nomen scribebat, quem vellet exulem fieri.

⁶ *Hic decem annorum legitimam penam non pertulit.*] Ne eo sensu intelligas legitimam, quòd foret justa, sed lege Ostracismi decretam.

apud Salamina, 7 quæ facta est prius quàm pœnâ liberaretur. Idem prætor fuit Atheniensium 8 apud Platæas, 9 in prælio quo Mardonius fusus, barbarorumque exercitus est interfectus. Neque aliud est ul-
 5 lum hujus in re militari illustre factum, quàm hujus imperii memo-
 10 ria: Justitiæ vero & æquitatis & innocentie multa. Imprimis, quòd
 ejus æquitate factum est, quum in communi classe esset Græciæ simul
 cum Pausania, quo duce Mardonius erat fugatus, ut summa imperii
 maritimi à Lacedæmoniis transferretur ad Athenienses. Namque
 ante id tempus & mari & terrâ duces erant Lacedæmonii. 10 Tum au-
 tem & intemperantiâ Pausaniæ, & justitiâ factum est Aristidis, ut
 omnes ferè civitates Græciæ ad Atheniensium societatem se applica-
 rent: & adversus barbaros, hos duces deligerent sibi, quòd facilius re-
 pellerent, si fortè bellum renovare conarentur. Ad classes ædifican-
 das, exercitusque comparandos, quantum pecuniæ quæque civitas
 15 daret. Aristides delectus est, qui constitueret. Ejus arbitrio 11 qua-
 dringenta & sexaginta talenta quotannis 12 Delum sunt collata. Id
 enim commune ærarium esse vulerunt. Quæ omnis pecunia postero
 tempore Athenas translata est. Hic quâ fuerit abstinentiâ, nullum est
 20 certius indicium, quàm quòd quum tantis rebus præfuisset, in tanta
 paupertate decessit 13 ut qui efferretur, vix reliquerit. Quo factum
 est ut filiz ejus publicè alerentur, & de communi ærario dotibus da-
 tis, collocarentur. Decessit autem ferè post annum quartum quàm
 Themistocles Athenis erat expulsus.

INTERPRETATIO.

c Ut unde sumus fieret ager ipsi supersuerit.

NOTÆ.

7 *Qua facta est priusquam pœnâ liberaretur.*] Id est, priusquam pœnæ tem-
 pus Ostracismi lege constitutum absolve-
 retur, quia plebiscito ante illud revo-
 catus est.

8 *Apud Platæas.*] Urbem Bæotiz, de
 quâ supra in Miliade.

9 *In prælio quo Mardonius.*] Sairapes
 Xerxis, Nazione Medus.

10 *Tum autem & intemperantiâ Pausaniæ, & justitiâ factum est Aristidis.*]
 De Pausaniæ intemperantiâ postea. De
 justitiâ verò Aristidis hoc accipe; cum
 enim ille isdem fœdus cum omni Græciâ
 firmaret, post diras execrationes, accen-
 suos ferreos orbes in mare dejecit; adju-
 vans, ut ita exingerentur cum omni

stirpe & Gente, qui contra fœdus irent.
 Thucydides lib. 1. & Plutarchus in Ari-
 stide.

11 *Quadringenta & sexaginta talenta.*]
 Duplex erat talentum apud Atticos, ma-
 gnum, & minus: magnum minas octin-
 gentas habebat; minus, coronatos sexcen-
 tos. Ideoque vel si de minore hic sermo
 est, quadringenta & sexaginta talenta,
 summam efficient nostri æris Ducenties
 septuagies sexies mille aureorum Corona-
 torum. *Sic botus.* Vide & Jul. Pollucem lib.
 9. & Budzum de Asse.

12 *Delum sunt collata.*] Una est Cy-
 cladum omnium notissima, prius Ortygia
 à Corinthis, quas Græci Ortygas vo-
 cant. Plin. lib. 4.

I V.

PAUSANIAS

LACEDÆMONIUS.

AGNUS homo, sed varius in omni genere vitæ fuit. Nam ut virtutibus eluxit, sic vitiis est obrutus. Hujus illustriſſimum eſt prælium ¹ apud Platæas. Namque illo duce Mardonius, ſatrapes regius, natione Medus, ² regis gener, in primis omnium Perſarum & manu fortis ³ & ⁴ conſilii plenus, cum ducentis millibus peditum, quos viritum legerat, & viginti millibus equitum, haud ita magnâ manu Græciâ fugatus eſt: ⁵ eoque ipſe dux cecidit prælio. Quâ victoriâ elatus ⁶ plurima miſcere cepit, & majora concupiſcere. Sed primùm in eo eſt reprehendus, quòd quum ex præda ⁷ tripodem aureum Delphis poſuiſſet, epigrammate ſcripto in quo erat hæc ſententia, *Suo ducem barbaros apud Platæas eſſe delectos, ejuſque victoria ergo Apollini donum dediſſe.* ⁸ Hos verſus Lacedæmonii exſcalperunt, neque aliud ſcripſerunt, quàm nomina earum civitatum, quarum auxilio Perſæ erant victi. Poſt id prælium, eundem Pauſaniam cum claſſe communi ⁹ Cyprum atque Helleſpontum miſerunt, ut ex his regionibus barbarorum præſidia depelleret. Pari felicitate in ea re uſus, elatius ſe

INTERPRETATIO.

¹ Multa turbare aggreſſus eſt.

NOTÆ.

¹ PAUSANIAS.] Cleombroti filius, Paterque alterius Cleombroti Lacedæmoniorum Ducis, qui temerè cum Epaminunda pugnans vulnere occubuit, exercitusque ejus deletus eſt.

² Apud Platæas.] Vide ſup. in Milciade.

³ Regis gener.] Darii, cujus filiam Artocroſten nomine duxerat, Xerxiſque tunc Perſis imperantis ſororis maritus. Herodorus lib. 6.

⁴ Conſilii plenus.] In eo tamen plus audaciz quàm prudentiz fuiſſe reſtatur idem Herodorus in Calliope.

⁵ Eo ipſe dux cecidit prælio.] Ictus nimurum lapide Mardonius perit. Plutar-

chus in Ariſtide.

⁶ Tripodem aureum Delphis poſuiſſet.] Mos victoribus erat, ut ex horum prædâ Tripodem Apollini plerumque conſecrarent, idque præſertim inter Græcos, quod frequenter in Attica hiſtoria legitur. Thucydides lib. 1. c. 8.

⁷ Hos verſus Lacedæmonii exſcalperunt.] Idem, ibidem.

⁸ Cyprum, atque Helleſpontum miſerunt.] Cyprus inſula eſt in Pamphilico mari, Veneri ſacra. Helleſpontus verò fretum anguſtum Europam ab Aſiâ dividens, Propontidem inter & mare Ægeum, nunc vulgò, *Stretto di Gallipoli*.

gerere cœpit, majoresque appetere res. ⁹ Nam quum Byzantio expugnato cepisset complures Persarum nobiles, atque in his nonnullos regis propinquos: hos clam Xerxi remisit, simulans ex vinculis publicis effugisse: & cum his Gongylum Eretriensem, qui litteras regi redderet, in quibus hæc fuisse scripta Thucydides memoriz prodidit: *Pausanias dux Sparta, quos Byzantii cepetat, postquam propinquos tuos cognovit, tibi muneri misit, seque tecum affinitate conjungi cupit. Quare, si tibi videtur, des ei filiam tuam nuptum. Id si feceris, & Spartam & ceteram Graciam sub tuam potestatem, se adjuvante, reddaturum pollicetur.* His de rebus si quid geri volueris, certum hominem ad eum mittas face, cum quo colloquatur. Rex tot hominum salute, tam sibi necessarium, magnopere gavisus, confestim cum epistola ¹⁰ Artabazum ad Pausaniam mittit, in qua eum collaudat, ac petit, ne cui rei parcat ad ea perficienda, quæ pollicetur. Si fecerit, nullius rei à se repulsam laturum. Hujus Pausanias voluntate cognita, alacrior ad rem gerendam factus, in suspicionem cecidit Lacedæmoniorum. In quo facto domum revocatus, accusatus capitis, absolvitur: mulctatur tamen pecuniâ. Quam ob causam ad classem remissus non est. ¹¹ At ille post non multo, sua sponte ad exercitum ¹² credidit, & ibi non callidâ, sed dementi ratione cogitata patefecit. Non enim mores patrios solum, sed etiam cultum vestitumque mutavit. Apparatu regio utebatur. ¹³ veste Medicâ: ¹⁴ satellites Medi & Ægyptii sequebantur: epulabatur more Persarum luxuriosius, quam qui aderant, perpeti possent. Aditum petentibus conveniendi non dabatur: superbe responderebat, & crudeliter imperabat. Spartam redire nolebat. ¹⁵ Colonas, qui locus in agro Troade est, se contulerat: ibi consilia cum patriæ, tum sibi inimica capiebat. Id postquam Lacedæmonii retulerunt, ¹⁶ legatos ad eum cum scytala miserunt, in qua more illorum erat

I N T E R P R E T A T I O.

b Ille verò post breve tempus privato consilio ad castra reversus est.

N O T A.

⁹ Nam quum Byzantio expugnato.] Urbe Thraciz ad Bosphorum sita, nunc Constantinop. à Constantino instauratore dicta.

¹⁰ Artabazum ad Pausaniam mittit.] Artabazus ille summus Xerxis præfectus fuit, de quo Herodotus lib. 9. & Thucydides lib. 1. quod patet ex ejus nominis Erymologiâ, Hefychius, Stephanus.

¹¹ Veste Medicâ.] Ut ostenderet se jam ad Medos & Persas defecisse. Medorum autem vestem purpuream fuisse scribit Xenoph. lib. 1. de Cyri vitâ.

¹² Satellites Medi & Ægyptii sequebantur.] Quales Persarum Reges habent, qui

Deryphori dicuntur & Melophori, quia aurea mala hastis præfixa serunt, vel à colore vestis Melino. Ælianus, & Athenæus lib. 12. cap. 3.

¹³ Colonas.] De hoc loco meminit Thucydides lib. 1. c. 8. Non procul à Lampsaeco, Milesiorum Colonia. Strabo lib. 13.

¹⁴ Legatos ad eum cum scytala miserunt.] Scytala, quantum hic ego conjicio, epistolæ jussoriz & comminatoriz genus est, sigillo quodam publico obsignatz, quâ Lacedæmonii ad revocandos Imperatores suos uti solebant, cujus formam depingunt Plutarchus in Lylandro, & Gellius lib. 17.

scriptum, nisi domum reverteretur, se capitis eum damnaturos. Hoc nuncio motus, sperans se etiam pecuniâ & potentiâ instans periculum posse depellere, domum rediit. Huc ut venit, ab ephoris in vincula publica coniectus est.¹⁵ Licet enim legibus eorum, cuius ephoro hoc facere regi. Hinc tamen se expedit: neque eò magis carebat suspicione, nam opinio manebat, eum cum rege habere locietatem.¹⁶ Est genus quoddam hominum, quod Helotes vocatur, quorum magna multitudo agros Lacedæmoniorum colit, servorumque munere fungitur. Hos quoque sollicitare spe libertatis existimabatur. Sed quod harum rerum nullum erat apertum crimen, quo argui posset, non putabant de tali tamque claro viro suspicionibus oportere judicari: sed expectandum, dum se ipsa res aperiret. Interim Argilius quidam adolescentulus, quem puerum Pausanias amore Venero dilexerat, quum epistolam ab eo ad Artabazum accepisset, eique in suspensionem venisset, aliquid in ea de se esse scriptum, quod nemo eorum redisset, qui super talicausa eodem missi erant: vincula epistolæ laxavit, signoque detracto, cognovit, si pertulisset, sibi esse pereundum. Erant in eadem epistola quæ ad ea pertinebant, quæ inter regem Pausaniamque convenerant. Has ille litteras ephoris tradidit. Non est prætereunda gravitas Lacedæmoniorum hoc loco. Nam ne hujus quidem indicio impulsus sunt, ut Pausaniam comprehenderent: neque prius vim adhibendam putaverunt, quàm se ipse indicasset. Itaque huic indici, quid fieri vellent, præceperunt.¹⁷ Fanum Neptuni est Tænari, quod violari nefas putant Græci: eò ille index confugit: in ara consedit. Hanc juxta, locum fecerunt sub terra, ex quo posset audiri, si quis quid loqueretur cum Argilio. Huc ex ephoris quidam descenderunt, Pausanias ut audiret, Argilium confugisse in aram, perturbatus eò venit.¹⁸ Quem quum supplicem dei videret in ara sedentem, quærit, causæ quid sit tam repentino consilio. Huic ille quid ex litteris comperisset, aperit.³⁰

INTERPRETATIO.

c. Quam se reum exhibuisset.

NOTÆ.

¹⁵ *Licet enim cuius Ephori legibus eorum hoc facere Regi.* De Ephorum potestate supra diximus.

¹⁶ *Est genus quoddam hominum quod Helotes vocatur.* Erant servi publici apud Lacedæmonios, præpositi agris arandis & co'edis, quorum tamen tantum jus erat, ut civitatem Spartanam assequi possent. De quibus vide Thucydidem lib. 1. c. 6. Platonem 6. de Legibus, Aristot. 11. Politic. c. 7. Horum fides erat admodum lu-

brica, & impulsæ ad mutationem facilis: Polyan. l. 1.

¹⁷ *Fanum Neptuni est Tænari.* Tænarus promontorium est Laconicæ regionis, in quo fauces erant ad inferos descendentes, quò hippocampus suos Neponus subducere credebatur, unde fanum ipsi dicatum est.

¹⁸ *Quem quum supplicem Dei.* Id est, Neptuni.

Tanto magis Pausanias perturbatus orare cœpit, *ne se meritum de illo optime, proderet.* ^d Quod si eam veniam sibi dedisset, tantisque implicitum rebus sublevasset, magno esse ei pramio futurum. His rebus ephori cognitis, latius putaverunt in urbe eum comprehendendi, quod, quum essent profecti, Pausanias placato Argilio (ut putabat) Lacedæmonem reverteretur: in itinere, ^e quum jam in eo esset, ut comprehenderetur, è vultu cujusdam ephori, qui eum admonere cupiebat, insidias sibi fieri intellexit. Itaque paucis ante gradibus, quàm qui sequebantur, ¹⁹ in ædem Minervæ, quæ Chalcæcus vocatur, confugit. Hinc ne exire posset, statim ephori ²⁰ valvas ejus ædis obstruxerunt, tectumque sunt demoliti, ^f quod facilius sub dio interiret. Dicitur eo tempore matrem Pausaniæ vixisse: ^g eamque jam magno natu, postquam de scelere filii comperit, in primis ad filium claudendum, lapidem ad introitum ædis attulisse. Sic ²¹ Pausanias magnam belli gloriam turpi morte maculavit. Hic quum semianimis de templo elatus esset, ²² confestim animam efflavit. Cujus mortui corpus quum eodem nonnulli dicerent inferri oportere, quod hi qui ad supplicium essent dati: displicuit pluribus; & procul ab eo loco infoderunt, in quo erat mortuus. ²³ Inde posteriori, Dei Delphici ²⁰ responso erutus, atque eodem loco sepultus, ubi vitam posuerat.

INTERPRETATIO.

^d Quod si es beneficio se devinxisset.

^e Quum jam prope esset ut caperetur.

^f Ut celerius sub aperto celo moreretur,

^g Eamque jam longævam.

NOTÆ.

¹⁹ In ædem Minervæ qua Chalcæcus vocatur.] De eadem Ede Minervæ sacra loquitur Thucydides lib. 1. in quam velut ad Asylum facinorosi confugisse videntur, hucque fugientes impunitate donari: Chalcæcus dictus, teste Suida, *ὁ ἐν Χαλκιδεύῳ ἀνεστὶς ὅστις ἔφη τοῖς Χαλκιδεύῳ τοῖς ἐν Εὐβοίᾳ φονεῖσιν αὐτοῖς ἀνέει.*

²⁰ Valvas ejus ædis obstruxerunt.] Non Ephoros, sed Patrem Pausaniæ eas obstruxisse ait Plutarch. qua in re errare videtur, quemadmodum & in ejus Patris nomine, quem Agesilaum vocat; cum sit Cleombrotus, ut supra dictum est; id vero Marri ejus imputat Nepos, ut infra legitur, cui nomen erat Theano, Polyæno

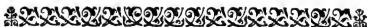
authore lib. 8.

²¹ Confestim animam efflavit.] Hæc opinioni adversatur Xenophon lib. 3. de rebus Græciæ, scribitque Pausaniam damnatum Tegeam profugisse, ibique mori perisse.

²² Inde posteriori Dei Delphici responso erutus.] Diodorus ait Apollinem, qui Delphicus Deus dicitur, Lacedæmonius iratum, quod supplicum asylum violasset, respondisse, Supplicem Deo restitui oportere; quod quum fieri non posse viderent, pro uno corpore vivo duas statuas Pausaniæ posuisse. Sic etiam ferè Thucydides, lib. 1. sed præter duas statuas æneas, corpus ejus, osculi mandato, huc delatum ac conditum esse scribit.

V.

CIMON MILTIADIS FILIUS. AT HENIENSIS.

DURO admodum initio usus est adolescentiæ. Nam quum pater ejus ¹ litem æstimatam populoolvere non potuisset, ob eamque causam in vinculis publicis decessisset: Cimon eadem custodiâ tenebatur, ² neque legibus Atheniensium emitti poterat, nisi pecuniam, quâ pater mulctatus esset, solvisset. Habebat autem in matrimonio ³ fororem suam germanam nomine Elpinicen, non magis amore, quàm patrio more ductus. Nam Atheniensibus licet, eodeni patre natas, uxores ducere. ⁴ Hujus conjugii cupidus Callias quidam, non tam generosus quàm pecuniosus, qui magnas pecunias ex metallis fecerat, egit ita cum Cimone ut eam sibi uxorem daret: id si impetrasset, se pro illo pecuniam soluturum. ⁵ Is quum talem conditionem aspernaretur, Elpinice negavit se passuram Miltiadis progeniem in vinculis publicis interire, quoniamque prohibere posset, se Calliæ nupturam, si ea, quæ polliceretur, præstitisset. Tali modo custodiâ liberatus Cimon, ¹ celeriter ad principatum pervenit. Habebat enim facis eloquentiæ, summum liberalitatem, magnam prudentiam cum juris civilis, tum rei militaris, quod cum patre à puero in exercitu fuerat versatus.

INTERPRETATIO.

a Durissimum habuit juvenutis exordium.

NOTE.

1. *Litem æstimatam populoolvere non potuisset.*] Nimirum quinquaginta talentis, ut supra in Miltiade. Vide Senecam lib. 4. Controverf. 16. & Quintil. Dec. 103.

2. *Neque legibus Atheniensium emitti poterat.*] Tyrannorum filii, apud Græcos, parentum crimina luebant; ut scribit Alex. Neapol. lib. 11. c. 16.

3. *Sorem suam germanam.*] Ut in præfatione.

4. *Hujus conjugii cupidus Callias qui-*

dam.] Vir ditissimus, qui apud Athenienses ἀσπανάριος dictus, quod ex puteis & fodinis divitias paraffet. Hunc fordidè divitem natum vocat Seneca controverf. 24. lib. 4. De hoc Divite vide Athenæum lib. 12. c. 8. & 17. Et Theophrastum lib. 3.

5. *Is quum talem conditionem aspernaretur.*] Contrà, facilem illum & paratum ad hanc conditionem asserit Plutarchus.

- ⁶ Itaque hic & populum urbanum in sua tenuit potestate, & apud exercitum plurimum valuit autoritate. ⁷ primum imperator apud flumen Strymona ⁸ magnas copias Thracum fugavit: ⁹ oppidum Amphipolim constituit, eoque decem millia Atheniensium in coloniam misit. Idem ¹⁰ iterum apud Micalen ¹¹ Cypriorum & Phoenicum ducentarum navium classem devictam cepit: eodemque die pari fortuna in terra usus est. Namque hostium navibus captis, ¹² statim ex classe copias suas eduxit, barbarorum uno concursu maximam vim prostravit. Quam victoriam, magnam praedam potius, quam domum revertenterant, ¹³ quod jam nonnullae insulae propter acerbitem imperii defecerant, bene animatas confirmavit, alienatas ad officium redire coegit. ¹⁴ Scyrum, quam eo tempore Dolopes incolebant, ¹⁵ quod contumacius se gesserat, vacuescit: ¹⁶ Sessores veteres urbe insulaeque ejecit, ¹⁷ agros civibus divisit. ¹⁸ Thasios opulentiā fretos, suo adventu fregit. His ex manubiis arx Athenarum, quā ad meridiem vergit, est ornata. Quibus rebus quam unus in civitate maximē floreret, incidit in eandem invidiam quam pater suus ceterique Atheniensium principes. ¹⁹ Nam testarum suffragiis, quod il-

INTERPRETATIO.

6 Bene affectas corroboravit.

NOTA.

6. Itaque hic & populum urbanum.] Id est, in urbe morantem.

7. Primum Imperator ad flumen Strymona.] Quo Macedonia a Thracia dividitur.

8. Magnas copias Thracum.] Quia tunc Thraces in Persarum exercitu militabant.

9. Oppidum Amphipolim constituit.] Sic dictum, quod utrimque Strymonis fluvio alluitur. Plin. 4. 10. 23. & aliis in locis. Urbs ista media est Macedonia inter & Thraciam; hodie Chrysopoli.

10. Iterum apud Micalen.] Nomen montis in Caria. Ad Eurymedontem fluvium in Pamphiliā pugnam commissam fuisse ait Pompon. Mela lib. 1. c. 14.

11. Cypriorum & Phoenicum.] De Cyprio insula jam dictum est in Pausania, Phoenices vero populi à Phoeniciā oriundi: Phoenicia autem Regio est Syriae maritima, Iudae contermina, cujus praecipuae urbes fuerant, Tyrus & Sydon ad mare.

12. Statim ex classe copias suas eduxit.] De hoc Siratagem. Polyen. lib. 1.

13. Scyrum, quam eo tempore Dolopes

incolebant.] Scyros insula est in Aegeo mari, in qua Achilles seminum mortuus deliuit inter Lyeomedis Regis filias. Dolopes vero populi erant Thessaliae, cujus regione Scyros sita est, prope Pindum habitabant, unde Achelous amnis ad Echinas cursum praecipitat.

14. Quod contumacius se gesserat, vacuescit.] Id est, insulam à Dolopibus, qui, ut refert Plutarchus, pyratiam artem exercebant, occupatam repurgavit.

15. Sessores veteres urbe insulaeque ejecit.] Quidam legunt Possessores; solos tamen Dolopes inde ejectos propter eorum rapinas vult Plutarchus.

16. Agros civibus divisit.] Id est, Coloniam huc deduxit, cui agros hujus insulae distribuit.

17. Thasios opulentiā fretos.] Thasus insula est maris Aegaei, Thraciae adiacens, generosis vitibus, & insigni marmoris genere nobilitata; unde Thasii, quos Cimoni navali praelio debellavit.

18. Navi testarum suffragiis.] De Ottracismo supra dictum est in Miltiade, & Themistocle.

ἐργασίας vocant, decem annorum exilio multatus est. Cujus facti celeritudo Athenienses quàm ipsum poenituit. Nam quum ille forti animo, invidiam ingratorum civium cessisset, bellumque Lacedæmonii Atheniensibus indixissent; confestim notæ ejus virtutis desiderium consequutum est. Itaque post annum quintum, quo expulsus erat, in patriam revocatus est. ⁵
¹² Ille, quoddam hospitio Lacedæmoniorum utebatur, sanus existimans eos, & cives suos inter se unâ voluntate consentire, quam armis contendere; Lacedæmonem suâ sponte est profectus, pacemque inter duas potentissimas civitates conciliavit. Post neque ita multo in Cyprum eum ducentis navibus imperator missus, quum ejus majorem partem insulæ devicisset, ¹⁰
 in morbum implicatus, ²⁰ in oppido Citio est mortuus. Hunc Athenienses non solum in bello, sed in pace diu desideraverunt. Fuit enim tantâ liberalitate, quum compluribus locis prædia hortosque haberet, ut nunquam eis custodem posuerit, fructus servandi gratiâ, ne quis impediretur quod minus ejus rebus, quibus vellet, frueretur. ²³ Semper cum pedissequi
 cum nummis sunt secuti, ut si quis opis ejus indigeret, haberet, quod statim daret, ²² ne differendo videretur negare. ² Sæpe quum aliquem offensum fortunâ, videret minus bene vestitum, suum amiculum dedit. Quotidie sic cœna ei coquebatur, ⁴ ut quos invocatos vidisset in foro, omnes devocaret: quod facere nullum diem prætermittebat. Nulli fides ²⁰
 ejus, nulli opera, nulli res familiaris defuit: multos locupletavit. Complures pauperes mortuos ² qui unde efferrentur, non reliquissent, suo sumptu extulit. Sic se gerendo minimè est mirandum, ² si & vita ejus fuit secunda, & mors acerba.

I N T E R P R E T A T I O.

² Quum non raro aliquem fortè sibi obviū cerneret male indutum.

⁴ Ut quos in foro non invitatos aspiceret, universos invitaret.

² Quibus non supererat unde suus ipsi pararetur, suis impensis paravit.

² Si & intè vixit, & cum omnium lætè obijt.

N O T A.

¹⁹ Ille quod hospitio Lacedæmoniorum utebatur. Quia, scilicet, in Spartanorum agris exulabat Ostracismi causâ.

²⁰ In oppido Citio est mortuus. Hanc urbem expugnatam à Cimone negat Thucydides lib. 1. c. 6. Immo vero in obditione urbis morte fuisse eum occupatum ait; cui opinioni Diodorus adversatur; nam & Citium expugnasse, & in cives ejus humanum se præbuisse scribit, unde Plutarchus refert ex Nauticræte Rhetore Citienfes quoddam Cimonis sepulchrum coluisse, qui Oraculi ejusmodi jussu eum quasi Deum in adversitatibus

venerabantur. Citium autem est urbs Cypri in quâ Zeno Stoicorum Sectæ conditor natus est.

²¹ Semper cum pedissequi cum nummis sunt secuti. Hos hodie ab elemosynis ministros dicimus. De Cimonis liberalitate, idem refert Plutarch. in Pericle.

²² Ne differendo videretur negare. Cui sententiæ illud P. Syri conforme est. Beneficium bis dat, qui dat celeriter.

Et illud Ausonii:

Gratia quæ tarda est, ingrata est gratia, Namque,

Quæ fieri propter gratia, gratia magis.

D ij

V L

LYSANDER.

LACEDÆMONIUS.

MAGNAM reliquit sui famam, magis felicitate quam virtute partam. Athenienses enim ¹ in Peloponnesios sexto & vigesimo anno bellum gerentes consecisse apparet. Id quā ratione consecutus sit, latet. Non enim virtute sui exercitus, sed immodestia factum est adversariorum, ² qui quoddam dicto audientes imperatoribus sui non erant, dispalati in agris, relictis navibus, in hostium venerunt potestatem. Quo facto Athenienses se Lacedæmoniis dederunt. Hæc victoriā Lysander elatus, quum antea semper factiosus audaxque fuisset, ³ sic sibi indulgit, ut ⁴ ejus operā in maximum odium Græciæ Lacedæmonii pervenerint. Nam quum hanc causam Lacedæmonii didicissent sibi esse belli, ut Atheniensium impotentem dominationem refringerent: postquam apud ⁵ Ægos flumen Lysander classis hostium est potius, nihil aliud molitus est, quā ut omnes civitates in sua teneret potestate, quum ⁶ id se Lacedæmoniorum causā facere simularet. Namque undique qui Atheniensium rebus studuissent, ejectis, ⁷ decem delegerat in unaquaque civitate, quibus summum imperium potestatemque omnium rerum committeret. Horum in numerum nemo admittebatur

INTERPRETATIO.

^a Qui quia suorum Ducum mandatis minimè obtemperabant.

^b Adde se impotenter gessi.

NOTÆ.

¹ LYSANDER.] Aristocleti filius, ex Heracclidarum genere. Plutarchus in Lysandro.

² LACEDÆMONIUS.] Apud Athenienses lib. 6. Mothacem eum fuisse asserit Theopompus. Idem quoque testatur Ælianus lib. 12. c. 43. *Quod nomen impotentium, quos Patres in Gymnasiis locupletum, exercituum mitterent.* Alii Mothaces voluit fuisse conditione servas; à verbo Græcæ *μωθας*, verma; vel *μωθι*, labor.

³ In Peloponnesios.] Peloponnesi à Pe-

loponneso dicti, peninsula quæ hodie Morea, de qua supra.

⁴ Ægi.] Cherfoneis Thraciæ fluvius, ad cujus ostia Atheniensium classis à Lysandro aut capta fuit, aut submersa; sic dictus quasi Capræ fluvius. Plinius lib. 2.

⁵ Decem delegerat.] Hos Xenophon *δικογχιος* vocat lib. 3. de rebus gr. Athenis autem 30. præfecerat, decem verò, Piræco. Plutarch. Hi postea urbem oppresserunt, dicti que sunt 30.4. ranni. Xenophon ibidem.

^e nisi qui aut ejus hospitio contineretur, ^d aut se illius fore proprium fide confirmarat. Ita decemvirali potestate in omnibus urbibus constituta, ipsius nutu omnia gerebantur, ^e cujus de crudelitate ac perfidia satis est unam rem exempli gratia proferre, ne de eodem plura enumerando fatigemus lectores. Victor ex Asia quum reverteretur, ⁷ Thasumque divertisset, quod ea civitas precipua fide fuerat erga Athenienses, proinde ac si iidem firmissimi solerent esse amici, qui constantes fuissent inimici ⁸ eam pervertere concupivit. Vidit autem, nisi in eo occultasset voluntatem, ⁹ futurum ut Thasii dilaberentur, ¹⁰ consulerentque rebus suis.

Desideratur hic exemplum Lysandri crudelitatis & perfidia in Thasios.

Itaque decemviralem suam potestatem, sui ab illo constitutam sustulerunt. Quo dolore incensus iniit consilia reges Lacedæmoniorum tollere, sed sentiebat id se sine ope deorum facere non posse, quod Lacedæmonii omnia ad oracula referre consueverant. ¹¹ Primum itaque Delphos corrumpere est conatus. Quum id non potuisset, ¹² Dodonam adortus est. Hinc quoque repulsi, dixit se vota suscepisse, ¹³ quæ Jovi Hammoni solveret, existimans se Afros facilius corrupturum. Hac spe quum profectus esset in Africam, multum

INTERPRETATIO.

e Nisi qui vel hospitium ejus numero | d Vel se penitus ipsi addictum sacra-
haberet. *mento spenderet.*

NOTÆ.

⁶ Cuius de crudelitate ac perfidia. Hæc sunt illius perfidie argumenta, quod dicere solebat, ubi leonina pellis non proferret, vulpinam esse asnuendam. Item, pueros taxillis, homines verò jurejurando fallendos; vide Plutarchum, qui eum cum Sylla comparat.

⁷ Thasumque divertisset. Insulæ nomen simul & civitatis, de qua supra in Cimone.

⁸ Eam pervertere concupivit. Id est, ab Atheniensium paribus ad Lacedæmoniorum partes eam abducere tentavit.

⁹ Futurum ut Thasii dilaberentur. Id est, ut aperte deficerent.

¹⁰ Consulerent rebus suis. Quandoquidem hic defunt nonnulla, consiciendum est in iis quædam perfidie Lysandri exempla narrari, & fortè etiam quædam alia, propter quæ Ephori decemviralem potestatem ab eo in Civitibus constitutam abrogarent. Vide ea de

re Plutarchum in Lysandro, & Diodorum lib. 12.

¹¹ Primum itaque Delphos corrumpere est conatus. Hos, nempe, qui in Templo Apollinis Delphici Oraculis prærant,

¹² Dodonam adortus est. Urbem Chæoniæ in Epiro Jovi sacram; ab hac urbe quernum illud nemus Dodoneum dictum, ubi templum & oraculum vetustissimum. Lege Sophoclem in Trachiniis, & Herodotum qui multa de hoc oraculo fabulosè scripserunt.

¹³ Quæ Jovi Hammoni solveret. Jovis oraculum fuit in Lybia, toto orbe celeberrimum, hic sub Arietis formâ Jupiter colebatur. Vide Q. Curtium lib. 4. c. 7.

¹⁴ Existimans se Afros. Afri ab Africâ dicti, quæ tertia est Orbis terrarum pars ferè tota sub Zonâ torridâ. Ideo autem se Afros facilius corrupturum putabat, quod sint lubricæ fidei, unde apud Livium, *Frans pîusquam punica.*

eum Antistites Jovis sefellerunt, nam non solum corrumpi non potuerunt, sed etiam legatos Lacedæmonia miserunt qui Lysandrum accusarent, quod Sacerdotes fani corrumpere conatus esset. Accusatus hoc crimine, iudiciumque absolutus sententiis, ¹⁵ Orchomeniis missis subsidio, occisus est à Thebanis, ¹⁶ apud Haliartum. Quam verè de eo foret iudicatum, oratio indicio fuit, quæ post mortem in domo ejus reperta est, in qua suadet Lacedæmonius ut regiâ potestate dissolutâ, ex omnibus dux deligatur ad bellum gerendum: sed ita scripta, ut deorum videretur congruere sententiæ, quam ille ¹⁰ ose habiturum, pecuniâ fidens, non dubitabat. Hanc ei scripsisse ¹⁷ Cleon Halicarnasseus dicitur. Atque hoc loco non est prætereundum factum ¹⁸ Pharnabazi satrapis regiî. Nam quum Lysander præfectus classis, in bello multa crudeliter avaræque fecisset, deque his rebus suspicaretur ad cives suos esse perlatum: petiit à Pharnabazo, ut ad ¹⁵ Ephoros sibi testimonium daret, quantâ sanctitate bellum gessisset, sociosque tractasset, deque ea re accuratè scriberet: magnam enim ejus auctoritatem in ea re futuram. Huic ille liberaliter pollicetur: ²⁰ librum gravem multis verbis conscripsit, in quo summis eum fert laudibus. Quem cum legisset, probassétque, dum obsignatur, alterum ²⁰ pari magnitudine, ut discerni non posset, signatum subjecit, in quo accuratissimè ejus avaritiam perfidiamque accusarat. Hinc Lysander domum quum redisset, postquam de suis rebus gestis apud maximum magistratum; quæ voluerat, dixerat, testimonii loco librum à Pharnabazo datum tradidit. Hunc, summo Lysandro, quum Ephori ²⁵ cognovissent, ipsi legendum dederunt. Ita ille imprudens ipse suos fuit accusator.

INTERPRETATIO.

e Prolixam Epistolam exaravit, & , ponderosam.

NOTÆ.

¹⁵ *Orchomeniis missis subsidio.*] Orchomenus, seu, Orchomenum Bæotiæ oppidum, ad fluvium ejusdem nominis situm, cui olim Thebani tributum penderant. Strabo l. 9. Fuit item ejus nominis in Arcadiâ, de quo non hic sermo est.

¹⁶ *Apud Haliartum.*] Nomen urbis Bæotiæ, quam Haliartus Theandri filius condidit, Strabo lib. 9.

¹⁷ *Cleon Halicarnasseus.*] Nomen Sophistæ ex Halicarnasso urbe Cariz principis, juxta quam fons Salmasius, quo veteres crediderunt lavantium corpora effeminari.

¹⁸ *Pharnabazi Satrapis regiî.*] Hic alterius Pharnabazi filius, olim Darii & postea Artaxerxis Satrapes, qui Alcibiadem interfecit. Diodor. lib. 14.

VIL.

ALCIBIADES : CLINIÆ
FILIUS ATHENIENSIS.

N hoc natura quid efficere possit, videtur experta. Constat enim inter omnes, qui de eo memorie prodiderunt, nihil illo fuisse excellentius vel in vitis vel in virtutibus. ² Natus in amplissima civitate, summo genere, ³ omnium ætatis suæ multo formosissimus : ad omnes res aptus consilii- que plenus. Namque Imperator fuit summus mari & terræ: disertus, ut in primis dicendo valeret : & tanta erat commendatio oris atque orationis, ut nemo ei dicendo posset resistere. ⁴ Dives, quum tempus posceret, laboriosus, patiens, liberalis, splendidus non minus in vita quàm victu : affabilis, blandus, ⁵ temporibus callidissime inserviens. ⁶ Idem simul ac se remiserat, nec causa suberat, quare animi laborem perferret, luxuriosus, dissolutus, libidinosus, intemperans reperiebatur : ut omnes admirentur, in uno homine tantam morum dissimilitudinem, tamque diversam naturam : ⁷ Educatus est in domo Periclis, ⁸ privignus enim ejus fuisse dicitur ⁹ eruditus ;

INTERPRETATIO.

² Vbi ille animum relaxaverat.

NOTA.

¹ CLINIÆ FILIUS.] Vide Plutarchum in Alcibiade.

² Natus in amplissima civitate.] Id est, Athenis.

³ Omnium ætatis suæ multo formosissimus.] Alcibiades forma à Petronio celebratur, & à Val. Max. lib. 7. c. 9. præstantissima dicitur.

⁴ Dives, quum tempus posceret, laboriosus.] Id à Nepote referri videtur, quasi inter se pugnent divitiæ & labor, in Alcibiade tamen conveniant.

⁵ Temporibus callidissime inserviens.] Illum Chamæleonti non absimilem fuisse scribit Plutarchus, quem etiam in eo vincebat, quod Chamæleon colori candido se simulare non potest.

⁶ Educatus in domo Periclis.] Viri inter Athenienses clarissimi, plurimùmque auctoritate pollentis, adeo ut per 40. annos temp. gubernaverit. Plutarch. vide.

⁷ Privignus enim ejus fuisse dicitur.] Immò sororis filium Diodor. Suidas. Aul. Gellius, lib. 23. c. 17. fuisse asserunt: quod tamen facile conciliari potest; nam reverà si Pericles non Alcibiadis, at saltem uxoris ejus vitricus fuit, quia Hipponici filiam, quam Hyparetam vocat Plutarchus, Alcibiades uxorem habuit; hujus vero Hipponici conjugem in uxorem postea duxit Pericles, Plutarch. in Pericle.

⁸ Eruditus fuit à Socrate.] Philosopho Atheniensi, qui Apollinis Oraculo omnium sapientissimus est judicatus,

à Socrate, Socerum habuit Hipponicum, omnium Græcæ linguæ eloquentiâ ditissimum; ^b ut si ipse fingere vellet, neque plura bona reminisci, neque majora posset consequi, quàm vel fortuna vel natura tribuerat. Ineunte adolescentiâ, amatus est à multis more Græcorum, in eis à Socrate, ^c de quo mentionem facit Plato ⁹ in Symposio. Namque eum induxit commemorantem se pernoctasse cum Socrate, neque aliter ab eo surrexisse, ac filius à parente debuerit. Posteaquam robustior est factus, non minùs multos amavit, in quorum amore, quoad licitum est, odiosa multa delicatè jocoseque fecit; ¹⁰ quæ referremus, nisi majora potioraque haberemus. ¹¹ Bello Peloponnesiaco, hujus consilio atque authoritate Athenienses bellum Syracusanis indixerunt: ad quod gerendum ipse dux delectus est. Duo præterea collegæ dati, Nicias & Lamachus. Id quum appareretur, priusquam classis exiret, accidit, ut unâ nocte ¹² omnes Hermæ, qui ¹³ in oppido erant Athenis, dejecterentur, præter unum, qui ante januam Andocidis erat, ¹⁴ Andocidisque Hermes vocatus est. Hoc quum appareret, non sine magna multorum consensione esse factum, quod non ad privatam, sed ad publicam rem pertineret, maguus multitudini timor est injectus, ne qua repentina vis in civitate existeret, ¹⁵ quæ libertatem opprimeret populi. ¹⁶ Hoc maximè convenire in Alcibiadem videbatur, quod & potentior & major, quàm privatus, existimabatur. Multos enim liberalitate devinxerat, & plures etiam operâ forensi suos reddiderat. Quare fiebat ut omnium oculos, quotiescunque in publicum prodisset, ad se converteret, neque ei par ¹⁷ quisquam in civitate poneretur. Itaque non solum in eo spem habebant maximam, sed etiam timorem, ¹⁸ quod & obesse plurimùm

INTERPRETATIO.

^b Ut si ipse excogitare superet.

^c Præcipuos pariter judicio defensoribus consiliat.

NOTÆ.

⁹ De quo mentionem facit Plato.] De amore illo lege Aristophanem in nebulis.

¹⁰ In Symposio [Id est, in libro qui inscribitur symposium, seu convivium.

¹¹ Bello Peloponnesiaco.] De quo Thucydides.

¹² Omnes Hermæ.] Id est, Mercurii statuz lapideæ quadratæ, & ad cubi figuram conformatæ, nimirum sine manibus, & quorum capita mutari poterant; unde Cicero ad Atticum lib. 1. Hermæ inquit, isti Pentelici cum capitibus aneis, de quibus ad me scripsisti, nunc admodum me delectant. Ideo autem sine

manibus, quod omnia, ut inquit Echus,

sermo sine manibus conficiat.

¹³ Andocidisque Hermæ.] Andocides unus ex 10. præcipuis Athen. Rhetoribus.

¹⁴ Hoc maximè convenire in Alcibiadem videbatur.] Non directè id factum Alcibiadi imputatum esse quidam scribunt; sed Argis qui privato tunc Alcibiadis hospitio continebantur, quoque omnes propterea à civibus concili sunt. Diod. l. 13.

¹⁵ Quod & obesse plurimùm.] Ad hoc referretur quod Timon ille hominum osorunum Alcibiadem amabat, quod magno malo illum aliquando Atheniensibus fore prælagiet.

& prodesset

& prodesse poterat. Aspergebatur etiam infamiâ, ¹⁶ quod in domo sua facere mysteria dicebatur, quod nefas erat more Atheniensium, idque non ad religionem, sed ad conjurationem pertinere existimabatur. ⁴ Hoc crimine in contentionem ab inimicis compellebatur. Sed instabat tempus ad bellum proficiscendi. Id ille intuens, neque ⁵ ignorans civium suorum consuetudinem, postulabat, ut si quid do se agi vellent, potiùs de præsentis quæstio haberetur, quàm absens invidiæ crimine accusaretur. Inimici verò ejus, quiescendum in præsentia, quia nocere se ei non posse intelligebant, & illud tempus expectandum decreverunt, quo exisset, ut sic absentem aggredirentur: itaque fecerunt. Nam postquam in Siciliam eum pervenisse crediderunt, absentem, quod sacra violasset, reum fecerunt. Quâ de re quum ei nuncius à Magistratu in Siciliam missus esset, ut domum ad causam dicendam rediret, essetque in magna spe provincie bene administrandæ; non parere noluit, & in irremem, quæ ad eum deportandum erat missa, ascendit: ¹⁷ ac Thurios in Italian pervectus, multa secum reputans de immoderata civium suorum licentia crudelitatemque erga nobiles: utilissimum ratus impendentem evitare tempestatem, clam se à custodibus subduxit, & inde primum ¹⁸ Elidem, ¹⁹ deinde Thebas venit. Postquam autem se capitis damnatum, bonis publicatis, audivit, & id quod usu veperat, ²⁰ Eumolpidas Sacerdotes à populo coactos, ut se devoverent, ejusque devotionis, quo testatior esset memoria, exemplum in pila lapidea incisum esse positum in publico: Lacedæmonem demigravit. Ibi (²¹ ut ipse prædicare consueverat) non adversus patriam, sed ²

INTERPRETATIO.

Ad causam illo ad causam dicendam eum adversariis compellebant.

Ut se diris devinctrent, & quo execrationis illius memoria magis innotesceret.

NOTÆ.

¹⁶ *Quod in domo sua facere mysteria dicebatur.* Id est, Ceresis sacra, Justino teste l. v. ab initio; quæ quidem nocte fiebant, & eaque revelare nefas; at verò duplicis erant generis, magna seu quinquennialia; & parva seu triennialia, quæ de re consule Plin. lib. xv.

¹⁷ *Ac Thurios in Italian pervectus.* Thurios, ab oppido Thurio inter Crathim & Sybarim amnes sito; unde Thuriæ regio ex qua Aug. Cæsaris majores oriundi erant. Sueton. Olim & ipsum oppidum Sybaris dicebatur. De ea urbe Diodorus lib. 12. & Strabo lib. 6. Porro legitur *Thuriæ, primum, & Thuriæ, nunc.*

¹⁸ *Elidem.* Peloponnesi regionem in

Occidentali Tractu non procul ab Olympia. Virg. Georg. 3.

¹⁹ *Deinde Thebas.* Bæotiæ oppidum ad sinum amnem, cui proximus mons Cithæron Sphingis fabulâ clarus.

²⁰ *Eumolpidas Sacerdotes.* Eumolpidæ, ab Eumolpo quodam Rege, quem Ægyptii generis fuisse refert Diodorus. Vel ut aliis placet, ab alio quodam, Eumolpo Atheniensi Poëtâ, quem Suidas Musici Poëtæ, quidam Orphei filium dicunt. Hic ante Homerum fuisse traditur.

²¹ *Ut ipse prædicare consueverat.* Exstat apud Xenophontem lib. 1. c. 10. hæc de re popularis exculatio & absolutio.

inimicos suos bellum gessit, quod iidem hostes essent civitati, nam quum intelligerent, se plurimum prodesse reipublicæ, ex ea eiecisse, plusque iræ suæ quàm utilitati communi paruisse. Itaque hujus confilio Lacedæmonii cum Persarum rege amicitiam fecerunt: ²² deinde Deceliam in Attica munierunt, præsidioque perpetuo ibi posito, in obsidione Athenas tenuerunt. Ejusdem operâ Ioniam à societate auerterunt Atheniensium, quo factò multò superiores bello esse cœperunt. Neque verò his rebus tam amici Alcibiadi sunt facti, quàm timore ab eo alienati. Nam quum acerrimi viri præstantem prudentiam in omnibus rebus cognoscerent: pertimuerunt, ne charitate patriæ ductus, aliquando ab ipsis descisceret, & cum suis in gratiam rediret. Itaque tempus ejus interficiendi quærere instituerunt. Id Alcibiadi diutius celari non potuit, erat enim eâ sagacitate, ut decipi non posset; præsertim quum animum attendisset ad cavendum. Itaque ad Tissaphernem præfectum regis Darii se contulit. Cujus quum in intimam amicitiam pervenisset, & Atheniensium malè gestis in Sicilia rebus opes senescere, contrà Lacedæmoniorum crescere videret: initio ²³ cum Pisandro prætore, ²⁴ qui apud Samum exercitum habebat, per internuncios colloquitur, & de reditu suo facit mentionem. Erat enim eodem quo Alcibiades sensu, populi potentia: non amicus, & optimatum fautor. ²⁵ Ab hoc destitutus, primum ²⁶ per Trasibulum Lyci filium, ab exercitu recipitur, prætorique fit apud Samum. Pòst, ²⁷ suffragante Theramene, plebiscito restituitur, parique absens imperio præcitur simul cum Trasibulo & Theramene. Horum imperio tanta commutatio rerum facta est, ut Lacedæmonii, qui paulò antè victores viguerant, perterriti pacem

N O T A.

²² Deinde Deceliam in Attica munierunt.] Agri Attici locus est, de quo frequenter loquitur Thucydides, quo munito Lacedæmonii Atheniensibus reditus eam è regione, tum ex argentei fodinis interceptabant, & veluti obsidione Athenas tenebant. Vide Isocratem in oratione de Pace.

²³ Cum Pisandro Prætor.] Scilicet Atheniensium.

²⁴ Qui apud Samum.] Samos, vel Samo insula est Icarii maris, ab Ionia brevi freto discreta, nec procul ab Epheso, olim Junoni dicata, quod in ea nata esse crederetur. Est & alia in mari Ægei ad Thraciam, quæ idcirco Samothracia dicitur.

²⁵ Ab hoc destitutus.] Legendum videretur, ad hoc, quod idem est ac præ-

terea, ita ut hic foret sensus. Ad hoc destitutus. Præterea ab amicis desertus: Nam à Pisandro non destitutus, immò adjutum scribit Thucydides. Tamen ex eodem Thucydide legitur reverà ab eo fuisse destitutum postea, & eo invito ab Atheniensibus Alcibiadem fuisse receptum; & rerum summæ præpositum: Vide lib. 8. sub finem; atque adeo nihil mutandum esse arbitror.

²⁶ Per Trasibulum Lyci filium.] Trasibulus Atheniensis dux, exul factus comparato exercitu omnia Athenis restituit, exulesque quos inter Alcibiades erat, plebiscito reduxit. Cicero Philipp. 1. & Val. Max. lib. 4. c. 1.

²⁷ Suffragante Theramene.] Nobili Atheniensis Agnonis filio. Vide Thucydem lib. 8.

peterent. Victi enim erant quinque præliis terrestribus, ¹⁸ tribus navalibus: in quibus ducentas naves triremes amiserant, quæ captæ in hostium venerant potestatem. Alcibiades simul cum collegis receperat Ioniam, Hellespontum, multas præterea urbes Græcæ, quæ in orasitæ sunt Asiæ, quarum expugnaverant complures ¹⁹: in his Byzantium. Neque minus multas consilio ad amicitiam adjunxerant, quod in captos ²⁰ clementiâ fuerant usu. Ita prædâ onusti, locupletato exercitu, maximis rebus gestis Athenas venerunt. ²¹ His quum obviam universa civitas in Pyræum descendisset, tanta fuit omnium expectatio visendi Alcibiadis, ut ad ejus triremem vulgus confluere, perinde ac si solus advenisset. Sic enim populo erat persuasum, & adversas superiores, & præsentis secundas res, accidisse ejus opera. ²² Itaque & Siciliæ amissum, & Lacedæmoniorum victorias culpæ suæ tribuebant, quod talem virum è civitate expulissent. Neque id sine causa arbitrari videbantur. Nam postquam exercitui præesse cœperat, neque terra, neque mari hostes pares esse poterant. Hic ut navi egressus est, quamquam Therapenes & Thersybulus eisdem rebus præfuerant, simulque venerant in Pyræum, tamen illum unum omnes prosequabantur: (& id quod nunquam antea usu venerat, nisi Olympiæ victoribus) ²³ coronis aureis æneisque vulgò donabatur. ²⁴ Ille lacrymans talem benevolentiam civium suorum accipiebat, reminiscens pristini temporis acerbitem. Postquam Astu venit, concione advocatâ, sic verba fecit, ut nemo tam ferus fuerit quin ejus casum lacrymarit, inimicumque his se ostenderit, quorum operâ, patriâ pulsus fuerat: perinde ac si ²⁵ alius populus, non ille ipse qui tum flebat, cum ²⁶ sacrilegii dam-

INTERPRETATIO.

¹⁸ Quamvis enim & quod Siciliam amiserant, & Lacedæmonii vicissim, impulerant. ¹⁹ In urbem reversus.

NOTÆ.

¹⁸ *Tribus navalibus.*] Quorum portum ad Cyzicum, in quo Alcibiades Minderum Lacedæmoniorum Ducem interfecit. Xenoph. lib. 1.

¹⁹ *In his Byzantium.*] Proditione captum refert Xenophon, & proditorum nomina recenset lib. 1. In quo consentiunt Diodorus lib. 4. & Plutarchus in Alcibiade.

²⁰ *Clementiâ fuerant usu.*] Nam Byzantios urbem suam reddiderunt, nec in eos severunt. Diodorus lib. 13.

²¹ *His quum obviam universa Civitas descendisset.*] De glorioso Alcibiadis in Patriam reditu lege Xenophontem lib. 1.

c. 10. Et Justin. lib. 5. c. 4.

²² *Coronis aureis æneisque vulgò donabatur.*] Sunt qui legant Coronis aureis, æneisque: Ego vero vulgatam lectionem sequor, ita ut hic sit verborum sensus, nimium Alcibiadem pro cujuslibet facultatibus duplici Coronarum genere donatum; à Divitiis quidem, aureis; à Pauperibus verò æneis. Ita Gelhardus in Alcibiade.

²³ *Ille lacrymans.*] Præ gaudio.

²⁴ *Sacrilegii damnasset.*] Id est, Ceteris mysteriorum sacrum silentium violasse.

nasset. Restituta ergo huic sunt publicè bona. ³⁵ Idemque Eumolpidæ sacerdotes ^h rursus refecrare sunt coacti, qui cum devoverant, pilæque illæ, ⁱ in quibus devotio fuerat scripta, in mare præcipitæ. Hæc Alcibiadi lætitia minùs fuit diuturna. Nam quum ei essent omnes honores decreti, totaque respublica domi bellicque tradita, ut unius arbitrio gereretur, & ipse postulasset ut duo sibi collegæ darentur, Thrasylulus & Adimantus, neque id negatum esset: classe in Asiam profectus ³⁶ quòd apud Cymen minùs ex sententia rem gesserat, in invidiam recidit. Nihil enim eum non efficere posse ducebant. Ex quo fiebat, ut omnia minùs prosperè gesta, ejus culpæ tribuerent, quum eum aut negligenter aut malitiosè fecisse loquerentur, sicut accidit. Nam corruptum à rege, capere Cymen noluisse arguebant. ^k Itaque huic maximè imputamus malo causam fuisse nimiam opinionem ingenii atque virtutis. Timebatur enim non minùs quàm diligebatur, ne secundâ fortunâ magnique elatus opibus, tyrannidem concupisceret. Quibus rebus factum est ut absenti Magistratum abrogarent, & alium in ejus locum substituerent. Id ille ut audivit, domum reverti noluit, ³⁷ & se Perinthum contulit, ibique tria castella communivit, ³⁸ Bornos, Byziam, Macrontichos: manùque collectâ, primus Græciæ in Thraciam introiit: gloriosius existimans barbarorum prædâ locupletari quàm Graiorum. Qua ex re creverat cum famâ tum opibus, magnamque amicitiam sibi ³⁹ cum quibusdam regibus Thraciæ pepererat. Neque tamen à charitate patriæ potuit recedere. Nam quum ⁴⁰ apud Ægos flumen Philocles prætor Atheniensium classem constituisset suam, ⁴¹ neque longè abesset Lyfander prætor Lacedæmoniorum qui in eo erat occupatus,

INTERPRETATIO.

h Iterum ad eum sacris restituendum compulsi sunt, qui eum à sacris arcuerant.

i Quibus execratio insculpta erat.

k Quas mobrem ex immoderata expe-

ctatione quam de prudentia, & ejus fortitudine conceperant, hoc præscitum nolum oriri putamus.

NOTÆ.

³⁵ *Idemque illi Eumolpida Sacerdotes.* Vide paulo supra.

³⁶ *Quid apud Cymen.* Urbs est Æolidis prope Lesbium insulam; Pompon. l. 1. quæ & Cuma dicta est, Æolicarum urbium maxima, & sæcè metropolis.

³⁷ *Et se Perinthum contulit.* Urbem Thraciæ ad Propontidem, quæ & Heraclæa dicitur.

³⁸ *Bornos, Byziam, Macrontichos.* Bornos non alibi mihi occurrisse memini. Byzia vero est arx regum Thraciæ à Tercei nefando crimine hirundinibus invisa; Plin. lib. 4. c. 11, Macrontichos autem

Oppidum est Thraciæ, non procul ab Isthmo Cherfonefi, sic dictum à longo muro, quem Miltiades ibi a Propontide ad Melanem sinum duxit, Cherfonefium à reliquâ excludens Thraciâ. Plin. ibidem.

³⁹ *Cum quibusdam regibus Thraciæ.* Hos Diodorus lib. 8. Medocum & Scuthen vocat.

⁴⁰ *Apud Ægos flumen,* Thraciæ, de quo jam supra.

⁴¹ *Neque longè abesset Lyfander.* Tunc enim erat Lampfaci quæ urbs est in orâ Asiæ ad Propontidem. Vide Strabonem lib. 3.

ut bellum quam diutissimè duceret, quodd ipsi pecunia à rege sup-
 peditabatur: contra Atheniensibus exhaustis, præter arma & naves
 42 nihil erat super: Alcibiades ad Atheniensium venit exercitum,
 1 ibique presente vulgo agere cœpit, si vellent, se coacturum Lysan-
 drum aut dimicare, aut pacem petere. Lacedæmonios eò nolle con-
 fligere clisse, quodd pedestribus copiis plusquam navibus valerent.
 Sibi autem esse facile Seuthen regem Thracum deducere, ut eos terrâ
 depelleret. Quo factò necessariò aut classe conflicturos, aut bellum
 composituros. Id etsi verè dictum Philocles animadvertēbat, ta-
 men postulari facere noluit, quodd sentiebat se, Alcibiade recepto, 10
 nullius momenti apud exercitum futurum. Et si quid secundi evenis-
 set, 11 nullam in ea re suam partem fore: contra ea, si quid adversi
 accidisset, se unum ejus delicti futurum reum. Ab hoc discedens Al-
 cibiades, *Quoniam*, inquit, *victoria patriæ repugnans, illud moneo,*
juxta hostes castra habeas nautica. Periculum est enim ne immodestis
militum nostrorum occasio deest Lysandro nostri opprimendi exercitus.
 Neque ea res illum fecellit. Nam Lysander quum per speculatores
 comperisset, vulgum Atheniensium in terram prædatum exisse, na-
 vesque penè inanes relictas, tempus rei gerendæ non dimisit, 12 cõ-
 que impetu totum bellum delevit. At Alcibiades, victis Atheniensibus 20
 13, non satis tuta eadem loca sibi arbitrans: 43 penitus in Thraciam
 se supra Propontidem abdidit, sperans ibi facillimè suam fortunam
 oculi posse: falsò. Nam Thraces postquam eum cum magna pecunia
 venisse senserunt, insidias ei fecerunt: qui ea, quæ apportavit ab-
 stulerunt, ipsum capere non potuerunt. Ille, cernens nullum locum 25
 sibi tutum in Græcia, 44 propter potentiam Lacedæmoniorum, ad
 Pharnabazum in Asiam transit. 5 Quem quidem ad eò sua cepit hu-
 militate, ut eum nemo in amicitia antecederet. Namque ei 45 Gru-
 nium dederat in Phrygia castrum, ex quo quinquaginta talenta ve-

INTERPRETATIO.

1 *Hicque presentibus militibus propone-
 re orsus est.*
 11 *Nullatenus se gloriæ participem su-
 turum.*

12 *Eaque aggressione bellum penitus
 conficit.*
 13 *Cui quidem sua urbanitatis causâ
 iam gratus fuit.*

NOTÆ.

42 *Nihil erat super.*] Anastrophe, pro,
 nihil supererat.

43 *Penitus in Thraciam se supra Pro-
 pontidem abdidit.*] In Bithyniam profu-
 gisse ait Plutarchus; quod non prorsus
 alienum est à Nepotis mente; nam &
 Thraces Bithyniæ partem incolebant, at-
 que ipsi Thraces Bithyni dicti postquam
 in Asiam transfretassent. Unde Claudia-

nus. *Bithyni Thraces eant, qua nunc Bi-
 thynia fertur.* Vide Plin. lib. 1. c. 31.

44 *Propter potentiam Lacedæmoniorum.*
 Qui devictis Atheniensibus terræ & mariæ
 Imperium obtinebant.

45 *Grunium dederat in Phrygiâ.*] Le-
 gitur & Grynium in exemplis Basilien-
 sibus. De hoc Castro loquitur lib. 3. de
 reb. gr.

stigalis capiebat. Quâ fortunâ Alcibiades non erat contentus, neque Athenas victas Lacedæmoniis servire poterat pati. Itaque ad patriam liberandam omni ferebatur cogitatione, sed videbat id ⁴⁶ sine rege Persarum non posse fieri: ideoque eum amicum sibi cupiebat ad-
 5 jungi: neque dubitabat facili se consequuturum, si modò ejus conveniendi habuisset potestatem. ⁴⁷ Nam Cyrus fratrem ei bellum clâm parare, Lacedæmoniis adjuvantibus, sciebat. Id si ei aperuisset, magnam se ab eo initurum gratiam videbat. Hæc quum moliretur, peteretque à Pharnabazo, ut ad regem mitteretur: ⁴⁸ eodem
 10 tempore Critias cæterique tyranni Atheniensium certos homines ad Lylandrum in Asiam miserunt, qui eum certiores facerent, nisi Alcibiadem sustulisset, nihil earum rerum fore ratum, quas ipse Athenis constituisset. Quare si suas res gestas manere vellet, illum persequeretur. ⁴⁹ His Lacon rebus commotus, statuit accuratius sibi agendum:
 15 cum Pharnabazo. ⁵⁰ Huic ergo renunciat, quæ regi cum Lacedæmoniis essent; nisi Alcibiadem vivum aut mortuum tradidisset. Non tulit hoc satrapes, & violare clementiam, quàm regis opes minui maluit. ⁵¹ Itaque misit Sysamithren & Bagoam ad Alcibiadem interficiendum, ⁵² quum ille esset in Phrygiâ, itérque ad regem pararet.
 20 ⁵³ Missi, ⁵⁴ clâm vicinîtati in qua tum Alcibiades erat, dant negotium, ut eum interficiant. Illi quum eum ferro aggredi non auderent, noctu

INTERPRETATIO.

p Illi igitur abnegat Regi cum Lacedæmoniis quidquam fœderis esse.

q Ministri latenter iis quibus tum vocatus Alcibiades erat, curam imponunt,

NOTÆ.

46 Sine Rege Persarum.] Artaxerxes qui Dario succellerat.

47 Nam Cyrus.] Artaxerxis fratrem, & Darii filium, cui Pater testamento legaverat civitates quarum præfectus erat. Justin. lib. 5. c. 11.

48 Eodem tempore Critias.] 30. Tyrannorum apud Athenienses immensissimus. Cic. lib. 1. Tusc. quest. c. 96.

49 His Lacon.] Id est, Lylander, Lacon dictus, quia Lacedæmon erat in Laconia.

50 Huic ergo renunciat, qua Regi cum Lacedæmoniis essent.] Aliquid sanè hic supplendum esse, aut restituendum putarem, hoc serè modo. Huic ergo renunciat fœdera, qua Regi cum Lacedæmoniis essent, stare non posse: nisi renunciare idem esset, ac irritum facere. Unde Cic. ad Atticum renuntiare conditionem, id est, irritam facere. Renunciare alicui hospitium. Idem Cicero. Quod idem est

ac si Gallicè diceretur, Declaret à quelqu'un qu'on renonce au droit d'hospitalité avec lui. Renunciare vitæ. Sueton. Declaret qu'on renonce à la vie.

51 Itaque misit Sysamithren & Bagoam.] Sysamithren Pharnabazi patrum fuisse quidam volunt ex Plutarcho, quod nomen Persicum est. Bagoam verò, non tam nomen esse proprium; quam commune, apud Persas Eunueum significans, verisimile est.

52 Quum ille esset in Phrygiâ.] Min. Asiæ regione, Cariz, Lydiz, Myliz, & Bithyniæ finitima; duplex est, superior & inferior; in hac postrema situm erat Ilium, ad Montis Ida radices.

53 Clâm vicinîtati.] Hanc vicinîtatem Melissam vocatam scribit Athenæus lib. 13. Quam urbis nomen esse volunt Geographi; hæcque fuisse Phrygiæ civitatem testatur idem Athenæus ibidem c. 12.

ligna contulerunt circa casam eam, in qua quiescebat, eamque succenderunt, ut incendio conficerent quem manu superari posse dissidebant. Ille autem sonitu flammæ excitatus, quod gladius ei erat subductus⁵⁴ familiaris sui subalare telum eripuit. Namque erat cum eo quidam ex Arcadia hospes, qui nunquam discedere voluerat. Hunc sequi se iubet, & id quod in præsentia vestimentorum fuit, arripuit.⁵⁵ His in ignem eiectis, flammæ vim transiit. Quem ut barbari incendium effugisse viderunt, eminus⁵⁶ telis missis interfecerunt, eoque ejus ad Pharnabazum retulerunt.⁵⁷ At mulier quæ cum eo vivere consueverat, muliebri sua veste contextum, ædificii incendio mortuum cremavit, quod ad vivum interimendum erat comparatum. Sic Alcibiades, annos circiter quadraginta natus, dictum obiit supremum.⁵⁸ Hunc infamatum à plerisque tres gravissimi historici summis laudibus extulerunt: Thucydides, qui ejusdem ætatis fuit:⁵⁹ Theopompus, qui fuit post aliquanto natus: & Timæus, qui quidem duo maledicentissimi, nescio quomodo in illo uno laudando consenserunt. Nam ea, quæ suprâ diximus, de eo prædicarunt, atque hoc amplius, quum Athenis splendidissimâ civitate natus esset, omnes Athenienses splendore ac dignitate vitæ superasse. Postquam inde expulsus; Thebas venerit, ad cōstudii eorum inservisse, ut nemo cum labore corporisque viribus posset æquiparare.⁶⁰ Omnes enim Bæotii magis firmitati corporis quàm ingenii acuminis infer-

INTERPRETATIO.

54 Servi sui pugionem extrahit.

NOTÆ.

54 Familiaris sui subalare telum eripuit.] Quod sicca est, seu pugio, sic dictum quia ejus erat brevitatis, ut sub alis gestari posset.

55 Ili in ignem eiecit.] Ut nempe suo pondere vim flammæ obruerent.

56 Telis missis interfecerunt.] Varii varia de Alcibiadiz morte referunt; alii in cubiculo in quo dormiebat crematum esse dicunt, ut Justin. lib. 5. c. 8. his verbis: Cum occidi aperit non posset, vivus in cubulis in quo dormiebat, crematus est. Contra vero Aristoteles lib. 6. de naturâ animalium c. 29. in Elapho Asiæ monte occubuisse memorat, in quo monte omnes Cervæ scilla sunt aure.

57 At mulier quæ vivere cum eo consueverat.] Alii Timandram vocant; ut Plutarch. quam Laidis Corinthiæ matrem fuisse refert. Alii Theodoram, ut Athenæus lib. 13. c. 12.

58 Hunc infamatum à plerisque.] Athe-

næus lib. 12. c. 9. refert Anisiphonem quemdam librum contumeliæ scripsisse in Alcibiadem; & lib. 13. c. 19. Lyfiam orationem in eundem orationem composuisse.

59 Theopompus.] Chius orator & Historicus simul post Thucydidem & Herodotum.

60 Timæus.] Qui à maledicentiâ sua Epistimæ dictus est. Id est, objurgator; Siculus historicus, ut Thucydidem & Philistum se facile superarum jactaret Plutarch. in Nicia. Aliter Cicero. 2. de Orat.

61 Omnes enim Bæotii.] Bæotiz ad Septentrionem Atticæ circa Ilmenum amnem populi, qui plus studii & operæ impendunt in acquirendo confirmandoque corporis robore, quam in excolendo ingenio; quos aliqui propriè a τῶν τοῦ σώματος denominatos volunt, Cic. de faro; Athenis tenuè calum, ex quo acutiones etiam consentur Attici: Crasium Thebis; itaque pingues Thebani & valentes.

viunt. Eundem ⁶² apud Lacedæmonios, quorum moribus summa virtus in patientia ponebatur, sic duritici se dedidisse, ut parsimonia victus atque cultus omnes Lacedæmonios vinceret. Fuisse apud ⁶³ Thracas homines vinolentos ⁶⁴ rebûsque venereis deditos: hos quoque in his rebus antecessisse. Venisse ad Persas, apud quos summa laus esset ⁶⁵ fortiter venari, luxuriosè vivere. Horum sic imitatum consuetudinem, ut illi ipsi eum in his maximè admirarentur. Quibus rebus effecisse, ut, apud quoscumque esset, princeps poneretur, habereturque charissimus. Sed satis de hoc: reliques ordiamur.

INTERPRETATIO.

Adco austeram vitam duxisse.

NOTÆ.

⁶² Apud Lacedæmonios, quorum moribus summa virtus in patientiâ ponebatur. Propter austeritatem legum Ly:urgi. Vide Horat. Od. 7. lib. 1. Carm.

⁶³ Thracas homines vinolentos. Quos Græci *αἰνέρονες* vocarunt, sicut & Scythas: unde Horatius 1. Od. *Natus in usum lætitiæ Scyphis.*

Pugnare Thracum est.

⁶⁴ Rebusque venereis deditis. De his Ovid. 6. Metamorph.

Digna quidem facies, sed & hanc in: nata libido

Exstimulat, &c.

⁶⁵ Fortiter venari. Xenoph. lib. 13. Cyropæd. & Surabo lib. 13.

VIII.

THRASYBULUS LYCI FILIUS ATHENIENSIS.

¹⁰ **S**I per se virtus sine fortuna ponderanda sit, dubito an hunc primum omnium ponam. Illi sine dubio neminem præfero, fide, constantiâ, magnitudine animi, in patriam amore. Nam quod multi voluerunt, pauci potuerunt, ab uno tyranno patriam liberare. ² huic contigit, ¹⁵ ut à triginta oppressam tyrannis, è servitute libertatem vindicaret. Sed nescio quomodo, quum eum nemo anteciret his virtutibus,

NOTÆ.

¹ THRASYBULUS LYCI. FILIUS. Jam de Lyco Thrasybuli patre in Alcibiade.

² Huic contigit ut à 30. tyrannis. Quos nimirum Lacedæmoni victores

Atheniensibus à Lyfandro victis præfecerant, & à quibus Thrasybulus ipse in exilium pulsus fuerat.

multi

multi nobilitate præcucurrerunt. Primum Peloponnesio bello multa hic sine Alcibiade gessit: ille, nullam rem sine hoc, quæ ille universa naturali quodam bono fecit lucri. Sed illa tamen omnia communia imperatoribus cum militibus & fortuna, quod in prælii concursu abijt res à consilio ad vires vimque pugnantium. Itaque jure suo nonnulla ab imperatore miles, plurima verò fortuna vindicat: seque his plus valuisse quam ducis prudentiam verè potest prædicare. Quare illud magnificentissimum factum proprium est Thrasybuli. Nam quum triginta tyranni, præpositi à Lacedæmoniis, servitute oppressas tenerent Athenas, plurimos cives, quibus in bello pepererat fortuna, partim patriâ expulissent, partim interfecissent, plurimorum bona publicata inter se divisissent: non solum princeps, sed & solus initio bellum his indixit. Hic enim quum Phylon confugisset, (quod est castellum in Attica municissimum) non plus habuit secum quam triginta de suis. Hoc initium fuit salutis Atticorum: hoc robur libertatis clarissimæ civitatis. Neque verò hic non contemptus est primò à tyrannis, sed ejus solitudo, quæ quidem res & illis contemnentibus pernicipi, & huic despecto salutis fuit. Hæc enim illos ad persequendum segnes, hos autem tempore ad comparandum dato, fecit robustiores. Quod magis præceptum illud omnium in animis esse debet, Nihil in bello oportere contemni: nec sine causa dici: Matrem timidi flere non solere. Neque tamen pro opinione Thrasybuli auctæ sunt opes, nam jam tum illis tempo-

INTERPRETATIO.

a Quæ hic omnia optimâ quadam natura adeptus est.

b Quod inter pugnam ducis consiliorum exitus ex bellatorum viribus animisque dependet.

c Idcirco sibi quadam, ut par est, à Duce miles, plura verò fori repetit.

d Atque suas vires victoria magis, quam imperatoris consilium, contulisti.

non falso valet gloriari.

e Sed, quod solus esset.

f Qui quidem contemptus & his qui contemnebant exitum, illi verò qui contemnebatur salutem attulit.

g Illos verò morâ ad pugnam datâ, viribus auxit.

h Minus verò quam ferebat opinio Thrasybuli vires crevere.

NOTÆ.

3 Nobilitate præcucurrerunt.] Quædam editiones habent, præcucurrunt, quod minimè probandum.

4 Multa hic sine Alcibiade gessit.] De quibus Xenoph. lib. 1. de reb. gr. Diodorus 13. Et Cicero pro Muræna.

5 Ad vires vimque pugnantium.] Variè à variis hic locus legitur. Lambinus enim ad vires virtutemque pugnantium. Puteanus ad vires, vimque pugnantium. Quidam ad vires undique pugnantium. Alii denique ad vires nostrum ejusque pugnantium. At ego nihil mutandum

esse arbitror, quia Authoris mens ea est ut pugne exitum ad corporis vires, & vim animi referat.

6 Hic enim quum Phylon confugisset.] Locus erat munitus distans Athenis c. stadiis in Oenide tribu, de quo meminit scholia in Aristophanis Plutum, act. 5. sc. 1. Et Xenoph. lib. 1. de reb. gr. c. 8. Justin. lib. 5. c. 9.

7 Quam triginta de suis.] Septuaginta fuisse refert Xenophon ibidem.

8 Matrem timidi flere non solere.] De hoc Adagio vide Erasmus.

F.

ribus fortius boni pro libertate loquebantur, quàm pugnabant. Hinc in Piræum transit, ⁹ Munichyamque munivit. Hanc bis tyranni oppugnare sunt adorti: ab eaque turpiter repulsi, protinus in urbem, armis impeditis et amissis refugerunt. Usus est Thrasybulus non minus prudentiâ quàm fortitudine. ¹⁰ Nam cedentes violari vetuit, cives enim civibus parcere æquum censebat. Neque quisquam est vulneratus, nisi qui prior impugnare voluit. ¹¹ Neminem jacentem veste spoliavit: Nil attingit nisi arma, quorum indigebat, & quæ ad victum pertinebant. In secundo prælio ¹² cecidit Critias dux tyrannorum, quum quidem ex adversus Thrasybulum fortissime pugnaret. Hoc dejecto, Pausanias venit Atticis auxilio, rex Lacedæmoniorum. Is inter Thrasybulum & eos, qui urbem tenebant, fecit pacem his conditionibus: Ne qui, præter triginta tyrannos, ¹³ & decem, qui postea prætiores creati, ¹⁴ superioris more crudelitatis erant usi, ad-
¹⁵ siccarentur exilio: neve bona publicarentur: ¹⁶ reipublicæ procuratio populo redderetur. Præclarum hoc quoque Thrasybuli, quod reconciliatâ pace, quum plurimum in civitate posset, legem tulit; ne quis antea factarum rerum accusaretur, neve mulcetur: ¹⁷ eamque illi legem OBLIVIONIS appellarunt. Neque verò hanc tantum ferendam curavit, sed etiam ut valeret, effecit. Nam quum quidam ex his qui simul, cum eo in exilio fuerant, eadem facere eorum vel-
²⁰ lent, cum quibus in gratiam reditum fuerat; publicè prohibuit, &

INTERPRETATIO.

⁹ Nam non resisten-
 tibus vim inferri pro-
 hibuit.

¹¹ Nullum in acie casum eussit.

NOTÆ.

⁹ Munichyamque munivit.] Munichya tumulus est in Cherfonesi formam curvatus, ingressum habens ore angustio, à quo murus 40. stadiorum longitudinis protendebatur, Athenarum urbem cum Piræo, duobusque aliis portibus congiungens. Ovid. 6. Metam.

¹⁰ Munichyeque valens agro, gratamque Minerva

Despicies humanum.

¹¹ Neminem jacentem veste spoliavit.] Ut se tantum adversus improbos & armatos cives pugnare ostenderet; præterquam quod turpe est & forti Duce indignum ex mortuis lucrum captare, ut reserent Aristoteles Rhet. 13.

¹² Cecidit Critias.] illum cum Hippomacho cecidisse narrat Xenoph. lib. 2. de reb. gr. Justinus verò l. 3. c. 9. in eo bello

non Hippomachum, sed Hippolochum & Critiam omnium tyrannorum severissimos perisse ait, quod ad idem referri puto.

¹³ Et decem qui postea Prætiores creati.] ¹ I sunt qui in Piræo imperabant; Xenoph. lib. 2. de reb. gr.

¹⁴ Superioris more crudelitatis erant usi.] Hoc est, qui triginta tyrannorum inhumanitatem amulati fuerant.

¹⁵ Reip. procuratio populo redderetur.] Id est, status Democraticus restitueretur.

¹⁶ Eamque illi legem oblivionis appellarunt.] Græci ἀμνηστία vocant, quæ lege cautum erat ut ne qua rerum præteritarum mentio fieret, omnisque memoria sempiternâ oblivione deleteretur. Sic Cicero Philippica 1. Et Valez. Max. lib. 4. cap. 1.

id quod pollicitus erat, præstitit. Huic pro tantis meritis, ¹⁶ honoris corona à populo data est, ¹⁷ facta duabus virgulis oleaginis: ¹⁸ quæ, quod amor civium, non vis, expreſſerat, nullam habuit invidiam, magnaque fuit gloria. Bene ergo ¹⁹ Pittacus ille, qui ſep-tem ſapientum numero eſt habitus, ²⁰ quum ei Mitylenæi multa milia jugerum agri muneri darent, *Noliſte, rogo vos, (inquit) mihi dare quod multi inuideant, plures etiam concupiſcant. Quare ex iſtis nolo amplius quàm centum jugera, quæ & meam animi æquitatem & veſtram voluntatem indicent. Nam parva munera, diutina: m locupletia, non propria eſſe conſueverunt.* Illà igitur coronâ contentus ²¹ Thrasybulus, neque amplius requiſiuit, neque quenquam honore ſe antecelliſſe exiſtimavit. Hic ſequenti tempore quum prætor claſſem ²² ad Ciliciam appuliſſet, neque ſatis diligenter in caſtris ejus agerentur vigilæ; ²³ à barbaris, ex oppido noctu eruptione factâ, in tabernaculo interfectus eſt.

INTERPRITATIO.

1 Qua, quia ex civium benevolentia, | m Opulenta, non ſtabilis eſſe ſolent, non ex violentia, obveniat.

NOTÆ.

¹⁶ *Honoris corona.*] Hac donabatur quiſquis de Rep. bene meritus erat in magnâ populi frequentia, adjuncto Præconis elo- gio. Caſaub.

¹⁷ *Facta duabus virgulis oleaginis.*] Quod etiam in uſu fuit apud Romanos antequam Coronas è floribus texere di- dicerent. Unde Virgil. 7. Æneid.

Centum Oratores anguſta ad mania Regis.

Trijubes, ramis velatis Palladis omnes. Quia vel qui pacem poſcebant, vel pacis authores erant, olivæ frondibus coronabatur.

¹⁸ *Pittacus ille.*] Philoſophus Mityle- næus, de quo vide Lærtium in ejus vitâ.

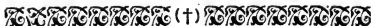
¹⁹ *Quum ei Mitylenæi multa millia ju-*

gerum agri muneri darent.] Quandoqui- dem ille ex Leſbo inſula Melanchrum ty- rannum ejecerat, & Phrynonem hoſtium ducem in ſingulari certamine reſi injecto implicitum ſuperaverat. Vide Lærtium, ibidem.

²⁰ *Ad Ciliciam appuliſſet.*] Cilicia, ho- die Caramania, Regio eſt in minori Aſiâ, Syriæ proxima, Tauro monti ſubjecta. Hunc tamen non in Cilicia, ſed in Pam- philia prope Aſpendum ejusdem regionis urbem noctu in caſtris interfectum fuiſſe ſcribit Xenoph. lib. 4. c. 17.

²¹ *A Barbaris.*] Hoc eſt ab Aſpendiis; qui propter agrorum ſuorum deſtationem in eum inſenſi, noctu urbe ſuâ erum- pentes trucidarunt.

I X.

CONON ATHENIENSIS.

PELOPONNESIO bello accessit ad rem publicam: in eoque ejus opera magni fuit, nam & prætor pedestribus exercitiis præfuit, & præfectus classis res magnas mari gessit. Quas ob causas præcipuus ei honos habitus est. ¹ Namque omnibus unus insulis præfuit. In qua potestate ² Theram cepit, coloniam Lacedæmoniorum. Fuit etiam extremo Peloponnesio bello prætor, ³ quum apud Ægos flumen copiarum Atheniensium à Lyfandro sunt devictæ. ⁴ Sed tum astitit, eoque pejores res administrata est, ⁵ nam & prudens rei militaris, & diligens orator imperii. Itaque nemini erat his temporibus dubium, si adfuisset, illam Athenienses calamitatem accepturos non fuisse. Rebus autem afflictis quum patriam obsideri audisset, non quaesivit ubi ipse tutus viveret, sed unde præsidio esset civibus suis. Itaque contulit se ad Pharnabazum satrapem Ioniarum & Lydiarum, ⁶ eundemque generum regis & propinquum: apud quem ut multum gratia valeret, multo labore multisque effecit periculis. Nam quum Lacedæmonii Athe-

INTERPRITATIO.

a Si quidem & artem militarem callebat, & Ducis partes strenue implebat.

NOTÆ.

¹ *ΚΟΝΟΝ.*] Is Timothei Atheniensis, non Samii filius fuit.

² *Namque omnibus unus insulis præfuit.*] Hæc opinio cum omnibus aliis pugnat videtur; nisi forte id tempus intelligatur quo victis ad Cnidum amnem Lacedæmonii adjuvante Pharnabazo, Classi regis Persarum præfectus, omnes insulas à Lacedæmoniiis avertit, ut infra videbitur.

³ *Theram cepit.*] Neque sic legendum, neque ut quidam volunt *Pheras*, autumno; sed mihi magis arridet, *Pharas cepit*, ut colligi potest ex his verbis Xenoph. lib. 4. de reb. gr. *Κατὰ τὴν πόλιν τῶν ἑσθίων* de qua etiam urbe me-

minit Pausanias in Achaïcis; estque in Creta insula, à Messeniis condita. De qua Plinius, lib. 4. c. 12.

⁴ *Quum apud Ægos flumen.*] De hoc in Lyfandro.

⁵ *Sed tum astitit.*] Id Xenoph. lib. 2. c. 3. de reb. gr. & Plutarchus in vita Lyfandri negant, eumque ex eo prælio fugisse ad Evagoram Cypri Regem cum 8. navibus testantur; quibus & Justinus lib. 6. & Ilocrates in Evagora non dissentiant.

⁶ *Eundemque generum regis.*] Duxerat enim Pharnabazus Apamam unam ex Xerxis filiabus. Plutarchus in Artaxerxe.

nienſibus devictis, ⁷ in ſocietate non manerent, quam cum Artaxerxe fecerant, Agēſilaūque bellarum miſiſſent in Aſiam, ⁸ maxime impuſſi à Tiſſapherne, qui ex intimis regis ab amicitia ejus deſecerat, & cum Lacedæmoniis coierat ſocietatem: hunc adverſus Pharnabazus habitus eſt imperator: re quidem verā exercitui præfuit Conon, ⁹ ejusque omnia arbitrio geſta ſunt. Hic multū ⁹ ducem ſummum Agēſilaum impedivit, ſæpēque ejus conſiliis obſtitit. ¹⁰ Neque verò non fuit apertum, ſi ille non fuiſſet, Agēſilaum Aſiam Taurō tenuis regi fuiſſe erepturum. Qui poſteaquam domum à ſuis civibus revocatus eſt, quod Boeotii & Athenienſes Lacedæmoniis bellum indix-
rant: Conon nihilo ſecius apud præfectos regis verſabatur, hiſque omnibus maximo erat uſui. Deſecerat à rege Tiſſaphernes, neque id tam Artaxerxi quàm cæteris erat apertum. Multis enim magniſque meritis apud regem, etiam quum in officio non maneret, valebat. Neque id mirandum ſi non facilè ad credendum inducebatur, re-
miniſcens, ejus ſe operā Cyrum fratrem ſuperſaſſe. Hujus accuſandi gratiā Conon à Pharnabazo ad regem miſſus, poſteaquam venit, primū ex more Perſarum ¹¹ ad Chiliarchum, qui ſecundum gradum imperii tenebat, ¹¹ Tiſthraſtem acceſſit, ſeque oſtendit cum rege colloqui velle, nemo enim ſine hoc admittitur. Huic ille inquit, ¹² *Nulla mora eſt: ſed tu delibera, utrum colloqui malis an per literas edere, qua cogitas. Neceſſe eſt enim ſi in conſpectum venies, veniati te regem,* ¹³ quod *πρωτόν* illi vocant. Hoc ſi tibi grave eſt, ¹⁴ per me nihilo ſecius, editis mandatis, conficies quod ſtudes. Tum Conon: Mihi verò, inquit, non eſt grave quemvis honorem habere ¹⁵

INTERPRETATIO.

⁷ *Maniſiſtūque ſuit, ſi hic deſuiſſet, ut ut Agēſilaus Aſiam ad Taurum uſque Artaxerxi abſtuliſſet.*

⁸ *Quod ad irare hī nuncupant.*
⁹ *Meā pariter operā, ſcriptis arcana exponendo, quod optas exequeris.*

NOTÆ.

⁷ *In ſocietate non manerent.*] Nepoti teſtificantur Xenoph. lib. 4. de reb. gr. & Plutarchus in Apophteg. Illi enim narrant Agēſilaum à Lacedæmoniis in Aſiam eſſe miſſum, eo quod audierant Artaxerxem exercitum & claſſes adverſus Græcos parare. Non igitur Lacedæmonii, ſed Perſæ in ſocietate non manebant.

⁸ *Maximè impuſſi à Tiſſapherne.*] Tiſſaphernes præfectus Perſarum, cui regis juſſu caput abſciſſum eſt propter proditorem. Xenoph. in Agēſilao; & Diodorus lib. 14.

⁹ *Ducem ſummum Agēſilaum.*] Hic Archidami filius, qui poſt Agidis fratris

ſui mortem regno poſitus eſt.

¹⁰ *Ad Chiliarchum.*] *Χιλιάρχη* à Græcis dicitur, qui mille viris præponitur. Joſeph. l. 3. de bello Judaico: *Miles*, inquit, *ad Centuriones*, *iſti ad Chiliarchos conveniunt*. Sed ut dicam quod ſuper eā re ſentio; Chiliarchi gradus ſecundus erat à Rege, totiusque regie curationem habebat, quemadmodum apud Romanos Præfectus prætorio, & apud Francos olim, *Le Maire du Palais*, ſine cujus veniā nemo ad regem accedere poterat.

¹¹ *Tiſthraſtem.*] Nomen ipſius Chiliarchi, qui Regis juſſu Tiſſapherni caput abſciſcit. Xenoph. in Agēſilao.

- regi: sed vereor ne civitati meæ sit opprobrio, si, quum ex ea sim profectus quæ cæteris gentibus imperare consueverit, potius barbarorum quàm illius more fungar. Itaque quæ volebat, huic scripta tradidit. Quibus cognitis, rex tantum auctoritate ejus motus est, ut
- 3 Tisaphernem hostem judicaret, & Lacedæmonios bello persequi jussit, & ei permisit, ¹² quem vellet, eligere ad dispensandam pecuniam. ^e Id arbitrium Conon negavit sui esse consilii, sed ipsius, qui optimè suos nosse deberet. Sed se suadere, Pharnabazo id negotii daret. Hinc magnis muneribus donatus, ad mare est missus ut
- 10 Cyriis & Phœnicibus, cæterisque civitatibus maritimis, naves longas imperaret, classẽque quæ proximâ æstate mari tueri posset, compararet, dato adjutore Pharnabazo, sicut ipse voluerat. Id ut Lacedæmoniiis est nunciatum, ^f non sine cura administrant, quod majus bellum imminere arbitrabantur, quàm si cum barbaro solum
- 15 contenderent. Nam ducem fortem & prudentem regis opibus præfuturum, ac secum dimicaturum videbant, quem neque consilio, neque copiis superare possent. Hac mente magnam contrahunt classẽ: proficiuntur Pisandro duce. Hos Conon ¹³ apud Cnidum adortus, magno prælio fugat, multas naves capit, complures deprimit. Quâ
- 20 oviçioria non solum Athenæ, sed etiam cuncta Græcia, ¹⁴ quæ sub Lacedæmoniorum fuerat imperio, ¹⁵ liberata est. Conon cum parte navium in patriam venit: muros dirutos à Lyfandro utrosque & Piræci & Athenarum, reficiendos curat, pecuniæque quinquaginta talenta, quæ à Pharnabazo acceperat, civibus suis donat. Accidit
- 25 huic, quod cæteris mortalibus, ¹⁶ *ut inconsideratio in secunda quàm in adversa esset fortuna.* Nam classe Peloponnesiorum devictâ, quum

INTERPRETATIO.

e Hanc electionem non ad se, sed ad eam pertinere dixit.

f Non absque sollicitudine res gesserunt.

NOTÆ.

¹² *Quem vellet eligere ad dispensandam pecuniam.* Is apud Romanos Quæstor dicebatur, qui scilicet cogendis administrandisque pecuniis præciebatur.

¹³ *Apud Cnidum.*] Urbs est in extremo cornu peninsulæ, Carie adhaerentis, hodie vulgò *Cabo-Erio*, non longè ab Halicarnasso, & Co insulâ; hæc olim Praxitelis Venere nobilitata fuit, unde Horatius 1. Carm. Ode 30.

*O Veneri Regina Cnidi, Paphique,
Sperne dilectam Cyprum, &c.*

¹⁴ *Qua sub Lacedæmoniorum fuerat imperio.*] Scilicet maritimo, de quo tamdiu

certamen fuit inter Spartiatar, & Athenienses.

¹⁵ *Liberata est.*] In perpetuum assertæ Græciæ libertatis monumentum, binæ statuz, sumptu publico, erectæ sunt prope Jovis Servatoris simulachrum, quarum altera Cononi, altera Evagoræ Cypriorum Regi, teste Plutarcho, dicata est.

¹⁶ *Ut inconsideratio in secunda, quàm in adversa esset fortunâ.*] Idem de Conone refert Polybius 17. histor. Et certè, hoc velut in more positum est, ut quos secunda fortuna amplectitur, hos quoque cæcatis suæ participes faciat.

ultum se ¹⁷ injurias patriæ putaret, plura concupivit, quàm efficere potuit. Neque tamen ea non pia & probanda fuerunt, quod potius Patriæ opes augeri, quàm regis, maluit. Nam quum magnam auctoritatem sibi pugnâ illâ navali quam apud Cnidum fecerat, constituisset, non solum inter barbaros, sed etiam inter omnes Græciæ civitates: clam dare operam cœpit, ut Ioniam & Æoliâ restituere Atheniensibus. Id quom minus diligenter esset celatum, ¹⁸ Teribazus, qui Sardibus præerat, Cononem evocavit, simulans ad regem cum se mittere velle magnâ de re. Hujus nuncio parens, quum venisset, in vincula conjectus: In quibus aliquandiu fuit. Nonnulli ¹⁹ cum ad regem abductum, ibique periisse scriptum reliquerunt. Contra ea ²⁰ Dinon historicus, cui nos plurimum de Persicis rebus credimus, effugisse scripsit. Illud addubitat, utrum ²¹ Teribazo sciente, an imprudente sit factum.

NOTÆ.

¹⁷ *Injuria Patriæ.*] A Lacedæmoniis illatas.

¹⁸ *Teribazus.*] Qui Sardibus præerat Cononem evocavit. At paulo aliter istud refert Xenoph. lib. 4. de reb. gr. Diodorus lib. 14. Aiunt enim Teribazum Cononi, ob res prosperè ab eo gestas, invidisse, & hac prætextâ causâ, quod Atheniensibus pecuniâ & classe regia urbes acquireret, cum Sardis perductum in vincula con-

jecisse. Isocrates tamen per omnia ferè Nepoti consentit, & aperte significat in Panegyrico, Cononem immerito à Persis esse comprehensum.

¹⁹ *Dinon historicus.*] Hic Persica scripsit, Clitarchi pater fuit, vixitque tempore Artaxerxis Occhi, & Philipp. Voss. lib. 4. de hist. gr. c. 2.

²⁰ *Teribazus.*] Pedestriam copiarum Præfecto. Diodor. lib. 16.

DIO HIPPARINI FILIUS SYRACUSANUS.

NOBILI genere natus, ² utrâque implicatus tyrannide Dionysiorum. ¹ Namque ille superior, ⁴ Aristomachen, sororem Dionis, habuit in matrimonio: ex qua duos filios, Hipparinum & Nyseum, procreavit: totidémque filias, Sophrosynen & Areten. Quarum priorem Dionysio filio eidem, cui regnum reliquit, nuptum dedit: alteram, Areten: Dionis: Dion autem præter nobilem propinquitatem, generosamque majorum famam, multa alia à natura habuit bona. In his ingenium docile, come, aptum ad artes optimas: magnam corporis dignitatem, ⁵ quæ non minimùm commendat: magnas præterea divitias à patre relictas, quas ipse tyranni muneribus auxerat. ⁶ Erat intimus Dionysio priori, neque minùs propter morcs quàm affinitatem. Namque etsi Dionysii crudelitas ipsi displicebat, tamen saluum illum propter necessitudinem, ⁶ magis etiam suorum causâ esse studiabat. Aderat in magnis rebus: ejusque consilio multum movebatur tyrannus, nisi qua in re major ipsius cupiditas intercesserat. Legationes verò omnes, quæ essent illustriores, per Dionem administrabantur. Quas quidem ille diligenter obeundo, fideliter administrando, crudelissimum nomen tyranni suâ humanitate tegebat. Hunc ^{20a} Dionysio missum ^b Carthaginenses suspexerunt, ut neminem unquam Græcâ linguâ loquentem magis sint admirati. Neque verò hæc

INTERPRETATIO.

^a Cum utroque Dionysio Tyranno affinitate junctus. ^b Patri venerati sunt.

NOTÆ.

¹ DIO HIPPARINI FILIUS.] Hipparinum hunc Syracusanorum optimatum illustrissimum fuisse constat ex Diodoro lib. 16. Item ex Suida & Plutarcho.

² Utrâque implicatus tyrannide Dionysiorum.] Scilicet, patris & filii, qui ambo tyranni dicti sunt.

³ Namque ille superior.] Pater, nempe, qui ætate superior.

⁴ Aristomachen Sororem Dionis.] Duas uxores uno die duxit Dionysius superior, teste Æliano lib. 13. var. hist. Alteram

Locrensem nomine Doridem, & alteram nomine Aristanetam Hipparini filiam, Dionis sororem. Unde patet Æliano & Nepotem circa nomen ultimæ dissentire. Ex Locrensi Dionysium juniorem habuit, ex Dionis sorore Hipparinum & Nyseum filios, vel Narseum, ut vult Diodorus. Vide Ciceronem 5. lib. Tuscul. Quest.

⁵ Quæ non minimùm commendat.] Alias, Commendatur, quod non improbo.

⁶ Magis etiam suorum causâ.] Nimirum propter sororis suæ liberos.

Dionysium

Dionysium fugiebant. Nam quantum esset sibi ornamento, sentiebat. Quo fiebat, ut uni huic maxime indulgeret, neque eum secus diligeret ac filium. Qui quidem, quum ⁷ Platonem Tarentum venisse fama in Siciliam esset perlata ⁸ adolescenti negare non potuit, e quini eum arcefferet, quum Dion ejus audiendi cupiditate flagraret. ⁹ De-
dit ergo huic veniam, magnaue cum ambitione ¹⁰ Syracusas perdu-
xit. Quem Dion aded admiratus est atque adamavit, ut se totum ei traderet. ¹¹ Neque verò minus Plato delectatus est Dione. Itaque quum à Dionysio tyranno ¹² crudeliter violatus esset, quippe quem venundari iussisset, tamen ¹³ eodem rediit, ejusdem Dionis precibus ¹⁴ adductus. Ingerim in morbum incidit Dionysius: quo cum graviter conflictaretur, quæsiuit à medicis Dion, quemadmodum se haberet: simulque ab his petiit, si forte majori esset periculo, ut sibi saterentur. Nam velle se cum eo colloqui de partiendo regno, ¹⁵ quod sororis sua filios ex illo natos, partem regni putabat debere habere. Id medici non tacuerunt, & ad Dionysium filium sermonem reverterunt. Quo ille commotus, ne agendi cum eo esset Dion potestas, e ¹⁶ patri soporem

I N T E R P R E T A T I O.

⁷ Quo minus illum acciret.

⁸ Huic igitur facultatem adducendi facti, & exquisito apparatu illum Syra-

casus advenit.

⁹ Potionem soporiferam Parenti à Dionis dari voluit.

N O T A.

⁷ Platonem Tarentum venisse.) Hodie vulgò Tarento, urbs est Apulim notissima, in intimo recessu sinus, qui ab ea dicitur Tarentinus.

⁸ Adolescenti negare non potuit.) Id est, Dionis qui tum in flore juvenitatis erat, quum Platonem primà vice audivit, valde docilis, & ingenio acerrimo. Plutarch. in Dione.

⁹ Syracusas perduxit.) Civitatem totius Siciliæ tunc facile Principem, quæ sub Pachyno monte sita est, ubi fons Aretusa Poëtarum carminibus celebratus. Vide Cic. 6. in Verrem; hodie vulgò Saragusa.

¹⁰ Neque minus Plato delectatus est in Dione.) Vide Laertium in ejus vitâ. Hujus etiam rei argumento sunt versus ejus in Dione, qui dilectum à Platone, atque ardenter amatum indicant.

¹¹ Crudeliter violatus est.) Quia Platonem de virtute viri boni, & de justitiâ disputantem ferre non potuit, quippe qui vitam iustorum esse beatam, tyrannorum

miseram diceret, ideo inhumaniter eum habuit tyrannus, & tanquam mancipium in foro venundari iussit. Diodorus lib. 15. & Plutarch. in Libello cui titulus est; Πῶς αὖ τις ἀπαλλάτῃ τοῦ νόλου.

¹² Eodem rediit.) Iterum in Siciliam navigasse Plato ipsemet testis est, sed post mortem Dionysii prioris; quia secundus Dionysius literis ipsi promiserat fore ut si veniret, exulanti Dion omnia concederet.

¹³ Quod sororis sua filios.) Eos nimirum qui ex Aristomachâ sorore sua, & Dionysio antiquiore nati erant.

¹⁴ Patri soporem.) Φαρμακὸν νύκτιδος, soporiferam potionem quæ ex nigri papaveris, & cicutæ succo parari solet, eaque frigidissima est, quo moris genere Athenienses capite damnatos necare solebant. Unde Juven. Sar. 7.

¹⁵ hunc inopem vidisti Athenæ.
Nil præter gelidam ausa conferre cicutæ.

medicos dare cœgit. Hoc æger sumpto, somno sopitus, diem obiit supremum. ¹⁵ Tale initium fuit Dionis & Dionysii simultatis: eoque multis rebus aucta est. Sed tamen primis temporibus aliquandiu simulata inter eos amicitia mansit. Quamque dion non desisteret obsecrare Dionysium, ut Platonem Athenis arcesceret, & ejus consiliis uteretur: ¹⁶ ille, qui in aliqua re vellet patrem imitari, ¹⁷ morem ei gessit: eodemque tempore ¹⁸ Philistum historicum Syracusas reduxit, ¹⁹ hominem amicum non magis tyranno, quàm tyrannidi. Sed de hoc ²⁰ in eo meo libro plura sunt exposita qui de historicis Græcis conscriptus est. Plato autem tantùm apud Dionysium autoritate potuit, valuitque eloquentiâ, ut persuaserit tyrannidis facere finem, libertatemque reddere Syracusanis. ²¹ A qua voluntate Philisti consilio deterritus, aliquantò crudelior esse cœpit. Qui quidem quum à Dione se superari videret ingenio, auctoritate, amore populi; verens ne, ¹⁵ si eum secum haberet, aliquam occasionem sui daret opprimendi: navem ei triremem dedit, ²² quâ Corinthum deveheretur: ²³ ostendens, se id utriusque facere causâ, ne, quum inter se timerent, alteruter alterum præoccuparet. Id quum factum multi indignarentur, & magnæque esset invidiæ tyranno; Dionysius omnia, quæ moveri poterant Dionis, in navis imposuit, ad cùmque misit. Sic enim existi-

INTERPRETATIO.

f Indicans, id à se fieri in commune plantares.
utriusque bonum, ne, propter mutuam g Magnamque in tyrannum invidiam
diffidentiam, alteruter alterum sup- concitasset.

NOTÆ.

¹⁵ Tale initium fuit Dionis, & Dionysii simultatis.) Paulò aliter super ea re sentiunt Diodorus lib. 16. & Plutarchus in Dione.

¹⁶ Ille, qui in aliqua re vellet patrem imitari.) Nam Dionysius superior Platonem acciverat, ut suprâ dictum est.

¹⁷ Morem ei gessit.) Id est, Dioni obtemperans ad Platonem scripsit, cujus epistola summa extat inter epistolas Platonis.

¹⁸ Philistum historicum.) Qui à Dionysio patre regno pulsus fuerat; revocatus est autem in invidiam Dionis & Platonis; varias ille conscripsit historias de reb. Siculis cùm esset Adriæ otiosus & exul. Vossius de historicis Græcis.

¹⁹ Hominem amicum non magis tyranno, quàm tyrannidi.) Id est, qui non minus tyrannum, quàm tyrannidem ama-

bat: reverà enim cum Dionysio stricto amore copulabatur, nec ejus insoles à tyrannide abhorrebat.

²⁰ In eo meo libro.) Hunc nobis temporum injuria abstulit, solumque ejus desiderium reliquit.

²¹ A qua voluntate Philisti consilio deterritus.) Hunc, ut mox diximus, ab exilio revocaverat Dionysius junior, ut aliquem haberet qui Platoni & Dioni adversareretur.

²² Quâ Corinthum deveheretur.) Corinthus urbs Achaiz celeberrima, duobus portibus inclusa, in Istmo Peloponnesi, cujus veluti claustrum est, sita.

²³ Ostendens, se id utriusque facere causâ.) Aliter Plutarchus, aliter Diodorus illud narrant: Plutarchus quidem in Dione, Diodorus verò lib. 15.

mari volebat, id se non odio hominis, sed suæ salutis fecisse causâ. Postea verò quàm audivit eum in Peloponneso manum comparare, sibi que bellum facere conari, ²⁴ Areten Dionis uxorem alii nuptum dedit, ²⁵ filiumque ejus sic educari jussit, ut indulgendo turpissimis imbueretur cupiditatibus. Nam puero priusquàm pubes esset, scorta adducebantur, vino epulsque obruebatur, ^h neque ullum tempus sobrio relinquebatur. ²⁶ Is usque eò vitæ statum commutatum ferre non potuit, postquàm in patriam rediit pater, (namque appositi erant custodes qui eum ²⁷ à pristino victu deducerent) ut se è superiore parte ædium dejecerit, atque ita interierit. Sed illuc revertor. ¹⁰ Postquam Corinthum pervenit Dion, & eòdem perfugit ²⁸ Heraclides ab eodem expulsus Dionysio, qui præfectus fuerat equitum: omni ratione bellum comparare cœperunt: sed non multùm proficiebant, ²⁹ quòd multorum annorum tyrannis, magnarum opum putabatur. Quam ob causam ³⁰ pauci ad societatem periculi perducebantur. Sed Dion, fretus non tam suis copiis quàm odio tyranni, maximo animo duabus onerariis navibus, quinquaginta annorum, imperium, munitum quingentis longis navibus, decem equitum, centum peditum millibus, profectus oppugnatum, quod omnibus gentibus admirabile est visum, ad eò facile perculit, ut post diem ¹⁰ tertium, quàm Siciliam attigerat, ³¹ Syracusas introierit. Ex quo intelligi potest, nullum esse imperium tutum nisi benevolentia munitum. ³² Eo tempore aberat Dionysius, & in Italiâ classem operiebatur, ad-

INTERPRETATIO.

h Neque ut sobrius esset spatium dabatur.

NOTÆ.

²⁴ *Arctem Dionis uxorem alii nuptum dedit.* Scilicet, Timocrati familiari suo, sed invitam. Sic Plutarchus ibidem.

²⁵ *Filiumque ejus.* Hunc Aræzum alii, alii Hipparinum, alii Hipparionem vocant.

²⁶ *Is usque eo vitæ statum commutatum ferre non potuit.* Eà de re suscitatur Plutarchus in Dione.

²⁷ *A pristino victu deducerent.* Id est, à pristino vivendi genere, corruptisque moribus revocarent.

²⁸ *Heraclides ab eodem expulsus.* Hunc turbulentum, seditiosum, mobilem, insidum, rei militaris imperitum scribit Plutarchus.

²⁹ *Quod multorum annorum tyrannus.* Non de Tyranno, sed de Tyrannide hic loquitur, quæ jam quinquaginta

abhinc annis inceperat sub priore Dionysio, qui se relinquere filio tyrannidem adamante, seu vinculis adamantinis victam dicebat. Plutarchus in Dione. Diodor. lib. 15. Elianus lib. 6.

³⁰ *Pauci ad societatem.* Triginta Syracusanos qui in Peloponneso exulabant Dionem secutos esse tradit Diodorus, sed multos in Græciâ propter tyranni odium se ipsi adjunxisse verisimile est.

³¹ *Syracusas introierit.* Hujus reditus magnificentiam, & lætitiâ describit Plutarchus in Dione, & Diodorus ibid.

³² *Eo tempore aberat Dionysius.* Tunc enim circa Cauloniam, seu Colonem erat, oppidum in primâ Italiæ fronte apud Locros situm. Plin. lib. 3. c. 10. Nec nisi septimo post Dionis reditum die Syracusas reversus est. Diodorus lib. 15.

G ij

- versariorum ratus neminem sine magnis copiis ad se venturum : quæ res eum scellit. Nam Dion his ipsis qui sub adversarii fuerant potestate, ¹ regios spiritus repressit, totiusque ejus partis Siciliæ potitus est, quæ sub Dionysii potestate fuerat : parique modo urbis Syracusarum, præter arcem ² & insulam adjunctam oppido : eoque rem perduxit, ut talibus actionibus pacem tyrannus facere vellet : *Siciliam Dion obtineret, Italiam Dionysius.* ³ *Syracusas Apollocrates, cui maximam fidem uni habebat Dion.* Has tam prosperas, tamque inopinatas res consequuta est subita commutatio. Quod fortuna sua mobilitate, quem paulò antè extulerat, demergere est adorta. Primum in filio, de quo commemoravi suprâ, suam vim exercuit. ⁴ Nam quum uxorem reduxisset, quæ alii fuerat tradita, filiumque vellet revocare ad virtutem à perditâ luxuriâ ; accepit gravissimum parens vulnus morte filii : ⁵ deinde ortâ dissensione inter eum & Heraclidem ; qui quidem principatum non concedens, factionem comparavit. Neque is minùs valebat apud optimares, quorum consensu præerat classi, quum Dion exercitum pedestrem teneret. Non tulit hoc animo æquo Dion, & versum illum Homeri reculit ⁶ ex secundâ Rhapsodiâ, in quo hæc sententia est : *Non posse bene geri rempublicam multorum imperiis.* Quod dictum magna invidia consequuta est. Quod aperuisse videbatur se omnia in sua potestate esse velle. Hanc ille non lenire obsequio, sed acerbitate opprimere studuit : Heraclidemque, quum Syracusas venisset, interficiendum curavit. Quod factum omnibus maximum timorem iniecit. Nemo ⁷ enim illo interfecto se tutum putabat. Ille autem adversario remoto, licentius eorum bona, quos sciebat adversus se sensisse, militibus distribuit : quibus divisis, quum quotidiani maximi fierent sumptus, celeriter pecunia deesse cæpit, ⁸ neque quò manus porrigeret, sup-

INTERPRETATIO.

¹ Tyrannicam superbiam aruit.

² Neque quod taperet, supererat, præter ea qua ab amicis possidebantur.

NOTÆ.

³³ *Et insulam adjunctam oppido.*] Insula portio erat urbis ; nam Syracusæ constabant veluti ex quatuor urbibus. Livius 25. annal.

³⁴ *Syracusas Apollocrates.*] Hunc Dionysii filium fuisse scribit Plutarchus, & Strabo lib. 6.

³⁵ *Nam quum uxorem reduxisset.*] Nempo Areten, quæ, expulso Dione, Timocrati invita nupsit, ut suprâ dictum est.

³⁶ *Deinde orta dissensione inter eum & Heraclidem.*] Siquidem ille Dioni Principatum non concedebat. Porro, ut inquit Seneca in Agamemnone.

Nec regna socium ferre, nec sada sciunt. Lege Orationem Heraclidis apud Plutarchum.

³⁷ *Ex secundâ Rhapsodiâ.*] Id est, ex secundo Iliad. libro, ubi sic legitur.

Οὐκ ἀγνοῖς μολοντες σὺ, τίς χεῖρας ἔσται,

Εἰς Βαλάντι δ' ἔδωκε Θυὶς πᾶσι δ' ἔσται λιμήνα.

³⁸ *Neque quo manus porrigeret, suppetebat.*] Quidam legunt, *Neque amplius quid porrigeret suppetebat,* nisi amicorum possessiones. Qui sensus ferè idem est.

petebat, nisi in amicorum possessiones. Id ejusmodi erat, ut quum milites reconciliasset, amitteret optimates. Quarum rerum cura fiangebatur: & ¹ insuetus malè audiendi, non æquo animo ferebat, de se ab his malè existimari, quorum paulò antè in cælum fuerat elatus laudibus. Vulgus autem, offensà in eum militum voluntate, liberè loquebatur, & tyrannum non ferendum dicitabat. Hæc ille intuens, quom quemadmodum sedaret, nesciret, & quorsum evaderent, timeret: ¹⁹ Callicrates quidam civis Atheniensis, qui simul cum eo ex Peloponneso in Siciliam venerat, homo & callidus & ad fraudem acutus, sine ulla religione ac fide, adit ad Dionem, & ait cum in ¹⁰ magno periculo esse propter offensionem populi, & odium militum: quod nullo modo eviare posset, nisi alicui suorum negotium daret, qui se simularet illi inimicum: quem si invenisset idoneum, facillè omnium animos cogniturum, adversariosque sublatum, quod inimici ejus dissidenti suos sensus aperturi forent. Tali consilio probato, ¹⁵ excipit has partes ipse Callicrates, & se armat imprudentia Dionis. Ad eum interficiendum socios conquirunt: adversarios ejus convenit, conjurationem confirmat. ²⁰ Res, multis consiliis quæ gereretur, elata refertur ad Aristomachen sororem Dionis, uxoremque Areten. Illæ timore perterritæ conveniunt, cujus de periculo timebant. At ille negat, à Callicrate fieri sibi insidias: sed illa quæ agerentur, fieri præcepto suo. Mulieres nihilo secius Callicratem ²² in ædem Proserpinæ deducunt, ²⁴ ac jurare cogunt, ²⁶ nihil ab illo periculi fore Dionis. Ille hac religione non modò ab incepto non deterrius, sed ad maturandum concitatus est, verens ne prius consilium aperiretur suum, ²⁵ quàm conata perfecisset. Hac mente, proximodie festo, quum à conventu se remotum Dion domi teneret, atque in conclavi edito recubisset: consiliis loca munitiora oppidi tradidit: domum custodibus seplit: à foribus qui non discederent, certos præfecit. Navem triremem armatis ornat, ²⁷ Philocratiq; fratri suo tradit, cam- ³⁰

INTERPRETATIO.

1 Nec qui proba de se audire solet.
 2 Quia per multos consilios res agita-

batur, divulgata.
 3 Nullatenus si Dionis nocturnum:

NOTÆ.

39 Callicrates quidam. Hunc Calippum nominant Plutarchus, Diodorus, Suidas, & Athenæus, lib. 11. c. 23.

40 In ædem Proserpinæ. Cereris & Jovis filia, quæ cum in Campis Enneis flores legeret in Sicilia, à Plutone rapta est, & in hujus honorem templum erectum est. Claudianus de rapto Proserp.

41 de jurare cogunt. Sacramentum ejus-

modi quod maximè formidandum existimabatur, hac solemnitate fiebat, teste Plutarcho in Dione; qui fidem præstabat, in Cereris templum descendens. Deæ purpuram, quibusdam peractis sacrificiis, induebat, tumque facem tenens, se fidem servaturum jurabat.

42 Philocratiq; fratri suo. Aliàs Philostratus nominatur,

que in portu agitari jubet, ut si exercere remiges vellet: cogitans, si forte consiliis obstitisset fortuna, ut haberet, quod fugeret, ad salutem. Suorum autem è numero ⁴³ Zacynthios adolescentes quosdam elegit cum audacissimos, tum viribus maximis; hisque dat negotium, ut ad Dionem eant inermes, sic ut conveniendi gratià viderentur venire. Hi propter notitiam sunt intromissi. At illi, ut limen ejus intrarunt, ⁴⁴ foribus obseatis, in lecto cubantem invadunt, ⁴⁵ colligant: sit strepitus, aded ut exaudiri possit foris. Hic, sicut antè sæpè dictum est, quàm *invisa sit singularis potentia, & miseranda vita,* ¹⁰ *qui se metui quàm amari malunt*, cuius faciliè intellectu fuit. Namque illi ipsi custodes, ⁴⁶ si propitià fuissent voluntate, foribus effractis servare eum potuissent, quod illi inermes, telum foris flagitantes, vivum tenebant. Cui quum succurreret nemo, Lyco quidam Syracusanus per fenestras gladium dedit, quo Dion interfectus est. ¹⁵ *Confecta cæde*, quum multitudo visendi gratià introisset, nonnulli ab inficiis pro noxiis conciduntur. Nam celeri rumore dilato, Dioni vim allatam, multi concurrerant quibus tale facinus displicebat. Hi falsà suspitione ducti, immercentes, ut sceleros occidunt. ^o Hujus de morte ut palam factum est, mirabiliter vulgi immutata est voluntas. ²⁰ Nam qui vivum eum tyrannum vocitarant, eundem liberatorem patriæ, tyrannique expulsores prædicabant. Sic subito misericordia odio successerat, ut eum suo sanguine, si possent, ^p ⁴⁷ ab Acheronte cuperent redimere: ⁴⁸ Itaque in urbe, celeberrimo loco, elatus publicè, ⁴⁹ sepulcri monumento donatus est. Diem obiit circiter annos

INTERPRETATIO.

o *Ut mors ejus vulgata esset.*

p *Ad vitam optarent revocare.*

NOTÆ.

⁴³ *Zacynthios adolescentes.*] Zacynthus insula est non longè à Cephalenià in Ionio mari, nunc vulgò *Zante*. At verò quidam non Zacynthios, sed Sagunthinos legunt, propter nominis affinitatem.

⁴⁴ *Foribus obseatis.*] Intus ab iis qui intromissi fuerant; quanquam Plutarchus ab illis, qui extra erant clausas seu ad se adductas esse, dicit.

⁴⁵ *Colligant.*] Vinculis astringunt.

⁴⁶ *Si propitià fuissent voluntate.*] Aliàs, *propria*.

⁴⁷ *Ab Acheronte cuperent redimere.*] Sic Cicero; *Post reditum in Senatu*, & omnes Metellos præstantissimos cives patre ex Acheronte excitatos. Porro Acheron est Epiri fluvius apud Geographos, apud Poetas verò Inferorum, sic dictus,

ὄντι τῷ Ἀχέροντι, καὶ πῶς. Quasi doloris fluvius.

⁴⁸ *Itaque in urbe, celeberrimo loco.*] Quod sanè eximii honoris indicium fuit, quia veteres quemquam, nisi fortè Imperatores, in urbe sepelire non solebant.

⁴⁹ *Sepulcri monumento donatus est.*] Duplicis erant generis sepulchra; alia sumptu publico facta; alia quæ tantum ex decreto publico erigebantur: Prima iis tantum concedebantur qui optimè de Rep. meriti fuerant: Secunda verò clari quidem viris permittebantur, quia in Atheniensium Rep. non licebat sepulchra defunctorum ornare, quantum aut hereditum, aut ipsius etiam defuncti ambitio postulasset; sed de tumulis majoris impensæ cognoscebatur. Casaubon.

quingenta quinque natus, quartum post annum, quam ex Peloponneso in Siciliam redierat.

X L.

IPHICRATES

ATHENIENSIS.

NON tam magnitudine rerum gestarum, ^a quàm disciplina militari nobilitatus est. Fuit enim talis dux, ut non oùm ætatis suæ cum primis compararetur, sed ne de majoribus natu quidem quisquam anteponeretur. Multum verò in bello est versatus; sæpè exercitiis præfuit; nusquam culpâ malè rem gessit; semper consilio vicit, tantùmque eo valuit, ut multa in re militari partim nova attulerit, partim meliora fecerit. ⁴ Namque ille pedestria arma mutavit. Quam ante illum imperatorem maximis clypeis, brevibusq; hastis, minutis gladiis uterentur; ille è contrario ⁵ peltam pro parma fecit, à quo postea peltastæ pedites appellantur, ut ad motus concursusq; essent leviores. ⁶ Hastæ modum duplicavit, gladios longiores fecit. Id genus loricarum mutavit, ⁷ & pro ferreis arque æneis, ^b lineas dedit. Quidam

INTERPRETATIO.

■ *Hastas duplo majores fecit.*

1 b *Ex limo textas praebit.*

N o t e .

1 IPHICRATES ATHENIENSIS.] Iphicratem Sutoris filium non pauci existimant, inter quos Aristoteles 1. Rhet. Xenoph. lib. 6. Plutarchus, Athenzus, Ælianus, & alii quamplures.

2 *Quam disciplinā militari.*] Fuit & præterea optimus Rhetor, unde Justin. lib. 6. c. 5. ait in Iphicrate non imperatorias tantum, verum & oratorias fuisse artes.

3 *Nusquam culpā male rem gessit.*
In re militari tamen ejus consilium reprehendit Xenoph. lib. 6. de reb. gr. in fine.

4. *Namque ille pedestria arma mutavit.*] Vide Diodorum lib. 13. cum quo Nepos prorsus consentit.

5 *Peltam pro parma fecit.* J Pelte amazonica hederae folio similes erant; Thraciz quadrangule, teste Suida; pelta autem scutum est brevissimum & ferè quadratum, parma verò, brevius & mobilius, ac ferè rotundum: formam Pelte describit Xenoph. apud Jul. Pollucem lib. 1. Onomast. c. 10.

6 *Hastā modum duplicavit.*] Quod patet ex his Diodori verbis; ἡ δὲ ὅλη αἰχμή ἐκείνη διπλασίονα τῆς ἀρχαίας ὑπερέβαινε Id est, hastas magnitudine sesqui alterā auxit.

7 Et pro ferreis, atque anelis lineas de-
dit.] Propterea quod ferreæ & anelæ ma-
jori oneri & impedimento essent, quàm

- facto expeditiores milites reddidit, nam pondere detractō, quod æquē corpus tegetet, & leve esset, curavit. Bellum cum Thracibus gessit; ⁸ Scuthen socium Atheniensium, in regnum restituit. Apud Corinthum tanta severitate exercitui præfuit, ut nullæ unquam in
- 5 Græcia neque exercitiores copiar, ⁹ neque magis dicto audientes fuerint duci, in eamque consuetudinem adduxit, ut quum prælii signum ab imperatore esset datum, sine ducis opera sic ordinatæ consistenter, ut singuli à peritissimo imperatore dispositi viderentur.
- ¹⁰ Hoc exercitu ¹⁰ moram Lacedæmoniorum interfecit, quod maxime totā celebratum est Græciā. ¹¹ Iterum eodem bello omnes copias eorum fugavit, quo factō magnam adeptus est gloriam. ¹² Quum Artaxerxes Ægyptio regi bellum inferre voluisset, Iphicratem ab Atheniensibus petivit ducem, ¹³ quem præficeret ¹⁴ exercitui conductitio, cuius numerus duodecim millium fuit. Quem quidem sic omni disciplina militari erudit, ut ¹⁵ quemadmodum quondam Fabiani milites Romani appellati sunt, sic Iphicratenses apud Græcos in summā laude fuerint. ¹⁶ Idem subsidio Lacedæmonis profectus, Epaminondæ retardavit impetus. Nam nisi ejus adventus appropinquasset, non prius Thebani Spartā abcessissent quàm captam incendio delessent. Fuit autem & animo magno & corpore, ¹⁷ imperatoriæque formæ

INTERPRETATIO.

c Nec magis obsequentes Dux habuerit.
d Partem Spartanorum cecidit.

e Quem mercenariis copiis præponeret.

NOTÆ.

commodo; lineæ verbò maximo essent usui, nullique serē impedimento: fiebant autem lineæ Thoraces hoc modo; linum aceto, cui sal esset adjectum, imbuedo & macerando, deinde ita cobeatur ut soliditatem ac Crassitiem lintei decies & amplius in se complicari haberet. Vide super ea re Nicetam Acominarum lib. 1. rerum Isaacii Angeli.

8 Scuthen socium Atheniensium. Quidam Scotum legunt; hic est qui apud Curtium l. x. c. 1. Scuthes Odryas dicitur, quem non Regem Polienus facit 7. Stratag.

9 Hoc exercitu moram Lacedæmoniorum interfecit. Mora vox Græca est, quæ idem valet ac *moræ*, hoc est *Paras*; quæ voce utebantur Lacedæmonii & Diores. Deodorus *moræ* appellat, quod moram hic dicimus. Hujus Turmæ seu Cohortis cladem multis verbis exponit Xenoph. lib. 4. de reb. gr.

10 Iterum eodem bello omnes copias eorum fugavit. Et ubi & quando id factum

sit, difficile est in aliis historicis detegere, nisi fortè hæc sit pugna de qua loquitur Xenoph. lib. 6. de reb. gr. ser. ab exordio.

11 Quum Artaxerxes Ægyptio Regi. Nimirum Acori, ut vult Lambinus.

12 Exercitui conductitio. Conductitios exercitus ille est, qui ex milibus mercede conductis, seu mercenariis constat.

13 Quemadmodum quondam Fabiani milites Romani appellati sunt, sic Iphicratenses apud Græcos, &c.] Fabiani milites à Fabio maximo qui cunctator dictus, & qui cunctando vires Annibalis attrivisse Joviniani, Herculiani milites apud Zozimum & Mamertinum.

14 Idem subsidio Lacedæmonis profectus. Nimirum clade apud Leuctram per Epaminondam egregium Thebanorum Ducem Lacedæmonis illarū.

15 Imperatoriæque formæ. Quæ in frontis & corporis majestate consistit, unde pulchri dicuntur imperio digni. Sic Plin. de Trajano in Panegyrico.

ut ipso aspectu cuius iniceret admirationem sui : sed in labore remissus nimis, parùmque patiens, ut Theopompus memoriz prodidit. Bonus verò civis, fidèque magnà: quod cùm in aliis rebus declaraverit, tum maximè in ¹⁶ Amyntæ Macedonis liberis tuendis. ¹⁷ Namque Eurydice mater Perdicæ & Philippi, cum his duobus liberis, Amyntâ mortuo, ad Iphicratem confugit, ejusque opibus defensa est. Vixit ad senectutem ¹⁸ placatis in se suorum civium animis. Causam capitis semel dixit bello sociali simul cum Timotheo, eoque judicio est absolutus. Menesthea filium reliquit ¹⁹ ex Thressa ²⁰ Cori Regis filia. Is quum interrogaretur *utrum Pluris pater matremne faceret* : *Matrem*, inquit. Id quum omnibus mirum videretur : At ille, *Merito*, inquit, *facio* ²¹ *nam pater, quantum in se fuit, Thracem me genuit: contra ea mater Atheniensem.*

NOTÆ.

16 In Amyntæ Macedonis liberis.] Cuius filius Philippus Alex. magni pater.

17 Namque Eurydice mater Perdicæ & Philippi.] Vide Q. Curtii Supplementum in principio, ubi de Eurydice & Perdicæ sermo est.

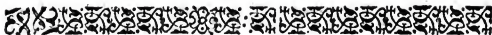
18 Placatis in se suorum Civium animis.] Nam Athenienses irati Iphicratem & Timotheum in iudicium vocatos multis talentis multaverant, & imperandi munere abdicarant, quod infra videbitur: Sed Polienus cum Nepote conveniens, Iphicratem & accusatum esse significat, & absolutum.

19 Ex Thressa.] Id est, in Thraciâ natâ.

20 Cori Regis.] Is Thraciæ Rex fuit Alii Coryis legi volunt.

21 Nam pater, quantum in se fuit, Thracem me genuit: contra ea mater Atheniensem.] Sic Patris cum barbarâ matrimonium carpere videtur, cumquo solum arguere, si quid alienum à Græcorum urbanitate & moribus haberet; nam Pater ejus quantum in se fuit Thracem genuit, quia uxorem Thressam duxit; immò vero mater, quantum potuit, Atheniensem fecit, quia viro Atheniensi nupsit.

XII

CHABRIAS

ATHENIENSIS.

IC quoque in summis habitus est ducibus, ¹ resque multas memoriâ dignas gessit. Sed ex his elucet maximè Inventum ejus in prælio, quod apud Thebas fecit, quum Bæotiis subsidio venisset. Namque in ea victoria fidente summo duce Agefilao, fugatis jam ab eo conductitiis catervis, ² reliquam phalangem loco vetuit cedere ³ obnoxioque genu scuto, projectâque hasta, impetum excipere hostium docuit. Id novum Agefilaus intuens, progredi non est ausus, suosque jam incurrentes, tubâ revocavit. Hoc usque eò in Græcia samâ celebratum est, ut illo statu Chabrias sibi statuam fieri voverit, quæ publicè ei ab Atheniensibus in foro constituta est. Ex quo factum est, ⁴ ut postea athletæ ⁵ ceterique artifices, ⁶ his statibus in statuis ponendis uterentur, in quibus victoriam essent adepti: Chabrias autem multa in Europa bella administravit, quum dux Atheniensium esset:

INTERPRETATIO.

^a Clypeoque ad genu firmiter acclinato, porrectâque hasta.

^b Receptui cecidit.

^c Eo in corporis habitu statuas ponerent, in quo victoriam obtinissent.

NOTÆ.

¹ Resque multas memoriâ dignas gessit. De quibus fusè Xenoph. lib. 5. de reb. gr. Diodorus lib. 15. Plutarchus in Phocione. Demosthenes oratione in Leptinem; quem etiam non solum res memoriâ dignas gessisse, sed & dixisse testatur Plutarchus in Apophtegma.

² Reliquam Phalangem. Dupliciter apud Autores Phalangis nomen accipitur; apud Macedones turba erat constans octo pedum millibus; apud alios Græciæ populos, stabile dicitur agmen sine determinato numero ubi vir viro, arma armis conferta sunt; quo sensu hic accipitur.

³ Obnoxioque genu scuto. De hoc habitu ad præliandum composito, vide Marcellinum, & D. Ambrosium; cui Romani testitudinem substituerunt.

⁴ Ut postea Athletæ. Ii dicebantur certaminibus, quæ à Græcis *εὐθῆς* *εὐλαστῆται* vocantur, vicissim; ii & Gymnici, quia nudi pugnabant quinque certaminum generibus, luctatione, pugilatu, cursu, saltu, pancratiō.

⁵ Ceterique artifices. Quales sunt Scenici, Musici, Pantonomi, & alii ejusmodi.

6 multa in Ægypto suâ sponte gessit. Nam Nectanebum adjutum profectus, 7 regnum ei constituit. 7 Fecit idem Cypri, sed publicè ab Atheniensibus Evagore adjutor datus: neque prius inde discessit quàm totam insulam bello devinceret, quâ ex re Athenienses magnam gloriam sunt adepti. Interim bellum inter Ægyptiis & Persas constatum est, & Athenienses cum Artaxerxe societatem habebant: Lacedæmonii cum Ægyptiis, 8 à quibus magnas prædas Agesilaus rex eorum faciebat. Id intuens Chabrias, quum in re nulla Agesilao cederet, 9 suâ sponte eos adjutum profectus, Ægyptiæ classi præfuit, pedestribus copiis Agesilaus. Tum præfecti regis Persæ, legatos miserunt Athenas questum, quòd Chabrias adversum regem bellum gereret cum Ægyptiis. Athenienses diem certam Chabriæ præstituerunt, quam ante, domum nisi redisset, capitis se illum damnaturos denunciarunt. Hoc ille nuncio Athenas rediit, neque ibi diutius est moratus, quàm fuit necesse. Non enim libenter 15 erat ante oculos civium suorum, quòd & vivebat lautè, & indulgebat sibi liberaliùs, quàm ut invidiam vulgi posset effugere. Est enim hoc commune virium in magnis liberisque civitatibus, ut invidia gloria comes sit, & libenter de his detrabant, quos eminere videant alii: neque animo equo pauperes alienam 10 opulentium intuentur fortunam. Itaque Chabrias quoad ei licebat, plurimùm aberat. Neque verò solus ille aberat Athenis libenter, sed omnes ferè principes ecerunt idem, quod tantum se ab invidia putabant affuturos, 11 quantum a conspectu suorum recessissent. Itaque Conon plurimùm Cypri vixit, Iphicrates in Thracia, 12 Timotheus Lesbii, 13 Chares in 25

INTERPRETATIO.

d Plurima ad Nilum privato jure | e Illi principatum asseruit.
fecit.

NOTÆ.

6 Multa in Ægypto suâ sponte gessit.] Id est, sine publicâ authoritate. Tulit autem auxilium Ægyptiis quorum tunc Rex erat Tacbis; vel, ut Polyæno placet, Tbamus, cujus filius Nectanebus, alias Nectanebus, quem non filium, sed sororis ejus filium vocat Plutarchus in Agesilao.

7 Fecit idem Cypri.] Pro in Cypri; vel fecit idem Cypri regi.

8 A quibus magnas prædas Agesilaus rex eorum faciebat.] Sic Cicero in Verrem: maximos quæstus, prædasque fecisse.

9 Sua sponte eos adjutum profectus.] Id est, sine suffragio & decreto populi, ut jam supra; nam Diodorus scribit eum

ab Acoride fuisse accessitum.

10 Opulentium intuentur fortunam.] Pro opulentorum, opulens, pro opulentiis, ex Aufonio. Non opulens nec egens, parvus sine sordibus egi. Violens, pro violentus, ex Horatio Od. 30. lib. 3.

11 Quantum à conspectu suorum recessissent.] Quia subductio sui ab oculis vulgi lividi omnem invidiæ viam præciuit.

12 Timotheus Lesbii.] De Timotheo mox Lesbos, insula est, de qua supra.

13 Chares in Sigao.] Chares Atheniensium Dux in promissis facilis & promptus; unde istud Chareii sollicitationes; Suidas. Sigæum Idæ promontorium est; Arist. l. 5. animalium. Ælianus verò & Pomponius oppidum dicunt. Apud Strab-

- Sigæo. ¹⁴ Dissimilis quidem Chares horum & factis & moribus sed tamen Athenis & honoratus & potens. Chabrias autem periit bello sociali, tali modo. ¹⁵ Oppugnabant Athenienses Chium: erat in classe Chabrias privatus, sed omnes, qui in magistratu erant, autoritate antebat, eumque magis milites quàm qui præerant, aspiciebant. Quæ res ei maturavit mortem. Nam dum primus studet portum intrare, & gubernatorem jubet eò dirigere navem, ipse sibi perniciæ fuit. Quum enim eò penetrasset, cæteræ non sunt sequutæ. Quo facto circumfusus hostium concursu, quum fortissimè pugnaret, ¹⁶ navis rostro percussa cæpit fidere. ¹⁷ Hinc quum refugere posset, si se in mare dejecisset; quodd suberat classis Atheniensium, ¹⁸ quæ exciperet natantem: perire maluit, ¹⁹ quàm armis abjectis navem relinquere, in qua fuerat vectus. Id cæteri facere noluerunt, qui nando in tutum pervenerunt. At ille, *præstare honestam mortem turpi vita existimans*, cominus pugnans telis hostium interfectus est.

NOTÆ.

bonem lib. 13. tamen duo sunt ejus nominis oppida sibi vicina; ut est apud Plinium.

¹⁴ *Dissimilis quidem Chares.*] Super eâ re Diodorum & Plutarchum in Apobtegm. consule.

¹⁵ *Oppugnabant Athenienses Chium.*] Chius insula est Ionum clarissima, prope Erithras urbem min. Asiæ. Vide Plin. lib. 5. cap. 31.

¹⁶ *Navis rostro percussa cæpit fidere.*] Pro pectus ire, & demergi; nam fidere Anchoræ dicuntur quæ fundo infixæ hærent; unde illud Poëtæ Horatii.

Præstare Cælum fides inferius mari.

Et apud Senecam Rhet. Suasoriarum 1.

Accumulat fragor ipse metus, jam sedere timo

Navigia, & rapide desertam flamine classem.

¹⁷ *Hinc quum refugere posset, si se in mare dejecisset.*] Alii, cum negatione, leguntque *hinc quum refugere non posset, nisi se in mare, &c.* utrumque non improbandum mihi videtur.

¹⁸ *Quæ exciperet natantem.*] Quidam legunt, *Natantes.*

¹⁹ *Quam armis abjectis.*] Quia probrum erat, & dedecus militare,

XIII

TIMOTHEUS

'CONONIS FILIUS

ATHENIENSIS.

IC à patre acceptam gloriam multis auxit virtutibus.
¹ Fuit enim disertus, impiger, ² laboriosus, rei militaris peritus, neque minùs civitatis regendæ. Multa hujus sunt præclare facta, sed hæc maximè illustra. ⁴ Olynthios & Byzantios bello subegit: Samum cepit, in qua oppugnanda, ⁵ superiori bello Athenienses mille & ducenta talenta consumpserant. Hanc ille sine ulla publica impensâ populo restituit. ⁶ Adversus Cotyn bella gessit, ab eoque mille & ducenta talenta prædæ in publicum detulit. ⁷ Cyzicum obsidione liberavit. ⁸ Ariobarzani simul cum Agefilao auxilio profectus est: ⁹ à quo quum Laco pecuniam numeratam ¹⁰ accepisset, ille cives suos agro atque urbibus augeri maluit quàm id sumere, cujus partem domum suam ferre posset. ⁹ Itaque accepit Erichthonem & Sestum. Idem classi præfectus circumvehens Pe-

NOTÆ

¹ CONONIS FILIUS.] Ex Threicia pellice, quæ postea modestè exemplum erat. Athenæus lib. 13. c. 13.

² Fuit enim disertus.] Idem testatur Cicero lib. 1. de Offic. Africanus, inquit, cumulatè bellicam gloriam; quod item fecit Timotheus Cononis filius, qui quum belli laude non inferior fuisset quàm pater, ad eam laudem doctrina, & ingenii gloriam adiecit.

³ Laboriosus.] ΘΙΛΩΝΗΣ; seu laboris amicus.

⁴ Olynthios & Byzantios.] Olynthus, urbs Thraciæ, olim Atticæ ditioris. De Byzantio jam supra dictum est.

⁵ Adversus Cotyn bella gessit.] Vel Cotym; quidam etiam Cotum, ut supra in Iphierate. Hic Paphlagonum; ille Thracum rex fuit.

⁶ Cyzicum obsidione liberavit.] Cyzi-

cus urbs antiqua in Mysia ad Propontidem, juxta Ptolemæum, & alios.

⁷ Ariobarzani simul cum Agefilao.] Ariobarzanes ille Persarum Regis Satripes fuit, qui jampridem à Rege defecerat.

⁸ A quo quum Laco.] Agefilao desigatur.

⁹ Itaque accepit Erichthonem & Sestum.] Erichthonem Abydi synonymum esse conjicit Abrahamus Ortelius. Sunt qui Erichthonem & Sestum legant; quidam Crithonem; quidam etiam Crithoten: Est verò Crithote urbs in Chersoneso Thraciæ, quam Athenienses, Miltiade Duce, incoluerunt, ut supra dictum est in Miltiade, Suidæ & Stephano testibus. Sestus verò ad Hellepontum Abydo obiecta in eadem Chersoneso sita, ut jam dictum est.

Ioponnesum Laconicam populatus, classem eorum fugavit. ¹⁰ Corcyram sub imperium Atheniensium redegit, sociisque idem ¹¹ ad-
 junxit Epirotas, ¹² Achamanas, Chaonas, omnēque eas gentes
¹³ quæ mare illud adjacent. Quo facto Lacedæmonii de diutina con-
 5 tentione destiterunt, & suâ sponte Atheniensibus ¹⁴ imperii mari-
 timi principatum concesserunt, pacemque his legibus constituerunt;
 ut Athenienses mari duces essent. Quæ victoria tantæ fuit Atticis
 lætitiæ, ut tum primum ¹⁵ aræ paci publicæ sint factæ, ¹⁶ eisque
 deæ pulvinar sit institutum. Cujus laudis ut memoria maneret,
 10 Timotheo publicè statuam in foro posuerunt: qui honos huic
 uni ante hoc tempus contigit; ut quum patri populus statuam po-
 fuisset, filio quoque daret. Sic juxta posita recens filii, ¹⁷ veterem
 patris renovavit memoriam. Hic quum esset magnò natu, & magis-
 tratus gerere desisset: bello Athenienses undique premi sunt cepti.
 15 Defecerat Samus, ¹⁸ descierat Hellespontus, ¹⁹ Philippus jam tunc
 valens Macedo multa molebatur: ²⁰ cui oppositus Chares quum
 esset, non satis in eo præsidii putabatur. ²¹ Fit Menestheus prætor,

INTERPRETATIO.

a Philippus Macedo jam tum potens, plurima machinabatur.

NOTÆ.

¹⁰ Corcyram sub imperium Athenien-
 sum redegit.] Insula est in Ionio mari,
 nunc vulgò Cursus, ut supra.

¹¹ Adjunxit Epirotas.] Epiri regionis
 Græciæ versus Adriaticum mare incolas,
 qui primo Pyrrhidæ dicti sunt.

¹² Achamanas.] Quidam Achamanas;
 alii Athamantios; alii Acharnanas; ex
 Diodoro, quod non improbo, quia in eo
 tractu nulli inveniuntur populi qui supe-
 rioribus nominibus cogniti fuerint. De
 Acharnanibus autem jam dictum est.

¹³ Quæ mare illud adjacent.] Antiqua
 loquendi forma; pro, quæ mari illi, vel
 ad mare illud adjacent.

¹⁴ Imperii maritimi principatum.] Quem
 per septuaginta quinque annos servave-
 runt, postquam diu de illo cum Lacedæ-
 moniis Athenienses contendissent.

¹⁵ Aræ paci publicæ sint factæ. Aras pa-
 ci jam positas post victoriam Cimonis in
 Persas ad Eurymedontem scribit Plutar-
 chus in Cimonem, quod Nepoti repugnare
 videtur.

¹⁶ Eisque Deæ pulvinar sit institutum.
 Quod apud Romanos in more positum
 est, ut & apud Græcos, ex Livio, & aliis

qui frequenter de Lectisterniis loquun-
 tur, seu sacris pulvinariibus.

¹⁷ Timotheo publicè statuam in foro po-
 suerunt.] Statuam hanc inter eas nume-
 rat Pausanias, quæ in Arce Minervæ po-
 sitæ sunt.

¹⁸ Veterem Patris renovavit memoriam.]
 In aliis legitur memoria, quasi dicas;
 recens filii statua, veterem patris statuam
 memoriâ renovavit, quod parum mihi
 probandum videtur.

¹⁹ Descierat Hellespontus.] Id est, ora
 Hellespontica ab Atheniensium partibus
 defecerat.

²⁰ Philippus jam tunc valens.] Alexan-
 dri magni pater.

²¹ Cui oppositus Chares cum esset.] Hunc
 Athenienium Ducem segnem, tardum,
 delictisque affluentem scribit Athenæus,
 lib. 12. cap. 15. & Theopompus lib. 45.
 Plutarchus verò in Phocione sic de eo cen-
 set; Charem itaque populus non tam suo
 merito quam Oratorum ambitione & stu-
 diis partium, huic expeditioni præficiunt.

²² Fit Menestheus Prætor.] Menestheus
 Iphicratis filius, de quo jam supra in Iphi-
 crate.

filii Iphicratis, gener Timothei, & ut ad bellum proficiscantur, decernitur. Huic in consilium dantur duo, usu & sapientiâ præstantes, quorum consilio uteretur, ²³ pater & focer: quod in his tanta erat autoritas, ut magna spes esset, per eos amissa posse recuperari. Hi quum Samum profecti essent, & eodem Chares eorum adventu cognito, cum suis copiis proficiscerentur, ne quid absente se gestum videretur: accidit quum in insulam appropinquarent, ut magna tempestas oriretur: quam evitare duo veteres imperatores utile arbitrati, ^b suam classem suppresserunt. At ille temerariâ usus ratione, non cessit majorum natu autoritati, & ut in sua navi esset fortuna, quod contenderat, pervenit, eodemque ut sequerentur, ad Timotheum & Iphicratem nuncium misit. Hinc male re gesta, compluribus annis navibus, eodem, unde erat profectus, se recepit, literasque Athenas publicè misit, ^c sibi proclive fuisse Samum capere, nisi à Timotheo & Iphicrate desertus esset. Ob eam rem ^d in crimen vocabantur. Populus acer, suspicax, mobilis, adversarius, invidus etiam potentiae domum revocat: accusantur proditoris. ²⁴ Hoc judicio damnatur Timotheus, lisque ejus aestimatur centum talentis. Ille odio ingratae civitatis coactus, ²⁵ Chalcidem se contulit. Hujus post mortem, quum populum judicii sui poeniteret, multæ novem partes detraxit, & decem talenta Cononem filium ejus ad muri quandam partem reficiendam jussit dare. In quo fortunæ varietas est animadversa. Nam quos avus Conon muros ex hostium præda patriæ restituerat, eisdem nepos cum summa ignominia familiæ, ex sua re familiari reficere coactus est. Timothei autem moderatæ sapientisq; vitæ quum plerique possumus proferre testimonia; uno erimus contenti, quod ex eo facile conjici poterit quàm charus suis fuerit. Quum Athenis adolescentulus causam diceret, non solum amici privatisque hospites ad eum defendendum convenerunt, sed etiam in eis ²⁶ Jason tyrannus, qui illo tempore fuit omnium potentissimus. Hic quum in patria sine satellitibus, se tutum non arbitraretur, Athenas sine ullo præsidio

INTERPRETATIO.

b Naves suas continuerunt.

c A se facile Samum capi potuisse.

d Ut rei accusabantur.

NOTÆ.

²³ Pater & focer.] Id est, Iphicrates, & Timotheus.

²⁴ hic judicio damnatur Timotheus.] Quia etsi una cum illo Iphicrates accusatus fuisset, tamen absolvitur, ut sup. in Iphicrate.

²⁵ Chalcidem se contulit.] Urbem Eubœæ ad Euripum; unde Virg. 6. Æneid.

Chalcidicæque levis tandem super addit arce.

²⁶ Jason Tyrannus.] Non clarus ille Argonautarum Dux, sed, ut quidam volunt, Thessalorum tyrannus, cujus meminerunt Xenoph. Diodorus, Plutarchus, & alii complures.

venit, tantique hospitem fecit, ut mallet se capitis periculum adire, quam Timotheo de fama dimicanti deesse. Hunc adversus tamen, Timotheus postea populi jussu bellum gessit. ²⁷ *patria enim sanctiora jura quam hospitii esse duxit.* Hæc extrema fuit ætas imperatorum Atheniensium, Iphicratis, Chabriz, Timothei; neque post illorum obitum quisquam dux in illa urbe fuit dignus memoriâ. Venio nunc ad fortissimum Virum, maximisque consilii omnium barbarorum, exceptis duobus Carthaginiensibus Hamilcare & Hannibale.

NOTÆ

²⁷ *Patria enim sanctiora jura, quam hospitii esse duxit.* Quod ei veluti probrum aliquod objicit Æschines Orator. *mel. ὀνειδισμός.*

XIV.

D A T A M E S.

¹⁰ **D**E quo hoc plura referemus, quod & obscuriora sunt ejus gesta pleraque, & ea quæ prosperè ei cesserunt, non magnitudine copiarum, sed consilii ² quo tantum non omnes superabat, acciderunt. Quorum nisi ratio explicata fuerit, res apparere non poterunt. ³ Datames patre Camissare, natione Care, matre Scythissâ natus, primum militum numero fuit apud Artaxerxem eorum, qui regiam tuebantur. Pater ejus Camissares, quod & manu fortis, & bello strenuus, & regi multis locis fidelis erat repertus, ⁴ habuit provinciam partem Ciliciæ ⁵ juxta Cappadociam, quam incolunt Leuco-

NOTÆ.

¹ *De quo hoc plura referemus.* Sic omnes ferè editiones incipiunt præter Lambinianam, quæ ab his verbis incipit: *Venio nunc ad fortissimum virum, &c.* quæ verba membranz veteres Timotheo adscribunt.

² *Quo tantum non omnes superabat.* Alias, quo tamen omnes superabat.

³ *Datames patre Camissare, natione Care, matre Scythissâ.* Id est, cujus pater Camissares ex Caria natus erat, mater ex Scythia. Porro Caria, nunc vulgò

Lango, Regio minoris Asiz, inter Lyciam, & Ioniam. Vide Plin. l. 3. c. 27.

⁴ *Habuit provinciam partem Ciliciæ.* Quidam legunt, *habuit provinciam Ciliciæ*, quod minus probo, quia Leucosyrus non omnem Ciliciam incolebant, sed partem tantum cui præpositus est. Cilicia autem, nunc vulgò Caramania, regio est minoris Asiz Tauro monti subjecta.

⁵ *Juxta Cappadociam, quam incolunt Leucosyrus.* Cappadocia est regio Pontica, quam Euphrates à majore Armeniâ dirigit.

fyri. Datames militare munus fungens primùm, qualis esset aperuit bello, quod rex ⁶adversus Cadusios gessit. Namque hîc multis millibus interfectis, magni fuit ejus opera. Quo factum est, ut, quum in eo bello cecidisset Camissares, paterna ei traderetur provincia. Pari se virtute postea præbuit ⁷quum Autophradates jussu regis bello persequeretur eos qui defecerant. Namque ejus operâ hostes, quum castra jam intrassent, profligati sunt, exercitusque reliquus conservatus regis est. Quâ ex re majoribus rebus præesse cœpit. Erat eo tempore ⁸Tyus, Dynastes Paphlagoniæ, antiquo genere natus, à Pylæmene illo, quem Homerus Troïco bello ¹⁰à Patroclo interfectum ait. Is regi dicto audiens non erat: quam ob causam bello eum persequi constituit, etque rei præfecit Datamen, propinquum Paphlagonis: namque ex fratre & sorore erant nati. Quam ob causam Datames omnia primùm experiri voluit, ut sine armis propinquum ad officium reduceret. Ad quem quum ¹⁵venisset sine præsidio, quod ab amico nullas vereretur insidias, penè interiit. Nam Thyus eum clàm interficere voluit. Erat mater cum Datame, amita Paphlagonis: ea quid ageretur rescit, filiumque monuit, ille fugâ periculum evitavit, bellumque indixit Thyo. ¹⁰In quo quum ab Ariobarzane, præfecto Lydiæ & Ioniæ, totiusque Phrygiæ, desertus esset, nihilò segniùs perseveravit, vivumque Thyum cepit cum uxore & liberis. Cujus facti ¹²perius fama ad regem, quàm ipse perveniret, dedit operam. Itaque omnibus insciis, eò ubi erat rex, venit, posterorè die Thyum, hominem maximi corporis terribilique facie, quod & niger & capillo longo ²⁵barbâque erat promissâ ¹⁴optimâ veste contexit, quàm satrapæ regii gerere consueverant. ¹²Ornavit etiam torque, atque armillis aureis, cæterorèque regio-cultu. Ipse agresti, duplicique amiculo cir-

N O T A.

vidit. Leucosyri verò eam Cappadociæ partem incoluerunt, quæ circa ostia Thermodontis. Plin. l. 6.

⁶ *Adversus Cadusios.* Sunt Mediæ populi ad Caspium mare. Vide Strab. l. 11.

⁷ *Quum Autophradates.* Lydiæ Satrapes, de quo Diodorus lib. 15.

⁸ *Thyus Dynastes Paphlagonia.* Hunc Paphlagoniæ Regem vocat Athenæus ex Theopompo lib. 4. Paphlagonia minoris Asiæ Regio ad Septentrionale litus versa.

⁹ *Apateroclo interfectum ait.* Ex ipso Homero, non à Patroclo Achilles amico, sed à Menelao Lacedæmoniorum Rege interemptum esse Pylæmenem cognoscimus.

mus. Iliad. lib. 5.

¹⁰ *In quo quum ab Ariobarzane.* De quo vide Diodorum, lib. 15.

¹¹ *Optimâ veste contexit.* Nimirum purpurâ, auroque distinctâ, qua provincialium rectores ornari solebant; unde Satrapæ, seu Dynastes illi purpurati dicebantur.

¹² *Ornavit etiam torque, atque armillis.* Torquis erat inter insignia regiæ apud Persas, ut & armillæ aureæ, quas Græci *σφαίρες* vocant; fuerunt autem circuli rotundi ex argento, vel auro, quibus summum brachium ornatus causâ cingebatur. Liv. lib. 1. de Sabinis.

- cundatus, hirtâque tunicâ, ¹³ gerens in capite galeam venatoriam, dextrâ manu clavam, ^a sinistrâ copulam, vinctum ante se Thyum agebat, ut si feram bestiam captam duceret. Quem quum omnes prospicerent, propter novitatem ornatus, ignotâque formam, ob eâque rem magnus esset concursus, fuit nemo non qui agnosceret Thyum, regique nunciaret. Primò non accreditit. Itaque Pharnabazum misit exploratum: à quo ut rem gestam comperit, statim admitti iussit, magnopere delectatus cum facto, tum ornatu: in primis quòd non vilis rex in potestatem inopinanti venerat. Ita-
 10 que magnificè Datamen donatum ad exercitum misit, ¹⁴ qui tum contrahebatur, duce Pharnabazo & Tithrauste ad bellum Ægyptium, ^b parique eum atque illos imperio esse iussit. Postea verò quàm Pharnabazum rex revocavit, illi summa imperii tradita est. Hic quum maximo studio compararet exercitum, Ægyptumque
 15 proficisci pararet: subito à rege literæ sunt ei missæ, ut Alpiam aggrederetur: ¹⁵ qui Cataoniam tenebat, quæ gens jacet supra Ciliciam, confinis Cappadociæ. Namque Aspis saltuosam regionem castellisque munitam incolens; non solum imperio regis non parebat, sed etiam finitimas regiones vexabat, & quæ regi portarentur, abripi-
 20 ebat. Datames, etli longè aberat ab his regionibus, ¹⁶ & à majore re abstrahebatur: tamen regis voluntati morem gerendum putavit. Itaque cum paucis, sed viris fortibus, navem conscendit, existimans, id quod accidit, faciliùs se imprudentem & imparatum parvâ manu oppressurum, quàm paratum, quamvis magno exercitu.
 25 Hac delatus, in Ciliciam egressus, inde dies noctesque iter faciens, Taurum transiit, eoque, quò studuerat, venit. Querit quibus locis sit Aspis, cognoscit haud longè abesse: profectumque eum venatum. Quem dum speculatur; adventus ejus causa cognoscitur. ¹⁷ Pisidias cum iis quos secum habebat, ad resistendum Aspis comparat. Id

INTERPRETATIO.

a *Levâ vinculum.*

i *b* *Eumque illis imperio adqueavit.*

NOTÆ.

¹³ *Gerens isse in capite galeam venatoriam.*] Galeæ venatoriz fiebant ex ferarum cæsarum exuviis, atque adeò hirsutis pellibus obductæ erant. Vegetius lib. 11. cap. 17.

¹⁴ *Qui tum contrahebatur.*] Verisimile est exercitum hunc contractum fuisse potius in Syriâ, quàm alibi; quia ut legitur postea, procul erat à Cataoniâ quò iturus Datames navem conscendit, & quia exercitus ille parabatur circa urbem Acen quæ Pheniciæ civitas est, quamque Sce-

phan. Ptolemaïm esse dicit, & Strabo L. 16.

¹⁵ *Qui Cataoniam tenebat.*] Cappadociæ pars est, teste Plin. L. 6. c. 3. quæ Comagenam attingit.

¹⁶ *Et à majore re abstrahebatur.*] Scilicet, à bello Ægyptio.

¹⁷ *Pisidias cum iis quos secum habebat.*] Pisidiæ populos, qui antea Solymi dicebantur, teste Plin. lib. 20. Pisidia autem Asiæ regio est, Lycæoniæ, Iauriæ, & Pamphiliæ finitima; de his populis Claudianus lib. 2. in Eutrop.

Datames ubi audivit, arma capit, suos sequi jubet: ipse equo concitato ad hostem vehitur: quem procul Aspis conspiciens ad se ferentem, pertimescit, atque à conatu resistendi deterritus, sese dedit. Hunc Datames vincitum ad regem ducendum ¹⁸ tradit Mithridati. Hæc dum geruntur, Artaxerxes reminiscens ¹⁹ à quanto bello ad quam parvam rem principem ducum misisset, ²⁰ seipsum reprehendit, & nuncium ²¹ ad exercitum Acen misit, quod nondum Datamen profectum putabat, qui ei diceret, ne ab exercitu discederet. Hic priusquam perveniret, quod erat profectus, in itinere convenit; qui Aspidem ducebant. Qua celeritate quum magnam benevolentiam regis ²² Datames consequutus esset, non minorem invidiam aulicorum excepit, quod illum unum pluris, quam se omnes fieri videbant. Quo facto, cuncti ad eum opprimendum consenserunt. Hæc Pandates, gazæ custos regis, amicus Datami, perscripta ei mittit, in quibus docet, *eum magno fore periculo, si quid illo imperante in Ægypto ²³ adversi accidisset. Namque eam esse consuetudinem regum, ut casus adversi hominibus tribuant, secundos fortuna sua.* ²⁴ Quo facili fieri, ut impellantur ad eorum perniciem quorum ductu res malè gestæ nuncientur. Illum hæc majore fore discrimine, ²⁵ quod quibus rex maxime obediat, eos habeat inimicissimos. Talibus ille literis ²⁶ congnitis, quum jam ad exercitum Acæum venisset, quod non ignorabat ea verè scripta, desciscere à rege constituit. Neque tamen quicquam fecit, quod fide sua esset indignum. Nam Mandrocleum Magnetem exercitui præfecit: ipse cum suis in Cappadociam discedit, conjunctamque huic Paphlagoniam occupat, celans qua voluntate ²⁷ esset in regem: ²⁸ clàm cum Ariobarzane facit amicitiam, manum comparat, urbes munitas suis tuendas tradit. Sed hæc propter hyemale tempus minùs prosperè succedebant. ²⁹ Audit Pisidas quasdam copias adversus se parare: filium eò Arsidæum cum exercitu mittit. Cedit in prælio adolescens: proficiscitur eò pater non ita cum ma- ³⁰

I N T E R P R E T A T I O.

c *A quanta belli expeditione præcipuum Ducem abstraxisset, ad rem tam levem suscipiendam.*

d *Consilium mutavit.*

e *Quia quos Rex præsertim audiat.*

N O T A.

¹⁸ *Tradit Mithridati.*] A quo postea perfidè intersectus est, ut postea videbitur; isque Ariobarzani filius fuit.

¹⁹ *Ad exercitum Acen misit.*] Ace Phœnicis civitas, quæ & postea Ptolemæis dicta est, ut mox diximus ex Stephano & Strabone, hæc in sacris literis Accho vocatur. Joseph. lib. 11. belli Judaici, c. 17.

²⁰ *Quo facili fieri.*] Supple solet.

²¹ *Clàm cum Ariobarzane facit amicitiam.*] De eo supra, eumque jam pridem à rege descisse diximus.

²² *Audit Pisidas.*] Contrà Diodorus non Pisidas, sed Persas adversus Datamen Duce Artabazo venisse narrat lib. 15.

gna manu, celans quantum vulnus accepisset, quod prius ad hostem pervenire cupiebat, quam de malè re gestà fama ad suos perveniret, ne cognitâ filii morte, animi debilitarentur militum. Quod contenderat, pervenit, hisque locis castra ponit, ut neque circumveniri multitudo adversariorum posset, neque impediri quod minus ipse ad dimicandum manum haberet expeditam. Erat cum eo Mithrobarzanes focer ejus, præfectus equitum. Is desperatis generi rebus ²¹ ad hostes transfugit. Id Datames ut audivit, ²² sensit, si in turbam exisset, ab homine tam necessario se relictum futurum ut cæteri consilium sequerentur: ²³ in vulgus edit, suo jussu Mithrobarzanem profectum pro perfuga, quod facilius receptus, interficeret hostes. Quare relinqui eum non par esse, sed omnes confestim sequi: quod si animo strenuo fecissent, futurum ut adversarii non possent resistere, quum & intra vallum & foris caderentur. Hac re ²⁴ probatâ, exercitum educit; Mithrobarzanem persequitur, ²⁵ qui dum ad hostes pervenerat, Datames signa inferri jubet. Pisidæ, novâ re commoti, in opinionem adducuntur, ²⁶ perfugas malâ fide, compositoque fecisse, ut receptu essent majori calamitati: primum eos adoriantur. Illi, quum quid ageretur, aut quare fieret, ignorarent: coacti sunt cum eis pugnare ad quos transierant, ab hisque stare quos reliquerant. Quibus cum neutri parcerent, celeriter sunt concissi. Reliquos Pisidas resistentes Datames invadit, primo impetu pellit, fugientes persequitur, multos interficit, castra hostium capit. Tali consilio uno tempore & proditores perculit, & hostes prostravit, & quod ad suam perniciem fuerat cogitatum, id ad salutem convertit. Quo neque acutius ullius imperatoris cogitatum, neque celerius factum usquam legimus. Ab hoc tamen viro ²⁷ Syllas maximus natu filius detrahit, adque regem transiit, & de defectione pa-

INTERPRETATIO.

²¹ Intellexit, si per vulgatum esset.
²² Publicè enunciat.

²³ Trans fugas proditorum, & ex industria venisse, quod admissi majorem ipsi perniciem afferrent.

NOTÆ.

²² Ad hostes transfugit.] Idem prorsus fensit Diodorus ibidem.

²³ In vulgus edit, suo jussu &c.] paulo aliter illud Datames stratagemâ exposuit Frontinus lib. 11. c. 7. Datames, inquit, dux Persarum adversus Antiochum in Cappadociâ, cum partem equitum suorum transfugere compertisset, ceteros omnes venire secum jussit, assensuque transfugas, laudavit, quod eum acriter præcessissent, hortatusque est eos,

ut fortiter hostem adorirentur. Pudor transfugas attulit penitentiam, & consilium suum, quia non putabant deprehensum, mutaverunt.

²⁴ Qui dum ad hostes pervenerat.] Quidam legunt, qui vix dum ad hostes pervenerat.

²⁵ Syllas maximus natu filius.] Quidam Schylnas; sed Sisylas prætero, quia ad Persicâ nomina propius accedit.

tris detulit. Quo nuncio Artaxerxes commotus. quod intelligebat sibi cum viro forti ac strenuo negotium esse, qui quum cogitasset, facere auderet, & prius cogitare quàm conari consueisset: Autophradatem in Cappadociam mittit. Hic ne intrare posset saltum²⁷ in quo Ciliciæ portæ sunt sitæ, Datames præoccupare studuit: sed tam subito copias contrahere non potuit. A qua re depulsus; cum ea manu quam contraxerat, locum delegit talcm, ut neque circumiretur ab hostibus, neque præteriret adversarius, quin incipitibus locis premeretur: & si dimicare eò vellet, non multum obesse multitudo hostium suæ paucitati posset. Hæc etsi Autophradates videbat, tamen statuit congrædi, quàm cum tantis copiis refugere, aut tam diu uno loco sedere. Habebat barbarorum equitum viginti, peditum centum millia, ²⁸ quos illi Cardacas appellant, ²⁹ ejusdemque generis tria funditorum. Præterea ³⁰ Cappadocum octo, ³¹ Armeniorum decem, ³² Paphlagonum quinque, ³³ Phrygum decem, ³⁴ Lydorum quinque, ³⁵ Alpendiorum & ³⁶ Pisidarum circiter tria, ³⁷ Cilicum duo, ³⁸ Capitanorum totidem, ex Græcia conductorum tria millia: levis armaturæ maximum numerum. Has adversus copias, spes omnis consistebat

INTERPRETATIO.

27 *Quominus à fronte & à tergo urgeretur.*

NOTÆ.

27 *In quo Cilicia porta sunt sita.*] Cilicia undique ferè perpetuè montium catenâ cingitur, nec adiri potest nisi per tres angustias, quarum prima adeo arcta est, ut instar portarum sit. Non procul est ab Ilio per Amanum montem, unde Amanicæ portæ dicuntur. 3 Circa Sinum Ilicum. Plin. lib. 5. cap. 27. & alii omnes Geographi. Vide & Curtium lib. 3. c. 4.

28 *Quos illi Cardacas appellant.*] apud Persas sic dicebantur qui ex rapto vivebant, nam Carda apud eos bellicosum & violentum significabat. Strabo lib. 15. Polybius tamen, & Arrianus illos Afæ min. populos esse scribunt.

29 *Ejusdem generis funditorum.*] Supple millia.

30 *Cappadocum octo.*] Cappadociæ Afæ min. regio, quam in duas Satrapias à Persis divisam fuisse tradit Strabo; vide & Plin. lib. 6. cap. 2 & 3.

31 *Armeniorum decem.*] Armenia Afæ pariter min. regio nobilissima inter Taurum & Caucaum sita quæ in majorem

& minorem dividitur, vide Plin. lib. 1. Strabo lib. 2. & Ptolemæi 4. Tabulam Asiæ.

32 *Paphlagonum quinque.*] Horum regio in minore Asiâ, olim etiam Palæstina dicta, de qua jam supra.

33 *Phrygum decem.*] Phrygia duplex, major & minor, major inter Galatiam & Lydiam sita est. Minor verò inter Bithyniam, Cariam, Lycaoniam, & Hellepontum, unde etiam Hellepontica dicitur apud Strabonem.

34 *Lydorum quinque.*] Lydia minoris Asiæ regio Cræto rege, & Pactolo aurifero amne notissima.

35 *Alpendiorum.*] Ii Pamphiliz populi, ab Alpendo ejus Provinciæ oppido ad fluvium Eurymedonta sito. Vide Steph. & Pompon. lib. 1.

36 *Pisidarum.*] De his supra.

37 *Cilicum.*] De Cilicia quoque paulo supra dictum est.

38 *Capitanorum.*] Quidam Caspiano, legunt, sed hoc improbat Ortelius.

- Datami in se locique natura, namque huius partem non habebat vigesimam militum: Quibus fretus confixit, adversariorumque multa millia concidit, quum de ipsius exercitu non amplius hominum mille cecidissent. Quam ob causam postero die tropæum posuit, quo loco
 5 pridie pugnatum. Hic quum castra movisset, inferior copii, superior omnibus præliis discedebat, quod nunquam manum conferret, nisi adversarios locorum angustis clausisset: quod perito regionum callidæque cogitanti sæpè accidebat. Autophradates quum bellum duci majore regis calamitate, quàm adversariorum videret,
 10 pacem atque amicitiam hortatus est, ut cum rege in gratiam rediret. Quam ille etsi non fidam fore putabat, tamen conditionem accepit, seque ad Artaxerxem legatos missurum dixit. Sic bellum quod rex adversus Datamen susceperat, sedatum: Autophradates in Phrygiam se recipit. At rex, quod implacabile odium in Datamen suscep-
 15 erat, postquam bello eum opprimi non posse animadvertit, insidiis interficere studuit, quas ille plerâque vitavit; sicut quum nuntiatum esset, quosdam sibi insidiari, qui in amicorum erant numero: ³⁹ de quibus quod inimici detulerant, neque credendum, neque negligendum putavit: experiri voluit verum fallunne sibi esset relatum.
 20 Itaque eò profectus est, in quo itinere futuras insidias illi dixerant. Sed elegit corpore & statura simillimum sui, eique vestitum suum dedit, atque eò loci ire, quod ipse consueverat, iussit. Ipse autem ⁴⁰ ornatus vestitu militari, inter corporis custodes iter facere cœpit. At insidiatores, postquam in eum locum agmen pervenit, decem-
 25 ordine atque vestitu, in eum faciunt impetum, qui suppositus erat. Prædixerat autem his Datames, cum quibus iter faciebat, ut parati essent facere quod ipsum vidissent. Ipse ut concurrentes insidiatores animadvertit, tela in eos coniecit. Hoc idem quum universi fecissent, prius quàm pervenirent ad eum, quem aggredi volebant, confixi ceciderunt. Hic tamen callidus vir extremo tem-
 30 pore captus est, Mithridatis Ariobarzanis filii dolo. Namque is pollicitus est regi, se eum interfectorum, si Rex promitteret, ut quodcunque vellet, liceret impunè facere, ⁴¹ fidemque de ea re more Persarum dextrâ dedisset. Hanc ut accepit, simulat se suscepisse cum rege
 35 inimicitiam, copias parat, & absens amicitiam cum Datame facit:

NOTÆ.

³⁹ De quibus quod inimici detulerant.] Non sui, sed amicorum suorum inimici: alioquin quomodo eorum verba non esse negligenda putasset?

⁴⁰ Ornatus vestitu militari.] Hic locus variè legitur, sed lectionum diversitatem ex Schæto require.

⁴¹ Fidemque more Persarum dextrâ de-

disset.] Mos enim erat apud Persas, ut quemcumque Rex in fidem reciperet, ipsi dextram daret, ut supra in Themistocle, illudque omni sacramento sanctius ducebatur, atque observabatur. Sic Author scholiorum in Aristophanis Nub. Item docet Diodorus lib. 14.

regis provinciam vexat, castella expugnat, magnas prædas capit: quarum partem suis dispertit, partim ad Datamen mittit. Pari modo complura castella ei tradit. Hæc diu faciendo, persuasit homini¹ se infinitum adversus regem suscepisse bellum, quum nihilo magis, ne quam suspicionem illi præberet insidiarum, neque colloquium ejus petivit, neque in conspectum venire studuit.⁴² Sic absens amicitiam gerebat, ut non beneficiis mutuis, sed odio communi, quod erga regem susceperant,⁴³ contineri viderentur. Id quum satis se confirmasse arbitratus est, certiore facit Datamen, tempus esse majores exercitus parari, & bellum cum rege suscipi: de qua re, si ei videretur, quò vellet in colloquium veniret. Probata re, colloquendi tempus sumitur, locûsque quò conveniretur. Huc Mithridates cum uno cui maximam habebat fidem, antè aliquot dies venit, compluribûsque locis separatim gladios obruit, eaque loca diligenter notat. Ipso autem colloquendi die utrique locum, qui explorarent atque ipsos scrutarentur mittunt:⁴⁴ deinde ipsi sunt congressi. Hic quum aliquandiu in colloquio fuissent, & m̄ diversi discessissent, jamque procul Datames abesset, Mithridates, priusquam ad suos perveniret,⁴⁵ ne quam suspicionem pareret, in eundem locum revertitur, atque ibi,⁴⁶ ubi telum erat impositum, resedit, ut si à lassitudine cuperet acquiescere, Datamenque revocavit, simulans se quiddam in colloquio esse oblitum: interim telum, quod latebat,⁴⁷ protulit nudatûmque vaginâ, veste textit, ac Datami venienti ait, digredientem se animadvertisse locum quendam, qui erat in conspectu, ad castra ponenda esse idoneum.⁴⁸ Quem quum digito monstraret, & ille conspiceret, adversum ferro transfixit: & prius quàm quisquam posset succurrere, interfecit. Ita ille vir qui multos consilio, neminem perfidiâ ceperat, simulatâ captus est amicitia.

INTERPRETATIO.

1 Irreconciliabili in Regem scimpli- 1 m Et hinc inde se recepissent, coisse bello.

NOTA.

42 Sic absens amicitiam gerebat. Id est, sic absens absenti amicitiz officia præstabat.

43 Contineri viderentur. Id est, archisimè coherere viderentur.

44 Deinde ipsi sunt congressi. Id est, Deinde in mutuum colloquium venerunt.

45 Ne quam suspicionem pareret. Id

est, exhiberet, gigneret.

46 Ubi telum erat positum. Hic telum pro quocunque armorum offensivorum genere accipitur.

47 Protulit. Id est, ex terra eduxit.

48 Quem quum digito monstraret. Adi Polyænum qui id fusè narrat lib. 7, sed paulò aliter.

X V.

EPAMINONDAS

POLYMNI FILIUS.

THEBANUS.

E hoc priusquam scribamus, ^a hæc præcipienda videntur lectoribus, ne alienos mores ad suos referant, neve ea, quæ ipsis leviora sunt, pari modo apud ceteros fuisse arbitrentur. Scimus enim musicen nostris moribus

^b abesse à principis persona: ^c saltare etiam in vitiis poni. Quæ omnia apud Græcos & grata & laude digna ducuntur. Quum autem exprimere imaginem consuetudinis atque vitæ velimus Epaminondæ, nihil videmur debere prætermittere, quod pertineat ad eam declarandam. Quare dicemus primum de genere ejus: deinde quibus disciplinis, & à quibus sit eruditus, tum de moribus ingenique facultatibus, & si qua alia digna memoriâ erunt; postremo de rebus gestis, quæ à plurimis omnium anteponentur virtutibus. Natus igitur ^d patre, quo diximus, honesto genere: pauper jam à

INTERPRETATIO.

^a Ne ex patris moribus extraneos metuantur.

^b Principem non decere.

NOTÆ

¹ POLYMNI FILIUS.] Alii legunt Polymnidis, ut Ælianus lib. 11. c. 9. Var. hist. Unde coniciendum est Nepotem Latinâ terminatione formasse Græcum; quemadmodum supra scripsit *Necelus*, pro *Neceler*; item *Periclus* pro *Pericles*.

² Hæc præcipienda videntur lectoribus.] Hæc eadem jam in præfatione legimus, unde fit ut Magius id memorizæ viro Nepoti vertat; sed in eo excusari potest, quod absoluto ac perfecto jam operi præfatio supervenerit; ut fieri solet.

³ Da are etiam in vitiis poni.] Inde coram apud Romanos saltationem fuisse pluribus in locis innuit Cicero pro Muræna, pro Plancio; & alibi. Quod tamen

de omni saltationum genere minimè intelligendum est. Nam Quintilianus nega inhonestam fuisse Pyrrhice saltationem quam armati peragebant, & hoc laboriosum erat saltationis genus, quia eju opera jactus, ictusque declinabant, ut docet Plato lib. 7. de legibus, & Plin lib. 7. c. 57.

⁴ Patre boni generis.] Hæc verba generis ejus mediocritatem innuere videntur; quotiescumque enim Latini alicujus parentes obscuros dicere nolunt, eos quidam sermonis gratiâ, honestos vocant; unde Ælianus lib. 12. scribit Polymium Epaminondæ patrem fuisse obscurum & humilem.

majoribus

majoribus relictus. ³ Eruditus autem sic, ut nemo Thebantis magis. ⁴ nam & citharizare & cantare ad chordarum sonum doctus est? à Dionysio, qui non minore fuit in musicis gloriâ, ⁵ quàm Damon aut Lamprus, quorum pervulgata sunt nomina; ⁶ Carmina cantare tibiis, ¹⁰ ab Olympiodoro; ¹¹ saltare, à Calliphronē. At ¹² philosophiæ præceptorem habuit Lysim Tarentinum Pythagoræum; cui quidem sic fuit deditus, ut adolescens tristem & severum senem omnibus æqualibus suis in familiaritate anteposuerit, neque prius eum à se dimiserit, quàm doctrinis tantò antecessit condiscipulos, ut faciliè intelligi posset, pari modo superaturum omnes in cæteris artibus. ¹⁰ Atque hæc ad nostram consuetudinem sunt levia, & potius contemnenda: at in Græcia utique olim magnæ laudi erant. Postquam ephēbus factus est, ¹¹ & palæstræ dare operam cœpit: ¹⁴ non tam magnitudinis virium servivit, quàm velocitati: illam enim ad athletatum usum; hanc, ad belli existimabat utilitatem pertinere. Itaque exercebatur plurimùm ¹⁴ currendo & luctando ad eum finem, quoad stans

INTERPRETATIO.

c Postquam pubertatem attigit, & gymnici artibus exercitiorisus est.

d Non tam corroborandis viribus, quàm celeritati applicuit.

NOTÆ.

³ Eruditus autem sic.] Vide Cicer. 3. de Orat. & Offic. 1. Plutarchum in Pelopida, Diogenem Laërtium in Pythagora. Adi etiam Just. lib. 6. c. 8.

⁶ Nam & Citharizare.] Pro Citharam tangere; verbum obsoletum.

⁷ à Dionysio.] Hic Lysisthes Thebanus fuit valde peritus. Plutarchus libro qui inscribitur de Musica.

⁸ Quam Damon & Lamprus.] Damonis meminerunt Plato dialogo de rep. & Athenæus lib. 14. cap. 11. Huncque Lydiam harmoniam remissam excogitasse testatur Plutarchus lib. supra citato; solebatque ebrios ac petulantes homines harmoniâ suâ ad modestiam reducere. Lamprus ab eodem Plutarcho ibidem inter eos qui rectè movendis instrumentis Lyricis excelluerunt, annumeratur; quamvis à Platone imperitus dicatur Musicus in Menexeno; quâ in re non consensit Athenæus lib. 1. c. 16. & lib. 11. c. 2.

⁹ Carmina cantare tibiis.] Veteri suo libro abesse, carmina testatur P. Daniel.

¹⁰ Ab Olympiodoro.] Viro in sua arte versatissimo, præter quem tamen, & ab Orthagora Epaminondam doctum fuisse

testatur Athenæus lib. 4. c. ultimo.

¹¹ Saltare, à Calliphronē.] Id nomen alibi mihi occurrisse non memini.

¹² Philosophiæ præceptorem habuit Lysim.] Laërtius in vitâ Pythagoræ Lysidem vocat. Porro Lysim ille Epaminondam & Philippum simul Amyntæ filium Philosophiam Pythagoricam docuit, quæ quidem ex Democriti philosophia prodierit; fuitque Epaminondas simul summus Philosophus, & Imperator. Justin. lib. 6. cap. 8.

¹³ Et Palæstra dare operam cœpit.] Hoc erat in more positum apud Græcos, ut juvenis omnis maxime gymnici artibus exercebatur, & in eo præsertim incumberet: in Palæstra autem variis decertabant exercitiis; quorum præcipua refert Virg. lib. 3. Enéid.

Quique prædam cursu valet, & qui viribus audax.

Aut jaculo incadis melior, levisusque sagittis.

¹⁴ Currendo & luctando ad eum finem, quo adfati completi possent aique contendere.] Hic locus obscurus, & variè à variis legiur: Quidam legunt currendo, omiſſa voce, luctando, ad eum finem,

- complecti posset, atque contendere. In armis plurimum studii consumebat. Ad hanc corporis firmitatem plura etiam animi bona accerserat. Erat enim modestus, prudens, gravis, temporibus sapienter utens, peritus belli, fortis manu, animo maximo; adeo veritatis diligens,¹⁵ ut ne joco quidem mentiretur. Item continens, clemens, patiensque admirandum in modum; non solum populi sed etiam amicorum ferens injurias, in primisque¹⁶ commissa celans: *quod interitum non minus prodest, quam diseretè dicere.* Studiosus audiendi; ex hoc enim facillimè dilecti arbitrabatur. Itaque¹⁷ quum in circulum venisset in quo aut de republicâ disputaretur, aut de philosophiâ sermo haberetur, nunquàm inde prius discessit, quàm ad finem sermo esset deductus.¹⁸ Paupertatem adeo facillè perpeffus est, ut de republicâ nihil præter gloriam ceperit. * Amicorum in se tuendo caruit facultatibus; fide ad alios sublevandos sæpe sic usus est, ut posset judicari
- 15 omnia ei cum amicis fuisse communia. Nam quum aut civium suorum aliquis ab hostibus fuisset captus, aut virgo amici nubilus propter paupertatem collocari non posset; amicorum consilium habebat, & quantum quisque daret, pro facultatibus imperabat: eamque summam quum faceret, priusquam acciperet pecuniam,¹⁹ adducebat
- 20 eum, qui quærebat, ad eos qui conferebant, eique ut ipsi numerarent, faciebat: ut ille ad quem ea res perveniebat, sciret quantum

INTERPRETATIO.

e Necessarium opibus minimè usus est, quibus se tueretur.

NOTÆ.

quod stans complecti posset atque contendere. Sic legendum olim Freinshemius existimavit, nimirum: *Ad eum stans quod adsians complecti posset atque contendere.* Adsians, inquit, esset coram factus, igitur non modo currere discebat, sed etiam nihil aliud quàm cum in periculum perduxisset, deinde deseruisset. Sed etiam luctari, quod adsians, & prope hostem positus cum complecti, atque cum eo contendere posset. Quod mihi non improbandum videtur; nam revera is sensus Nepotis esse debet, ut scilicet Epaminondas eatenus curreret, & luctaretur, quatenus adsians complecti posset adversarium atque cum illo contendere.

15 *Ut ne joco quidem mentiretur.* Simile quidpiam de Ptolemæo, Arrianus, de Juliano, Mamertinus: de Attico idem Nepos in vita ejus. Ideo autem tanto eum odio mendacium habuisse credibile est; quod & natura & Philosophiæ præcepta

illud ipsi instillassent. Super ea re vide *Ælian.* lib. 3. hist. anim. c. 23.

16 *Commisissa celans.* Quod in Epaminondâ non adeo mirandum puto: quoniam enim Pythagoricâ philosophiâ probe imbutus fuisset, quæ religiosissimè silentium, ac fidem præcipiebat, id facillè de ipso crediderim.

17 *Quum in circulum venisset.* Circulus, vulgò dicitur cætus cœventium ac consabulantium, qui veluti circulum faciunt & coronam. Vide Ovid. lib. 13. Metam.

Considere Duces, & vulgi stante coronâ. 18 *Paupertatem adeo facillè perpeffus est.* Vide *Ælianum.* Var. hist. lib. 11. cap. 9. Justin. lib. 6. c. 8. Et *Julium Front.* lib. 4. c. 3. qui refert Epaminondam, in supellectile sua, præter ahenum, & veru unum non habuisse; quod quidem admirande ejus abstinentiæ est exemplum.

19 *Adducebat eum, qui quærebat.* Id est, Procum, seu Virginis sponsum.

enique deberet. Tentata autem ejus est abſtinentia ²⁰ à Diomedonte Cyziceno. Namque is, rogatu Artaxerxis, Epaminondam pecuniâ corrupendum ſuſceperat. Hic magno cum pondere auri Thebas venit, & Micythum adoleſcentulum quinque talentis ad ſuam perduxit voluntatem, quem tum Epaminondas plurimum diligebat. Micythus Epaminondam convenit, & cauſam adventus Diomedontis oſtendit. At ille Diomedonte coram, *Nihil, inquit, opus pecuniâ eſt. Nam ſi ea rex vult, qua Thebanis ſunt utilia, gratis facere ſum paratus: ſin autem contraria, non habet auri acque argenti ſatis, namque orbis ſerrarum divitias accipere nolo pro patriæ charitate. Te, qui me inco-* 10
gnitum cenſaſti, tu quo ſimilem exiſtiſtaſti, non miror: tibi ignoſco. Sed egredere propere, ne alios corrumpas, quum me non potueris. Tu Micythe, argentum huic redde, aut, niſi id conſeſſim facis, ego te tradam magiſtratui. Hunc Diomedon quum rogaret, ut tutò exire, ſuâque quæ attuliſſet, liceret eſſerre: *Iſtud, inquit, faciam; neque tuâ* 15
cauſâ, ſed meâ: ne ſi tibi ſit pecunia adempta, aliquis dicat ad me areptum perveniſſe, quod delatum accipere voluiſſem. A quo quum quæſiſſet, quò ſe duci vellet, & ille Athenas diceret; prælidium dedit, ut eò tutò perveniret. Neque verò id ſatis habuit, ſed etiam ut in- 20
violatus in navem aſcenderet, per Chabriam Athenienſem, (de quo ſuprà mentionem fecimus) effecit. Abſtinentiæ erit hoc ſatis teſtimonium. Plurima quidem proferre poſſemus, ſed modus adhibendus eſt, quoniam uno hoc volumine vitam excellentium virorum complurium concludere conſtituimus, quorum ſeparatim ²¹ multis 25
millibus verſuum complures ſcriptores ante nos explicarunt. Fuit & diſertus, ut nemo Thebanus ei par eſſet eloquentiâ: neque minùs concinnus in brevitate reſpondendi, quàm in perpetua oratione ornatus. ²² Habuit obrectatorem Meneclidem quendam, indidem The- 30
bis, adverſarium in adminiſtranda republica, ſatis exercitatum in dicendo, ut Thebanum ſcilicet. Namque illi genti plus ineſt virium, quàm ingenii. Is, quòd in re militari florere Epaminondam videbat, hontari ſolebat Thebanos, ut pacem bello antecerrent, ne illius im-

INTERPRATATIO.

¶ Major enim eſt in mi amor patria, quàm ut vellem cum cum terrarum orbis divitiis commutare.

NOTÆ.

²⁰ *A Diomede Cyziceno.]* Ex Cyzico Euthynæ urbe. Tentatus etiam fuit à Jaſone Theſſalorum Tyranno, qui ad eum ſummâ paupertate laborantem quinquaginta auri talenta attulerat. Vide *Ælianum* lib. 11. cap. 9.

²¹ *Alutis millibus verſuum.]* Hic ver-

ſus ſunt Linæ; ex quarum numero libros metiri olim ſolebant, & in ultimâ Cera adſcribebant.

²² *Habuit obrectatorem Meneclidem.]* De eo Plutarchus in Pelopida, huncque ait fuiſſe *Ἰωννὸς μὲν λέγεται, ἀνέλασαν δὲ καὶ αὐτὸν τρεῖς αἰεῖ.*

peratoris opera desideraretur. Huic ille, Fallis, inquit, verbo cives tuos, quoddam hos à bello avocas. Orit enim nomine servitutem concilias, nam *paritur pax bello*. Itaque qui cā diutinā volunt frui, bello exercitati esse debent. ⁸ Quare si principes Græciæ esse vultis, castris ⁹ est vobis utendum, non palæstrā. Idem ille Meneclides quum huic obijceret quoddam liberos non haberet, ²³ neque uxorem duxisset: maximeque insolentiam, quoddam tibi Agamemnonis, belli gloriam videretur consequutus: at ille, *Define*, inquit, *Meneclide de uxore mihi exprobrare*, ^h nam nullius in ista re minus uti consilio volo, (habebat ¹⁰ enim Meneclides suspicionem adulterii) *Quod autem me Agamemnonem amulari putas, fallis*, ²⁴ namque illo cum universa Græciā vix decem annis unam cepit urbem, ego contra ea ²⁵ ex una urbe nostra, dieque uno totam Græciā, Lacedæmonis fugatis, liberavi. Idem quum in conventum venisset Arcadum, petens, ut societatem cum Thebanis & Argivis facerent, ²⁶ contraque Callistratus Atheniensium legatus, qui eloquentiā omnes eo præstabat tempore, postularet, ut potius amicitiam sequerentur Atticorum, & in oratione sua ²⁷ multa invectus esset in Thebanos & Argivos, in eisque hoc posuisset, *Animadvertere debere Arcadas*, ²⁸ quales utraque civitas cives procreasset, ²⁰ *ex quibus de cæteris possent judicare*. Argivos enim fuisse ²⁹ Orestem

INTERPRETATIO.

⁸ *Quamobrem si Græciā principatum postulaſſis, bellis laboribus, non Palæſtrici ludis vobis aſſueſcendum eſt.*

^h *Nam tu iſ omnium es cuius ſenſen-*

tiam hoc in negotio minus probaſ.

ⁱ *Meneclides namque ſuſpicionē adul-*
terii notabatur.

NOTÆ.

²³ *Neque uxorem duxiſſet.*] Contra cenſet Polyænus lib. 11. Stratagem. ubi indicat Epaminondam uxorem habuiſſe; & genuiſſe filium nomine Steſibrotum, quem juſſu interfici, quod in bello adverſus Lacedæmonios, ſe abſente, ſuoque injuſſu prælium commiſiſſet. Plutarch. *mei* *ὁ βέλτερος*.

²⁴ *Namque ille cum univerſa Græciā.*] Id notum eſt tum ex Homero, cum ex aliis omnibus antiquis ſcriptoribus. Agamemnonem cum omnibus Græciæ viribus & Principibus per Decennium ad Trojam pugnaſſe; quod Calchas vates fore prædixerat ex paſſerum numero quos ſerpens diglutiſſerat, ut Homerus reſert *Iliad.* 2. Quos verſus Latine vertit Cic. lib. 11. de Divinatione.

²⁵ *Ex una urbe noſtra, dieque uno.*] Depugnā Leuſtica hic loquitur, in qua

intra unum diem ſoli Thebani, duce Epaminonda, omnes Lacedæmoniorum vires fregerunt.

²⁶ *Contraque Calliſtratus.*] Cujus orationem reſert Xenoph. lib. 6. c. 4. de reb. Græciæ, quam habuit apud Lacedæmonios. Fuit item Calliſtratus nomen ſtatuarii. Plin. lib. 24. c. 8.

²⁷ *Multa invectus eſſet in Thebanos.*] Eodem uiciorum loquendi modo, infra, ut nonnulla inveherentur in Timoleonta: quod alibi rariuſ invenies.

²⁸ *Quales utraque civitas cives procreaſſet.*] Hæc reſeruntur ad Oreſtem, & Clytemneſtram ejus matrem; ad Oedipum, Laium, & Jocam.

²⁹ *Oreſtem, & Alcmaonem.*] Oreſtes Agamemnonis & Clytemneſte filius, qui cruentam patris mortem uluruſ, matrem interfecit; propter quod parricidium

& Alcmaeonem, matricidas: ¹⁰ Thebis Oedipum natum; qui quum patrem suum interfecisset, ex matre liberos procreasset.} Hic in respondendo Epaminondas, ¹¹ quum de cæteris perorasset, postquam ad illa duo opprobria pervenit, admitari se dixit stultitiam rhetoris Attici, qui non animadverteret, innocentes illos natos, domi scelere admissi quum ¹² patriâ essent pulsi, receptos esse ab Atheniensibus. ¹³ Sed maximè ejus eloquentia eluxit Spartæ ante pugnam Leuclricam; quod quum omnium sociorum convenissent legati, coram frequentissimo legationum conventu sic Lacedæmoniorum tyrannidem coarguit, ut non minùs illà oratione opes eorum concusserit, ¹⁴ quàm Leuclricâ pugnâ. ¹⁵ Tum enim perfecit, quod post apparuit, ut auxilio sociorum Lacedæmonii privarentur. Fuisse patientem, suorumque injurias ferentem civium, ¹⁶ quod se patriæ irasci nefas esse duceret, hæc sunt testimonia. Quum cum propter invidiam cives præficere exercitui noluisent, duxque esset electus belli imperitus, ¹⁷ m. cujus errore ed esset deducta ¹⁸ illa multitudo militum, ut omnes de salute pertimescerent, quod locorum angustiis clausi, ab hostibus obsidebantur: desiderari cœpta est Epaminondæ diligentia, erat enim ibi privatus numero militum. A quo quum peterent opem, nullam adhibuit memoriam contumeliaz; & exercitum oblidione liberatum, domum reduxit incolumem. ¹⁹ Neque v. rō hoc semel fecit, sed sæpius. Maximè autem fuit illustre,

INTERPRETATIO.

¹⁰ Cum ad cætera capita respondisset.
¹¹ de præsertim Lacedæmonii legatus suam
 facundiam exhibuit.

m. Cujus imperitiâ in eas angustias adductum esset numerosum illud agmen.

NOTÆ.

furiis agitatus est, quibus non ante purgari potuit, quam ad Aram Dianæ Tauricæ perpetratum scelus expiaverit. Alcmaeon vero Amphiarai & Eriphyles filius, qui pariter matrem interfecit, quod illa moniti aucto corrupta, Amphiarai maritum suum, qui in bello Thebano hiatu tetræ absorptus est, prodidisset Polynici.

³⁰ Thebis Oedippum natum, &c.] Pater ejus Laius, quem nescius occidit, mater vero jocalsta Creontis Thebanorum Regis filia, quam soluto Sphynxis enigmate uxorem pariter nescius duxit, ex qua Etheoclem, & Polynicem suscepit, qui de Regno dissepicientes moribus se vulnerebus confoderunt. Hæc sunt ipsiusmet verba apud Senecam.

— cecidi patrem

Sed matrem amavi, probè loqui hy-

menam pudes.

³¹ Quam Leuclricâ pugnâ.] De illâ Diodorus lib. 15. Xenoph. 6. de reb. gr. Plutarchus in Pelopida. Pausanias in Bæoticis; in ea autem Cleombrotus Lacedæmoniorum Rex cecidit, multaque prodigia & ostenta cladem illam antecesserunt. Cicero. Xenoph. Diodorus. Porro Leuclra vicus est Bæotiz juxta Thespias urbem liberam, Heliconi proximam.

³² Quod patriâ irasci nefas duceret.] Vide apud Val. Max. lib. 3. c. 7. patientiz ejus exemplum, cujus hæc sunt verba: Siquidem Epaminondas cum ei cives irati sternendum in oppido viarum contumelia causâ curam mandarent (erat enim illud ministerium apud eos sordidum) sine ulla cunctatione id recepit.

- quum in Peloponnesum exercitum duxisset adversus Lacedæmonios, haberétque collegas duos, ³³ quorum alter erat Pelopidas, vir fortis ac strenuus. Hic cum criminibus adversariorum, omnes in invidiam venissent, ³⁴ ob eamque rem imperium his esset abrogatum, atque in eorum locum alii prætores successissent: Epaminondas populi scitum non paruit; idémque ut facerent, persuasit collegis, & bellum quod susceperat, gessit. Namque animadvertebat, ubi id fecisset, totum exercitum propter prætorum imprudentiam inscitiamque belli periturum. ³⁵ Lex erat Thebis, quæ morte mulctabat, si quis imperium diutius retinuisset, quàm lege præfinitum foret. Hanc Epaminondas quum reipublicæ conservandæ causâ latam videret, ad perniciem civitatis conferre noluit; & quatuor mensibus diutius, quàm populus iusserat, gessit imperium. Postquàm domum reditum est, ³⁶ collegæ ejus hoc crimine accusabantur. Quibus ille permisit, omnem ut causam in se transferrent, suæque operâ factum contenderent, ut legi non obedirent. Quâ defensione illis periculo liberatis, nemo Epaminondam responsurum putabat, quòd quid diceret, non haberet. At ille in iudicium venit; nihil eorum negavit quæ adversarii crimini dabant, omniaque quæ collegæ dixerant, confessus est: neque recusavit quòd minus legis pœnam subiret: sed unum ab iis petivit, ³⁷ ut in periculo suo conscriberent, EPAMINONDAS A THEBANIS MORTE MULCTATUS EST, QUOD EOS COEGIT APUD LEUCTRA SUPERARE LACEDÆMONIOS, QUOS ANTE SE IMPERATOREM NEMO BOEOTIORUM ³⁸ AUSUS FUIT ASPICERE IN ACIE: QUODQUE UNO PRÆLIO NON

INTERPRETATIO.

n *Ut omnem in se culpam rejicerent.*

NOTÆ.

³³ *Quorum alter erat Pelopidas.*] Vide Plutarchum in Pelopidâ, & ipsum Nepotem postea.

³⁴ *Ob eamque rem imperium his esset abrogatum.*] Non abrogatum, sed elapsus tempus imperii lege præfinitum scribit Plutarchus in Pelopida. Ambo enim, inquit, (de Epaminonda & Pelopida loquitur) cum rediissent, capitis accessit sunt, quoniam non deposito magistratu primo futuro mense quo lex jubebat, quatuor item totos menses, præter legem eo functi essent; quibus & in Messeniâ, Arcadiâ, & Laconicâ commorati sunt.

³⁵ *Lex erat Thebis.*] Hujus legis meminit Alexander ab Alexandro lib. 4. c. 6. genialium dierum.

³⁶ *Collegæ ejus.*] Reliquos duces huic legi paruisse testatur Plutarchus in Pello-

pida, præter Epaminondam, ipsumque Pelopidam.

³⁷ *Ut in periculo suo conscriberent.*] Hic locus variè legitur: Lambinus conjicit legendum esse, in *Cipso suo*; Memmius, in *scapulo*; Magius, *braviculo*; Longolius, *perysilio*; Aldus, *sepulchro*; alii alio modo. Plutarchus, & Ælianus *cidu* vocant, quod idem est ac Cippus, vel, Titulus sepulchri; adeo ut hic sit sensus. *Ut in periculo suo conscribant.* Id est, ut in sepulchri Titulo enarrent.

³⁸ *Ausus fuit aspicere in acie.*] Hoc est, oculis relictis, & irretitis; quasi ante Epaminondam solo aspectu Lacedæmonii Boeotios debellarent: quod & de Romanis testatur Cæsar lib. 1. de bello Gallico, his verbis; *sapenumero cum iis congressos, ne cultum quidem, atque aciem*

SOLVM THEBAS AD INTERITUM RETRAHIT, SED ETIAM UNIVERSAM GRÆCIAM IN LIBERTATEM VINDICAVIT: EOQUE RES UTRORUM. QUE PERDUXIT, UT THEBANI SPARTAM OPPUGNARENT, LACEDÆMONII SATIS HABERENT SI SALVI ESSE POSSENT: NEQUE PRIUS BELLARE DESTITIT, ³⁹ QUAM, MESSENA CONSTITUTA, URBSM FORUM OBSIDIONE CLAUSIT. Hæc quum dixisset, risus omnium cum hilaritate coortus est, neque quisquam iudex ausus est ferre suffragium. Sic à iudicio capitis maximà discessit glorià. Hic extremo tempore imperator ⁴⁰ apud Mantineam, quum acie instructà audaciùs instaret hostibus, cognitus à Lacedæmoniis, quòd in ejus unius perniciæ patriæ sitam putabant salutem, universi in unum impetum fecerunt: neque prius abscollerunt, quàm magnà cæde factà multisque occisis, fortissimè ipsum Epaminondam pugnantem, ⁴¹ sparo eminùs percussum, concidere viderunt. Hujus casu aliquantiùm retardati sunt Bœotii, neque tamen prius pugnà excesserunt, quàm repugnantes ¹⁵ profligarunt. At Epaminondas, quum animadverteret mortiferum se vulnus accepisse, simulque si ferrum, quod ex hastili in corpore remanserat, extraxisset, animam statim amissurum: ⁴² usque eò retinuit, quoad renunciatum est vicisse Bœotios. Id postquam audivit, *Satis, vixi, invictus enim morior.* Tum ferro extracto, confestim exanimatus ²⁰ est. ⁴³ Hic uxorem nunquam duxit: in quo quum reprehenderetur à Pelopida, qui filium habebat infamem: malèque eum in eo patriæ consulere diceret, quòd liberos non relinqueret: *Vide, inquit, ne tu pejus consulas, qui talem ex te natum relicturus sis.* Neque verò stirps mihi potest deesse, namque ex me natam relinquo pugnam Leuàricam, ²⁵ qua non modò mihi superstes, sed etiam immortalis sit, necesse est. Quo tempore, duce Pelopidà, exules Thebas occupaverunt, & prælidium Lacedæmoniorum ⁴⁴ ex arce expulerunt; Epaminondas, quamdiu facta est cædes civium, domi se retinuit, quòd neque malos defendere volebat, neque impugnare, ne manus suorum sanguine cruentaret. Namque omnem civilem victoriam funestam putabat. Idemque postquam apud Cadmeam pugnari cum Lacedæmoniis cœpit, in primis stetit. Hujus de virtutibus vitæque satis erit dictum,

NOTÆ.

oculorum ferre potuisse. Flor. lib. 4. c. 18. Mancinum assiduis cadibus ita subegerunt, ut ne oculos quidem, aut vocem Numantini viri quisquam sustineret.

³⁹ Quam Messena constituta.] Messena civitas Peloponnesi ad mare propè Panisum amnem, unde sinus Messeniacus.

⁴⁰ Apud Mantineam.] Urbem Arcadiæ, de quâ lege Diodor. 15. & Xenoph. 7. de rebus gr.

⁴¹ Sparo eminùs percussum.] Sparus; inquit Servius, telum est rusticum, in modum pedis recurvum, quo frequenter Græci utebantur.

⁴² Usque eò retinuit quoad renunciatum est vicisse Bœotios.] Vide Just. lib. 6. c. 8.

⁴³ Hic uxorem nunquam duxit.] De hoc suprà diximus.

⁴⁴ Ex arce expulerunt.] Scilicet, Cadmeam Thebarum arce.

si hoc unum adjunxero, quod nemo eat inficias: Thebas & ante Epaminondam natum, ⁴⁵ & post ejusdem interitum, perpetuò alieno paruisse imperio: contra ea quandiu ille præfuerit reipublicæ, caput fuisse totius Græciæ, ex quo intelligi potest, ⁴⁶ unum hominem pluris quàm civitatem fuisse.

INTERPRETATIO.

⁴⁵ Plus unum hominem, quàm urbem valuisse.

NOTÆ.

⁴⁵ Et post ejus interitum.] Hac de re lege Xenoph. lib. ultimo de reb. gr.

⁴⁶ Unum hominem pluris quàm civitatem fuisse.] Consule Polybium lib. 6. de Thebanorum Rep. loquentem.

~ ~ ~ ~ ~

XVI.

PELOPIDAS:
THEBANUS.

¹ AGIS historicis quàm vulgo notus. Cujus de virtutibus dubito quemadmodum exponam: quòd vereor, ² si res explicare incipiam, non vitam ejus enarrare, sed historiam videar scribere: si tantummodò summas attigero, ne rudibus literarum Græcarum minùs lucidè appareat, quantus fuerit ille vir. Neque utrique rei occurrā, quantum potero: & medebor cùm satietati tum ignorantie lectorum. ³ Phæbidas Lacedæmonius quum exercitum ⁴ Olynthum duceret, itèrque per Thebas faceret, ⁵ arcem oppidi, quæ Cadmea nomina-

INTERPRETATIO.

¹ Si facta extendere aggrediar.

NOTÆ.

¹ Magis històris quàm vulgo notus.] Aliqui legunt, *historiis*; sed res eodem recidit. Ita ut sensus sit, Pelopidæ nomen minus in ore populorum versari, quàm in scriptorum monumentis.

² Phæbidas Lacedæmonius.] De quo vide Diodorum lib. 15. & Xenoph. lib. 5. de reb. gr.

³ Olynthum duceret.] Urbs est inter Athon montem, & Pallenam urbem, ut tradit Suidas; hanc Thracie urbem maximam vocant Xenophon, & Libanius.

⁴ Arcem oppidi, quæ Cadmea nominatur.] Ideò Cadmea; quia Cadmus Agenoris regis Phœnicum filius edificaverat.

tur,

tur, occupavit, ⁵ impulsu perpaucorum Thebanorum, qui ⁶ adversaria factioni quò faciliùs resisterent, Laconum rebus studebant. Idque suo privato, ⁷ non publico, fecit consilio, quo facto, cum Lacedæmonii ab exercitu removerunt, ⁸ pecuniâque multârunt: neque eò magis arcem Thebanis reddiderunt, ⁹ quod susceptis inimici-
⁵ tiis, satius ducebant eos obsideri, quàm liberari. Nam post Peloponnesum bellum, Athenâsque devictas, cum Thebanis sibi rem esse existimabant, & eos esse solos, qui adversus resistere auderent. Hac mente ¹⁰ amicis suis summas potestates dederant, ¹¹ alterius factionis principes partim interfecerant, alios in exilium ejecerant: ¹⁰ in quibus Pelopidas hic, de quo scribere exorsus sumus, pulsus, patria carebat. Hi omnes ferè Athenas se contulerant, non quò sequerentur otium, ^b sed ut quemque ex proximo locum fors obtulisset, eo patriam recuperare niterentur. Itaque quum tempus est visum rei gerendæ, communiter cum his, qui Thebis idem sentiebant, ¹² diem ¹⁵ delegerunt ad inimicos opprimendos, civitatêque liberandam, cum, quo maximi Magistratus simul consueverant epulari. *Magna sape res non ita magnis copiis sunt gesta: sed proscûd nunquam ab*

INTERPRETATIO.

^b Verum ut quancumque statim occasionem fortuna dedisset, eâ domos suas recuperaturi intererint.

NOTÆ.

⁵ *Impulsu perpaucorum.*] Hos fuisse Archiam, Leontidem, & Philippum testatur Plutarchus, quos vocat ἐπίγονοι καὶ οὐκ ὄντες, καὶ μετὰ τοὺς σφενοβίδας.

⁶ *Adversaria factioni.*] In qua erant Ismenias, Pelopidas, Pherenicus, Androclides, & Epaminondas, quamquam hic propter Philosophiam & paupertatem nimis timebatur.

⁷ *Non publico fecit consilio.*] Diodorus tamen lib. xv. author est Ephoros clam mandasse ut Cadmeam occuparent.

⁸ *Pecuniâ multârunt.*] Vecem myriadibus drachmorum, ut refert Plutarchus.

⁹ *Quod suscepit inimicitii satius ducebant eos obsideri quàm liberari.*] Hoc est, quòd quum jam propter istud facinus inter se commore essent inimicitie satius ducebant Thebanos obsideri, quàm liberari.

¹⁰ *Amicis suis.*] Id est, viris suæ potestatis fautoribus, de quibus mox.

¹¹ *Alterius factionis Principes.*] Nimirum Ismeniam, Androclidem, Pelopidam, ut supra, ex quibus Ismeniam capitis accusatum damnarunt, Androclidem dolo interficiendum curavit Leontidas. Sic Plutarchus, & Xenoph. lib. 5. de reb. gr. c. 8.

¹² *Diem delegerunt ad inimicos opprimendos, civitatêque liberandam, cum, quo maximi Magistratus simul consueverant epulari.*] Locus iste minus implicatus mihi videretur, si hoc ordine legeretur. *Ad inimicos opprimendos, civitatêque liberandam diem cum delegerunt quo maximi Magistratus simul epulari consueverant.*] Rem hanc fusè narrat Xenoph. lib. 5. de reb. gr. c. 14. aitque eum diem fuisse quo Veneris celebrabatur festum, quoque Magistratus suum Imperium deponere solebant. Vide ibidem reliquam hujus rei narrationem. Plutarchus idem refert, sed aliis circumstantiis.

- Am tenui iniriota opes sunt profigata.* ¹³ Nam duodecim adolefcentuli coierunt ex his, qui exilio erant mulctati, quum omnino non essent amplius centum, qui tamē se offerrent periculo, quā paucitate percussa est Lacedæmoniorum potentia. Hi enim non magis
 5 adversariorum factioni, quā Spartanis eo tempore bellum intulerunt, qui principes erant totius Græciæ: ¹⁴ quorum imperiosa majestas, neque ita multo post Leuctricā pugnā ab hoc initio percussa, cecidit. Illi igitur duodecim, quorum erat dux Pelopidas, ¹⁵ quum Athenis interdum exissent, ut vesperscente cælo Thebas possent per-
 10 venire; cum canibus venaticis exierunt, retia ferentes, vestitu agresti, quo minore suspitione facerent iter. Qui quum tempore ipso, quo studuerant, pervenissent, ¹⁶ domum Charonis devenerunt, à quo & tempus & dies erat datus. Hoc loco libet interponere, cūsi se junctum à re proposita est, ¹⁷ nimia fiducia quanta calamitati soleat
 15 esse. Nam Magistratum Thebanorum statim ad aures pervenit, exules in urbem devenisse. Id ¹⁸ illi, vino epulisque dediti, usque eō despexerunt, ut nequærare quidem de tanta re laborarint. Accessit etiam, quod magis aperiret eorum demerentiam. Allata est enim epistola Athenis ¹⁹ ab Archia hierophante Archiæ, qui tum maximum
 20 Magistratum Thebis obtinebat, in qua omnia de professione exulum

INTERPRETATIO.

c Quum de die Athenis profecti essent, ut recurrente nocte Thebas ingredi valerent,

NOTÆ.

¹³ Nam duodecim Adolefcentuli.] De eorum numero cum Nepote consensit Plutarchus; at sex tantum Exules fuisse cum Melone uno ex Thebanis exulibus, qui sepelitus erat, refert Xenoph. lib. 5. c. 14. de reb. gr.

¹⁴ Quorum imperiosa majestas.] Hæc dicuntur ad ostentationem exilii Spartanorum Imperii super omnem Græciam; scribit enim Plutarchus in Pelopida, ante Leuctricam pugnam tantas Lacedæmoniorum vires fuisse, & tam firmis vinculis eorum imperium fuisse adstrictum, ut vulgo omnes existimarent, solvere illud, aut frangere neminem uaquam valiturum.

¹⁵ Domum Charonis.] In quibusdam editionibus legitur, *Coronis*; sed nihil mutuo, quia sic legitur apud Xenoph. lib. 5. cap. 14. Jam sæpe citato; quem pariter unum ex Conjuratis, sed minime à tyrannis suspectum ait: *δουρυν, ἑτοιμα* & *ἐξέστην*.

¹⁶ Nimia fiducia quanta calamitati soleat esse.] Cui simillimum est illud Vellei Paterc. lib. 11. cap. 118. *Neminem celerius opprimi, quā qui nihil timet, & frequentissimum initium esse calamitatis securitatem.*

¹⁷ Illi vino epulisque dediti.] Simile exemplum refert Livius lib. 22. de Syraculis captis inter vini epularumque copiam. Sunt & præterea innumera ejusdem rei exempla.

¹⁸ Ab Archia hierophante Archiæ.] Variè hic locus legitur, quibus tamen Lectionibus prætermisiss, referam illud solum quod mihi arridet magis. Certum est enim Plutarchum scripsisse, *ἄρχις Ἀρχίας* & *ἄρχις Ἀρχίας*. Ergo ille Atenienfis qui scripsit, nomen habuit Archias, qui Hierophantes, id est, *ἱεροφάντης*, seu factorum cultodæ præfectus erat; & ille cui scribebatur Archia etiam nuncupabatur; & summam Thebis potestatem tenebat. Vid. Xenoph. loco citato.

perscripta erant. Quæ quum jam accubanti in convivio esset data : sicut erat signata, in pulvinum subjiciens. ¹⁹ In crastinum, inquit, differo res severas. At illi omnes, quum jam nox processisset, vinolenti, ab exulibus, ²⁰ duce Pelopida, sunt interfecti. Quibus rebus confectis, vulgo ad arma libertatémque vocato, non solum qui in urbe erant; sed etiam undique ex agris concurrerunt: ²¹ præsidium Lacedæmoniorum ex arce pepulerunt: patriam obsidione liberaverunt: Autores Cadmeæ occupandæ partim occiderunt, partim in exilium ejecerunt. Hoc tam turbido tempore (sicut suprâ diximus) Epaminondas, quoad cum civibus dimicatum est, domi quietus fuit. ¹⁰ Itaque hæc liberandarum Thebarum propria laus est Pelopidæ: ceteræ ferè omnes communes cum Epaminonda. Namque in Leuëtica pugna, Imperatore Epaminonda, ²² hic fuit dux delectæ manus, quæ primis phalangem prostravit Laconum. Omnibus præterea periculis adfuit: sicut Spartam æquum oppugnâvit, alterum tenuit cornu: ^d quò- ¹⁵ que Messena celerius restitueretur, ²³ legatus in Persas est profectus. Denique ²⁴ hæc fuit altera persona Thebis, sed tamén secunda, e ita ut proxima esset Epaminondæ. Conflictatus autem est cum adversa fortuna. Nam & initio (sicut ostendimus) exul patriâ caruit: &, quum Thessaliam in potestatem Thebanorum cuperet redigere, ²⁵ le- ²⁰ gationisque jure satis rectum se arbitraretur; ²⁶ quod apud omnes gentes san-

INTERPRETATIO.

d Et ut promptius Messena instauraretur.

e Adeo ut secundum ab Epaminonda locum teneret.

NOTÆ.

¹⁹ In crastinum, inquit, differo res severas. Schottus mavult serias; quod ferè eodem recidit.

²⁰ Duce Pelopidâ sunt interfecti. Vide Xenophontem loco citato, qui hanc historiam fusè describit, sed alias adhibet circumstantias. Eandem etiam refert Plutarchus.

²¹ Præsidium Lacedæmoniorum ex Arce pepulerunt. Cadmeâ, quam quum occupasset, ut suprâ dictum est, Lacedæmonis, Duce Phœbidâ, semper retinuerant valido præsidio.

²² Hic fuit Dux delectæ manus. Scilicet, Cohors trecentorum militum sibi mutuo amore amicitiz junctorum, qui unâ vincere, aut unâ perire semper parati erant; hæc etiam sacra cohors dicebatur, cujus Author Gorgias fuit. Polyzenus lib. 11.

²³ Legatus in Persas est profectus. Ne

scilicet legati à Lacedæmonis prius missi de societate cum Persis ineunda, impedirent ne Messena diruta atque everfa instauraretur, atque incolis frequentaretur.

²⁴ Hæc fuit altera persona Thebis. Hæc translatio à scena sumpta est.

²⁵ Legationisque jure satis rectum se arbitraretur. Nihil de hac legatione Plutarchus. Diodorus verò lib. 15. scribit Pelopidam & Ismeniam cum Alexandro Phœratarum tyranno occurrissent, remerè & sine ulla ratione ab eo comprehensos esse, & in carcerem conjectos.

²⁶ Quod apud omnes gentes sanctum esse consuesset. Quanta ubique gentium legatorum nomini habeatur veneratio, suis notum est: Unde Statius lib. 11.

Sanctum populis per sacula nomen legatum.

Et Cic. Verr. 3. Legatorum juri devotus, humanoque vallatum præsidio.

etum esse confuesset: à Tyranno ²⁷ Alexandro Pheræo, simul cum Ismenia comprehensus, in vincula coniectus est. Hunc Epaminondas recuperavit, ²⁸ bello persequens Alexandrum. Post id factum nunquam is animo placari potuit in eum, à quo erat violatus. Itaque persuasit
 5 Thebanis, ut subsidio Thessaliæ proficiscerentur, tyrantique ejus expellerent. Cujus belli quum ei summa esset data, eoque cum exercitu profectus esset, ²⁹ non dubitavit, simul ac conspexit hestem, consilgere. In quo prælio Alexandrum ut animadvertit, incensus irâ, equum in eum concitavit, procûlque digressus à suis, coniectu telorum confossus cecidit. ³⁰ Atque hoc secunda victoria accidit: nam jam inclinatæ erant tyrannorum copiæ. Quo factò omnes Thessaliæ civitates interfectum Pelopidam ³⁰ coronis aureis & statuis æneis, liberisque ejus multo agro donaverunt.

I N T E R P R E T A T I O:

Et itaque inclinante in Thessalos belli fortuna evenit.

N O T A.

²⁷ *Alexandro Pheræo.*] Pheræ, oppidum Thessaliæ: unde Pheræus.

²⁸ *Bello persequens tyrannum.*] Hunc exitum bellum illud habuit, ut tyrannus impetratis triginta dierum induciis Pelopidam liberaret. Plutarchus in Pelopida.

²⁹ *Non dubita. it. simul ac conspexit hostem, consilgere.*] Licet Alexander habe-

ret militum amplius viginti millia. Diodorus.

³⁰ *Coronis aureis.*] Quæ etiam mortuis imponi solebant, ut scribit Cic. in oratione pro Flacco. Sic honoris ergo auream Coronam Castricio mortuo imponendam Pergamenes decrevisse,

XVII.

AGESILAUS

LACEDÆMONIUS.

CUM à cæteris scriptoribus, tum eximiè ¹ à Xenophonte Socratico collaudatus est. ² Eo enim usus est familiarissimè. Hic primùm de regno cum ³ Leotychide, fratris filio, habuit contentionem. Mos est enim à majoribus Lacedæmoniis traditus, ut duos haberent semper reges, nomine magis quàm imperio, ex duabus familiis ⁴ Proclis & Eurysthenis, qui principes ex progenie Herculis, Spartæ reges fuerunt. ⁵ Harum ex altera, in alterius familiæ locum ⁶ fieri non licebat. Itaque uterque suum retinebat ordinem. Primùm ratio habebatur, qui maximus natu esset ex liberis ejus, qui regnans decessisset. Sin is virilem sexum non reliquisset, tum deligebatur, qui proximus esset propinquitate. Moriuus erat Agis rex, frater Agesilai; ⁷ filium reliquerat Leotychidem, quem ille vivens non agnorat; eundem, moriens, suum esse dixerat. Is de honore regni cum Agesilao suo patrùo contendit: neque id, quod petivit, consequutus est. Nam ⁸ Lyfandro suffragante, homine, ut ostendimus suprà, factioso, & his tempo-

INTERPRETATIO.

1. Fas non erat quemquam ex altera familia, alterius familia vices occupare.

NOTÆ.

¹ *A Xenophonte Socratico.*] Socratis audire: una enim cum Platone Socratem audivit, cujus meminit Gellius lib. 14. c. 3. & Cicero lib. 5. epist. 12. ad Luceium; & lib. 2. de Oratore; fuerunt & alii ejusdem nominis variegregii, de quibus vide Suidam.

² *Eo enim usus est familiarissimè.*] Dubium est uter altero familiariter usus sit, mihi verò id potius ad Agesilaum, quam ad Xenoph. refertur videtur.

³ *Cum Leotychide.*] Idem ipsi nomen assignitur à Xenoph. in Agesilao.

⁴ *Proclis, & Eurysthenis.*] Hi ambo

erant ex Heraclidarum familiâ, quorum Successionis Catalogum ab Hercule enumerat Pausanias. De his etiam quædam à Cicero lib. 11. de divinatione scribuntur.

⁵ *Fieri non licebat.*] Qui enim ex Proclidarum familia erat, non poterat Rex fieri in locum ejus, qui ex Eurysthenidarum familia esset; & vice versa.

⁶ *Filium reliquerat Leotychidem.*] De quo mox diximus.

⁷ *Lyfandro suffragante.*] Lyfander ille de quo jam suprà, Agesilaum puerum amaverat, teste Plutarcho in Lyfandro & Agesilao.

- ribus potente Agefilaus antelatus est. Hic, simul atque imperii potius est, persuasit Lacedæmoniis, ut exercitum emitterent in Asiam, bellumque Regi facerent docens, satius esse in Asia, quàm in Europâ dimicare. Namque fama exierat, Artaxerxem comparare classem, pedestresque exercitus, quos in Græciam mitteret. Datâ potestate, tantâ celeritate usus est, ut prius in Asiam cum copiis pervenerit, quàm regii satrapæ eum scirent profectum. Quo factum est, ut omnes imparatos imprudentesque offenderet. ^a Id ut cognovit Tissaphernes, qui summum imperium tum inter præfectos habebat regios; ^b inducias à Lacone petivit, simulans se dare operam, ^c ut Lacedæmoniis cum rege conveniret: re autem vera ad copias comparandas, easque impetravit trimestres. Juravit autem uterque, se sine dolo inducias conservaturum. In qua pactione, summâ fide mansit Agefilaus. Contra ea, Tissaphernes nihil aliud quàm bellum commisit paravit. Id etsi sentiebat Laco, tamen iurandum servabat, multumque in eo consequi se dicebat, quod Tissaphernes perjurio suo & homines suis rebus abalienaret, & deos sibi iratos redderet. ^c Se autem servatâ religione confirmare exercitum, quum animadverteret ^d deorum numen facere secum, hominesque sibi conciliari amiciores, quod iu studere consueissent, quos conservare fidem viderent. Postquàm induciarum præterit dies, barbarus non dubitans, quod ipsius crant plurima domicilia in Caria, & ea regio his temporibus multo putabatur locupletissima, cò potissimum hostes impetum facturos, omnes suas copias cò contraxerat. At Agefilaus in Phrygiam se convertit, eamque prius depopulatus est, quàm Tissaphernes usquam se moveret. Magna præda militibus locupletatis. ^e Ephesum hyematum exercitum reduxit, atque ibi officinis armorum instituit, ma-

INTERPRETATIO.

^b Ut Lacedæmonios cum Rege conciliaret.

^c Se verò non violato Sacramento suos milites corroborare.

^d Deos sibi esse adiutores.

NOTÆ.

^a Id ut cognovit Tissaphernes.] Ille Cymum minorem apud Artaxerxem fratrem eliminando, causa fuit ejus belli quod postea inter fratres exarsit: occisus est tandem ejusdem Artaxerxis jussu, quod adversus Agefilaum rem proditorie gerere videretur. Vide Xenoph. de rebus Græciæ lib. 3. c. 11.

^b Inducias à Lacone petivit.] Id est, ab Agefilao; de iisdem induciis proditorie à Tissapherne factis loquitur Xenoph. lib. 3. c. 8.

^c Plurima domicilia in Caria.] Dio-

dorus refert lib. 14. in ejusmodi domiciliis seu castellis, hortos fuisse amoenissimos, omnibusque rebus ad voluptatem & delicias comparatis instructos.

^d Ephesum hyematum exercitum reduxit.] Quia extra sacrificanti parum læta fuerant, & victime sine fibris etiam extiterant, ideo longius non progressus est. Sic refert Diodorus lib. 14. Adde quod id etiam factum est, quia ipsi equitatus deficiebat, cujus defectu barbaris impar esse videbatur. Xenoph. lib. 3. de reb. gr.

gnâ industriâ bellum apparavit: & quò studiosiùs armarentur, insigniùsque ornarentur, ¹² præmia proposuit, quibus donarentur, quorum egregia in ea re fuisset industria. Fecit idem in exercitatio-
num generibus, ut qui cæteris præstitissent; eos magnis afficeret muneribus. His igitur rebus effecit, ¹³ ut & ornatissimum & exerci-
tatissimam haberet exercitum. Hic quum tempus esset visum copias
extrahere ex hybernaculis, vidit, si, quò esset iter facturus, palàm
pronunciasset, hostes non credituros, aliàsque regiones occupaturos,
nec dubitatos aliud esse facturum ac pronunciasset. Itaque quum
ille Sardcis se iturum dixisset, Tissaphernes eandem Cariam defen-
dendam putavit. In quo quum cum opinio fessellisset, victumque se
vidisset consilio, ¹⁴ sero suis prælidio profectus est. Nam quum illò
venisset, jam Agesilaus multis locis expugnatis, magnâ erat prædâ
potitus. Laco autem quum videret hostes equitatu superare, ¹⁵ nun-
quam in campo sui fecit potestatem, & his locis manum conferuit,
quibus plus pedestres copiarum valerent. Populit ergo, quotiescunque
congressus est, multò majores adversariorum copias: & sic in Aliâ
versatus est, ut omnium opinione victor duceretur. Hic quum ani-
mo medicaretur proficisci in Persas, & ipsum regem adoriri: nun-
cius ei domo venit ephorù jussu, bellum Athenienses & Bæotios ²⁰
indixisse Lacedæmoniis; quare venire non dubitaret. In hoc non
minùs ejus pietas suspicienda est, quàm virtus bellica, qui quum vi-
ctori præesset exercitui, maximamque haberet fiduciam regni Persarum
poriundi; ¹⁶ tantâ modestiâ dicto audiens fuit jussis absentium
Magistratum, ut si privatus ¹⁷ in comitio esset Spartæ. Cujus exem-
plum utinam Imperatores nostri sequi voluissent. Sed illuc redea-
mus. Agesilaus opulentissimo regno præposuit bonam existimatio-

INTERPRETATIO.

*e Nusquam in patenti loco suas copias
explicuit.*

*f Tam modestè absentium Magistra-
tum mandatis obtemperavit.*

NOTA.

¹² *Premia proposuit.* De hac re Xenoph. Ibidem.

¹³ *Ut & ornatissimum, & exercitatis-
simum haberet exercitum.* Id est, exerci-
tum omnibus instrumentis bellicis opti-
mè instructum, & milites in omni exerci-
tationum genere apprime versatos.

¹⁴ *Sero suis prælidio profectus est.* Scilicet die postquam in Lydiam ingressus erat, & jam popularis erat Agesilaus. Sic refert Xenoph. lib. 3. c. 11.

¹⁵ *In Comitio.* Id est, in loco ubi Co-

mitia habebantur. Quo etiam vocabulo in eodem sensu utitur Cic. in Oratione pro Sextio, & in Verrem. Agesilaus autem missam fuisse Scytalæ, quâ semper in revocandis suis ducibus utebantur Lacedæmonii, testis est Xenoph. lib. 4. c. 4. Porto de Scytalæ, vide supra in Pausania.
¹⁶ *Cujus exemplum utinam Imperatores nostri.* Hæc in Julium Cæs. dici videntur, qui invito etiam Senatu exercitum tenuit, nec Romam armis potius redire voluit.

- nem, multoque gloriosius duxit, si institutis patriæ partuisset, quàm si bello superasset Asiam. Hac igitur mente Hellepontum copias traiecit, tantâque usus est celeritate, & ¹⁷ ut quod iter Xerxes anno ventente consecerat, hic transierit triginta diebus. Quum jam haud longè abesset à Peloponneso, obsistere ei conati sunt Athenienses & Bœotii, ¹⁸ ceterique eorum socii, ¹⁹ apud Coroneam: quo omnes gravi prælio vicit. Hujus victoriæ vel maxima fuit laus, quod quum plerique ex fuga se ²⁰ in templum Minervæ coniecissent, quærereturque ab eo, quid his fieri vellet; etsi aliquot vulnera acceperat eo prælio, & iratus videbatur omnibus, qui adversus arma tulerant, tamen antetulit iræ religionem, & eos vetuit violari. Neque hoc solum in Græcia fecit, ut templa Deorum sancta haberet, sed etiam apud barbaros summâ religione omnia simulacra arâsque conservavit. Itaque prædicabat, *mirari se, non sacrilegorum numero haberi qui* ²¹ *supplicibus eorum nocuissent, aut non gravioribus pœnis affici, qui religionem minuerent, quàm qui sana spoliarent.* Post hoc prælium collatum est omne bellum circa Corinthum, idèoque Corinthum est appellatum. Hic quum unâ pugnâ decem milia hostium Agefilao duce cecidissent, eoque factio opes adversariorum debilitatæ videntur: tantum astitit ab insolentia gloriæ, ut commiseratus sit fortunam Græciæ, quod tam multi à se victi, ²² vicio adversariorum concidissent. ²³ Namque illa multitudine, si sana mens esset Græciæ, supplicium Persas dare potuisset. Idem, quum adversarios intra mœnia compulisset, ut in Corinthum oppugnaret, multi hortarentur: ²⁴ negavit id suæ virtuti convenire. *Se enim eum esse dixit, qui ad officium peccantes redire coheret, non qui urbes nobilissimas expugnet Græciæ. Nam si (inquit) exstinguere voluerimus qui nobiscum adversus barbaros steterunt, nosmetipsi nos expugnaverimus, illis quiescentibus, quo factio, sine negotio, quum voluerint, nos oppriment.* ²⁵ Interim accidit illa calamitas apud Leuctra Lacedæmonis,

INTERPRETATIO.

g Ut quam viam anni spatio Xerxes
atque suaverat.

h Per hanc enim multitudinem, si Græci
saperent, Persas supplicio affici potuissent.

NOTÆ.

17 Ut quod iter Xerxes anno ventente
consecerat. Quum nimirum bellum Græciæ
intulit stipans decies septies centenis
armatorum millibus.

18 Ceterique eorum socii. Scilicet Eubœenses, Locri, Argivi, Corinthii, & quidam
alii, ut Xenoph. refert lib. 4. de
reb. gr.

19 Apud Coroneam. Bœotiæ urbem.

20 In templum Minervæ. Cognome dato

Ioniz, teste Pausania in Laconicis.

21 Vicio adversariorum. Id est, pertinacia,
& culpâ ceterorum Græcorum, qui
adversus Lacedæmonios fœdus pepigerant.

22 Interim accidit illa calamitas apud
Leuctra. De illa ingenti pugnâ quæ Thebanos
inter & Spart. commissa est apud
Leuctra loquitur hic Nepos, in qua ultimi
magna interfectione victi sunt, ut supra
diximus.

quod

1 quò ne proficiscerentur, quum à plerisque ad exeundum preme-
retur, ut si de exitu divinarer, exire noluit. Idem, quum Epami-
nondas Spartam oppugnaret, 2 essetque sine muris oppidum;
talem se imperatorem præbuit, ut eo tempore omnibus apparuerit,
3 nisi ille fuisset, Spartam futuram non fuisse. In quo quidem dis-
criminis celeritas ejus consilii salutis fuit universis. Nam quum qui-
dam adolescentuli, hostium adventu perterriti, ad Thebanos trans-
fugere vellent, & locum extra urbem editum cepissent: Agesilaus,
qui perniciosissimum fore videret, si animadversum esset, quen-
quam ad hostes transfugere conari, cum suis eò venit, atque, ut si
10 bono animo fecissent, laudavit consilium eorum, quod eum locum
occupassent; & se id quoque fieri debere animadvertisse. Sic ado-
lescentulos 14 simulata laudatione recuperavit: & adjunctis de suis
comitibus, locum tutum reliquit. Namque illi, aucto numero eo-
rum, pui expertes erant consilii, commovere se non sunt ausi: 16
que libentiùs, quòd latere arbitrabantur, quæ cogitarent. Sine du-
bio post Leuctricam pugnam Lacedæmonii 21 se nunquam refecerunt,
neque pristinum imperium recuperarunt. Quum interim Agesilaus
non destitit, quibuscunque rebus posset patriam juvare. Nam quum
præcipuè Lacedæmonii indigerent pecuniâ, 26 ille omnibus, qui à
rege defecerant, præsidio fuit. A quibus magnâ donatus pecuniâ,
patriam sublevavit. Atque in hoc illud imprimis fuit admirabile,
quum maxima munera ei ab regibus & dynastis civitatibùtque con-

INTERPRETATIO.

1 *Quem in locum ne pergerent, quasi
eventum præsentiret, pluribus ad profici-
scendum illum urgentibus, proficisci recu-
savit.*

2 *Si non ille venisset, Lacedæmonem
periturum fuisse.*
1 *Spartani se nunquam restituerunt.*

NOTÆ

23 *essetque sine muris oppidum.* Om-
nes olim Græciæ urbes sine muris fuisse
testatur Thucydides in Proëmio: At verò
inter ceteras Spartam sine mœnibus fuisse
ex eo constat, quòd ex præcepto Lycurgi,
viri fortitudine sua pro mœnibus essent:
Unde Ovid. Metamorph. x. ait:

*Cùm Deus Euristam, immunitamque
frequentas
Sparten.*

Hanc tamen muris fuisse circumdatam
docet Livius, lib. 4. c. 5. & 8. Decad. 4.
Quia tandem Spartani armis diffusi, ur-
bem suam murorum præsidio clauserunt.
Just. lib. 14. c. 5.

24 *Simulatâ laudatione recuperavit.*

Hoc loquendi modo jam suprà usus est
Nepos in Pelopida; scilicet, *hunc Epami-
nondas recuperavit à illo*; quamquam
verbum illud rariùs de Persona dicitur.

24 *Se nunquam refecerunt.* Id transla-
tum est ab iis qui à deliquio, aut gravi
morbo vires reparant. Sic Sallust. *Quo &
ceterorum animos reficeret.* Ex infra in
Hamilcare idem Nepos; si paullulum mo-
dò res essent refectæ.

26 *Ille omnibus, qui à Rege defec-
rant, præsidio fuit.* Tacho in primis
qui Ægypti, & Mausolo qui Cariz Rex
erat, à quibus etiam maxima dona acce-
pit: Xenoph. in Agesilaus.

ferrentur; nihil unquam in domum suam contulit,²⁷ nihil de victu, nihil de vestitu Laconum mutavit. Domo eâdem fuit contentus,²⁸ quâ Eurysthene progenitor majorum suorum fuerat usus. Quam qui intrarat, nullum signum libidinis, nullum luxuriz videre poterat:²⁹ contrâ, plurima patientiæ atque abstinentiæ. Sic enim erat instructa, ut nullâ in re differret, à cuiusvis inopis atque privati. Atque hic tantus vir, ut naturam fauericem habuerat in tribuendis animi virtutibus;³⁰ sic maleficam nactus est in corpore, exiguus, & claudus altero pede. Quæ res etiam nonnullam adferebat deformitatem:³¹ atque ignoti, faciem ejus quum intuerentur, contemnebant: qui autem virtutem noverant, non poterant admirari satis. Quod ei usuvenerit, quum annorum octoginta³² subsidio Thæo in Ægyptum ivisset, & in acta cum suis accubuisset, sine ullo tecto, stratumque haberet tale, ut terra tecta esset stramentis,³³ neque huc amplius quàm pellis esset injecta, eodémque comites omnes accubuissent, vestitu humili atque obsoleto, ut eorum, ornatus non modò in his regem neminem significaret, sed hominis non beatissimi suspensionem præberet. Hujus de adventu fama³⁴ quum ad regios esset

INTERPRETATIO.

m. *Et in litore cum suis sedisset.*

n. *Sed hominem non valde fortunatum se exhiberet.*

NOTÆ.

²⁷ Nihil de victu, nihil de vestitu Laconum mutavit. Hoc veluti summum moderationis exemplum proponitur, arguiturque Principum ac populorum vanitas, qui post victorias secundasque res solent sibi cultum opulentiorum circumdare, ac victu lautioris uti: simile quidpiam refert auctor noster infra in Attico. Et Justinus lib. 44. c. 2. Viriathi, inquit ea virtus continentis fuit, ut cum Consulares exercitus frequenter vicerit, tantis rebus gestis, non armorum, non vestis cultum, non denique victum mutaverit, quo primum bellare cepit, perseveraverit, ut quivis gregarius miles ipso Imperatore opulentior videretur.

²⁸ Quæ Eurysthene progenitor. Qui fuit Aristodemi filius, & Proclis frater, de quo paulò suprà in eodem Agesilao.

²⁹ Contra, plurima patientia atque abstinentia. Vide Plutarch. in Agesilao, qui de ejus frugalitate in victu cultuque corporis plurima verba facit.

³⁰ Sic. maleficam nactus est. Nam &

statura fuit humili, & exiguo corpore: ita ut verè erga eum natura difficilis dici possit. Quemadmodum Ovid. epistolâ Sapphus.

Si mihi diff.ilis formam natura negavit,

Ingenio forma damna rependo mea.

³¹ Atque ignoti, faciem ejus quum intuerentur, contemnebant. Siquidem vulgus eos tantum magnarum rerum capaces existimat, quos eximia specie instructos videt: digna enim est imperii forma.

³² Subsidio Thæo in Ægyptum ivisset. Nectenabo, non Thaco suppetias tulisse ait Polignus lib. 11. in Agesilao. Sed Athenæus lib. 14. & Plutarchus in Agesilao cum Nepote conveniunt.

³³ Neque huc amplius quàm pellis esset injecta. De Tuberone Stoico simile aliquid narrat Cic. pro Murena.

³⁴ Quum ad regios esset perlata. Id est, quum ad Regis Ægypti ministros pervenisset.

perlata, celeriter munera eò cujusque generis sunt allata. His quærentibus Agesilaum, vix fides facta est unum esse ex his, qui tum ad cubabant. Qui quum regis verbis, quæ attulerant, dedissent: ille præter vitulina, & hujusmodi genera obsonii, quæ præsens tempus desiderabat, nihil accepit: unguenta, ³⁵ coronas, ³⁶ secundamque mensam, servis dispersit: cætera referri iussit. Quo facto, cum barbari magis etiam contemplerunt, quod cum ignorantia bonarum rerum illa potissimum sumpsisse arbitrabantur. Hic quum ex Ægypto reverteretur, ³⁷ donatus à rege Nectanebe ducentis viginti talentis, quæ ille muneri populo suo daret, ³⁸ venissetque in portum, qui Menelai vocatur, ³⁹ jacens inter Cyrenas & Ægyptum, in morbum implicatus decessit. Ibi cum amici, quod Spartam facilius perferre possent, ⁴⁰ quod mel non habebant, cera circumfuderunt, atque ita domum retulerunt.

INTERPRETATIO:

• Et secunda fercula famulis distribuit.

NOTÆ:

³⁵ Coronas.] Ægyptios Agesilao in Ægyptum proficiscenti inter alia munera Papyrus coronariam misisse refert Athenæus lib. 15. c. 6. Hocque idem esse conjicio quod per, *Coronas*, intelligit Nepos; nam Coronæ ejusmodi fiebant ex gramine quodam quod «*Ca*» Græci vocant, unde Charta seu Papyrus conficiebatur. Præterea Plin. ait lib. 15. c. 11 Papyri florem ad Deos coronandos, usui fuisse. Adde quod Coronarum frequens usus fuit in conviviis apud veteres, quas primo ex rosis, deinde ex Nardi folio contexebant, & unguentis pretiosissimis aspergebant. Quâ de re vide Carol. Pachelium in opere Coronario.

³⁶ Donatus à Rege Nectanebe.] Polyzæus, *Nectanebo*, loco paulò supra laudato. Nam Nectanabus, Nectanabis, & Nectanebis inveniuntur.

³⁷ Venissetque in portum, qui Menelai vocatur.] De quo portu vide Strab. lib. 1.

³⁸ Jacens inter Cyrenas.] Quod de Lybia Cyrenica intelligendum est. Cyrenæ autem insigne Libiæ oppidum; Uulgò, *Coréna*.

³⁹ Quod mel non habebant, cera circumfuderunt.] Contra Diodorus scribit Agesilai Corpus in melle Spartam deportatum esse; nam antiquitus cadavera quæ servari vellent, melle condiebant. Persarum tamen mos fuit non melle, sed cera circum linire, teste Herodoto lib. 1. & Cic. in Tuscul.

⁴⁰ Atque ita domum retulerunt.] Leges præcipiebant apud Lacedæmonios, ut suorum Regum corpora defuncta domum reducerent: de cæteris verò ductum non sic jubebatur. Turneb. lib. 26, c. 33.

XVIII.

EUMENES CARDIANUS.

UJUS si virtuti par data esset fortuna, non ille quidem major, sed multo illustrior, atque etiam honoratior: ² quodd magnos homines virtute metimur, non fortunā. Nam quum ætas ejus incidisset in ea tempora ³ quibus Macedones florent ⁴ multum ei detraxit inter eos viventi, ⁵ quodd alienæ erat civitatis. ⁶ Neque aliud huic defuit, quàm generosa stirps, ⁷ etsi ille domestico summo genere erat, tamen Macedones cum libi aliquando anteponi, indignè ferebant. Neque tamen non patiebantur. Vincebat enim omnes curā, vigilantia, patientia, calliditate, & celeritate ingenii. ⁸ Hic peradolescentulus ad

INTERPRETATIO.

² Quia alienigena erat, ipsum inter illos degenem valde depresso.

⁶ Hic quamquam ex summā familiā ortus erat.

NOTÆ.

1. EUMENES CARDIANUS.] Quidam *Sardianus*, sed male; nam ex Cardia urbe Thraciæ oriundus erat Eumenes, in cujus gratiam immunem à tributis fecisse Philippum scribit Alexander Myndius.

2. Quod magnos homines virtute metimur non fortunā.] Proprie enim homines magni, majore vel solā virtute dicuntur; At fortunā illustriores atque honoratiores; hinc Q. Curtius lib. 9. c. 34. Sed fortunā quæ rebus samam preliumque constituit, hoc quoque militiā probrum vertit in gloriam.

3. Quibus Macedones florent.] Vixit namque tempore Philippi Macedonum Regis, & Alex. Mag. qui res maximas gesserunt.

4. Quod aliena erat civitatis.] Alienigenis enim non tantā tribuitur fides & favor, quantum civibus & propinquis. Unde apud Curtium lib. 8. c. 8. de Calisthene loquentem sic scribitur: *Quem si Macedo esset, secum introduxissim dignissimum*

te discipulo Magistrum. Nunc Olynthio non idem juris est.

5. Neque aliud huic defuit, quàm generosa stirps, etsi ille domestico summo genere erat.] Hæc duo sibi parum coherere videntur. Quomodo enim defuit illi stirps generosa, si ille domestico summo genere erat? Itaque hæc paulo clariùs explicanda sunt; & hic sensus mihi esse videtur, nimirum Eumenem reipsā ex parentibus summæ fortis & nobilitatis ortum esse, sed parum magnanimis & belli facinoribus celebrandis.

6. Hic peradolescentulus in amicitiam accessit Philippi.] Vix ille siquidem 23. ætatis annum atigerat, quum in Philippi Macedonis amicitiam & familiaritatem venit: Quum enim ipsum Philippus inter reliquos juvenes decertantem luctantemque conspexisset, sibi assumptū ejus fortitudine & solertia delectatus, ut refert Plutarchus. Deinde Philippo mortuo eum simili benevolentia sibi devinxit Alex. Mag.

amicitiā accessit Philippi, Amyntæ filii; brevique tempore in intimam pervenit familiaritatem. ⁷ Fulgebat enim jam in adolescentulo indoles virtutis. Itaque eum habuit ad manum, ⁸ scribæ loco; quod multo apud Graios honorificentius est quam apud Romanos. Nam apud nos re verâ, sicut sunt, ⁹ mercenarii scribæ existimantur. At apud illos contrariò, nemo ad id officium admittitur nisi honesto loco, & fide, & industriâ cognitâ: quod necesse est omnium consiliorum eum esse participem. Hunc locum tenuit amicitiâ apud Philippum annos septem. Illo interfecto, ¹⁰ eodem gradu fuit apud Alexandrum annos tredecim. Novissimo tempore præfuit etiam alteri ¹¹ equitum alæ ^c quæ heræice appellabatur. ¹² Utrique autem consilio semper affuit, & omnium rerum habitus est particeps. Alexandro Babylone mortuo, ¹³ quum regna singulis familiaribus dispartirentur, & summa rerum tradita esset tuenda eidem, ¹⁴ cui Alexander moriens annulum suum dederat, Perdiccæ: ex quo omnes conjece-
runt, ¹⁵ cum regnum ei commendasse, quoad liberi ejus in suam

INTERPRETATIO.

c *Qua socialis dicebatur.*

NOTÆ.

⁷ *Fulgebat enim jam in adolescentulo indoles virtutis.*] Quemadmodum ex fructuum præsidio futuram arboris bonitatem cognoscimus; ita ex puerili indole virtutem plenioris ætatis præsumimus: Unde Paterculus lib. 2. cap. 94. *Ut per id quod agebat quantus evasurus esset, eluceret.* Et Claud. lib. de Laudib. Stillicon.

puerum arduum semper Apuero, tenerisque etiam fulgebat in annis.

⁸ *Scribæ loco.*] Scribæ ejusmodi tales erant tunc temporis, quales ferè hodie sunt Cancellarii; unde fit ut Plutarchus eum non scribam simpliciter, sed Principem seu Præfectum scribarum vocet.

⁹ *Mercenarii scribæ existimantur.*] Ii sunt quos abusive hodie secretarios Magistratum appellamus, quique revera serviles sunt ministri, serviliter suis dominis addicti.

¹⁰ *Eodem gradu fuit apud Alexandrum annos tredecim.*] Cujus & filius tutor etiam postea datus est, ut videbitur infra.

¹¹ *Qua heræice appellabatur.*] A voce Græcæ *ἡρα*, quæ socialis est, atque ita vocabatur alæ equitum honoris causâ apud Macedones, ab amicitiâ & sodalitate regia Sic Arrian. de reb. Alex. Mag. lib. 6. cap. 18.

¹² *Utrique autem consilio semper affuit.* Quoniam & in rebus politicis, & bellicis plurimum valuit.

¹³ *Quum regna singulis familiaribus dispartirentur.*] Hoc notum est ex omnibus historicis, præsertimque ex Q. Curtio, Justino, Orofio, Arriano, multisque aliis, cum sacris, tum prophanis.

¹⁴ *Cui Alexander moriens annulum suum dederat.*] Scilicet, Perdiccæ, ut dicitur paulò infra. Vide Just. lib. 12. c. 15. Q. Curt. lib. 10. c. 5. Deinde locus ille posset aliquatenus effici clarius, si immutato paulisper ordine sic legeretur. *Et summa rerum tradita esset tuenda eidem Perdiccæ, cui Alexander moriens annulum suum dederat.*

¹⁵ *Eum regnum ei commendasse.*] Alex. Magn. Regnum Macedonum Perdiccæ commendasse ex eo liquet, quod antiquitus per transmissionem sigilli videbatur fieri transmissio hæreditatis; quod Cadfaul. ad Suetonium notat, putaque id causâ fuisse cur Tiberio morienti Caius annulum ademerit. Quod quidem secundum juris privati analogiam factum fuisse apparet: Nam, ut videtur, tutius patrimonij sui tradi, traditis clavibus ædium; ita & possessio regni tradi quoque videbatur, traditio Principum sigillo.

tutelam pervenissent: (¹⁶ aberant enim Craterus & Antipater, qui antecederent hunc videbantur: ¹⁷ mortuus erat Hephæstio, quem unum Alexander, quod facillè intelligi posset, plurimi fecerat) hoc tempore ¹⁸ data est Eumeni Cappadocia, ¹⁹ sive potius dicta. ²⁰ Nam tum in hostium erat potestate. Hunc sibi Perdiccas adjunxerat magno studio, quod in homine fidem & industriam magnam videbat; non dubitans, ²¹ e si eum pellexisset, magno usui fore sibi in his rebus, quas apparabat. Cogitabat enim (quod ferè omnes in magnis imperiis concupiscunt) omnium partes corripere atque amplecti. Neque verò hoc solus fecit, sed ceteri quoque omnes, qui Alexandri fuerant amici. ²² Primus Leonnatus Macedoniam præoccupare destinaverat. Is multis magnis pollicitationibus persuadere Eumeni studuit, ut Perdiccam desereret, ac secum faceret societatem. Quum perducere eum non posset, interficere conatus est: & fecisset nisi ille clam noctu ex præidiis ejus effugisset. Interim ²³ conflata sunt illa bella, quæ ad internecionem post Alexandri mortem gesta sunt, ²⁴ omnesque concurrerunt, ad Perdiccam opprimendum. Quem etiam infirmum videbat, quod unus omnibus resistere cogeretur; tamen amicum non deseruit, neque salutis quàm fides fuit cupidior. Præferebat eum Perdiccas ²⁵ ei parti Asiæ, quæ inter Taurum montem jacet atque Hellespontum; & illum unum oppofuerat ²⁶ Europæ adversariis.

INTERPRETATIO.

d. *Sem potius assignata.*| e. *Si hunc sibi sociasset.*

NOTÆ.

¹⁶ Aberant enim Craterus & Antipater.] Craterus qui, ut ait Curtius, erat Regi Carus in paucis. Antipater verò Jolai filius, qui inter præcipuos Alexandri Duces, & successores annumeratur.

¹⁷ Mortuus erat Hephæstio.] Qui carissimus Alex. fuit, & ob cujus mortem, quæ morbo evenit ad Ecbatana, incredibili affectus dolore multa regi indecora fecisse dicitur. Elianus Var. hist. lib. 12. c. 7. refert Alexandrum Achillis monumentum coronasse, Hephæstionem Patrocli; ut ostenderet ita se Carum Alexandro, ut Patroclus Achilli olim fuit.

¹⁸ Data est Eumeni Cappadocia.] Cappadociam cum Paphlagonia ei datam fuisse scribit Just. lib. 13. quæ sunt regiones ad mare Ponticum vergentes & finitimæ.

¹⁹ Nam tum in hostium erat potestate.] Hanc enim Ariarathes Rex tunc tenebat, nec Imperio Macedonico tunc suberat.

²⁰ Primus Leonnatus.] Hic Euni filius Pellæ natus, cui obigitat Phrygia quæ Hellespontum attingit, fueratque ex Alexandri corporis custodibus.

²¹ Conflata sunt illa bella, &c.] De his bellis quæ sanè atrocissima fuerunt, & Imperium Macedonicum in mille partes sciderunt, lege Curt. lib. 10. Just. & alios.

²² Omnesque concurrerunt ad Perdiccam opprimendum.] Invidia, scilicet, commoti, quod ab Alexand. sigillum accipiens, jus quoque & dominium in eos accepisse videretur: Craterus autem & Antipater primi fuerunt, qui in eum arma movere, quos postea sequutus est Antigonus.

²³ Ei parti Asiæ quæ inter Taurum montem jacet, atque Hellespontum.] Cappadociam & Bithyniam fuisse exilimo, quæ revera Hellespontum, & montem Taurum interjacent.

²⁴ Europæ adversariis.] Cratero scilicet & Antipatro, de quibus mox, multisq; aliis

fariis. Ipse Ægyptum oppugnatum²⁵ adversus Ptolemæum erat profectus. Eumenes, quum neque magnas copias, neque firmas haberet, quod inexercitæ, & non multo antè erant contritiæ: adventare autem dicerentur, Helleſpontumque transiſſe Antipater & Craterus magno cum exercitu Macedonum, viri cùm claritate, tum uſu belli præſtantes: Macedones verò milites eâ tunc erant famâ, quâ nunc Romani feruntur: etenim ſemper habitifunt fortiſſimi,²⁶ qui ſummam imperiî potirentur: Eumenes intelligebat, ſi copię ſuæ cognofcerent,²⁷ adverſus quos ducerentur, non modò non ituras, ſed ſimul cum nuncio dilapſuras. Itaque hoc ejus¹⁰ fuit prudentiſſimum conſilium, ut deviis itineribus milites duceret, in quibus vera audire non poſſent, & his perluaderet, ſe contra quoddam barbaros proficiſci. Itaque tenuit hoc propoſitum, & priùs in aciem exercitum eduxit, præliumque commiſit, quàm milites ſui ſcirent, cum quibus arma conferrent.²⁸ Effecit etiam illud locorum¹⁵ præoccupatione, ut equitatu potiùs dimicaret, quo plus valebat, quàm pediatu, quo erat deterior. Quorum acerrimo concurſu quum magnam partem dici eſſet pugnatum, cadit Craterus dux,²⁹ & Neoptolemus, qui ſecundum locum imperiî tenebat. Cum hoc concurrat ipſe Eumenes.³⁰ Qui quum inter ſe complexi in terram ex equis deciſiſſent, ut facile intelligi poſſet inimicâ mente contendiſſe, animòque magis etiam pugnaſſe, quàm corpore,³¹ non priùs diſtracti ſunt, quàm alterum anima reliquerit. Ab hoc aliquot plagis Eumenes vulneratur: neque eo magis ex prælio exceſſit, ſed acriùs hoſtibus inſtitit. Hic equitibus proſligatis, interfecto duce Cratero, multis præterea²⁵ & maxime nobilibus captis, pedèſtris exercitus, quòd in eâ loca erat deductus, ut invito Eumene elabi non poſſet, pacem ab eo

INTERPRETATIO.

[Non ante avulſi ſunt, quàm alter vitam amiſiſſet.]

NOTÆ.

25 *Adverſus Ptolemaum.*] Lagi filium, qui ex gregario milite inter Duces & Succelliores Alex. habitus eſt, atque illo mortuo Ægyptum occupavit, à quo poſtea omnes Ægypti Reges Ptolemæi dicti ſunt.

26 *Qui ſummam Imperiî potirentur.* Pro ſummâ Imperiî: nam id ſecundum veterem loquendi modum in accuſativo caſu ponitur.

27 *Adverſus quos ducerentur.*] Sedulo Milites ſuos celare ſtudit ſe adverſus Crateram proficiſci, quia intelligebat id ſi reſcirent, conſeſſim elapſuros, ut inſra dicitur.

28 *Effecit etiam illud locorum præocu-*

patione.] Id eſt, ut poſſet priùs loca ad pugnandum ſibi idonea occupare.

29 *Et Neoptolemus qui ſecundum locum Imperiî tenebat.*] Neoptolemus ille ſiniſtro cornu præerat, teſte Diodoro lib. 28.

30 *Qui cum inter ſe complexi in terram deciſiſſent.*] Vide Plutarchum in Eumene, a quo lepide hæc monomachia deſcribitur.

31 *Quàm alterum anima reliquerit.*] Scilicet, Neoptolemum, qui teſte Plutarcho, & Diodoro, poplite faucibus validè diſque Eumeni integro reſtitit: ſed denique accepto in collo vulnere ſuccubuit.

- petiit : Quam quum impetrasset, in fide non mansit, & se simul ac potuit, ad Antipatrum recepit. Eumenes Craterum ex acie semivivum clarum recreare studuit. Quum id non potuisset, pro hominis dignitate : proque pristina amicitia (namque illo usus erat Alexandro vivo familiariter) amplo funere extulit, ossaque in Macedoniam uxori ejus ac liberis remisit. Hæc dum apud Hellespontum geruntur, ³² Perdiccas apud flumen Nilum interficitur ³³ à Seleuco & Antigono, rerumque summa ad Antipatrum deferitur. ³⁴ Hic qui deseruerant, exercitu suffragium ferente, capitis absentes damnantur : in his Eumenes. Hæc ille percussus plagâ, non succubuit, neque eò feciûs bellum administravit. Sed exiles res animi magnitudinem etfi non frangebant, tamen imminuebant. Hunc persequens Antigonus, quum omni genere copiarum abundaret, sæpè in itineribus vexabatur, neque unquam ad manum accedere licebat, nisi his locis, quibus multis ³⁵ posset pauci resistere. Sed extremo tempore quum consilio capi non posset, multitudine circumventus est. Hinc tamen multis suis amissis se expedit : ³⁶ & in castellum Phrygiæ, quod Nora appellatur, confugit. In quo quum circumfederetur, & vereretur, ne uno loco manens equos militares perderet, quod spatium non esset agitando ; callidum fuit ejus inventum ; quemadmodum stans jumentum calesieri exercerique posset, quò libentius & cibo uteretur, & à corporis motu non removeretur. ³⁷ Substringebat caput loro altius, quàm ut prioribus pedibus planè terram posset attingere : deinde post verberibus coquebat exultare, & calces remittere : qui motus non minùs ³⁸ sudorem excutiebat, quàm si in spatio decurreret. Quò factum est, quod omnibus mirabile est visum, & ut jumenta æquè nitida ex castello

INTERPRETATIO,

g Ut equos tam comptos ex arce exprimeret.

N O T A.

32 *Perdiccas apud flumen Nilum interficitur.* Vix Ægyptum ingressus erat Perdiccas quum per seditionem obruncatur. Vide Diodorum l. 18. De ejus tamen morte variz sunt authorum opinionones. Vide eundem Diodor. eodem lib. c. 36.

33 *A Seleuco & Antigono.* Seleucus Antiochi filius Philopator dictus, qui mortuo Alexandro Syria & Babylone potius est : Sic Cedrenus, Arrianus, Diodorus, & alii, Antigonus verò Philippi Regis Spurzi ; qui in Asia minore diu dominatus est.

34 *hic qui deseruerant.* Id est omnes illi qui apud flumen Nilum ab Antipatri partibus non steterant.

35 *Ei in castellum Phrygiæ, quod No-*

ra appellatur, confugit. Noram in Cappadocia ac Lycaonia finibus esse scribit Plutarchus : At verò juxta Taurum montem locat Strabo lib. 12. & sua ætate Neorassam appellari dicit.

36 *Substringebat caput loro.* Meminit ejus industria Front. lib. 4. Strabonis verbis : *Certis quotidie boris ita suspendebat, ut posterioribus pedibus innixi prioribus allevoatis, cum naturalem appetunt confusumadinetem, ad sudorem usque crura jacerent.*

37 *Deinde post verberibus coquebat exultare.* Parisiensis editio habet, *posterioribus*, pro, *post verberibus* ; quòd magis Frontini verbis mox citatis conforme videtur.

educeret,

educeret, quum complures menses in obsidione fuisset, ac si campestribus ea locis habuisset. ³⁸ Ea conclusione quotiescunque voluit, & apparatus & munitiones Antigoni alias incendit, alias dejecit. Tenuit autem se uno loco, quandiu fuit hiems, quod castra sub dio habere non poterat. Ver appropinquabat: ³⁹ Simulata deditio, dum de conditionibus tractat, praefectis Antigoni imposuit, seque ad suos omnes extraxit incolumes. Ad hunc ⁴⁰ Olympias, mater quae fuerat Alexandri, quum literas & nuncios misisset in Asiam, consultum utrum repetitum iret Macedoniam, (nam tum in Epiro habitabat) & eas res occuparet: huic ille primum suavit, ne se moveret, & ⁴¹ expectaret, quoad Alexandri filius regnum adipisceretur. Sin aliqua cupiditate raperetur in Macedoniam, omnium injuriarum obliuisceretur, & in neminem acerbior uteretur imperio. Horum nihil ea fecit. Nam & in Macedoniam profecta est, ⁴² & ibi crudelissimè se gessit. Petiuit autem ab Eumene absente, ne pateretur Philippi domus & familiae inimicissimos stirpem quoque interimere, ferretque opem liberis Alexandri. ⁴³ Quam veniam si daret, quamprimum exercitus pararet, quos sibi subsidio adduceret. Id quo facilius faceret, se omnibus praefectis, qui in officio manebant, ⁴⁴ misisse literas, ut ei parerent, ejusque consiliis uterentur. His verbis Eumenes per-
motus, satius duxit, si ita tulisset fortuna, perire bene meritis referentem gratiam, quam ingratum viveret. Itaque copias contraxit, bellum adversum Antigonum comparavit: quod una erant Macedones complures nobiles. ⁴⁵ In his Peucestes, qui corporis custos fuerat Alexandri, tum autem obtinebat Perfidem: & Antigènes, cu-
25

INTERPRETATIO.

b quod si concederet.

NOTA.

³⁸ *Ea conclusione.*] Id est, quandiu hoc in castello conclusus est.

³⁹ *Simulata deditio.*] Paulò aliter Plutarchus; ait enim Antigono Noram obsidente Antipatrum obuisse, qui Justino teste lib. 14. c. 2. auxilia Eumeni miserat, atque aliam ob causam obsidionem hanc solutam fuisse.

⁴⁰ *Olympias.*] Neoptolemi Molossorum Regis filia, quae Myrtale prius appellata est, quam Philippus Macedo uxorem habuit, ex qua Alexandrum Mag. progeniuit. Vide Justin. lib. 9. c. 7.

⁴¹ *Quoad Alexandri filium.*] Quem Alexander ex Roxane genuerat, quemque alii Philippum, alii Herculem, alii verò, idque probabilius ex patris nomine Alexandrum appellatum fuisse scribunt;

ut testatur Pausanias in Aniciis & Bæoticis, & Diodorus 19.

⁴² *Et ibi crudelissimè se gessit.*] Quia, ut refert Just. lib. 13. c. 6. muliebri potius iracundiâ quam regio animo se gerens multas virorum illustrium cedes edidit.

⁴³ *Misisse literas.*] Lege Diodorum lib. 18. & Plutarchum in Eumene, apud quos harum literarum formulas & argumenta invenias.

⁴⁴ *In his Peucestes.*] Hic primum Clipeigerulus, postea factus est unus ex 7. Alexandri custodibus post victum Porum. Arrianus lib. 6.

⁴⁵ *Et Antigènes.*] Hunc Phalangis Macedoniz Ducem scribit Polyænus lib. 4. quemadmodum & Nepos, secundumque Imperii gradum obtinebat.

- jus sub imperio phalanx erat Macedonum. Invidiam verens (quam tamen effugere non potuit) si potius ipse alienigena summi imperii potiretur, quàm alii Macedonum, quorum ibi erat multitudo: ⁴⁶ in principis ⁴⁷ nomine Alexandri statuit tabernaculum, in eoque sellam auream cum sceptro ac diademate jussit poni, ⁴⁸ eoque omnes quotidie convenire, ut ibi de summis rebus consilia caperentur; credens, minore se invidia fore, si speciem imperii nominisque simulatione Alexandri bellum videretur administrare: quod & fecit. Nam quum non ad Eumenis principia, sed ad regia conveniretur, atque ibi de rebus deliberaretur, quodammodò latebat, quum tamen per eum unum gererentur omnia. ⁴⁹ Hic in Paratasis cum Antigono confluit, non acie instructa, sed in itinere: eumque malè acceptum in Medium hyematum coëgit redire, ipse in finitima regione Persidis hyematum copias dividit, non ut voluit; sed militum id cogebat voluntas. ⁵⁰ Namque illa phalanx Alexandri Magnique Asiæ peragraverat, deviceratque Persas, inveteratà cum gloriâ tum etiam licentiâ, non parere se ducibus, sed imperare postulabat, ⁵¹ ut nunc veterani faciant nostri. Itaque periculum est, ne faciant, quod illi fecerunt suâ intemperantiâ nimiaque licentiâ, ut omnia perdant, neque minùs eos, cum quibus steterint, ¹ quàm adversus quos fecerint. Quod si quis illorum veteranorum legat facta, paria horum cognoscat, neque rem ullam, nisi tempus, intercesse judicet. Sed ad illos revertar. Hyberna sumpserant, non ad usum belli, sed ad ipsorum luxuriam, longèque inter se discesserant. Hoc Antigonus quum comperiisset, intel-

INTERPRETATIO.

i *Quam contra quos pugnaverint.*

NOTÆ.

⁴⁶ *In principis.* Ceterum est principia in hoc loco designare loca quædam in castris quò Principes ac Duces conveniebant deliberaturi: non definitur autem utrum in mediò, vel in extremo castrorum essent; tamen Polyænus medium locum occupare innuere videtur, *ἐν μέσῳ ἐστὶν οὐκ ἴστω.* Eo sensu apud Just. lib. 11. c. 5. scriptum legimus: *Ordines quoque nemo nisi sexagenarius duxit; ut si principia castrorum cerneret, Senatum te alienigena prorsus recipere videres.* Sic Tacitus, sic Florus, sic Valet. Max. sic Frontinus, multique alii Scriptores.

⁴⁷ *Nomine Alexandri statuit tabernaculum.* Ut non suo nomine bellum movere videretur, sed regio, sicque se ab omni affectatæ tyrannidis suspitione expediret.

⁴⁸ *Eoque omnes quotidie convenire.* Nisi designarentur ad Eumenem tanquam ad alienigenam accedere, ipse quoque non erubesceret antè ipsorum temoria conspici, qui Dux exercitus esset.

⁴⁹ *Hic in Paratasis.* Stephano Παράταξι πάλιν μέδιαι. Ptolemæo Παράταξι Μεδιæ accensetur. Tamen ex Nepotis verbis conicere est locum hunc non in Mediâ, sed Mediam inter & Persidem situm esse, quia Antigonum in Mediam redire coëgit.

⁵⁰ *Namque illa Phalanx.* De phalanxe illa mox dictum est.

⁵¹ *Ut nunc veterani faciant nostri.* Hic carpit veteranorum sui temporis arrogantiam, in quam etiam Cic. acriter invehitur Philipp. 1. c. 6. & multis aliis in locis.

ligerétque se parem non esse paratis adversariis, statuit aliquid sibi consilii novi esse capiendum. Duæ erant viæ, quæ ex Medis, ubi ille hyemabat, ad adversariorum hybernacula posset perveniri. Quærum brevior per loca deserta, quæ nemo incolebat propter aquæ inopiam: cæterum dierum erat ferè decem. Illa autem qua omnes comæbant, ⁵ altero tanto longiorem habebat anfractum, sed erat copiosa; omniùmque rerum abundans. Hæc si proficisceretur, intelligebat prius adversarios rescituros de suo adventu, quàm ille tertiam partem censecisset itineris sui, ¹ sin per loca sola contenderet; sperabat se imprudentem hostem oppressurum. Ad hanc rem conficiendam imperat ¹⁰ quamplurimos utres atque etiam culleos comparari. Post hæc pubulum, præterea cibaria cocta dierum decem, utque quam minimè fieret ignis in castris. Iter quod habebat, omnes celat. Sic paratus, quæ constituerat, proficiscitur. Dimidium ferè spatium confecerat, quum ex fumo castrorum ejus ¹² suspicio allata est ad Eumenum, hoscum appropinquare. Conveniunt duces, quæritur quid opus sit facto. Intelligebant omnes, tam celeriter copias ipsorum contrahi non posse, quàm Antigonus adfuturus videbatur. ¹³ Hic omnibus titubantibus, & de rebus summis desperantibus, Eumenes ait, *si celeritatem velint adhibere, & imperata facere, quod antè non fecerint, se* ²⁰ *rem expediturum. Nam quod diebus quinque hostis transire posset, se effeclurum, ut non minus totidem dierum spatio retardaretur.* ¹⁴ *Quare circumirent, suas quisque copias contraheret.* Ad Antigonum autem refrænandum imperum tale capit consilium: ^m certos omittit homines ad infimos montes, qui obvii erant itineri adversariorum, hisque præcipit, ² ut primâ nocte quàm latissimè possint, ignes faciant quàm maximos, atque hos secundâ vigiliâ minuant, tertiâ perexiguos reddant, ^o & ¹⁵ adsimulatâ castrorum consuetudine, suspicionem injiciat hostibus, his locis esse castra, ac de eorum adventu esse prænuntiatum:

INTERPRETATIO.

x Duplo majorem habebat circuitum.	radices.
1 Sin per locorum solitudinem incederet.	n Ut prima vigiliâ.
m Fidos relinquit miles ad montium	o Et observato castrorum usum

NOTÆ.

¹² Suspicio allata est ad Eumenum. Nimis à barbaris qui non fumum, sed ignium fulgorem videntes, teste Plutarcho, ex fumitate collium circumjacentium Camelis cursoribus nuncium Eumeni & Peucestæ attulerunt, ut refert Diodorus; Plutarchus vero soli Peucestæ, quippe qui propior esset hostibus.	trepidantibus. Nonius, tirubare trepidare est.
¹³ Hic omnibus titubantibus. Id est,	¹⁴ Quare circumirent.] Sua hyberna circumeundo Milites suos congregarent.
	¹⁵ Adsimulatâ castrorum consuetudine.] Ignem scilicet accendendo, rumores & strepitum excitando, & cætera ejusmodi castraria exhibendo.

- ¶ Idemque postera nocte faciant. Quibus imperatum erat, diligenter præceptum curant. Antigonus tenebris obortis ignes conspicatur, credit de suo adventu esse auditum, & adversarios illuc suas contraxisse copias. Mutat consilium, & quoniam imprudenter adoriri non posset, flectit iter suum, & illum anfractum longiorem copiosæ viæ capit; ibique diem unum opperitur, ad lassitudinem sedandam militum, ac reficienda jumenta, ⁵ quod integriore exercitu decerneret. Hic Eumenes callidum imperatorem ¹⁶ vicit consilio, celeritatemque impedivit ejus, neque tamen multum profecit. Nam invidiâ ducum, ¹⁰ cum quibus erat, ¹⁷ perfidiâque militum Macedonum veteranorum, ¹⁸ quum superior prælio discessisset, Antigono est deditus, ¹⁹ quum exercitus ei ter antè separatis temporibus jurasset se eum defensurum, nec unquam deserturum. Sed tanta fuit nonnullorum virtutis obre-tatio, ut fidem amittere mallet, quàm eum non prodere. Atque ¹⁵ hunc Antigonus, ²⁰ quum ei fuisset infestissimus, conservasset, si per suos esset licitum, quod ab nullo se plus adjuvari posse intelligebat in his rebus, quas impendêre jam apparebat omnibus. ⁶⁰ Imminebant enim Seleucus, Lyfimachus, Ptolemæus, opibus jam valentes, cum quibus ei de summis rebus erat dimicandum. Sed non parvi sunt ²⁰ hi, qui circa erant, quod videbant, Eumene recepto, omnes præ illo parvi futuros. Iple autem Antigonus aded erat incensus, ut nisi magna spe maximarum rerum leniri non posset. Itaque quum eum in custodiam dedisset, & præfectus custodum quæssisset, *quemadmodum servari vellet; ut acerrimum, inquit, leonem, aut ferocissimum elephantum.* ²⁵ Nondum enim statuerat, cum conservaret necne. ¹ Veniebat autem ad Eumenum utrûmque genus hominum, ² & qui propter odium

INTERPRETATIO.

p Pariterque quartâ vigilia agant.

q Ut alacrioribus copiis deceraret.

r Quamvis eum maximè odisset.

1 Conveniebat verò Eumenum duplex hominum genus.

2 Et qui pra odio, ex illius infortunio oculos voluptate passerent.

NOTÆ.

56 Vicit consilio.] Idem sentit Plutarch.

57 Perfidiâque militum.] Ad hanc prodicionem impulsos fuisse milites Justinus scribit lib. 14. & Plutarchus in Eumene; ut uxores & liberos suos, & quæ in prælio amiserant ab Antigono reciperent.

58 Quum superior prælio discessisset.] Immo Antigonom superiore fuisse scribit Just. eodem lib. 14. c. 3. cujus hæc verba sunt: Ad postremum quum Antigonom venire cum exercitu nuntiatum esset, compellit eos in aciem descendere.

ibi dum ducis imperia contemnunt, hostium virtute superantur.

59 Quum exercitus ei ter, &c.] Quater Just. ut patet ex his illius verbis: Quater intra hunc annum in mea verba jurando obstricti essis, lib. 14. c. 4.

60 Imminebant enim Seleucus, Lyfimachus, Ptolemæus.] Seleucus Babylonie præfectus. Lyfimachus Thraciam occupaverat cum regionibus finitimis. Ptolemæus Egyptum invaserat, de quo jam supra.

fructum oculis ex ejus casu capere vellent, & qui propter veterem amicitiam colloqui consolarique cuperent. Multi etiam, qui ejus formam cognoscere studebant, qualis esset, quem tamdiu, tamque valde timuissent, cujus in perniciem positam spem habuissent victoriarum. At Eumenes, quum diutius in vinculis esset, ait Onomarcho, penes quem summa imperii erat custodia, *se mirari, quare jam tertium diem sic teneretur, non enim hoc convenire Antigoni prudentia, ut sic dente- retur visio, quin aut interfici, aut missum fieri juberet.* Hic quum ferocius Onomarcho loqui videretur: *Quid tu?* inquit, *animo si isto eras, cur non praelio cecidisti potius, quam in potestatem inimici venires?* Huic Eumenes, *Utinam quidem illud evenisset,* inquit: *sed ed non accidit, quod nunquam cum fortiore sum congressus. Non enim cum quoquam arma contuli, quin is mihi succubuerit. Non enim virtute hostium, sed amicorum perfidia decidi.* Neque id falsum. Nam & dignitate fuit honesta, & viribus ad laborem ferendum firmis, neque tam magno corpore, quam figurâ venusta. De hoc Antigonus, quum solus constituere non auderet, ad consilium retulit. Hic quum plerique omnes primò perturbati admirarentur, non jam de eo sumptum esse supplicium, à quo tot annos addo essent malè habiti, ut sæpe ad desperationem forent adducti, quique maximos duces interfecisset; denique in quo uno esset tantum, ut quoad ille viveret, ipsi securi esse non possent: interfecto, nihil habituri negotii essent: postremò, si illi redderet salutem, quærebant quibus amicis esset usurus; sese enim cum Eumene apud eum non futuros: hic cognita consilii voluntate, tamen usque ad septimum diem deliberandi sibi spatium reliquit. Tum autem quum vereretur, ne qua seditio exercitus oriretur, vetuit ad eum quenquam admitti, & quotidianum victum amoveri jussit. Nam negabat se ei vim allaturum, qui aliquando fuisset amicus. Hic tamen non ampliùs quàm triduum fame fatigatus, cum castra moverentur, insciente Antigono jugulatus est à custodibus. Sic Eumenes annorum quinque & quadraginta, quum ab anno vigesimo (ut supra ostendimus) septem annos Philippo apparuisset, & tredecim apud Alexandrum eundem locum obtinuisset; in his uni equitum alæ præfuisse; post autem Alexandri Magni mortem impe-

INTERPRETATIO.

^a Ut si abuteretur.

^x Nam & decoram speciem habuit.

^y Qui tandem unus tantum valeret.

^z Septem annos cum Philippo fuisset.

NOTÆ.

⁶¹ Sed amicorum perfidia decidi. Id est, de mea fortuna dejectus sum.

⁶² Plerique omnes. Hellenissimus est.

⁶³ Nam negabat se ei vim allaturum. Quasi vim inferre non fuisset inedia & fame hominem necare; immò sancti illud inter crudelitatis exempla referri debet,

rator exercitus duxisset, summósque duces partim repulisset, partim interfecisset; captus non Antigoni virtute, sed Macedonum perjurio, talem habuit exitum vitæ. De quo quanta fuerit omnium opinio eorum, qui post Alexandrum Magnum reges sunt appellati, ex hoc facile potest judicari, ⁶⁴ quòd nemo Eumene vivo rex appellatus est, sed præfectus. Iidem post hujus occasum statim regium ornatum nomenque sumpserunt: neque quod initio prædicarunt, se Alexandri liberis regnum servare, id præstare voluerunt: & uno propugnatore subblato, quid sentirent aperuerunt. Hujus sceleris principes fuerunt Antigonus, Ptolemæus, Seleucus, Lyfimachus, Cassander. Antigonus autem Eumenem mortuum propinquis ejus sepeliendum tradidit. Hi militari honestoque funere, comitante toto exercitu, humaverunt, ossaque ejus in Cappadociam ⁶⁵ ad matrem atque uxorem liberósque ejus deportanda curarunt.

NOTE.

⁶⁴ *Quod nemo Eumene vivo Rex appellatus est.*] Hoc non Eumenis, sed veracundiz causa fecisse scribit Just. lib. 15.
⁶⁵ *Ad matrem atque uxorem.*] Uxor

ejus Barsine natione Persica, filia Artabazi, ex qua filium nomine Herculem suscepit Alexander, ut refert. Q. Curtius, lib. 10.

XIX.

P H O C I O N

ATHENIENSIS.

TSI² sæpè exercitibus præfuit, summòsque Magistratus cepit; tamen multò ejus notior integritas est vitæ,³ quàm rei militaris labor.⁴ Itaque hujus memoria est nulla, illius autem magna fama:⁵ ex quo cognomine B O N U S est appellatus.⁶ Fuit enim perpetuò pauper, quum ditissimus esse posset, propter frequentes delatos honores, potestatesque summas, quæ ei à populo dabantur. Hic quum⁷ à rege Philippo munera magnæ pecuniæ repudicaret, legati que hortarentur accipere; simulque admonerent,⁸ *si ipse his facile caveret, liberis tamen suis proficeret,*

INTERPRETATIO.

a Si circum egestatem non agere pateretur.

NOTÆ.

1 Phocion.] Hujus patrem, quem Suidas Phocum vocat, Fabrum Cochlearium fuisse scribit Ælianus Var. Hist. lib. 22. c. 43.

2 Sæpè exercitibus præfuit.] Id præsertim ex Plutarcho patet, quòd quinque & quadragies exercitibus præfuit, cum ne semel quidem Comitibus interfuisset.

3 Quam rei militaris labor.] Summam ac ferè incredibilem ejus integritatem fuisse necesse est, quum etiam notior dicitur ejus belli laboribus; siquidem, ut mox dictum est ex Plutarcho, quinque & quadragies exercitibus præfuit, & octogessimum etiam agens annum à populo præse jussus est, ex eodem Plutarcho.

4 Itaque hujus memoria est nulla.] Id sanè respectivè dicitur, & habita ratione ejus eximie integritatis; alioquin falsum esset, quum toties bellis præponi non poterit quin res præclare gesserit, & quarum memoria fuerit. At verò non ratio venit, ut in viro bono si una virtus præ-

lucens cæteras non obruat, saltem palmam, & gloriæ locum præcipiat.

5 Ex quo cognomine bonus est appellatus.] Sic Aristides dictus fuit justus propter morum æquitatem, ut supra in Aristide. Cæterum olim gloriæ ducebatur à virtutibus moralibus nomen imponi; quòd postea vitio temporum obsolevit. Phocion verò multis præclaris virtutibus id sibi cognomen comparaverat, quod ex his Valer. Max. verbis lib. 3. c. 8. evidenter patet, *Placidi & misericordes & liberales, omnique suavitate temperati mores Phocionis quos optime profecto consensus omnium bonitatis cognomine decorandos censuit:* Unde Xpocès à Suida dictus est, quia aliis omnibus magis quàm sibi utilis erat.

6 Fuit enim perpetuò pauper.] Vide Athenæum lib. 10. cap. 3. Et Plutarchum, *οὐκ ἐφείσθη πλούτου.*

7 A Rege Philippo munera magna pecunia.] Ælianus lib. 1. Var. hist. non à

quibus difficilè esset in summa paupertate tantam paternam heredi gloriam: His ille. Si mei similes erunt, idem hic, inquit, agellus illos alet qui me ad hanc dignitatem perduxit: sin dissimiles sunt futuri, nolo meis impensis illorum ali augerique luxuriam. Eidem quum propè ad

- 5 annum octogelimum prospera pervenisset fortuna, extremis temporibus magnum in odium pervenit suorum civium.⁸ Primò cum Demade de urbe tradenda⁹ Antipatro consenserat, ejulque consilio Demosthenes cum cæteris, qui bene de republicâ mereri existimabantur, plebiscito in exilium erant expulsi. Neque in eo solum offenderat,
- 10 quòd patriæ malè consuluerat, sed etiam quòd amicitie fidem non præstiterat. Namque auctus adjutusque à Demosthene, cum, quem tenebat, ascenderat gradum,¹⁰ quum adversus Charetem eum subornaret, ab eodem in judiciis, quum capitis causam diceret, defensus aliquoties, liberatus discesserat. Hunc non solum in periculis non
- 15 defendit, sed etiam prodiit. Concidit autem maxime uno crimine; quia¹¹ quum apud eum summum esset imperium populi,¹² & Nicanorem Cassandri præfectum insidiari Piræeo Athenienium¹³ à Dercyllo moneretur; idemque postularer, ut provideret, ne comætatibus civitas privaretur: hic audiente populo, *Phocion negavit esse periculum*
- 20 *sicque ejus rei obfidem fore pollicitus est.* Neque ita multò post Nicanor Piræeo est potius. Ad quem recuperandum, sine quo Athenæ omnino esse non possunt, quum populus armatus concurrisset, ille non modò neminem ad arma vocavit, sed ne armatis quidem præesse voluit. Erant eo tempore Athenis duæ factiones; quarum una

NOTÆ.

Philippo, sed ab Alexandro centum argenti talenta Phocioni missa fuisse scribit, & quatuor Civitates quarum quamcumque ad libitum deligere jussit, oblatas: Quæ omnia Phocion repudiavit. Sic etiam Plutarchus in Apophtheg. & vitâ Phocionis.

8 *Primò cum Demade.* Demades Atheniensis Orator fuit æmulus Demosthenis, qui ex Macedonum gratia potestatem sibi & opes quærebat, contra verò Demosthenes ad solam Patriæ libertatem spectabat.

9 *Antipatro.* Qui ab Alexandro Magno ad expeditionem Persicam discedente, Macedoniæ præpositus est, & in quâ ipso mortuo, regnavit.

10 *Quem adversus Charetem.* Atheniensium Ducem, in promittendo facilem & promptum: Unde Proverb. *Charetis sollicitationes.* Suidas.

11 *Quum apud eum summum esset imperium populi.* Archontem tunc fuisse scribit Plutarchus in ejus vita; idque est sumum imperium populi tenere; nam Archontes exordium habuerunt Athenis ab excessu Codri ultimi Regis, quorum primus fuit Medon Codri filius; Vell. Patere. in iro. hist. Rom. Et penes eos totius reip. regimen, summaque rerum erat.

12 *Et Nicanorem Cassandri præfectum.* Cassander Antipatri filius, unus fuit ex Alex. Ducibus & mortis ejus authoribus, qui ipso mortuo regium nomen accepit, & Macedoniam invadens Olympiadem Alex. Mag. Matrem occidi jussit, & immani sævitia omnem familiam regiam abolevit. Justinus lib. 14. c. 6.

13 *A Dercyllo moneretur.* Atticæ præfecto; illum enim ei regioni Antipater præposuerat, ut refert Plutarchus.

14 Populi

¹⁴ populi causam agebat, altera optimatum. In hac erant Phocion & ¹⁵ Demetrius Phalereus. Harum utraque Macedonum patrocinis nitebatur. ¹⁶ Nam populares Polyperchonti favēbant, optimates cum Cassandro sentiebant. Interim à Polyperchonte Cassander Macedoniā pulsus est. Quo facto populus superior factus, statim duces adversariæ factionis, capitis damnatos, patriā propulit: In his Phocionem & Demetrium Phalereum: deque eā re legatos ad Polyperchontem misit, qui ab eo peterent, ut sua decreta confirmaret. Hic eodem profectus est Phocion, quō ut venit, causam ¹⁷ apud Philippum regem verbo, re ipsā quidem apud Polyperchontem jussus est dicere. ¹⁰ Namque is tum regis rebus præerat. ¹⁸ Hic quum ab Agnonide accusatus esset, quoddam Piræum Nicanori prodidisset, ¹⁹ ex consimili sententiā in custodiam conjectus, Athenas deductus est, ut ibi de eo legibus fieret judicium. Huc ubi perventum est, quum propter ætatem ^b pedibus jam non valeret, ²⁰ vehiculūque portaretur, magni ¹⁵ concursus sunt facti, quum alii reminiscētes veteris famæ, ætatis misererentur; plurimi verō ita exacerentur propter prodicionis suspitionem Piræi: maximēque quoddam adversus populi commodi in se nequitia steterat. Quā de re ne perorandi quidem ei data est facultas,

INTERPRETATIO.

b Pedes incedere tunc non possit.

NOTÆ.

¹⁴ *Populi causam agebat.*] Cui parum rudebat tunc temporis Phocion cum Demade Demosthenis æmulo; Callimedone, & Pericle, ut refert Plutarchus in Phocione.

¹⁵ *Demetrius Phalereus.*] Hic Theophrasti discipulus fuit, cui propter eximias ejus virtutes trecentas sexaginta statuas æreas Athenienses erexerunt. Vide Polyænum, lib. 4.

¹⁶ *Nam populares Polyperchonti favēbant.*] Ille præpositus fuerat ab Antipatro Græciæ & Macedoniæ, tandēque occisus est cum Neoptolemo in prælio quod adversus Eumenem commiserant. Just. lib. 13. c. 8. Populares autem seu Democratæ studiosi hujus partes sustinebant.

¹⁷ *Apud Philippum Regem.*] Non Philippum Alex. magni partem, sed Philippum Aridum, quem penes tantum Regis nomen, potestas verō & Imperium penes Eurydicen uxorem ejus, aliosque adulatores. Quā de re vide Just. lib. 14. c. 5.

¹⁸ *Hic quum ab Agnonide.*] In quibusdam exemplaribus legitur, *Agnone*: & reipsā Athenæus lib. 12. c. 18. meminit Agnonis hominis delictis affluentis. Verum legendum esse *Agnonide*, patet ex Plutarcho, qui cum Agnonidem sycophantam fuisse ait in Phocione.

¹⁹ *Ex consimili sententiā.*] Quidam legunt, *ex consilii sententiā*, hancque lectionem interpretatione tueor Savaro, quam sanè non improbandam conferem, nisi jam prius lata fuisset sententia Athenis, cui relativum est verbum *consimili*.

²⁰ *Vehiculūque portaretur.*] Sic solebant deferri antiquitus, quemadmodum & hodie, omnes capite damnati, non quidem propter rationem à Neptō allatam; sed potius ignominie causa, & ut omnium aspectui facilius parerent; Unde Ammianus Marcellinus lib. 29. c. 11. ait, *Promissū juvenes alique membris omnibus capiti ad supplicia sellis & statoris ducebantur.*

& dicendi causam. Inde iudicio, ²¹ legitimis quibuscumque confectis, damnatus, ²² traditus est undecimviris, quibus ad supplicium, more Atheniensium, publicè damnati tradi solent. Hic quum ad mortem duceretur ²³ obuius ei fuit Emphylerus, quo familiariter fuerat usus. Is quum lachrymans dixisset, *O quam indigna perperetis Phocion!* huic ille, *At non inopinata*, inquit, ²⁴ *hunc enim exitum plerique clari viri habuerunt Athenienses.* In hoc tantum fuit odium multitudinis, ²⁵ ut nemo ausus sit eum liber sepelire. Itaque à servis sepultus est.

NOTÆ.

²¹ *Legitimis quibuscumque confectis.*] Quæ legitima confecta fuerint parum liquet, illa enim lege constituta erant ad accusandum & audiendum reum; At verò ne ipsi quidem causam dicendi data est facultas; unde factum est ut plerique, præsertim boni cives iudicium illud adversati sint. Vide Valer. Max. de fato Phocionis loquentem lib. 5. c. 3. extern. 3.

²² *Traditus est undecim viris.*] Hos *undecimvires*, & *undecimviri* Græci vocabant, nec Roman. triumviris capitalibus multum ab similes fuisse scribit Budæus. Ad id autem præsertim instituti fuerant, ut facinorosos homines comprehensos in carcerem conicerent, & capitis damnatos ad supplicium ducerent; quod ex Platone in Phædone, Aristot. lib. 6. c. ultimo, de optima administrandæ reip. forma, & aliis manifestum est.

²³ *Obuius ei fuit Emphylerus.*] De huius viri nomine dubium est; quidam enim

Evippum vocant, nitunturque Plutarchi autoritate qui viri huius nominis meminit in Phocione. Alianus verò lib. 13. c. 41. hunc Thudippum vocat; Aristidem, Seneca in consolaz. ad Helviam c. 13. Ego tamen nihil mutandum arbitror.

²⁴ *hunc enim exitum plerique clari viri Athenienses habuerunt.*] Vide eorum Catalogum apud Lucianum in Dialogo, de non temerè credendo calumnia.

²⁵ *Ut nemo ausus sit eum liber sepelire.*] Propter legem Atticam quæ non licebat prodicionis damnatos sepelire, ut jam dictum in Themistocle; & ut patet ex ipsis Valer. Max. verbis lib. 5. c. 3. Phocion non tantum equuleo ab Atheniensibus impositus est; sed certè post obitum nullam, Atticæ regionis, quæ ossibus ejus injiceretur glebulam invenit; iussus extra fines projecti intra quos optimus civis viveret.

X X.

TIMOLEON

CORINTHIUS.

SINE dubio magnus omnium iudicio hic vir exitit. Namque huic uni contigit, quod nescio an ulli, ut patriam, in quâ erat natus, ¹ oppressam à tyranno liberaret; & à Syracusis, quibus auxilio erat missus, inveteratam servitutem depelleret, totâque ² Siciliam multos annos bello vexatam, ³ à barbarisque oppressam, suo adventu in pristinum statum restitueret. Sed in his rebus non simplici fortunâ confictatus est: & id quoddâ difficilius putatur, multò sapientiùs tulit secundam quàm adversam fortunam. Nam quum frater ejus Timophanes dux à Corinthiis delectus, tyrannidem per milites mercenarios occupasset, ¹⁰ participesque regni posset esse: tantùm afuit à societate sceleris, ut antetulerit suorum civium libertatem fratris saluti, & patriæ legibus obtemperare sanctius duxerit quàm imperare patriæ. Hac mente per aruspiscopem communemque affinem, cui soror ex iisdem parentibus nata, nupta erat: fratrem tyrannum interficiendum curavit. Ipse non ¹⁵ modò manus non attulit, ⁴ sed ne aspicere quidem fraternum sanguinem voluit. Nam dum res conficeretur, procul in præsidio fuit, ne quis satelles posset succurrere. Hoc præclarissimum ejus facinus non pari modo probatum est ab omnibus. Nonnulli enim læsam ab eo pietatem putabant, & invidiâ laudem virtutis obtrebant. Mater verò ²⁰

NOTÆ.

¹ TIMOLEON CORINTHIUS.] Cujus Pater fuit *Timanetus*, ex Diodoro, lib. 16. Ex Plutarcho verò in Timoleonte, *Timodemus*. Quoad etymologiam nominis nihil moror; alii enim scribunt Timoleon; *τιμὸν* & *τιμῶν* alii Tymoleon *τιμὸν* & *τιμῶν*.

² Oppressam à tyranno.] Nimirum à fratre suo Timophane, ut infra videbitur.

³ Siciliam multos annos bello vexatam.] Partim regnante Dionysio majore, ut postea in Dione; partim Dione interfecto

per tyrannidem Callipi, Hipparini, & Dionysii Junioris, postquam amissum Imperium recuperavit. Ex Diodoro loco mox citato.

⁴ A Barbarisque oppressam.] Nimirum à Carthaginensibus.

⁵ Sed ne aspicere fraternum sanguinem voluit.] Quod moderatioris animi indicium est suam patriam vindicantis, quia qui vultum sanguine imbuat, oculisque supplicio pascit, hic certè plus se, quam Patriam vindicat.

O ij

post id factum neque domum ad se filium admisit; neque aspexit, quin eum fratricidam impiūque detestans compellaret. Quibus verbis adeo est commotus, ⁶ ut nonnunquam vitæ sinem facere voluerit, atque ex ingratorum hominum conspectu morte decedere. Interim Dionys Syracusis interfecto, Dionysius rursus Syracusarum potitus est. Cujus adversariū opem à Corinthiis petiverunt, ducēque, quo in bello uterentur, postularunt. Huc Timoleon missus, incredibili felicitate Dionysium totā Siciliā depulit. Quum interficere posset, noluit, ⁷ tutoque, ut Corinthum perveniret, effecit, quod utrorūque ¹⁰ Dionysiorum opibus Corinthii sæpè adjuti fuerant. Cujus benignitatis memoriam volebat exstare, eamque præclaram victoriam ducebat, ⁸ in quā plus esset clementiæ quàm crudelitatis. Postremò, ut non solum auribus acciperetur, sed etiam oculis cereretur, quem, & ex quanto regno ad quam fortunam detrusisset. Post Dionysii decessum, ⁹ cum Ictea bellavit, qui adversatus fuerat Dionysio, ¹⁰ quum non odio tyrannidis dissensisse, sed cupiditate, indicio fuit, quod ipse, expulso Dionysio, imperium dimittere noluit. Hoc superato Timoleon maximas copias Carthaginiensium ¹⁰ apud Crimessum flumen fu-

INTERPRETATIO.

² *Qui non tanquam tyrannidis osor, sed amittisus rebellasse visus est, quoniam post ejusdem Dionysii a dominatione decedere recusavit.*

NOTÆ.

⁶ *Ut nonnunquam vita sinem facere voluerit.* Id magnanimitati ejus parum respondere videtur, quod propter clamores & mulieris querelas tantopere commoveretur. Illud tamen ex Plutarcho liquet, qui cum inediā se extinguere voluisse ait.

⁷ *Tutōque ut Corinthum perveniret, effecit.* Ubi, scilicet, propter inopiam literas puerulos docuit; unde proverb. Dionysius Corinthi. Quā de te vide Plutarchum in Timoleone. Cic. ad Atticum 9. Valer. Max. lib. 6. c. 9.

⁸ *In quā plus esset clementiæ, quàm crudelitatis.* Dubitari, nec abs te, potest utrum Timoleon magis ad clementiam, quàm ad acerbiorem vindictam spectaverit, quum ad tantos calamitatis sensus Dionysium reservavit. Nam ipsi vitam servando eo misericordem efficiebat, & supplicium ejus magis protrahebat: omni quippe morte acerbius est totā vitā supplicium pati, & quotidie magis ac magis sentire se perire. Attamen quum vita om-

nium cerum sit pretiosissima, hacque concessā recuperandæ alius fortune spes adempta non videatur; ideo qui servavit incolumem satis sibi temperasse putandus est: unde Tacitus lib. 12. c. 9. ait, *Bellarum egregios fines esse, quoties ignoscendo transigatur.* Ex cap. 37. ibidem. *Et si incolumem servaveris, æternum clementiæ exemplar ero.* Quam sententiam verba Senecæ egregie illustrent lib. 1. de Clementia c. 21. *Et quisquis ex alio ad inimici pedes abjectus alienam de capite suo sententiam expectavit, in servatoris sui gloriam vivet, plusque nomini ejus conferet incolumis, quàm si ex oculis ablatas esset: assiduum enim spectaculum aliena virtutis est; in triumpho citò transisset.*

⁹ *Cum Ictea bellavit.* Hic unus ex amicis Dionis fuit.

¹⁰ *Apud Crimessum.* Plutarcho, *Κριμύσσω*, Ruvius est Siciliæ. Dionysio Halicarnasi. lib. 1. Straboni 6. & Suidæ *Crimissum*; Lycophotoni vetò *Crimissum*.

gavit, ^b ac satis habere coëgit, si liceret Africam obtinere, qui jam complures annos possessionem Siciliæ tenebant. ¹¹ Cepit etiam Mamercum Italicum ducem, hominem bellicosum & potentem, qui tyrannos adjutum in Siciliam venerat. Quibus rebus confectis, quum propter diuturnitatem belli non solum regiones, sed etiam urbes desertas videret; conquisivit quos potuit, primum Siculos, deinde Corintho arcessivit colonos, quod ab his initio Syracusæ erant conditæ. Civibus veteribus sua restituit, novis bello vacuefactas possessiones divisit; urbium mœnia disiecta, sanæque deleta refecit; civitatis leges libertatēque reddidit; ex maximo bello tantum otium toti ¹⁰ insulæ conciliavit, ut hic conditor urbium earum, non illi, qui initio deduxerant, videretur. ¹² Arcem Syraculis, quam munierat Dionysius ad urbem obsidendam, à fundamentis disjecit; cætera tyrannidis propugnacula demolitus est, ^c deditque operam, ut quam minime multa vestigia servitutis manerent. Quum tantis esset opibus, ¹⁵ ut etiam invitis imperare posset, tantum autem haberet amorem omnium Siculorum, ut nullo recusante regnum obtineret: ¹³ maluit se diligi quàm metui. Itaque, quum primum potuit, imperium deposuit, & privatus Syraculis, quod reliquum vitæ fuit, vixit. Neque verò id imperitè fecit. Nam quod cæteri reges imperio vix potuerunt, hic benevolentia tenuit. Nullus honos huic defuit, neque postea Syraculis res ulla gesta est publica, de qua prius sit decretum, quàm Timoleonis sententiâ cognita. Nullius unquam consilium non modò antelatum, sed ne comparatum quidem est: neque id magis benevolentia factum est, quàm prudentiâ. Hic quum ætate jam pro- ²⁵ vectus esset, sine ullo morbo ¹⁴ lumina oculorum amisit, quam calamitatem ita moderatè tulit, ut neque eum querentem quisquam au-

INTERPRETATIO.

^b Etque ipsos adegit, ut satis sibi esse crederent, si Africâ potiri fas esset.

^c Curavitque ut quàm paucissima servitutis reliquia superessent.

NOTÆ.

¹¹ *Cepit etiam Mamercum.*] De quo lege Polym. lib. Sexag. & Plutarchum qui hunc Catanæ tyrannum fuisse ait.

¹² *Arcem Syraculis.*] Arces enim obsidione perpetua, & quasi compedibus civis premunt, & Tyrannis æternam securitatem pollicentur. Unde Senecâ in Thyelle: *(mus)*

In Arce summa Pelopis una est pars do-
Conversa in austrum, cuius extremum
latus

Æquale monti crevit, atque urbem pre-
mit,

Et contumacem Regionis populum suis,
Habet sub iusu.

¹³ *Maluit se diligi, quàm metui.*] Simile quidpiam refert Aurelius victor c. 15. de Antonio Pio, his verbis: *Ad id tremen-*
tibus eum, atque amantibus cunctis Re-
gibus, Nationibusque, & populis, ut pa-
rentem suum, patrum magis quàm Do-
minum imperatorem verè putarent.

¹⁴ *Lumina oculorum amisit.*] *Diafole.*
Sic etiam de eo Plutarchus; & Cic. Tusc. 5. multos qui & oculis capti fuerint, moderatèque eum casum tulerint, enumerat.

- dierit, neque eò minùs privatis publicisque rebus interfuerit. Veniebat autem in theatrum, quum ibi concilium populi haberetur, ¹⁴ propter valetudinem veltus jumentis junctis, atque ita de vehiculo, quæ videbantur, dicebat; neque hoc illi quisquam tribuebat superbiæ. Nihil enim unquam neque insolens, neque gloriosum ex ore ejus exiit. Qui quidem quum suas laudes audiret prædicari, nunquam aliud dixit, quàm *se in eâ re maximas diis gratias agere, atque habere, quodd quum Siciliam recreare constituissent, tum se potissimum ducem esse voluissent.* Nihil enim rerum humanarum sine deorum numine agi putabat. ¹⁵ Itaque suæ domi sacellum *avruadas* constituerat idque sanctissimè colebat. Ad hanc hominis excellentem bonitatem mirabiles accesserunt casus. Nam prælia maxima ¹⁷ natali die suo fecit omnia; quo factum est, ut ejusdem natalem festum haberet universa Sicilia. Huic quidam ¹⁸ Laphystius, homo petulans & ingratus, ¹⁹ vadimonium quum vellet imponere, quod cum illo se lege agere diceret, & complures concurrissent, qui procacitatem hominis manibus coercere conarentur: Timoleon oravit omnes, ne id facerent. Namque id ut Laphystio, ceterisque liceret, *se maximos labores summâque aduisse pericula. Hanc enim speciem libertatis esse, si omnibus, quod quisque vellet, legibus experiri liceret.* Idem, quum quidam Laphystii similis nomine Demænetus, in concione populi rebus gestis ejus detrahere cœpisset, ac nonnulla inveheretur in Timolonta, dixit, *nunc demum se voti esse damnatum, namque hoc à diis immortalibus semper precatum, ut talem libertatem restituerent Syracusanis, in quâ curvis liceret, de quo vellet, impune dicere.* Hic quum diem supre-

INTERPRETATIO.

*d Infirmi-
e In judi-*

*cansâ vigis
cium conaretur
deductus. | traducere.*

f Nunc denique suum optatum ob-
nuisse.

NOTÆ.

¹⁵ *Propter valetudinem veltus jumentis junctis.* Sic apud Romanos Appius Claudius Cæcus lecticâ in Senatum ferebatur.

¹⁶ *Itaque suæ domi sacellum avruadas constituerat.* *Avruada* Deæ alicujus nomen fuisse certum est; sed dubitatur cujusnam Deæ. Quidam per id casum fortuitum; quidam sortem fortunam intelligi volunt. Quo posteriori sensu accipiendum esse puto: quia Siculi fortunam tanquam omnium actionum, laborumque humanorum Dominam venerabantur; cui & Græci, Romanique multa mo-

numenta consecrarunt, & ad hujus Deæ auspicia ac Numen Timoleon retulit quidquid sibi unquam prosperè evenit.

¹⁷ *Natali die suo fecit omnia.* Sic præterito sæculo Carolus V. Imperator die Divo Mathie sacro quo natus erat, Regnum Hispaniæ obtinuerat, Imperator proclamatus fuerat, & memorabilem Ticini victoriam in Francos retulerat.

¹⁸ *Laphystius.* Sic legendum ex Plutarcho, non Lamæstius, ut quidam habent codices.

mun obiiſſet, publicè à Syracuſanis ¹⁹ in gymnaſio, quòd Timoleonteum appellatur, totà celebrante Sicilia, ſepultus eſt.

NOTA.

¹⁹ In Gymnaſio, quod Timoleonteum appellatur.] Vide Polyænum in Agathoclem lib. 5. Plutarchus tamen in foro, non in Gymnaſio ſepultum ſcribit; at verò Gymnaſium illud in hujus gratiam fuiſſe conſtitutum.

REGES.

HI ferè fuerunt Græciæ ¹ gentis duces, qui memor à digni videantur, ² præter reges. ³ Namque eos attingere noluimus, quòd omnium res geſtæ ⁴ ſeparatim ſunt relatæ: neque tamen hi admodum ſunt multi. Lacedæmonius autem Ageſilaus, ⁵ nomine, non poteſtate, fuit rex, ſicut cæteri Spartani. Ex his verò, qui dominatum imperio tenuerunt, excellentiſſimi fuerunt, ut nos judicamus, Perſarum, ⁶ Cyrus, & ⁷ Darius Hyſtaſpis filius; ⁸ quorum uterque privatus, virtute regnum eſt adeptus. ⁹ Prior horum, apud Maſſagetæ in prælio ¹⁰ cecidit: ¹⁰ Darius, ſenectute diem obiit ſupremum. Tres ſunt præterea ejuſdem generis, ¹¹ Xerxes, & duo Artaxerxes, Macrochir &

NOTA.

¹ Græciæ Gentis.] In quibuſdam legitur, Græciæ Gentis. Sed nihil muto, quia Græcia gens dicitur, quemadmodum Italia terra, Hiſpania regio, &c.

² Præter Reges.] Nimirum earum Gentium, quæ aliis præluxerant.

³ Namque eos attingere.] Legitur & adungere, id eſt, vitis excellentium Græciæ Imperatorum.

⁴ Separatim.] Id eſt, alio in libro qui Regum vitas complectebatur, qui quidem liber injuriâ temporum periſſe creditur.

⁵ Nomine, non poteſtate fuit Rex.] Vide quæ jam dicta ſunt à Nepote in Ageſilao ubi dictum eſt morem eſſe Lacedæmoniorum, ut duos Reges ſemper haberent nomine magis quam Imperio. Unde Dionyſius Halicarnaſſenſis Reges improprie dictos fuiſſe ſcribit.

⁶ Cyrus.] Ex Mandane Aſtyagis filia, & Cambyſe Perſâ natus, qui ſua virtute Medorum Regnum adeptus eſt, ac Imperium à Medis ad Perſas tranſtulit.

⁷ Et Darius Hyſtaſpis filius.] De hoc jam ſupra.

⁸ Quorum uterque privatus.] Cyrus

enim Perſarum armis adjutus Aſtyagem Regno expulit. Darius verò, Magis occiſis, qui Perſarum Regnum fraude uſurpaverant, ex privato Rex per equi ſui hiniſtrum ſalutatus eſt. Vide Juſt. lib. 1. c. 10.

⁹ Prior horum apud Maſſagetæ.] Quum Cyrus adverſus Thomirim Reginam Scytharum, vel Maſſagetarum, bellum moviſſet, ſecundo prælio victus inter mortuos inventus eſt. Porro Maſſagetæ Gentes erant ſupra mare Caſpium litæ; unde Getæ & Scythæ eas circiter regiones incolebant, quæ hodie Catai nominantur. Vide Ptolemæum.

¹⁰ Darius ſenectute diem obiit ſupremum.] Eum regnaſſe 36. annos Herodotus ait lib. 4. Quamquam nonnulli 31. tantum & dies 30. aſſerunt.

¹¹ Xerxes, & duo Artaxerxes.] Jam de Xerxe ſuprà. Notandum tamen eſt Xerxis nomen commune fuiſſe Perſarum Regibus, quemadmodum & Cyri. Quantum verò ad duo Artaxerxes; alter Xerxis filius fuit, & dictus eſt Macrochir, ſeu Longimanus: alter Cyri junioris frater, cognomento Mnemon, ſeu Memor.

Mnemon. Xerxi maximè est illustre, quòd maximis post hominum memoriam exercitiis terrâ marique bellum intulit Græciæ. At Macrochir præcipuam habet laudem amplissimæ pulcherrimæque corporis formæ, quam incredibili ornavit virtute belli. Namque illo Persarum nemo fuit manu fortior. Mnemon autem iustitiæ famâ floruit.

12 Nam quum matris suæ scelere amisisset uxorem; 11 tantum indulsit dolori, ut eum pietas vinceret. 14 Ex his duo eodem nomine; morbo naturâ debitum reddiderunt. 15 Tertius ab Artabano præfecto ferro interfectus est. Ex Macedonum autem genere, duo multò ceteros antecesserunt rerum gestarum gloriâ, Philippus Amyntæ filius & Alexander Magnus. Horum alter Babylone 16 morbo consumptus est; 17 Philippus Ægis à Paulania, quum spectatum ludos iret, iuxta theatrum occisus est. 18 Unus Epirotes, Pyrrhus; qui cum populo Romano bellavit. Is quum 19 Argos oppidum oppugnaret in Peloponneso, 15 20 lapide ictus interiit. 21 Unus idem Siculus, Dionysius prior, nam & manu fortis & belli peritus fuit, & id quod in tyranno non facillè reperitur, minimè libidinosus, non luxuriosus, non avarus, nullius rei denique cupidus, nisi lingularis perpetuique imperii, ob càmque

NOTÆ.

12 Nam quum matris suæ scelere amisisset uxorem.] Scilicet, Statiram, quam ejus mater veneno peremerat. Ctesias lib. 16.

13 Tantum indulsit dolori, ut eum pietas vinceret.] Pietas, scilicet, erga matrem, non erga uxorem occisam, quia solam matris ancillam sceleris ministram supplicio affect. Idem Ctesias ibidem.

14 Ex his duo eodem nomine.] Scilicet, duo Artaxerxes, quorum prior regnavit 41. annos sine consorte, Sulpic. Et præterea 16. cum patre Xerxe. Posterior autem regnavit, teste Plutarcho, & Sulpicio 62. annis; licet Euseb. 40. tantum numeret.

15 Tertius ab Artabano præfecto ferro interfectus est.] Quâ de re Justinum lege lib. 3. c. 1.

16 Morbo consumptus est.] Seu potiùs veneno ætatis anno trigésimo secundo cum tribus mensibus, & regni 12. cum 8. mensibus. Arrianus. Sed tamen de hoc tempore varii Authores, varias opiniones habent. Quod propter vide Cic. Euseb. Just. Strabon. Gellium, & alios.

17 Philippus Ægis à Paulaniâ.] Ægis Macedoniæ oppidum, ubi olim Mace-

donum Regum sepultura erant; ut Plinius refert. Paulanias verò juvenis inter Macedones nobilitate clarus, ob neglectam à Philippo vindictam, quam ab ipso petebat de injuriâ sibi turpiter illatâ; quâ de re vide Curtii supplementum, & alios.

18 Unus Epirotes, Pyrrhus.] Hic quemadmodum Alexander, patrno genere ab Hercule, materno ab Achille se esse gloriabatur. Just. 17.

19 Argos oppidum.] Duo sunt, ut jam dictum est, ejus nominis oppida in hoc tractu, quomobrem vide quæ suprà diximus.

20 Lapidè ictus interiit.] Just. lib. 25. c. 5. & Paulus Diaconus lib. 2. c. 20. cum Nepote de lapidis ictu consentiunt quo Pyrrhus interiit. At verò Plutarchus, Paulanias, Polyænus, Strabo regulæ ictu petiisse scribunt, quos sequitur Ovid. in Ibin. Aut ut Achillicidem cognato nomine clarum

Opprimat hostili tegula jacta manu.

21 Unus item Siculus; Dionysius prior.] Vide quæ de illo apud Cic. v. Tuscul. dicuntur; & apud Just. lib. 20.

rem crudelis. ^a Nam dum id studuit munire, nullius pepercit vitæ, quem ejus insidiatorem putaret. Hic quum virtute ^b tyrannidem sibi peperisset, magnâ retinuit felicitate, majorque annos sexaginta natus, ²² decessit florente regno. Neque in tam multis annis cujusquam ex sua stirpe funus vidit, ²³ quum ex tribus uxoribus liberos procreasset, multique ei nati essent Nepotes. Fuerunt præterea multi reges ²⁴ ex amicis Alexandri Magni, qui post obitum ejus imperia ceperunt. ²⁵ In his Antigonus, ²⁶ & hujus filius Demetrius: ²⁷ Lyfimachus, Seleucus, Ptolemæus. Ex his Antigonus, quum adversus Seleucum Lyfimachumque dimicaret; in prælio occisus est. ²⁸ Pari leto affectus est Lyfimachus à Seleuco. Nam societate dissoluta, bellum inter se gesserunt. At Demetrius, quum filiam suam Seleuco in matrimonium dedisset, neque eò magis fida inter eos amicitia manere potuisset, ²⁹ captus bello in custodiâ focer generi ³⁰ periit morbo.

INTERPRETATIO.

^a Quamdiu enim illud asserere curavit.
^b Regnum adeptus esset.

^c In generi vinculis prælio victus focer morbo extinctus est.

NOTÆ.

²² Decessit florente regno.) Præ gaudio quod habuit ex nuncio reportatæ victoriæ cum amicis suis vino & epulis largius usum in morbum incidisse quo mortuus est, refert Diodorus. Quantum verò temporis regnaverit, ex his Ciceronis verbis accipe. Duo de quadraginta Dionysius Tyrannus annos fuit opulentissima & beatissima civitatis.

²³ Quum ex tribus uxoribus liberos procreasset.) De his in Dione jam dictum est.

²⁴ Ex amicis Alex. Mag.) De ejus Ducibus hic loquitur, qui eo mortuo omnes sibi diademata imposuerunt, ut fert Author Machab.

²⁵ In his Antigonus.) Asiæ & Syriæ Satrapes primus, qui tandem à Seleuco & Ptolemæo victus est.

²⁶ Et hujus filius Demetrius.) Hic Urbium obfessor dictus est. Plin. lib. 7. cap. 38. Quam nominis arrogantiam arguit Plutarchus in Demetrio, Seleuco Nicanori Syriæ Regi filiam suam Stratonice uxorem dedit, & expulso Athenis Demetrio Pbalereo, pristinam Reip. ac libertatis formam Atheniensibus restituit.

²⁷ Lyfimachus, Seleucus, Ptolemæus.) Lyfimachus unus quondam è Custodib. Alex. Mag. illustri Macedoniæ loco natus,

sed virtute illustrior. Vide Just. lib. 15. c. 3. Seleucus qui cognominatus est Nicanor Rex Syriæ, de quo jam dictum est. Ptolemæus vero omnibus Egyptii Regibus nomen suum dedit, vir quoque magnus fuit, & prudentiâ insignis, de quo jam supra dictum est in Eumene.

²⁸ Pari leto affectus est Lyfimachus.) Demetrio mortuo Lyfimachus cum Seleuco conflixit; & hæc ultima pugna fuit Successorum Alexandri Magni in qua occisus est Lyfimachus, nimirum anno 42. ab Alex. interitu.

²⁹ Captus bello.) Nimirum in Idumæa ad urbem Gazam, ut vult Just. Plutarchus, Arrianus. Hunc à Macedonibus relictum scribit Cic. Offic. 2. At si Justinus credimus, non captus est, sed seipsum Seleuci fidei tradidit, ut pater ex his verbis: Demetrius quoque à tot exercitiis circumventus cum posset bene se mori, turpiter se dedere Seleuco maluit.

³⁰ Periit morbo.) In quem incidit, ut refert Plutarchus, biennio post, cum à Seleuco perhumaniter exceptus fuisset, & regio apparatus; sed quum inertie orioque se dedisset, neque solito vivendi more uteretur, ex nimia cruditate in morbum incidit, & ita interit. Plutarch. in Demet.

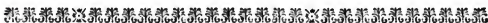
P.

Neque ita multò post Seleucus ³¹ à Ptolemæo Cerauno dolo interceptus est; quem ille à patre expulsum Alexandriâ, alienarum opum indigentem, receperat. Ipse autem Ptolemæus, quum vivus filio regnum tradidisset, ³² ab illo eodem vitâ privatus dicitur. De quibus quoniam
 5 satis dictum putamus, non incommodum videtur non præterire Hamilearem & Hannibalem, quos & animi magnitudine, & calliditate omnes in Africa natos præstitisse constat.

NOTÆ.

³¹ <i>A Ptolemæo Cerauno.</i>) Hic filius fuit Ptolemæi prioris, Ceraunus dictus ab audacia, & ingenii velocitate; <i>νεβουλης</i> enim fulmen significat. Cæl. l. 24. c. 6.	³² <i>Ab illo eodem vitâ privatus dicitur.</i>) Huic opinioni adversatur Just. l. 24. qui eum à Gallis, quos spreverat, victum, vitâ & regno spoliatum scribit.
--	---

X X I.

H A M I L C A R

HANNIBALIS FILIUS

2 COGNOMINE BARCHAS
CARTHAGINENSIS.

10

R I M O Punico bello, ³ sed temporibus extremis, admodum adolescentulus, in Siciliâ præesse cæpit exercitui. Quum antè ejus adventum & mari & terrâ malè res gererentur Carthaginentium; ipse ubi adfuit, nunquam hosti cecidit, neque locum nocendi dedit: sæpèque è contrario occasione datâ, læcessivit, semperque superior discessit. Quo factò, quum penè omnia in Siciliâ Pœni amisissent, ⁴ ille Erycem sic

NOTÆ.

¹ *HAMILCAR HANNIBALIS FILIUS.*) Hamilcar nomen est Punicum, quod Regem significat, hic patrem habuit Hannibalem antiquiorem, & ipse pater fuit magni Hannibalis æterni Romanorum hostis.

² *COGNOMINE BARCHAS.*) Hoc gentile nomen fuisse patet ex his Siliî Italici verbis, lib. 1. in principio.

— OTIUS
Serrana præf. Barca de Gente.

³ *Sed temporibus extremis.*) Id est, sub finem hujus primi belli Punico.

⁴ *Ille Erycem sic defendit.*) Eryx urbs Siciliæ ad Montem ejusdem nominis Veneri sacrum, supra Drepanum oppidum. De hujus situ accuratissimè inter alios scribit Polybius l. 1. Hodic, *Monte S. Juliano.*

defendit, ut bellum eo loco gestum non videretur. Interim Carthagenenses classe⁵ apud insulas Ægates à C. Lutatius consule Romano-
rum superati, statuerunt belli finem facere, eamque rem arbitrio
permiserunt Hamilcaris. Ille etsi flagrabat belli cupiditate,⁶ tamen
paci serviendum putavit, quod patriam exhaustam sumptibus, diu-
tius calamitatem belli ferre non posse intelligebat: sed ita ut sitim
mente agitaret, si paululum modò res essent refectæ, bellum reno-
vare, Romanosque armis persequi:⁷ donicum aut vi certè vicissent;
aut victi manum dedissent. Hoc consilio pacem conciliavit: ⁸ in quâ
tanta fuit ferocia⁸ ut quum Catulus negaret se bellum compositurum,⁹
nisi ille cum suis, qui Erycem tenuerant, armis relictis, Siciliâ de-
cederent: succumbente patriâ, ipse periturum se potius dixerit, quàm
cum tanto flagitio domum rediret. Non enim sua esse virtutis, arma
à patriâ accepta adversus hostes, adversariis tradere. Hujus pertinacia
cessit Catulus. At ille⁹ ut Carthaginem venit, multò aliter, ac
sperabat, rempublicam se habentem cognovit. Namque diuturnitate
externi mali¹⁰ tantum exarsit intestinum bellum, ut nunquam pari
periculo fuerit Carthago,¹¹ nisi quum deleta est.¹² Primo mercenarii
milites, qui adversùs Romanos tuerant, desciverunt, quorum nu-
merus erat viginti millium.¹³ Hi totam abalienarunt Africam, ipsam

INTERPRETATIO.

A In quâ tantam exhibuit firmitatem.

NOTÆ.

⁵ *Apud insulas Ægates à Caio Lutatio Consule Rom. superati.* Ægulse dicuntur illæ insulæ à Polybio, luntque ad Promontorium Lilybræum, juxta quas classis Romanorum, quam trecentarum navium fuisse tradit Plinius de viris illustribus, Classem Carthaginensium, cui Dux Hanno erat, superavit.

⁶ *Tamen paci serviendum putavit.* Quibus conditionibus facta fuerit, vide Polybium lib. 3.

⁷ *Donicum aut vi.* Donicum, pro donec, apud veteres.

⁸ *Urquum Catulus.* Scilicet, Q. Lutatius Catulus, Consul Rom.

⁹ *Ut Carthaginem venit.* Urbem olim totius Africæ terrâ marique florentissimam, Romæ æmulam, à Phœnicibus in Libyæ litore conditam ad mare internum: quæque tertio Punico bello à Scipione Æmiliano peccitus diruta est.

¹⁰ *Tantum exarsit intestinum bellum.* Hujus belli causa narratur à Polybio, qui

etiam ejus Autores recenset.

¹¹ *Nisi quum deleta est.* Deleta autem fuit, ut mox diximus, à Scipione anno 567. postquam condita fuerat, Cn. Cornelio Lentulo, L. Mummio Coss. Velleius Patere. lib. 1. c. 12. Ad quam opinionem quodammodo accedit Cic. 1. de Rep. his verbis: *Nec tantum Carthago habuisset opum sexcentos fere annos, sine consiliis & disciplinâ;* cui etiam opinio Orofius non multum dissentit lib. 4. c. 6. Alii plus, alii minus, adeò ut parum inter se consentiant Autores hac in re. Ceterum urbs incendio diruta fuit, & per continuos decem & septem dies vix potuit incendium extinguî. Flor. lib. 2. cap. 15.

¹² *Primo mercenarii milites.* Quos ex variis gentibus fuisse memorant, nimirum Gallos, Hispanos, Ligures, Nomades, Afros, aliosque.

¹³ *Hi totam abalienarunt Africam.* Supple à Carthaginensibus.

Carthaginem oppugnarunt. Quibus malis adeo sunt Pœni perterriti, ut auxilia etiam à Romanis petiverint, eaque impetraverint. Sed extremò, quum prope jam ad desperationem pervenissent, ¹⁴ Hamilcarem imperatorem fecerunt. Is non solum hostes à muris Carthaginis removit; quum amplius centum millia facta essent armatorum, sed etiam eò compulsi, ut locorum angustiis clausi, plures fame quam ferro interirent. Omnia oppida abalienata; ¹⁵ in his Uticam atque Hipponem, valentissima totius Africæ, restituit patriæ. Neque eo fuit contentus, sed etiam fines imperii propagavit: totâ Africâ tantum ¹⁰ otium reddidit, ut nullum in eâ bellum videretur multis annis fuisse. Rebus his ex sententia peractis, fidenti animo atque infesto Romanis, quò facilius causa bellandi reperiretur, effecit, ut imperator cum exercitu in Hispaniam mitteretur, eoque secum duxit filium Hannibalem annorum novem. Erat præterea cum eo adolefens illustris & ¹⁵ formosus, Hasdrubal, ¹⁶ quem nonnulli diligi turpius, quam par erat, ab Hamilcare loquebantur. Non enim maledici tanto viro deesse poterant. Quo factum est, ¹⁷ ut à præfecto morum Hasdrubal cum eo vetaretur esse. Huic ille filiam suam in matrimonium dedit, ¹⁸ quod moribus eorum interdici non poterat facere gener. De hoc idem ²⁰ mentionem fecimus, ¹⁹ quod H. milcare occiso, ille exercitui præfuit,

INTERPRETATIO.

b A faceri contubernio gener prohiberi non poterat.

NOTÆ.

¹⁴ *Hamilcarem imperatorem fecerunt.*] Quum antea Hannonem, & Gisconem Asdrubalis patrem ab initio huic bello præfecissent, eosque tanto malo impares esse cognovissent. *Lamb.*

¹⁵ *In his Uticam, atque Hipponem.*] Utica urbs totius Africæ, si Carthaginem excipias, clarissima, quæ sexaginta stadiis ab ipsâ Carthagine distabat occasum versus, inquit Appianus, ad Bagradam amnem; ea quemadmodum & Carthago à Tyris condita fuit, sed longè antea, quod videtur testari Silius Italicus l. 3.

Proxima Sidoniis Utica est effusa maniplis,

Prisæ situm, veteresque ante Arces condita Byrsa.

Quod ad Hipponem verò, quam & Diodorus lib. 20. vocat Hippuacram, urbs est ad Hippî Promontorium sita, à quo nomen habere videtur, cui stagnum adiacet Hipponense, unde à Græcis *Διδυμή* dicta est propter aquarum irrigua,

Vide quid Plinius de eâ scribat l. 9. Epist. ¹⁶ *Quem nonnulli diligi turpius.*] Vide quid super eâ re referat Livius 21. annal.

¹⁷ *Ut à Præfecto morum Asdrubal.*] Quales apud Rom. Censores erant, penes quos erat jus animadvertendi in mores Civium, tales ferè erant Præfecti seu Magistri morum apud Carthaginenses, ad quos pariter pertinebat morum censura & animadversio, & præterea facultatum eujusque æstimatio.

¹⁸ *Quod moribus eorum interdici non poterat facere gener.*] Apud Rom. tamen summum inter utrumque erat verecundiz argumentum, quod, ut ait Cic. l. 1. Offic. *Non lavantur cum saceris generi.*

¹⁹ *Quod Amilcare occiso.*] In prælio, scilicet, contra Vetones citerioris Hispaniæ populos, ut postea dicitur, intra Anam & Tagum fluvios, Plin. l. 4. c. 20. Reliquitque quatuor filios quos se in Romanorum perniciem alere dicebat, veluti quatuor Catulos Leoninos, quorum ta-

40 resque magnas gessit, 21 & princeps largitione vetustos pervertit mores Carthagenensium: 22 ejusdemque post mortem Hannibal ab exercitu accepit imperium. At Hamilcar, 23 posteaquam mare transiit, in Hispaniamque venit, magnas res secundâ gessit fortunâ, maximas bellicosissimâque gentes subegit: equis, armis, viris, pecuniâ, totam locupletavit Africam. Hic quum in Italiam bellum inferre medicaretur, nono anno postquàm in Hispaniam venerat, in prælio pugnat 24 adversus Vettones occisus est. Hujus perpetuum odium erga Romanos maximè concitasse videtur secundum bellum Punicum. 25 Namque Hannibal, filius ejus, assiduis patris obtestationibus eò est perductus, ut interire, quàm Romanos non experiri mallet.

NOTÆ.

men nullus in locum patris missus est statim ab ejus morte, propter immaturam ætatem. Valer. Max. lib. 9. c. 3.

20 *Resque magnas gessit.*] De quibus Polyb. lib. 11.

21 *Et Principes largitione vetustos pervertit mores Carthagenensium.*] Is namque ut Barcinæ factioni, cujus fautor erat, faventem populum redderet, immodicis largitionibus utebatur: & ut ait Livius 21. Annal. *Plura consilio quàm vi gerens, auspiciis regulorum magis, conciliandisque per amicitiam principum novis Gentibus, quàm bello aut armis rem, auxit.*

22 *Ejusque post mortem.*] De cujus mortis genere non consentiunt historici. Livius 21. Annal. Et Appianus, ipsum in venatione interfectum scribunt. Justinus & Valer. Max. à Servo sui domini mortis ulciscendæ causâ occisum esse aiunt. Po-

lybius verò de nocte in diversorio suo à quodam Gallo privatarum injuriarum causâ interemptum refert.

23 *Posteaquàm mare transiit.*] Scilicet; fretum Gaditanum, & Herculis columnas.

24 *Adversus Vettones.*] De quibus mox diximus, quorum Metropolim, Emeritam Vettonum dictam, flumen Anas præterfluit. Prudentius Hymno de S. Eulalia.

25 *Namque Hannibal filius ejus assiduis patris obtestationibus.*] Vide Valer. lib. 9. c. 3. ubi ait quòd quum Hamilcar trajecturus esset exercitum in Hispaniam: & ob id sacrificaret, Hannibalem filium ejus 9. annos natum altaria tenentem jurjurando promississe, se cum primùm peritatem posset, acerrimum hostem Pop. Rom. futurum.

X XII.

HANNIBAL

HAMILCARIS FILIUS

CARTHAGINENSIS.

I verum est, quod nemo dubitat, ut populus Romanus omnes gentes virtute superarit, non est inficiandum. ¹ Hannibalem tanto præstitisse cæteros imperatores prudentiâ; quanto populus Romanus antecedeat fortitudine cunctas nationes. Nam quotiescunque cum eo congressus est in Italiâ, semper discessit superior. Quod nisi domi ² civium suorum invidiâ debilitatus esset, Romanos videretur superare potuisse. Sed multorum obtestatio devicit unius virtutem. Hic autem velut hæreditate relictum odium paternum erga Romanos sic confirmavit, ut prius animam, quàm id deposuerit. Qui quidem quum patriâ pulsus esset, & alienarum opum indigeret, nunquam destiterit animo bellare cum Romanis. Nam, ³ ut omitam Philippum, quem absens hostem reddidit Romanis; ⁴ omnium his temporibus potentissimus rex Antiochus fuit. Hunc tantâ cupiditate incendit bellandi, ut usque

NOTÆ.

¹ *Hannibalem tanto præstitisse cæteros Imperatores prudentiâ.*] Prudentissimum quidem & sagacissimum fuisse ex ejus bellicis facinoribus nemo non intelligit, quamquam tamen à Scipione, in ipsius Carthaginis conspectu superatus est. Vide apud Lucianum in Dialogis mortuorum ludicram illam contentionem de præstantia Scipionis, Hannibalis, & Alexandri Magni.

² *Civium suorum invidiâ debilitatus esset.*] Hujus in Hannibalem invidiæ causas recenset Livius lib. 30. Quæ quidem nullæ sunt aliæ præter optimam Reip. administrationem, & remotos Magistratuum abusus, quibus emendandis fortiter incumberebat.

³ *Ut omitam Philippum.*] Hic Demetrii filius fuit, & pater Persei Regis Macedonum, quem devictum acie, & capturn Paulus Æmilius in triumphum Romanum duxit. Velleius Patere. lib. 1. c. 9. Vide & Just. lib. 29.

⁴ *Omnium potentissimus Rex Antiochus.*] Ille enim septem & triginta annos Asiam, Syriam, Mediam, & Persiam tenuit; præter Hircaniam, Bactrianam, & omnes, si Parthiam exceperis, Regionem superioris Asiæ. Quod ex Just. lib. 40. & Polybio passim cognoscitur. Porro Antiochus ille Magni cognomentum accepit propter victoriarum amplitudinem, huncque ad inferendum Rom. bellum impulsit Hannibal. Idem Just. lib. 32.

⁵ In rubro mari arma conatus sit inferre Italiæ. ⁶ Ad quem cum legati venissent Romani, quide ejus voluntate explorarent, darentque operam consiliis clandestinis, ⁷ ut Hannibalem in suspicionem regi adducerent, tanquam ab ipsis corruptum alia atque antea sentire; neque id frustra fecissent; idque Hannibal comperisset, seque ab interioribus consiliis segregari vidisset: tempore dato adiit ad regem, hunc cum multa de fide sua, & odio in Romanos commemorasset, eoque adjunxit: *Pater (inquit) meus Hamilcar, ⁸ puerulo meo, usque non amplius novem annos nato, in Hispaniam imperator proficiscens Carthaginæ, Jovi Optimo Maximo hostias immolavit. Qua divina res idum consiciebatur, quaesivit à me, vellemne secum in castra proficisci. Id quum libenter acceperem, atque ab eo petere cepissem, ne arbitares ducere: tum ille, Faciam (inquit) si fidem mihi quam postulo dederis: simulque ad aram adduxis, apud quam sacrificare instruerat, ⁹ eamque, ceteris remotis, tenentem, jurare jussit, nunquam me in amicitia cum Romanis fore. Id ego jussurandum patri datum, usque ad hanc diem ita conservavi, ut nemini dubium esse debeat, quin reliquo tempore eadem mente sim futurus. Quare ¹⁰ si quid amicis de Romanis cogitabis, non imprudenter feceris, si me celaris. Quum quidem bellum parabis, respicere frustaberis, si non me in eo principem posueris. Hæc igitur ætate ¹¹ cum patre in Hispaniam profectus est. Cujus post obitum Hasdrubale imperatore successore, equitatu omni præfuit. Hoc quoque interfecto, exercitus ¹² summam imperii ad eum detulit. Id Carthaginem*

INTERPRETATIO.

a Si alicujus amicitia cum Romanis incunda consilium tibi erit.

NOTÆ.

⁵ *A rubro mari.*] Cujus sinus Arabicus est portio, qui Ægyptum ab Oriente aluit, & ab Arabia determinat. Pars est Oceani sinu Persico terminata, *ἑρυθρὰ θάλασσα* Græci vocant, ab Erythra Rege qui ibi regnasse dicitur; cui opinioni subscribit Arrianus lib. 8. Idem autem à Latinis dictum est mare rubrum, quod quæ audirent à Græcis Erythræum vocari, existimaverunt à rubedine aquarum ita dictum.

⁶ *Ad quem quum legati venissent Romani.*] Justinus præter lib. 31. ad Antiochum legatos à Rom. fuisse missos scribit eodem consilio quo Nepos refert, sed eorum nomina non recenset. Quapropter Livium Dec. 4. lib. 5. & Plutarchum in Flaminio consule.

⁷ *Ut Hannibalem in suspicionem Regi adducerent.*] Quod assecuti sunt teste

Livio, lib. 35.

⁸ *Puerulo me.*] Quia vix tunc ad 9. ætatis annum pervenerat, ut supra in Hamilcare. Author tamen de Viris illustrib. 11. annos natum testatur.

⁹ *Eamque ceteris remotis tenentem.*] Vide quæ supra sunt in Hamilcare, quæque Valer. Max. l. 9. c. 3. super eâ re refert. Vide & Livium 35. Mos autem erat antiquitus ut jurantes aram tenerent. Cic. pro Flacco: *Ego is, qui si aram tenent juraret, crederet nemo, per Epistolam, quod volet, injuratus probabit.*

¹⁰ *Hasdrubale Imperatore successore*] Is gener erat Hamilcaris, ut supra.

¹¹ *Summam imperii.*] Huic etiam opinioni suffragatur Polybius lib. 3. qui uno ore, & communi omnium militum consensu electum fuisse Imperatorem Hannibalem scribit.

delatum, publicè comprobatum est. Sic Hannibal minor quinque & viginti annis natus, imperator factus, ¹² proximo triennio omnes gentes Hispaniæ bello subegit. ¹³ Saguntum foederatam civitatem ¹⁴ vi expugnavit: ¹⁵ tres exercitus maximos comparavit. Ex his unum in 5 Africam misit, ¹⁶ alterum cum Hasdrubale fratre in Hispaniâ reliquit, tertium in Italiam secum duxit: ¹⁷ saltum Pyrenæum transiit: quâcunque iter fecit, cum omnibus incolis conflixit: neminem nisi victum dimisit. ¹⁸ Ad Alpes posteaquàm venit, quæ Italiam ab Galliâ sejungunt, quas nemo unquam cum exercitu ante eum ¹⁹ præter Herculeum Graium transierat (²⁰ quo factò is hodie saltus Graius appellatur) ²¹ Alpico conantes prohibere transitum, concidit: loca patefecit,

NOTÆ.

¹² Proximo triennio omnes Gentes Hispaniæ bello subegit.] Id verum est si Gentes ultra Iberum amnem intelligas, & Saguntinos etiam excepias, quos postea obsessos ad extremas miseriarum angustias redegit, & urbem eorum ferro flammâque diruit. Vide Liv. lib. 21.

¹³ Saguntum foederatam civitatem.] Quante fuerit olim hæc civitas intelligi potest ex his Livii verbis: *Civitas ea longe opulentissima ultra Iberum fuit, sita passus mille ferme à mari.* Cui sententiæ subscribit Florus; *Saguntus, inquit, vetus Hispania civitas & opulenta, fideique erga Romanos magnum quidem, sed triste monumentum.* Hæc ad flumen Duriam sita erat propè urbem Valentiam, quæ hodie caput est regni hujus nominis in Hispaniâ. Plinius lib. 16. c. 40. refert conditam fuisse ducentis annis ante Trojæ excidium, quod maximè antiquitatis argumentum est. Hæc hodie vulgò, *Mirvedre.*

¹⁴ Vi expugnavit.] Anno ab urbe cond. 535. bello Punico 2. post octavum obditionis mensem, ut refert Polybius. Porro Saguntus partim Hannibalis partim Civium manibus diruta est, qui quum ad extremam rerum omnium inopiam & famem redacti essent, se suæque omnia in pyram coniecerunt, nec victoris arbitrium expectarunt. Livius lib. 21.

¹⁵ Tres exercitus maximos comparavit.] Vide Polybium, & Livium ibidem.

¹⁶ Alterum cum Hasdrubale.] Hannibalis fratre, quem ad tuendam Hispaniam cum Astorum peditum undecim

millibus & amplius, præter ingentem aliarum gentium multitudinem, cum Elephantis ¹⁴. reliquit. Præterea Clallis ipsi data est maxima ad vitz maritimæ tutelam. Idem, ibidem.

¹⁷ Saltum Pyrenæum transiit.] Id est; Montes Pyrenæos, qui saltibus & silvis circumducebantur, postquam Celtiberos aliosque earum regionum accolæ deiecit. Vide Aprianum, & alios.

¹⁸ Ad Alpes posteaquàm venit.] Quæ, ut refert Plin. lib. 3. hist. natur. c. 17. Pyrenææ dictæ sunt ab Hannibale Peno.

¹⁹ Præter Herculeum Graium.] Unde Silius Italicus.

Primus in expertas adit Tirythinis Arces.

Et apud Livium Hannibal se Hercules itinerum æmulum esse gloriatur.

²⁰ Quo factò is hodie saltus Graius appellatur.] Multa etiamnum supersunt transitus Herculis per Alpes vestigia, nimirum Herculis Monæci Portus, Alpium Graiz fauces, quæ indicant hæc ipsum transivisse; & Herculeæ via apud Aristotelem de admirandis, quæ ducit ex Italiâ per Galliam usque ad Celtiberos.

²¹ Alpico conantes prohibere transitum, concidit.] Id est, Alpinos, seu Alpium incolas. Viam autem hæc aperuit libi multo labore, magnæque industria; nam, ut Livius refert, magnas fruces ex arboribus quas credabant erectas incendebant, & ardentia faxa superfuso aceto moliebant, & comminuebant. Vide Livium ad Hannibalis transitum in Italiam.

itinerà

itineria munit, effecitque ut eâ elephantus ornatus ire posset, quâ antea unus homo inermis vix poterat repere. ²² Hâc copias traduxit, ²³ in Italiâque pervenit. ²⁴ Confluxerat apud Rhodanum cum P. Cornelio Scipione consule, cûmque pepulerat. ²⁵ Cum hoc eodem de Claustidio apud Padum decernit, ²⁶ saucium inde ac fugatum dimittit. Tertiò idem Scipio ²⁷ cum collega Ti. Longo, ²⁸ apud Trebiam adversus eum venit. Cum his manum conferuit, ²⁹ utrosque prostravit. ³⁰ Inde per Ligures ³¹ Appenninum tranfit, ³² petens Hetruriam. Hoc

NOTÆ

²² *Hâc copias traduxit.*] Vulgaris opinio est Hannibalem traduxisse suum exercitum per eam Alpium partem, quam vulgò montem Cinisum vocant, perque vallem Segusianam; quod Plutarchus sentire videtur.

²³ *In Italiâque pervenit.*] Consumptis in Alpium transitu 15. diebus, teste Polybio, & Livio 21.

²⁴ *Confluxerat apud Rhodanum cum P. Cornelio Scipione.*] Huic opinioni Livius refragatur, asseritque; P. C. Scipionem triduo serè postquam Hannibal ab ripâ Rhodani movit; quadrato agmine ad castra hostium venisse, nullam dimicandi moram faciens; ceterùm ubi deserti munimenta videt, ad nares rediisse tutius faciliisque via descendenti ab Alpibus Hannibali occursum. Ita etiam Polybius refert; ita Florus, Eutropius, & alii serè omnes Romani scriptores.

²⁵ *Cum hoc eodem de Claustidio apud Padum decernit.*] Nihil hic arbitror deesse, sed sic iste locus mihi videtur explicandus scilicet: iterum Hannibal cum Scipione decernat: ut videret utri Claustidium cederet; quia oppidum erat, ut tradit Livius, quò magnam frumenti copiam Romani congefserant, atque adeò cum Scipione Hannibal decernit de Claustidio utri esset, quòd futurum erat alterutrius partibus grave momentum. Nam reverà post illam pugnam ad Padum flumen, ex qua Hannibal victor discessit, misit statim sui exercitus partem ad oppidum illud occupandum, quia frumenti inopiâ laborabat; & hoc primum fuit Scipionis cum Hannibale certamen. Livius ibidem.

²⁶ *Saucium inde ac fugatum dimittit.*] Reverà Scipio in illo certamine ad Padum

non ad Trebiam, ut vult Plinius, vulnus accepit, Livio & Floro testibus; & in manus hostium propè erat, ut veniret, nisi periculum intercursum primum impubescentis filii impulsatum, Livius; hinc Florus etiam his verbis: *Tunc Scipione Duce fusus exercitus, Saucius etiam ipse venisset in manus hostium Imperator, nisi protectum patrem prætectatus admodum filius ab ipsâ morte rapuisset.*

²⁷ *Cum collega Tiberio Longo.*] Hic Tiberius Sempronius Longus Consul factus est cum Cornelio Scipione, quumque ad Siciliam tuendam profectus esset, hinc revocatus est ut junctis viribus Hannibali resisterent; hunc tamen Livius non Tiberium, sed Titum vocat.

²⁸ *Apud Trebiam.*] Fluvius est propè Placentiam in Gallia Cisalpina.

²⁹ *Utrosque prostravit.*] Utrumque Consul em in hoc prælio adfuisse testatur Appianus, quidam negant; Livius tamen Sempronium adfuisse testari videtur, eumque priore prælio superatum, Roman venisse, deinde in castra rediisse, & ad Placentiam cum Hannibale confluisse.

³⁰ *Inde per Ligures.*] Hæc duo prælia antequam in Liguriam Hannibal perveniret commissa sunt, ut testatur Livius. Porro Ligures inter Varum & Macram amnes in imis Alpium jugis adhaerent, Florus.

³¹ *Appenninum.*] Montem altissimum, Italiam mediam secundum longitudinem interfecit, in cujus transitu multum quoque laboravit. Vide Livium locis jam citatis.

³² *Petens Hetruriam.*] Italie regionem ad primam usque Tiberis ripam protensam, & à Liguriis Macrà amne discretam, cujus hodie Metropolis Florentia.

itinere adeo ³³ gravi morbo afficitur oculorum, ³⁴ ut postea nunquam dextro æquè bene usus sit. Quà valetudine quum etiam premeretur, lecticâque ferretur ³⁵ C. Flaminium consulem apud Trasimenum ³⁶ cum exercitu insidiis circumventum occidit. Neque multò post ³⁷ C. Centenium prætorem, ³⁸ cum delecta manu ³⁹ saltus occupantem. ⁴⁰ Hinc in Apuliam pervenit. Ibi obviam ei venerunt duo consules, C. Terentius & Lucius Æmilius. ⁴¹ Utriusque exercitus uno prælio fugavit, ⁴² Paulum consulem occidit, & aliquot præterea consulares. In his Cn. Servilius Geminus, qui anno superiore fuerat consul. Hac pu-

INTERPRETATIO;

b Ut desinens dextrum d. biliorum semper scuserit.

NOTÆ.

33 Gravi morbo afficitur oculorum. Sic etiam Livius lib. 22.

34 Ut postea nunquam dextro æquè bene usus sit. Factus est enim Luscus, unde Poëta Satyrus 10.

O qualis facies, & quali digna tabella! Cum Geula Ducem portares bellua Luscum.

35 C. Flaminium Consulem apud Trasimenum. Qualis fuerit Consul Flaminius videre est ex his Livii verbis: Consul serax ab consulatu priore, & non modo legum, aut Patrum majestatis, sed ne Deorum quidem satis metuens erat: Trasimenus verò lacus est in agro Perusino, nunc vulgò Lago di Perugia: de quo Ovid. lib. 6. Pastorum.

Sunt tibi Flaminius Trasimenaque littora testes.

36 Cum exercitus insidiis circumventum, occidit. Flaminium cum Romanis circumclusit lacu & montibus Hannibal, hostemque sic circumclusum militi suo ad fatietatem præbuit cadendum. Quanta autem fuerit Rom. clades discit ex Polybio, & Livio. At Polybii verba non testantur Flaminium ab Hannibale, sed à Gallis in eadem pugna interemptum, cui quidem prodigiosa signa imminentem illi cladem prædixerant.

37 C. Centenium. Alii Centronium quem à Senatu contra Hannibalem missum scribit Livius. Polybius verò hunc à Cn. Servilio altero Consule, audito Hannibalis in Etruriam transitu, præmissum,

refert.

38 Cum delecta manu. Nimirum cum sex vel octo equitum millibus, si Appiano credimus in Hannibal. Quatuor verò, si Polybio, & Livio.

39 Saltus occupantem. Hoc est, jugum montium prærupta, & viarum anfractus sylvis obductos, quâ transeundum erat Hannibali, ubi à fronte & à tergo circumventus perit.

40 Hinc in Apuliam pervenit. Apulia Italiz regio mari Adriatico contermina, quæ & Iapygia dicta est, in qua Cannæ ignobilis vicus juxta Ausidum amnem, ingenti Romanorum interecione ab Hannibale nobilitatus.

41 Utriusque exercitus uno prælio fugavit. Quanta fuerit Rom. clades ad Cannas, ex hoc intelligi potest, quòd, ut Florus refert, duo illi exercitus cæsi sunt, donec Hannibal diceret militi suo, parce ferro; quòd altero Consule fugiente alter occisus est; quòd cruentus aliquandiu Ausidus amnis; quòd Pons Hannibalis jussu ex cadaveribus factus est; quòd modii duo annulorum Carthaginensium missi sunt; quòd 80. Senatores, Consulares atque Prætorii, aut Edilitii triginta ibi fuerunt trucidati. Quà de re vide amplius Polybium, & Livium, lib. 22.

42 Paulum Consulem occidit, & aliquos præterea Consulares. Vide annotationem superiorem. Paulus secundum consulum augebat quo tempore mortuus est. Vide Livium lib. 22.

gnâ pugnâ, ⁴³ Romam profectus est, nullo resistente. ⁴⁴ In propin-
 quis urbis montibus moratus est. Quum aliquot ibi dies castra ha-
 buisset, & reverteretur Capuam, ⁴⁵ Q. Fabius Maximus, ⁴⁶ dictator
 Romanus, ⁴⁷ in agro Falerno ei se objecit. ⁴⁸ Hic clausus locorum an-
 gustiis, noctu sine ullo detrimento exercitus se expedivit. ⁴⁹ Fa-
 bio callidissimo imperatori dedit verba. ⁵⁰ Namque obducta nocte,
 farramenta in cornibus jumentorum deligata incendit, ejusque
 generis multitudinem magnam dispalatum immisit. Quo repen-
 tino objectu viso, tantum terrorem injecit exercitui Romanorum,
 ut egredi extra vallum nemo sit ausus. Hanc post rem gestam, non
 ita multis diebus, M. Minutium Rufum Magistrum equitum,
⁵¹ pari ac dictatorem imperio, dolo perductum in prælium, fugavit.
⁵² T. Sempronium Gracchum, iterum consulem, ⁵³ in Lucanis absens,

NOTÆ.

⁴³ *Romam profectus.*] Immo relicta
 Româ Campaniam Tarentumque pera-
 grare maluit. Vide Liv. ibidem; & iterum
 lib. 23. 26. 30. & Florum lib. 2.

⁴⁴ *In propinquis urbis montibus mora-
 tus est.*] Scilicet, ad flumen Anienum, sed
 longè post Cannensem pugnam, ac dum
 se Capuam frumentum & subsidium in-
 tromittere, oblidionemque solvere pos-
 se desperavit: nam ut Florus ibidem ait,
 ejus amissio tantum Pæno Duci dolorem
 dedit, ut inde totis viribus Romam con-
 verteretur; sed moventi castra à tertio la-
 pide Hannibali, tanta vis imbrum effusa,
 tanta ventorum violentia coorta est, ut
 divinitus summovei ab Urbis mœnibus,
 & Capitolio videretur.

⁴⁵ *Q. Fabius maximus.*] Qui novam
 de Hannibale victoriam commentus est,
 non pugnare. Hinc cognomen illi novum
 & reip. salutare, Cunctator. Hinc imperii
 scriptum dictus est, isque primus fuit qui
 ex eâ familiâ Maximus est appellatus.

⁴⁶ *Dictator.*] Jus Dictatoris supremum
 fuit, creabaturque Dictator in summo
 Reip. periculo, summus erat Magistratus,
 sine provocatione, & tantum semelstris.
 Porro Fab. Maximus factus fuerat Dicta-
 tor statim à pugnâ ad Trasimenum. Vide
 Polyb. lib. 3.

⁴⁷ *In agro Falerno.*] Campaniæ pars est,
 ubi vites generosissimæ, un- le vinum Fal-
 ernum. Consentit autem Author de Viris
 illustribus in vitâ Fabii cum Nepote,
 his verbis: *Hannibalem in agro Falerno*

inclusit. Ex Florus lib. 2. *Itaque per Sam-
 nium totum, per Falernum, Gauranisque
 saltus sic maceravit Hannibalem, ut quâ
 frangi virtute non poterat, morâ commi-
 nueretur.*

⁴⁸ *Hic clausus locorum angustiis.*] Vi-
 de eâ de re Appianum in Hannibale.

⁴⁹ *Fabio callidissimo imperatori.*] Id est
 ejus præclaris facinoribus & bellicis arti-
 bus facillè cognoscitur, atque ex præclaris
 titulis & nominibus quibus in suis trium-
 phis donatus est.

⁵⁰ *Nam farramenta in cornibus.*] Vide
 Frontinum in Stratagem. Appianum ibi-
 dem, & alios.

⁵¹ *Pari ac Dictatorem imperis.*] Quod
 nunquam fuerat ante pugnam cum Han-
 nibale; idque prima vice accidit quum
 suffragante Metello, M. Minucius, consilio
 Varronis à Senatu obtinuit, ut jus Dicta-
 toris & Magistris equitum æquaretur. Poly-
 b. & Appianus ibidem.

⁵² *T. Sempronium Gracchum, iterum
 Consulem.*] Hunc bis Consulem fuisse tes-
 tatur Plutarchus in Gracchorum vitâ,
 habuitque collegam in secundo Consulatu
 M. Juventium Helviam, anno urbis con-
 ditæ 391.

⁵³ *In Lucanis absens, in insidias indu-
 elum sustulit.*] Quidam in agro Bene-
 ventano interemptum volunt ab hostibus
 inter salicta larentibus. Sed Florus lib. 2.
 cap. 6. cum Nepote consentit, ut patet ex
 his verbis: *Ausus & Sempronio Graccho
 Duce per Lucaniam sequi, & premere*

- ^c in insidias inductum sustulit. ⁵⁴ M. Claudium Marcellum quinquies consulem, ⁵⁵ apud Venusiam pari modo interfecit. Longum est enumerare prælia. Quare hoc unum satis erit dictum, ex quo intelligi possit, quantus ille fuerit. ⁵⁶ Quandiu in Italiâ fuit, nemo ei in acie resistit, nemo adversus eum post Cannensem pugnam, in campo castra posuit. ⁵⁷ Hic invictus patriam defensum revocatus, bellum gessit ⁵⁸ adversus P. Scipionis filium, quem ipse primum apud Rhodanum, iterum apud Padum, tertio apud Trebeiam fugaverat. Cum hoc, exhaustis jam patriæ facultatibus; cupivit in præsentiarum bellum componere, quò valentior postea congregaretur. In colloquium convenit, conditiones non convenerunt. Post id factum, paucis diebus ⁵⁹ apud Zamam cum eodem conflavit. Pulsus, incredibile dictum, bi-duo & duabus noctibus ⁶⁰ Adrumetum pervenit, quod abest à Zama circiter millia passuum trecenta. In hac fugâ Numidæ, qui simul cum ¹⁵ eo acie excesserant, insidiati sunt ei: quos non solum effugit, sed etiam ipsos oppressit. Adrumeti reliquos ex fugâ collegit, novis delectibus, paucis diebus multos contraxit. Quum in apparando acerrime esset occupatus, Chartaginenses ⁶¹ bellum cum Romanis composuerunt. Ille nihilo secius exercitui postea præfuit, resque in Afri-

I N T E R P R E T A T I O.

c Insidias circumventum interemis.

N O T E.

terga cedentis. Sic etiam Liv. Decad. 3. 5. Lucani autem populi sunt Italiæ à Samnitibus oriundi, secundum mare extensæ, à Pi-centinis fluvio Silaro, à Brutiis Lacu se-juncti. Plin. lib. 3. c. 5.

⁵⁴ *M. Claudium Marcellum quinquies Consulem.* Alii legunt, *Quintum Con-sulem.* Consul autem tunc fuit cum T. Quin-tio Crispino, ut ex fastis constat.

⁵⁵ *Apud Venusiam pari modo interfecit.* Venusia Colonia Romanæ inter Apuliam & Lucaniam; quantum verò ad modum quo interfectus est. Vide Liv. lib. 27. An-nal. & Appianum in Hannibal.

⁵⁶ *Quandiu in Italiâ fuit.* Sexdecim annos, Livius, lib. 30. Annal. & Just. lib. ultimo, & alii.

⁵⁷ *Hic invictus patriam defensum revo-catus.* Quanam ratione invictus dicatur, vix intelligi potest, qui à Fabio maximo fractus, à Valerio Flacco repulsus, à Graccho & Marcello fugatus, mox in Africam revocatus, & à Scipione à supera-

tus. Author de Viris illustribus in Hanni-bale.

⁵⁸ *Adversus Scipionis filium.* Qui patrem in pugna, quæ ad Padum commissa est, objectu corporis morti subdixerat, aut vinculis; cuique, ut inquit Florus, tam grande de Africâ nomen fata decreve-rant; nam ille victo Hannibale subactâ-que Africâ Africanus dictus est: quamvis nomen illud commune fuerit duobus Scipionibus.

⁵⁹ *Apud Zamam.* Urbem Africæ, apud quam Hannibal à Scipione victus fuit, de qua Silius Italicus, lib. 3.

Et Zama, & uberior Rutulorum san-gvine Tapsus.

⁶⁰ *Adrumetum pervenit.* Civitatem Libyæ maritimam non procul à Cartha-gine.

⁶¹ *Bellum cum Romanis composuerunt.* Vide quibus conditionibus apud Eutrop. lib. 3. Præter quas, plures alias addit Li-vius, lib. 30.

et gessit, Itémque Mago frater ejus, ⁶² usque ad Publium Sulpicium & Caium Aurelium Coss. His enim Magistratibus legati Carthaginienses Romam venerunt, qui senatui populóque Romano gratias agerent, quòd cum his pacem fecissent, ob eamque rem coronà aureà eos donarent, simulque peterent, ⁶³ ut obliides eorum, Fregellis essent, captivique redderentur. His ex senatusconsulto responsum est, munus eorum gratum acceptumque esse, obliides quo loco rogarent, futuros, captivos non remissuros, quod Hannibalem, cujus operà susceptum bellum foret, inimicissimum nomini Romano, & nunc cum imperio apud exercitum haberent: itémque ¹⁰ fratrem ejus Magonem. Hoc responso Carthaginienses cognito, Hannibalem domum Magonemque revocarunt. Huc ut rediit, ⁶⁴ prator factus est, ⁶⁵ postquam rex fuerat anno secundo & vigesimo. Ut enim Romæ consules, sic Carthagine quotannis annui bini, reges creabantur. In eo Magistratu pari diligentia se Hannibal præbuit, ac fuerat ¹⁵ in bello. Namque effecit, ex novis vectigalibus non solum ut esset pecunia, quæ Romanis ex fœdere penderetur, sed etiam superesset, quæ in ærario poneretur. Deinde anno post præturam, ⁶⁶ M. Claudio, Lucio Furio Coss. Romani legati Carthaginem venerunt. Hos Hannibal sui exposcendi gratià missos ratus, ^d priusquam his senatus daretur, ²⁰ navem conscendit clam, atque in Syriam ad Antiochum profugit. Hac re palam facta, Pœni naves duas, quæ eum comprehenderent, si possent consequi, miserunt; bona ejus publicarunt, domum à fundamenti disjecerunt; ipsum exulem judicarunt. At Hannibal anno tertio, postquam domo profugerat, L. Cornelio, Quinto ²⁵ Minutio Coss. cum quinque navibus Africam accessit ⁶⁷ in finibus Cy-

INTERPRETATIO.

^d *Antequam in Senatum admitterentur.*

⁶² *Usque ad Publium Sulpicium.*] Id est, ad annum Urbis conditæ 540. ut scribit Livius 31. Annal. ut patet ex his verbis: *Anno quingentesimo. quadragésimo ab Urbe condita P. Sulpicio Galba, C. Aurelio Cotta Coss. bellum cum Rege Philippo initum est, paucis mensibus post pacem Carthaginiensibus datam.*

⁶³ *Ut obliides eorum Fregellis essent.*] Fregellæ civitas clarissima inter Sinnesiam & Formias sita, non procul à Liri amne, nunc vulgò *Ponte Corvo*, de qua Silius, lib. 8.

Obfissa Campo squalente Fregella.

⁶⁴ *Prator factus est.*] Justin. lib. 31. scribit eum factum esse Consulem, quod

idem est apud Carthaginienses.

⁶⁵ *Postquam Rex fuerat.*] Impropiè Rex dicitur, quemadmodum & Reges apud Lacedæmonios impropiè Reges erant, ut dictum est in Agesilo.

⁶⁶ *M. Claudio, Lucio, Furio Coss.*] Id est, anno urbis conditæ 558.

⁶⁷ *In finibus Cyrenarum.*] Vel Cyrenensium, ut scribit Sallust. in bello Jugurthino. Cyrena autem Africæ civitas est intra magnam Syriam, & Hammonis templum, de qua Lucanus lib. 9.

Proximus in muris, & mœnia Cyrenarum, &c.

Ab eâ tota Regio Cyrenza dicta est.

renatorum si forte Carthaginienses ad bellum Antiochi spe fiduciaque inducere posset, cui jam persuaserat, ut cum exercitibus in Italiam proficiceretur. ⁶⁸ Huc Magonem fratrem excivit. Id ubi Pœni resciverunt, Magonem, eadem quâ fratrem, pœnâ affecerunt. Illi desperatis rebus quum solvissent naves, ac vela ventis dedissent, Hannibal ad Antiochum pervenit. De Magonis interitu duplex memoria prodita est. Namque alii naufragio, alii à servis ipsius interfectum eum, scriptum reliquerunt. Antiochus autem si tam in agendo bello parère voluisset consiliis ejus, quàm in suscipiendo instituerat, propius Tiberi quàm Thermopylis de summâ imperii dimicasset. Quem ⁶⁹ etsi multa stultè conari videbat, tamen nulla deseruit in re. Præfuit paucis navibus, quas ex Syria jussus erat in Asiam ducere, hisce adversus Rhodiorum classem ⁷⁰ in Pamphilio mari conflixit. Quo quum multitudine adversariorum sui superarentur, ipse quo cornu rem gessit fuit superior. ⁷¹ Antiocho fugato, verens ne dederetur, (quod sine dubio accidisset, si sui fecisset potestatem) ⁷² Cretam ad Gortynios venit, ut ibi quod se conferret, consideraret. Vidit autem vir omnium callidissimus, magno se fore periculo, nisi quid prævidisset, propter avaritiam Cretensium. Magnam enim secum pecuniam portabat, ^e de quâ sciebat exisse famam. Itaque capit tale consilium. Amphoras complures complet plumbo, ^f summas operit auro & argento. Has Gortyniis præsentibus deponit in templo Dianæ, simulans se suas fortunas illorum fidei credere. His in errorem ductis, statuas æneas, quas secum portabat, omnes suâ pecuniâ complet, easque in propatulo domi abjicit. Gortynii templum magnâ curâ custodiunt, non tam à cæteris quàm ab Hannibale, ne quid ille inscientibus suis tolleret,

INTERPRETATIO

^e De qua rumorem sparsum fuisse narrant.

^f In summitate aurum & argentum appinit.

NOTÆ.

⁶⁸ Huc Magonem fratrem excivit.] Vel duos fratres hujus nominis habuisse Hannibalem necesse est, vel certe hoc verum minime est, quia Mago Hannibalis frater occisus fuerat in prælio adversus P. Quintiliū Varum Prætorē, & M. Cornelium Proconsulem Insubribus. Livius 30. & alii.

⁶⁹ Multa stultè conari.] Id intelligitur ex his Gellii verbis lib. 5. c. 5. Nocte Attic. Hicne, inquit, (scilicet Antiochus) excelsus Romanis sufficit? Sufficit, respondit Pannus, et maxime avaris. Nam exercitum conscripserat Antiochus armis

inauratis, quem ostendit Hannibali.

⁷⁰ In Pamphilio mari.] Quod & Phæelicum mare dicitur, in confinio Lyciæ & Pamphiliæ. Vide Livium 37.

⁷¹ Antiocho fugato.] Vide Just. 31.

⁷² Cretam ad Gortynios venit.] Creta insula est maris Mediterranei celeberrima. De quâ Virg. 3. Æneid.

Creta Jovis magni medio jacet insula Ponto.

Gortynii verò sunt dicti à Gortynâ ejus insulæ civitate, in parte meridionali sitâ. Plin. lib. 4. c. 12.

secumque asportaret. Sic conservatis suis rebus Pœnus, illis Cre-
tentibus omnibus ⁷³ ad Prusiam in Pontum pervenit: apud quem eo-
dem animo fuit erga Italiam: Neque aliud quicquam egit quam regem
armavit & excitavit adversus Romanos. Quem quum videret dome-
sticis rebus minus esse robustum, conciliabat ceteros reges, adju-
batque bellicosas nationes. Dissidebat ab eo ⁷⁴ Pergamenus rex Eu-
menes ⁷⁵ Romanis amicissimus, bellumque inter eos gerebatur & mari & terrâ. Quò magis cupiebat eum Hannibal opprimi: sed utro-
bique Eumenes plus valebat, propter Romanorum societatem. Quem
si removisset, faciliora sibi cetera fore arbitrabatur. Ad hunc inter-
ficiendum, talem inivit rationem. Classe paucis diebus erant decre-
turi. Superabatur navium multitudines: dolo erat pugnandum, quum
par non esset armis. ⁷⁶ Imperavit quamplurimas venenatas serpentes
vivas colligi easque in vasa fictilia conjici. Harum quum confecisset
magnam multitudinem, die ipso quo facturus erat navale prælium, ⁷⁷
classarios convocat, hisque præcipit, omnes ut in unam Eumenis
regis concurrant navem, à ceteris tantum satis habeant se defendere:
id facile illos serpentum multitudine consequuturos. Rex autem, quâ
nave veheretur, ut scireat, se facturum: quem si aut cepissent, aut in-
terfecissent, magno his pollicetur præmio fore. Tali cohortatione ⁷⁸
militum factâ, classis ab utrisque in prælium deducitur. Quarum acie
constitutâ, priusquam signum pugnæ daretur, Hannibal, ut palam
faceret suis quo loco Eumenes esset, ⁷⁹ tabellarium in scapha cum ca-
duceo mittit. Qui ubi ad naves adversariorum pervenit, epistolam
ostendens, se regem professus est querere. Statim ad Eumenem dedu-
ctus est, quod nemo dubitabat aliquid de pace esse scriptum. Ta-
bellarius ducis nave declaratâ suis, eodem unde ierat, se recepit. At
Eumenes solutâ Epistolâ nihil in eâ reperit, nisi quod ⁸⁰ ad irridendum

NOTÆ

⁷³ *Ad Prusiam in Pontum pervenit.*] Is Prusias rex Bithyniæ fuit, qui Hannibalem hospitio excepit, postquam ab Antiocho, factâ cum Romanis pace, discessit. De quo vide Valer. Max. 3. 7. Just. 23. Cicet. 2. de Divinatione.

⁷⁴ *Pergamenus Rex Eumenes.*] Pergamum, sive Pergamus, Urbis insignis Asiæ, non procul à Cæico amne: ex quâ urbe Galenus medicorum præstantissimus. Porro à Pergameno Rege Eumene primum repertas esse membranas Varronis testimonio refert Plinius. Is Eumenes Attalici Regis pater fuit. Flor. lib. 2. c. 20.

⁷⁵ *Romanis amicissimus.*] Hunc socium & Commilitonem pop. Rom. vocat Flor. ibidem. Et Valer. Max. *Asiæ Rex Eu-*

menes amantissimus nostra urbis. Idemque dictus est à Plutarcho in Catone *quasi socius*.

⁷⁶ *Imperavit quamplurimas venenatas serpentes.*] Lege Front. lib. 4. Stratag. c. 7. Justinum lib. 32. Serpentum loco alii alias feras venenatas fuisse ferunt, quales sunt Nepæ, Scorpiones, & alia id genus.

⁷⁷ *Tabellarium cum Caduceo.*] Caduceus, indicium pacis. Unde autem Caducei sit origo, consule Plinium 29. 3. Servium ad 4. & 8. *Æneid.*

⁷⁸ *Ad irridendum eum.*] Pro, *ad irridendum sc.* Sic paulò suprà. *Nequid ille inscientibus illis tolleret; pro, inscientibus sc.*

- eum pertinere. Cujus etsi causam mirabatur, neque reperiebatur: tamen prælum statim committere non dubitavit. Horum in concursu, ⁷⁹ Bithyni, Hannibalis præcepto, universi navem Eumenis adoriuntur: quorum vim quum rex sustinere non posset, fugâ salutem petiit: quam consequutus non esset, nisi intra sua præsidia se recepisset, quæ in proximo littore erant collocata. Reliquæ Pergamenæ naves quum adversarios premerent acrius, repente in eas vasa fictilia (de quibus supra mentionem fecimus) conjici cœpta sunt. Quæ jacta initio risum pugnantibus excitant. Neque quare id fieret, poterat intelligi.
- 10 Postquam autem naves completas conspexerunt serpentibus, novâ re perterriti, quum quid potissimum vitarent non viderent, puppes averterunt, seque ad sua castra nautica retulerunt. Sic Hannibal consilio arma Pergamenorum superavit. Neque tum solum, sed sæpè alias pedestribus copiis pari prudentia pepulit adversarios. Quæ dum in
- 15 Asiâ geruntur, accidit casu, ut legati Prusiæ Romæ ⁸⁰ apud L. Quintium Flaminium consularem cœnarent: Atque ibi de Hannibale mentione factâ, ex his unus diceret, eum in Prusiæ regno esse. Id postero die Flamininus senatui detulit. Patres conscripti, qui Hannibale vivo nunquam se sine insidiis futuros existimabant, legatos in
- 20 Bithyniam miserunt, ⁸¹ in his Flaminium, qui à rege peterent ne inimicissimum suum secum haberet, ubique dederet. His Prusias negare ausus non est. Illud recusavit, ne id à se fieri postularent: quod adversus jus hospitii esset: ipsi si possent, comprehenderent: locum ubi esset, faciliè inventuros. Hannibal enim uno loco se tenebat, in
- 25 castello quod ei ab rege datum erat muneri, idque sic ædificaret, ⁸² ut in omnibus partibus ædificii exitus haberet, semper verens ne usu veniret, quod accidit. Huc quum legati Romanorum venissent, ac multitudine domum ejus circumdedissent: puer ab janua prospiciens, Hannibali dixit plures præter consuetudinem armatos apparere. Qui
- 30 imperavit ei, ut omnes fores ædificii circumiret, ac propter sibi renunciaret, num eodem modo undique obsideretur. Puer quum celementer, quid esset renunciasset, omnéque exitus occupatos ostendisset, sensit id non fortuito factum, sed se peti, neque sibi diutius vitam esse retinendam; quam ne alieno arbitrio dimitteret, memor

NOTÆ.

⁷⁹ Bithyni.] Prusiæ subditi, quia Prusias Rex erat Bithyniæ, ut supra dictum est, ad quem Hannibal se receperat.

⁸⁰ Apud L. Quintium Flaminium.] Vel ut quibusdam placet Flaminium. Hic C. Flaminii Consul, qui apud Trasimenum in acie ab Hannibale occisus est, filius fuit.

⁸¹ In his Flaminium.] Ad Prusiam legatus Quintus Flamininus venit; ut refert Livius 39. Annal.

⁸² Ut in omnibus partibus ædificii exitus haberet.] Sic etiam sentit Livius. Et Plutarchus in Hannibale scribit locum in quo commemoratur Hannibal, Lybissum dictum fuisse.

pristinorum virtutum, ⁸³ venenum, quod semper secum habere con-
 fuerat, sumpsit. Sic vir fortissimus, multis variisque perfunctus
 laboribus, ⁸⁴ anno acquievit septuagesimo. Quibus consiliis in-
 terierit, non convenit. Namque ⁸⁵ Atticus, M. Claudio Marcello, &
 Q. Fabio Labeone Coss. mortuum, in Annali suo scriptum reliquit;
 at Polybius, ⁸⁶ Emilio Paulo, & Cn. Babio Tamphilo: ⁸⁷ Sulpicius
 autem, P. Cornelio Cethego, & M. Babio Tamphilo. Atque hic
 tantus vir, tantisque bellis districtus, nonnihil temporis tribuit lite-
 ris. Namque aliquot ejus libri sunt Græco sermone confecti. In his ad
 Rhodios ⁸⁸ de Cn. Manlii Volsonis in Asia rebus gestis. ⁸⁹ Hujus bella
 gesta multi memoriæ prodiderunt: sed ex his duo qui cum eo in ca-
 stris fuerunt, simulque vixerunt quædam fortuna passa est, Philinus,
⁹⁰ & Sosilus Laedæmonius. Atque hoc Sosilo Hannibal litterarum
 Græcarum usus est doctore. ⁹¹ Sed nos tempus est ⁹² hujus libri facere
 finem, & Romanorum explicare imperatores, quod facilis collatis
 utrorumque factis, qui viri præferendi sint, possit judicari.

NOTÆ.

⁸³ *Venenum quod semper secum habere
 consueverat.* De Hannibalis morte non
 bene consentiunt: sunt enim qui lapidi-
 bus obrutum fuisse à Carthaginiensibus
 ob rem malè gestam dicant; sunt qui cru-
 ci affixum volunt: plerique tamen vene-
 no periisse asserunt, quod sub annuli
 gemma ferebatur, licet diverso modo.
 Alias opiniones refert Plutarchus. Porro
 Livius hæc suprema fuisse Hannibalis ver-
 ba refert: *Solvamus diuturna cura popu-
 lum Rom. quando mortem senis expec-
 tare longum censeat.*

⁸⁴ *Anno acquievit septuagesimo.* Q.
 Fabio Labeone, & M. Claudio Marcello
 Coss. anno urbis conditæ 571. ut patet ex
 Cassiodori Chronicis. Insignis hic annus
 erum toto orbe maximorum Imperato-
 rum moribus fuit, scilicet, Hannibalis,
 Philopomenis, & Scipionis Africani. Just.
 lib. 32. cap. ultimo.

⁸⁵ *Atticus.* vel Attius ut alii volunt,
 qui annorum septingentorum historiam
 uno libro colligavit, ut refert Cic. de Ora-
 tore; & lib. 1. de legibus idem Tullius scri-
 bit. Nam quid Attium commemorem?
 Cujus loquacitas habet aliquid argutia-

rum, nec id tamen ex eruditâ illâ Græ-
 corum copia.

⁸⁶ *Luceo Emilio Paulo, & Cn. Babio
 Tamphilo.* Qui Consules fuerunt anni se-
 quentis, ut ex Cassiodori Chronicis patet.

⁸⁷ *Sulpicius autem P. Cornelio Cethego,
 & M. Babio Tamphilo.* Qui immediate su-
 perioribus in consularu successerunt. Ibid.

⁸⁸ *De Cn. Manlii Volsonis.* Hic habuit
 Collegam in consularu M. Fulvium Nobili-
 orem. De ipso Livius 38. Annal. Asia
 autem illi sorte obtigerat, Ætolia verò
 M. Fulvio Nobiliori. Plura Livius. Plin.
 Flor. & alii.

⁸⁹ *Hujus bella gesta.* Quiddam legunt
 belli gesta.

⁹⁰ *Et Sosilus.* Alii putant legendum
 esse, *Sosilius*; quidam *Sosilus*; sed in Po-
 lybio nomen *Sosilos*, invenitur, & in
 Diodoro.

⁹¹ *Sed nunc tempus.* Vulgati; nunc
 tempus est.

⁹² *Hujus libri facere finem.* Nam hi
 de quibus hæcenus loquutus est, extraneis
 sunt Duces, cumque jam sit dicturus de
 Romanis, finem facit primo libro qui
 de externis agit.

F R A G M E N T U M

Q U O D E X .

CORNELII NEPOTIS

LIBRO POSTERIORE SUPEREST

M. PORTIICATONIS VITA.

CATO ortus ² municipio Tusculo, adolescentulus, ^a priusquam honoribus operam daret, versatus est in Sabinis: quoddam ibi heredium ³ à patre relictum habebat. Hortatu L. Valerii Flacci, quem in consulatu censurâque ⁵ habuit collegam, (⁴ ut M. Perpenna consobrinus narrare solitus est) Romam demigravit, ^b in foro esse cepit. ^c Primum stipendium meruit annorum decem septemque, Q. Fabio Maximo, M. Claudio Marcello Coss. ⁶ Tribunus militum in Sicilia fuit. Inde ut rediit,

I N T E R P R E T A T I O .

^a Antequam in dignitatibus versaretur.
^b Rebus forensibus primum vacavit.

^c Militiam ingressus est 17. annos natus.

N O T A E .

¹ C A T O. Cujus prænomen Marcus Portius. Anno postquam primum Consul fuerat Q. Fabius Maximus Verrucosus, qui Tarentum receperat, ego natus sum: sicum de seipso loquentem introducit Cic. in lib. de Senectute.

² Municipio Tusculo. Hinc Cic. Num. quando videt Tusculanum aliquem, de M. Catone illo in omni virtute princeps, num de T. Cornucanio municipio suum, num de tot Fabiis gloriari? Ex Val. Max. lib. 3. c. 4. M. Porcius Cato, qui nomen suum Tusculi ignobile Roma nobilissimum reddidit. Porro Tusculus civitas olim Latii celeberrima, quæque municipalis fuit, id est suo jure & legibus utens, muneribus tamen pop. Rom. atque honoribus fungens.

³ A patre relictum.] Id est prædium avitum.

⁴ Ut M. Perpenna Consobrinus.] Quidam legunt Consobrinus. Is Græcus & peregrinus fuit & tamen Consul factus est antequam civitatem esset adeptus, quod legibus erat prohibitum. Val. Max. l. 3. c. 4.

⁵ Primum stipendium meruit annorum decem septemque.] Ea ætas erat quâ artem militarem juvenes incipiebant profiteri. Lipseus l. de Militiâ Rom. Dial. 2.

⁶ Tribunus Atitum in Sicilia fuit.] M. Claudio Marcello T. Quintio Coss. Tribunus autem militum talis erat tunc qualis ferè hodie apud nos Marschallus, seu præfectus militum.

castra sequutus est ⁷ C. Claudii Neronis : magnique opera ejus ælimata est in prælio ⁸ apud Senam, quo cecidit Hædrubal frater Hannibalis. ⁹ Quæstor obtigit P. Africano consuli, ¹⁰ cum quo non pro fortis necessitudine vixit. ¹¹ Namque ab eo perpetuâ dissensit vitâ. ¹² Ædilis plebis factus est cum C. Helvio. ¹³ Prætor provinciam obtinuit Sardiniam, ¹⁴ ex quâ quæstor superiore tempore ex Africâ deducens, ¹⁵ Q. Ennium Poëtam deduxerat : quod non minoris æstimamus, quàm quemlibet amplissimum Sardiniensem triumphum. Consulatum gessit cum L. Valerio Flacco ; ¹⁶ forte provinciam nactus Hispaniam citeriorem : ¹⁷ ex quâ triumphum deportavit. Ibi quum diu-

N O TÆ.

7 *C. Claudii Neronis.*] Is magnis Claudiis Hannibalis fratrem affectit. Quum exercitus recenti cinctus Alpes transgressus esset, eumque tandem cum quinquaginta sex millibus hominum occidit ad Metaurum Umbriz annem. Liv. 27.

8 *Apud Senam.*] Senogalliam urbem in Umbriâ non procul à Metauro amne. 9 *Quæstor obtigit P. Cornelio Scipioni Africano Consuli.*] Catonem Scipioni Quæstorem fuisse testatur Livius 29. Annal. Iterumque Cethego & Tuditano Consulibus, ut testatur Cic. in Bruto.

10 *Cum quo non pro fortis necessitudine vixit.*] Quandoquidem, ut refert Cicero pro Plancio, & in Verrem l. 1. Prætores aut Consules liberorum loco habebant Quæstores.

11 *Namque ab eo perpetuâ dissensit vitâ.*] Cujus rei testimonio hæc sunt Livii verba 38. Morte Africani crevere inimicorum animi, quorum princeps fuit M. Porcius Cato, qui vivo quoque eo, allatrare ejus magnitudinem solitus erat.

12 *Ædilis plebis factus est.*] Ædiles plebis dicti sunt, quod ædes sacras & privatas curarent : ii quoque curatores erant urbis, annonæ, ludorumque solemnium ; duo tantum ab initio fuerunt. Pomp. lib. 2. de Orig. Juris, postea verò, ex Julii Cæsaris instituto sex creati sunt, duo Patricij, qui Cereales dicti sunt, & quatuor ex plebe.

13 *Prætor provinciam obtinuit Sardiniam.*] Penes Prætorém omnis publici privatique juris erat potestas, ut & novum jus condere, & vetera abrogare : primo quidem unus creatus est, cui subiectus alter propter concursum advenarum, & eorum

multitudinem, hicque dictus est Prætor extraneus seu peregrinus. Deinde postquam Sardiniam, Siciliam, Hispaniam, & Narbonensem provinciam subegerunt Romani, tot instituti sunt Prætores, quot erant subactæ Provincie. Quod spectat ad Sardiniam, insula est maris Libyci, sic dicta à Sardo quodam Herculis Africani filio, teste Paulania in Phocicis.

14 *Ex quâ Quæstor.*] Magistratus pecuniarum publicarum præpositus. Præterea dicitur, qui præest judiciis exercendis & maleficiis puniendis.

15 *Q. Ennium Poëtam deduxerat.*] Hic Tarentinus fuit si Eusebio credimus ; sed Pompon. Mela eum esse Calabrum scribit, cui suffragatus Silius :

Miserunt Calabri, Rudia genuere vetusta.

Hunc quoque Cic. pro Archia Poëta : Ennium Rudium hominem vocat.

16 *Sorte provinciam nactus Hispaniam.*] Consulibus creatis Provincie nominabantur, ut eas ipsi vel inter se compararent, vel sortirentur, quos ire ad bellum, quos præesse exercitibus oporteret. Vide Livium l. 33. cujus hæc sunt verba : *L. F. Terentius, & M. Porcius Cato, quo de Magistratum interunt, de Provinciis quum ad Senatum retulissent, Patres consenserunt, eam in Hispaniâ tantum gesserit bellum, ut jam consulari & duce, & exercitu opus esset ; placere Consulibus Hispaniam Citeriorem, & Italianam provincias, aut comparare inter se, aut sciri.*

17 *Ex quâ triumphum deportavit.*] Triumphasse Catonem testatur Appianus in Ibericis ; Plutarchus in vita ejus, quâ de re utrumque consule.

R ij

- tiùs moraretur, P. Scipio Africanus consul iterum, cujus in prioribus consularibus quæstor fuerat, ¹⁸ voluit eum de provinciâ depellere, & ipse ei succedere. ¹⁹ Neque hoc per senatum efficere potuit, quum quidem Scipio in civitate principatum obtineret: quod tum non potentiâ; ²⁰ sed jure respublica administrabatur: Quâ ex re iratus, ²¹ senatu peracto, privatus in urbe mansit. At Cato Censor cum eodem Flacco factus, ²² severè præfuit ei potestati. ²³ Nam & in complures nobiles animadvertit, & multas res novas in edictum addidit: quâ re luxuria reprimeretur, quæ jam tum incipiebat pullulare. ²⁴ Circiter annos octuaginta, usque ad extremam ætatem, ab adolescentiâ, reipublicæ causâ suscipere inimicitias non desistit. ²⁵ A multis tentatus, non modò nullum detrimentum existimationis fecit, sed quoad vixit, virtutum laude crevit. In omnibus rebus singulari fuit prudentiâ & industriâ. ²⁶ Nam & agricola solers, & reipublicæ peritus, & juris consultus, & magnus Imperator, ²⁷ & probabilis orator, & cupidissimus literarum fuit. Quarum studium etsi senior arripuerat, tamèn tantum progressum fecit, ut non faciliè reperire possis, neque de Græcis, neque de Italicis rebus, qui ei fuerit incognitum. ²⁸ Ab adolescentiâ confecit orationes: senex historias scribere instituit, quarum sunt libri septem. Primus continet res gestas regum populi Romani. Secundus & tertius, unde quæque civitas orta sit Italica: ²⁹ ob quam rem omnes Origines videtur appellasse. In quarto autem, bellum Punicum primum: in quinto, secundum. Atque hæc omnia capitulatim sunt dicta. Reliqua bella pari modo persecutus est ³⁰ usque ad præturam Ser. Galbæ, qui diripuit Lusitanos. Atque horum

NOTÆ.

¹⁸ Voluit eum de Provinciâ depellere. Propter similitudinem & repugnantias utriusque, de quibus paulò supra.

¹⁹ Neque hoc per Senatum efficere potuit.] Testatur paulò aliter Plutarchus; scribitque solummodò Scipionem non potuisse assequi, ut Catonis acta Senatus improbare, sed Hispaniam provinciam obtinuisse.

²⁰ Senatu peracto.] Quidam legunt Consulari peracto; quod valdè probo.

²¹ Severè præfuit huic potestati.] Unde illi Censorium nomen inditum est. Hinc Lucanus de Catone ipso scripsit:

— rigidi servator honesti.

²² Nam & in complures nobiles animadvertit.] Vide Livium 39. Et Sext. Aurelium. Victorem in Catone Censorio.

²³ Circiter annos octuaginta.] Octogentarius erat quum Galbæ accusavit, ac-

cusator assiduus malorum. Idem Aurel. Victor ibidem.

²⁴ A multis tentatus.] Ipse quadragies quater accusatus, gloriòsè absolutus. Idem ibid. Immodò & Plutarchus ferè quinquagies accusatum fuisse scribit.

²⁵ Nam & Agricola solers.] Id patet ex libris quos scripsit de re rustica.

²⁶ Et probabilis Orator.] Alii legunt, probatissimus Orator; Oratorem autem fuisse patet ex hoc Plinii textu lib. 7. Cato tres summas in homine res præstitisse existimatus est, optimus Orator, optimus Imperator, optimus Senator.

²⁷ Ab adolescentiâ confecit Orationes.] Quæ citantur à Cic. & Gellio.

²⁸ Ob quam rem omnes Origines videtur appellasse.] De his lege Cic. in Catone.

²⁹ Usque ad Præturam Servi Galbæ.] Galba ille dictus est Servius, non Sergius,

bellorum duces non nominavit, sed sine nominibus res notavit. In iisdem exposuit quæ in Italiâ Hispaniisque viderentur admiranda. In quibus multa industria & diligentia compareret, multa doctrina. Hujus de vita & moribus plura¹⁰ in eo libro persequuti sumus, quem separatim de eo fecimus rogatu Titi Pomponii Attici: Quare studio-
5
fos Catonis ad illud volumen relegamus.

NOTA.

quia erat Sulpicia Gentis non Sergia, viz
Consularis, ut patet ex his Suetonii verbis:
*Servius Galba consularis, temporum su-
rum eloquentissimus; quem tradunt His-
paniam ex Prætura obtinens xxx. Lu-
sitavorum milibus perfida cruciatis,
Patrias belli causam extitisse.* Extat re-

prehensio Rutillii Rufi in Serv. Sulpicium
Galbam apud Cic. lib. 1. de Oratore. De
eodem Servio Galba loquitur Valer. Max.
lib. 9. c. 6.

30 *In eo libro.* Qui non apparet, sed
cujus fragmentum elegans extat apud
Gellium lib. 2. c. 8.

T. P O M P O N I I ATTICI VITA, EX CORNELIO NEPOTE.

POMPONIUS Atticus, ² ab origine ultimâ stirpis
Romanæ generatus, perpetuâ à majoribus acceptam
¹ equestrem obtinuit dignitatem. Patre usus est diligen-
te, indulgente, &, ut tum erant tempora, diti, im-
primisque studioso literarum. Hic, prout ipse amabat
literas, omnibus doctrinis, quibus puerilis ætas impertiri debet, si-

NOTA.

¹ *POMPONIUS ATTICUS.* De quo
jam in præfatione. Porro gens Pomponia
familias habuit Bassorum, Secundorum,
Labeonum, & Atticorum: quod si ita est
malè opinatur Manucius, eum ideo Atti-
cum dici, quia sic Græci loquebatur, ut
Athenis natus videretur: id nihilominus
Cic. confirmat autoritate sua lib. 5. de
finibus, his verbis. Ita enim Athenis se
collocavit, ut sit pater unus ex Atticis, ut
id etiam cognomine videatur habiturus.

² *Ab origine ultimâ stirpis Romana.*]
Scilicet, regiâ: nam gens Pomponia ori-
ginem suam referebat ad Numam Pom-

pil. qui inter 4. filios unum Pomponem
vocavit, à quo postea Pomponii dicti
sunt; quumque esset ultimus, ideo hic
dicitur *ab origine ultimâ.* Vel ut aliis
placeat, *ultima*, pro, *prima*, hic sumi-
tur; ut apud Virgil. lib. 8. *Æneid.* de Sa-
turno, primo Latini regis progenitore
loquens, ait:

— *qui sanguinis ultimus Autor.*
Ultimus enim, quasi ultra omnia, sive
retro, sive ante respicias.

³ *Equestrem obtinuit dignitatem.* Non
Senatoriam recusando, sed eam non af-
fectando; quia eam recusantibus altera

- lium erudit. Erat autem in puero, præter docilitatem ingenii, summa suavis oris, ac vocis; ^a ut non solum celeriter acciperet, quæ tradebantur, sed etiam excellenter pronunciaret: quæ ex re in pueritiâ nobilis inter æquales ferebatur, ^b clarisquæ exsplendescbat, quàm generosi condiscipuli animo æquo ferre possent. Itaque incitabat omnes suo studio: quo in numero fuerunt L. Torquatus, ^c C. Marius, C. F. M. Cicero: quos consuetudine sua sic sibi devinxit, ut nemo iis perpetuò fuerit carior. Pater maturè decessit. Ipse adolescens propter affinitatem ^d P. Sulpicii, qui Tribunus pl. interfectus est, non expers fuit illius periculi. Namque Anicia, Pomponii consobrina, nupsit M. Servio fratri Sulpicii. Itaque, interfecto Sulpicio, postea quàm vidit ^e Cinnano tumultu civitatem esse perturbatam; neque sibi dari facultatem pro dignitate vivendi, quin alterutram partem offenderet, dissociatis animis civium, cum alii Sulpini, alii Cinnanis faverent partibus, idoneum tempus ratus studiis obsequendi suis, Athenas se contulit: neque eò seciùs adolescentem Marium, hostem judicatum, juvit opibus suis: cujus fugam pecunia sublevavit. Ac, ne illa peregrinatio detrimentum aliquod afferret rei familiari, eodem magnam partem fortunarum trajecit suarum. Hic ita vixit, ut universis Atheniensibus meritò esset carissimus: nam præter gratiam quæ jam adolescentulo magna erat, sæpe suis opibus inopiam eorum publicam levavit. ^f Cum enim versuram facere publicè necesse esset, neque ejus conditionem æquam haberent, semper se interposuit, atque ita ut neque usuram umquam ab is acceperit, ^g neque longius, quàm dictum esset, eos debere passus sit. quod utrumque erat iis salutare. ^h Nam neque indulgendo inveterare eorum

INTERPRETATIO.

^a Ut non modo sine mora conciperet quæ docebatur.

^b Splendidissimæque emicabat, quàm id à generosis scientiarum amulis sine invidia ferri valeret.

^c Quum enim publica necessitas ea ef-

set ut et alienum alieno disungeretur; nec nisi majori favore id fieri posset.

^d Neque ultra diem datam ad solvendum veniam dederit.

^e Neque enim indulgentiâ suâ debitæ eorum prorogari sinxit.

NOTÆ.

adimebatur. Sueton. Equestris antem dignitatis hæc erant ornamenta & insignia, equus publicè datus, & annulus augeus. Censuræ verò ad hunc ordinem obtinendum requirebatur quadringentorum milium nummorum: hic ordo medius erat inter Patritios & plebeios.

⁴ C. Marii.] I. Caius Marius C. Marii septies consulis filius fuit.

⁵ P. Sulpicii] Clarissimi Oratoris, sed cum Tribunus plebis esset & perniciosas

leges auctore Mario ferre vellet, occisus est. Cic. Catilin. 3. & lib. 3. de Oratore.

⁶ Cinnano tumultu.] Quantas turbas excitaverint in rep. Syll., Marius, & Cinnam nemo nescit qui vel tantillum historiam Rom. delibaverit.

⁷ Quum enim versuram facere publicè necesse esset.] Si Versuram facere dicuntur, qui mutuo creditore satisfaciunt ea pecuniâ quàm à novo acceperunt pari vel majori senore.

us alienum patiebatur, neque multiplicandis usuris crescere. Auxit hoc officium aliâ quoque liberalitate. Nam universos frumento donavit, ita ut singulis VI. modii tritici darentur, ⁸ qui modus mensuræ medimnus Athenis appellatur. Hic autem sic se gerebat, ut communis infimis, par principibus videretur, quo factum est, ut huic omnes honores, quos possent, publicè haberent, civemque facere starent. ⁹ Quo beneficio ille uti noluit: quod nonnulli ita interpretantur, amitti civitatem Romanam alia adicita. Quâmdiu affuit, ne qua sibi statua poneretur, restitit; absens prohibere non potuit. ¹⁰ Itaque aliquot Pnyce & Pæcile locis sanctissimis posuerunt. Hunc enim ¹⁰ in omni procuratione Reip. actorem, auctoremque habebant. Igitur primum illud munus fortunæ, quod in ea potissimum urbe natus est, in quâ domicilium orbis terrarum esset imperii, ut eandem & patriam haberet, & domum. Hoc specimen prudentiæ, quod cum in eam se civitatem contulisset, ¹¹ quæ antiquitate, humanitate, doctrinâ præstaret omnes; ei unus ante alios fuerit carissimus. ¹² Huc ex Asiâ Sulla decedens cum venisset; quâm diu ibi fuit, secum habuit Pomponium, captus adolescentis & humanitate & doctrinâ. Sic enim Græcè loquebatur, ut Athenis natus videretur. Tanta autem erat suavitas sermonis Latini, ut appareret in eo nativum quandam leporem ¹² esse non adsectum. ¹³ Idem poemata pronuntiabat & Græcè, & Latine sic, ut supra nihil posset addi. Quibus rebus factum est, ut Sulla nunquam eum à se dimitteret, cuperétque secum deducere; qui cum persuadere tentaret; Noli, oro te, inquit Pomponius, adversum eos me velle ducere, cum quibus ne contra te arma ferrem, Italiam reliqui. At Sulla, adolescentis officio collaudato omnia muncra ei, quæ

NOTÆ.

⁸ Qui modus mensura medimnus Athenis appellatur.] Medimnum etiam dicitur, & utrumque Cic. usurpat. Medimnus autem genus mensuræ erat continens sex modios, teste Suida & aliis.

⁹ Quis beneficio ille uti noluit.] Rationem subiungit; nam ipsa jure Quiritium idem duarum civitatum civis esse non poterat. Cic. pro Cæcinnâ, & pro Cornelio Balbo; *Duarum civitatum civis esse nullo jure civili nemo potest, &c.*

¹⁰ Itaque aliquot Pnyce & Pæcile locis sanctissimis posuerunt.] Hic locus varie legitur, & plurimi reponunt, *Itaque aliquot ipsi, & Pilia, &c.* Quod valde probro; nam Piliam Attici fuisse uxorem certum est ex Cicerone, & cujus nuptiis adfuisse ipsum testatur epist. 3. lib. 2. ad

Quintum fratrem, hancque nomine designat lib. 4. epist. ad Atticum Epistolâ 4. item lib. 14. epist. 15. & alibi. Qui aliter legunt nihil nisi obscuritatem offendunt.

¹¹ Quæ antiquitate, humanitate, doctrinâ præstaret omnes.] Hæc sunt elogia Athenarum. Quantum ad antiquitatem, hæc Just. 2. lib. *Non advena, neque passim cuncta populi colluvies originem urbi dedit, &c.* De humanitate verò, & doctrinâ quis ambigit?

¹² Huc ex Asiâ Sulla decedens.] Qui Dictator fuit postquam Marianam factionem penitus deleverat.

¹³ Idem Poemata pronuntiabat Græcè & Latine.] Commentarium de Cicer. Consulatu Græcè scripsisse, sed parum competè testatur ipse Cic. lib. 2. ep. 1. ad Atticum,

- Athenis acceperat, proficiscens iussit deferri. Hic complures annos moratus, cum & rei familiari tantum operæ daret, quantum non indiligens deberet paterfamilias, & omnia reliqua tempora ¹⁴ aut literis, aut Atheniensium Reip. tribueret, nihil minus amicis urbana officia præstitit. Nam & ad comitia eorum ventitavit; & si qua res major acta est, non defuit: sicut Ciceroni in omnibus ejus periculis singularem fidem præbuit: cui ex patriâ fugienti HS. CC. & quinquaginta millia donavit. Tranquillaris autem rebus Romanis, remigravit Romam, ut opinor, L. Cotta, & L. Torquato Coss. quem ¹⁵ sic universa civitas Atheniensium prosecuta est, ut lacrimis desiderii futuri dolorem indicaret. ¹⁵ Habebat avunculum Q. Cæcilium, equitem Romanum, ¹⁶ familiarem L. Luculli, divitem, difficillimâ naturâ: ¹⁷ cujus sic asperitatem veritus est, ut quem nemo ferre posset, hujus sine offensione ad summam senectutem retinuerit benevolentiam; quo ¹⁸ factô, tulit pietatis fructum. ¹⁸ Cæcilius enim moriens testamento adoptavit eum, & hæredemque fecit ex dodrante: ex quâ hereditate accepit circiter centies HS. ¹⁹ Erat nupta foror Attici Q. Tullio Ciceroni: easque nuptias M. Cicero conciliarat, cum quo à condiscipulatu vivebat conjunctissimè, multo etiam familiarius, quàm cum Quincto: ²⁰ ut judicari possit ¹⁹ *plus in amicitia valere similitudinem morum, quàm affinitatem.* Utebatur autem intimè Q. Hortensio, ²⁰ qui iis temporibus principatum eloquentiæ tenebat, ut intelligi non posset, uter eum plus diligeret, Cicero, an Hortensius: & id, quod erat difficillimum, efficiebat, ut inter quos tantæ laudis esset æmulatio, nulla intercederet obtrectatio, essetque talium virorum copula. In Rep. ita est versatus, ut semper Optimarum partium & esset & existimaretur; neque tamen se civilibus fluctibus committeret; quòd non magis eos in

INTERPRETATIO.

9 Cujus acerbitatem ita excolendo demulsi.

9 Reliquisque hæredem ex novem partibus.

NOTÆ.

14 Aut literis.] Scilicet Philosophiaz Epicureæ, ut Cic. testatur de legibus.

15 Habebat avunculum Q. Cæcilium.] Hunc quoque avunculum Attici fuisse testatur Cic. lib. 1. ad Atticum, ep. 1. lib. 2. 19.

16 Familiarem Lucii Luculli.] Hic Consul adversus Mithridatem missus est, cujus res ferro & fame afflixit, eumque regno suo Pontico expulsi, atque iterum cum Tigraue Ar. minorum Rege superavit.

17 Cæcilius moriens testamento adoptavit eum.] Quod etiam patet ex his Valer. Max. verbis lib. 7. c. 9. *Pomponium Atti-*

cum testamento adoptavit, omniumque bonorum se iquit hæredem.

18 Erat nupta foror Attici Q. Tullio Ciceroni.] Hic M. T. Cic. Oratorum Principis frater fuit, qui duxit Pomponiam Attici fororem.

19 Plus in amicitia valere similitudinem morum.] Hinc Cic. in Lælio. Nihil est quod ad se rem tam allicit, tam attrahat quàm ad amicitiam similitudo.

20 Qui his temporibus principatum eloquentiæ tenebat.] Præferim autem eloquentiæ vis Hortensii in incredibili gestus suavitate consistebat. Cic. in Bruo.

sua

suâ potestate existimabat esse, qui se iis dedissent, quàm qui maritimis jactarentur, honores non petiit, cum ei paterent propter vel gratiam, vel dignitatem; ²¹ quòd neque peti more majorum, neque capi possent, conservatis legibus, in tam effusis ambitus largitionibus, neque retineri sine periculo, corruptis civitatis moribus. ^{h.} ²² Ad hastam publicam numquam accessit. Nullius rei ²³ neque præs, neque maniceps factus est, neminem suo nomine, neque subscribens accusavit. In jus de suâ re nunquam iit; judicium nullum habuit, multorum Consulum, Prætorumque præfecturas delatas sic accepit, ut neminem in provinciam sit secutus, honore fuerit contentus; rei familiaris ¹⁰ despexerit fructum, ²⁴ quinè cum Q. quidam Cicero voluerit ire in Asiam, cùm apud eum legati locum obtinere posset. Non enim decere se arbitrabatur, cum Præturam gerere noluisset, assecram esse prætoris. Quâ in re non solum dignitati serviebat, sed etiam tranquillitati, cum suspiciones quoque vitaret criminum; quo fiebat, ut ¹⁵ ²⁵ ejus observantia omnibus esset carior, cum eam officio, non timori, neque spei tribui viderent. ²⁶ Incidit Cæsarianum civile bellum, cum haberet annos circiter sexaginta; ⁱ ²⁷ Usus est ætatis vacatione, neque se quòquam movit ex urbe, quæ amicis suis opus fuerant ad Pompeium proficiscentibus, omnia ex suâ rei familiari dedit. ²⁰ Ipsum Pompeium non junctus non offendit, ^k ²⁸ nullum enim ab eo habebat ornamentum, ut cæteri, qui per eum aut honores, aut di-

INTERPRETATIO.

h Publica venditioni nunquam adfuit. *k Nullam enim ab eo dignitatem accepit.*
i Senectutis immunitate fructus est, nec pedem Romæ exiit.

NOTÆ.

²¹ Quod neque peti possent more majorum.] Hic Nepos sui sæculi vitia carpit quibus mos & consuetudo majorum in postulandis dignitatibus despiciebatur.

²² Ad hastam publicam nunquam accessit.] Quod veniebat, hastæ subijci dicebatur.

²³ Neque præs, neque maniceps.] Quod falsum est, si, ut refert Cicero lib. 1. epist. 19. apud Sicyonios vestigalia exercuit.

²⁴ Qui nequidem cum Q. Cicero voluerit ire in Asiam.] Is, ut mox dictum est, sororem Attici duxerat, & Prætor fuit, M. Valer. Messala, & M. Puffo Pisonæ Coss. Asiam Provinciam sortitus Lucio Flacco successit. Vide Cic. ad Atticum lib. 1.

²⁵ Ejus observantia.] Quâ, scilicet, ipse

alios observabat.

²⁶ Incidit Cæsarianum civile bellum.] Mar. Marcello, & Servio Sulpicio Coss. vel, ut aliis placet, anno Urb. Cond. 705. L. Corn. Lentulo, & Claudio Marcello Coss. ex Cassiodori Chronicis.

²⁷ Usus est ætatis vacatione.] Vacations sunt excusationes à muneribus publicis militaribus, & alijs, quæ senibus concedebantur. Unde Quintil. Declam. 306. *Est præcipuum jus senectutis, quoniam non una subit omnis ætas, non perpetuo Senatorem citat Consul; est sua Legationibus requies, &c.*

²⁸ Nullum enim ab eo habebat ornamentum.] Quidam rectius legi putant, *autoramentum*.

- vicias ceperant: quorum partim invitissimi castra sunt secuti, ²⁹ partim summâ cum ejus offensione domi remanserunt. Attici autem quies tantopere Cæsari fuit grata, ut victor cum privatis pecunias per epistolas imperaret, huic non solum molestus non fuerit, sed etiam sororis filium & Q. Ciceronem ex Pompeii castris concesserit. Sic vivere instituto vitæ effugit nova pericula. Secutum est illud ³⁰ occiso Cæsare, cum Respub. penes Brutos videretur esse, & Cassium, ac tota civitas se ad eum convertisse videretur: sic M. Bruto usus est, ¹ ut nullo ille adolescens æquali familiaribus, quàm hoc senex: neque ¹⁰ solum eum principem consilii haberet, sed etiam in convictu. Exco-
 cogitatum est à quibusdam, ut privatam ærarium Cælaris interfecto-
 ribus ab Equitibus Romanis constitueretur. Id facile effici posse ar-
 bitrati sunt, si & principes illius ordinis pecunias contulissent: ita-
 que appellatus est à C. Flavio, Bruti familiari, Atticus, ut ejus rei ¹⁵
 principes esse vellent: at ille, qui officia amicis præstanda sine factione
 existimaret, semperque à talibus se consiliis removisset; respondit,
 si quid Brutus de suis facultatibus uti voluisset, usurum, quantum ex-
 patrentur; se neque cum quoquam ²² de cā re collocuturum, ^m ne-
 que cōturum. ⁿ Sic ille ²³ consensionis globus hujus unius dissensione
²⁰ disiectus est. Neque multò post superior esse cœpit Antonius, ita, ut
 Brutus & Cassius provinciarum, ²⁴ quæ necis iis causâ datæ erant à

INTERPRETATIO.

¹ Ut ipsi juveni coevis nemo familia-
 rior fuerit, quàm senex ille.
 m Neque in consilium venturum,

n Ita hunc consentientium cœtum, unus
 ille dissentiens disturbavit.

NOTÆ.

²⁹ Partim summâ cum ejus offensione
 domini remanserunt. Quod Cic. pro Liga-
 rio, & Seneca Philosophus comprobant;
 aiunt enim Pompeium pro hostibus se ha-
 bere dixisse, qui extra castra sua essent.
 Cæsarem verò eos, qui in hostium castris
 non essent, pro amicis habiturum.

³⁰ Occiso Cæsare. Nemo nescit Jul. Cæ-
 sarem tribus & viginti vulnibus in curiâ
 occisum fuisse à Bruto & Cassio cædis au-
 toribus, postquam devictis Pompeianis
 partibus dictatam perpetuam invasisset,
 idibus Martiis anno Urbis Cond. 1066.
 ipso Julio Cæsare, & M. Antonio Coss.

³¹ Ut nullo ille adolescens. Ille vocatur
 adolescens qui Præturam exercebat, ad
 quam exercendam quadragenarium esse
 oportebat. Attamen à 17. ad 46. annum,
 adolescentia antiquitus pertingebat, ut ab
 antiquis observatum est. Nihilominus

Vatro ad 30. tantum perungere ait.

³² Ed de re collocuturum, neque cōtu-
 rum. Id est, neque privatim eā de re
 cum quoquam loqui velle, neque publicè
 & palam in Concilio agere; quia colloqui,
 potest esse privatorum; hic vero, coire, est
 concilium habere publi. unde Comitias;

³³ Consensionis globus. Sic Val. Max.
 pugnantium globos, hostium globos dixit.

³⁴ Quæ necis iis causâ data erant à
 Consulibus. Sic legit Savaro ex MSS.
 Sed contra Lambinus ac Schottus dicis
 causâ legunt: quod magis prob., nam
 hæc antiqua loquendi formula dicis cau-
 sâ, dicis gratiâ; Gallicè, par maniere
 d'acquit. Quia Brutus & Cassius per speci-
 em & nomen provinciarum è Rep. re-
 moti fuerant, & veluti exulati. Sic etiam
 loquitur Cic. lib. 1. epist. 18. ad Atticum,
 pro Muræna, & alibi.

consulibus, desperatis rebus, in exilium proficiscerentur. Atticus, qui pecuniam simul cum cæteris conferre noluerat, florenti illi parti, ³⁵ abjecto Bruto, Italiæque cedenti HS. centum millia muneri misit : eidem in Epiro absens CCC. iussit dari : neque eo magis ³⁶ potenti adulatus est Antonio, neque desperatos reliquit. ³⁷ Secutum est bellum gestum apud Mutinam, in quo si tantum eum prudentem dicam ; minùs, quàm debeam, prædicem ; cum ille potius divinus fuerit ; si divinationo appellanda est perpetua naturalis bonitas : quæ nullis casibus augetur, neque minuitur. ³⁸ Hostis Antonius iudicatus, Italiâ cesserat ; spes restituendi nulla erat. Non solum ³⁹ ejus inimici, qui ⁴⁰ tum erant potentissimi, & plurimi, sed etiam amici ⁴¹ adversariis ejus se dabant ; & in eo lædendo se aliquam consecuturos sperabant commoditatem, familiares insequabantur, uxorem Fulviam omnibus rebus spoliare cupiebant, liberos etiam extinguere parabant. Atticus, cum Ciceronis intimâ familiaritate uteretur, amicissimus esset Bruto, ¹⁵ non modò nihil iis indulsit ad Antonium violandum, sed è contrario familiares ejus, ex urbe profugientes, quantum potuit, texit ; quibus rebus indiguerunt, adjuvit : ⁴² P. verò Volumnio ea tribuit, ut plura à parente proficisci non potuerint. Ipsi autem Fulviæ, cum libris distineretur, magnisque terroribus vexaretur, tantâ diligen- ²⁰ tiâ officium suum præstitit, ° ut nullum illa sterneret vadimonium sine Attico, sponsor omnium rerum fuerit ; quin etiam, ° cum illa fundum secundâ fortunâ emisisset in diem ; neque post calamitatem versuram facere potuisset, ille se interposuit ; pecuniamque sine scænere, sinetque ulla stipulatione credidit, maximum existimans quæstum, ²⁵ memorem gratiûmque cognosci, simulque aperire, se non fortunæ, sed hominibus solere esse amicum : quæ cum faciebat, nemo cum

INTERPRETATIO.

o Ut nulla nusquam in judicium veneris absente Attico.

p Cum hac prædium in prosperitate emisisset certo tempore solvendum ; nec adversante fortunâ ab alio solvere valuisset.

NOTÆ.

35 Abjecto Bruto.] Resiliente fortunâ prostrato.

36 Potenti adulatus est Antonio.] Quia tunc Antonius supremam rerum administrationem cum Lepido invaserat.

37 Secutum est bellum gestum apud Mutinam.] Cujus belli causâ fuit testamentum Cæsaris. Vide Florum lib. 4. c. 4. Hoc autem inter Antonium & Octavianum Cæsarem tunc juvenem motum est. Mutina verò urbs est Galliæ Cisalpinæ, nunc

vulgo, Modena.

38 Hostis Antonius iudicatus.] Causam hujus judicii accipe à Cic. Philip. 2.

39 Ejus inimici.] Ex quorum numero acerrimus fuit Cicero.

40 Adversariis ejus se dabant.] pro, cedebant.

41 P. verò Volumnio.] Is inter Antonii familiarissimos erat, qui & Eutrapelus dicebatur præfectus fabrum, de quo Cic. epist. 26. lib. 9.

- temporis causâ facere poterat existimare. Nemini enim in opinionem veniebat, Antonium rerum potiturum. Sed sensus ejus à nonnullis optimatibus reprehendebatur, quòd parùm odisse malos cives videretur, ^q ille autem sui judicii, potiùs, quid se facere par esset, in-
- 5 tuebatur, quàm quid alii laudaturi forent. Conversa fortuna est: ut Antonius rediit in Italiam, nemo non magno in periculo Atticum putarat, propter intimam familiaritatem Ciceronis & Bruti. Itaque ad adventum Imperatorum de foro decesserat, ⁴² timens pro-
- 10 scriptionem: latebatque apud P. Volumnium, cui, ut ostendimus paulò antè, opem tulerat. Tanta varietas in his temporibus fuit fortunæ, ut modò hi, modò illi in summo essent aut fastigio, aut periculo. Habebat secum ⁴³ Gellium Canium, æqualem, simillimùmque sui. Hoc quoque sit Attici bonitatis exemplum, quòd cum eo, quem puerum in ludo cognorat, adèd conjunctè vixit, ut ad ex-
- 15 tremam ætatem amicitia eorum creverit. Antonius autem, etsi tanto odio ferebatur in Ciceronem, ut non solùm ei, sed etiam omnibus suis amicis esset inimicus, eosque vellet proscribere; multis hortantibus tamen, Attici memor fuit officii: & ei, cum requisisset, ubinam esset, suâ manu scripsit, ne timeret, statimque ad se veniret: se-
- 20 eum, & Gellium Canium de proscriptorum numero exemisse, ac, ne quod periculum incideret, quod noctu fiebat, præsidium ei misit. Sic Atticus in summo timore non solùm sibi, sed etiam ei, quem carissimum habebat, præsidio fuit; neque enim suæ solùm à quocumque auxilium petiit salutis, sed conjunctim, ut appareret nullam
- 25 se junctam sibi ab eo velle fortunam. Quod si gubernator præcipuâ laude fertur, qui navem ex hyeme, marique scopuloso servat; cur non singularis ejus existimetur prudentia, qui ex tot, tamque gravibus procellis civilibus ad incolumitatem pervenit? quibus ex malis ut se emerferat, nihil aliud egit, quàm ut plurimis, quibus rebus pos-
- 30 set, esset auxilio. ⁴⁴ Cùm proscriptos præmiis Imperatorum vulgus

INTERPRETATIO.

q Illic verò suo judicio nitens, quid a-
quum sibi faciendum esset, magis perpen-
debat.

1 Qui à pueritiâ in scholis sibi notus
fuerat.

1 Illic pado Atticus se non tantùm à

maximo metu, verùm etiam cum, quem
summopere diligebat, liberavit.

1 Nec enim separatim quemquam sua
vita prociorem quaerit.

u Cum plebs triumvirum mercede il-
lecta exules investigaret.

NOTÆ.

42 Timens proscriptionem.) Hanc Fla-
vius Sullanam vocat ob immanem ejus
crudelitatem. Et ea est quâ Cicero cum
filio, fratre, fratrisque filio, omnibus
denique clientibus, & amicis proscrip-

tus est.

43 Gellium Canium.) Quidam Canum,
non Canium legunt; sed tamen sic scri-
bit Martialis, lib. 1.

Gaudet jocosâ Canio suo Gades.

conquereret, nemo in Epirum venit, cui res ulla defuerit. Nemini non ibi perpetuū manendi potestas facta est: quin etiam, ⁴⁴ post prælium Philippense, internūque C. Cassii, & M. Bruti, L. Julium Mocillam prætorium, & filium ejus, Aulūque Torquatum, cæcrosque pari fortunā perculos institerit tueri, atque ex Epiro iis omnia Samothraciam supportari jussit: difficile enim est omnia perfecti, & non necessaria. Illud unum intelligi volumus, ^z illius liberalitate neque temporariam, neque callidam fuisse. Id ex ipsis rebus, ac temporibus judicari potest, ⁷ quod non florentibus se venditavit, sed afflictis semper succurrit: qui quidem ⁴⁵ Serviliam Bruti matrem ¹⁰ non min⁹ post mortem ejus, quā florentem, coluerit. Sic liberalitate utens, nullas inimicitias gessit, quod neque ladebat quemquam; neque, si quā injuriā acceperat, non malebat oblivisci, quā ulcisci. ^z Idem immortalī memoriā præcepta retinebat beneficia, quæ autem ipse tribuerat, tamdiu meminerat, quoad ille gratus ¹⁵ erat, qui acceperat. Itaque hic fecit, ut verē dictum videatur, ⁴⁶ **SUI CUIQUE MORES FINGUNT FORTUNAM.** Neque tamen pri⁹ ille fortunam, quā se ipse, sinxit, qui cavit, ⁴⁷ ne quā in re plecteretur. His igitur rebus effecit, ⁴⁷ ut M. Vipſanius Agrippa, intimā familiaritate conjunct⁹ adolescenti Cæsari, cū ²⁰ propter suā gratiā, & Cæsaris potentiā ^{bb} nullius conditionis non haberet potestatem, potissimum ejus diligeret affinitatem, præoptatēque equitis R. filiā generosarum nuptiis; atque harum nuptiarum conciliator fuit (non enim est celandum) M. Antonius Tri-

INTERPRETATIO.

^x Hujus munificentiam nec temporis
causā factā, nec captatricem extitisse.

^y Quod potentibus non obsecutus est.

^z Idem perpetuū beneficiorum à se ante

acceptorum recordabatur.

^{aa} Quisque sibi pro moribus suis fortunam statuit.

^{bb} Penes eum omne conjugium esset.

NOTÆ.

⁴⁴ Post prælium Philippense.] In quo Brutus & Cassius interfectores J. Cæsaris perierunt, & penas cædis ejus dederunt.

⁴⁵ Serviliam Bruti matrem.] Hæc erat soror Catonis Uticensis, eamque Julius Cæsar adolescens amaverat, unde quidam crediderunt Brutum à Julio Cæsare genitum fuisse. Vide Plutarchum & Suetonium.

⁴⁶ Ne quā in re plecteretur.] Addunt quidam ex manuscriptis, jure plecteretur, quod Nepotis menti conformis est, ut legenti cuilibet patebit.

⁴⁷ Ut M. Vipſanius Agrippa.] Hic, ut

fert Seneca epist. 21. Attici gener erat, atque tres habuit uxores, quarum prima Pomponia Attici filia, altera Marcella Octaviæ filia, tertia Julia Aug. Cæsaris, ex quā Caium & Lucium Cæsares, Posthumum Agrippam, Agrippinam & Juliam habuit; Dux quoque belli peritissimus fuit, de quo Virg. lib. 8. *Æneid.*

Parte alia venis, & Diis Agrippa

secundus

Ardens agmen agens, cui belli insignia
superbum

Tempora navali fulgens rostrata co-
rona.

umvir Reip. constituendæ; cujus gratiâ cùm augere possessiones posset suas, tantum auit à cupiditate pecuniæ, ut nullâ in re usus sit cā, nisi in deprecandis amicorum, aut periculis, aut incommodis: ⁴¹ quod quidem sub ipsa proscriptione perillustre fuit. Nam cùm
 5 L. Sausci, equitis R. æqualis sui, qui cum complures annos, studio ductus philosophiæ habitabat Athenis, habebatque in Italiâ pretiosas possessiones, Triumviri bona vendidissent, consuetudine cā, quâ tunc res gerebantur; Attici labore atque industriâ factum est, ut eodem nuntio Sauseius fieret certior, se patrimonium amisisse, & recuperasse. Idem L. Julium Calidium, quem ⁴² post Lucretii, Catullique mortem multò elegantissimum poetam, nostram tulisse ætatem, verè videtur posse contendere; neque minùs virum bonum, optimisque artibus eruditum, post proscriptionem Equitum, propter magnas ejus Africanas possessiones, in proscriptorum numerum à P. Volum-
 15 nio, ⁵⁰ præfecto fabrùm Antonii, absentem relatum, expedit; quod in præsentem utrum ei laboriosius an gloriosius fuerit, difficile fuit judicare, quod in eorum periculis non secus absentes, quàm præsentis amicos Attico esse curæ, cognitum est. Neque verò minùs ille vir, bonus paterfamilias habitus est, quàm civis. Nam cùm esset pecunio-
 20 sus, ⁵¹ nemo illo minus fuit emax, minus ædificator. ⁵² Neque tamen non in primis bene habitavit, omnibùsque optimis rebus usus est; nam domum habuit ⁵³ in colle Quirinali ⁵⁴ Tamphilianam, ab avunculo hereditate relictam, cujus æmœnitatis non ædificio, sed silvâ constabat: ⁵⁵ ipsum enim tectum, antiquitùs constitutum, plus salis, ⁵⁶ quàm sumptus, habebat; in quo nihil commutavit, nisi si quid ve-

INTERPRETATIO.

ec Nisi ut ab amicis aut pericula, aut ades habuit.
 incommoda propulsaret. ec Nam ipsa domus ab antiquo stello;
 ed Et tamen inter optimates commodas plus venustatis quam impensa exhibebat.

NOTÆ.

⁴¹ Quod quidem sub ipsa proscriptione perillustre fuit. Quia cum æmulatione, & certatim proscriptorum bona tunc temporis ab omnibus triumvirorum amicis postulabantur, quod recusavit Atticus.

⁴² Post Lucretii Catullique mortem.] Lucretius Poeta insignis & Philosophus Epicureus, qui scripsit de rerum naturâ libros sex. Catullus verò Veronensis Poeta mordax & lascivus, qui vixit Syllæ & Marci temporibus, de quo Ovid. 2. Tristium: Sic sua lætæ cantata est sæpe Catullo Femina.

⁵⁰ Præfecto fabrùm.] Ille erat qui fabris, eorumque operibus & machinis quibus

maximè in bellis opus est, præerat.

⁵¹ Nemo illo minus fuit emax, minus ædificator.] Ex publicâ Attici vitâ ad privatam transit Nepos, cujus sententiæ subscribit Cic. parad. 6. his verbis; Non esse emacem velle est. Et Lacones, si cui mala imprecabantur, quatuor ipsi accidere optabant, quorum primum erat ædificandi desiderium: locus extat apud Suidam.

⁵² In colle quirinali.] Unus ex 7. urbibus Romæ montibus, est in 6. regione, statim post templum Quirini.

⁵³ Tamphilianam.] Sic dictam à quodam Tamphilo Romæ.

tustate coactus est. Usus est familiâ, si utilitate judicandum est, optimâ; si formâ, vix mediocri. Namque in eâ erant pueri literatissimi ⁵⁴ anagnostæ optimi, & plurimi librarii; ut ne pedisequus quidem quisquam esset, qui non utrumque horum pulchrè facere posset. Pari modò artifices ceteri, quos cultus domesticus delectabat, apprimè boni. Neque tamen horum quenquam, nisi dominatum, domique factum, habuit: quod est signum non solum continentiæ, sed etiam diligentiæ. Nam & non intemperanter concupiscere, quod à pluribus videas, continentis debet duci; & diligentia, quàm pretio, parare, non mediocris est industriæ. Elegans non magnificus; splen- ¹⁰ didus, non sumptuosus; omni diligentia munditiam non affluentem affectabat. ⁵⁵ Supellex non modica, non multa; ⁵⁶ ut in neutram partem conspici posset. Nec hoc præteribo (quanquam nonnullis leve visum iri putem) cum in primis lautus esset eques R. & non parùm liberaliter domum suam omnium ordinum homines invitaret; sci- ¹⁵ mus non ampliùs, ⁵⁷ quam terna millia æris peræquè in singulos menses ex ephemeride eum expensum sumptui ferre solitum: atque hoc non auditum, sed cognitum prædicamus. Saepe enim, propter familiaritatem, domesticis rebus interfuimus. ⁵⁸ Nemo in convivio ejus ⁵⁹ alius ægrè auscultavit, ⁶⁰ quàm anagnosten: quod nos quidem ju- ²⁰ cundissimum arbitramur: neque umquam sine aliqua lectione apud eum cœnatum est; ⁶¹ ut non minùs animo, quàm ventre, convivæ delectarentur; namque eos vocabat, quorum mores à suis non abhorrerent. Cum tanta pecuniæ facta esset accessio, nihil de quoti-

INTERPRETATIO.

& Lectores peritissimi, & amanuenses multi.

gg Ut nec quid sordidi, nec quid super-

flui videri valeret.

hh Nullus ex ejus convivis alium recitantem audivit, quàm lectorem.

NOTÆ.

54 *Anagnostæ optimi.*] Hi erant lectores apud Romanos.

55 *Supellex modica, non multa.*] Id est, modo, non copiâ æstimanda.

56 *Quàm terna millia æris.*] Mille æris tunc temporis 250. sesterios, denarios 62. faciebat. Vide Gronovium lib. 3. de pecunia vetere.

57 *Ex Ephemeride.*] Id est, ex libello seu commentario quotidianarum expensarum, & erogationum.

58 *Alius ægrè auscultavit.*] Partim seriis, partim jocosis recitationibus, adjunctis etiam Cantorum & Tibicinum modulis constabant ægrè auscultantibus. Vide

Plurarchum in Symposio, Macrobius & Athenæum.

59 *Quàm anagnosten.*] Is est, qui recitat.

60 *Ut non minùs animo, quàm ventre convivæ delectarentur.*] Unde Cic. in Cato-
ne majore: *Negue, inquit, ipsorum conviviorum delectationem voluptatibus corporis magis, quàm cœtu amicorum, & sermonibus mectebat, &c.* Antiquissimus autem mos ille fuit, ut inter cœnandum recitaretur aliquid, ut patet ex Macrobio lib. 1. Saturn. ex Gellio lib. 3. c. 2. & ex multis aliis.

Consulatu ejus usque ad extremum tempus ad Atticum missarum: quæ qui legit, ^{kk} non multùm desideret historiam contextam eorum temporum: sic enim omnia de studiis principum, vitiis ducum, ac mutationibus Reip. perscripta sunt, ut nihil in his non appareat; & facile existimari possit, prudentiam quodam modo esse divinationem, non enim Cicero ea solum, quæ vivo se acciderunt, ⁶⁶ futura prædixit, sed etiam, quæ nunc usu veniunt, cecinit, ut vates. De pietate autem Attici quid plura commemorem? dum hoc ipsum verè gloriantem audierim in funere matris suæ, quàm extulit annorum nonaginta, cum esset septem, & sexaginta, se numquam cum matre in gratiam rediisse, nunquam cum sorore fuisse in similitate, ⁶⁷ quam prope æqualem habebat. Quod est signum, aut nullam umquam inter eos querimoniam intercessisse, aut hunc eam fuisse in suos indulgentiã, ut, quos amare deberet, irasci eis, nefas duceret. Neque id fecit natura solum (⁶⁸ quamquam omnes ei paremus) sed etiam doctrina. ⁶⁹ Nam & principum philosophorum ita percepta habuerat præcepta, ut his ad vitam agendam, non ad ostentationem, uteretur. Moris etiam majorum summus imitator fuit, antiquitatisque amator: quam ad id diligenter habuit cognitam, ut eam totam in eo volumine exposuerit, ⁷⁰ quo magistratus ornavit. Nulla enim lex, neque pax, neque bellum, neque res illustis est populo R. quæ non in eo suo tempore sit notata: & quod difficillimum fuit, sic familiarium originem subtexuit, ut ex eo clarorum virorum propagines possimus co-

INTERPRETATIO.

^{kk} *Implicitam hujus sæculi historiam non valde ignores.*

^{ll} *Qua illi sæpe corva erat.*

NOTÆ.

⁶⁶ *Futura prædixit.*] Multa sanè hic afferri possent exempla, quibus Cicero nem futura prædixisse probetur, quæ quidem exempla passim in epist. ejus legentibus occurrunt; sed illud instar omnium erit, quod ex Philippica 2. excerptum est, ubi M. Antonio futuram ejus perniciem prædicat his verbis: *Quis autem meum consulatum præter P. Clodium, qui vituperaret, inventus est? Cujus quidem te fatum, sicuti C. Curionem manet; quoniam id domi tua est, quod fuit illorum utrique fatale.*

⁶⁷ *Quam prope æqualem habebat.*] Quidam legunt *atque æqualem.*

⁶⁸ *Quamquam ei paremus.*] Sic Chrysippus: *ἡ πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις τῷ Θεῷ ἐστὶν.* Et Seneca de vita beata c. 3. In-

terim, quod inter omnes Stoicos convenit, rerum naturæ assentire, ab illa non deerrare, & ad illius legem exemplumque formari, sapientia est.

⁶⁹ *Non ad ostentationem.*] Eorum instar, de quibus D. Hieronymus epist. 34. Philosophus gloriæ animal, & popularis auræ vile mancipium.

⁷⁰ *Quo magistratus ornavit.*] Vossiancense legendum esse *ordinavit* 1. de hist. Latina 2. De eo autem Attici volumine sic loquitur Cic. in Bruto. Eam utilitatem habuit Attici liber, quam requirebam, ut explicaris ordinibus temporum, uno conspectu omnia viderem. Vide eundem ibidem paulo post, & epist. 23. lib. 12. ad Atticum.

- gnosceret. Fecit hoc idem separatim in aliis libris, ut M. Bruti rogatu, ⁷¹ Juniam familiam à stirpe ad hanc ætatem ordine enumeraverit, notans, qui à quoque ortus, quos honores, quibûsque temporibus cepisset. Pari modo ⁷² Marcelli Claudii, de Marcellorum; ⁷³ Scipionis
 5 Cornelii, & Fabii Maximi, de Corneliorum ⁷⁴ Fabiorum, & ⁷⁵ Æmiliorum: quibus libris nihil potest esse dulcius iis, qui aliquam cupiditatem habent notitiæ clarorum virorum. Attingit quoque poetice, credimus, ne ejus expertus esset suavitatis. Namque versibus, qui honore, rerum gestarum amplitudine cæteros Romani populi præstiterunt, ex-
 10 posuit, ita, ut sub singulorum imaginibus facta, magistratusque eorum non ampliùs quaternis, quin et versibus descriperit: quod vix credendum sit, tantas res tam breviter potuisse declarari. ⁷⁶ Est etiam unus liber Græcè confectus de consulari Ciceronis. Hæctenus, Attico vivo, edita à nobis sunt: nunc, quoniam fortuna nos supersti-
 15 tes ei esse voluit, reliqui persequemur: & quantum poterimus, rerum exemplis lectores docebimus, sicut supra significavimus, *suos cuique mores plerumque conciliare fortunam*. Namque hic contentus ordine Equestri, quo erat ortus, in æmilitatem pervenit Imperatoris;
 20 nullà alià re, quàm elegantia vitæ, quâ cæteros ceperat principes civitatis, dignitate pari, fortunâ humiliore; tanta enim prosperitas Cæsarem est confecta, ut nihil ei non tribueret fortunâ, quod cuiquam ante detulerit, & conciliarit, quod civis Romanus quivit consequi.

INTERPRETATIO.

mm *Julii Cæsaris filii.*

NOTÆ.

⁷¹ *Juniam familiam à stirpe.* Gens Junia una est ex nobilissimis quæ à Trojanis & Ænea originem sumperunt, ex quâ Brutus fuit, cujus rogatu Atticus de eâ stirpe scripsit, ab ejus Antiqui Bruti tertio filio, qui fratrum conjurationis expertus fuit, quique una cum patre reges ejecit, originem ducens, ut ait Cic. Tusc. Quæst. 4. & Philippi c. 1. Huic tamen sententiæ refragatur Dionysius lib. 4.

⁷² *Marcelli Claudii, de Marcellorum.* Vide Plutarchum, Posidonium, & Livium, inter quos Plutarchus Marcellum à Marte deducit.

⁷³ *Scipionis Cornelii, & Fabii Maximi de Corneliorum.* Cæterum est apud omnes historicos Gens Corneliam amplissimam, & nobilissimam omnium esse,

sive dignitatem, sive res præclare gestas consideremus. Vide C. Sigonium in suo Scipione Æmiliano, & Streinium de Gens Cornelii.

⁷⁴ *Fabiorum.* Qui suam originem ad Fabium Herculis filium referunt. Plutarchus in Maximo. Vide eundem Streinium de Gens Fabii.

⁷⁵ *Æmiliorum.* Qui similiter ab Æmilio Ascanii filio se ortos credebant: Festus. Plutarchus verò eos à Mamercio Numæ Regis filio natos fuisse scribit. Unde Æmilii dicti sunt & Mamertini.

⁷⁶ *Est etiam unus liber Græcè confectus.* De hoc à principio in Attico.

⁷⁷ *Divi filii.* Inferendum est, *Julii*, ut legitur in aliis, qui Augustus est.

⁷² Nata autem est Attico neptis ex Agrippâ, cui virginem filiam collocavit. Hanc Cæsar ⁷³ vix anniculum ⁷⁴ Ti. Claudio Neroni, Drusilla nato, privigno suo, despondit, quæ conjunctio ⁷⁵ necessitudinem eorum sanxit, familiaritatem reddidit frequentiore. Quamvis ante hæc sponsalia non solum cum ab urbe abesset, numquam ad suorum quemquam literas misit, ⁷⁶ quin Attico mitteret, quid ageret; in primis, quid legeret, quibusque in locis, & quam diu esset moraturus: sed &, cum esset in urbe, & propter suas infinitas occupationes minus sæpè, quam vellet, Attico frueretur, nullus dies temerè intercessit, quo non ad eum scriberet, quo non aliquid de antiquitate ab eo requireret; modò aliquam quæstionem poëticam ei proponeret; interdum jocans ejus verbosiores eliceret epistolas: ex quo accidit, ⁷⁷ cum ædes Jovis Feretrii in Capitolio, ab Romulo constituta, vetustate atque incuria detecta prolaberetur, ut Attici admonitu Cæsar eam reficiendam curaret. Neque verò à M. Antonio minus absens literis colebatur, adeò ut accuratè ille ⁷⁸ ex ultimis terris quid ageret, quid curæ sibi haberet, certiore faceret Atticum. Hoc quale sit, facilius existimabit is, qui judicare poterit, quantæ sit sapientiæ, eorum retinere usum benevolentiamque, inter quos maximarum rerum non solum æmulation, sed obsecratio tanta intercedebat, quantam fuit ⁷⁹ intercedere necesse inter Cæsarem, atque Antonium; cum se uterque principem non solum urbis Romæ, sed orbis terrarum esse cuperet. Tali modo ⁸⁰ cum septem, & septuaginta annos complexset, atque ad extremam senectutem non minus dignitate, quam gratiâ

INTERPRETATIO.

72. *Nata autem est Attico neptis ex Agrippâ.*

NOTÆ.

⁷² *Nata est Attico neptis ex Agrippâ.]* Hanc Agrippinam vocat Suetonius in Tiberio c. 7. Hanc tamen Tacitus Vipsianam vocat.

⁷³ *Tiberio Claudio Neroni, Drusilla nato.]* Is Tiberius Imperator fuit, & successor Augusti Cæsaris, & privignus ejus; Drusilla verò dicta est, quæ & Livia Imperatrix, & uxor ejusdem Augusti, nec non Tiberii mater.

⁷⁴ *Necessitudinem eorum sanxit.]* Quidam legit *auxit*, quia jam Cæsarem inter & Atticum necessitudo erat, quæ hac affinitate adaucta est.

⁷⁵ *Quin Attico mitteret.]* Id est, scriberet seu nunciaret.

⁷⁶ *Cum ædes Jovis Feretrii in Capitolio.]*

Hoc templum à Romulo conditum fuit; ex spoliis hostium, sic dictum, teste Livio lib. 1. quia hostium Rege occiso, spolia ejus suspensa, fabricato ad id apte Feretro gerens, in Capitolium ascendit, & ejus templi fines designavit, & sub nomine Jovis Feretrii construxit.

⁷⁷ *Ex ultimis terris.]* Id est, ut interpretatur Manucius, ex *Aegypto*. Alii legunt, *exul tum bis terris*; quia hostis judicatus Antonius Italiâ cesserat; sed hanc lectionem minus probō.

⁷⁸ *Cum septem & septuaginta annos complexset.]* Nimirum anno ab Urbe Condita 1000. Cn. Domitio & C. Sotilio. Coss. anno 11. post mortem Ciceronis, ut dicitur postea.

fortunâque crevisset (multas enim hæreditates nullâ aliâ re, quàm bonitate, consecutus) tantâque prosperitate usus esset valetudinis, ut annis xxx. medicinâ non indiguisset: nactus est morbum, quem initio & ipse, & medici contempserunt: ^{oo} ⁸⁵ nam putarunt esse ⁸⁵ *minutus*: cui remedia celeria, faciâque proponebantur. In hoc cùm tres menses sine ullis doloribus, præterquam, quos ex curatione capiebat, consumpsisset, subitò tanta vis morbi in unum intestinum prorupit, ut extremo tempore per lumbos fistula putris eruperit, at hoc priùs quàm ei accideret, postquam in dies dolores accrescere, ¹⁰ febrêsq; accessisse sensit; Agrippam generum ad se accessiri iussit, & cum eo ⁸⁶ L. Cornelium Balbum Sextumque Peducæum. Hos ut venissee vidit, in cubitum innixus. *Quantam*, inquit, *curam diligentiamque in valetudine mea tuenda hoc tempore adhibuerim, cùm vos testes habeam, nihil necesse pluribus verbis commemorare: quibus quoniam* ¹⁵ *nam, ut spero, satis feci, me nihil reliqui fecisse, quod ad sanandum me pertineret, reliquum est, ut egomet mihi consulam. Id vos ignorare nolui, nam* ⁸⁷ *mibi fiat, alere morbum desinere. Namque his diebus quicquid cibi sumpsi, ita produxi vitam, ut auxerim dolores, sine spe salutis. Quare à vobis peto, primum, ut consilium probeatis meum;* ²⁰ *deinde ne frustra debortando conemini. Hâc oratione habitâ, tantâ constantiâ vocis atque vultus, ut non ex vitâ, sed ex domo in domum videretur migrare; cùm quidem Agrippa cum flens, atque osculans oraret atque obsecraret, ne ad id, quod natura cogeret, ipse quoque sibi acceleraret; ⁸⁸ &, quoniam tum quoque posset temporibus superesse, se sibi, suisque reservaret;* ⁸⁸ *preces ejus taciturnâ suâ obstinatione deprellit. Sic cùm biduum cibo se abstinuisset, subitò febris decessit, leviôrque morbus esse cœpit: tamen propositum nihilo seciùs peregit. Itaque die quincto postquam id consilium inierat, pridie Kal. April. Cn. Domitio, C. Sosio Coss. decessit.*

INTERPRETATIO.

^{oo} *Existimant enim levem esse dissentiam.*

^{pp} *Et quia tunc etiam aliquandiu etiam producere posset.*

NOTÆ.

⁸⁵ *Nam putarunt esse Tenesmon.*] Hic morbus est dysenterie affinis, & veluti prænunciatus, estque crebra & inanis voluntas egerendi, ut refert Plin. lib. 28. hist. Natur.

⁸⁶ *L. Cornelium Balbum, Sextumque Peducæum.*] Atici familiarissimos, quorum alter, scilicet Balbus, genere Gaditanus erat, quem, cùm de civitate in periculum

vocaretur, Cicero defendit, cujus extat oratio. Alter verò prætor fuit.

⁸⁷ *Mibi fiat alere morbum desinere.*] Cibum sumendo, & vitam prorogando.

⁸⁸ *Preces ejus taciturnâ sua obstinatione deprellit.*] In aliis, compressit, quod idem videtur atque cohibuit. Sicut, *os alicui comprimere; empêcher de parler quelqu'un.*

⁸⁹ Elatus est in lecticula, ut ipse præscriperat, ⁹⁰ sine ulla pompa funeris, comitantibus omnibus bonis, maximâ vulgi frequentia.

⁹¹ Sepultus est juxta viam Appiam, ⁹² ad quintum lapidem, in monumento Q. Cæciliî avunculi sui.

NOTÆ.

⁸⁹ *Elatus est lecticula.*) Honestioris conditionis mortui lecticâ hexaphoro efferebantur: at inferioris sortis Sandapilâ, cui subjuncti homines 4. Vide Martialem, lib. 8.

⁹⁰ *Sine ulla pompa funeris.*) Sic Tacitus 3. Annal. *fuerni qui funeris publici pompam requirerent.*

⁹¹ *Sepultus est juxta viam Appiam.*)

Quam Appius Claudius Consul lapidibus stravit, juxta quâ celebriora erant Romanorum sepulchra; vide Cic. in Milone.

⁹² *Ad quintum lapidem.*) Nam tunc temporis in urbe sepeliri vetitum lege 12. Tabularum, quam legem his verbis refert Cic. 11. de legibus: *Hominem mortuum in urbe ne sepelito, neve urito.*

Hactenus de vitis Virorum Illustrum CORNELII NEPOTIS.

CORNELI NEPOTIS FRAGMENTA CHRONICORUM LIB. I.

VIXIT Homerus ante Romam conditam annis circiter C. & L X. Agell. Noët. Attic. I. XVII. c. XXI.

² Roma condita Olympiadis Septimæ anno secundo. Solinus Polyistoris cap. 11.

³ Archilochus Tullo Hostilio Romæ regnante jam tunc Poëmatibus clarus & nobilis. Agell. XVII. cap. XXI.

NOTÆ.

¹ VIXIT Homerus ante Romam conditam annis circiter C. & LX.] Homerum & Hesiodum vixisse longè ante conditam Romam patet ex his Gellii verbis: *De Homero & Hesiodo inter omnes ferè consensit utrumque ante Romam conditam vixisse Silviis, Alba regnantibus, annis post bellum Trojanum plus C. & LX. ante Romam autem conditam, ut Corn. Nepos in primo Chronicorum de Homero dixit, annis circiter C. & LX.* Porro Homerum *ἔσθης καὶ Ἰσχυρῶς ἄνθρωπος* vocat Plato. Vide Herodotum qui vitam ejus scripsit. Præterea Solinus cum Nepote consentit in eo annorum numero, quibus fuisse tantum ferè omnes Latini scriptores, ex quorum præsertim numero sunt P. in. lib. 7. c. 16. qui scribebat anno Urbis octogentesimo trigésimo: Juvenalis qui scripsit ab initio Imperii Nervæ, post Plinium circiter 20. annis: Et Velleius Patere, qui annos ferè nongentos & quinquaginta ante ipsius ætatem floruisse: Homerum tradit. lib. 1. c. 3. Sed longè major est discordia eà de re inter scriptores Græcos: Alii enim belli Trojani temporibus vixisse aiunt: Alii C. annis abfuisse à Troicis temporibus: Alii C. quadraginta: Alii etiam C. sexaginta octo, ut Herodotus qui ejus vitam scripsit, ut suprà dixi-

mus. Sed malim cum scriptoribus Latinis sequi Apollodorum Atheniensem, qui anno centesimo migrationis Ionice floruisse ait, quod recidit in eum annum quem astruimus.

² Roma condita est Olympiadis Septimæ anno secundo.] Anno primo, non secundo Olympiadis Septimæ conditam fuisse testari videtur Solinus c. 11. his verbis: *Quapropter cum octingentesimo primo anno Urbis condita ducentesima septima Olympias computetur par est Romam septimæ Olympiadis anno primo credi conditam.* Et Dionysius lib. 1. Jornandes simpliciter septimam dicit, non expresso anno. Alii aliter censent. Hanc conditam fuisse ipsi Palilibus, id est, XI. Cal. Maii, Sole in Tauro, Lunà in Libra constitutis, quidam scriptores prodiderunt: quo sensu intelligenda sunt ista Ciceronis verba, lib. 2. de Divin. c. 98. Taruntius Romam, quum esset in Jugo Luna, natam esse dicebat.

³ Archilochus Tullo Hostilio Romæ regnante jam tunc Poëmatibus clarus, & nobilis. Agell. XVII. c. XXI.] De tempore quo vixit Archilochus scriptores non consentiunt. Cic. eum regnante Romulo vixisse refert, id est, quadraginta quatuor, aut circiter annos ante tempus à Nepote designatum. Porro eum clarissimum Poë-

¹ M. Manlius Romæ, qui Gallos in obsidione Capitolii cbreprentes per ardua depulerat, convictus est consilium de regno occupando iniisse: damnatusque capitis, è Saxo Tarpeio, ut M. Varro ait, præceps datus est: ut Cornel. autem Nepos scriptum reliquit, verberando necatus est. *Ibid.*

² Alexander Magnus Pellæ ortus, M. Fabio Ambusto, Tito Quinticio Capitolino Coss. post Romam conditam anno trecentesimo octuagesimo quinto. *Solin. cap. XLIII. Polyistor.*

³ P. Terentius Scipionis Africani & C. Lælii æqualis. *Donatus in Virg.*

CORNELII NEPOTIS.

Exemplorum Lib. I I.

⁴ A virgine Vestale, *Fl. Caristus lib. I. Gramm.*

L I B. V.

⁵ Multis in Senatu placuit, ut qui captivorum Romanorum, ab Annibale redire nollent, datis custodibus ad Annibalem deducerentur: sed ex sententiâ numero plurium, quibus id non videretur superata: ii tamen qui ad Annibalem non redissent, usque ad eò detestabiles invisque fuerunt, ut tædium vitæ ceperint, necemque sibi consciverint. *Agell. lib. VII. cap. 18.*

CORNELII NEPOTIS.

Illustrium Virorum Lib. II.

Subinde. *Sospiter Caris. l. 2. p. 80.*

L I B. XV.

⁶ Harum partum. *Ibid.*

N O T A.

ram fuisse patet præsertim ex his Patreculi verbis: *Neque quæquam alium, cujus operis primus auctor fuerit, in eo perfectissimum, præter Numerum, & Archilochum, reperiemus.*

[*M. Manlius Roma qui Gallos, &c.*] Is postea ob defensionem Capitolium Capitolinus dictus est, & domum in Capitolio publicè accepit. Hunc tamen affectatæ tyrannidis postea damnatum è rupe Tarpeia præcipitem dederunt, domus diruta, & bona ejus publicata. Auctor de viris illustribus. Hunc non præcipitem datum, sed verberibus notatum refert Nepos.

² *Alex. Magnus Pellæ ortus, &c.*] Pellæ Regni Macedonum Urbis primaria fuit, ad flumen Erigona, juxta Thessalonicum Sinum: unde Alexander Pellæus dicitur, Juvenalis:

Pellæo juveni totus non sufficit orbis.

³ *P. Perentius Scip. Africani & C. Lælii æqualis.*] Vide Cic. in Lælio, ubi Terentium familiarem suum vocat Lælius. Quis porro Terentium ignorat omnium Potætarum comicorum disertissimum, & purioris Latinitatis amantissimum, natione Afrum, patriâ Carthaginensem.

⁴ *A virgine Vestale.*] Virgines Vestales Vestæ Deæ sacris, perpetuæque ignis cultodiz dicatas nemo nescit. De his vide Plutarchum in Numa.

⁵ *Multis in Senatu placuit, &c.*] Fidem & hostibus nostris datam servare tenemur: quâ de re vide Cic. offic. 1.

⁶ *Harum partum.*] Pro partium; sicut, *Menium*, pro, *Menium*. Lege Voilium de Analog. 11. 14.

A Fratre Patruale, *Ibid.*INCERTA QUO LIBRO VIRORUM ILLUSTR.
POSITA.

¹ Carthago antea speciem habuit duplicis oppidi, quasi aliud alterum amplecteretur: cujus interior pars Byrsa dicebatur, ² exterior Magalia. Hujus rei testis est Cornel. Nepos in eo libro, qui Vita Illustrium inscribitur. *Serv. in 1. En.*

³ Propius Grammatico accessi. *Diomedes lib. 1. Gramm.*

⁴ A. Albinus, qui cum L. Lucullo Consul fuit, res Romanas oratione Græcâ scriptavit. In ejus Historiæ Principio scriptum est ad hanc sententiam: neminem succensere sibi convenire, si quid in his libris parum compositè aut minus eleganter scriptum foret: nam sum homo Romanus, natus in Latio: Græca oratio à nobis alienissima est: ideoque veniam gratiamque malè existimationis, si quid esset erratum, postulavit. Ea cum legisset M. Cato: Næ tu, inquit, Aule, nimium nugator es, cum maluisti culpam deprecari, quam culpâ vacare. Nam veniam petere solemus, aut cum imprudentes erravimus, aut cum compulsi peccavimus. Tibi, inquit, oro te, quis perpulit, ut id committeres, quod priusquam faceres, peteres ut ignosceretur. *Am. Gell. lib. xi. cap. viii. Noë. Attic. & Macrob. prefat. Saturnal.*

CORNELII NEPOTIS LIB. I.

De Vitâ Ciceronis.

Cornelius Nepos, & rerum memoriæ non indiligens, & M. Ciceronis, ut qui maximè amicus familiarisque fuit: atque is ta-

NOTÆ.

¹ Carthago antea speciem habuit duplicis oppidi, &c.) Virg. Carthaginem & Byssam conjunxit, ut urbes vicinas: Byssæ autem appellationem à Corio ductam esse volunt plurimi: quidam tamen Byssam locum quemdam munitum esse volunt, quale est Romæ Capitolum, Athenis Acropolis: cui opinioni situs ipsius Byssæ favere videtur; Byssa enim erat interior pars urbis: & veluti Arx munitissima, ut refert ipse Nepos, hoc in loco. Adde quod Byssa punica lingua locus munitus dicebatur.

² Exterior Magalia.) Magalia erant Astorum Tuguria seu Caste. Vide Servium in 4. *Æneid.* Ubi Magalia & Mapalia idem significare scribit: Palea enim, vel

Pales Syris, est Agricola: hinc Mapale deductum, proprium Agricolarum Tugurium. Quemadmodum & Magar, lingua punica, villam significat. Unde Iliodorus, Magalia, quasi, Magaria dicta fuisse refert: hincque fir ut Plautus in *Pœnulo*, Magaria, dixerit.

³ Propius Grammatico accessi.) Sic Cic. lib. 1. *epist.* 14. ait, proximus Pompeio sedebam.

⁴ A. Albinus qui cum L. Lucullo Consul fuit, &c.) De eodem Aulo Albino loquitur Tullius de *Claris* 81. his verbis. Albinus, is qui Græcè scripsit historiam, & Arad. 137. Albinus homo doctus. P. Scipione, & M. Marcello Coss. Græcè historiam scripsit.

mch

men in primo libro, quos de vitâ illius composuit, ¹ errasse videtur, cum cum scripsit tres & viginti annos natum primam causam iudicii publici egisse: Sextumque Roscium parricidii reum defendisse. *Agell. lib. xv. Notâ Attic. cap. xxviii.*

Tullius, me præfente, iidem penè verbis, quibus edita est; eam ² pro Cornelio seditiofo Tribuno defensionem peroravit. *D. Iheronym. Epist. LXXI. ad Pammach.*

CORNELII NEPOTIS,

LIB. I. Epistolarum ad Ciceron.

³ Tantum abest ut ego Magistrum esse putem vitæ Philosophiam, beatæque vitæ perfecticem; ut nullis magis existimem opus esse Magistris vivendi, quam plerisque, qui in eâ disputando versantur: Video enim magnam partem eorum, qui in Scholâ de pudore & continentia præcipiant argutissimè, eosdem in omnium libidinum cupiditatibus vivere. *Lactant. lib. iii. cap. xv. Divin. Instit.*

M. TULLII CICERONIS AD CORNELIUM NEPOTEM.

Epistolarum Lib. II.

⁴ Itaque nostri, cum omnia quæ dixissemus, dicta essent: quæ factè & breviter & acutè locuti essemus, eo proprio nomine appellari dictoria voluerunt. *Macrob. lib. II. cap. I. Saturn.*

Ad eundem ex libro incerto.

⁵ Hoc restiterat etiam, ut à te fictis aggrededer donis. *Priscian. lib. viii. Gram.*

NOTÆ.

¹ *Errasse videtur, &c.*] Quinctilianus lib. 12. c. 6. scribit Cic. septimum & viciesimum annum attingisse cum Roscium defendit, publicè scilicet. (nam pro Quintio privatum apud Aquilium Gallum iudicem egit.) Dixit & pro sexto Amerino adolescens contra Syllæ dominantis potestatem. Vide & Fabricii historiam Cic. ad annum 26. & 27.

² *Pro Cornelio seditiofo Tribuno, &c.*] Hanc defensionem fuisse prægrandem refert Plin. lib. 1. epist. 20. Et omnia quæ per 4. dies latius dixerat, coarctasse cicit Ciceronem; quod pugnare videtur cum Nepote, qui refert, iidem pene verbis, quibus edita est peroratio. Idem tamen ferè legitur in eo Libro qui inscriptus est, de laudibus Philosophiæ, apud Lactantium lib. 6. cap. 11. his verbis: *dialo*

vel unum parvum de officio libellum, quam longam orationem pro seditiofo nomine Cornelio.

³ *Tantum abest ut ego Magistrum esse putem vitæ philosophiam, &c.*] Hæc scripsisse videtur, ut contradiceret his Cic. verbis quæ exstant in Tuscul. Questionibus: *O vitæ Philosophia Dux! & virtutis indagatrix! &c.* Et lib. 11. *In eo Magistra vita tot sæcula permaneres philosophia.*

⁴ *Itaque nostri, cum omnia quæ dixissemus, dicta essent, &c.*] Ciceronem naturâ suâ jocularibus scommatibus valde delectatum fuisse certum est: unde ab invidis, Consularis scurra dicebatur. Vide Macrob. lib. 11. Saturn.

⁵ *Hoc restiterat e iam, ut à te fictis aggrededer donis.*] Hoc verbum pectus hio sumitur.

¹ Qui habet, ultrò appetitur; qui est pauper, aspernatur. *Ibid.*

Quid? oratorum quem Cæsari antepones eorum qui nihil aliud egerunt? ² quis sententiis aut acutior aut crebrior? quis verbis aut ornator aut elegantior? *Suetone in Cæsar. cap. xxi.*

Neque enim quidquam aliud est felicitas, nisi honestarum rerum prosperitas: vel ut alio modo definiam, felicitas est fortuna adiutrix consiliorum bonorum, quibus qui non utitur, felix nullo pacto esse potest. Ergo in perditis impiisque consiliis, quibus Cæsar usus erat, nulla potuit esse felicitas: feliciorque meo iudicio ³ Camillus exulans, quam temporibus iisdem Manlius, etiamsi, ⁴ id quod cupierat, regnare potuisset. *Am. Marcell. l. b. xxi.*

Quidam veterum, formidantes ea, quæ scriptoribus Historiæ suorum temporum solent sæpè fraudi esse atque invidiæ, cognitionis actuum variorum, stylis jam uberibus explicatas non edidere superfluitas. *Id. lib. xxvi. in fin.*

⁵ Infelices esse qui omnia sibi licere existimarunt. *Id. lib. xxvi.*

Idem ad Atticum de Nepote.

Nepotis epistolam expecto. Cupidus ille meorum, qui ea quibus maximè *αὐτῶν* legenda non putet? & ais *κατ' αὐτῶν*: tu verò *αὐτῶν* ille quidem *εὐσεβὴς* *Lib. xvi. Ep. v.*

⁶ Malè narras de Nepotis filio, valde me hercule moveor & molestè fero. Nescieram omnino esse istum puerum.

N O T A.

¹ *Qui habet, ultrò appetitur; qui est pauper, aspernatur.*] Id quoque passivè intelligendum est. Vide id genus innumera apud Priscianum lib. 8.

² *Quis sententiis aut acutior, aut crebrior?*] Vide Cicer. ad Brutum Oratores enumerans, negat se videre, cui Cæsar debeat cedere.

³ *Camillus exulans.*] Ille & alter Romulus dictus fuit, propterea quod ad internecionem deletis Gallis qui urbem incenderant, & Capitolium obsidebant, Kemp. Rom. restituit. De quo vide Val. Max. lib. 5. c. 3.

⁴ *Id quod cupierat, regnare potuisset.*]

Quoniam, ut paulò suprà diximus, servato Capitolio, de Regno invadendo cogitabat.

⁵ *Infelices esse qui omnia sibi licere existimarunt.*] Unde D. August. lib. 5. de Civit. Dei: *O miserum cui peccare licebat!* Et lib. 13. de Trinitate c. 5. ait: *Velle, quod non deceat, miserrimum: nec tam miserum est, non adipisci, quod velis, quam adipisci velle, quod non oportebat, &c.*

⁶ *Malè narras de Nepotis filio, &c.*] Id cognitionis, non proprium nomen esse puto, nam de Corneliis Nepotis filio nihil mihi uspiam occurrille memini.

CORNELII NEPOTIS FRAGMENTA.

INCERTA PARTIM QUO LIBRO POSITA.

partim quibus verbis concepta.

NEpos auctore certo comperiisse se ait C. Lælius quondam ¹ in Puteolano Cal. Martius admonitum ab uxore ² temporius ut discumberet, petiisse ab eâ ne interPELLARETUR, seriùs tandem ingressum triclinium dixisse, non sâpè in scribendo magis successisse sibi: deinde rogatum, ut scripta illa proferret, pronunciasse versus qui sunt in *4. auctoribus*.

Sati' pol' proterve me Syri promissa huc induxerunt.

DONATUS IN VITA TERENTII.

⁴ L. Otacilius Pilius primus omnium libertinorum scribere historiam orsus, non nisi ab honestissimo quoque seribi solitam. Cnei enim Pompeii Magni, quem docuit, patrisque ejus res gestas pluribus libris exposuit. *Sueton. de Clar. Rhetor.*

Cornelius Nepos literatos quidem vulgo appellari ait eos, qui aliquid diligenter, & acutè scienterque possint aut dicere aut scribere: ⁵ cæterum propriè sic appellandos Poëtarum interpretes, qui à Græcis Grammatici nominantur. *Suet. de illustr. Grammat.*

Præter Physicos Homerumque, qui universum mari circumfusum esse dixerunt, Cornelius Nepos ut recentior auctoritate, sic certior

NOTÆ.

¹ *Nepos auctore certo comperiisse se ait C. Lælium; &c.*] Hunc Velleius inter Oratores annumerat. De eo etiam Cic. pro Archia Poëta loquitur.

² *In Puteolano Cal. Martius.*] Puteolanus à Puteoli, hodie Pozzuoli, oppidum maritimum Campaniæ, à Neapoli octavo lapide distans, à Samiis conditum. Dicti Puteoli, sive à copiâ puteorum aquis calidis seatenium, sive à putore, propter aquas sulphureas. Vide Fr. Schottum in Urbis Romæ admirandis.

³ *Temporius ut discumberet, &c.*] Comparativus à tempore, quo usi sunt aliquando Ovid. lib. 4. Metamorph. & Columella lib. 9.

⁴ *L. Otacilius Pilius primus omnium libertinorum, &c.*] Quia, ut inquit Terentius, *Servus dominem causas orare, leges non sinunt.*

Vide de eo Otacilio Piliro Suetonium de Claris Rhetoribus.

⁵ *Cæterum propriè sic appellandi Poëtarum interpretes, qui à Græcis Grammatici nominantur.*] Audi quid Seneca dicat ep. 88. *Grammaticus, inquit, circa curam sermonis versatur, & si latius vagari vult, circa historias. Jam ut longissimè sine suis proferat, circa carmina.* Vide & Quintilianum lib. 11. c. 1. At verò triplex est Grammaticorum genus. Alii enim Technici; alii Historici; alii Critici. Technici, elementa, orationis partes, & verborum structuram docent; hi potius Grammatici, quam Grammatici vocandi. Historici explicant nomina Regionum, Fluviorum, Montium, Urbium; Genealogias Deorum ac piscorum Heroum exquirunt. Omnium autem nobilissimi sunt Critici, qui tanquam judices omnia probant, vel improbant, & ex eorum censura librorum omnium pretium augetur, vel deprimitur.

tradit: ¹ Testem autem rei Q. Metellum Celerem adjicit, eumque ita retulisse commemorat. Cum Galliis Proconsul præficeret, Indos quosdam à Rege Suevorum dono sibi datos, unde in eas terras devenissent requirendo, cognosse vi tempestatum ex Indicis æquoribus abreptos emensósque, quæ intererant, tandem in Germaniæ littora exiisse. *Pompon. Mela. lib. 111. cap. V. de situ orbis, & Plin. lib. 11. cap. LXVII.*

² *Largitudo. Charis. lib. 1.*

³ Eudoxus quidam avorum nostrorum temporibus, cum Lathyrum regem * Alexandriæ profugeret, * Arabico sinu egressus per hoc Pelagus (Africam) (ut Nepos affirmat) Gades usque proventus est. *Mela lib. 111. cap. 10. & Plin. lib. 11. cap. 67. & Martian. Capell. l. 6.*

⁴ Ab Heneto Paphlagones in Italiam transvecti, mox Veneti sunt nominati. *Solin. c. 56. Polyist. & Plin. lib. VI. c. 11.*

Fauces Oceani T. Livius. ac Nepos Cornelius latitudinis tradide-

N o t æ.

¹ *Testem autem rei Q. Metellum Celerem adjicit, &c.* Quia, ut refert Plinius, l. 7. à Suevorum Rege quosdam Indos dono accepit Metellus Celer, qui ex Indiâ commercii causâ navigantes, tempestatibus essent in Germaniam abrepti.

² *Largitudo.* Nomen illud inusitatum, & peculiare Nepoti, unde Charisius ibidem citatus dicit: *Largitudo nusquam invenitur, nisi apud Nepotem.*

³ *Eudoxus quidam avorum nostrorum temporibus, cum Lathyrum Regem Alexandria profugeret, ab Arabico sinu egressus per hoc Pelagus (Africam) (ut Nepos affirmat) Gades usque proventus est.* Eudoxus iste, de quo hic sermo, non idem ac ille ejusdem nominis Astrologus, de quo Cic. lib. 2. de Divinatione loquitur; & Lucan. lib. 10. his verbis:

Nec meus Eudoxi concedet fastibus annus.
Sed quidam alius minus notus, nectamen navigationis imperitus, qui Ptolomeum cognoimento Lathyrum, vel potius Lathurum, à nomine Græco Λαθύρ, qui antepenultimus fuit Ægypti Rex ex Ptolomeorum prosapia, fugiens Gades usque pervenit.

⁴ *Ab Arabico sinu.* Arabicus sinus, aliàs mare rubrum dicitur, ab Accolis *Mar di Mecca*. Gades vero, seu *Gadir*, Tyria lingua, vulgò *Caliz*, nomen est insule at-

que etiam Urbis, de qua sic loquitur Rufus Avienus in descriptione Orbis:

Gadir prima fretum solidâ supereminet arce.

Astollique caput geminis inserta columenis, &c.

Plinius duas insulas esse scribit, ultra finem Bæticæ Provinciæ, & in extremo nostri Orbis versus Occidentem, ubi Europa ab Africâ dirimitur freto Herculeo. Vide eundem lib. 4. c. 22. Non potuit autem Eudoxus ille ab Arabico sinu, Gades usque pervenire, quin totam ferè Africam circuitu legerit, & Promontorium, quod vocant *bona spei*, transierit; quæ hodie navigatio notissima est.

⁵ *Ab Heneto, Paphlagones in Italiam transvecti, &c.* Henetum quendam olim vicum in Paphlagoniâ fuisse, unde populi illi qui postea Heneti dicti, ortos fuisse; innuere videtur Nepos hoc in loco; quamvis in confesso sit apud omnes ferè Autores, Enetos fuisse populos ex Paphlagoniâ regione; non ex quodam oppido, ad Trojam à Pylemene adductos, ut refert Homerus Ill. 2. & 5. qui post Trojam captam quum diu decessissent, tandem Italiæ oras appulerunt per sinum Adriaticum, & Veneti dici ceperunt. Præterea Strabo lib. 12. scribit Enetos nobilissimam ac præcipuam Paphlagoniæ fuisse gentem.

rühē, ubi minimum, VII. M. pass. ubi verò plurimum X. M. *Plin. lib. 111. proæmis. Ibid. l. 111. c. 17.*

¹ Melpum opulentiâ præcipuum, quod ab Infubribus & Boiis, & Senonibus deletum esse eo die, quo Camillus Veios cepit, Nepos Cornelius tradit. *Plin. lib. 111. cap. 17.*

² Ultra Aquileiam VI. M. pass. Formio amnis, ab Ravennâ CLXXXIX. M. pass. antiquus auctæ Italiæ terminus, nunc verò Istrie: quam cognominatam tradunt ³ à flumine Istro in Adriam effluente à Danubio amne, eidemque Istro ex adverso Padi fauces, contrario eorum percusso mari interjecto dulcescente plerique dixere falsò, & Nepos Cornelius etiam Padi accola. *Plin. l. 111. cap. 28. Natural.*

⁴ Alpes in longitudine X. M. Passuum patere à supero mari ad Inferum Lælius tradit. Timagenes XX. M. Pass. deductis in latitudinem Cornel. Nepos C. M. T. Liv. tria M. Stadiorum uterque diversis in locis. *lib. 111. cap. 19.*

⁵ Inter duos Bosphoros Thraciam & Cimmerium directo cursu, ut auctor est Polybius, CI. M. Pass. interfunt. Circuitu verò totius Ponti vicies semel centena quinquaginta M. ut auctor est Varro, & ferè veteres. Nepos Cornelius CCC. M. L. adjicit. *lib. 11. cap. 12.*

NOTA.

¹ *Melpum opulentiâ præcipuum.* Infubriz oppidum dissimum, quod à vicinis gentibus deletum est, ut refert Plinius, lib. 3.

² *Ultra Aquileiam V l. M. pass. Formio amnis, &c.* Aquileia Romanorum Colonia ad Natifonem fluvium sita juxta quam Timavus defluit; unde Martialis: *Et tu Leda felix Aquileia Timavo.*

Hanc Romani duodecies mille passibus à mari collocarunt adversus Illyricas & Pannonicas gentes. Vide Livium de bello Macedonico. Quidam Aquileiam dictam volunt à perennibus aquarum fontibus; fuitque civitas tam angusta quondam, ut altera Roma diceretur; hodie Venetis patet, & ad solitudinem propemodum perducta est, ac ex ejus destructione, quæ primò ab Auilâ Hunnorum rege facta est, Venetia suum habuit incrementum. Quod spectat verò ad Formionem, fluvius est Istrix, hodie *Risano*.

³ *A flumine Istro in Adriam effluente à Danubio amne, &c.* In eo errore fuerunt antiqui omnes, ut crederent è Danubio fluvium in Adriam confluere juxta Istros populos; unde & Jafonis è Ponto in

Adriaticum sinum transitus locum habuit Historiæ, quo in errore Corn. Nepos similiter versatus est.

⁴ *Alpes in longitudine X. M. passuum patere, &c.* Eximie esse longitudinis Alpes pater ex his Melæ verbis lib. 11. *Alpes ipsa ab istis littoribus longè latèque diffusa, primò ad Septentrionem magno gradu excurrunt, deinde ubi Germaniam attingunt, verso impetu in Orientem abeunt, direptisque populis immanibus, usque in Thraciam penetrant.*

⁵ *Inter duos Bosphoros Thraciam & Cimmerium, &c.* Duo sunt Bosphori, alter juxta Byzantium, qui & Thracius dicitur, estque ostium Ponti, per quod in Propontidem influit, dictum à tractu Jovis in Bovem transformati. Vide Valer. Flacc. l. 4. Argon. Alter est Bosphorus in introitu Maotidis Paludis, per quem in Pontum defluit. Ovid.

Bosphorus & Tanais superant, Scythiaque paludes.

Hic etiam Cimmerius dicitur, à Cimmeriis populis, partem ejus frigidissimam incolentibus. Vide Ovid. de Ponto.

¹ Minus profectò mirentur portentosa Græciæ mendacia de hortiis Hesperidum & amne Lixò prodita, qui cogitent nostros nuper paulò minus monstrosa quædam de iisdem tradidisse: ² prævalidam hanc urbem majorémque Carthagine magna: ³ præterea ex adverso ejus sitam & ⁴ propè immenso tractu ab Tingi: quæque alias Cornel. Nepos avidissimè credidit. *Lfb. v. cap. 1.*

Inter Pontum & Caspium mare CCCLXXV. M. Pass. non ampliùs interesse tradiderunt Cornel. Nepos. C. L. M. *Lib. vi. cap. xi.*

Polybius in extremà Mauritanà contra Montem Atlantem ⁵ à terræ stadia octò abesse prodidit Cernen. Nepos Cornel. ex adverso maxime Carthaginis à continente passus mille non ampliorem circuitu duobus millibus. *Lib. vi. cap. 31. de Insulis Æthiopici maris.*

Nepos Cornelius, qui Divi Augusti principatu obiit: ⁶ Me, inquit, juvene violacea purpura vigeat, cujus libra denariis centum venibat: nec multò post rubra Tarentina. ⁷ Huic successit Dibapha Tyria, quæ in libras denariis mille non poterat emi. Hæc Lentulus Spinther Ædilis Curulis primus ⁸ in prætexta usus improbatur: nam

NOTÆ.

¹ Minus profectò mirentur portentosa Græciæ mendacia de hortiis Hesperidum, & amne Lixò prodita, &c.] Nihil vanius & mendacius illis fabulis, quæ Hesperidas Nymphas, & eorum hortos prodidere. Porro illi horti à Virg. & Plin. describuntur in Mauritanà Tingitanà propè Lixum, quamquam idem Plin. & Ptolom. eos consituunt in Pentapoleos regione, omni arborum genere refertos, in quibus mala erant autem à Dracone pervigili servata, quem Hercules interfecisse dicitur. Vide plura apud Solinum & Plin. qui Draconem hunc ceu Serpentem interpretantur fuisse restuarium maris, meatu fluctuoso instar Draconis, quod hortos Hesperidum amplectebatur.

² Prævalidam hanc urbem, &c.] Nimirum Lixon, nam & amnis & urbis nomen est; ut ex his patet Plinii verbis: *A Claudio Casare Colonia facta Lixor, vel fabulosisimè ab antiquis narrata. Ibi Regia Antai, certamenque cum Hercule, & Hesperidum horti.*

³ Præterea ex adverso ejus sitam.] Hoc est à regione Carthaginis, quemadmodum Virg. 1. Æneid. dixit: *Carthago Italiam contra, &c.*

⁴ Propè immenso tractu ab Tingi.] Tingis Pomp. lib. 1. & Plin. lib. 5. Mauritania

nix perverus oppidum ab Antro, ut scribitur, conditum, ex cujus nomine Mauritania Tingitana dicta est. Hæc cum Colonia Rom. à Claudio Casare facta esset *Julia traducta* dicta est; hodie *Tanger*.

⁵ A terra stadia octò abesse prodidit Cernen.] Cernè Atlantici Oceani insula contra Atlantem montem, Ptolomeo teste; quod & scribis Polybius gravis Aethior. Plin. tamen hanc inter insulas Æthiopie annumerat: *Cernè*: inquit, *nominatur insula ad: eam Æthiopia, cujus neque magnitudo, neque intervallum continente constat.* Hanc nonnulli Maderam, alii Gratiolam insulam esse putant.

⁶ Me, inquit, juvene violacea purpura vigeat, &c.] De variis purpuræ generibus vide Cælium, Bayssum, & Salsaliū, qui omnium accuratissimè in Notis ad Tertullianum de Pallio scripsit. Purpura autem violacea tingeatur circa litora Africæ quæ punicum succum emittebat. Vide eundem Salsaliū loco citato.

⁷ Huic successit Dibapha Tyria.] Purpura quæ bis tingeatur. Unde Cic. in Vatinium, *Strumiani Sacerdoti Dibapha vestiunt; illi convocant sui infamie em telebant au Sacerdote.*

⁸ In prætextæ usus improbatur.] Causam aperit Plin. his verbis: *Spinther ad: is,*

cidisse audito, ipse ad locum accurrit: cadaverique adfistens, diuque corporis robur & formam contemplatus, neque superbam ullam emissit vocem, neque vultu lætitiā (ut consentaneum erat eum, qui tam molestem & gravem hostem interfecisset) præ se tulit: Sed inopinatum viri exitum miratus, annulum ei abstulit, corpus digno habitu ornatum, vestibusque decentibus amictum cremavit, reliquias in urnam argenteam lectas, aurea superaddita corona, ad filium ejus misit. Sed quidam Numidæ cum in ferentes ea incidissent adimere vi conati sunt: illis reluctantes, ac vim vi repellentibus ossa disjecta sunt. Annibal hoc audito, ad eos qui aderant, Nihil, inquit, utique Diis invitis fieri potest: summo de Numidis supplicio nullam præterea de Marcelli reliquiis colligendis curam habuit: ut qui Deificum numine Marcello hunc exitum vitæ & sepulturæ privationem ita præter omnium opinionem evenisse crederet. Hæc Cornel. Nepos, & Valerius Maximus narrant. Livius & Augustus Cæsar, perlatam ad filium Marcelli urnam, & honorificè sepultas ejus reliquias perhibent. *In Marcello.*

*Ἀννίβας ὁ Μάρκελλον, δι' αὐτοῦ τοῦ Πολυβίου λέγουσι, ἐν δὲ τῇ ἐπιστολῇ, ὅτι διέβηται αὐτῷ τὴν ἀπὸ τῆς μάχης ἐκταμένην ὑμῶν δὲ Λαλίου Κλεονίου καὶ Νέποτος καὶ τοῦ Βασιλίου τοῦ Περσέως τῆς κατὰ τὸν ποταμὸν τῆς Μαρκελλίου τοῦ αὐτοῦ Ἀννίβας γυναικός. Annibalem Marcellus, ut Polybius narrat, ne semel quidem vicit: sed invictus hic vir fuisse videtur usque ad Scipionem. Nos autem Livio & Cæsari & Nepoti, & ex Græcis scriptoribus regi Jubbæ credimus aliquotiens Hannibalem à Marcello victum & in fugam versum esse. *In Marcello.**

Cornelius Nepos, qui Divi Augusti principatu obiit, ¹ cum scriberet turdos paulo antè captos saginari, addidit ² ciconias magis placere quàm grues: cum nunc hæc ales inter primas expetatur, illam verò nemo velit tetigisse. *Plin. lib. x. cap. 33.*

³ Præcipuam olim auctoritatem fuisse, lupo & asellis Corn. Nepos

NOTÆ.

¹ Cum scriberet turdos paulo antè captos saginari. Turdos genus est avis simul & piscis. Martialis lib. 13.

Inter aves Turdos, mecum si judice ceteris.

Inter quadrupedes, &c.

² Ciconias magis placere, quàm Grues, &c. [I] forsan dicitur, quod Ciconiarum genus sit pietatis & gratitudinis erga parentes symbolum. Unde Petronius arbiter in satyrico de Ciconia.

Ciconia etiam grata, peregrina, bos-pita;

Pictæ, sultrix, gracilipes, cristallifera,

Avis exul hiemis, titulus tepidi temporis,

Nequitia nidum in cacabo fecit meo.

³ Præcipuam olim auctoritatem fuisse.

Lupo & Asellis, &c. [Lupus hic nomen est piscis quem Romani omnibus aliis prætulērunt, quem Catillonem & Ligu-ritorem vocabant; metaphora ducta ab hominibus gulosis & delicatis, quos idem Catillones vocabant antiqui, quod absumptis cibis ipsos etiam Catillos lingere-nt. Græcè *Λαλίου*, lupoſum laudariſſimi, qui appellamur lanati à candore molliſſimæ carnis. Unde Martialis lib. 13.

& ¹ Laberius Poëta mimorum tradidit. *lib. IX. cap. 17.*

² Magnitudo loto arbori, quæ piro : quamquam Nepos Cornel. brevem tradat : vinum quoque exprimitur huic simile mulso, quod ultra denos dies negat durare idem Nepos. *lib. XIII. cap. 17.*

³ Scandula contestam fuisse Romam usque ad Bellum Pyrrhi annis quadringentis LXX. Cornel. Nepos auctor est *lib. XVI. cap. 10.*

Cornelius Nepos tradit ante Syllæ Victoriam duo tantum triclinia Romæ fuisse argentea. *lib. XXXIII. cap. 11.*

Primus invenit lineas colorare, testa ut ferunt trita, Cleophantus Corinthius. Hunc, aut eodem nomine alium fuisse tradit Cornelius Nepos, secutum in Italiam Demaratum Tarquinii Prisci Romani regis patrem fugientem ⁴ à Corintho injurias Cypseli Tyranni, *lib. XXXV. cap. 3.*

Primum Romæ parietes crustâ marmoris operuisse totius domus suæ in Cælio Monte Cornel. Nepos tradidit ⁵ Mamurram Formiis natum, equitem Romanum præfectum fabrorum C. Cæsaris in Gallia : adjecit eum primum totis ædibus nullata, nisi è marmore, columnam habuisse, omnes solidas ⁶ è Carystio aut Lunensi. *lib. XXXVI. cap. 7.*

NOTÆ.

Lunens Eugani lupus excipit ora Timæi.

Æquore dulces cum sale passus aquas.
Acellus similiter, est piscis laudatissimus.

Vide Plin. lib. 9.

¹ *Laberius Poëta mimorum, &c.*] Hic Poëta mimographus fuit, vide Macrobi. Saturn. lib. 2. & Gellium, & Senecam lib. 7. Declamationum; & Horatium in Sermonibus hæc verba sunt, *Laberi mimos, ut pulchra poemata mirer.*

² *Magnitudo loto arbori, quæ piro.*] Locus arbor frequens in Africa fuit apud Sythes, unde Lotophagi populi quod ejus arboris fructu credantur viciitare, cujus cibis est tam dulcis, ut adveniens incutiat patriæ oblivionem : itaque cum Ulyssis socii delasi fuissent Africam, & Lotum gustassent, vix inde abduci poterunt. Hom. 5. Odys.

³ *Scandula contestam fuisse Romam usque ad bellum Pyrrhi, &c.*] Scandula; quasi, scindula, à scindendo; quia ejusmodi sunt regulæ lignæ, non læta, sed bipennibus scissæ. Vel scandulæ à scandendo, quia in culminibus sectorum, ad regulas imbricesque sustinendos collocantur, quod scandentes pervenire solent. Inde tectum scandulare dicitur, quod

ex scandulis constat.

⁴ *A Corintho injurias Cypseli tyranni.*] Tyrannus ille Corinthius Cypselus dictus à Cistula, quam Græci Cypselon vocant, in qua delituit occultatus à matre, cum ad mortem quæreretur. Vide Cic. in Tusc. quest. lib. 5. & lib. de Fac.

⁵ *Mamurram formiis natum.*] Hunc propterea Catullus carpit in Epigrammate in quo scribit eum in ædibus suis habuisse, quidquid habuisset Gallia comata, quia Præfectus fabrorum Cæsaris in Gallia fuit. Vide de eodem Plin. lib. 36. c. 6.

⁶ *E Carystio, aut Lunensi.*] Quia in Carysto insulæ Eubææ civitate, auctore Strabone lib. 1. Carystiarum columnarum incisio erat : ibique Apollinis Marmorei templum. Carystii marmoris meminit Plin. lib. 4. c. 12. & lib. 36. c. 6. Item Lucanus lib. 5. de insula Eubææ loquens :

Qua maris angustas fauces saxosa Carystos.

Sita est ad Pelagus Myrtoum, sub Ocha monte. In hac, si qua Dolino fides est, olim Titanes regnavere. Luna vero Hetruriz oppidum est ad mare situm, sæcundissimis candidi marmoris fodinis nobilitatum.

Ædes Martis est in Circo Flaminio¹ architectata ab Hermodoto Salaminio. *Priscian. lib. viii.*

² Non amplius ter bibere Augustus solitus, super cœnam, in castris apud Mutinam. *Sueton. August. cap. lxxvii.*

³ In extremâ Britanniz parte Memma * quam Cornel. etiam Annalium scriptor narrat metallis plurimis copiosam, herbis frequentem, & his feraciorem omnibus, quia pecora magis, quam homines alit. Labi verò per eam multa quam maxima relabique flumina gemmas margaritalque volventia.

Jordanus sive Gernandes de rebus Gorbicis.

EPISTOLA CORNELIÆ MATRIS.

GRACCHORUM.

Dices pulchrum esse inimicos ulcisci. Id neque majus, neque pulchrius cuiquam,⁴ atque esse mihi videtur;⁵ sed si liceat Repub. salva ea persequi. Sed quatenus id fieri non potest, multo tempore, multique partibus inimici nostri non peribunt, atque uti nunc sunt, erunt potius, quàm Respub. profligetur atque pereat.

Eadem alio loco.

Verbis conceptis⁷ dejerare ausim, præterquam qui Tiberium Gracchum necarunt, neminem inimicum tantum molestiæ, tantumque laboris, quantum te, ob has res mihi tradidisse: quem oportebat omnium eorum, quos antehabuerim, liberos, ⁸ partis eorum tolerare: atque curare, ut quam minimum sollicitudinis in senectâ

NOTÆ.

¹ *Architectata ab Hermodoro Salaminio.*] Hermodori Architecti celeberrimi meminit Vitruvius lib. 3. c. 1. Architect.

² *Non amplius ter bibere Augustus solitus, &c.*] Sic Suetonius, cujus hæc sunt verba: *non amplius ter bibere cum solitum super cœnam in Castris Mut. Cornelius Nepos tradit.*

³ *In extrema Britannia parte idem memma, &c.*] Mona, non Memma hic legi debere videtur, quia invenitur quidem passim in Autoribus Mona insula Angliam inter & Hiberniam sita, quæ hodie etiam Mon vocatur ab incolis Britannis, qui linguam avitam retinent: sed nullibi Memma legitur, nisi solum hoc in libro. Hæc insula angusto vado tantum à Britanniz continente sejungitur, ut Ptolemæus, Cæsar, & Plinius eam describunt.

⁴ *Quam Cornelius etiam Annalium scriptor, &c.*] Hunc Cornelium Tacitum cum Schotto & Lindenbrogio existimo, ut videre est ex ejus Annalibus pluribus in locis, ac præsertim ex Agricolæ vita quam ipse scripsit.

⁵ *Atque mihi esse videtur.*] Steph. Pighius esse omittit.

⁶ *Sed si liceat Rep. salva ea persequi.*] Eos persequi, scilicet inimicos, mallem cum eodem Pighio.

⁷ *Dejerare ausim.*] Id est, Deos jurare. Quemadmodum Apulcius dixit, *quam sanctissimè dejerantes.* Quia autem scælenne erat, & expressum jurandi genus, ideo dicitur, *conceptis verbis.*

⁸ *Partis eorum tolerare.*] Idem quod *Partes.*

haberem : utique quæcunque ageres, ea velles maximè mihi placere :
 atque uti nefas haberes rerum majorum adversum meam sententiam
 quicquam facere ; præsertim mihi, cui parva pars vitæ superest. Ne
 id quidem tam breve spatium potest opitulari, quin & mihi adver-
 seris & Remp. profliges. Denique ¹ quæ pausa erit ? & quando desinet
 familia nostra insanire ? ² & quando modus ei rei haberi poterit ? &
 quando desinemus ³ & habentes & præbentes, ⁴ molestiis desistere ?
⁵ & quando perpudescet miscendâ atque perturbandâ Rep. ? Sed si om-
 nino id fieri non potest ; ubi ego mortua ero, petito Tribunatum ;
 post me facito, quod libebit, cum ego non sentiam. Ubi mortua ero
 parentabis mihi, ⁶ & invocabis Deum parentem. ⁷ In eo tempore non
 pudet te ⁸ eorum Deum preces expetere, quos vivos atque præsen-
 tes, relictos atque desertos habueris ? Ne ille finat Jupiter, te ea per-
 severare : nec tibi tantam dementiam venire in animum ; & si perse-
 veras, vereor ne in omnem vitam tantum laboris culpâ tuâ recipias,
 uti in nullo tempore tutè tibi placere possis.

N O T A .

¹ *Qua pausa erit ?*] Sic in Plauto le-
 gitur, atque adeo corruptè quoddam le-
 gere censeo, quæ causa erit ?

² *Et quando modus ei rei haberi pote-
 rit ?*] Gebhardus, & Gifanius, *ecquando*,
 quod idem est ac, *num quando* : vel *an
 aliquando*.

³ *Et habentes, & præbentes.*] Melius
 legi existimarem, ut quidam legunt, &
absentes & præbentes.

⁴ *Molestiis desistere.*] Quidam legunt,
desperere ; quod non probro.

⁵ *Et quando perpudescet miscenda, at-
 que perturbanda Rep.*] Id dicitur quem-
 admodum apud Tacitum legitur, *pudet
 dicto* ; & similia.

⁶ *Et invocabis Deum parentem.*] Roz-
 gerius conjicit legendum esse. *Invoca-
 bis Deum parentem Numen*. Quidam
 scribunt : *Et invocabis Deus manes pa-
 rentis. Eo tempore ne pudeat eorum Deum
 preces expetere*. Eorum Deum ; hoc est,
 Deorum Manium, juxta Ovidii mentem,
 qui ait,

*Perque tuos Manes quò mibi Numen
 erunt.*

⁷ *In eo tempore non pudet te, &c.*]
 Millem cum Pighio legere, *non pudebit*.
 Vel cum Salmasio, *ne pudeat*.

⁸ *Eorum Deum preces expetere.*] Deum,
 pro, Deorum. Pro preces sunt qui pater legi
 velint ; quod fateor me minus capere.

F I N I S .

LOUIS par la grace de Dieu, Roy de France & de Navarre; A nos amez & feaux Conseillers les Gens tenans nos Cours de Parlement, Maîtres des Requêtes ordinaires de notre Hôtel, Grand-Conseil, Prévôt de Paris, Baillifs, Sénéchaux, leurs Lieutenans Civils, & autres nos Justiciers qu'il appartiendra; S A V O I R. Notre bien amé J E A N-J O S E P H B A R B O U, Libraire à Paris; Nous ayant fait très-humblement représenter que les Editions des Auteurs cy devant composés pour l'usage de notre très-cher & honoré Seigneur & Ayeul Loüis Dauphin de France, étant consommées, & que plusieurs Savans les recherchant avec empressement, il seroit utile d'en donner une nouvelle Edition plus ample & plus correcte que les précédentes. A C E S C A U S E S, voulant favorablement traiter ledit Barbou, & exciter par son exemple les autres Libraires & Imprimeurs de notre Royaume, à entreprendre des Ouvrages considérables, dont la lecture puisse contribuer à l'avancement des Sciences & au progrès des belles Lettres, & soutenir de plus en plus la Librairie & l'imprimerie; Nous avons permis & permettons par ces Présentes audit Barbou d'imprimer ou faire imprimer les Livres qui ont pour titre, *Auteurs, Orateurs, Historici, Philosophi & Poeta ad usum Serenissimi Delphini cum Indibus & Tabulis, Interpretatione, Commentariis & Notis*; qui ont paru avec des Lettres de Privilege de notre très-honoré Seigneur & Bisayeul le feu Roy de glorieuse mémoire, & de les donner au public en tels volumes, forme, marge, caractères, & autant de fois que bon lui semblera, conjointement ou séparément, & de les vendre, faire vendre & débiter par tout notre Royaume, pendant le tems de vingt années consecutives, à compter du jour de la date desdites Présentes: Faisons défenses à toutes sortes de personnes de quelque qualité & condition quelles soient, d'en introduire d'impression étrangère dans aucun lieu de notre obéissance; comme aussi à tous Libraires, Imprimeurs & autres, d'imprimer, faire imprimer, vendre, faire vendre, débiter ni contrefaire lesdits Livres en tout ni en partie, ni d'en faire aucuns extraits sous quelque prétexte que ce soit, d'augmentation, correction, changement de titre ou autrement, sans la permission expresse & par écrit dudit Exposant, ou de ceux qui auront droit de lui; à peine de confiscation des Exemplaires contrefaits, de dix mille livres d'amende contre chacun des Contrevenans, dont un tiers à Nous, un tiers à l'Hôtel-Dieu de Paris, l'autre tiers audit Exposant; à condition néanmoins que ces Présentes ne pourront nuire ni préjudicier aux Privileges ou permissions que Nous avons cy-devant pu accorder pour l'impression de quelques-uns desdits Auteurs, qui seront exécutées selon leur forme & teneur, & auxquels Nous n'entendons déroger en aucune façon; Et sans aussi que ces Présentes puissent nuire ni préjudicier aux Privileges ou Permissions que Nous avons accordées ou accorderons cy-après pour l'impression du Texte desdits Auteurs, des Notes ou Commentaires, ou Traductions qui ont été ou pourront être faites cy après, autres que ceux desdits Auteurs *ad usum Serenissimi Delphini*; & en outre à condition que les augmentations que ledit Exposant fera faire ausdits Auteurs, seront examinées par le Censeur qui sera pour ce commis; & la charge aussi que ces Présentes seront enregistrées tout au long sur le Registre de la Communauté des Libraires & Imprimeurs de Paris, & ce dans trois mois de la date d'icelles; que ledit Exposant sera tenu de donner au public chaque année un huitième desdits Auteurs, & d'en achever l'impression entière dans l'espace de huit années à peine de nullité des Présentes, laquelle peine ne pourra être réputée comminatoire; que l'impression desdits Auteurs sera faite dans notre Royaume & non ailleurs, on bon papier & en beaux caractères, conformément aux Reglemens de la Librairie; & qu'avant que de les exposer en vente, les Manuscrits ou Imprimez qui auront servi de copie à l'impression desdits Auteurs, seront remis dans le même état où les Approbations y auront été données ex mains de notre très-cher & feal Chevalier Garde des Sceaux de France le Sr. Fleuryau Darmenonville; & qu'il en sera ensuite remis deux Exemplaires de chacun dans notre Bibliothèque Publique, un dans celle de notre Château du Louvre, & un dans celle de notre très-cher & feal Chevalier Garde des Sceaux de France le Sr. Fleuryau Darmenonville, le tout à peine de nullité des Présentes: Du contenu desquelles vous mandons & enjoignons de faire jouir ledit Exposant ou ses ayens cause, pleinement & paisiblement, sans souffrir qu'il leur soit fait aucun trouble ou empêchement. Voulons que la copie desdites Présentes qui sera imprimée tout au long au commencement ou à la fin desdits Livres, soit tenue pour dûment signifiée; & qu'aux copies collationnées par l'un de nos amez & feaux Conseillers & Secretaires, soyoit ajoutée comme à l'Original: Commandons au premier notre Huissier ou Sergent, de faire pour l'exécution d'icelles tous Actes requis & nécessaires, sans demander autre permission, & nonobstant Clameur de Haro, Charte Normande, & Lettres à ce contraires; Car tel est notre plaisir. Donnée à Paris le quinzième jour du mois d'Octobre l'an de grace mil sept cent vingt-deux, & de notre Règne le huitième. *Par le Roy en son Conseil, DE LAVERGNE,*

Noté sur la Registre V. de la Communauté des Libraires & Imprimeurs de Paris, Page 335. N. 351. conformément aux Reglemens & notamment à l'Arrêt du Conseil du 21. Août 1703. A Paris le 10. Octobre 1721.

B A L L A R D, Syndic.

I N D E X

VOCABULORUM OMNIUM

QUÆ IN VITA EXCELLENTIUM

IMPERATORUM A CORNELIO NEPOTE

CONSCRIPTA CONTINENTUR.

*Prior numerus paginam, alter verò, vel alii ad proximam usque lineolam,
pagina lineam, vel lineas significant.*

A.		101:17 bis 104:11:17		100:116 101:11:104		abscesserunt, 79:11.		
	4:6, 16	105:4 106:8 107:2	11 105:8, 11 107:2	19 109:7 112:8	11 105:8, 11 107:2	abscesserunt, 79:11.	abscesserunt, 79:11.	
	5:115 6:1	112:12 113:11 114:1	19 109:7 112:8	114:14 116:16 117:2	19 109:7 112:8	absens, 16:4 33:7 34:7	absens, 16:4 33:7 34:7	
	1, 8 7:1	1, 1 115:2, 14 116:1	114:14 116:16 117:2	2 119:4, 5, 12	24 70:15 71:6	118:12 121:11	24 70:15 71:6	
	4:9:8, 9, 9	2, 4, 17 119:1, 11	2 119:4, 5, 12	120:8 126:26 127:2	118:12 121:11	135:9 139:4 147:2	118:12 121:11	
	82 bis 101:16 121:10	124:13 125:24 126:6	120:8 126:26 127:2	6, 21 128:25, 28	135:9 139:4 147:2	15-	135:9 139:4 147:2	
	30 13:24 14:21	7, 16 127:17 128:20, 22 130:3 132:11 133:8 135:8	131:4 132:18 133:7 134:24 137:21	131:4 132:18 133:7 134:24 137:21	absente, 61:6 97:15.	absentem, 16:2 33:10	absente, 61:6 97:15.	
	17:16 19:7 20:8	136:18 138:11, 14-	138:12 142:22 144:28 146:10 147:5	138:12 142:22 144:28 146:10 147:5	22 142:15-	absentes, 96:9 142:17.	22 142:15-	
	12:15 15:18 30:5, 14, 23 32:1, 4, 7, 15 33:13, 19, 22	148:19.	13, 21 143:2, 14 143:8, 14 144:2 bis 146:2, 3, 14 147:15	13, 21 143:2, 14 143:8, 14 144:2 bis 146:2, 3, 14 147:15	absenti, 16:16.	absentium, 87:24.	absenti, 16:16.	
	14:6 16:12, 24 17:1 18:9 19:13 40:15 41:15, 9, 17 43:17 44:8 45:3, 9, 12, 17 46:22, 24 48:2, 10, 20 49:9, 12 50:12, 13 51:19 52:13 53:21, 26, 29	ab, 2:10 5:15 7:12 9:7 10:12 12:15 13:19 15:12 16:13 17:11, 14, 26 18:12 19:10 20:13, 14 21:18 29:11 33:4 34:9, 11, 22, 22 38:8 bis 40:14 41:6 42:1 45:3 49:13 51:12 53:4, 23 54:15, 22 56:7, 12 58:5, 11 59:3, 23 61:19, 21 66:10 67:8 68:9, 20, 27 73:15 77:6, 17 78:20 79:11 81:4, 18 82:7, 19 83:4 88:9, 20 89:23 95:23, 27 97:15	abalienaret, 86:17.	abalienarunt, 115:20.	abalienata, 116:7.	abalienaret, 86:17.		
	55:12 56:11 59:7 23 61:1, 10 63:15 65:10, 11 66:7, 15, 20 67:15, 5, 22 69:6 71:20 72:5, 10, 12, 13 73:2, 5, 8 75:1, 17 76:2 77:29 78:23 79:18, 10, 20 82:14 84:7, 9 85:11 87:1, 20, 88:5, 21 89:1, 26, 27 90:6 91:9 96:7, 21 101:2 19, 30	abalienatus, 116:7.	abalienatus, 116:7.	abalienatus, 116:7.	abalienatus, 116:7.	abalienatus, 116:7.	abalienatus, 116:7.	abalienatus, 116:7.
	101:17 bis 104:11:17	105:4 106:8 107:2	11 105:8, 11 107:2	19 109:7 112:8	11 105:8, 11 107:2	abscesserunt, 79:11.	abscesserunt, 79:11.	
	101:17 bis 104:11:17	105:4 106:8 107:2	11 105:8, 11 107:2	19 109:7 112:8	11 105:8, 11 107:2	abscesserunt, 79:11.	abscesserunt, 79:11.	

CORNELIUS NEPOTIS INDEX.

7

CORNELII NEPOTIS INDEX.

99:29 | 100:7 | 109:1
110:22 | 121:5 |
123:12 | 126:5 | 128:
27, 30 | 134:2, 18 |
138:27 | 140:20 | 141:
9 | 145:3. *quidam*, 32:
7 | 49:3 | 97:1. *relet.*
ad aliter, 115:15, *ut*,
125:15.

Acarnanum, 10:13.
accelere, 96:14.
accelerent, 61:4.
accedit, 2:17.
accelerat, 148:24.
acceperat, 9:15 | 46:24 |
88:9 | 116:1 | 141:1
13, 16 | 144:12 *bur*.

acceperit, 134:24.
accepisse, 79:17.
accepisse, *appropinquem*,
119:12.
accipiet, 33:14 | 61:
11 | 68:15.

accipit, 52:13 | 61:12 |
70:13 | 134:9 | 137:17
13 | 136:16 | 137:19.
accepta, 115:14.

acceptam, 61:21 | 133:8.
acceptum, 98:12. *prob-*
atum, 125:7.
acceptuos, 44:10.

accersivit, 109:7.
accersitant, 74:12.
accersuerunt, 7:11 | 110:2
12.

accessio, 143:25.
accessisse, 148:10.
accessisset, 4:12.
accessit, 9:15 | 12:17 |
14:32 | 44:1 | 45:19 |
52:17 | 92:1 | 125:1
26 | 137:6.

accessitum, 7:112.
accidebat, 70:8.
accideret, 148:19.
acciderunt, 64:13 | 145:2
6.

accidisse, 35:12.
accidisset, 67:16 | 126:2
16.
accidit, 3:18 | 32:14 | 36:1
23 | 46:24 | 61:7 | 66:1
23 | 84:10 | 88:30 |
101:11 | 128:15, 27 |
147:12.

accipere, 75:10, 17 |
103:8.
accipiet, 74:19 | 134:2
2.

acciperetur, 108:13.
accipiebat, 35:23.
accredidit, 66:6.
accrescere, 148:19.
accubamini, 83:11.
accubassent, 90:13, 15.
accurate, 30:16 | 147:2

86.
accuratissime, 30:23.
accuratus, 38:14.
accubabatur, 78:14.
accubandi, *adfect.* 45:16.
accubantur, 63:17.
accusare, 30:21.
accusarent, 16:2 | 30:3.
accusaretur, 33:8 | 42:1
18.

accusator, 30:26.
accusatus, 9:12 | 22:17 |
30:3. accusatus est,
9:20. accusatus esset,
109:11.

accusavi, 137:7.
Accus, *n. p. uisus*, 67:7.
acer, 63:16.
acerba, 27:25.
acerbiore, 97:13.
acerbitate, 52:22.
acerbitatem, 26:10 | 35:22.

accerrime, 124:17.
accerrimi, 34:19.
accerrimo, 93:17.
hccerrimum, 100:24.
Acheronte, *muris*, 54:22.

acie, 8:11 | 78:24 | 79:2
9 | 96:2 | 98:11 | 124:4
15 | 127:21.
aciem, 8:18 | 95:14.
acieque, 7:19.

Accuram, 67:21.
acquiescere, 71:21.
acquiescit, *stetit*, 129:13.
acutus, 95:24 | 128:17.
acutus, 143:20.

acta, *maris ripa*, 90:11.
acta, 136:6.
actorem, 135:11.
actumini, 39:22.

acutus, *adfect.* 68:26.
acutus, 53:10.
ad, 2:6 | 1:12 | 6:3 | 10:20
20 | 21:7 | 11:8 | 26:9 |
25 | 10:6 | 11:9 | 12:1
13 | 13:9 | 13:14 | 20:25
25 | 27:32 | 15:8 |
16 | 3:7 | 17:7 | 15:15
19 | 18:5 | 20:8, 11 |
13 | 22:13, 14, 16, 18 |
19 | 28:23 | 14:18 |
24 | 14 *bur*, 18 | 25:1
16 | 26:11 | 15:29 |
14 | 30:8, 14 | 37:5 |
32:2, 18 | 33:1, 5 |
14 | 15 | 34:4 | 15:35 |
6, 10 | 37:3, 26 | 38:2
2, 9, 10, 18, 19 | 39:9
9 | 11 | 40:15 | 41:5 |
19 | 30 | 42:19 | 43:13 |
44:1 | 45:15, 17, 19
18 | 46:6, 9 | 47:8 |
21 | 48:9 | 49:16 | 50:2

30 | 51:35 | 52:8, 83 |
53:9, 10, 17, 19, 24 |
54:2, 5 | 55:13 | 57:1
6 | 63:1 | 12:22, 29 |
64:7 | 65:15 | 12:66 |
10, 11, 29 | 67:2, 4, 6
5, 7, 13, 18, 21 | 68:1
1, 2, 6, 8, 16, 20 |
25 *bur*, 28 | 70:9, 12, 29
71:12, 18, 24 | 72:15
17 | 21, 11, 14, 15 |
20 | 74:2, 11, 14, 20, 21
75:4, 16 | 77:3 |
78:11 | 81:16 | 82:15 |
41:5 | 86:11 | 88:21 |
89:1, 7, 10 | 90:18 |
92:10 | 93:1, 6 | 94:15
16, 17 | 96:2, 8, 14 |
97:7 | 98:1, 9, 22, 25
bur | 99:3, 10, 15 |
23, 25 | 100:6, 11 |
26 | 104:15, 17, 20 |
25 | 102:13 | 104:3 |
4, 21 | 22 | 105:7 | 11
106:2, 3 | 108:1, 14 |
109:13 | 116:3 | 119:1
1, 6, 16, 23 | 120:18 |
125:1 | 126:1, 6 | 127:2
24, 25, 28 | 128:12 |
129:9 | 132:10, 25 |
133:4 | 136:15 | 137:5
138:8 | 139:16 |
140:18, 19, 21 | 145:1
1 *bur*, 17 *bur* | 146:5 |
10 | 148:10, 15, 35 |
149:3. *prope*, 119:14.
apud, 125:21 | 126:16
127:12 | 137:20.
pro, 127:10. *uque*,
17:7 | 116:14. *uque*
ad, 140:14 | 146:12 |
147:24.

adamavit, 49:7.
adababatur, 91:2.
addi, 135:22.
addidit, 132:8.
addubitat, 47:13.
adducebantur, 51:6.
adducebat, 74:19.
adducerent, 119:8.
adduceret, 97:18.
adducti, 101:20.
adductus, 49:12.
adducuntur, 68:17.
addunt, 11:30.
adduxit, 56:4 | 119:14.
adempta, 75:16.

adèb, 6:8 | 13:15 | 17:30
22 | 19:4 | 37:27 | 39:20
20 | 49:7 | 51:20 | 74:4
12 | 100:21 | 101:1
19 | 108:8 | 116:1 |
122:11 | 140:14 | 145:1
19.

adeoque, 8:10.
adeout, 10:11 | 54:8 |
147:16.

adepti, 58:13 | 59:5.
adeptus, 17:17 | 111:10.
adeptus est, 56:13.
aderant, 22:23.
aderat, 48:15.
adferre, 90:9.
adferrentur, 43:14.
adfluit, 44:9.
adfluit, 43:14 | 114:12.
adfluitur, 99:18.

adhibendum, 23:22.
adhibendus, 73:22.
adhibere, 99:20.
adhiberetur, 15:3.
adhibetur, *admittitur*, 22:15.

adhiberim, 148:13.
adhibuit, 77:19.
adhuac, 8:12.
adjuce, 62:4.
adjuce, 110:19.
adit, 15:9 | 19:16.
Adinamatus, *n. p. humanus*,
16:7.

adipifecerat, 97:12.
adice, 147:27 | 64:1.
adit, 51:19.
aditum, *subit*, 22:24.
aditus, *subit*, 101:6.
adjucebat, 127:5.
adjucebat, 38:4.
adjucebat, 51:2.
adjucebat, 99:13.
adjucebat, 35:6.
adjucebat, 94:5.
adjucebat, 80:11.
adjucebat, 62:2. *adidit*,
119:15.

adjucebat, 108:10.
adjucebat, 59:1.
adjucebat, 46:12.
adjucebat *supinum*, 59:8,
9 | 109:4.
adjucebat, 41:13.
adjucebat, 104:11.
adjucebat, 22:9.
adjucebat, 18:7.
adjucebat, 100:16.
adjucebat, 8:25.
adjucebat, 139:18.
Admetum, *n. p. hominis*,
16:7.

administrabantur, 48:17.
administrabatur, 132:5.
administrandi, 75:29.
administrandi, 33:15.
administrando, 48:18.
administrare, 98:8.
administravit, 44:13.
administravit, 44:8.
administravit, 58:14 | 96:11.

administravit, 51:20 | 89:22.
administravit, 51:20 | 89:22.
administravit, 51:20 | 89:22.
administravit, 51:20 | 89:22.
administravit, 51:20 | 89:22.

administravit, 51:20 | 89:22.
administravit, 51:20 | 89:22.
administravit, 51:20 | 89:22.
administravit, 51:20 | 89:22.
administravit, 51:20 | 89:22.

administravit, 51:20 | 89:22.
administravit, 51:20 | 89:22.
administravit, 51:20 | 89:22.
administravit, 51:20 | 89:22.
administravit, 51:20 | 89:22.

administravit, 51:20 | 89:22.
administravit, 51:20 | 89:22.
administravit, 51:20 | 89:22.
administravit, 51:20 | 89:22.
administravit, 51:20 | 89:22.

administravit, 51:20 | 89:22.
administravit, 51:20 | 89:22.
administravit, 51:20 | 89:22.
administravit, 51:20 | 89:22.
administravit, 51:20 | 89:22.

administravit, 51:20 | 89:22.
administravit, 51:20 | 89:22.
administravit, 51:20 | 89:22.
administravit, 51:20 | 89:22.
administravit, 51:20 | 89:22.

- aggrederentur, 31: 10.
aggrederetur, 13: 12 | 66:
15.
aggressi, 13: 21 | 70: 29.
ag, 13: 21 | 17: 13 |
131: 7 | 110: 10 | 144:
17.
Agi, n. p. 35: 12.
agnandi, 66: 19.
agitaret, *volveret*, 113:
7.
agitari, 54: 1.
agmen, 70: 14.
Agnoide, 105: 11.
agnosai, 85: 13.
agnoscere, 66: 5.
agris, 65: 27 | 82: 10.
agri, 43: 6.
Agricola, 132: 14.
Agrippa, 141: 20 | 148:
22.
Agrippa, 147: 1.
Agrippam, 148: 10.
agro, 22: 26 | 61: 11 |
84: 13 | 123: 4.
agros, 23: 8 | 16: 14.
alebat, 13: 5.
ait, 11: 6 | 17: 7 | 18:
8 | 53: 10 | 67: 11 |
71: 23 | 99: 19 | 101:
5.
alacrior, 121: 16.
ale, *curas*, 93: 11 | 102:
14.
Alciade, 37: 10 | 41:
2.
Alciadum, 32: 21 | 38:
12, 16, 18.
Alciades, 147: 20 | 35:
3 | 37: 3, 13, 20 | 18:
1, 20 | 39: 12.
Alciadi, 34: 8, 12 | 56:
4.
Alcmxonem, n. p. 77: 1.
alere, 141: 17.
alcentur, 20: 21.
aler, 104: 3.
Alexander, 95: 14 | 94:
3 | 112: 10.
Alexandri, 94: 10, 16 |
97: 8, 11, 17, 25 |
98: 4, 7, 15 | 101:
34 | 102: 7 | 113:
7.
Alexandri, 114: 2.
Alexandro, 84: 1 | 95:
12 | 96: 4.
Alexandrum, 84: 3, 8 |
93: 9 | 101: 55 | 102:
4.
ali, *verbum*, 104: 4.
alia, 9: 23 | 48: 8 | 72:
21 | 119: 4.
alia, 835: 2, 8 | 346:
20 | 148: 1.
alias, 87: 8.
alii, 51: 3 | 52: 12 | 78:
5 | 92: 3 | 105: 16 |
126: 7 | 134: 14, 15 |
140: 5.
alii, 57: 3 | 146: 8.
alio, 14: 14.
alios, 74: 14 | 75: 12 |
81: 10 | 135: 16.
aliqua, 50: 6 | 97: 16, 11 |
143: 22.
aliquam, 50: 15 | 139:
12 | 146: 6 | 147:
13.
aliquandiu, 47: 10 | 50:
3 | 71: 17.
aliquando, 34: 11 | 92:
3 | 101: 12.
aliquanto, 50: 15.
aliquanto, 50: 15.
aliquantum, 79: 14.
aliquem, 27: 12.
aliquid, 151: 15 | 99: 1 |
127: 26 | 147: 10.
aliquis, 74: 16 | 75: 16.
aliquod, 134: 18.
aliquot, 71: 13 | 88: 9 |
95: 23 | 122: 8 | 123:
2 | 129: 9 | 135: 10.
aliquosent, 104: 14.
aliter, 2: 14 | 15: 18 | 32:
7 | 135: 15.
aliud, 20: 3 | 21: 15 | 18:
13 | 86: 14 | 87: 9 |
92: 6 | 110: 7 | 127:
8 | 140: 29.
alium, 36: 17.
alium, 55: 26 | 143: 20.
allata, 82: 18 | 91: 2 |
99: 15.
allatum, 54: 27.
allaturum, 101: 18.
Alpca, n. p. 120: 8.
alpicot, 120: 11.
alter, 78: 2 | 112: 11.
altera, 14: 2 | 83: 17 |
85: 8 | 105: 14.
alteram, 48: 6.
alteri, 93: 10.
alterius, 11: 9 | 85: 8.
altero, 90: 9.
altero tanto, 99: 6.
alterum, 50: 19 | 50: 18 |
83: 14 | 95: 13.
alterum, *ferendum*, 120:
5.
alteruter, 50: 17.
alterutrum, 194: 13.
altitudine, 8: 3.
altitudo, 14: 22.
altius, 59: 19 | 96: 23.
amabat, 133: 31.
amare, 145: 14.
amarent, 144: 12.
amari, 54: 10.
amator, 145: 18.
amatores, 21: 5.
amatus est, 32: 4.
amavit, 32: 8.
ambitione, *apparatu*, 49:
6.
ambitus, 157: 4.
amice, 119: 18.
amici, 29: 7 | 34: 8 | 63:
29 | 74: 16 | 91: 12 |
94: 11 | 139: 11 | 144:
11.
amicos, 6: 15.
amiciores, 86: 19.
amicis, 51: 11 | 6: 15 |
11: 12 | 18: 12 | 74: 15 |
81: 9 | 101: 23 | 113:
71 | 134: 4 | 137: 19 |
138: 15 | 140: 17.
amicissimus, 127: 7 | 159:
15.
amicitia, 50: 4 | 113: 13 |
140: 15.
amicitia, 17: 28 | 45: 3 |
71: 28 | 94: 4 | 139:
15 | 136: 20.
amicitiz, 93: 8 | 104:
10.
amicitiam, 17: 16 | 34:
4, 16 | 35: 6 | 16: 22 |
67: 26 | 70: 10, 35 |
71: 6 | 76: 17 | 95: 1,
10 | 101: 2.
amico, 65: 16.
amicorum, 53: 1 | 70: 17 |
74: 7, 13, 17 | 101:
14 | 142: 5.
amicos, 142: 18.
amiculo, 65: 27.
amiculum, 27: 19.
amicum, 17: 17 | 53: 4 |
50: 8 | 94: 19 | 137:
27.
amicus, 34: 31 | 67: 14 |
101: 29.
amiferant, 35: 2.
amiffa, 142: 19.
amiffent, 114: 14.
amiffet, 112: 6.
amiffi, 109: 26.
amiffa, 63: 4.
amiffis, 42: 4 | 63: 83 |
96: 16.
amiffum, 157: 13.
amiffum, 79: 17.
amita, 63: 17.
amittere, 100: 14.
amitteret, 52: 2.
amitti, 135: 8.
amittenas, 142: 13.
amor, 43: 1.
amore, 21: 13 | 25: 7 |
12: 9 | 40: 13 | 50:
14.
amoreem, 109: 16.
amoveri, 30: 28.
Auphopolim, n. p. 26:
3.
amphoras, 126: 20.
ampecti, 94: 9.
amplum, 31: 4.
auphilmix, 112: 3.
amplum, 131: 8.
amplum, 140: 9.
auphili, 39: 18 | 43: 11 |
70: 3 | 90: 14 | 119:
9 | 143: 16 | 146: 11.
auphili, 43: 8 | 82: 5 |
101: 29 | 116: 5.
amplio, 96: 5.
Amyna, n. p. 37: 6.
Amynae, 57: 4 | 93: 1 |
112: 10.
an, 7: 9 | 40: 30 | 45:
22 | 47: 14 | 142: 16.
antrum, 107: 2, *vel*,
136: 23 | 144: 12.
anagnosce, 141: 7.
anagnosien, 148: 20.
anchoris, 17: 2.
ancipiti, 12: 15.
ancipitibus, 69: 8.
Ancoidia, n. p. 12: 16
be.
anfraclum, 99: 6 | 100:
5.
angustia, 12: 11.
angustia, 70: 7 | 77: 17 |
116: 6 | 123: 4.
angusto, 13: 15.
Ancia, n. p. 134: 30.
anima, 95: 123.
animum, 24: 16. *an*.
mam, *ritam*, 79: 17 |
118: 10.
animadverta, 65: 23.
animadvertum, 89: 9.
animadvertet, 37: 5 |
78: 7.
animadvertere, 76: 18.
animadvertent, 7: 13.
animadvertet, 19: 9 |
77: 5 | 79: 16 | 82:
18.
animadvertit, 71: 24 |
89: 32.
animadvertit, 16: 6.
animadvertit, 70: 15, 25 |
84: 8 | 132: 2.

- animatus, 267. 12.
animus, 17: 20 | 32: 11 |
40: 12 | 43: 8 | 68: 3 |
74: 2 | 90: 1 | 114: 6.
animus, 41: 21 | 57: 8 |
134: 14.
animo, 27: 3 | 51: 17 |
52: 18 | 53: 3 | 56: 10 |
59: 20 | 68: 13 | 74: 4 |
134: 4 | 87: 18 | 89: 12 |
95: 21 | 101: 9 |
116: 11 | 134: 5 | 143: 23.
animo, 818: 12.
animo, 127: 3.
animos, 53: 14.
animum, 7: 11 | 34: 14.
anali, 129: 5.
ananiculum, 147: 2.
annis, 9: 23 | 76: 12 |
113: 4 | 116: 10 | 120: 2 |
148: 3.
anno, 19: 15 | 28: 13 | 38: 3 |
101: 13 | 117: 7 |
123: 9 | 125: 13, 18, 25 | 129: 3.
annorum, 19: 7, 14 |
27: 1 | 51: 14, 17 |
90: 12 | 101: 13 | 116: 14 |
130: 7 | 145: 9.
annos, 9: 26 | 39: 9, 12 |
54: 24 | 93: 9, 10 |
101: 19, 32 | 107: 5 |
109: 2 | 113: 3 | 139: 9 |
132: 9 | 136: 1 |
137: 18 | 142: 5 | 147: 23.
annui, 123: 14.
annuum, 91: 19.
annuus, 17: 19 | 20: 21 |
27: 5 | 55: 2 | 104: 5.
ante, 11: 20 | 20: 19 | 32: 15 |
55: 10 | 59: 13, 16 |
62: 12 | 66: 2 |
71: 13 | 75: 17 | 77: 7 |
78: 23 | 80: 11 |
114: 10 | 120: 9 |
140: 10 | 146: 23 | 147: 4.
autē, 9: 22 | 24: 8 | 34: 26 |
52: 20 | 53: 4 |
56: 8 | 95: 3 | 99: 20 |
100: 12. ante, *supra*,
135: 16 | 146: 19.
anteā, 28: 9 | 35: 30 |
119: 4 | 121: 2.
anteclarum, 42: 18.
antedebat, *superbat*,
123: 4.
antedecedere, 94: 3.
antedeceleret, 117: 28.
antedecesserunt, 37: 29.
apteenclisse, 40: 5 | 43: 12.
antecellit, 73: 9.
anteferant, 10: 11.
anteferent, 75: 32.
anteibat, 60: 5.
anteierit, 40: 16.
antelatum, *adfect*, 109, 24.
antelatus est, 86: 1.
anteponeretur, 55: 6.
anteponi, 92: 3.
anteponatur, 72: 12.
anteponerit, 73: 8.
anteponit, 107: 12.
anteponit, 88: 11.
Antigenes, n. p. 97: 25.
2.
Antigoni, n. p. 97: 3, 6 |
99: 23 | 101: 7 | 102: 7 |
Aotigono, 96: 7 | 98: 11 |
100: 11 | 101: 101: 30.
Aniagoom, 97: 23.
Antigonus, 96: 12 | 98: 24 |
99: 18 | 100: 2, 15, 21 |
101: 16 | 102: 9, 10 | 113: 8, 9.
2.
Aniuchi, n. p. 126: 1.
Aotiocho, 126: 15.
Antiochum, 125: 21 | 126: 6.
Antiochus, 118: 24 | 126: 2.
2.
Anipater, n. p. 94: 2 |
95: 4.
Anipater, 104: 7.
Anipater, 96: 3, 8.
antiquitate, 11: 4 | 135: 15 |
146: 10.
antiquitatis, 145: 18.
antiquitas, 142: 14.
antiquo, 65: 9.
antilaret, 19: 3.
antifines, 10: 1.
Antouli, n. p. 142: 15.
Antonio, 139: 5 | 147: 15.
Antonium, 139: 16 | 140: 2 |
147: 21.
Antonius, 138: 20 | 139: 9 |
140: 6, 15 | 141: 24.
24.
Apenninum, n. p. 121: 2.
2.
apertire, 139: 16.
aperiret, 23: 12 | 82: 18.
2.
aperietur, 53: 25.
aperit, 16: 21 | 23: 30.
apertum, 23: 10 | 45: 8, 13.
23.
aperturi, 53: 15.
aperturus, 102: 9.
aperuisse, 52: 21.
aperuisset, 38: 7.
aperuit, 65: 1.
Apollinens, 3: 11.
Apollini, 21: 12.
Apollinis, 12: 29.
Apollonates, 52: 7.
appasabat, 94: 8 | 100: 17.
2.
apparando, 120: 27.
appararetur, 32: 13.
apparatu, 22: 21.
apparatus, 97: 3.
apparavit, 87: 1.
appasat, 80: 10 | 145: 4.
2.
apparet, 64: 14 | 128: 29.
appareret, 32: 17 | 135: 20 |
140: 14.
apparet, 12: 3.
apparuerit, 89: 3.
apparuisse, 101: 32.
apparuit, 77: 11.
appellabatur, 92: 11.
appellanda, 139: 3.
appellat, 69: 13.
appellatus, 55: 13.
appellatur, 19: 7.
appellatur, 42: 19.
appellat, 134: 22.
appellati, 56: 16 | 102: 4.
2.
appellatum, 82: 18.
appellatur, 2: 16 | 96: 17 |
111: 2 | 120: 10 | 125: 4.
appellatus, 10: 1 | 19: 6 |
102: 5 | 103: 4 | 132: 34.
2.
appetere, 22: 1.
Appium, 149: 3.
applicarent, 102: 12.
appretavit, 37: 24.
appositi, 51: 8.
apprimē, 143: 5.
appropinquabat, 97: 5.
appropinquare, 99: 16.
appropinquarent, 63: 7.
appropinquasset, 56: 18.
appulisset, 43: 13.
appulsi, 6: 20.
Aptili, 148: 19.
aptissimus, 144: 25.
2.
aptum, 48: 9.
aptus, 31: 5.
apud, 2: 9, 11 | 3: 17 |
10: 7 | 12: 10, 16 |
14: 3, 15 | 15: 1, 9, 14 |
17: 23 | 18: 7 |
26: 1 | 30: 22 | 37: 11 |
40: 1, 3, 5, 8 |
44: 15 | 45: 11, 14 |
50: 10 | 52: 16 | 56: 16 |
66: 16 | 72: 3, 6 |
78: 22 | 83: 21 | 88: 13 |
92: 4 | 93: 4, 5, 6, 8, 9 |
101: 24, 33 |
104: 16 | 105: 9, 10 |
121: 10 | 127: 12 | 128: 15 |
137: 12 | 140: 9 |
143: 22, 24, 25: 190.
prope, 37: 13 | 20: 1, 2 |
21: 2, 3, 12 | 26: 2, 5 |
28: 13 | 30: 5 | 36: 18, 23 |
36: 8, 24 |
44: 7 | 46: 18 | 47: 4 |
56: 3 | 58: 3 | 79: 9, 32 |
82: 6, 10 | 96: 6, 7 |
108: 18 | 115: 2 |
121: 13 | 122: 3, 5, 7 |
124: 2, 5, 6 |
128: 13 | 131: 2 | 139: 6.
super, 119: 14.
Apuliam, 122: 6.
Aquir, 99: 4.
Aquilone, 41: 5.
ar, 23: 25, 29.
ar, 62: 8.
aram, 23: 28 | 119: 24-
28, 30: 13.
arbitrabatur, 46: 14 | 89: 16 |
91: 3.
arbitratur, 8: 7 | 74: 9 |
127: 10, 13 | 144: 13.
2.
arbitramur, 145: 22.
arbitramus, 37: 21.
arbitraretur, 63: 32 | 83: 21.
2.
arbitrati, 35: 15 | 63: 9 |
73: 8.
arbitratus est, 71: 9.
arbitratur, 72: 4.
arbitrio, 15: 15 | 36: 6 |
45: 2 | 115: 3 | 128: 13.
2.
arbitrium, 46: 7.
arbitria, 8: 2.
arbitrium, 8: 1.
Aradus, 76: 19.
Arcadia, 39: 5.
Arcadium, 76: 14.
arce, 13: 2 | 79: 28 | 82: 7.
arceum, 12: 5 | 52: 5 |
80: 13 | 82: 5 | 109: 12.
arcefferet, 49: 5. *arcefferet*,
50: 5.
arcescitur, 148: 10.
Archia, n. p. 82: 19.
Archia, 32: 19.
Arcadianum, 144: 6.
Arceus, n. p. 48: 5, 6 |
51: 3 | 53: 19.
argenti, 75: 9.
argento, 126: 22.
argentum, 75: 13.
Argilio, n. p. 23: 26 | 142: 5.
2.
Argilium, 23: 28.
Argilus, 23: 12.
Argis, n. p. 16: 5.
Argivis, 76: 16.
Argivos, 76: 13, 14.

- Argos, 15: 21 | 112: 14.
arguebat, 36: 13.
argui, 23: 10.
Ariobarzane, n. p. 65: 19 |
67: 26.
Ariobarzani, 61: 9.
Ariobarzani, 70: 31.
Aristidem, n. p. 19: 12.
Aristides, 19: 4 | 112: 201
35.
Aristidis, 20: 10.
Aristomachen, n. p. 43:
2 | 53: 19.
arma, 37: 12 | 42: 8 | 55:
10 | 67: 1 | 83: 5 | 88:
10 | 95: 15 | 101: 13 |
104: 23 | 115: 13 | 119:
1 | 128: 13 | 135: 25.
armatentur, 87: 1.
armat, 52: 16.
armatis, 53: 30 | 104:
23.
armatorum, 7: 16 | 116:
5.
armatos, 128: 29.
armatur, 69: 19.
armatus, 104: 22.
armavit, 127: 4.
Armeniorum, n. p. 69:
14.
armillis, 65: 26.
armis, 3: 13 | 42: 4 |
60: 13 | 65: 15 | 74:
2 | 115: 8, 11 | 117:
5 | 127: 13.
armorum, 86: 27.
arripuerat, 132: 16.
arripuit, 16: 10 | 39:
7.
Artabano, n. p. 118: 8.
Artabazum, n. p. 22: 19 |
23: 14.
Artaphernem, n. p. 6:
16.
Artaxerxe, n. p. 17: 25 |
45: 11 | 59: 6.
Artaxerxem, 17: 7 | 64:
16 | 70: 12 | 86: 4.
Artaxerxes, 96: 11 | 67:
5 | 69: 1 | 111: 12.
arte, 8: 1.
Artemisio, n. p. 12: 15.
Artemilium, 12: 10.
artes, 48: 9.
atribus, 73: 10 | 74: 2
13.
attifices, 58: 12 | 143:
5.
arupicem, 107: 74.
aux, 26: 15.
ascenderat, 104: 12.
ascenderet, 73: 20.
ascendit, 16: 17 | 33:
16.
Asia, 14: 12 | 135: 16.
Asia, 5: 5 | 29: 5 | 86:
3 | 87: 17 | 128: 15
159: 19.
Asiae, 35: 5 | 94: 20.
Asiam, 5: 10, 18 | 6:
14 | 21 | 13: 22, 24 |
17: 5 | 12: 26 | 136: 8 |
37: 27 | 38: 13 | 45:
3, 8 | 86: 2, 6 | 88:
6, 2 | 97: 8 | 98: 15 |
126: 12 | 137: 12.
aspectu, 57: 1.
Aspendiorum, n. p. 69:
16.
aspergebatur, 33: 1.
asperitatem, 136: 13.
aspernaretur, 25: 12.
aspetit, 108: 1.
aspicere, 78: 24 | 107:
16.
aspiciebant, 60: 6.
Aspin, n. p. 66: 15 | 67:
10.
Alpis, n. p. 66: 17, 27,
29 | 67: 2.
asportant, 12: 2.
asportaret, 127: 1.
assecclam, 137: 13.
asfiduis, 117: 10.
Atlu, Athenas, 13: 1 | 35:
23.
at, 2: 4 | 12: 9, 19 |
16: 21 | 22: 19 | 37:
20 | 39: 9 | 53: 20 |
54: 6 | 57: 13 | 60:
14 | 63: 9 | 70: 14,
24 | 73: 5, 12 | 75: 7 |
78: 17 | 79: 16 | 83:
3 | 86: 24 | 93: 5 | 101:
5 | 106: 6 | 112: 2 |
113: 12 | 115: 15 | 117:
3 | 125: 24 | 127: 27 |
129: 6 | 132: 6 | 135:
26 | 138: 15 | 143: 8.
contra, 76: 8.
Athamandus, n. patrum.
6: 13.
Athens, 46: 20 | 104:
21.
Athenarum, 28: 1 | 46: 23.
Athensas, 6: 12 | 8: 18 |
9: 13 | 12: 16 | 14: 19 |
15: 5, 8, 17 | 16: 2 |
20: 18 | 34: 6 | 35: 8 |
38: 2 | 41: 10 | 59:
11, 14 | 63: 14, 32 |
75: 18 | 81: 12 | 105:
13 | 136: 16.
Athenasque, 81: 7.
Athenienfem, 57: 14 | 75:
20.
Athenienfes, 3: 8 | 7: 3,
18 | 8: 9, 17, 25 | 9:
21 | 13: 16, 24 | 14:
6, 13, 14 | 15: 9 | 16: 7 |
20: 3 | 27: 2, 17 | 28: 2,
7 | 29: 7 | 32: 11 | 39:
19 | 44: 10 | 45: 10 |
59: 4, 6, 12 | 60: 3 |
61: 6 | 62: 7 | 14: 87:
20 | 31: 5 | 106: 7: 6.
Athenienfibus, 4: 16: 6 |
11: 7 | 14: 16 | 15: 13 |
25: 8 | 27: 4 | 37: 2,
20 | 44: 16 | 47: 7 |
56: 12 | 58: 11 | 59:
3 | 62: 5 | 77: 6 | 134:
20.
Athenienfis, 53: 8.
Athenienfium, 2: 2 | 4: 3 |
5: 4 | 12: 10 | 14: 9,
16 | 16: 18 | 20: 2, 11 |
25: 5 | 26: 4, 18 | 28:
12, 16 | 33: 2 | 34: 7,
16 | 36: 25 | 37: 2, 18 |
38: 10 | 44: 7 | 56: 3 |
58: 14 | 60: 12 | 62:
2 | 64: 5 | 76: 15 | 104:
17 | 106: 3 | 136: 4,
10.
Athenis, 4: 6 | 20: 23 |
32: 15 | 38: 12 | 39:
18 | 50: 5 | 59: 22 |
60: 2 | 63: 28 | 82: 9,
19 | 104: 24 | 135: 4,
19 | 136: 1.
Athletas, 58: 12.
Athletarum, 73: 14.
atque, 1: 8 | 2: 10, 14 |
4: 13 | 5: 3 | 8: 17 |
9: 11 | 14: 23 | 60: 15 |
11: 17, 8, 14 | 21: 16 |
22: 2 | 24: 20 | 30:
11 | 31: 7 | 32: 11 |
36: 14 | 39: 17 | 40:
3 | 49: 7 | 51: 10 | 53:
27 | 55: 15 | 61: 11 |
65: 26 | 66: 12 | 67:
3 | 70: 30, 22, 25 |
71: 16, 19 | 72: 17 | 73:
11 | 74: 1 | 75: 9 | 78:
4 | 86: 27 | 89: 10, 22 |
90: 5, 6 | 91: 10 | 91:
14 | 92: 2 | 94: 9,
21 | 98: 9 | 99: 11,
25 | 100: 14 | 102: 18 |
108: 3 | 110: 3, 7 |
116: 7, 11 | 119: 4,
12 | 125: 21 | 128: 16 |
129: 7, 13 | 132: 23,
25 | 134: 24 | 141: 5,
23 | 142: 8 | 143: 17 |
147: 1, 21, 24 | 148:
21, 22, 23, quod, 14:
14.
attendisset, 34: 14.
Attica, 18: 12 | 34: 3 |
41: 14.
Atticam, 7: 1.
Attice, n. p. 1: 1.
Attici, 77: 4 | 133: 5 |
136: 17 | 138: 12 | 140:
23, 18 | 142: 8 | 145:
8 | 147: 14.
Atticus, 43: 11 | 62: 7.
Attico, 139: 12 | 143: 18 |
146: 6, 9, 13 | 147:
1.
Atticorum, 41: 16 | 76:
15.
Atticum, 140: 6 | 145: 1 |
147: 17.
Atticus, 119: 4 | 133: 7 |
138: 14 | 139: 3, 14 |
140: 22.
attigerat, 51: 21.
attigero, 80: 9.
attigit, 42: 8 | 146: 7.
attingere, 96: 23 | 111:
4.
attulerant, 91: 3.
attulerit, 55: 9.
attulisset, 24: 14.
attulisset, 75: 15.
attulit, 107: 16.
avaras, 30: 13.
avaritiam, 10: 21 | 126:
19.
avarus, 112: 17.
aucta est, 50: 3.
auctas, 41: 23.
aucto, 89: 14.
Auctorom, confilium
135: 11.
auctus, 104: 11.
auctuibus, 54: 4.
auctus, 79: 9.
auctas, 28: 9.
audient, 13: 3 | 98: 21 |
81: 8.
auderet, 69: 3 | 101: 17.
audiendi, adfect. 15:
audiendi, gerund. 53: 3 |
74: 8.
audiens, 17: 24, obsequens,
65: 17.
audiente, 104: 19.
audientes, 56: 5, obse-
quentes, 28: 16.
audierim, 145: 9.
audierit, 109: 27.
audierunt, 14: 18.
audire, 95: 12.
audiret, 110: 6.
audiri, 23: 26.
audifier, 14: 31 | 44: 11.
audiret, 67: 28.
audita, 13: 14 | 16: 17.
audirum, 100: 3 | 143:
18.
audivimus, 19: 6.
audivit, 16: 4 | 23: 27 |
33: 21 | 36: 18 | 51: 2 |
67: 1 | 68: 8 | 79: 18 |
148: 20.
avererunt, 14: 7 | 128:
11.
augere, 142: 11.

angelus, 47: 3 | 61: 11 |
104: 4.
angerius, 139: 29.
Auli, n. p. 144: 19.
Aulicorum, 67: 31.
Aulum, 141: 4.
avocas, 76: 3.
aured, 135: 5.
auream, 98: 4.
aureis, 35: 20 | 65: 26 |
84: 113.
Aurelium, n. p. 135: 2.
aures, 6: 11 | 32: 15.
aureum, 21: 10.
autil, 75: 19.
austibus, 108: 13.
auro, 136: 11.
aure, 5: 2 | 12: 13 | 89: 15.
aures, 58: 8 | 78: 24 | 79: 7 | 106: 8 | 133: 10 |
138: 123.
aure, 8: 14 | 13: 13 | 193: 11 |
29: 1 | 36: 11 | 60: 17: 5
60: 8 | 60: 18 | 16: 16 |
61: 19 | 69: 11 | 73: 3 |
74: 10 | 60: 15, 16 | 78: 18 |
88: 13 | 100: 14 |
201: 8 | 135: 18, 9 |
137: 18 | 60: 136: 3 |
4 | 137: 22 | 140: 12 |
60: 137: 3 | 144: 15 |
26 | 145: 12, 23.
nurem, 4: 12 | 6: 14 | 7: 7 |
7: 11 | 16: 10 | 8: 11 | 18: 23 |
14: 18, 27 | 15: 15 |
15: 17: 7, 15, 18 | 19: 3 |
3: 16 | 20: 9, 23 | 25: 1 |
6 | 28: 9 | 31: 20 | 37: 2 |
7: 39 | 3: 4 | 39: 44 |
40 | 50: 40 | 51: 15 | 56: 1 |
3 | 56: 20 | 58: 13 |
60: 1 | 70: 23, 26 | 71: 11 |
15 | 71: 11 | 75: 1 | 76: 1 |
77: 21 | 86: 12, 2.
17 | 95: 14 | 97: 4, 15 |
25 | 99: 31 | 100: 21, 5 |
15 | 101: 16, 34 | 102: 1 |
11 | 107: 4 | 104: 15 |
109 | 16 | 110: 2 | 111: 1 |
6 | 112: 15, 9 | 118: 18 |
126: 18, 17 | 127: 18 |
128: 10 | 130: 7 | 132: 1 |
22 | 134: 1 | 135: 4 |
19 | 136: 8, 21 | 138: 2 |
2 | 139: 19 | 140: 14 |
15 | 141: 15 | 144: 23 |
145: 8 | 147: 1 | 148: 15 |
25 | 63: 26 | 72: 7 | 73: 1 |
9 | 83: 18 | 87: 14 |
90: 11 | 99: 5 | 114: 3 |
100: 11 | 92: 11.
n. p. 104: 10.
Autophradem, n. p. h.
mian, 69: 3.
Autophrades, n. p. 65: 1

5 | 69: 10 | 70: 8, 13.
autorem, 18: 11.
autores, 89: 8.
autotitas, 10: 17 | 63: 14 |
autotitate, 7: 18 | 26: 12 |
32: 11 | 46: 4 | 50: 2 |
10, 14 | 60: 3.
autotitatem, 30: 17 | 47: 4.
4.
autoritatis, 63: 10.
avunculi, 149: 4.
avunculo, 142: 23.
avunculum, 136: 13.
avus, 63: 23.
auxerat, 48: 11.
auxerim, 148: 18.
auxilia, 116: 2.
auxilio, 6: 18 | 7: 7, 14 |
21: 14 | 43: 11 | 61: 10 |
77: 11 | 107: 14 |
140: 30.
auxilium, 7: 34 | 140: 24.
auxil, 68: 1 | 135: 2.

B.

Babyfone, 93: 33 |
112: 111.
Bagram, 38: 18.
Babum, n. p. 142: 11.
barbique, 65: 25.
barbari, 39: 7 | 91: 7.
barbaris, 15: 14 | 48: 14.
14.
barbarisque, 107: 16.
barbaso, 46: 14.
barbarorum, 4: 8 | 14: 11 |
20: 1 | 21: 16 |
26: 18 | 36: 21 | 46: 2 |
64: 7 | 69: 12.
barbaros, 8: 15 | 12: 7 |
20: 12 | 21: 18 | 47: 5 |
88: 12, 28 | 95: 13.
barbarus, 33: 14, 17 | 86: 21.
21.
beatissimi, 90: 17.
bella, 58: 14 | 61: 1 | 94: 16 |
129: 110 | 132: 24.
bellandi, 316: 12 | 118: 14.
14.
bellare, 13: 20 | 17: 30 |
79: 5 | 118: 12.
bellatum, 45: 2.
bellavit, 108: 15 | 132: 24.
14.
belli, 11: 16 | 14: 15 | 28: 11 |
36: 5 | 73: 15 | 74: 4 |
76: 7 | 77: 15 | 78: 8 |
84: 6 | 95: 6 | 98: 3 |
33 | 109: 5 | 112: 14, 16 |
115: 1, 4, 6.
bellica, 87: 12.
bellicofas, 127: 6.
bellicofissimas, 117: 5.
bellicofum, 109: 3.

bellis, 129: 18.
bello, 8: 26 | 11: 9, 10, 17 |
14: 5 | 17: 15 | 27: 12 |
30: 13 | 32: 10 |
34: 7 | 41: 1, 10, 21 |
44: 1, 7 | 46: 5 | 55: 7 |
56: 10 | 57: 8 | 61: 2 |
60: 1 | 61: 6 | 62: 14 |
64: 17 | 65: 2, 4, 6, 10, 12 | 67: 5 | 70: 15 |
75: 32 | 76: 2, 3 |
60: 140: 3 | 182: 1 | 107: 5 |
108: 7 | 109: 8, 10 |
111: 14 | 114: 8 | 130: 3 |
135: 16 | 136: 18.
bellorum, 132: 11.
bellum, 5: 6 | 11: 18 |
13: 11 | 16: 6 | 30: 13 |
27: 3 | 28: 3 | 30: 8, 15 |
32: 11 | 33: 15 | 37: 1, 6, 20 |
38: 6 | 41: 13 | 46: 14 |
51: 8, 13 | 56: 2, 13 |
59: 5, 32 | 65: 1 | 64: 2 |
66: 11 | 70: 18 |
71: 4, 10 | 78: 6 | 81: 7 |
82: 5 | 86: 2, 14 |
87: 21, 20 | 88: 17 | 96: 11 |
97: 23 | 98: 18 | 112: 2 |
113: 11 | 115: 1, 7 |
10: 17 | 116: 10 | 117: 6, 9 |
119: 119 | 124: 6 |
9: 18 | 125: 9 | 126: 1 |
137: 7 | 132: 13 |
137: 17 | 139: 5 | 145: 21.
bellumque, 65: 18.
bene, 1: 6 | 26: 11 | 27: 19 |
31: 15 | 43: 14 | 52: 19 |
97: 21 | 104: 3 |
122: 2 | 142: 181.
beneficia, 141: 114.
beneficiis, 71: 7.
beneficio, 135: 7.
benevolentia, 51: 22 |
109: 21, 25.
benevolentiam, 35: 21 |
67: 10 | 116: 14 | 147: 19.
benignitatis, 108: 10.
bellum, 66: 13.
biduum, 124: 12.
biduum, 148: 26.
bini, 125: 14.
bis, 15: 14 | 43: 2.
blandus, 81: 10.
Boetio, n. p. 129: 6, 7.
Boetii, 39: 23 | 45: 10 |
79: 15 | 88: 6.
Boetius, 58: 4.
Boetiorum, 78: 23.
Boetios, 79: 18 | 87: 20.
bons, 17: 11 | 32: 12 | 36: 1 |
41: 12 | 42: 15 | 48: 8 |
52: 26 | 74: 12 | 125: 23 | 142: 19.
Borel, 4: 21.
Borzos, n. p. 36: 19.
brevi, 4: 8 | 11: 2 |
8 | 93: 3.
brevi, 13: 13.
brevibus, 51: 11.
brevium, 99: 4.
brevitate, 75: 27.
breviter, 146: 12.
Bruti, n. p. 138: 14 | 140: 7 |
141: 1, 10 | 145: 1.
Bruto, 138: 8 | 139: 3 |
15 | 144: 23.
Brutus, 138: 7.
Brutus, 138: 17, 22.
Bythinii, n. p. 128: 23.
Bythinium, n. p. 128: 20.
Byzantii, n. p. 23: 6.
Byzantio, 121: 1.
Byzantios, 62: 4.
Byzantium, 35: 6.
Byzium, n. p. 16: 19.

C.

CAdmet, n. p. 80: 33.
Cadmea, 83: 18.
Cadmeum, 79: 33.
cadit, 67: 10 | 95: 18.
Caducio, 127: 23.
Cadusius, n. p. 65: 1.
Cacilius, n. p. 149: 4.
Cacilium, 136: 11.
Cacilius, 116: 11.
cade, 54: 15 | 79: 32.
cadem, 43: 21.
cadentur, 68: 14.
cades, 79: 29.
Cafar, n. p. 147: 2, 14.
Cafare, 138: 7.
Cafarem, 146: 21 | 147: 21.
Cafal, 138: 3 | 141: 20.
Cafarianum, 137: 17.
Cafaris, 138: 11 | 141: 21.
21.
Carnem, 91: 16 | 109: 13 |
127: 110.

- cetera, 60: 8 | 83: 11.
 ceteram, 22: 9.
 ceteri, 26: 17 | 38: 10 |
 58: 12 | 60: 13 | 68: 9 |
 88: 6 | 94: 10 | 109: 20 |
 111: 7 | 137: 22 |
 143: 5.
 ceteris, 45: 12 | 46: 2, 10, 25 | 73: 10 | 76: 20 | 77: 13 | 85: 1 | 87: 4 |
 104: 18 | 180: 18 |
 119: 15 | 126: 26 | 127: 27 | 139: 2.
 cetero, 65: 27.
 ceterorum, 6: 8.
 ceteros, 19: 13 | 74: 3 |
 112: 9 | 118: 3 | 127: 5 |
 141: 4 | 146: 5, 20.
 ceterum, 99: 5.
 Ceti, n. p. 141: 13.
 Caio, 115: 2 | 131: 5 |
 118: 14.
 Caium, 122: 3, 4 | 125: 2.
 Caius, 122: 6 | 134: 6, 7.
 calamaris, 88: 10.
 calamitate, 70: 19.
 calamitatem, 44: 10 |
 109: 26 | 115: 6 | 139: 23.
 calamitati, 68: 18 | 82: 14.
 calces, 96: 24.
 calefieri, 96: 20.
 Calidum, n. p. 140: 10.
 Calliae, n. p. 25: 14.
 Callias, 35: 19.
 Callistrate, n. p. 53: 21.
 Callistratein, 53: 22.
 Callistrates, 53: 23, 16.
 callida, 22: 20.
 callidam, 141: 8.
 callide, 70: 18.
 callidissime, 112: 7 | 137: 10.
 callidissimo, 123: 6.
 callidissimus, 126: 18.
 calliditate, 92: 10 | 114: 6.
 callidum, 96: 20 | 100: 2.
 callidus, 53: 9 | 70: 10.
 Calliphone, n. p. 73: 13.
 Callistratus, n. p. 76: 15.
 Camillare, n. p. 64: 15.
 Camillares, 64: 17 | 65: 4.
 campestribus, 97: 1.
 campo, 37: 15 | 124: 5.
 campum, 7: 1.
 canibus, 82: 10.
 Canio, n. p. 140: 12, 20.
 Canensem, 124: 5,
- cantare, 73: 2, 4.
 cantasse, 1: 6.
 capere, 16: 12 | 37: 25 |
 63: 15 | 101: 1.
 caperetur, 98: 6.
 capessenda, *administranda*,
 11: 9.
 capi, 96: 15 | 137: 1.
 capiebat, 22: 27 | 132: 1 |
 148: 6.
 capiendum, 99: 12.
 capillo, 65: 14.
 capit, 46: 19 | 67: 1 | 68: 23 | 71: 1 | 99: 24 |
 100: 6 | 126: 20.
 capite, 66: 12.
 capitis, *supplicium capis*,
 9: 16 | 32: 17 | 23: 1 |
 31: 20 | 57: 8 | 99: 13 |
 79: 8 | 96: 9 | 104: 13 |
 105: 4.
 Capitatio, n. p. 147: 13.
 capitulatum, 132: 24.
 Cappadocia, n. p. 94: 14.
 Cappadociz, 66: 17.
 Cappadocum, 64: 19 |
 67: 24 | 69: 4 | 102: 15.
 Cappadocum, 69: 14.
 captam, 16: 19 | 66: 13.
 capte, 35: 2.
 capti, *decepti*, 5: 2.
 captiuiorum, n. p. 69: 16.
 capus, 167: 17 | 95: 16.
 capivi, 125: 16.
 capivros, 125: 18.
 capros, 15: 7.
 caprus, 10: 21 | 74: 16 |
 102: 2 | 115: 14 | cap-
 reit, 70: 31 | 71: 28.
altilus, 135: 18.
 Capnam, 123: 1.
 caput, 39: 9 | 80: 4 | 96: 22.
 Cardas, n. patrui, 69: 11.
 Cete, n. patrui, 64: 15.
 carebat, 4: 15 | 23: 6 | 81: 12.
 carere, 103: 9.
 Cares, n. p. *populi*, 4: 28.
 Caria, n. p. *reg.* 86: 22.
 Cariani, 87: 10.
 carior, 134: 8 | 137: 16 |
 144: 26.
 carissimus, 134: 20 | 135: 16.
 carius, 144: 17.
 carmina, 73: 4.
 Carthagine, 119: 10 |
 125: 14.
 Carthaginem, 115: 15 |
 116: 11 | 119: 23 | 125: 19.
 Carthaginenses, 48: 20 |
- 115: 1 | 124: 18 | 125: 2.
 Carthaginensibus, 64: 8.
 Carthaginensium, 108: 18 | 114: 11 | 117: 2.
 Carthaginiis, 116: 4.
 Carthago, 115: 18.
 caruit, 74: 13 | 81: 19.
 calam, 39: 1.
 calibus, 139: 8.
 Calfander, n. p. 103: 10 |
 105: 14.
 Calfandri, 104: 17.
 Calfandro, 105: 13.
 Calfii, n. p. 141: 13.
 Calfium, 138: 7.
 Calfius, 134: 21.
 calilla, 16: 19 | 71: 11 |
 17: 17.
 caltra, 7: 10, 19 | 8: 11 |
 17: 15 | 65: 7 | 68: 4, 23 |
 70: 5 | 71: 24 |
 97: 4 | 99: 29 | 103: 30 | 119: 11 | 123: 2 |
 124: 5 | 128: 12 | 132: 1 |
 138: 1.
 caltris, 43: 13 | 76: 4 |
 99: 13 | 129: 11 | 138: 5.
 caltrum, 98: 15, 28.
 caltrum, 37: 29.
 calu, 9: 6 | 79: 14 | 101: 1 |
 128: 15.
 calvus, 35: 24.
 calvus, 67: 16 | 110: 12.
 Catoniam, n. p. 66: 16.
 Catevia, 55: 6.
 Catio, n. p. 130: 12 | 132: 6.
 Catonis, 133: 6 | 144: 18.
 Catulli, n. p. 142: 10.
 Catulus, n. p. 115: 10, 15.
 cavendum, 34: 14.
 cavit, 141: 18.
 caula, 9: 21 | 32: 11 | 66: 28 | 116: 12.
 causa, 9: 16 | 23: 16 |
 28: 15 | 31: 15 | 41: 23 | 48: 14 | 50: 7 |
 51: 1 | 73: 16 | 79: 11 | 132: 27 | 136: 21 |
 140: 1.
 cauf, 23: 29.
 caufum, 6: 18 | 8: 16 |
 147: 10, 29 | 22: 18 |
 25: 1 | 22: 8 | 131: 14 |
 36: 13 | 52: 15 | 57: 8 |
 63: 29 | 65: 12, 14 |
- 70: 4 | 75: 6 | 78: 104: 13 | 105: 1, 9 |
 106: 1 | 128: 1.
 caulus, 44: 4.
 cecidat, *errocet*, 5: 2.
 ceciderunt, 70: 30.
 cecidissent, 70: 4 | 83: 2.
 cecidisset, 65: 4.
 cecidisti, 101: 10.
 cecidit, 21: 8 | 22: 16 |
 32: 8 | 84: 10 | 111: 11.
perit, 42: 6 | 131: 2.
 cecinit, 145: 7.
 cedens, 19: 9.
 cedentes, 42: 5.
 cedenti, *exerenti*, 139: 3.
 cedere, 58: 6.
 cederet, 59: 9.
 celandum, 141: 24.
 celami, 67: 48 | 68: 1 |
 74: 7.
 celari, 34: 13.
 celaris, 119: 19.
 celat, 99: 13.
 celatum, 47: 7.
 celesterrimo, 54: 23.
 celestrante, 111: 3.
 celesterrum est, 167: 10 |
 58: 9.
 celestitate, *catu*, 14: 14.
 celeri, 7: 8 | 84: 16.
 celeria, 148: 5.
 celeritas, 89: 5.
 celeritate, 67: 10 | 86: 6 |
 88: 3 | 92: 10.
 celeritatem, 99: 19 | 106: 8.
 celeriter, 6: 20 | 11: 4, 14 | 25: 16 | 52: 28 |
 63: 21 | 91: 1 | 99: 27 | 128: 31 | 134: 2.
 celestius, 68: 27.
 celerius, 272: 2 | 83: 15.
 censebat, 42: 6.
 censor, 122: 3.
 censura, 130: 4.
 Cenerium, n. p. 122: 4.
 cennes, 136: 7 | 144: 3.
 centum, 8: 8 | 11: 13 |
 43: 8 | 51: 19 | 63: 19 | 82: 3 | 116: 5 |
 139: 3.
 ceperant, 138: 8.
 ceperat, 22: 6 | 71: 28.
torcularat, 146: 20.
 ceperit, 74: 13.
 ceperunt, 6: 20 | 11: 2, 7.
 cepissent, 89: 8 | 12: 7, 19.
 cepisset,

cepisset, 22:2 146:4.	7 146:13.	civitates, 10:7, 11 27:	clausus, 123:4.
cepit, 21:9 26:6 44:	Cicconum, 144:18.	8 28:14 47:6 84:	clenens, 74:5.
6 61:5 65:21 76:	Ciliciz, n. p. 64:19 69:	11.	clémentia, 35:7.
12 103:2 109:2.	5.	civitati, 34:1 46:1.	clémentis, 108:12.
conclavari, 37:27.	Ciliciani, 43:13 66:16,	civitatebus, 12:15 46:	clémentianum, 38:17.
cerā, 9:13.	25.	10 59:18 89:23	Cleon, n. p. 30:111.
Cerauno, n. p. 114:1.	Cilicum, 69:16.	109:9.	Clypeis, 55:11.
ceremonia, 16:11.	Cimon, n. p. 25:4, 15.	civitatibus, 16:6 17:7	Cnuzi, voc. 129:10.
cerens, 37:25.	Cimone, 25:11.	41:16 61:3 63:19	Cnizi, 131:1.
cerueretur, 108:13.	Cimoni, 2:2.	78:11 92:6 137:	Cnizio, 129:6 148:1
certam, 59:12.	Cinnanis, <i>adject.</i> 134:1	5 146:20.	29.
certamen, 14:17.	15.	civitatium, 8:1 15:1 21:	Cnizum, 132:9.
certis, 115:8.	Cinnano, <i>adject.</i> 134:1	14.	Cnidum, n. p. 46:18
certiorum, 13:21 17:	12.	civium, 9:12, 23 15:	47:4.
13 38:11 71:9 147:	circa, 39:1 88:17 100:	19 27:3 33:6, 17	coacti, 36:2.
17.	20.	35:21 43:3 57:7	coacti sunt, 68:20.
certus, 20:19.	ciciter, 7:2 39:12	59:16 74:13 77:13	coactos, 83:22.
certos, 38:10 33:29	54:24 69:16 124:	79:29 104:6 107:	coactum, 37:4.
99:24.	14 132:9 136:17	12 118:6 134:14.	coactus, 16:20 61:19
certum, <i>adverb.</i> 22:10.	137:18.	clām, 18:11 22:3 23:	143:1.
cessare, <i>exteral.</i> 139:	circulum, <i>curm.</i> 74:9.	19 38:7, 20 47:6	coactus est, 63:25.
10.	circumdatus, 14:8 61:	65:16 67:26 94:	coaguit, 77:19.
cessant, 64:11.	27.	15 125:21.	cocta, 99:12.
cessit, 27:3.	circumdiscessit, 128:28.	claudelinitis, 119:3.	cocti, 9:1 26:12 50:
cessit, 63:10 114:12	circumfuderunt, 91:13.	clasi, 106:7.	1 78:22 98:13 109:
115:15.	circumfusus, 60:6.	classifimus, 41:16.	1.
Cethgo, n. p. 129:7.	circumfusus, 60:6.	classifimus, 16:21.	celo, 82:9.
Chabriz, n. p. 59:12	circumfusus, 60:6.	claritas, 95:5.	colium, 53:4.
64:5.	circumfusus, 60:6.	clarus, 134:4.	coma, 27:19.
Chabrian, 75:20.	circumfusus, 60:6.	claro, 23:11.	comantem, 128:16.
Chabrias, 58:10 13:	circumfusus, 60:6.	clarorum, 145:23 146:	comatum, 143:23.
59:8, 11, 21 60:2,	circumfusus, 60:6.	7.	comperat, 35:16.
4.	circumfusus, 60:6.	classe, 4:11 6:20 20:	comperit, 34:7 51:
Chalcidem, n. p. 63:	circumfusus, 60:6.	6 21:15 26:7 36:	1.
19.	circumfusus, 60:6.	8 37:16, 8 46:2 7:	copiffem, 119:12.
Chalcioctus, n. p. 24:9.	circumfusus, 60:6.	60:4 115:12 127:	copiffem, 110:22.
Chaonas, n. p. 62:3.	circumfusus, 60:6.	11.	cepit, 17:12 22:1 24:
Chares, n. p. 19:24 60:	circumfusus, 60:6.	classem, 6:15 8:24 9:	1 37:4 47:6 50:
1 62:16 63:15.	circumfusus, 60:6.	18 12:16 22:18	13 52:28 60:10
Charetem, 104:12.	circumfusus, 60:6.	26:6 36:25 43:12	65:9 70:23 73:13
charifimus, 140:23.	circumfusus, 60:6.	46:11, 17 51:23	79:33 114:9 130:
charifimus, 140:19.	circumfusus, 60:6.	62:1 63:9 86:4 na-	6 138:20 148:27.
charitate, 34:10 75:10.	circumfusus, 60:6.	tem, 126:13.	cepta, 17:17 128:2.
amore, 36:24.	circumfusus, 60:6.	classe, 20:13.	cepti, <i>adject.</i> 62:14.
Charonis, n. p. 82:12.	circumfusus, 60:6.	clasti, 52:17 59:10	coerce, 110:17.
charus, 63:28.	circumfusus, 60:6.	61:13.	cocebat, 96:24 98:
Cherfoned, n. p. 4:22 9:	circumfusus, 60:6.	clastiarii, 13:2.	14.
26.	circumfusus, 60:6.	clastiarii, 9:8 12:11.	cocebat, 94:18.
Cherfoneso, 4:19.	circumfusus, 60:6.	clastiarii, 127:16.	cocecentus, 33:13.
Cherfoneso, 3:8 4:1,	circumfusus, 60:6.	clasti, 9:10 11:13,	cocece, 88:26 148:
8 6:11.	circumfusus, 60:6.	20 22:9 14:4 13:	23.
Chilarchum, 45:18.	circumfusus, 60:6.	14 28:13 30:13	cocegeretur, 13:11.
Chium, n. p. 60:13.	circumfusus, 60:6.	32:14 44:13 60:11	cocebat, 94:8.
chordarum, 73:12.	circumfusus, 60:6.	127:21.	cogitant, 54:1.
Cibaria, 99:12.	circumfusus, 60:6.	Clastidio, n. p. 121:5.	cogitant, 70:8.
cibi, 148:18.	circumfusus, 60:6.	clavam, 66:2.	cogitant, 89:16.
cibo, 96:21 148:26.	circumfusus, 60:6.	claudendum, 24:14.	cogitare, 69:3.
Cicero, n. p. 134:7 136:	circumfusus, 60:6.	Claudii, n. p. 131:1	cogitas, 45:22.
23, 23 146:25 145:	circumfusus, 60:6.	146:4.	cogitasses, 69:2.
6.	circumfusus, 60:6.	Claudio, 125:18 129:	cogitata, 22:20.
Cicerone, 137:11 144:	circumfusus, 60:6.	4 130:7 147:2.	cogitatione, 38:13.
24.	circumfusus, 60:6.	Claudium, 124:1.	cogitatum, <i>adject.</i> 68:
Cicronem, 136:6 138:	circumfusus, 60:6.	claudus, 90:9.	25.
5 140:16.	circumfusus, 60:6.	clausi, 77:17 116:6.	cogitatum, <i>subst.</i> 68:26.
Ciceroni, 136:17.	circumfusus, 60:6.	clausit, 70:7.	cognitione, 2:17.
Ciceronis, 136:17 140:	circumfusus, 60:6.	clausit, 9:3 79:6.	cognita, 9:16 22:16
12 135:15.	circumfusus, 60:6.		2

68: 3 | 93: 7 | 101: 2
24 | 109: 23.
cognitum, 145: 19.
cognitum, 24: 4 | 46: 14 |
67: 20.
cognito, 63: 6 | 135: 21.
cognitum, 3: 7 | 11: 17 |
19: 3 | 141: 18 | 143: 13.
cognitum, 53: 14.
cognitus, 79: 10.
cognomine, 19: 6 | 103: 4.
cognorat, 140: 14.
cognoscat, 98: 21.
cognoscere, 101: 3 | 145: 23.
cognoscerent, 34: 10 | 95: 9.
cognosci, 139: 26 | 144: 5.
cognoscit, 66: 27.
cognoscitur, 66: 28.
cognoscent, 30: 25.
cognovit, 21: 7 | 23: 17 |
88: 8. *accepte*, 115: 16.
cognat, 53: 23.
cohortatione, 127: 10.
coierat, *invenit*, 45: 4.
coierant, 82: 2.
coitum, 138: 19.
coicbat, 210: 11.
coiebat, 16: 11 | 147: 15.
colit, 23: 18.
collabescit, 19: 7.
collata, 20: 16.
collatis, *comparatis*, 129: 15.
collatum est, 88: 16.
collaudat, 22: 11.
collaudato, 135: 26.
collaudatus est, 85: 12.
colle, 142: 22.
colledit, 161: 20.
collega, 321: 6.
collegx, 7: 17 | 32: 13 |
36: 6 | 78: 13, 19.
collegam, 330: 15.
collegas, 15: 5 | 141: 29 |
78: 12.
collegis, 157: 3 | 78: 6.
collegit, 124: 16.
colligant, 54: 7.
colligi, 127: 14.
collocarentur, *ambarentur*,
20: 22.
collocari, *ambere*, 74: 17.
collocata, 128: 6.
collocavit, 4: 12. *supra*,
147: 7.
collocuturum, 138: 18.
colloquatur, 22: 11.
colloquendi, 73: 11, 25.
colloqui, 17: 18 | 45: 20,
51 | 49: 14 | 101: 2.

colloquio, 71: 17, 21.
colloquitur, 34: 19.
colloquium, 71: 25, 31 |
154: 10.
Colonas, 32: 25.
coloniam, 26: 14 | 44: 6.
colonos, 3: 9 | 109: 7.
coluerit, 141: 11.
come, 48: 9.
comer, 59: 19.
cominui, 60: 15.
comitante, 102: 12.
comitantibus, 149: 2.
comitas, 10: 6 | 144: 10.
comites, 90: 15.
comitiu, 136: 3.
comitibus, 89: 14.
comitio, 87: 25.
commabant, 99: 15.
commacibus, 104: 18.
commatu, 9: 1.
commemorationem, 32: 6.
commemorare, 148: 14.
commemorasset, 119: 17.
commemoravi, 1: 5 | 51: 11.
commemorem, 145: 8.
commendasse, 9: 16.
commendat, 48: 10.
commendatio, 31: 7.
commiseratus, 88: 20.
commiserunt, *fecerunt*,
8: 2.
commisisset, 19: 11.
commisit, *dedit*, 8: 9 | 95: 14.
commissa, 74: 7.
committere, *inire*, 128: 2.
committeret, 8: 21 | 28: 18. *exponeret*, 136: 17.
commoda, 105: 18.
commode, 1: 5.
commoditatem, 139: 12.
commodius, 17: 22.
commoti, 68: 17.
commotus, 18: 14 | 49: 17 | 69: 12 | 108: 13.
commovere, 89: 15.
commune, 30: 17 | 99: 18.
communem, 107: 14.
communes, 83: 12.
communis, 15: 10 | 30: 6, 21 | 21: 15 | 143: 3 |
71: 7.
communia, 41: 4 | 74: 15.
communis, 12: 9 | 135: 4.
communiter, 81: 15.
communiviti, 4: 10 | 36: 19.
commutatio, 34: 25 | 52: 9.

commutatam, 51: 7.
commutavit, 142: 25.
comparandas, 86: 21.
comparandos, 20: 14.
comparandum, 41: 20.
comparare, 51: 2, 13 |
86: 14.
compararetur, 55: 5.
comparati, 24: 3 | 99: 21.
compararet, 46: 12 | 46: 14.
comparat, 66: 39 | 67: 27.
comparatum, 39: 12 | 109: 24.
comparavi, 6: 16 | 52: 11 | 86: 14 | 97: 23.
colige, 130: 4.
comparet, 133: 3.
compellat, 108: 24.
compellatui, 33: 24.
competit, 23: 30 | 37: 18 | 98: 24. *refertur*,
119: 5.
competit, 24: 13 | 66: 7.
complexi, 74: 11.
complexit, 147: 23.
complex, 126: 21, 24.
complexa, 71: 16.
complexus, 128: 10.
complexi, 95: 20.
complexus, 71: 9.
complexus, 22: 2 | 27: 22 | 35: 5 | 46: 119 | 75: 27 | 97: 1, 24 | 109: 12 |
110: 16 | 126: 28 | 132: 7 | 134: 1 | 142: 5.
complexibus, 27: 13 | 63: 23 | 71: 13.
complexum, 75: 26.
componere, *fedare*, 124: 9.
composito, 68: 19.
composituros, 37: 9.
compositurum, *fedaturum*,
115: 10.
composuerunt, *fedaverunt*,
124: 18.
comprehenderat, 23: 22 | 125: 12 | 128: 13.
comprehenderetur, 24: 7.
comprehendi, 24: 5.
comprehensus, 84: 2.
comprobatur, 120: 1.
compulsi, 88: 24.
compulsi, 116: 6.
conantes, 120: 11.
conantur, 20: 13 | 810: 17.
conati, 14: 30 | 51: 3 |
69: 3 | 89: 30 | 126: 11.
conata, 53: 26.
conati, 14: 12.

conati sunt, 88: 5.
conatu, 67: 3.
conatus, *adfect.*, 29: 16.
conatus, 30: 3 | 94: 14 |
119: 1.
concedens, 52: 15.
concederet, 18: 12.
concessit, 138: 5.
concesserunt, 62: 6.
concessit, *par.*, 15: 21.
concedere, 79: 14.
concedissent, 88: 23.
concedit, 70: 3 | 104: 15 | 110: 11.
concidit, *cauit*,
120: 11.
conciliabat, *alliebat*, 127: 7.
conciliat, 136: 18.
conciliare, 146: 17.
conciliant, 17: 21 | 86: 19.
conciliant, 146: 13.
conciliat, 141: 24 | 24: 19.
conciliat, 27: 9 | 109: 11. *faciunt*, 115: 9.
conciliatui, 33: 16.
concilium, 110: 1.
concinnus, 75: 12.
concione, 35: 23 | 110: 21.
concionem, *causam*, 111: 3.
concio, 68: 22.
concitasse, 117: 9.
concitatum, 19: 8.
concitato, 67: 1.
concitatus, 53: 25.
concitavit, 84: 9.
conclavi, 53: 27.
concludere, 75: 26.
conclusionem, *objectionem*, 97: 1.
concupiscit, 43: 7.
concupiscere, 2119: 1432
8.
concupisceret, 161: 16.
concupiscit, 94: 9.
concupivit, 29: 8 | 47: 1.
concurant, 827: 17.
concurrentes, 70: 27.
concurrerant, 54: 17.
concurrerant, 83: 6 | 94: 17.
concurrissent, 110: 16.
concurrisset, 104: 22.
concurrat, 95: 19.
concursum, 26: 8 | 41: 5 | 60: 9 | 95: 17 | 128: 2.
concursum, 55: 13 | 66: 5 | 105: 26.
conculserit, 77: 10.
condicipulatu, 136: 18.
condicipuli, 134: 5.

- Confutare, 122: 16.
 Confutares, 122: 8.
 Confutatus, 79: 24.
 Confutatu, 145: 1 | 130:
 4 | 131: 2 | 146: 13.
 Confutatum, 131: 8.
 Confute, 115: 2 | 121:
 4.
 Confutem, 122: 8, 8 |
 121: 11 | 124: 2.
 Confutentibus, 113:
 Confutere, 79: 25.
 Confutent, 5: 11 | 29 |
 10.
 Confutuler, 16: 14.
 Confutes, 122: 6 | 125:
 2: 14.
 Confutuli, 131: 3.
 Confutibus, 135: 7, 19,
 26 | 129: 3, 5 | 130:
 8 | 126: 9 | 139: 1 |
 148: 29.
 Confultum, 12: 26. *su-*
pplum, 97: 8.
 Confultus, 122: 15.
 Confultuerat, 164: 10.
 Confulom, 137: 9.
 Confumebat, 74: 1.
 Confumperat, 62: 6.
 Confumfisset, 148: 7.
 Confumptus est, 122: 11.
 Confectum, 39: 10.
 Confectnebant, 90: 10.
 Confectuenda, 73: 11.
 Confectuoribus, 42: 18.
 Confectum, 41: 21.
 Confectumferunt, 91: 7 |
 148: 4.
 Confectumpius, 42: 17.
 Confecterat, 63: 11 | 68:
 3.
 Confectere, 27: 7 | 74:
 1 | 142: 12.
 Confecterent, 7: 9 | 44:
 15 | 78: 15.
 Confecteret, 99: 9.
 Confectit, 95: 21.
 Confectit, 15: 1 | 19: 2 |
 85: 14.
 Confecti, 63: 27.
 Confectio, 7: 8.
 Confectione, 62: 4.
 Confectionem, 131: 4 | 85: 4.
 Confectus, 10: 1 | 43:
 10 | 90: 2 | 116: 9 |
 137: 10 | 146: 17.
 Confectit, 63: 25.
 Confectam, 145: 2.
 Confectit, 40: 14 | 62: 31 |
 167: 2.
 Confectus, 74: 5.
 Confectentemque, 12: 11.
 Confectenti, *imp. terra*, 9:
 5.
 Confectentis, 141: 7.
 Confectentis, 143: 9.
 Confecteretur, 29: 1.
 Confecteri, 72: 8.
 Confectent, 132: 20.
 Confectus, 95: 3.
 Confecteret, 99: 23.
 Confectant, 99: 17.
 Confectant, 46: 17.
 Confecti, *prop.*, 11: 11 | 37:
 2 | 12: 47 | 12: 76:
 11 | 26: 14 | 95: 12 |
 135: 25.
 Confecti, 131: 15 | 147: 17 |
 171: 14 | 76: 15 | 90: 5.
 Confectebatur, 66: 11.
 Confectere, 69: 6.
 Confectaria, 75: 9.
 Confectario, *adjec.*, 55: 12 |
 114: 12 | 139: 16.
 Confectario, 93: 6.
 Confecterat, 69: 7 | 16:
 24.
 Confectissim, 100: 3.
 Confectit, 97: 22. *com-*
parat, 124: 17.
 Confecterant, 81: 12.
 Confecterat, 22: 16.
 Confecterunt, 19: 1.
 Confectuli, 101: 13.
 Confectulose, 138: 13.
 Confectulose, 115: 15.
 Confectit, 34: 15 | 64: 18 |
 44: 13 | 62: 20 | 90:
 1 | 134: 19.
 Confectum, 161: 13.
 Confectum, 101: 16.
 Confectum, 77: 19.
 Confecterant, 31: 19.
 Confecterunt, 63: 10 |
 124: 11.
 Confectit, 12: 7.
 Confectendi, 22: 24 | 38:
 5 | 54: 5.
 Confectent, 121: 20 | 88:
 5 | 91: 6 | 101: 7.
 Confecterit, 86: 11.
 Confecterit, 73: 12 | 98:
 9.
 Confectissent, 77: 8.
 Confectit, 53: 17 | 67:
 9 | 75: 6 | 124: 10 |
 129: 4.
 Confectiunt, 53: 20 | 99:
 16.
 Confectu, 53: 27 | 77:
 9.
 Confectum, 76: 14.
 Confectus, 140: 5.
 Confecteret, 12: 24.
 Confectissim, 138: 8.
 Confectit, 68: 16 | 16:
 24.
 Confectu, 118: 10.
 Confectus, 143: 23.
 Confectio, 83: 1 | 143:
 19.
 Confecti, 22: 33, 35.
 Confectus, 127: 16.
 Confectus est, 79: 7.
 Copia, 44: 7 | 56: 5 |
 84: 11 | 87: 10 | 95:
 9.
 Copiam, 8: 6 | 11: 18 |
 64: 12 | 96: 13.
 Copias, 57: 7 | 71: 18 |
 91: 2 | 26: 3 | 8: 56:
 10 | 67: 29 | 69: 6,
 18 | 70: 35 | 86: 12 |
 24 | 87: 6, 17 | 88: 12 |
 99: 2 | 97: 12 | 100:
 11 | 99: 17, 23 | 100:
 4 | 108: 18 | 121: 2.
 Copiis, 41: 9 | 51: 16 | 7:
 13 | 11: 19 | 37: 6 |
 44: 17 | 52: 16 | 52:
 1 | 59: 10 | 63: 6 | 69:
 11 | 70: 5 | 81: 18 |
 86: 6 | 126: 14.
 Copiosa, 99: 6.
 Copiose, 100: 5.
 Copula, *s. societas*, 836:
 23.
 Copulam, 66: 2.
 Coquebatur, 27: 20.
 Cotam, 75: 7.
 Cotam, *prop.*, 77: 8.
 Corcyram, *n. p.*, 16: 5 |
 61: 1.
 Corcyro, 11: 9.
 Corcyro, *n. p.*, 16: 11.
 Corinthi, 108: 10.
 Corinthi, *n. p.*, 107: 10 |
 108: 6.
 Corintho, 109: 6.
 Corinthum, 50: 16 | 52:
 11 | 56: 4 | 58: 17 *su-*
 14 | 108: 9.
 Corneli, *n. p.*, 146: 5.
 Cornelio, 131: 3 | 125:
 25 | 129: 7.
 Cornelium, 148: 11.
 Cornibus, 131: 7.
 Cornu, 81: 14 | 126: 14.
 Corona, 42: 1.
 Coronam, 43: 10 | 125: 14.
 Coronat, 91: 5.
 Coronam, 88: 6.
 Coronis, 35: 20 | 84:
 12.
 Corpore, 70: 21 | 79: 16 |
 86: 20 | 90: 8 | 95: 22 |
 101: 16.
 Corporis, 19: 11, 22 | 48:
 9 | 65: 24 | 70: 23 |
 74: 12 | 96: 21 | 97: 24 |
 112: 3.
 Corpus, 24: 17 | 56: 2.
 Corripere, 94: 9.
 Corruptus, 75: 12.
 Corruptum, 75: 1.
 Corruptum, 29: 15 | 30:
 3.
 Corrupti, 30: 1.
 Corrupti, 137: 5.
 Corruptum, 16: 12 | 139:
 4.
 Corruptum, 29: 18.
 Corruptus, 51: 23.
 Cotti, *n. p.*, 171: 10.
 Cotta, *n. p.*, 136: 9.
 Cotto, *n. p.*, 61: 7.
 Cratium, 83: 2.
 Cratero, *n. p.*, 95: 25.
 Craterum, 96: 2.
 Craterus, 94: 1 | 95: 5,
 18.
 Creabantur, 125: 14.
 Creati, 7: 7 | 41: 14.
 Crebris, 5: 14.
 Crebris, 4: 11.
 Creandum, 45: 15 | 70:
 18 | 146: 12.
 Credeus, 11: 14 | 98: 6.
 Credere, 126: 23.
 Credere, 53: 13.
 Crediderunt, 32: 12.
 Credidit, *moniam defuit*,
 129: 25.
 Credimus, 146: 7.
 Credit, 100: 3.
 Creditus, 87: 8.
 Credo, 175: 5.
 Crederet, 34: 17 | 135: 8
 1.
 Cretem, *n. p.*, 126: 16.
 Cretenibus, 127: 1.
 Cretenibus, 226: 19.
 Creverit, 16: 22.
 Creverit, 140: 15.
 Creverit, 148: 1.
 Crevit, 111: 13.
 Crimen, 33: 10 | 63: 16.
 Crimen, *n. p.*, 108:
 18.
 Crimine, 9: 10 | 16: 4 |
 10: 4 | 32: 4 | 78:
 14 | 104: 15.
 Crimino, 78: 38.
 Crimini, 78: 3.
 Crimini, *n. p.*, 17: 15.
 Critia, *n. p.*, 37: 10 |
 42: 9.
 Crudelis, 113: 1.
 Crudelior, 50: 13.
 Crudelissim, 97: 14.
 Crudelissimum, 48: 19.
 Crudelitas, 46: 13.
 Crudelitate, 29: 3 | 33: 8
 18.
 Crudelitatis, 42: 14 | 108:
 12.
 Crudeliter, 22: 25 | 30: 1
 13 | 49: 9.
 Cruentat, 79: 31.
 Eubantem, 54: 7.
 Eubantem, 148: 12.
 Cui, 5: 13 | 100: 6 | 171:

3 | 19: 12 | 22: 14 |
47: 12 | 48: 14 | 51: 1
7 | 54: 13 | 61: 16 |
71: 13 | 73: 14 | 91: 1
147: 10 | 151: 126: 2 |
156: 7 | 140: 9 | 141: 1
1 | 146: 25 | 147: 1 |
148: 9.
cuiquam, 146: 22.
cuique, 75: 1 | 143: 17 |
146: 16.
cuius, 21: 4 | 54: 80 |
57: 1 | 110: 25.
cujus, 21: 13 | 31: 9 | 61:
12 | 81: 13 | 91: 7 | 11:
2 | 18: 17 | 24: 16 | 173:
8 | 29: 3 | 34: 15 | 53: 2
10 | 14: 13 | 61: 12 |
42: 9 | 65: 21 | 77: 25
75 | 80: 6 | 84: 6 | 87: 25
97: 25 | 101: 4 |
103: 6 | 10 | 119: 21 |
125: 9 | 128: 1 | 132: 1
1 | 134: 17 | 136: 13 |
142: 1, 23.
cujusdam, 146: 7.
cuiusquam, 113: 4.
cuiusque, 91: 7.
cuiusvis, 90: 6.
euius, 99: 11.
culpa, 55: 8.
culpe, 15: 14 | 146: 11.
cultu, 65: 27 | 144: 1
bir.
cultus, 143: 5.
cultūs, 40: 3.
cum, *propositus*, 3: 33 |
4: 1, 18 | 5: 16 | 9: 10
11, 25 | 11: 10 |
12: 6, 11 | 13: 10 |
19: 14: 2, 17 | 15: 15 |
26: 1, 3, 8, 10 | 19: 8
1 | 20: 7 | 21: 6, 15 |
22: 28 | 25: 11, 18 |
27: 9, 16 | 32: 6 | 34: 4
11, 18 | 35: 3 | 36: 23
37: 23 | 38: 15 |
39: 4, 9 | 41: 4 | 42: 13
22 | 43: 11, 4, 19 |
48: 14, 21 | 49: 14, 17
51: 8 | 55: 5 | 56: 2
57: 5, 8 | 59: 2, 6, 7
12 | 61: 9 | 63: 6 |
24 | 65: 17, 21 | 66: 22
19 | 67: 14, 26, 29
30 | 68: 6, 20 |
69: 2, 6, 11 | 70: 10, 14
35 | 71: 10, 12 |
26 | 74: 15 | 75: 1, 6
76: 11, 14 | 79: 6, 11
81: 7 | 82: 10 |
83: 10, 12, 13 | 84: 1
1, 6 | 85: 13, 14 | 86: 6
11 | 89: 10 | 90: 1
91: 5, 10, 15 |
93: 98: 5, 11, 20 |

100: 30, 19 | 101: 12,
15, 24 | 104: 6, 8 |
105: 3 | 108: 15 | 110: 15
112: 13 | 115: 11,
13 | 116: 12, 14, 17 |
118: 5, 12 | 119: 16,
21 | 120: 5, 7, 9 | 121: 8
4, 6, 7 | 122: 3, 5
124: 8, 12, 14, 18
125: 4, 10, 26 |
126: 12 | 127: 23 | 129: 11
131: 3, 4, 5, 9 |
132: 6 | 134: 22 | 135: 25
136: 18, 19 | 137: 11
138: 12, 18 | 139: 2, 19
140: 13 | 144: 5, 9, 23
145: 10, 11 | 148: 11.
cum, *adv. dum*, 68: 21
101: 30 | 134: 14 |
137: 35, 18 | 138: 3, 7
140: 30 | 146: 8 |
147: 5. cum *et* rel. 3.
ad cum, 10: 5 | 11: 16
22: 26 | 25: 17 |
26: 12 | 54: 4 | 57: 3
66: 8 | 80: 31 |
85: 1 | 95: 5 | 98: 16.
cum, *postquam*, 135: 14
17 | 137: 13 | 139: 22
140: 18 | 142: 4 |
145: 8 | 146: 19 | 147: 23
148: 5, 26. cum, *quoniam*, 49: 11 | 137: 16
139, 7, 15, 27 |
141: 10 | 147: 13 |
21 | 148: 13. cum, *quoniam*, 137: 12 | 142: 1, 39
143: 14, 25 |
145: 10 | 148: 22.
cuncta, 17: 16 | 46: 20.
cunctas, 118: 5.
cuncti, 67: 13.
cupereus, 14: 23 | 108: 2.
cuperet, 71: 20 | 83: 20 |
135: 23 | 147: 25.
cupido, 19: 13.
cupidor, 94: 19.
cupisidius, 112: 15.
cupisiditate, 7: 17 | 49: 5
97: 11 | 108: 16 | 115: 4
121: 14 | 142: 5.
cupisiditatem, 9: 25 | 146: 6.
cupisiditibus, 51: 5.
cupisidus, 25: 9 | 112: 18.
cupicabans, 139: 14.
cupicabat, 8: 6 | 24: 8 |
381: 4 | 68: 2 | 127: 8.
cupiens, 17: 20.
cupit, 121: 7.
cupivis, 124: 9.
cus, 39: 11 | 101: 30 |

140: 26.
cura, 53: 1 | 144: 15.
cuius, 46: 13 | 92: 9 |
126: 25.
curae, 142: 18 | 147: 17.
curam, 148: 12.
curant, 100: 2.
curaret, 147: 15.
curantur, 102: 14.
curat, 46: 23.
curatore, 148: 6.
curavis, 42: 20 | 52: 24 |
56: 2 | 107: 15.
curendo, 75: 16.
curforem, 7: 5.
cursum, 41: 7.
custodem, 27: 14.
custodes, 51: 8, 15 | 51: 9
54: 11 | 70: 23.
custodia, 51: 33.
custodia, 25: 4, 15. *vin-*
callis, 113: 14.
custodiz, 101: 6.
custodiam, 100: 23 | 105: 13.
custodibus, 33: 19 | 131: 28
101: 30.
custodiant, 126: 25.
custodum, 100: 13.
cultos, 67: 14 | 97: 24.
Cyclades, 5: 4.
Cymen, n. p. 36: 8, 12.
Cypru, n. p. 59: 2, 23.
Cypridis, 46: 10.
Cypriorum, 26: 5.
Cyprum, 21: 16 | 27: 9.
Cyrenarum, 115: 16.
Cyrenas, 91: 11.
Cyrum, n. p. 10: 6 | 45: 16.
Cyrus, 111: 9.
Cyziceno, 75: 2.
Cyzicum, 61: 9.

D.
Abant, 78: 18 | 139: 12.
dabantur, 103: 7.
dabit, 22: 24.
damnantur, 56: 9.
damnatiss, 15: 26.
damni, 106: 3.
damnationis, 9: 23.
damnatos, 105: 6.
damnatum, 33: 21 | 110: 13.
damnatur, 63: 18.
damnaturos, 23: 1 | 59: 14.
damnus, 151: 20 | 18: 13
16: 4 | 106: 2.
Damon, n. p. 73: 3.
dant, 38: 30.

dantur, 43: 2.
dare, 43: 7 | 47: 6 | 10: 1
61: 23 | 73: 11 |
161: 10 | 81: 23.
darent, 43: 6.
darent, *culcarent*, 119: 2.
darentur, 36: 7 | 135: 3.
daret, 20: 15 | 25: 11 |
27: 17 | 30: 15 | 46: 9
50: 15 | 53: 12 |
62: 12 | 74: 18 | 91: 10
97: 17 | 136: 2.
daret, *impenderet*, 130: 2.
daretur, *passeretur*, 125: 20.
dasi, 134: 13 | 139: 4.
Datis, n. p. 6: 6 | 34: 16.
Darium, 5: 14.
Darius, 5: 15 | 7: 6 | 14: 11
9: 11.
das, 54: 4.
datis, 43: 2 | 83: 1 | 84: 6
92: 3 | 94: 4 | 105: 19.
dasi, 16: 12 | 86: 5.
obdasi, 114: 13.
daz, 138: 21.
dazim, obdasi, 5: 15.
Datame, n. p. 65: 17 | 70: 15.
Datamen, 65: 12 | 66: 10
67: 7 | 70: 13, 14
71: 2, 9.
Datamenque, 71: 21.
Datames, 64: 14 | 65: 1
14 | 66: 10 | 67: 3
1, 4, 13 | 68: 8, 16,
22 | 69: 5 | 70: 26 |
71: 18.
Datani, 67: 14 | 70: 1.
dasi, 24: 18 | 32: 13.
Datis, n. p. 6: 16.
datis, 8: 5 | 20: 21.
dato, 41: 20 | 46: 12.
dato, *designato*, 119: 6.
datum, 9: 4 | 30: 24 |
56: 7 | 119: 16 | 128: 25.
daturus, 6: 7.
datus, 59: 3 | 82: 13.
de, *propositus*, 3: 6 | 7: 2
11 | 11: 6, 7, 23, 26 |
13: 3 | 14: 16, 20 | 17: 18
18: 7, 10 | 19: 13 |
21: 15, 16 | 24: 13 |
29: 3, 4 | 30: 6, 13,
16, 22 | 31: 2 | 32: 2
33: 6, 7, 13, 17 |
34: 19 | 39: 17 | 40: 2
41: 11 | 47: 12 | 49: 34
50: 8, 9 | 52: 13 |

- 53: 3, 20 | 54: 18 |
 55: 5 | 59: 19 | 62: 4 |
 64: 2, 10 | 65: 2 | 70: 3, 17, 33 | 71: 10 |
 72: 1, 9, 10, 12 | 74: 10, 12 | 73: 20 | 76: 8, 20 | 77: 3, 16 | 79: 33 | 80: 6 | 81: 11 | 82: 17, 20 | 83: 3, 14 | 89: 2, 13 | 90: 1, 2, 18 | 97: 6 | 98: 6, 9 | 99: 2, 19 | 100: 1 | 101: 16, 12 | 102: 3 | 104: 7, 8 | 103: 7, 13, 19 | 109: 22 | 110: 1, 23 | 114: 4 | 116: 19 | 119: 7, 18 | 121: 4 | 126: 6, 10, 20 | 127: 26 | 128: 7, 16 | 129: 10 | 132: 17, 18 | 133: 4, 3 | 138: 17 | 140: 8, 20 | 143: 23 | 144: 1, 20, 27 | 145: 1, 7 | 146: 4, 3, 30, 13, de, *propter*, 47: 9, de, *pro*, 137: 1, de, ex, 20: 21 | 24: 16 | 133: 2 |
- dec, 61: 9.
 debeam, 139: 7.
 debeat, 119: 17.
 debent, 76: 4.
 debere, 49: 15 | 72: 8 | 76: 19 | 89: 12 | 134: 25.
 deberet, 46: 8 | 75: 1 | 136: 3 | 145: 14.
 debet, 41: 21 | 133: 12 | 145: 9.
 debilitatus, 68: 3.
 debilitate, 28: 19.
 debilitatus, 118: 7.
 debitorum, 112: 9.
 debuerit, 12: 7.
 decedens, 131: 6 | 135: 17.
 decedere, 108: 4.
 decederunt, 115: 11.
 decem, 61: 17 | 71: 3, 7, 16 | 81: 8, 20 | 19: 7, 14 | 26: 4 | 27: 1 | 28: 16 | 42: 13 | 31: 11 | 61: 21 | 69: 14, 15 | 76: 11 | 88: 18 | 99: 3, 12 | 130: 7.
 decemplex, 3: 20.
 decemviralem, 59: 11.
 decemvirali, 59: 2.
 decipit, 70: 24.
 decree, 137: 12.
 decreet, 137: 12.
 decreverit, *pugnaret*, 100: 7.
 decernit, 121: 5.
 decernitur, 46: 2.
 decernerat, 140: 8.
 decessisset, 25: 3 | 85: 10.
- decessit, 20: 20, 23 | 91: 12 | 148: 27, 29, *obis*, 113: 4 | 134: 8.
 decesum, 108: 14.
 decidi, *victus sum*, 101: 14.
 decidissent, 93: 20.
 Decilium, n. p. 34: 5.
 decipi, 34: 13.
 declearandam, 72: 9.
 declearari, 146: 12.
 declearat, 127: 27.
 declearaverit, 37: 4.
 decora, 2: 11.
 decreta, 103: 8.
 decreti, 36: 5.
 decretum, 109: 22.
 decreturi, *pugnaturi*, 127: 11.
 decreverunt, 31: 10.
 decrevit, 4: 14 | 5: 6 | 8: 24.
 decurserit, 96: 25.
 decurant, 81: 9.
 decusat, 5: 9 | 17: 29 | 91: 13.
 dederes, *traderet*, 128: 21.
 dedetur, 126: 15.
 dedetis, *promissuri*, 119: 31.
 dedierunt, 8: 25 | 30: 21.
 dediderunt, 28: 18.
 dedidisse, 40: 2.
 dedidit, 111: 1.
 dedisse, 23: 13.
 dedissent, 91: 3 | 115: 9 | 116: 5, *expulsi*, 117: 1.
 dedisset, 24: 2 | 70: 34 | 100: 13 | 113: 13.
 dedi, 6: 17 | 14: 28 | 16: 17 | 17: 23, 25 | 27: 19 | 48: 6 | 49: 3 | 50: 16 | 51: 14 | 54: 14 | 55: 15 | 61: 22 | 67: 3 | 70: 23 | 75: 18 | 116: 18 | 137: 20, *promissa*, 134: 12, *impulsi*, 128: 6.
 dedique, 109: 14.
 dedisti, 82: 16.
 deditione, 9: 9 | 97: 5.
 deditos, 40: 4.
 deditiones, 41: 22.
 deditus, 73: 7.
 deducere, 133: 23, *suadere*, 37: 7.
 duducens, 51: 9.
 deduci, 16: 16.
 deducitur, 127: 23.
 deducta, 77: 15.
 deductus, 74: 12 | 95: 27 | 127: 23.
 deductus est, 109: 13.
- deducunt, 53: 23.
 deduxerat, 131: 7.
 deduxerunt, 7: 2.
 decile, 52: 10 | 64: 2 | 79: 23 | 116: 16.
 defecerat, 26: 10 | 63: 6 | 89: 21.
 defecerat, 43: 3, 12 | 61: 15.
 defecione, 68: 28.
 defendendam, 87: 10.
 defendendum, 61: 10.
 defendentibus, 13: 1.
 defendite, 93: 12 | 17: 10 | 29: 30 | 127: 17.
 defenderent, 7: 9 | 13: 4.
 defendis, 104: 15 | 115: 1.
 defensa est, 57: 17.
 defensione, 78: 16.
 defensionem, 124: 6.
 defensorum, 100: 12.
 defensus, 104: 13.
 defensi, 136: 1.
 defestur, 96: 18.
 deformitatem, 90: 9.
 defuerit, 141: 1.
 defuit, 27: 22 | 91: 6 | 109: 21 | 136: 6.
 dehortando, 148: 10.
 Dei, 23: 29 | 24: 19.
 deiecit, 51: 10.
 deiecit, 60: 11.
 deiecit, *caso*, 42: 11.
 deiecerunt, 132: 13.
 deinde, 71: 9 | 91: 4 | 11: 14 | 33: 20 | 34: 4 | 32: 14 | 78: 16 | 79: 9 | 96: 23 | 109: 6 | 125: 18 | 149: 20.
 delata, 15: 2.
 delatas, *diatas*, 137: 19.
 delatos, 103: 16.
 delatum, 75: 17 | 120: 11.
 delatus, 66: 13.
 delatus, 4: 1 | 122: 5.
 delatus, 81: 12.
 delatarentur, 143: 24.
 delictus, 66: 13.
 delictus est, 49: 8.
 delicti, 3: 10 | 12: 6.
 delictibus, 124: 16.
 delictus, 77: 35 | 107: 10.
 delictus est, 20: 15 | 31: 12.
 delegat, 25: 16.
 delegant, 81: 16.
 delegit, 69: 7.
 delens, 56: 19.
 delata, 109: 9, *diruta*, 113: 118.
 delictos, *vitios*, 21: 12.
 delivit, 13: 2, *confess*, 37: 20.
 delibera, 45: 23.
- deliberandi, 101: 15.
 deliberantibus, *confutentibus*, 112: 6.
 deliberaretur, 98: 9.
 deliberatum, 11: 11.
 delinac, 12: 9.
 deligat, 123: 7.
 deligatur, 30: 8.
 deligebatur, 83: 11.
 deligerent, 20: 12.
 delicti, 37: 13.
 Delphici, 24: 19.
 Delphis, 21: 10.
 Delphos, 31: 31 | 31: 25 | 29: 13.
 Delum, 20: 16.
 Demac, n. p. 104: 6.
 Demetrius, n. p. 104: 7, 8, 12.
 Demedonte, n. p. 75: 1.
 dementi, 22: 10.
 dementiam, 22: 18.
 demergit, 12: 10.
 Demetrio, n. p. 8: 23.
 Demetrium, 105: 7.
 Demetrius, 105: 2 | 115: 8, 12.
 demigrant, 3: 3.
 demigrantibus, 3: 26.
 demigravit, 6: 12 | 33: 24 | 130: 6.
 demoluit, 24: 11.
 demolitus est, 109: 14.
 Demophilus, 104: 11.
 Demophilus, 104: 17.
 demum, 110: 123 | 125: 12.
 denique, 83: 17 | 101: 22 | 111: 28.
 denunciant, 39: 14.
 Deo, 11: 30.
 Deorum, 29: 19 | 30: 9 | 36: 12 | 88: 18 | 110: 1.
 Deos, 15: 11 | 16: 17.
 depellere, 23: 3 | 132: 2.
 depelleret, 21: 17 | 37: 3 | 107: 3.
 depingeretur, 8: 20.
 deponit, *collocat*, 126: 22.
 depopulatus est, 16: 23.
 deportanda, 102: 14.
 deportandum, 33: 16.
 deportavit, 131: 10.
 depoluerit, 118: 10.
 depoluit, 109: 18.
 deprecandis, *defendendis*, 143: 3.
 depresso, 143: 26.
 deprimat, 46: 19.
 depugnandum, 19: 13.
 depulit, 108: 18.
 depulsi, 69: 6.
 depulsi est, 13: 20.
 Deriello, 104: 17.
 deca, 37: 19 | 25: 18.

descenderunt, 21: 27.	desultis, 61: 8 69: 1	dictatorem, 123: 12.	diligens, 44: 18. <i>amator</i>
descendisset, 15: 9.	119: 23. <i>multis</i> 121: 18.	dicto, <i>sermoni</i> , 5: 2. <i>man-</i>	74: 5.
descendit, 19: 15 67: 24.		datis, 18: 6 56: 5. di-	diligenter, 133: 19.
desiderat, 62: 15.	detur, 37: 16.	cto, 65: 11 87: 24.	diligenter, 43: 11 47: 7
desiderat, 68: 12.	devereretur, 50: 16.	dictu, 124: 12.	7 48: 11 71: 14 100: 2
desiderare, 67: 12.	devererunt, 82: 12.	dictum, 37: 9 52: 20	2 145: 19.
desideret, 34: 11.	devenisse, 82: 16.	54: 9 79: 13 124: 11	diligentia, 77: 18 131: 1
desidererunt, 115: 19.	deviceratque, 98: 15.	114: 25 141: 16.	1 145: 9.
descriptisset, 146: 12.	devicisset, 4: 23 27: 10.	dictum, <i>relatum</i> , 114: 5.	diligentia, 125: 15 139: 20
desideret, 94: 13.	devicit, <i>superavit</i> , 218: 8.	dicuntur, 10: 4.	diligentia, 143: 8.
desidererant, 96: 8.	devicta, 14: 5.	diceretur, 11: 8.	diligentiam, 148: 12.
deserts, 99: 4.	devicta, 46: 26.	die, 8: 11 26: 6 53: 86	diligentius, 11: 2.
desertas, 109: 5.	devicta, 44: 8.	65: 23 70: 4 71: 15	diligeret, 49: 2 136: 23
deserturum, 100: 13.	devictam, 26: 6.	76: 16 110: 12 127: 15	141: 22.
desertus, 63: 25 65: 20.	devictas, 81: 17.	15 128: 18 148: 28.	diligi, 109: 18 116: 15.
deseruit, 94: 19 126: 11.	devictis, 45: 11.	Jebus, 6: 3 13: 23 88: 4	dimicandum, 3: 12 68: 6
desiderabat, 91: 5.	devitis, 95: 11.	4 99: 21 123: 11	6 100: 19.
desideraretur, 76: 11.	devinceret, 59: 4.	124: 11, 17 127: 11	dimicanti, 64: 2.
desiderari, 77: 17.	devincerat, 12: 12.	148: 17.	dimicare, 7: 14 8: 7
desiderat, 143: 15.	devinxit, <i>cunctis</i> 134: 7.	dici, 95: 18.	37: 5 69: 9 86: 4.
desideraverunt, 27: 22.	devotio, <i>exortatio</i> , 134: 7.	diem, 9: 20 17: 1 37: 21	dimicaret, 95: 16 113: 10.
desideret, 145: 12.	devotio, <i>exortatio</i> , 136: 2.	21 39: 12 50: 11 51: 10	
desideret, 136: 10.	devotionis, <i>exortationis</i> , 133: 12.	20 54: 24 59: 12 81: 1	dimicari, 12: 5.
desiderium, 37: 4.	devovent, 136: 2.	15 100: 6 101: 26	dimicasset, 126: 10.
desiderum, 14: 19.	devovent, 133: 12.	25 110: 25 111: 11	dimicatus, 81: 10.
desine, 70: 12.	devertetur, <i>abstergetur</i> , 10: 17.	119: 16 139: 26.	dimicatum, 46: 16.
desinere, 148: 17.	desari, 16: 12 66: 12	dierum, 99: 15, 12, 22.	dimidium, 99: 14.
desisset, 62: 14.	79: 14.	dies, 66: 25 71: 11 82: 13	dimigravit, 16: 5.
desisteret, 50: 14.	destru, 122: 12.	13 86: 21 121: 2	dimiserit, 73: 19.
despecto, 41: 18.	diademate, 98: 15.	146: 19 148: 5.	dimisit, 17: 19 110: 8.
despectantibus, 99: 19.	Diana, <i>n. p.</i> , 126: 22.	differeudo, 37: 17.	dimittere, 108: 17.
desperat, 181: 11.	dicam, 119: 6.	differso, 83: 13.	dimitteretur, 5: 16 15: 7.
desperari, 71: 12.	dicat, 75: 16.	differtur, 90: 6.	
desperatorem, 101: 20	dicatur, 17: 23.	difficile, 16: 15 141: 6	dimittet, <i>relinquetur</i>
116: 1.	dicebat, 86: 16 810: 4	142: 16 144: 11, 24.	128: 14 135: 12.
desperat, 68: 17 126: 4	144: 10.	difficili, 104: 1.	dimittit, 121: 5.
139: 1.	dicebatur, 38: 2.	difficilis, 107: 8.	Dion, <i>n. p.</i> , 47: 12.
desperatis, 139: 5.	dicemus, 72: 9.	difficillima, <i>malefissima</i> , 136: 12.	dio, 141: 13.
despererunt, 82: 17.	dicendi, 106: 1.	difficillimum, 116: 23	Dionem, <i>n. p.</i> , 71: 14.
despondit, 147: 3.	dicendo, 11: 7, 8 75: 30.	145: 12.	Dionem, 75: 6.
desperaverat, 94: 11.	dicens, 6: 4.	diffidebant, 39: 2.	Dionem, 75: 6.
desperet, 118: 11.	dicere, <i>sub. causam</i> , 9: 15 74: 8 205: 10	digito, 71: 25.	Dion, <i>n. p.</i> , 48: 7 49: 59
desperet, 61: 5.	150: 25.	digna, 72: 6, 18.	7: 12 50: 4 51: 11,
despererant, 9: 19.	dicere, 24: 17.	dignas, 58: 2.	16 51: 2, 7, 8, 17,
despererunt, 9: 19.	dicerentur, 11: 25 95: 4.	digni, 111: 3.	18 51: 27 52: 14.
despererunt, 9: 12 53: 24 67: 3.	diceret, 63: 19 67: 8 75: 18 78: 17 79: 23	dignitate, 4: 14 14: 8	Dione, 49: 8 50: 13
desertans, 108: 12.	104: 13 110: 15.	16: 1 39: 19 96: 4	108: 14.
deserant, 147: 14.	dici, 41: 22.	20: 12 114: 11 146: 21 147: 24.	Dionem, 48: 17 53: 10
deserant, 59: 19.	dictum, 19: 10 24: 12	21 147: 24.	54: 5.
deserabere, 110: 22.	10: 12 111: 15 114: 4.	diguitatem, 48: 9 104: 3 111: 9 117: 13.	Dioni, 48: 7 49: 17
deserant, 63: 21 92: 5.	dicta, <i>affirmata</i> , 94: 4.	dignitati, 137: 14.	53: 23 54: 16.
deserimento, 121: 5.	dicta, 132: 124.	dignus, 19: 11 64: 6.	Dionis, 48: 11 49: 10
deserimentum, 132: 12	dictabat, 53: 6.	digressus, 84: 9.	50: 22, 20 51: 3 51: 16, 19.
134: 18.	dictabant, 53: 6.	Dix, 110: 7, 21.	Dionysil, 48: 13 50: 2
desuassisset, 108: 14.	dictassent, 28: 11.	dilaberentur, 19: 9.	2 52: 4 108: 14.
desulerant, 70: 18.	dictator, 323: 13.	dilatatus, 95: 10.	Dionysius, 48: 15, 12, 20
desulerat, 146: 23.		dilato, <i>advers.</i> , 54: 16.	49: 9 52: 12 71: 3
		dilerat, 23: 14.	108: 15, 17.
		dilexit, 144: 25.	Dionysiorum, 48: 12 108: 10.
		diligebar, 75: 5.	Dionysium, 49: 1, 16
		diligeretur, 36: 85.	50: 5, 10 108: 8.
			Dionysius, 49: 21 50: 2

108: 5 | 109: 12 | 112: 15.
dixerit, 4: 7.
disigere, 60: 7.
diripuit, 13: 125.
duratus, 45: 12.
discedebat, 70: 6.
discedens, 37: 13.
discedere, 39: 5.
discederent, 12: 16 | 13: 4 | 31: 29.
discederet, 67: 8.
discerni, 30: 20.
discesserant, 12: 13 | 98: 24.
discesserat, 130: 14.
discessisset, 13: 10 | 71: 17.
discessisset, 9: 14 | 100: 11.
discessit, 59: 3 | 74: 12 | 79: 8 | 114: 13 | 118: 6.
disce, *verbum*, 74: 9.
disciplina, 35: 3 | 56: 14.
disciplinis, 72: 10.
discrimine, 67: 19 | 89: 4.
discret, 74: 8.
discretus, 31: 6 | 61: 2 | 75: 26.
disjecerunt, 125: 24.
disjecit, 97: 8 | 109: 13.
disiecta, 109: 9.
disiectis, *dissepit*, 4: 9.
disiectus, *dissepit*, 138: 20.
dispalatum, 113: 8.
dispalati, 28: 6.
dispensandam, 46: 6.
disperfos, 33: 5.
disperserunt, 93: 13.
dispertis, 91: 6.
dispertis, 71: 2.
dispertivit, 52: 16.
displicebat, 12: 15 | 48: 13 | 54: 17.
displicuit, 24: 18.
dispositi, 56: 8.
disputarentur, 74: 10.
disputatione, 51: 14 | 133: 19.
disseminasse, 108: 16.
dissemit, 131: 4.
disindebat, 127: 6.
disindeci, 53: 15.
disiniles, 104: 8.
disinilis, 60: 1.
disinilitas, 31: 14.
disinilitas, 134: 14.
disinivetur, 13: 22 | 37: 14.
disinuita, 90: 8. *rupta*, 133: 13.
disinolutus, 31: 12.
disinueretur, 139: 20.

disinuiti sunt, 95: 23.
disinuitus, *accipimus*, 139: 8.
diti, *adverb.*, 133: 10.
ditissimum, 12: 2.
ditissimus, 103: 5.
diu, 27: 12 | 71: 3 | 135: 8, 17 | 146: 7.
diversam, 31: 14.
diverſi, 71: 17.
divertisset, 29: 6.
dives, 31: 8.
divi, *genit. sing.*, 146: 19.
divina, 119: 10.
divinare, 89: 2.
divinatio, 139: 8.
divinationem, 145: 5.
divinus, 139: 7.
divisus, 52: 17.
divisissent, 41: 12.
divisus, 26: 14 | 98: 14 | 109: 9.
divitem, 136: 12.
divitias, 48: 10 | 75: 10 | 137: 22.
divisus, 11: 16.
divo, *die, aere*, 97: 4.
diutina, 43: 9.
diutina, 62: 4 | 76: 3.
diutius, 10: 9 | 141: 13 | 59: 15 | 78: 10 | 121: 10 | 115: 5.
diutius, 128: 33 | 131: 10.
diuturna, 36: 4.
diuturnitate, 115: 16.
diuturnitatem, 109: 5.
dixerant, 4: 20 | 70: 20 | 78: 19.
dixerat, 85: 14.
dixerit, 115: 12.
dixerunt, 14: 20.
diximus, 39: 17 | 72: 13.
dixisset, 79: 6 | 87: 10 | 103: 5.
dixit, 29: 16 | 57: 8 | 70: 12 | 77: 4 | 88: 25 | 100: 7, 22 | 128: 29.
docebamur, 146: 16.
doceus, 86: 3.
docere, 8: 14.
docet, 67: 15.
doceat, 48: 9.
docilitatem, 134: 7.
doctore, 129: 14.
doctrina, 139: 3 | 135: 15 | 145: 13.
doctrina, 135: 18.
doctrina, 73: 9 | 133: 12.
doctus est, 73: 2.
docuit, 1: 4.
docuit, 58: 7.
Dodonam, *n. p.*, 29: 16.
dodone, 136: 16.
doli, 13: 14.

dolo, 70: 31 | 161: 13 | 114: 11 | 123: 12 | 127: 12.
Dolopes, *n. p.*, 26: 12.
dolore, 39: 12.
dolorem, 136: 12.
dolores, 148: 9, 18.
dolori, 112: 7.
doloribus, 148: 16.
domesticis, 127: 4 | 143: 12.
domesticus, 92: 7.
domesticus, 143: 25.
domi, 7: 7 | 36: 5 | 53: 27 | 77: 5 | 79: 19 | 83: 10 | 110: 10 | 118: 6 | 126: 25 | 138: 12 | 143: 6. *bus*.
domicilia, 86: 28.
domicilium, 18: 1 | 135: 12.
dominatio, 6: 6.
dominatione, 6: 1.
dominationem, 10: 1 | 28: 12.
dominationi, 6: 14 | 15: 16.
dominatum, *subst.*, 33: 7.
domino, 16: 20.
Domitio, *n. p.*, 148: 29.
domo, 4: 21 | 30: 7 | 31: 15 | 33: 11 | 87: 20 | 90: 1 | 148: 21. *patria*, 4: 4 | 125: 25.
domos, 13: 3.
domum, 4: 22 | 17: 9 | 23: 11 | 31: 26 | 9 | 30: 22 | 33: 11 | 36: 18 | 53: 28 | 59: 13 | 61: 12 | 63: 17 | 77: 20 | 78: 13 | 82: 12 | 90: 1 | 92: 14 | 108: 11 | 115: 13 | 125: 23 | 128: 28 | 133: 14 | 142: 22 | 143: 15 | 148: 22. *patriam*, 32: 17 | 45: 9.
domus, *genit.*, 97: 35.
donabatur, 35: 12.
donar, 18: 2.
donarent, 125: 5.
donarentur, 87: 2.
donat, 49: 24.
donatum, 66: 10.
donatus, 17: 12 | 46: 9 | 89: 12 | 91: 9.
doxus est, 54: 24.
doxerunt, 84: 13.
doxavit, 135: 2 | 136: 8.
donicum, *doner*, 115: 8.
doxum, 21: 12.
doxibus, 20: 21.
Drusilla, *n. p.*, 147: 12.
duabus, 14: 14 | 43: 2 | 51: 17 | 85: 6 | 124: 13.

dux, 99: 2 | 104: 24.
dux, 27: 18 | 125: 12.
dubio, 40: 11 | 89: 16 | 107: 11 | 126: 16.
dubitabat, 10: 10 | 18: 5 | 127: 16.
dubitans, 6: 10 | 16: 21 | 94: 6.
dubitaret, *hesitaret*, 119: 12.
dubitare, 118: 1.
dubitatorum, 87: 9.
dubitavit, 84: 7. *hesita-*, 128: 2.
dubito, 2: 1 | 40: 10 | 10: 7.
dubium, 44: 9 | 159: 17.
duce, 3: 12 | 20: 7 | 21: 1 | 41: 18 | 58: 5 | 66: 7 | 11: 79: 27 | 83: 4 | 88: 19 | 95: 25.
ducebant, 67: 10. *puta-*, *bus*, 36: 10 | 81: 6.
ducebat, 108: 11.
ducem, 45: 6 | 46: 15 | 56: 13 | 108: 6 | 109: 8 | 110: 9.
ducentum, 67: 4.
ducentis, 6: 17 | 61: 16 | 8.
ducentis, 12: 9.
ducenturum, 11: 20 | 16: 2 | 5.
ducentas, 35: 2.
ducentis, 21: 6 | 27: 9 | 91: 9.
ducere, 2: 12 | 25: 9 | 119: 23 | 126: 12 | 135: 25.
duceretur, 95: 9.
duceretur, 14: 28 | 66: 3 | 77: 13 | 80: 12 | 95: 11. *affirmeret*, 145: 14. *protraheret*, 37: 1.
duceretur, 106: 7. *puta-*, *verum*, 19: 11 | 87: 18.
Duces, 20: 9, 12 | 62: 7 | 59: 16 | 101: 20 | 102: 2 | 110: 15 | 111: 2 | 133: 1.
duci, *verb.*, 75: 18. *trahi-*, 70: 9. *affirmari*, 143: 2 | 9.
duci, *nom.*, 56: 6.
ducibus, 58: 1 | 98: 17.
ducis, 41: 7 | 127: 27 | 136: 7.
ducitur, *veritatem*, 2: 5.
duci, 54: 18.
ducis, 126: 23.
ducis, 11: 11 | 47: 18.
ducis, 25: 8 | 34: 10 | 142: 6.
ducum, 67: 6 | 100: 9 | 145: 3 | 1.
ducuntur, 72: 6.

dulcius, 146: 6.
dum, 5: 7 | 30: 19 | 40: 6
66: 23 | 67: 5 | 68: 16
96: 6 | 97: 6 | 107: 17
119: 11 | 121: 14. *do-*
ner, 23: 12. *quandis*,
113: 3.
duo, 11: 21 | 18: 5 | 32: 2
12 | 36: 6 | 39: 16 | 43: 2
2: 8 | 69: 16 | 77: 3 |
111: 12 | 112: 7, 9 |
122: 6 | 129: 11.
duobus, 57: 5 | 64: 8.
duodecim, 56: 14 | 82: 1,
8.
duos, 48: 3 | 78: 2 | 85: 5.
duplex, 126: 6.
duplici, 65: 27.
duritia, *anterior vita*, 40:
2.
dure, 25: 1.
Dux, 21: 18 | 22: 6 | 30: 8
32: 12 | 43: 19 | 55: 4
58: 14 | 64: 6 | 77: 15
82: 8 | 83: 12 | 95: 18
107: 9.
duxerit, 4: 10 | 5: 2.
duxerit, 107: 13.
duxisset, 7: 6 | 78: 13
102: 1.
duxit, 79: 20 | 116: 13
120: 1. 6. *duxit, sup. in*
maximam, 10: 14. *puerit*,
64: 4 | 84: 1 | 97: 23.
Dynastes, 65: 9.
Dynastis, 89: 23.
E.
E 8: 11 | 15: 21 | 24: 3
7 | 35: 14 | 40: 15
51: 9 | 54: 3 | 55: 12
81: 12 | 139: 16.
ea, 2: 11 | 3: 2 | 7: 15 |
9: 17 | 17: 18 | 22: 14
23: 18 | 25: 14 | 37: 12
18, 17, 24 | 39: 17 |
47: 2, 12 | 30: 2 | 57: 34
64: 11 | 65: 4 | 77: 17
67: 24 | 71: 24 | 72: 3
3 | 74: 21 | 75: 8 | 76: 32
13 | 10: 3 | 86: 14 | 23: 92
4 | 95: 26 | 97: 2, 3
14 | 116: 12 | 145: 6. *ea*,
tem multa, 139: 18.
ei, 31: 5 | 4: 11 | 10: 4 |
11: 13 | 14: 20 | 30: 16
20 | 17: 12 | 21: 17 | 23: 35
30: 16 | 17 | 34: 23
23 | 37: 12 | 42: 3 | 46: 1
58: 4 | 69: 6 | 70: 7
33 | 76: 3 | 87: 3 | 95: 6
6 | 97: 2 | 105: 7 | 110: 7
7 | 116: 10 | 121: 3 |
127: 24 | 135: 13 | 138: 1

CORNELII NEPOTIS INDEX.

18 | 143: 2, 7 | 143: 3 |
144: 17 | 145: 13.
eadem, 3: 8 | 11: 4 | 37: 21.
eidem, 7: 12 | 23: 2 | 18 |
25: 4 | 90: 2 | 119: 17 |
126: 14.
eidem, 13: 23.
ex, 138: 17.
eam, *pronom.*, 8: 16 | 10: 3 |
11: 11, 19 | 24: 2, 3
13 | 25: 3, 11 | 29: 8
39: 16 | 42: 18 | 53: 3
50 | 56: 4 | 63: 16 | 66: 5
67: 16 | 72: 9 | 74: 18
78: 14 | 86: 25 |
103: 11 | 112: 18 | 135: 3
139: 14 | 145: 4 |
153: 15 | 157: 16 | 145: 19
147: 14.
eandem, 8: 14 | 26: 17 |
47: 10 | 135: 13.
earum, 21: 14 | 33: 12 |
109: 23.
cas *proo.*, 3: 12 | 42: 3 | 86: 12
87: 10 | 126: 14 |
127: 14 | 138: 7 | 136: 18.
cans, 54: 15.
cas, 21: 7 | 80: 8.
cedere, *expone*, 45: 12.
ceditum, 132: 8.
edit, *expone*, 68: 10.
editis, *in locum expone*,
146: 14.
editi, *expone*, 144: 23.
editis, *expone*, 45: 24.
editio, *alt.*, 53: 27.
editum, *altum*, 89: 8.
educati, 51: 4.
educatus, 31: 14.
educeret, 97: 1.
educis, 68: 15.
educerunt, 7: 19.
educis, 8: 3 | 26: 8 | 95: 14.
effecisse, 40: 8.
effecit, 42: 20 | 44: 16
75: 21 | 87: 5 | 95: 15
103: 9 | 116: 12 | 121: 3
1 | 125: 16 | 141: 19.
effecta, 11: 14.
effectatum, 99: 22.
effecer, 75: 15.
effecerunt, 27: 23.
effectum, 20: 20.
effere, 31: 1 | 36: 9 | 47: 8 | 132: 3.
effit, 6: 2 | 133: 12.
effinebat, 136: 24.
efflavit, 26: 16.
effluat, 54: 11.
effugere, 59: 17 | 98: 12.
effugisse, 22: 4 | 39: 8 |
47: 13.
effugisset, 94: 35.
effugit, 35: 19 | 124: 25 |
138: 6.
effugit, *immoderati*, 8: 16.
effulus, 137: 14.
egit, 25: 10 | 127: 1 |
140: 29.
ego, 17: 5, 11 | 75: 33 |
76: 12 | 119: 16.
egomet, 148: 16.
egredere, 75: 18.
egredi, 123: 10.
egregia, 87: 3.
egregius, 16: 12 | 35: 17 |
66: 25.
ei, 6: 16 | 13: 9, 22 | 15: 4
16: 8 | 18: 2, 3 | 22: 8
23: 14 | 24: 3 | 27: 19
30: 10 | 31: 18 | 32: 24 |
33: 9, 13 | 36: 4 | 37: 2
38, 28 | 39: 6, 7 | 39: 8
43: 5 | 44: 4 | 46: 6
49: 7 | 50: 1, 6 | 16
58: 10 | 59: 2, 3 | 60: 9
61: 42: 8 | 64: 11 | 65: 2
66: 15 | 67: 3
14 | 70: 21 | 71: 3, 10
74: 15 | 20 | 75: 26
84: 6 | 87: 20 | 88: 15
89: 23 | 90: 11 | 92: 5
93: 16 | 94: 10 | 97: 20
100: 12, 15, 19 | 101: 3
103: 7 | 107: 10 | 109: 1
106: 4 | 113: 6 | 119: 3
112: 6 | 123: 4 | 124: 4
15 | 128: 25 | 30 |
132: 3, 7, 18 | 135: 16
16 | 137: 2 | 140: 1, 16
18, 21, 22 | 142: 16 |
144: 26, 27 | 145: 15 |
146: 15 | 22 | 147: 81 |
148: 19.
eidem, 8: 25 | 43: 6 | 93: 14
104: 4 | 139: 4.
eiecerant, 81: 10.
eiecerunt, 83: 8.
eiecit, 34: 2.
eiecit, 26: 14.
eiecit, 28: 16 | 39: 7.
eiecit, 15: 21.
eis, 7: 8 | 15: 6 | 27: 14
61: 30 | 68: 20 | 76: 18
145: 14.
eis, 2: 9 | 5: 5 | 35: 11.
eius, 3: 4 | 21: 3 | 3: 10
4: 2 | 5: 7 | 6: 21 | 7: 5
18 | 8: 20 | 9: 16 |
10: 13 | 11: 9, 16 | 16: 1, 10
18: 11 | 20: 6, 15
21: 21 | 21: 12 | 24: 21
25: 2 | 27: 4, 10
28, 21, 24 | 28: 10 |
29: 1 | 30: 17, 17, 21 |
31: 15 | 33: 8, 22 | 34: 12
35: 10 | 36: 24 | 36: 30
17 | 38: 5 | 39: 9 |

QUÆ IN CORNELIO NEPOTE LEGUNTUR 183

arrote, 77: 35.
 errorem, 126: 23.
 erudium, 142: 13.
 erudius, 17: 23 | 23: 15 |
 72: 10 | 73: 1.
 eruditiv, 16: 33 | 134:
 1.
 erunt, 116 | 73: 33 | 104:
 2.
 eruperit, 148: 8.
 erupione, 43: 14.
 erutus, 24: 20.
 Erycem, m. p. 114: 54 |
 115: 31.
 effe, 118 | 21: 8 | 61: 18 |
 81: 15 | 91: 24 | 101: 9 |
 121: 29 | 131: 5 | 10:
 146: 18 | 15: 26 | 14:
 166: 15, 20 | 37: 12 |
 181: 12 | 20: 17 | 21:
 181: 21 | 35: 18 | 24:
 3 | 28: 11 | 39: 17 | 30:
 14 | 121: 17 | 31: 24 |
 84: 7 | 35: 16 | 37: 17 |
 84: 21 | 43: 10 | 46:
 7 | 48: 14 | 50: 13 |
 111: 22 | 53: 21 | 133:
 11 | 64: 4 | 66: 12 |
 67: 16, 22 | 68: 12 |
 69: 2 | 71: 9, 22, 25 |
 76: 4 | 77: 6, 13 |
 79: 4 | 81: 8 | 84: 12 |
 85 | 84: 1 | 85: 14 | 86:
 3 | 87: 9 | 88: 25 | 81:
 2 | 93: 8 | 89: 1 | 2, 3,
 19 | 100: 3 | 101: 1
 19, 22 | 101: 6 | 104:
 19, 22 | 107: 11 | 110:
 9, 19, 23 | 119: 17 |
 121: 5, 7, 26 | 128:
 27, 34 | 130: 6 | 134:
 12 | 135: 13 | 137:
 1, 13 | 138: 7, 15, 25,
 20 | 139: 127 | 142: 18 |
 143: 5 | 146: 6, 15 |
 147: 22 | 148: 4, 27.
 effe, sup. officium, 115:
 13. effe, conversari,
 116: 18.
 officii, 6: 10 | 84: 12 |
 15: 18 | 24: 1 | 18:
 34: 1 | 26: 4 | 18: 16 |
 48: 17 | 55: 13 | 58:
 23 | 62: 7 | 70: 27 |
 77: 6 | 82: 1 | 3: 101:
 19, 22 | 113: 16 | 115:
 7 | 116: 5 | 125: 6 |
 140: 11. offere, 68:
 18.
 offer, 31: 5, 10 | 71: 6,
 11 | 91: 5 | 101: 15 | 11:
 24 | 14: 24 | 15: 7:
 12, 17 | 16: 17 | 17:
 24 | 16: 18 | 20: 6 | 24:
 7 | 13: 14, 23 | 36: 7 |
 38: 19 | 40: 6, 8 | 44:

83 | 46: 29 | 47: 1 |
 49: 4 | 13, 17 | 31: 5 |
 56: 2, 7 | 58: 14 | 62:
 13, 17 | 61: 4, 11,
 15 | 63: 1, 20 | 66: 5 |
 67: 11, 23, 16 | 70:
 17, 19 | 74: 11 | 75:
 26 | 76: 17 | 77: 15 | 84:
 78: 4 | 83: 1, 18 | 84:
 6 | 83: 10, 11 | 87: 6:
 7, 25 | 89: 22 | 89:
 3, 9 | 90: 14, 15, 18 |
 92: 1 | 93: 14 | 95: 18 |
 96: 19 | 100: 16 | 101:
 3, 5, 21, 23 | 104: 1,
 16 | 108: 12 | 124: 18 |
 128: 7, 11 | 129: 18 |
 125: 16 | 127: 18, 23 |
 128: 5, 23, 24, 31 |
 134: 20, 23, 25 | 135:
 11 | 136: 24, 25, 26 |
 137: 16 | 139: 15 | 140:
 4, 17, 19, 30 | 142:
 19 | 143: 4, 14, 25 |
 144: 1 | 145: 10 |
 146: 7, 8 | 147: 19 | 148:
 2. affert, 49: 1 | 50: 19:
 81: 6 | 21: 15 | 61: 13 |
 7: 17 | 81: 12, 32 | 9:
 7, 8, 9 | 101: 12, 16 |
 102: 2, 4, 26 | 15: 4:
 161: 4, 12 | 17: 15, 23 |
 181: 6 | 201: 1, 3 | 6:
 6, 18, 20 | 21: 3, 7:
 9 | 22: 19, 26 | 23: 7:
 20, 24 | 26: 16 | 27:
 8, 11, 24 | 28: 5, 13 |
 29: 4 | 30: 5, 11 | 32:
 8, 9, 19 | 34: 25 | 35:
 17 | 36: 16 | 37: 15 |
 41: 8, 14, 17 | 42:
 6 | 43: 5, 25 | 44: 4:
 8 | 45: 5, 21, 22, 23,
 25 | 46: 9, 13, 21 | 51:
 20 | 52: 10, 19 | 53: 25 |
 54: 14, 19 | 55: 7:
 9 | 58: 1, 8, 11 | 59:
 15, 17 | 60: 16 | 63:
 23 | 65: 1, 8 | 68: 27 |
 70: 10 | 73: 28 | 75:
 1, 7 | 76: 5 | 79: 19,
 26, 29 | 81: 14 | 82:
 14 | 83: 11, 15, 18 |
 85: 4 | 86: 7 | 88: 17 |
 90: 8 | 91: 2 | 93: 4:
 12 | 96: 25, 26 | 98:
 18 | 100: 13 | 101: 10 |
 103: 2, 3 | 104: 21 |
 105: 10 | 108: 3 | 109:
 12, 24, 25 | 110: 13 |
 112: 10 | 113: 3, 8 |
 113: 10, 11 | 114: 2 |
 115: 18 | 116: 17 |
 117: 8, 11 | 118: 1, 3,
 2, 6 | 119: 21 | 120:
 8 | 123: 1, 2 | 124: 2 |

125: 7, 18 | 126: 7 |
 127: 25, 26 | 128: 23 |
 129: 12, 14 | 130:
 2, 5 | 131: 1, 2, 5 |
 132: 24 | 133: 9 | 134:
 10 | 135: 5, 12, 23 |
 136: 6, 10, 13, 25 |
 137: 7, 18 | 138: 6:
 8, 11, 14, 20 | 139:
 5 | 140: 1 | 141:
 2, 4, 24 | 142: 8, 19,
 19, 23 | 143: 1 | 144:
 10, 23 | 145: 16 | 146:
 145: 12, 21 | 146: 12,
 22 | 147: 1 | 148: 8,
 16 | 149: 1, 3, 5,
 20. compunct. copul, 21: 2 |
 2: 5 | 3: 1, 10 | 6: 1,
 16 | 7: 13 | 11: 21 |
 12: 16 | 13: 10 | 14:
 28 | 15: 9, 15 | 16: 9,
 13, 16 | 17: 7, 11 | 20:
 23, 26, 21 | 21: 7 | 22:
 4, 25 | 23: 2 | 24: 18 |
 25: 24 | 27: 25 | 28:
 31 | 31: 6, 7 | 32: 13 |
 33: 1, 15, 19 | 34: 15,
 16, 19, 24 | 35: 12, 17 |
 39 | 36: 6, 7, 17 | 37:
 2, 11 | 38: 17, 19 |
 39: 15 | 41: 4 | 42: 13 |
 42, 43, 22 | 44: 15 |
 45: 4, 10 | 46: 5, 10,
 15 | 47: 2, 6 | 48: 4 |
 49: 16 | 50: 5 | 51: 17:
 23 | 52: 5, 14 | 53: 3:
 7, 11, 16 | 54: 9 | 55:
 5 | 57: 5 | 59: 5, 6 |
 60: 7 | 61: 6, 8, 13 |
 62: 13 | 63: 2, 3, 10,
 21 | 64: 8 | 65: 13, 21 |
 66: 19, 23 | 67: 7 | 69:
 28 | 69: 9, 16 | 70: 23 |
 71: 10, 17, 26 | 72:
 10 | 73: 7, 11 | 74: 17 |
 75: 4 | 76: 17 | 77: 11 |
 78: 6 | 79: 27 | 80: 11 |
 82: 6, 16 | 87: 1, 17:
 20 | 88: 5, 11 | 89: 8:
 12 | 90: 13 | 91: 14 |
 94: 6, 21 | 95: 5 | 96:
 3, 18 | 97: 10, 16 | 99:
 20, 28 | 100: 4 | 101:
 13 | 103: 1, 7 | 106: 11 |
 111: 9, 12 | 112: 10 |
 113: 8 | 114: 3 | 6 | 115:
 116: 14 | 117: 1 | 118:
 11 | 119: 7 | 120: 1 |
 122: 7, 9 | 123: 3 |
 124: 13 | 125: 2, 10 |
 126: 21 | 127: 4 | 129:
 4, 6, 7, 13, 15 | 132:
 2, 7, 8, 12, 14 | 133:
 15 | 134: 3, 4, 10 |
 135: 10, 13, 14 | 136:
 2, 3 | 5 | 6 | 7, 9, 23 |

138: 5, 7, 13, 21 |
 139: 11, 12 | 140: 7 |
 140: 20 | 141: 3, 4, 7,
 11 | 142: 9 | 143: 1,
 8, 9, 14 | 144: 6, 8,
 20, 24 | 145: 4, 10,
 16, 22 | 146: 5 | 147:
 8 | 148: 25, 23 | 149:
 21 | 150: 4 | 151:
 152: 6, 5, 15, 15, 15, 15,
 15 | 153: 8 | 154: 10 |
 155: 9 | 156: 10 | 157:
 4, 15, 16 | 158: 6, 7,
 18 | 159: 9, 10 | 160: 3,
 6 | 161: 9 | 162: 16 |
 163: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 164: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 165: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 166: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 167: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 168: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 169: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 170: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 171: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 172: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 173: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 174: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 175: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 176: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 177: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 178: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 179: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 180: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 181: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 182: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 183: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 184: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 185: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 186: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 187: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 188: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 189: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 190: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 191: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 192: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 193: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 194: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 195: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 196: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 197: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 198: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 199: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 200: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 201: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 202: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 203: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 204: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 205: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 206: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 207: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 208: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 209: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 210: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 211: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 212: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 213: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 214: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 215: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 216: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 217: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 218: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 219: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 220: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 221: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 222: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 223: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 224: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 225: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 226: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 227: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 228: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 229: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 230: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 231: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 232: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 233: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 234: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 235: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 236: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 237: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 238: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 239: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 240: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 241: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 242: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 243: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 244: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 245: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 246: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 247: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 248: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 249: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 250: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 251: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 252: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 253: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 254: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 255: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 256: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 257: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 258: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 259: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 260: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 261: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 262: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 263: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 264: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 265: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 266: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 267: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 268: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 269: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 270: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 271: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 272: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 273: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 274: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 275: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 276: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 277: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 278: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 279: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 280: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 281: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 282: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 283: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 284: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 285: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 286: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 287: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 288: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 289: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 290: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 291: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 292: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 293: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 294: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 295: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 296: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 297: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 298: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 299: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 300: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 301: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 302: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 303: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 304: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 305: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 306: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 307: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 308: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 309: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 310: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 311: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 312: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 313: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 314: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 315: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 316: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 317: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 318: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 319: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 320: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 321: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 322: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 323: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 324: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 325: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 326: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 327: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 328: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 329: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 330: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 331: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 332: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 333: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 334: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 335: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 336: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 337: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 338: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 339: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 340: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 341: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 342: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 343: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 344: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 345: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 346: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 347: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 348: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 349: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 350: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 351: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 352: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 353: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 354: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 355: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 356: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 357: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 358: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 359: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 360: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 361: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 362: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 363: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 364: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 365: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 366: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 367: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 368: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 369: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 370: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 371: 16, 16, 16, 16, 16,
 16 | 372: 16, 16, 16, 16, 16,
 1

- 143: 7; 15, 11 | 146:
13.
evadent, 53: 7.
Evagore, n. p. 59: 3.
Euborax, n. p. 6: 20 |
12: 10; 14.
evenille, 37: 11 | 101:
11.
evitare, 53: 19 | 53: 112
63: 8.
evitavit, 63: 18.
eum, 1: 1 | 10, 6, 8,
17 | 12: 29 | 13: 21 |
14: 30 | 16: 2, 12,
13, 16 | 17: 7, 15 |
23: 11, 13, 28 | 23:
1, 6 | 24: 4, 7, 16 |
30: 1, 18 | 32: 16 |
33: 11, 16 | 35: 26 |
36: 2, 9, 11 | 37: 23,
24 | 38: 4, 13, 21 | 40:
19, 21 | 40: 7, 16 | 47:
9, 11 | 49: 3, 1, 6 |
50: 15, 20 | 51: 2, 9 |
52: 2, 14 | 53: 5, 10,
17 | 54: 13, 20, 22 |
60: 5 | 61: 29 | 61: 12,
16 | 66: 12, 27 | 67:
13, 11 | 68: 12 | 70:
33, 24, 25, 29, 32 |
73: 8, 16 | 74: 120 | 77:
14 | 79: 21 | 83: 13, 17 |
84: 9 | 86: 7 | 87: 11 |
88: 25 | 89: 11 | 91:
6, 7, 12 | 92: 8 | 93:
1, 8, 16 | 94: 7, 14,
20 | 98: 10, 12 | 100:
12, 14, 22, 23 | 101:
24, 27 | 104: 11, 12,
16 | 106: 8 | 108: 2 |
109: 27 | 112: 17 | 119:
23 | 120: 9 | 121: 4, 7 |
124: 13 | 125: 22 | 126:
8 | 127: 13 | 128: 1, 17 |
132: 2 | 135: 123 | 136:
16, 23 | 137: 12 | 138:
8, 16 | 139: 6, 27 |
140: 10 | 142: 17, 23 |
144: 8, 12, 16, 25 |
146: 10 | 148: 12.
Eumene, n. p. 93: 27 |
97: 13 | 100: 120 | 101:
24 | 102: 5.
Eumeneus, 99: 13 | 100:
26 | 102: 11 | 127:
23.
Eumenes, 95: 2, 8, 20,
23 | 96: 2, 9 | 97: 120 |
99: 19 | 100: 8 | 101:
5, 11, 31 | 127: 6, 9,
23, 28.
Eumens, 94: 4, 12.
Eumens, 98: 12 | 127: 16 |
128: 3.
Eumolpides, 16: 1.
Eumolpidas, 33: 22,
eundem, 13: 20 | 18: 8 |
21: 13 | 40: 1 | 44: 14 |
14: 20 | 71: 19 | 85:
13 | 101: 13.
evocavit, 47: 8.
Europæ, 6, 14 | 58: 14 |
86: 3.
Europæ, 11: 19 | 14: 2.
Europæis, 64: 21.
Europam, 5: 5, 18.
Eurybiadi, n. p. 13: 16.
Eurydice, n. p. 17: 3.
Eurythones, n. p. 90: 3.
Eurythenti, 83: 6.
ex, 3: 10 | 4: 20 | 5: 13,
5, 8 | 6: 14 | 7: 19 |
9: 1, 6 | 10: 14 | 11:
12 | 12: 18 | 13: 4 | 21:
10, 16 | 22: 3 | 23:
26, 27, 30 | 25: 10 |
26: 7, 15 | 29: 1 | 30:
8 | 34: 2 | 36: 8, 10,
22 | 37: 29 | 39: 5 |
42: 10 | 43: 14 | 43:
3 | 46: 1 | 48: 3 | 49:
35 | 51: 23 | 52: 18 |
53: 8 | 55: 1 | 57: 9 |
58: 2, 11 | 59: 4 | 63:
27 | 63: 8, 13, 17 |
74: 8 | 76: 12, 20 |
77: 2 | 79: 16, 24,
33, 28 | 80: 4 | 81: 13 |
82: 2 | 83: 6, 7, 4,
10 | 87: 7 | 88: 3 | 91:
2, 8 | 93: 13 | 94: 13 |
99: 20, 24 | 96: 2, 26 |
99: 2, 13 | 101: 1 |
102: 4 | 103: 4 | 105:
12 | 107: 14 | 108: 4,
13 | 109: 10 | 110: 1 |
121: 7 | 122: 7, 9 |
131: 6 | 10, 10 | 134:
3 | 133: 16 | 136: 7 |
137: 19 | 148: 121, 22,
23 | 149: 11 | 151: 17,
18 | 152: 11 | 153: 17,
18 | 154: 11 | 155: 11,
12 | 156: 11 | 157: 11,
12 | 158: 11 | 159: 11,
12 | 160: 11 | 161: 11,
12 | 162: 11 | 163: 11,
12 | 164: 11 | 165: 11,
12 | 166: 11 | 167: 11,
12 | 168: 11 | 169: 11,
12 | 170: 11 | 171: 11,
12 | 172: 11 | 173: 11,
12 | 174: 11 | 175: 11,
12 | 176: 11 | 177: 11,
12 | 178: 11 | 179: 11,
12 | 180: 11 | 181: 11,
12 | 182: 11 | 183: 11,
12 | 184: 11 | 185: 11,
12 | 186: 11 | 187: 11,
12 | 188: 11 | 189: 11,
12 | 190: 11 | 191: 11,
12 | 192: 11 | 193: 11,
12 | 194: 11 | 195: 11,
12 | 196: 11 | 197: 11,
12 | 198: 11 | 199: 11,
12 | 200: 11 | 201: 11,
12 | 202: 11 | 203: 11,
12 | 204: 11 | 205: 11,
12 | 206: 11 | 207: 11,
12 | 208: 11 | 209: 11,
12 | 210: 11 | 211: 11,
12 | 212: 11 | 213: 11,
12 | 214: 11 | 215: 11,
12 | 216: 11 | 217: 11,
12 | 218: 11 | 219: 11,
12 | 220: 11 | 221: 11,
12 | 222: 11 | 223: 11,
12 | 224: 11 | 225: 11,
12 | 226: 11 | 227: 11,
12 | 228: 11 | 229: 11,
12 | 230: 11 | 231: 11,
12 | 232: 11 | 233: 11,
12 | 234: 11 | 235: 11,
12 | 236: 11 | 237: 11,
12 | 238: 11 | 239: 11,
12 | 240: 11 | 241: 11,
12 | 242: 11 | 243: 11,
12 | 244: 11 | 245: 11,
12 | 246: 11 | 247: 11,
12 | 248: 11 | 249: 11,
12 | 250: 11 | 251: 11,
12 | 252: 11 | 253: 11,
12 | 254: 11 | 255: 11,
12 | 256: 11 | 257: 11,
12 | 258: 11 | 259: 11,
12 | 260: 11 | 261: 11,
12 | 262: 11 | 263: 11,
12 | 264: 11 | 265: 11,
12 | 266: 11 | 267: 11,
12 | 268: 11 | 269: 11,
12 | 270: 11 | 271: 11,
12 | 272: 11 | 273: 11,
12 | 274: 11 | 275: 11,
12 | 276: 11 | 277: 11,
12 | 278: 11 | 279: 11,
12 | 280: 11 | 281: 11,
12 | 282: 11 | 283: 11,
12 | 284: 11 | 285: 11,
12 | 286: 11 | 287: 11,
12 | 288: 11 | 289: 11,
12 | 290: 11 | 291: 11,
12 | 292: 11 | 293: 11,
12 | 294: 11 | 295: 11,
12 | 296: 11 | 297: 11,
12 | 298: 11 | 299: 11,
12 | 300: 11 | 301: 11,
12 | 302: 11 | 303: 11,
12 | 304: 11 | 305: 11,
12 | 306: 11 | 307: 11,
12 | 308: 11 | 309: 11,
12 | 310: 11 | 311: 11,
12 | 312: 11 | 313: 11,
12 | 314: 11 | 315: 11,
12 | 316: 11 | 317: 11,
12 | 318: 11 | 319: 11,
12 | 320: 11 | 321: 11,
12 | 322: 11 | 323: 11,
12 | 324: 11 | 325: 11,
12 | 326: 11 | 327: 11,
12 | 328: 11 | 329: 11,
12 | 330: 11 | 331: 11,
12 | 332: 11 | 333: 11,
12 | 334: 11 | 335: 11,
12 | 336: 11 | 337: 11,
12 | 338: 11 | 339: 11,
12 | 340: 11 | 341: 11,
12 | 342: 11 | 343: 11,
12 | 344: 11 | 345: 11,
12 | 346: 11 | 347: 11,
12 | 348: 11 | 349: 11,
12 | 350: 11 | 351: 11,
12 | 352: 11 | 353: 11,
12 | 354: 11 | 355: 11,
12 | 356: 11 | 357: 11,
12 | 358: 11 | 359: 11,
12 | 360: 11 | 361: 11,
12 | 362: 11 | 363: 11,
12 | 364: 11 | 365: 11,
12 | 366: 11 | 367: 11,
12 | 368: 11 | 369: 11,
12 | 370: 11 | 371: 11,
12 | 372: 11 | 373: 11,
12 | 374: 11 | 375: 11,
12 | 376: 11 | 377: 11,
12 | 378: 11 | 379: 11,
12 | 380: 11 | 381: 11,
12 | 382: 11 | 383: 11,
12 | 384: 11 | 385: 11,
12 | 386: 11 | 387: 11,
12 | 388: 11 | 389: 11,
12 | 390: 11 | 391: 11,
12 | 392: 11 | 393: 11,
12 | 394: 11 | 395: 11,
12 | 396: 11 | 397: 11,
12 | 398: 11 | 399: 11,
12 | 400: 11 | 401: 11,
12 | 402: 11 | 403: 11,
12 | 404: 11 | 405: 11,
12 | 406: 11 | 407: 11,
12 | 408: 11 | 409: 11,
12 | 410: 11 | 411: 11,
12 | 412: 11 | 413: 11,
12 | 414: 11 | 415: 11,
12 | 416: 11 | 417: 11,
12 | 418: 11 | 419: 11,
12 | 420: 11 | 421: 11,
12 | 422: 11 | 423: 11,
12 | 424: 11 | 425: 11,
12 | 426: 11 | 427: 11,
12 | 428: 11 | 429: 11,
12 | 430: 11 | 431: 11,
12 | 432: 11 | 433: 11,
12 | 434: 11 | 435: 11,
12 | 436: 11 | 437: 11,
12 | 438: 11 | 439: 11,
12 | 440: 11 | 441: 11,
12 | 442: 11 | 443: 11,
12 | 444: 11 | 445: 11,
12 | 446: 11 | 447: 11,
12 | 448: 11 | 449: 11,
12 | 450: 11 | 451: 11,
12 | 452: 11 | 453: 11,
12 | 454: 11 | 455: 11,
12 | 456: 11 | 457: 11,
12 | 458: 11 | 459: 11,
12 | 460: 11 | 461: 11,
12 | 462: 11 | 463: 11,
12 | 464: 11 | 465: 11,
12 | 466: 11 | 467: 11,
12 | 468: 11 | 469: 11,
12 | 470: 11 | 471: 11,
12 | 472: 11 | 473: 11,
12 | 474: 11 | 475: 11,
12 | 476: 11 | 477: 11,
12 | 478: 11 | 479: 11,
12 | 480: 11 | 481: 11,
12 | 482: 11 | 483: 11,
12 | 484: 11 | 485: 11,
12 | 486: 11 | 487: 11,
12 | 488: 11 | 489: 11,
12 | 490: 11 | 491: 11,
12 | 492: 11 | 493: 11,
12 | 494: 11 | 495: 11,
12 | 496: 11 | 497: 11,
12 | 498: 11 | 499: 11,
12 | 500: 11 | 501: 11,
12 | 502: 11 | 503: 11,
12 | 504: 11 | 505: 11,
12 | 506: 11 | 507: 11,
12 | 508: 11 | 509: 11,
12 | 510: 11 | 511: 11,
12 | 512: 11 | 513: 11,
12 | 514: 11 | 515: 11,
12 | 516: 11 | 517: 11,
12 | 518: 11 | 519: 11,
12 | 520: 11 | 521: 11,
12 | 522: 11 | 523: 11,
12 | 524: 11 | 525: 11,
12 | 526: 11 | 527: 11,
12 | 528: 11 | 529: 11,
12 | 530: 11 | 531: 11,
12 | 532: 11 | 533: 11,
12 | 534: 11 | 535: 11,
12 | 536: 11 | 537: 11,
12 | 538: 11 | 539: 11,
12 | 540: 11 | 541: 11,
12 | 542: 11 | 543: 11,
12 | 544: 11 | 545: 11,
12 | 546: 11 | 547: 11,
12 | 548: 11 | 549: 11,
12 | 550: 11 | 551: 11,
12 | 552: 11 | 553: 11,
12 | 554: 11 | 555: 11,
12 | 556: 11 | 557: 11,
12 | 558: 11 | 559: 11,
12 | 560: 11 | 561: 11,
12 | 562: 11 | 563: 11,
12 | 564: 11 | 565: 11,
12 | 566: 11 | 567: 11,
12 | 568: 11 | 569: 11,
12 | 570: 11 | 571: 11,
12 | 572: 11 | 573: 11,
12 | 574: 11 | 575: 11,
12 | 576: 11 | 577: 11,
12 | 578: 11 | 579: 11,
12 | 580: 11 | 581: 11,
12 | 582: 11 | 583: 11,
12 | 584: 11 | 585: 11,
12 | 586: 11 | 587: 11,
12 | 588: 11 | 589: 11,
12 | 590: 11 | 591: 11,
12 | 592: 11 | 593: 11,
12 | 594: 11 | 595: 11,
12 | 596: 11 | 597: 11,
12 | 598: 11 | 599: 11,
12 | 600: 11 | 601: 11,
12 | 602: 11 | 603: 11,
12 | 604: 11 | 605: 11,
12 | 606: 11 | 607: 11,
12 | 608: 11 | 609: 11,
12 | 610: 11 | 611: 11,
12 | 612: 11 | 613: 11,
12 | 614: 11 | 615: 11,
12 | 616: 11 | 617: 11,
12 | 618: 11 | 619: 11,
12 | 620: 11 | 621: 11,
12 | 622: 11 | 623: 11,
12 | 624: 11 | 625: 11,
12 | 626: 11 | 627: 11,
12 | 628: 11 | 629: 11,
12 | 630: 11 | 631: 11,
12 | 632: 11 | 633: 11,
12 | 634: 11 | 635: 11,
12 | 636: 11 | 637: 11,
12 | 638: 11 | 639: 11,
12 | 640: 11 | 641: 11,
12 | 642: 11 | 643: 11,
12 | 644: 11 | 645: 11,
12 | 646: 11 | 647: 11,
12 | 648: 11 | 649: 11,
12 | 650: 11 | 651: 11,
12 | 652: 11 | 653: 11,
12 | 654: 11 | 655: 11,
12 | 656: 11 | 657: 11,
12 | 658: 11 | 659: 11,
12 | 660: 11 | 661: 11,
12 | 662: 11 | 663: 11,
12 | 664: 11 | 665: 11,
12 | 666: 11 | 667: 11,
12 | 668: 11 | 669: 11,
12 | 670: 11 | 671: 11,
12 | 672: 11 | 673: 11,
12 | 674: 11 | 675: 11,
12 | 676: 11 | 677: 11,
12 | 678: 11 | 679: 11,
12 | 680: 11 | 681: 11,
12 | 682: 11 | 683: 11,
12 | 684: 11 | 685: 11,
12 | 686: 11 | 687: 11,
12 | 688: 11 | 689: 11,
12 | 690: 11 | 691: 11,
12 | 692: 11 | 693: 11,
12 | 694: 11 | 695: 11,
12 | 696: 11 | 697: 11,
12 | 698: 11 | 699: 11,
12 | 700: 11 | 701: 11,
12 | 702: 11 | 703: 11,
12 | 704: 11 | 705: 11,
12 | 706: 11 | 707: 11,
12 | 708: 11 | 709: 11,
12 | 710: 11 | 711: 11,
12 | 712: 11 | 713: 11,
12 | 714: 11 | 715: 11,
12 | 716: 11 | 717: 11,
12 | 718: 11 | 719: 11,
12 | 720: 11 | 721: 11,
12 | 722: 11 | 723: 11,
12 | 724: 11 | 725: 11,
12 | 726: 11 | 727: 11,
12 | 728: 11 | 729: 11,
12 | 730: 11 | 731: 11,
12 | 732: 11 | 733: 11,
12 | 734: 11 | 735: 11,
12 | 736: 11 | 737: 11,
12 | 738: 11 | 739: 11,
12 | 740: 11 | 741: 11,
12 | 742: 11 | 743: 11,
12 | 744: 11 | 745: 11,
12 | 746: 11 | 747: 11,
12 | 748: 11 | 749: 11,
12 | 750: 11 | 751: 11,
12 | 752: 11 | 753: 11,
12 | 754: 11 | 755: 11,
12 | 756: 11 | 757: 11,
12 | 758: 11 | 759: 11,
12 | 760: 11 | 761: 11,
12 | 762: 11 | 763: 11,
12 | 764: 11 | 765: 11,
12 | 766: 11 | 767: 11,
12 | 768: 11 | 769: 11,
12 | 770: 11 | 771: 11,
12 | 772: 11 | 773: 11,
12 | 774: 11 | 775: 11,
12 | 776: 11 | 777: 11,
12 | 778: 11 | 779: 11,
12 | 780: 11 | 781: 11,
12 | 782: 11 | 783: 11,
12 | 784: 11 | 785: 11,
12 | 786: 11 | 787: 11,
12 | 788: 11 | 789: 11,
12 | 790: 11 | 791: 11,
12 | 792: 11 | 793: 11,
12 | 794: 11 | 795: 11,
12 | 796: 11 | 797: 11,
12 | 798: 11 | 799: 11,
12 | 800: 11 | 801: 11,
12 | 802: 11 | 803: 11,
12 | 804: 11 | 805: 11,
12 | 806: 11 | 807: 11,
12 | 808: 11 | 809: 11,
12 | 810: 11 | 811: 11,
12 | 812: 11 | 813: 11,
12 | 814: 11 | 815: 11,
12 | 816: 11 | 817: 11,
12 | 818: 11 | 819: 11,
12 | 820: 11 | 821: 11,
12 | 822: 11 | 823: 11,
12 | 824: 11 | 825: 11,
12 | 826: 11 | 827: 11,
12 | 828: 11 | 829: 11,
12 | 830: 11 | 831: 11,
12 | 832: 11 | 833: 11,
12 | 834: 11 | 835: 11,
12 | 836: 11 | 837: 11,
12 | 838: 11 | 839: 11,
12 | 840: 11 | 841: 11,
12 | 842: 11 | 843: 11,
12 | 844: 11 | 845: 11,
12 | 846: 11 | 847: 11,
12 | 848: 11 | 849: 11,
12 | 850: 11 | 851: 11,
12 | 852: 11 | 853: 11,
12 | 854: 11 | 855: 11,
12 | 856: 11 | 857: 11,
12 | 858: 11 | 859: 11,
12 | 860: 11 | 861: 11,
12 | 862: 11 | 863: 11,
12 | 864: 11 | 865: 11,
12 | 866: 11 | 867: 11,
12 | 868: 11 | 869: 11,
12 | 870: 11 | 871: 11,
12 | 872: 11 | 873: 11,
12 | 874: 11 | 875: 11,
12 | 876: 11 | 877: 11,
12 | 878: 11 | 879: 11,
12 | 880: 11 | 881: 11,
12 | 882: 11 | 883: 11,
12 | 884: 11 | 885: 11,
12 | 886: 11 | 887: 11,
12 | 888: 11 | 889: 11,
12 | 890: 11 | 891: 11,
12 | 892: 11 | 893: 11,
12 | 894: 11 | 895: 11,
12 | 896: 11 | 897: 11,
12 | 898: 11 | 899: 11,
12 | 900: 11 | 901: 11,
12 | 902: 11 | 903: 11,
12 | 904: 11 | 905: 11,
12 | 906: 11 | 907: 11,
12 | 908: 11 | 909: 11,
12 | 910: 11 | 911: 11,
12 | 912: 11 | 913: 11,
12 | 914: 11 | 915: 11,
12 | 916: 11 | 917: 11,
12 | 918: 11 | 919: 11,
12 | 920: 11 | 921: 11,
12 | 922: 11 | 923: 11,
12 | 924: 11 | 925: 11,
12 | 926: 11 | 927: 11,
12 | 928: 11 | 929: 11,
12 | 930: 11 | 931: 11,
12 | 932: 11 | 933: 11,
12 | 934: 11 | 935: 11,
12 | 936: 11 | 937: 11,
12 | 938: 11 | 939: 11,
12 | 940: 11 | 941: 11,
12 | 942: 11 | 943: 11,
12 | 944: 11 | 945: 11,
12 | 946: 11 | 947: 11,
12 | 948: 11 | 949: 11,
12 | 950: 11 | 951: 11,
12 | 952: 11 | 953: 11,
12 | 954: 11 | 955: 11,
12 | 956: 11 | 957: 11,
12 | 958: 11 | 959: 11,
12 | 960: 11 | 961: 11,
12 | 962: 11 | 963: 11,
12 | 964: 11 | 965: 11,
12 | 966: 11 | 967: 11,
12 | 968: 11 | 969: 11,
12 | 970: 11 | 971: 11,
12 | 972: 11 | 973: 11,
12 | 974: 11 | 975: 11,
12 | 976: 11 | 977: 11,
12 | 978: 11 | 979: 11,
12 | 980: 11 | 981: 11,
12 | 982: 11 | 983: 11,
12 | 984: 11 | 985: 11,
12 | 986: 11 | 987: 11,
12 | 988: 11 | 989: 11,
12 | 990: 11 | 991: 11,
12 | 992: 11 | 993: 11,
12 | 994: 11 | 995: 11,
12 | 996: 11 | 997: 11,
12 | 998: 11 | 999: 11,
12 | 1000: 11 | 1001: 11,
12 | 1002: 11 | 1003: 11,
12 | 1004: 11 | 1005: 11,
12 | 1006: 11 | 1007: 11,
12 | 1008: 11 | 1009: 11,
12 | 1010: 11 | 1011: 11,
12 | 1012: 11 | 1013: 11,
12 | 1014: 11 | 1015: 11,
12 | 1016: 11 | 1017: 11,
12 | 1018: 11 | 1019: 11,
12 | 1020: 11 | 1021: 11,
12 | 102

expediturum, 99: 21.
expodivit, 25: 5 | 96: 17.
123: 5 | 142: 15.
expellerent, 84: 6.
expensum, 143: 17.
experiri, 65: 14 | 70: 19 |
8: 10: 20 | 157: 11.
expers, 134: 10 | 146: 8.
experta, 33: 1.
expertus, 1: 6 | 89: 15.
expertus, 17: 12.
explicabat, 11: 5.
explicare, 80: 7 | 129: 15.
explicari, *extendi*, 13: 16.
explicarunt, 75: 25.
explicata, 64: 14.
explicem, 1: 2.
expobrare, 76: 9.
explorant, 17: 3 | 71: 15 | 119: 2.
exploratum, 66: 7.
exponam, 80: 7.
exponemus, 3: 3.
exponendis, 2: 1.
exponis, 17: 3.
exposcendi, 125: 10.
exposceturi, 16: 14.
expofita, 50: 9.
expofuerit, 145: 19.
expofuit, 133: 2 | 146: 9.
expreflerat, 43: 3.
exprefmere, 72: 7.
expugnare, 9: 13.
expugnaret, 88: 26.
expugnassent, 6: 19.
expugnat, 71: 1.
expugnat, 121: 17 | 87: 13.
expugnat, 23: 1.
expugnarent, 35: 1.
expugnarentur, 88: 28.
expugnatis, 9: 1 | 120: 11.
expulerunt, 79: 28.
expulsi, 35: 14 | 41: 11.
expulsi, 104: 9.
expulsi, 108: 17.
expulsi, 54: 23.
expulsi, 6: 7.
expulsi, 146: 2.
expulsi, 19: 15 | 20: 23 | 27: 39 | 20 | 51: 12.
expulsi, 21: 13.
expulsi, 134: 4.
extare, 508: 12.
extensa, 14: 22.
externi, 115: 15.
extenuabant, 9: 23.
extincto, 6: 7.
extinguent, 88: 27 | 139: 14.

14.
extrinsecus, *extrinsecus*, 11: 1.
extrinsecus, 107: 1.
extra, *prop.*, 14: 11 | 89: 8 | 123: 10.
extrahe, 79: 19.
extrahe, 87: 7.
extraxisset, 79: 7.
extraxit, 97: 17.
extrema, 64: 4.
extremam, 132: 10 | 140: 14 | 147: 24.
extremis, 104: 5 | 114: 8.
extremo, 44: 6 | 70: 10 | 79: 8 | 143: 14 | 148: 1.
extremis, 116: 12.
extremum, 145: 1.
extulcat, 52: 10.
extulerunt, 39: 14.
extulit, 27: 24 | 96: 5 | 145: 9.
exul, 83: 19.
exulens, 125: 24.
exulens, 79: 27 | 82: 15.
exulans, 81: 4.
exulare, *exulare*, 86: 24.
exulum, 120: 2.

F.

Fabiani, *adject.*, 56: 15.
Fabii, *n. p.*, 146: 5.
Fabio, *n. p.*, 123: 5 | 130: 7.
Fabiorum, 146: 5.
Fabius, *n. p.*, 123: 3 | 134: 7.
fabrum, 142: 15.
face, *fac*, 22: 11.
facere, 15: 20, 15 | 23: 5 | 27: 21 | 28: 15 | 29: 13 | 33: 2 | 37: 10 | 42: 11 | 50: 13 | 17: 51: 1 | 52: 6 | 60: 14 | 69: 3 | 70: 23 | 27: 33 | 75: 8 | 86: 19 | 99: 20 | 108: 1 | 134: 22 | 135: 16 | 139: 24 | 140: 14 | 148: 14.
4. *ponere*, 115: 3 | 129: 14.
facient, 41: 3 | 11: 26 | 14: 23 | 38: 11 | 76: 15 | 78: 6 | 82: 11 | 86: 8 | 110: 17.
faceret, 19: 11 | 17: 12 | 74: 19 | 80: 13 | 94: 23 | 97: 18 | 127: 28 | 147: 17.
faciam, 75: 13 | 119: 28.
faciant, 98: 18 | 99: 26 | 100: 1.
facie, 35: 24.

faciebat, 19: 13 | 70: 26 | 74: 21 | 139: 27.
faciem, 90: 10.
faciendo, 71: 3.
faciens, 66: 15.
facile, 61: 2 | 31: 4 | 38: 5 | 45: 15 | 51: 20 | 53: 11 | 54: 10 | 63: 27 | 67: 17 | 73: 9 | 74: 12 | 94: 3 | 95: 21 | 102: 4 | 103: 9 | 112: 16 | 127: 18 | 138: 14 | 139: 17 | 138: 12.
facile, *adject.*, 37: 7.
facilia, 148: 5.
faciliora, 127: 10.
facilitate, 144: 11.
facilium, 81: 14 | 15: 11 | 20: 13 | 24: 11 | 29: 17 | 66: 23 | 68: 11 | 81: 2 | 91: 12 | 97: 19 | 116: 12 | 129: 15 | 147: 17.
facillime, 5: 10 | 37: 12 | 74: 9.
facinus, 34: 17 | 107: 11.
facio, 37: 13.
facis, *verbum*, 74: 13.
facit, 9: 16 | 12: 15 | 34: 19 | 67: 26 | 70: 8 | 71: 9 | 144: 27.
faciunt, 70: 25 | 98: 17.
fada, 201: 1 | 34: 25 | 43: 24 | 79: 29 | 91: 2 | 141: 2 | 143: 25.
fadi, 79: 22 | 127: 21 | 128: 17.
fada, *subst.*, 61: 4 | 98: 21 | 146: 10.
fada, *collecta*, 116: 5.
fada, *collecta*, 125: 22.
fada, 62: 1.
fadi, 34: 8 | 105: 16.
fadi, *subst.*, 37: 1 | 65: 21.
fatione, 139: 15.
fationem, 52: 15.
fationes, 104: 24.
fationis, 31: 2 | 82: 5.
fationis, 81: 9 | 105: 6.
fatio, 85: 16.
fatio, 28: 9.
fatis, *subst.*, 60: 1 | 129: 16.
fatio, 17: 13 | 28: 7 | 34: 7 | 37: 8 | 56: 11 | 60: 9 | 62: 4 | 67: 31 | 81: 8 | 84: 11 | 88: 29 | 91: 6 | 99: 16 | 105: 5 | 114: 14 | 120: 10 | 136: 15.
fatio, *subst.*, 22: 17 | 88: 19.

fatum, 7: 11, 17 | 9: 9 | 11: 7 | 12: 15 | 14: 26 | 20: 6, 10, 20 | 28: 5 | 32: 17 | 36: 16 | 41: 8 | 47: 14 | 52: 24 | 54: 19 | 58: 11 | 65: 13 | 78: 15 | 84: 18 | 88: 2 | 86: 25 | 108: 1 | 109: 26 | 110: 23 | 116: 17 | 124: 12 | 128: 13 | 135: 5, 22 | 142: 8 | 143: 7.
fatum, *subst.*, 20: 4 | 30: 12 | 10: 18 | 68: 27.
fatuus, 4: 4 | 86: 23.
faturum, 87: 9 | 127: 19.
faturus, 87: 7 | 127: 35.
fatus, 9: 18 | 11: 10 | 22: 16 | 32: 8 | 73: 13 | 105: 5 | 120: 2 | 125: 13 | 131: 5 | 132: 7 | 137: 7.
facultas, 105: 19.
facultatem, *proficium*, 134: 13.
facultatibus, 72: 1 | 74: 13 | 138: 17.
facultatibus, *quibus*, 74: 18 | 124: 9.
faculo, 123: 4.
fallere, 14: 10.
fallis, 76: 13.
fallis, 17: 2.
falsi, 54: 17.
falso, 37: 23.
falsum, 70: 19 | 102: 24.
fama, 11: 24 | 49: 4 | 63: 21 | 62: 18 | 80: 4 | 90: 18 | 103: 4.
fama, 11: 23 | 16: 2 | 58: 9 | 64: 2 | 95: 5 | 112: 5.
fama, 11: 23 | 105: 16.
fama, 18: 19 | 28: 1 | 42: 3.
fama, *rumorem*, 126: 20.
fame, 101: 29 | 116: 6.
familiis, 143: 1.
familie, 68: 25 | 85: 8 | 97: 16.
familiam, 146: 2.
familialem, 10: 16 | 136: 12.
familiares, 139: 13, 17.
familias, 61: 25 | 110: 2 | 137: 20 | 138: 14.
famulatus, 134: 19.
famularibus, 93: 13.
famularum, 144: 24.
famularum, 272: 12 | 193: 4 | 137: 10.
famularum, 81: 2.
famularum, 73: 8 | 139: 19.

- 85 | 141: 20.
 familiaritatem, 93: 12 |
 140: 7 | 143: 18 | 146:
 19 | 147: 4.
 familiariter, 96: 5 | 106:
 4.
 familiaris, 138: 9.
 familiaris, 136: 19.
 familiarum, 147: 22.
 familiis, 85: 6.
 fana, 109: 9. *templa*, 18:
 16.
 fani, 30: 3.
 fanum, 23: 24.
 fastigio, 140: 11 | 144:
 4.
 faterentur, 49: 13.
 fatigatus, 101: 29.
 fatigemus, 29: 5.
 favebant, 105: 3.
 faverent, 134: 15.
 fautor, 34: 21.
 fautricem, 90: 7.
 febris, 148: 10.
 febris, 148: 27.
 fecerant, 45: 2.
 fecerat, 13: 22, 23 | 17:
 14 | 25: 10 | 47: 4 |
 94: 3.
 fecerint, 98: 20 | 99:
 20.
 feceris, 22: 8 | 119: 19.
 fecerit, 22: 14 | 55: 10.
 fecerunt, 7: 19 | 23: 25 |
 33: 11, 12 | 34: 4 | 37:
 24 | 59: 23 | 79: 11 |
 98: 18 | 116: 4.
 feci, 17: 11, 13 | 148:
 15.
 fecimus, 75: 21 | 128:
 8 | 133: 5. *hacumne*,
 116: 20.
 fecisse, 15: 13 | 17: 23 |
 36: 11 | 51: 1 | 68: 18 |
 148: 15.
 fecissent, 3: 15 | 68: 13 |
 70: 29 | 89: 11 | 119:
 5 | 125: 4.
 fecisset, 15: 14 | 16: 3 |
 30: 13 | 78: 7 | 94:
 14. *permisisset*, 126: 16.
 fecit, 5: 6 | 11: 16 | 13:
 21 | 32: 9 | 35: 23 | 41:
 3, 20 | 42: 12 | 55: 12,
 24 | 58: 3 | 59: 2 | 64:
 1 | 67: 23 | 77: 21 | 81:
 3 | 87: 3, 15 | 88: 12 |
 94: 10 | 97: 14 | 98: 8 |
 109: 20 | 110: 12 | 120:
 7 | 132: 12, 17 | 136:
 16 | 141: 16 | 143: 14 |
 146: 11.
 fecerunt, 30: 1.
 fecisset, 37: 11.
 fecit, 17: 17 | 52: 2.
 felicitate, 4: 12 | 5: 3 |
 21: 17 | 28: 2 | 108: 7 |
 113: 3.
 fenestras, 54: 14.
 feram, 66: 3.
 ferē, 3: 6 | 19: 3, 15 |
 20: 11, 22 | 59: 22 |
 81: 12 | 83: 12 | 94: 8 |
 99: 5, 14 | 111: 3.
 ferebant, 92: 8.
 ferebat, 53: 3.
 ferebatur, 38: 3 | 140:
 16. *affinabatur*, 134:
 4.
 ferendam, 42: 19.
 ferendum, 53: 6 | 101:
 15.
 ferens, 74: 7.
 ferente, 96: 9.
 ferentem, 67: 2 | 77: 12.
 ferentes, 82: 10.
 Feretii, 147: 13.
 ferocia, 115: 10.
 ferociorem, 11: 11.
 ferocissimum, 100: 24.
 ferocius, 101: 8.
 ferre, 51: 7 | 61: 12 | 79:
 7 | 143: 17. *pati*, 115:
 6. *tolerare*, 134: 5 | 136:
 13.
 ferreis, 55: 13.
 ferrem, 135: 25.
 ferret, 97: 16.
 ferretur, 16: 18 | 122: 3.
 ferro, 38: 21 | 71: 26 |
 79: 19 | 112: 8 | 116:
 7. *gladio*, 61: 2.
 ferrum, 79: 17.
 fert, 30: 18.
 fertur, 140: 26.
 feruunt, 95: 7.
 ferus, 35: 24.
 festinatio, 3: 1.
 festo, 53: 26.
 festum, 110: 13.
 fictilia, 127: 14 | 128: 7.
 fida, 113: 13.
 fidam, *adjct.*, 70: 31.
 fide, 29: 2, 6 | 40: 12 |
 53: 10 | 57: 3 | 67: 23 |
 68: 17 | 74: 14 | 86:
 13 | 93: 7 | 96: 1 | 119:
 7.
 fidei, 94: 19 | 126: 23.
 fidelis, 64: 18.
 fidelissimum, 13: 8.
 fideliter, 48: 18.
 fidem, 16: 12 | 52: 8 | 70:
 33 | 71: 13 | 86: 20 |
 94: 6 | 100: 14 | 108:
 10 | 119: 13 | 136: 7.
 fidens, 30: 10.
 fidente, 58: 4.
 fidem, *constanti*, 116:
 4.
 fides, 15: 3 | 27: 21 |
 91: 2.
 fiducia, 82: 14.
 fiduciam, 126: 1.
 fiduciam, 85: 23.
 fiebat, 47: 17 | 32: 23 | 36:
 10 | 49: 2 | 137: 15 |
 140: 21 | 144: 17.
 fierent, 7: 13 | 52: 7.
 fieret, 68: 19 | 99: 12 |
 105: 14 | 128: 19 | 142:
 9.
 fieri, 14: 19, 30 | 23: 1
 23 | 24: 8 | 38: 4 | 53:
 21 *huc* | 58: 10 | 67: 12.
 17 | 85: 8 | 88: 9 | 89:
 12 | 128: 22.
 figura, 10:
 filia, 57: 2.
 filix, 20: 21.
 filiam, 16: 10 | 22: 8 |
 113: 12 | 116: 18 | 147:
 1.
 filias, 48: 5.
 filii, 24: 13 | 52: 14 | 62:
 12 | 68: 3 | 70: 31 | 93:
 1 | 146: 19.
 filio, 48: 6 | 52: 11 | 62:
 12 | 85: 3.
 filios, 43: 13 | 49: 15 |
 114: 3.
 filium, 24: 14 | 34: 22 |
 49: 3, 16 | 114: 4 | 12:
 12 | 57: 19 | 63: 22 | 65:
 17 | 67: 29 | 79: 21 |
 85: 12 | 108: 11 | 116:
 13 | 124: 7 | 133: 12 |
 138: 5 | 147: 4.
 filius, 32: 7 | 63: 1 | 68:
 28 | 97: 11 | 118: 9 |
 112: 10 | 113: 8 | 117:
 10.
 finem, 50: 11 | 73: 16 |
 74: 11 | 108: 3 | 115:
 3 | 129: 15.
 fines, *termini*, 116: 9.
 fingere, 32: 2.
 fingunt, 141: 17.
 finibus, 125: 26.
 finitimi, 98: 13.
 finitimas, 66: 19.
 finxit, 141: 18.
 firmas, *adjct.*, 95: 2.
 firmis, 101: 15.
 firmissimi, 29: 7.
 firmicatem, 74: 2.
 firmicati, 39: 22.
 fistula, 148: 8.
 fit, 2: 14 | 34: 23 | 54: 8 |
 62: 17.
 Flacci, *n. p.*, 130: 4.
 Flaccus, 131: 9 | 132: 6.
 flagitantes, 54: 12.
 flagitio, 115: 13.
 flagrabat, 7: 16 | 115:
 11.
 flagrare, 49: 5.
 Flaminium, *n. p.*, 122: 3 |
 28: 16, 26.
 Flaminius, 128: 18.
 flamma, 9: 7.
 flammæ, 39: 3, 7.
 Flavius, *n. p.*, 131: 14.
 flebat, 100: 5.
 flebit, 100: 5.
 fletus, 41: 22.
 fletu, 41: 22.
 florentem, *vigilante*, 113: 4.
 florentem, *vigilante*, 141: 2
 11.
 florenti, 139: 2.
 florentibus, 141: 9.
 florent, 75: 31.
 florenter, 92: 5.
 florent, 31: 5 | 26: 17.
 floruit, 112: 5.
 fluidibus, *mentibus*, 136: 2
 27.
 flumen, 26: 2 | 28: 13 |
 36: 24 | 44: 7 | 96: 7 |
 108: 18.
 flumina, 5: 7.
 foderatam, 120: 3.
 fodere, 125: 17.
 foneret, 139: 24.
 fore, 1: 1 | 5: 18 | 7: 12 |
 13: 7 | 14: 17 | 29: 11 |
 37: 12 | 38: 12 | 39: 2
 23 | 67: 15, 19 | 70: 2
 11 | 89: 9 | 94: 7 | 98:
 12 | 104: 20 | 119: 16 |
 126: 18 | 127: 10,
 20.
 forensi, 32: 29.
 forens, 53: 15 | 101: 20 |
 140: 5.
 forens, 128: 30.
 forens, 30: 6 | 78: 30 | 125:
 9.
 foribus, 35: 29 | 54: 7 |
 11.
 foris, *extra*, 54: 18.
 foris, *adv.*, 54: 12 | 68: 2
 14.
 foro, 18: 6 | 27: 20 | 58:
 11 | 62: 10 | 130: 6.
 forma, 56: 20 | 143: 2.
 formæ, 112: 4.
 formam, 66: 4 | 101: 3.
 formosissimus, 31: 5.
 formosus, 116: 15.
 fors, 81: 13.
 forte, 20: 13 | 49: 13 |
 54: 12 | 126: 1.
 fortem, 17: 17 | 46: 15.
 forti, 27: 2 | 69: 2.
 fortibus, 66: 22.
 fortior, 112: 5.
 fortiose, 101: 12.
 fortis, 21: 5 | 64: 17 | 74:
 4 | 78: 2 | 121: 14.
 fortissimè, 42: 10 | 60:
 10 | 79: 13.
 fortissimi, 95: 8.

Partissimum, 64: 7.
 fortissimus, 129: 2.
 fortiter, 40: 6.
 fortitudine, 42: 3 | 113: 1
 4.
 fortitudo, 42: 1.
 fortitudo, 121: 133.
 fortuna, 32: 3 | 41: 6,
 11 | 32: 9 | 34: 12 | 61: 2
 11 | 92: 1 | 97: 21 |
 129: 12 | 140: 5 | 146: 14.
 fortunâ, 5: 2, 15 | 26: 2
 6 | 27: 18 | 16: 15 | 36: 1
 1 | 40: 10 | 41: 4 | 46: 26
 26 | 83: 19 | 94: 1 | 104: 5
 107: 7 | 117: 4 | 139: 3 | 147: 5 |
 144: 14 | 146: 21, 22 | 148: 11.
 fortuna, 61: 23 | 67: 17 |
 135: 12 | 139: 26 | 140: 10.
 fortunam, 37: 22 | 59: 20
 88: 21 | 107: 19 | 108: 14 | 140: 25 |
 141: 17, 18 | 146: 17.
 fortunatum, 134: 19.
 fortunat, 116: 14.
 frangebant, 96: 12.
 frangebatur, 53: 12.
 frater, 9: 16 | 35: 12 |
 107: 19 | 125: 1 | 131: 2
 1 | 144: 26.
 fraternum, 107: 16.
 fratre, 65: 13 | 120: 5.
 fratrem, 38: 6 | 45: 16 |
 107: 15 | 125: 11 | 126: 3, 4.
 fratri, 53: 30 | 134: 11.
 fratricidium, 108: 2.
 fratris, 85: 3 | 107: 12.
 fraudem, 53: 9.
 fragilis, n. p. 125: 6.
 fregit, depressit, 10: 137.
 vicit, 11: 14 | 26: 15.
 frequentes, 103: 6.
 frequenter, 149: 2.
 frequentiore, 147: 4.
 frequentissimo, 77: 18.
 fictus, 26: 14.
 fictus, 81: 5 | 151: 16 | 70: 2.
 fructum, 101: 1 | 136: 15
 137: 11.
 fructus, 27: 14.
 frueretur, 27: 15 | 146: 9.
 frui, 76: 3.
 frumento, 135: 12.
 frusta, 139: 5 | 148: 20.
 frustabatur, 139: 20.
 fuerant, 33: 7 | 42: 1 | 21: 52
 2 | 34: 10 | 115: 19 | 137: 19.

foetor, 91: 22 | 101: 1 | 16: 8
 15 | 18 | 29: 6 | 16: 3 | 39: 25 | 44: 22 |
 46: 12 | 51: 12 | 52: 4,
 11 | 53: 4 | 60: 12 | 68: 25
 90: 3 | 97: 8, 24 | 106: 4 | 108: 13 | 122: 9
 125: 22, 15 | 132: 3.
 fuerint, 56: 6, 17.
 fuerit, 6: 11 | 20: 18 |
 35: 24 | 63: 28 | 64: 14
 80: 10 | 102: 13 | 115: 18 | 124: 4 | 132: 18
 134: 18 | 135: 16 | 137: 10 | 138: 4 | 139: 7, 22
 142: 16 | 144: 22, 25, 26, attulerat, 11: 17.
 fuerunt, 8: 16 | 11: 23 |
 47: 2 | 85: 17 | 102: 9 | 111: 3, 8 | 112: 6 |
 129: 12 | 136: 6.
 fugâ, 13: 10 | 65: 18 |
 85: 18 | 124: 14, 16 | 128: 4.
 fugam, 134: 17.
 fugat, 46: 19.
 fugas, 58: 5 | 76: 13.
 fugato, 126: 15.
 fugatum, 121: 5.
 fugatus, 20: 7 | 21: 7.
 fugaverat, 124: 8.
 fugavit, 26: 3 | 56: 11 |
 62: 11 | 108: 18 | 122: 7 | 123: 12.
 fugeret, 54: 2.
 fugiebat, 49: 1.
 fugientes, 68: 13.
 fugienti, 136: 7.
 fugisse, 144: 20.
 fugisse, 8: 17 | 18: 9 | 22: 5
 31: 3, 15 | 36: 14 | 40: 1 | 44: 10 | 45: 9 |
 63: 35 | 72: 4 | 74: 15
 76: 20 | 77: 12 | 80: 14, 5 | 89: 4 | 116: 10
 141: 8 | 145: 21, 13.
 fugient, 29: 8 | 54: 11 |
 71: 17.
 fugiet, 23: 9 | 45: 8 |
 74: 116 | 87: 3 | 124: 4
 97: 1 | 100: 12 | 101: 18.
 fuit, 2: 2, 7 | 5: 13 | 7: 3
 9: 21 | 100: 13 | 11: 3, 21
 14: 5 | 17: 7 | 10: 19
 11 | 20: 2 | 21: 1 | 27: 12, 25
 30: 6 | 26: 31: 6 | 35: 9 | 36: 4
 39: 9, 14, 15 | 41: 15, 19
 43: 4 | 44: 2 | 45: 4
 47: 10 | 50: 2 | 54: 10 | 55: 4 | 56: 34, 50 | 57: 14 | 59: 15

61: 2 | 63: 31 | 64: 4, 6, 16 | 65: 3 | 66: 5 |
 73: 3, 7 | 75: 25 | 77: 21
 81: 10, 12, 17 | 87: 24 | 88: 7 | 89: 5,
 21, 22 | 90: 12 | 93: 9 | 94: 19 | 95: 11 | 96: 20
 97: 4 | 100: 12 | 101: 15 | 103: 5 | 106: 4, 7 | 107: 17 | 108: 16
 109: 19 | 111: 7 | 112: 5, 16 | 113: 10
 116: 11 | 118: 14 | 124: 4 | 126: 15 | 127: 3
 130: 8 | 132: 13, 16 | 134: 10 | 135: 17 | 138: 13 | 140: 10, 18,
 21 | 141: 24 | 142: 4, 16, 20 | 145: 18, 22 |
 147: 20, attulit, 2: 9
 7 | 14 | 60: 8 | 62: 7.
 fulgebant, 93: 2.
 Fulvix, n. p. 139: 19.
 Fulvium, 139: 13.
 fumo, 99: 15.
 fundi, 15: 4.
 fundamentis, 109: 13 |
 125: 24.
 funditorum, 69: 13.
 fundum, 139: 22.
 funere, 96: 5 | 102: 12 |
 145: 9.
 funeret, 149: 3.
 funestam, 79: 31.
 fungar, 46: 3.
 fungens, 65: 1.
 fungit, 23: 9.
 funus, mortem, 113: 5.
 Furio, n. p. 139: 19.
 fufus, 20: 3.
 futurum, 11: 15 | 145: 6.
 futurum, 10: 17 | 19: 4.
 futuras, 70: 20.
 futuri, 104: 1 | 136: 11.
 futuris, 11: 7.
 futuro, 6: 1 | 100: 21 |
 101: 24 | 125: 8 | 126: 19.
 futurum, 31: 3 | 24: 8 |
 29: 9 | 37: 11, 13 | 41: 9, 13.
 futurum, 119: 13.
 G.
 G. Albx, n. p. 132: 25.
 galeam, 66: 1.
 Gellia, 120: 8.
 gavifus, 22: 12.
 gaze, 67: 14.
 Gellium, n. p. 140: 12 |
 141: 20.
 Geminium, n. p. 123: 9.
 gneti, 21: 2 | 63: 1 | 116: 19.

19.
 genera, 91: 24.
 generatus, 133: 8.
 genere, 6: 1 | 21: 3 | 31: 4 | 48: 1 | 65: 10 | 72: 9, 13 | 92: 17 | 96: 13 | 121: 9.
 generi, genit, 68: 7 | 133: 14.
 generibus, 87: 2.
 generis, 31: 4, 9 | 49: 13 |
 91: 7 | 111: 12 | 123: 8, conditoris, 7: 5.
 generosa, 92: 6.
 generosum, 48: 7.
 generosorum, 142: 23.
 generosi, 134: 5.
 generosus, nobilis, 101: 13 |
 25: 9.
 generum, accuf, 44: 14 |
 148: 10.
 gens, 66: 16.
 gentes, 141: 16 | 62: 3 |
 83: 21 | 117: 5 | 118: 3 | 120: 13.
 genti, 75: 30.
 gentibus, 2: 9 | 46: 2 |
 51: 20.
 gentis, 6: 21 | 111: 3.
 gentium, 15: 10.
 genu, 58: 6.
 genuit, 57: 14.
 genus, 11: 1 | 23: 7 | 53: 14 | 100: 24.
 gerebantur, 29: 1 | 162: 8.
 gereret, 71: 7 | 135: 4.
 gerebatur, 127: 7, ferebat, 11: 4.
 gerenda, 37: 19 | 81: 15.
 gerendum, 22: 16.
 gerendis, faciendis, 11: 5.
 gerendo, 27: 14.
 gerendum, 10: 8 | 31: 12 | 66: 21, faciendum, 11: 9.
 gerens, 66: 1.
 gerentes, 28: 3.
 gerere, 5: 14 | 22: 1 |
 62: 14 | 137: 13, ferebat, 65: 26.
 gereretur, 114: 11, ferebat, 98: 10.
 gereret, 59: 12.
 gereretur, 53: 18, regeretur, 36: 6.
 geri, 52: 19, fieri, 22: 10.
 germanam, 2: 2 | 25: 7.
 geruntur, 67: 3 | 128: 25, fuit, 96: 6.
 gesserat, 131: 18 | 16: 13, ficerat, 36: 9.
 gellit, 144: 3, fuit, gellitum, 113: 12.

Beneficent, 30:15.
 Beneficent, 34: 1 | 50:7 | 55:1
 8 | 56:3 | 58:12 | 59:11
 61: 8 | 64:3 | 65:12
 78:7 | 81 | 97:15
 117:1, 4 | 124:6
 135:1 | 136:15 | 137:1
 9 | 143:12. *fruct.* 44:1
 2 | 44:4
 gentis, 45:16 | 94:16 | 109:12
 22 | 129:11. *facta*, 36:10
 10.
 gerit, *particip.* 63:13.
 gerit, *subst.* 64:11.
 gerit, *adverb.* 68:2.
 gente, 67:18 | 81:28 | 111:15
 gestam, 123:10. *fallam*, 66:7.
 gestum, 55:1 | 81:12 | 10 | 146:9
 gestus, 38:11 | 83:20
 gestus, 30:22 | 34:16 | 35:18 | 73:12 | 81:10
 21 | 129:10
 gestum, 119:6. *fallum*, 63:7 | 112:1
 gestus, 15:4
 gladii, 55:11
 gladios, 55:14 | 71:14
 gladium, 54:14
 gladius, 19:3
 globus, *cunctis*, 33:8 | 39:10
 gloria, 41:4
 gloriā, 3:4 | 73:1 | 79:8 | 98:16 | 112:10
 8 | 98:16 | 112:10
 gloriam, 59:19 | 88:20
 gloriam, 14:15 | 24:15 | 56:11 | 59:5 | 61:11 | 74:12 | 76:7 | 104:1
 1.
 gloriantem, 145:8
 gloriosi, 8:16
 gloriosum, 142:16
 gloriosus, 61:23 | 88:1
 gloriosus, 110:5
 Gortynii, *n. parren*, 32:25
 20.
 Gortynia, 126:22
 Gortynios, 126:16
 Gracchum, *n. p.* 123:13
 gradibus, 24:9
 gradu, 13:20 | 93:9
 gradum, 45:18 | 104:12
 10.
 gradus, 11:8
 gradū, 5:10 | 48:12
 gratum, 1:16 | 80:9 | 129:14
 grece, 121:2
 grata, 35:4
 gracie, 135:19 | 21 | 146:13
 13.
 Graeci, 5:18 | 23:24
 Graecia, 2:5 | 7:15 | 14:1 | 46:20 | 81:12

Graeci, 2:15 | 17:16 | 18:10 | 21:17 | 37:26 | 56:5 | 101:38 | 91:69 | 37:73 | 73:12 | 96:12
 Graecus, 5:16 | 11:17 | 12:9 | 23:17 | 15:13 | 16:20 | 6, 21 | 28:10 | 36:20 | 47:5 | 76:4 | 80:4 | 82:6 | 88:13 | 22, 27 | 111:3 | 112:1
 Graecum, 4:15 | 8:18 | 11:24 | 16:13 | 17:15 | 19:13 | 21:9 | 76:13 | 79:2 | 86:5
 Graecis, 50:9 | 132:18
 Graeco, 129:9
 Graecorum, 32:4
 Graecus, 56:16 | 72:6
 Graecium, 8:9 | 17:9 | 16:21
 Graios, 91:4
 Graium, 120:10
 Graius, 120:10
 gratia, 27:14 | 29:4 | 44:15 | 45:17 | 54:5, 15 | 146:3 | 147:24
 gratia, *causa*, 125:20
 gratiam, 17:8 | 34:11 | 38:8 | 42:12 | 70:710 | 97:22 | 134:21 | 137:2 | 141:21 | 145:10
 gratias, 110:7 | 125:13
 grata, 72:6 | 138:13
 gratia, 75:18
 gratissimum, 17:24
 gratum, 125:17 | 139:126
 gratulor, 142:15
 grave, 45:25. *molestum*, 45:23
 gravem, 30:18
 gravi, 88:7. *molestus*, 122:1
 gravibus, 140:27
 gravitibus, 88:15
 gravis, 74:3
 gravitas, 33:20 | 144:11
 graviter, 49:11
 gravissimi, 39:13
 gravitimum, 52:13
 Graunium, *n. p.* 17:128
 gubernator, 140:25
 gubernatorem, 60:7
 gymnasio, 111:1
 gymnasiis, *gymnasium*, 2:16
 H.
 Habeam, 148:14
 habeant, 127:17
 habet, 37:15
 habet, 47:20

habebat, 31:25 | 59:14 | 91:13 | 135:11
 habebat, 13:18 | 25:6 | 16:14 | 19 | 32:8 | 66:29 | 69:12 | 70:1 | 71:21 | 11:74 | 17:6 | 79:12 | 21 | 86:9 | 99:6 | 113 | 130:3 | 136:11 | 137:22 | 140:12 | 23 | 142:16 | 25 | 144:17 | 145:12
 habebatur, 85:19
 habebis, 17:17
 habens, 4:7
 habent, 146:7
 habentem, *existens*, 115:16
 habentur, *affirmantur*, 10:3
 habere, 213:5 | 4:12 | 21:6 | 45:125 | 49:15 | 95:5 | 109:1 | 110:12 | 120:11
 haberemus, 32:10
 haberent, 79:4 | 81:5 | 125:10 | 134:23. *tribuerent*, 135:6
 haberet, 18:4 | 27:14 | 19 | 49:12 | 50:15 | 54:2 | 68:6 | 76:6 | 78:2 | 27 | 87:6 | 23 | 88 | 12 | 90:14 | 95:2 | 109:16 | 110:13 | 128:26 | 135:14 | 137:18 | 138:10 | 141:22 | 147:17. *feraret*, 128:121
 haberetur, 83:7 | 40:9 | 74:11 | 81:12
 haberi, 14:12 | 88:14
 habet, 75:9 | 112:1
 habetur, *putatur*, 21:4
 habitā, 148:20
 habitabat, 97:9 | 142:6
 habitans, 9:16
 habitatum, 151:21
 habitavi, 142:21
 habet, 95:7 | 101:19
 habitui, 101:22
 habiturum, 30:10
 habitus, 45:5 | 44:4 | 45:5 | 58:11 | 91:12. *affirmatus*, 142:19
 habuerat, 90:7 | 145:16
 habuerit, 144:5
 habuerunt, 106:7
 habuissent, 101:4
 habuisset, 38:6 | 97:2 | 123:2
 habuit, 11:20 | 13:8 | 32:1 | 41:15 | 43:1 | 48:3 | 8 | 64:18 | 71:6 | 75:19 | 28 | 35:3 | 93:1 | 102:3 | 130:5 | 155:12 | 137:8 | 142:12 | 143:7 | 145:1
 hac, *pronomen*, 13:13
 hac, 17:20 | 28:8 | 29:18 | 46:17 | 51:2
 14 | 81:9 | 83:2 | 96:10 | 107:13 | 119:20 | 121:9 | 124:14 | 125:22 | 148:20
 hac, 99:7 | 121:2
 haecum, 146:13
 haec, 102:8 | 14:1 | 21:12 | 21:5 | 36:4 | 182 | 8 | 41:19 | 43:12 | 52:19 | 53:6 | 61:4 | 64:4 | 67:5 | 73:27 | 69:10 | 71:3 | 72:1 | 73:11 | 77:13 | 79:6 | 81:11 | 17 | 96:6 | 99:12 | 132:5 | 147:15
 haecum, 136:16
 haereditate, 118:9 | 136:16 | 142:13
 haereditates, 148:1
 haereditum, 130:13
 Haliastrium, *n. p.* 30:5
 Haliastriensis, *n. parren*, 50:11
 Hamilar, *n. p.* 117:13
 119:18
 Hamilcare, 64:8 | 116:16, 20
 Hamilcarem, 114:5 | 116:13
 Hamileis, 115:4
 Hammoni, 19:17
 hanc, 9:18 | 14:10 | 18:1 | 23:15 | 28:13 | 11 | 80:10 | 42:23 | 19 | 52:22 | 61:17 | 70:34 | 73:15 | 74:2 | 78:10 | 99:10 | 104:3 | 110:11, 19 | 119:16 | 123:10 | 146:12 | 147:2
 Hannibal, *n. p.* 117:2 | 10 | 119:5 | 120:1 | 125:15 | 19, 24 | 126:15 | 117:5 | 22 | 128:22 | 24 | 129:13
 Hannibale, 64:8 | 126:16 | 130:16, 18
 Hannibalem, 114:16 | 116:13 | 118:13 | 119:13 | 125:12
 Hannibal, 128:29
 Hannibale, 118:13 | 133:2
 2.
 harum, 23:10 | 85:7 | 127:14 | 141:23
 hat, 23:9 | 32:8 | 53:16 | 69:18 | 126:22
 Hadrubal, *n. p.* 116:15
 27 | 121:2
 Hadrubale,

Maftirubale , 119: 21 120: 5.	86 10: 21 42: 11 46: 9 60: 10 63: 13 96: 16 122: 15.	28 72: 1 74: 9 75: 21, 23 76: 18 77: 21 78: 14 80: 11 82: 17 13 83: 9 84: 10 87: 21 88: 11, 16 89: 22 94: 13, 10 95: 10, 13, 19 93: 98 24 101: 7, 6 102: 4 106: 17 107: 18 108: 17 110: 4, 23 115: 1 9 116: 19 119: 8 22 121: 4, 8 124: 3, 8 125: 11 129: 13 132: 3 135: 2 14 138: 9 140: 13 143: 13, 17 145: 8 146: 1 147: 17 148: 5, 9, 13.	hortari , 75: 32. hortari , 130: 4. hortatus , 5: 15 70: 20. 1 Horrenſis , n. p. 194: 16. 1 Horreſiano , 136: 21 144: 24.
haſtili , 58: 17. haſta , 55: 14. haſtari , 137: 5. haſtili , 79: 16. haſtiis , 55: 11. haud , 21: 7 66: 27 83: 4.	Hipparchus , 116: 8. Hippocritum , n. p. 32: 11. haſtili , 66: 11. his , 9: 10, 13 6: 17 9: 1 13: 19 14: 17 19: 15 2, 5 16: 7 17: 8, 18 18: 2 19: 3 21: 16 22: 2, 10 24: 4 26: 15 30: 13 36: 8 35: 5, 8, 24 38: 14 39: 7 40: 5, 7, 16 41: 7 13 42: 21, 13 44: 9 45: 11 48: 4 49: 13 51: 21 53: 2 54: 4 57: 5 58: 2, 12 59: 19 62: 61, 63 65: 20 68: 4 70: 26 78: 14 81: 15 82: 4 85: 16 86: 22 87: 5, 15 88: 9 90: 17 91: 2, 2 94: 17 95: 12 96: 14 97: 20 99: 25 29 100: 87 101: 33 103: 9 104: 2 105: 6 107: 7 109: 7 111: 7 112: 7 113: 8, 9 126: 7, 11 138: 13 140: 4 141: 7 142: 15 125: 2, 4, 6 20 126: 11, 23, 26 127: 16, 20 128: 17, 20 21 129: 9, 11 140: 10 141: 19 145: 4, 17 148: 17.	hòc , 64: 10 67: 19. hodie , 120: 10. Homeri , n. p. 52: 13. Homerti , 65: 10. homine , 31: 13 68: 9 85: 16 94: 6. hominem , 22: 10 50: 8 65: 23 80: 24 109: 3. homines , 38: 10 40: 4 86: 17, 19 92: 3 99: 24 145: 15. homini , 71: 13. hominibus , 67: 17 139: 27. hominis , 51: 1 90: 17 96: 11 110: 11, 16. hominum , 14: 4 19: 22 11 23: 7 70: 13 100: 26 108: 4 112: 1. homo , 21: 2 53: 19 121: 2. honesta , 1: 8. honesta , 101: 15. honestam , 60: 15. honestate , 2: 10. honesto , 72: 13 93: 6 102: 12. honoratior , 92: 22. honoratus , 60: 12. honore , 43: 11 85: 14 137: 10 146: 8. honorem , 45: 25. honores , 8: 15 36: 5 103: 6 131: 6 137: 2, 22. honoris , <i>dignitatis</i> , 15: 5 130: 12. honoriſcentius , 92: 24. honoris , 43: 1. houos , 8: 19 44: 4 62: 10 109: 21. hortantibus , 6: 14 140: 17. hortantur , 13: 3 88: 24 101: 8. hortatetur , 8: 23.	horſienſis , 136: 23. horſos , 27: 13 144: 5. horum , 7: 15 25: 15 34: 25 40: 6 60: 1 97: 13 98: 21 111: 2 112: 11 128: 2 132: 25 143: 4, 6. hos , 15: 7 30: 12 21: 13 22: 3 23: 9 40: 4 41: 19 46: 18 76: 2 99: 27 135: 19 148: 11. hospes , 39: 5. hospitem , 64: 1. hospites , 63: 29. hoſpiti , 64: 4 128: 23. hoſpitiu , 27: 6 29: 1. hoſpitium , 16: 2. hoſte , 15: 11. hoſtem , 6: 18 46: 5 67: 1 68: 1 84: 7 99: 9, 15 118: 2 13 134: 17. hoſtes , 7: 12 13: 19 14: 12 34: 13 35: 16 37: 15 65: 17 68: 8, 12, 16, 24 66: 23 87: 26, 29 89: 10 115: 14 116: 4. hoſti , 114: 12. hoſtias , 139: 10. hoſtibus , 7: 9 13: 15 17: 14 69: 8 74: 16 77: 17 79: 10 95: 24 99: 11. hoſtis , 99: 21 139: 9. hoſtium , 4: 13 6: 12 8: 4, 10 18: 8 26: 1 7: 12 7: 13 31: 13 32: 7 60: 19, 15 63: 2 64: 63 69: 19 88: 18 89: 7 94: 5 101: 13. huc , 16: 8 23: 3, 27 71: 12 100: 14 105: 1 141: 10 17: 126: 3 128: 27 135: 16. huic , 8: 18 10: 11 23: 2 23 23: 30 30: 17 36: 1, 33 38: 15 40: 8 14: 41: 18 43: 1 45: 20 46: 3, 25 49: 2 62: 10 63: 2 67: 2 68: 13 76: 15 87: 1 92: 6 97: 10 101: 11 106: 6 107: 2 109: 21 110: 14 114 116: 18 135: 5 138: 2. huius , 6: 9 102: 30 118: 3

20 | 12:4 | 14:7 | 17:
20 | 18:4 | 20 | 60
21 | 21:15 | 23:21 | 25:
2 | 32:11 | 34:13 | 45:
16 | 47:9 | 56:18 | 61:
3 | 63:10 | 70:11 | 79:
14 | 31 | 38 | 47 | 90:
18 | 92:1 | 101:6 | 9:
80:3 | 113:8 | 115:
14 | 117:8 | 120:10 |
17 | 133:4 | 136:13 |
132:19.

hujusmodi, 9:14.
humanarum, 110:9.
humanitas, 10:5.
humanitate, 37:27 | 48:2
19 | 135:15, 181.
humanitatis, 144:21.
humaverunt, 102:12.
humilia, *abiecit*, 2:10.
humiliore, *vitae*, 146:
21.
humilis, *abiecit*, 10:6.
hunc, 17:11 | 30:24 | 39:
6 | 13 | 40:11 | 45:4 |
48:19 | 46:2 | 67:4 |
75:14 | 14:12 | 93:8 |
94:2, 5 | 96:12 | 97:
7 | 100, 15 | 104:14 |
106:6 | 118:14 | 127:
10 | 135:10 | 145:13.

hyberna, 98:22.
hybernacula, 99:3.
hybernaculis, 87:9.
hyemabat, 99:3.
hyemale, 67:27.
hyematum, 86:26 | 98:
12, 13.
hyeme, 140:26.
hyems, 97:4.
Hyfaspis, *n. p.* 131:9.

I.

I Acens, 91:11.
Iacencum, 42:7.
Iacit, 66:16 | 94:20.
Iacta, 128:8.
Iaculantur, 137:12.
Iam, 3:6 | 9:15 | 15:14 |
24:6 | 11 | 26:10 |
58:5, 8 | 62:15 | 65:
7 | 67:12 | 71:17 | 72:
13 | 83:13 | 34:10 |
87:13 | 88:4 | 93:12 |
100:17, 18 | 101:6 |
28 | 105:15 | 109:2
1, 25 | 116:8 |
124:19 | 126:2 |
132:9 | 134:21 |
146:19.

Iam tunc, *ex eo tempore*,
4:12.
Ianna, 128:18.
Iannam, 32:15.
Ialon, *n. p.* 61:30.

Ibi, *adverb.* *quiescit*, 4:8 |
9:20 | 16:15 | 17:3 |
22:20 | 26:33 | 25:
34:5 | 36:19 | 37:
4, 22 | 47:11 | 59:
15 | 71:20 | 77:18 |
86:17 | 91:13 | 97:
14 | 98:3, 6, 9 | 100:
6 | 105:13 | 110:12 |
122:6 | 123:12 | 126:
17 | 128:16 | 130:3 |
133:10 | 135:17 | 141:
3.

Ibidem, 4:14.
Icenz, *n. p.* 108:15.
Ictus, 112:15.
id, 2:4 | 3:15 | 4:3 | 4:
4, 15 | 6:1 | 7:
11 | 11:17 | 27:
13:3, 6, 21, 22 |
14:19 | 15:15 |
16:1 | 17:13 |
21 | 19:10 | 20:
9, 16 | 21:15 |
22:8, 27 | 25:11 |
28:3, 15 | 29:
13, 15 | 32:13 |
33:3, 5, 21 | 34:
12 | 35:15, 19 |
36:7, 18 | 37:9 |
38:3, 7 | 43:1 |
45:12, 15 | 46:
7, 8, 12 | 47:7 |
48:15 | 50:17 |
10 | 51:1 | 53:11 |
57:12 | 58:7 | 59:
1 | 60:13 | 61:
2 | 66:123 | 39:
68:8, 25 | 71:3 |
75:13 | 79:78 |
7 | 79:18 | 81:3 |
82:16 | 84:3 | 85:
15 | 86:8, 15 | 88:
25 | 89:12 | 93:
6 | 96:3 | 97:11 |
98:14 | 101:14 |
102:8 | 107:8 |
108:1 | 109:20 |
24 | 110:11, 17 |
18 | 122:16 | 113:
1 | 118:10 | 119:
5, 18, 23 | 124:
11 | 126:3 | 127:
18 | 128:9, 17 |
22, 25, 39 | 136:2
23 | 138:12 | 141:
8 | 145:14 | 148:
16, 23, 28.
idem, 6:3 | 8:22 |
14:9 | 17:11 |
18:11 | 20:1 | 26:
5 | 31:2 | 55:
14 | 56:17 | 59:2,
21 | 61:13 | 62:
2 | 76:5, 13 | 78:
6 | 79:32 | 81:
15 | 87:3 | 88:23 |
89:2 | 100:1 |
104:2 | 18 | 110:
20 | 121:6 | 135:
21 | 141:14 | 142:
20 | 144:14, 22 |
146:1.
idem, 18:4 | 88:17 |
116:19.
idonea, 4:10.
idoneam, 14:10.
idoneo, 7:19.
idoneum, 14:25 | 53:13 |
71:15 | 134:15.
ierat, *venerat*, 127:27.
igitur, 43:10 | 72:13 |
82:8 | 87:5 | 88:12 |
119:20 | 135:11 |
141:19.
ignem, 39:7.
ignes, 99:26 | 100:2.
ignis, 99:13.
ignominia, 63:25.
ignorabat, 67:81.
ignorans, 33:6.
ignorantia, 91:7.
ignorantia, 80:12.
ignorare, 19:12 | 148:
16.
ignorarent, 68:19.
ignotico, 79:11.
ignotam, 66:11.
ignoti, 90:10.
ignotus, 16:17.
indem, 29:7 | 34:13 | 36:
1 | 102:6.
Iis, 5:16 | 66:29 | 78:
20 | 86:20 | 134:8, 9
24:26 | 136:21 | 137:
1 | 138:12 | 139:16 |
141:5 | 146:16.
Iidem, 107:14 | 133:2
19, 137:18.
I, 2, 5, 13 | 33:21 | 77:
3, 10, 16 | 28:10 |
91:8 | 94:15 | 98:15 |
99:5 | 114:18 | 139:
21, 22.
illa, 19:7 | 48:3 | 64:
6 | 38:22.
ille, 36:3 | 53:19.
illam, 44:10 | 73:14.
ille, 4:14 | 8:22 |
11:13 | 18:21 |
17:3, 12, 15,
18, 21 | 19:12 |
22:19 | 23:19 |
25, 30 | 27:2, 6 |
30:19, 17, 25 | 33:
5 | 35:3, 21, 26 |
36:18 | 37:25 |
38:19 | 39:3 |
41:2 | 42:4 |
45:8, 20 | 48:2,
11 | 49:17 | 50:
6 | 52:22, 25

53:16, 30, 24 |
55:10, 12 | 57:3
13 | 59:2, 16, 21 |
60:14 | 61:7 |
11 | 61:9, 17 |
65:18 | 67:20 |
70:11, 16 | 71:
25 | 27 | 74:21 |
75:7, 13 | 76:1,
5, 8, 11 | 68:14,
17 | 80:3, 10 | 85:
13 | 87:10 | 89:
4, 30 | 91:3, 10 |
92:1, 7 | 94:15 |
96:3 | 97:10 |
99:2, 8 | 101:3
21 | 104:2, 22 |
106:6 | 114:2,
14 | 115:4, 12,
15 | 116:18, 20 |
119:13 | 124:4,
19 | 126:26 | 135:
7 | 138:15, 19 |
139:7, 24 | 140:
4 | 141:15, 18 |
142:18 | 147:18 |
illi, 4:4, 20 | 26:18 |
36:1 | 38:21 | 40:7
11 | 42:18 | 45:23 |
53:13 | 54:6, 11, 12 |
66:13 | 68:19 | 69:
13 | 70:10 | 71:15 | 75:
30 | 82:18 | 83:3 |
89:14 | 98:18 | 101:
25 | 110:14 | 116:14 |
139:2 | 140:11.
illis, 44:18, 23 | 78:16 |
82:25.
Illius, 29:3 | 46:3 | 75:
32 | 103:13 | 136:30 |
138:13 | 141:7.
illo, 11:14 | 21:3 | 26:
2 | 25:31 | 29:11 | 33:
3 | 39:16 | 49:15 | 51:
25 | 53:23 | 58:10 |
63:31 | 65:10 | 67:
15 | 93:19 | 96:4 | 100:
21 | 112:4 | 114:4 |
142:20.
illo, *adv.* *illuc*, 87:13.
illorum, 4:18 | 15:13 |
17:6 | 32:28 | 64:16 |
96:21 | 104:4 | 126:
23.
illos, 2:12 | 9:126 | 35:
2, 18 | 41:19 | 66:11 |
77:5 | 93:6 | 98:21 |
104:12 | 127:18.
illuc, *adv.* 51:10 | 87:3
26 | 100:3.
illud, 17:25 | 33:9 | 37:
14 | 41:8, 21 | 47:13 |
62:4 | 89:22 | 95:15 |
128:22 | 133:6 | 135:
11 | 138:6 | 141:7.
illum, 37:25 | 18:8 | 35:

QUÆ IN CORNELIO NEPOTE LEGUNTUR. 191

19 | 37: 17 | 10: 13 |
48: 13 | 52: 15 | 55: 1
10 | 59: 14 | 67: 12 |
19 | 94: 11 | 100: 5 |
illusis, 127: 1.
illustretur, *celebraretur*,
112: 8.
illuere, 20: 4 | 77: 21 |
112: 1.
illutria, 62: 4.
illutrior, 92: 2.
illutrioris, 48: 17.
illutrior, 116: 14 | 145: 21.
illutritum, 21: 2
imago, 8: 21.
imagnent, 72: 7.
imagibus, 146: 11.
imbuere, 51: 5.
inuat, 50: 6.
inuat, 145: 18.
inuat, 40: 6.
inuerentia, *infantes*, 54: 15.
inueniant, 100: 17.
inuenire, 46: 14.
inueniant, 96: 12.
inuenit, 123: 8.
inmoderata, 13: 17.
inmoderata, 28: 5 | 37: 15.
immortalis, 141: 14.
immortalibus, 110: 23.
immortalis, 79: 26.
immolavit, 119: 10.
inmutata, 14: 19.
imparatos, 161: 8.
imparatum, 66: 23.
impedimentis, 42: 4.
impediretur, 8: 4 | 27: 15.
impediri, 63: 5.
impedivit, 45: 7 | 100: 9.
impellantur, 67: 14.
impedientem, 33: 18.
impedire, 100: 17.
impentia, 61: 7.
impensu, 104: 4.
impeccat, 12: 25 | 74: 18.
impenit, 67: 15.
impenite, 46: 11 | 98: 17 |
107: 13 | 109: 16.
impenit, 46: 11. *exi-*
gret, 131: 4.
impenit, 99: 10.
impenit, 99: 20.
impenit, *dux*, 26: 2 |
27: 10 | 11: 6 | 45: 15 |
79: 9 | 101: 34 | 116: 12 | 119: 9 | 120: 2 |
132: 15.
impenit, 41: 6 | 56: 7, 8 | 119: 21.
impenitorem, 3: 14 | 55: 11 | 78: 23 | 89: 3 |

100: 8 | 116: 4.
impenitorem, 63: 8 | 87: 26 | 118: 3 | 129: 15.
impenit, 123: 6.
impenit, 56: 20.
impenit, 28: 6 |
41: 4.
impenit, 63: 26 | 75: 32 | 146: 18.
impenit, 3: 3 | 64: 4 | 140: 8, 30.
impenit, 100: 1.
impenit, 127: 13 | 128: 30.
impenit, *domina*, 5: 9.
regna, 113: 7.
impenit, 61: 5 | 13: 7 |
10: 7 | 44: 9 | 45: 19 |
62: 5 | 66: 13 | 86: 1
95: 8, 19 | 98: 2, 7 |
101: 6 | 112: 18 | 116: 9 |
119: 23 | 126: 10 | 135: 13, *dominationis*, 9: 25 |
26: 10. *principatus*, 10: 4.
impenit, 9: 24 | 52: 20 |
94: 8.
impenit, *videntis*, 4: 15 |
8: 26 | 34: 24, 25 |
46: 21 | 66: 12, 18 |
20: 3 | 25: 6 | 57: 13 |
98: 2 | 109: 20 | 111: 7 | 123: 12 | 135: 10.
impenit, 82: 6.
impenit, 109: 20.
impenit, 77: 15.
impenit, 15: 1 | 51: 18, 22 | 62: 2 | 78: 4, 9, 11 | 84: 9 | 89: 1 | 18 |
104: 16 | 108: 17 | 109: 18 | 117: 3. *impenit*,
dominus, 4: 18. *de-*
mentum, 8: 22 | 28: 17.
impenit, *unconferre*, 133: 12.
impenit, 25: 11 | 96: 1.
impenit, 116: 2.
impenit, 46: 12.
impenit, 17: 20 | 80: 23.
impenit, 58: 7 | 70: 23 |
79: 11 | 86: 23 | 99: 24.
impenit, 56: 18.
impenit, 41: 2.
impenit, 108: 2.
impenit, 70: 14.
impenit, 48: 1.
impenit, 24: 2 | 27: 11 | 91: 12.
impenit, 120: 15.
impenit, 71: 20.
impenit, 50: 20 | 97: 6.
impenit, *moderationem*, 28: 12.

imprimis, 201: 5 | 66: 9 |
89: 21 | 133: 10.
imprudens, 30: 25.
imprudens, 47: 14.
imprudens, 66: 23 |
99: 9.
imprudens, 219: 19.
imprudens, 86: 18 | 100: 1.
imprudens, 53: 16.
imprudens, 78: 8.
impugnare, 42: 7 | 79: 30.
impulsu, 7: 18 | 23: 21 |
45: 2.
impulsu, 81: 1.
impune, 70: 33 | 110: 25.
impuniam, 16: 13.
in, *cum accusat*, 55: 5 | 61: 14, 15, 21 | 71: 11 | 81: 8 | 9: 8, 18, 19 | 112: 3, 24, 29 | 123: 22, 24 | 151: 18 | 161: 11, 12, 17 | 171: 5, 9, 22, 26 | 191: 15, 16 | 211: 16 | 231: 3, 15, 26 | 241: 9, 26 | 261: 17 | 27: 9, 10, 16 | 28: 7, 10, 18 | 29: 16 | 32: 20, 24 | 33: 4, 12, 13, 15, 16 | 34: 11, 16 | 35: 7, 18 | 36: 3, 8, 9, 17, 20 | 37: 18, 21, 27 | 38: 11 | 40: 12 | 42: 22 | 45: 2, 22 | 46: 22 | 47: 10 | 49: 4, 11 | 50: 20 | 51: 8 | 53: 1, 4, 9, 22 | 54: 5 | 55: 21 | 56: 8, 6 | 60: 11, 14 | 61: 8 | 63: 2, 7, 16 | 64: 9, 25 | 67: 24 | 68: 8, 10, 17 | 69: 4 | 70: 10, 13, 14, 24, 25, 28 | 71: 6, 11, 19 | 74: 6, 9 | 76: 14, 18 | 78: 3, 5, 15, 18 | 79: 2, 11 | 81: 1 | 82: 16 | 83: 2 *dux*, 8, 15, 20 | 84: 2, 4, 9 | 85: 8 | 86: 2, 5, 6 | 87: 19 | 88: 8 | 90: 1, 12 | 91: 10, 12 | 92: 4 | 93: 2, 10 | 95: 13, 20, 26 | 96: 1, 17 | 97: 8, 12, 13, 14 | 98: 12 | 100: 22 | 101: 2 | 102: 13 | 104: 6, 9 | 105: 13 | 107: 6 | 109: 4 | 110: 2 | 113: 12 | 116: 13 | 117: 4, 6, 7 | 119: 3, 9, 11, 21 | 120: 4, 6 | 121: 3 | 122: 6 | 123: 12 | 124: 1, 9, 10 | 125: 21 | 126: 2, 12, 23 | 127: 2, 14, 16, 21 | 128: 1

79: 19 | 132: 7 | 135: 14 | 137: 8, 10, 12 | 139: 1, 23 | 140: 1 | 141: 1 | 142: 1 | 143: 1 | 144: 1 | 145: 12, 16 | 146: 18 | 147: 10, 13 | 148: 13 | 149: 9, 12, 21. *cum*
ablat, 11: 4, 9 | 21: 3, 5, 7, 8, 9, 13, 14 | 25: 15, 16 | 26: 13 | 27: 10, 11 | 28: 6, 12 | 29: 8, 14 | 30: 9, 19, 20 | 31: 5 *dux*, 14, 24 | 101: 4, 5, 9 | 111: 2, 5, 25 | 121: 5, 9 | 131: 2, 10, 21 | 141: 5 | 161: 9, 15 | 171: 1, 2, 11, 12, 14 | 181: 12, 16 *dux*, 11 | 191: 31 | 201: 2, 4, 6, 19 | 211: 1, 5, 9, 11, 17 | 221: 2, 5, 19, 17, 26 | 231: 23, 15, 18, 25 | 241: 4, 6 *dux*, 13, 19 | 251: 3, 6, 13, 18 | 261: 1, 7, 16 | 271: 11, 16 | 281: 20 | 291: 2, 6, 14, 16 | 301: 2, 9 | 311: 1, 3, 4, 13, 25 | 321: 8, 15 *dux*, 13 | 331: 3, 8, 14, 23, 24 | 341: 5, 6, 9, 16 | 351: 2, 3, 5 *dux*, 9 | 361: 26, 37 | 132: 2, 6 | 133: 23 | 134: 19, 20 | 135: 1, 6, 7, 16 | 140: 2, 5, 7 | 41: 4 | 42: 2, 14 | 43: 132 | 144: 2, 5 | 45: 1, 14 | 46: 25, 26 | 47: 2 | 48: 3, 15, 16 | 50: 6, 9 | 51: 2, 23 | 52: 11, 19, 21 | 53: 10, 27 | 54: 1, 7, 23 | 55: 7, 9 | 56: 4, 16 | 57: 3, 4, 7, 14 | 58: 1, 3, 4, 9, 11, 22, 23, 24 | 59: 1, 8, 21, 24 | 60: 4 *dux*, 13 | 61: 5 | 62: 10, 17 | 63: 2, 10, 23, 30, 31 | 64: 6 | 65: 4 | 66: 1 | 67: 9, 14, 15, 30 | 68: 4 | 70: 1, 17 | 71: 21 | 72: 17 | 73: 1, 8, 10, 12 | 74: 2, 7, 10, 11 | 75: 20, 27, 29 *dux*, 31 | 76: 9, 17, 18 | 77: 2 | 78: 2, 20, 24 | 79: 10, 16, 20, 21, 33 | 80: 21 | 81: 20 | 82: 10 | 83: 1, 5 | 84: 8 | 85: 3 *dux*, 13, 16, 22 | 87: 3 *dux*, 11, 15, 17, 21

25 | 88 | 12 | 89 | 4.
22 | 90 | 6, 7, 8, 11.
17 | 91 | 2 | 94 | 5, 6,
7, 8 | 95 | 12 | 96 | 1,
9, 11, 12, 15 | 97 | 1,
9, 19 | 24 | 98 | 3, 4,
11, 12, 13 | 99 | 11 |
100 | 17 | 101 | 4 | 5,
11, 13 | 102 | 1, 9,
13, 14 | 103 | 1, 6, 18 |
106 | 7 | 107 | 3, 7,
17 | 108 | 6, 12 | 110 |
7, 21, 24 | 111 | 1, 10 |
112 | 14, 16 | 113 | 10,
14 | 114 | 7, 9, 14 | 115 | 9 |
116 | 10 | 117 | 7 | 118 |
6 | 119 | 7, 15, 20 | 120 |
121 | 123 | 1, 4, 7, 13 |
122 | 4 | *but*, 5, 14, 17,
19 | 123 | 15, 16, 18,
26 | 126 | 9, 11, 13,
22, 24 | 127 | 21, 23 |
128 | 2, 5, 14, 17, 20,
24, 26 | 129 | 5, 9,
10, 11 | 130 | 2, 4, 6,
8 | 131 | 2 | 132 | 7, 4,
6, 13, 22, 23 | 133 |
2 | *but*, 3, 4 | 134 | 1, 3,
6 | 135 | 11, 12, 20 |
136 | 6, 10, 25, 27 |
137 | 4, 14 | 138 | 10 |
139 | 4, 6, 12 | 140 |
6, 10, 11, 14, 22 |
141 | 19 | 142 | 2, 3,
6, 16, 17, 21, 22, 25 |
143 | 2, 14, 19 | 144 |
2 | *but*, 1 | *but*, 4, 6, 7,
14, 17, 27 | 145 | 4,
9, 11, 19, 21 | 146 |
1, 7, 8 | 147 | 10 | 148 |
5, 7, 13 | 149 | 1, 3,
5, 6, 7, 26, *pro*, 132 |
8, *per*, 111 | 4, *inter*,
113 | 8 | 126 | 7 | 122 |
8.
inanes, 172 | 19.
incendio, 112 | 2 | 19 | 2,
10 | 56 | 19.
incendit, 97 | 1 | 118 | 34 |
123 | 7.
incendium, 19 | 8.
incensus, 9 | 10.
incensus, 9 | 7 | 29 | 12 |
14 | 8 | 100 | 21.
incepta, 1 | 15.
incepto, 53 | 24.
incideret, 190 | 21.
inciderit, 92 | 4.
incidit, 49 | 11. *accidit*,
127 | 17.
incipiam, 80 | 7.
incipiebat, 111 | 9.
incipit, 11 | 54.
incipiabat, 124 | 5.
inclinata, 84 | 11.
incognitum, 75 | 10 | 133 |

18.
incolae, 6 | 2.
incolabant, 5 | 1 | 26 | 12.
incolabat, 99 | 4.
incolens, 66 | 13.
incolerent, 51 | 10, 13.
incolis, 120 | 7.
incolumem, 77 | 20.
incolumes, 97 | 7.
incolumitatem, 140 | 28.
incolant, 64 | 19.
incommodis, 142 | 3.
incommodum, *intempesti-*
um, 114 | 5.
inconsiderat, 46 | 25.
incredibile, 114 | 12.
incredibili, 108 | 7 | 112 |
4.
incuria, 147 | 14.
incurentes, 58 | 8.
inde, 7 | 1 | 16 | 11 | 17 |
2 | 24 | 19 | 31 | 19 |
39 | 20 | 59 | 10 | 66 |
25 | 74 | 11 | 106 | 1 |
121 | 5, 8 | 130 | 2.
index, 21 | 25.
indicare, 136 | 21.
indicat, 21 | 21.
indicant, 41 | 9.
indicent, 16 | 7.
indici, 23 | 21.
indicio, 21 | 1 | 10 | 6 |
108 | 16 | 144 | 27.
indidem, 75 | 28.
indigebat, 42 | 8.
indigentem, 114 | 2.
indigerent, 89 | 20.
indigeret, 171 | 17 | 118 |
11.
indignus, 106 | 9.
indignaturus, 50 | 18.
indignus, 92 | 8.
indignum, 67 | 23.
indignerant, 119 | 18.
indignifere, 148 | 3.
indignus, 166 | 2.
inducant, 45 | 10.
inducantur, 121 | 12.
inductile, 87 | 11.
inductum, 17 | 4.
indulit, 41 | 13 | 65 | 13.
indulere, 91 | 1.
inducebat, 45 | 15.
inducere, 126 | 2.
inducitur, 86 | 20.
inducias, 84 | 10, 13.
inductum, *trahum*, 142 |
1.
indulgebat, 59 | 16.
indulgento, 51 | 4 | 134 |
26.
indulgentem, 131 | 10.
indulgentia, 145 | 13.
indulgeret, 49 | 2.
indulsi, 28 | 9 | 112 | 6 |
839 | 26,
indultus, 87 | 1 | 133 |
3.
indultus, 111 | 1 | 87 | 1 |
91 | 7 | 132 | 14 | 142 |
8.
indultus, 141 | 30.
indultus, 94 | 5.
inermes, 54 | 5, 12.
inermis, 121 | 2.
inertia, 144 | 10.
inert, 75 | 10.
ineanto, 32 | 4.
ineantis, 10 | 10.
inermis, 95 | 3.
inermis, 19 | 11.
infamem, 79 | 21.
infamia, 21 | 10.
infamia, 131 | 1.
infatus, 47 | 1 | 74 | 7 |
11.
inferius, 70 | 5.
inferre, 5 | 6 | 56 | 12 | 117 |
6 | 119 | 2.
inferret, 111 | 19.
inferri, 24 | 17 | 68 | 16.
infestissimus, 100 | 15.
infesto, animus, 116 | 11.
inficiandum, 118 | 2.
inficias, 80 | 1.
infimus, 135 | 5.
infimus, 97 | 25.
infinitas, 146 | 8.
infinitum, 71 | 4.
infinitissimus, 14 | 27.
infirmitas, 94 | 18.
infoderant, 14 | 19.
ingenii, *prudens*, 16 |
14 | 19 | 21 | 72 | 10 |
75 | 31 | 92 | 30 | 134 |
1.
ingenio, 50 | 14.
ingenium, 41 | 8.
ingratis, 61 | 19.
ingratis, *an*, 13 | 13.
ingratorum, 27 | 1 | 108 |
4.
ingratus, 97 | 22.
ingratus, 110 | 14.
injecit, 52 | 24. *intulit*,
123 | 9.
injeta, 90 | 15.
injetus, 121 | 19.
injetus, 148 | 19.
injecit, 57 | 1.
injetat, 99 | 18.
injet, 29 | 21. *injecit*,
127 | 11.
inimica, 121 | 37.
inimica, 75 | 21.
inimici, 29 | 8 | 33 | 8 |
51 | 14 | 70 | 18 | 101 |
10 | 119 | 10.
inimicus, 31 | 4.
inimicissimus, 67 | 30 |
97 | 16,
inimicissimum, 125 | 9 |
128 | 21.
inimicitiam, 70 | 35.
inimicitias, 112 | 11 |
141 | 12.
inimicitia, 81 | 5.
inimicos, 34 | 1 | 31 | 16.
inimicum, 17 | 17 | 85 |
24 | 53 | 11.
inimicum, 140 | 17.
initio, 10 | 12 | 25 | 1 |
34 | 18 | 41 | 13 | 82 |
1, 7 | 81 | 19 | 102 | 7 |
109 | 7, 11 | 128 | 8 |
148 | 4.
initium, 41 | 15 | 59 | 2.
initium, 38 | 2 | 141 | 2
13.
injuriarum, 97 | 12.
injuriis, 47 | 1 | 74 | 7 |
77 | 12.
injussu, 15 | 25.
innixus, 148 | 11.
innocentes, 77 | 5.
innocentia, 19 | 4 | 20 | 5.
innocens, 10 | 13.
inopia, 6 | 3.
inopiam, 99 | 4 | 134 | 2
22.
inopinanti, 66 | 9.
inopinata, 106 | 6.
inopinatus, 32 | 1.
inopis, 90 | 6.
inquit, 37 | 14 | 43 | 6 |
45 | 10, 25 | 57 | 12,
11 | 75 | 7, 15 | 76 | 1,
8 | 79 | 21 | 81 | 3 | 88 | 2
27 | 100 | 24 | 101 | 19,
11 | 104 | 3 | 106 | 6 |
119 | 8, 13 | 135 | 24 |
148 | 12.
inscientia, 101 | 30.
inscientibus, 126 | 26.
inscia, 54 | 15 | 65 | 13.
inscium, 78 | 8.
inscquebantur, 119 | 13.
inserviens, 111 | 10.
inservile, 19 | 102.
inservium, 19 | 12.
insidians, 70 | 17 | 104 | 2
17.
insidiarum, 71 | 5.
insidias, 24 | 8 | 37 | 24 |
53 | 21 | 65 | 15 | 70 | 2
20 | 124 | 1.
insidiari, 124 | 19.
insidiatore, 113 | 2.
insidiatorum, 70 | 14 | 27.
insidias, 70 | 15 | 122 | 4 |
128 | 19.
insignis, 87 | 2.
insolens, 110 | 5.
insolentia, 88 | 20.
insolentiam, 76 | 7.
instabat, 33 | 5.
instans, 33 | 2,
inductus, 87 | 1 | 133 |
3.
indultus, 111 | 1 | 87 | 1 |
91 | 7 | 132 | 14 | 142 |
8.
indultus, 141 | 30.
indultus, 94 | 5.
inermes, 54 | 5, 12.
inermis, 121 | 2.
inertia, 144 | 10.
inert, 75 | 10.
ineanto, 32 | 4.
ineantis, 10 | 10.
inermis, 95 | 3.
inermis, 19 | 11.
infamem, 79 | 21.
infamia, 21 | 10.
infamia, 131 | 1.
infatus, 47 | 1 | 74 | 7 |
11.
inferius, 70 | 5.
inferre, 5 | 6 | 56 | 12 | 117 |
6 | 119 | 2.
inferret, 111 | 19.
inferri, 24 | 17 | 68 | 16.
infestissimus, 100 | 15.
infesto, animus, 116 | 11.
inficiandum, 118 | 2.
inficias, 80 | 1.
infimus, 135 | 5.
infimus, 97 | 25.
infinitas, 146 | 8.
infinitum, 71 | 4.
infinitissimus, 14 | 27.
infirmitas, 94 | 18.
infoderant, 14 | 19.
ingenii, *prudens*, 16 |
14 | 19 | 21 | 72 | 10 |
75 | 31 | 92 | 30 | 134 |
1.
ingenio, 50 | 14.
ingenium, 41 | 8.
ingratis, 61 | 19.
ingratis, *an*, 13 | 13.
ingratorum, 27 | 1 | 108 |
4.
ingratus, 97 | 22.
ingratus, 110 | 14.
injecit, 52 | 24. *intulit*,
123 | 9.
injeta, 90 | 15.
injetus, 121 | 19.
injetus, 148 | 19.
injecit, 57 | 1.
injetat, 99 | 18.
injet, 29 | 21. *injecit*,
127 | 11.
inimica, 121 | 37.
inimica, 75 | 21.
inimici, 29 | 8 | 33 | 8 |
51 | 14 | 70 | 18 | 101 |
10 | 119 | 10.
inimicus, 31 | 4.
inimicissimus, 67 | 30 |
97 | 16,

inflantibus, <i>proferendum</i> , 11: 6.	intercedite, 146: 9.	interitum, 80: 1 141:	3 58: 1.
inflaret, 79: 10.	intercedi, <i>prohiberi</i> , 116:	3.	invidus, 61: 18.
inliserit, 141: 5.	19.	interitum, 6: 3.	aviolatus, 75: 19.
inlittit, 95: 24.	interdū, 82: 9.	interneconem, 94: 16.	avifa, 54: 9.
instituerat, 119: 14 126:	interdum, 74: 8 147:	internumtion, 14: 19.	avittaret, 141: 15.
9 144: 4.	12.	interponens, 14: 19.	avittis, 109: 16.
instituerunt, 54: 12.	interca, 15: 1	interponere, 82: 13.	avittidum, 118: 1.
instituit, <i>decevit</i> , 132:	intese, 91: 22.	interposuit, 134: 23 139:	avitto, 95: 27.
19.	interfecerant, 91: 10.	14.	avittosus, 27: 20.
instituit, 16: 27 88: 1.	interfecerunt, 19: 8.	interpretatur, 135: 17.	avittile, 15: 12.
<i>legibus</i> , 1: 9.	interficiētes, 6: 19 41:	interrogatur, 171: 11.	avittis, 147: 12.
instituto, 138: 6. <i>confu-</i>	11 127: 19.	interferens, 6: 18.	avittis, 74: 5.
<i>tudine</i> , 2: 4.	interfocisset, 77: 2 101:	interitum, 143: 7. <i>in-</i>	avittis, 12: 9.
institutum, 62: 9.	102: 2.	<i>ternum</i> , 115: 17.	avittis, 6: 19.
instruat, 90: 16.	interfecit, 56: 9 71: 27	intimā, 139: 15 141:	avittis, <i>n. p.</i> 5: 8.
instruēti, 8: 1 79: 9	124: 2.	20.	avittis, 44: 14 65: 19.
98: 12.	interfocit, 83: 4.	intimam, 14: 16 93: 1	avittis, 14: 6.
instrui, 14: 18.	interfocit, 131: 1 65: 3.	140: 7.	avittis, <i>n. p.</i> 29: 17 139:
instruat, 53: 13.	interfocit, 52: 25 93:	intimē, 136: 21.	10.
insulā, 5: 1 9: 6 17: 1	9 95: 25 101: 22	intimis, 45: 3.	Jovis, 10: 1 147: 13.
26: 13.	101: 1 119: 22 134:	intimus, 48: 11.	Iphicrate, <i>n. p.</i> 61: 15.
insulam, 4: 2 26: 10 27:	11.	intra, 68: 14 81: 23	Iphicratem, 16: 12 57:
70 109: 13.	interfocitoribus, 138: 11.	128: 5.	6 63: 12.
insulam, 9: 1 52: 5	interfocit, 65: 11 84:	intrarat, 90: 4.	Iphicratē, 56: 16.
insulam, 1: 1 8: 25 115:	12 126: 7.	intrare, 60: 7 69: 4.	Iphicratē, 59: 24.
2.	interfocit, 70: 12.	intrassent, 65: 7.	Iphicratē, 62: 1 64: 5.
insulā, 44: 5.	interfocit, 20: 3 43:	introierit, 51: 23.	ipā, 23: 12.
integritate, 100: 7.	15 54: 14 60: 16	introisset, 54: 15.	ipā, 142: 4.
integritas, 103: 2.	112: 9 114: 1 134:	introit, 16: 20.	ipā, 14: 8 115: 20.
intellectus, 54: 10 144:	9.	introitus, 24: 14.	ipā, 5: 9.
11.	interficere, 65: 16 70:	intromissi, 54: 6.	ipā, 4: 14 5: 7 9: 15
intellexit, 241: 8.	16 94: 14 108: 8.	intuebatur, 140: 4.	15: 7 17: 11 21: 8
intelligebant, 33: 9 99:	interficere, 101: 8.	intuens, 83: 5 53: 6	21: 23 23: 25 32: 2.
17.	interficiant, 38: 23.	53: 8.	32: 13 35: 14 11:
intelligebat, 69: 1 95:	interficiendi, 14: 12.	intuerentur, 15: 15 90:	35: 26 36: 6 38:
8 99: 1 100: 16	interficiendum, 38: 18	10.	38: 44: 11 46: 12
115: 6.	52: 28 53: 18 107:	intulerant, 82: 15.	42: 11 53: 16 60:
intelligenter, 14: 16 34:	15 127: 10.	intuli, 17: 9.	6 65: 22, 27 67: 1.
2.	interficere, 68: 23.	intulit, 112: 4.	24 68: 6 70: 22 68:
intelligeret, 81: 28 19:	interficetur, 96: 7.	intuuntur, 59: 20.	27 95: 1, 20 98: 2.
8 98: 24.	interfuert, 110: 1.	invadit, 68: 22.	13 100: 21 103: 9.
intelligi, 8: 14 51: 21	interfuimus, 143: 19.	invadunt, 54: 7.	107: 1 15: 108: 16
73: 10 80: 4 94: 13	interfuit, 19: 16.	invadit, 13: 19.	141: 3 11: 115: 12
95: 21 124: 3 128:	intericet, 52: 10 129:	invenit, 18: 2.	124: 7 126: 14 132:
9 136: 22 141: 7.	8.	invenietur, 110: 22.	2 133: 12 134: 8
intemperans, 31: 12.	interierunt, 82: 18.	invenietur, 18: 2.	24: 1 15: 18 148: 4.
intemperanter, 143: 8.	interisist, 5: 17.	invenietur, 18: 2.	141: 149: 1.
intemperantia, 10: 10	interit, 65: 17 112: 175.	inventum, 58: 2 26:	ipā, 30: 25 40: 7 48:
98: 18.	interitum, 73: 19 143: 23.	20.	43 54: 11 71: 16
intet, 4: 14 7: 8 121:	31 23: 23 49: 11	inventuros, 128: 24.	74: 20 88: 23 101: 2
10 19: 2 23: 19 27:	59: 5 71: 22 88:	inventuracere, 134: 26.	21 128: 23 139: 1
8 31: 2 41: 13 42:	30 39: 18 94: 15	inventurata, 98: 16.	19.
12 47: 5 50: 4.	105: 4 108: 4 115:	inventuratum, 107: 4.	ipā, 6: 5 8 17: 1 32:
7 52: 14 59: 5 70:	2.	invictus, 79: 19 124:	2 72: 3 119: 4 141:
23 86: 9 91: 13 92:	interimendum, 39: 11.	6.	8.
5 94: 20 95: 100 96:	interimere, 97: 16.	invideant, 43: 7.	ipā, 29: 3 46: 7 48:
24 113: 12, 18 127:	interiore, 21: 16.	invidia, 59: 18.	16 70: 3 86: 21 126:
145: 12 147: 19, 21.	interioribus, <i>secretis</i> , 119:	invidiā, 52: 20 59: 23	7.
intercedebat, 147: 20.	5.	98: 7 100: 9 107:	ipā, 57: 7 71: 15 82:
intercedere, 147: 21.	interire, 25: 14 317:	20 118: 7.	21 127: 15.
intercederet, 136: 24.	11.	invidiā, 27: 3 33: 8	ipā, 98: 23 99: 17.
intercederat, 48: 16.	interirent, 116: 27.	50: 19.	ipā, 6: 17 71: 16
intercedit, 145: 12.	interirent, 24: 12. <i>afm-</i>	invidiam, 15: 19 26: 17	124: 16.
	<i>interirent</i> , 11: 12.	86: 9 43: 3 59: 17	ipā, 37: 25 70: 27
	interitum, 79: 2 126: 6.	47: 11 79: 14 78:	

79: 13 | 87: 19 | 125: 9
147: 13 | 142: 14 | 145: 8.

itā, 64: 8.

itā, 14: 1 | 88: 21.

italici, 77: 13 | 145: 14.

itatos, 84: 17.

iatius, 88: 10 | 132: 5.

iat, 70: 22 | 121: 1 | 137: 11.

irent, 7: 9.

iret, 97: 9.

iri, 143: 14.

irridendum, 127: 28.

irridentes, 4: 4.

is, 7: 1 | 8: 22 | 10: 13 |

11: 7 | 17: 7 | 25: 12 |

42: 12 | 52: 7 | 52: 16 |

57: 13 | 65: 11 | 68: 7 |

70: 31 | 75: 2, 13 |

84: 4 | 85: 10, 14 |

94: 12 | 103: 13 | 105: 11 |

106: 5 | 112: 14 |

116: 4 | 120: 10 | 147: 18.

isemenā, n. p. 84: 1.

itā, 76: 9.

istis, 43: 7.

isto, 101: 9.

istio, n. p. 5: 7.

istud, 75: 13 | 101: 11.

itā, 15: 7 | 115: 6 | 119: 27 |

121: 11 | 134: 24 |

137: 13 | 7: 13 | 16: 25 |

138: 10 | 145: 16 | 148: 8.

it, 17: 4 | 19: 2 |

101: 9, 25 | 110: 10 | 71: 27 |

91: 14 | 97: 21 |

114: 3. *adv.* 111: 7.

27: 9 | 67: 10 | 81: 18 |

82: 7 | 84: 10 | 105: 17 |

109: 27.

Italia, n. p. 117: 23 | 118: 124: 4 |

131: 1 | 142: 16 | 144: 6.

italis, 119: 5.

italiam, 135: 16 | 52: 7 |

117: 6 | 120: 6, 8 | 121: 11 |

126: 2 | 127: 13 | 135: 25 |

140: 6.

italica, 132: 12.

italicus, 132: 12.

italicum, 109: 13.

itaque, 6: 7 | 7: 15 | 8: 19: 15 |

12: 13 | 14: 3 | 11: 13 |

23: 16 | 16: 19 | 1: 3 |

21: 23 | 14: 8 | 16: 11 |

27: 1 | 29: 11 | 14: 12: 25 |

14: 3, 12, 14 | 35: 13 |

36: 13 | 38: 13 | 38: 12 |

41: 13 | 44: 9, 13 |

46: 3 | 49: 8 | 54: 23 |

59: 21, 23 | 61: 12 |

65: 22 | 66: 6, 9, 22 |

70: 20 | 73: 15 | 74: 19 |

76: 3 | 80: 10 | 81: 14 |

83: 11 | 84: 4 | 85: 8 |

87: 9 | 93: 3 | 95: 10 |

97: 12 | 98: 18 | 100: 22 |

103: 3 | 106: 8 |

109: 18 | 110: 10 | 116: 20 |

134: 5, 11 | 135: 9 |

138: 13 | 140: 8 |

141: 16 | 144: 10 |

148: 18. *fig.* 33: 11. *exp.* 88: 14. *id.*

circo, 95: 13.

itaut, 83: 17 | 135: 3 |

146: 10.

item, 74: 5 | 112: 15 |

125: 1, 10.

iter, 13: 13 | 38: 19 | 66: 25 |

70: 23, 26 | 80: 23 |

82: 11 | 87: 7 |

88: 9 | 99: 15 | 100: 9 |

110: 3 | 130: 7.

iterum, 126: 5 | 146: 10 |

87: 10 | 113: 13 | 124: 8 |

132: 1.

itineta, 121: 1.

itinere, 147: 6 | 67: 9 |

98: 12 | 121: 3.

itinert, 99: 25.

itinerebus, 95: 11 | 96: 13.

itinere, 99: 9.

iturat, 95: 10.

itubet, 101: 8.

itubet, 19: 1 | 54: 1 | 60: 7 |

67: 1 | 68: 16.

itundulimam, 143: 20.

itundulimus, 144: 23.

itux, 79: 7.

judicabat, 12: 7.

judicamus, 112: 8.

judicandum, 143: 1.

judicare, 76: 20 | 142: 16 |

144: 24 | 147: 18.

judicari, 11: 9 | 23: 12 |

74: 14 | 101: 5 | 129: 16 |

136: 20 | 141: 9 |

144: 20.

judicari, 46: 5.

judicant, 3: 8. *dama-*

roni, 125: 14.

judicasset, 10: 17.

judicatum, 30: 6 | 134: 17.

judicatus, 139: 9.

judicavit, 14: 1.

judicent, 11: 3.

judicer, 98: 22.

judicii, 63: 20 | 140: 4.

judicioris, 131: 2 | 104: 23.

judicio, 57: 9 | 61: 18 |

79: 8 | 106: 8 | 107: 2 |

144: 10.

judicium, 101: 19 | 101: 4 |

73: 18 | 105: 14 | 137: 8.

jugera, 43: 18.

jugurum, 43: 16.

jugalatus, 101: 30.

jussit, 90: 13.

Julium, 141: 3 | 142: 10.

jurenta, 96: 16 | 100: 7.

jumentis, 110: 3.

jumentorum, 123: 7.

jumentum, 96: 20.

junctis, 110: 3.

junctus, 137: 21.

junium, *sup. famulum*,

146: 2.

jura, 64: 4.

jurare, 53: 13 | 119: 15.

jurasset, 100: 12.

juravi, 86: 12.

jura, 15: 10 | 41: 6 | 83: 23 |

132: 5.

juris, 152: 17 | 132: 14.

jus, 128: 23 | 137: 8.

jusjurandum, 86: 15 | 139: 16.

jussit, 78: 13.

jussit, 46: 5 | 141: 6.

jussit, *subl.* 87: 24.

jussit, 49: 10.

jussit, 15: 6 | 162: 16 |

51: 4 | 63: 22 | 66: 8 |

70: 12 | 91: 6 | 92: 5 |

101: 20 | 119: 15 |

136: 1 | 139: 4 | 143: 10.

jussa, 64: 3 | 65: 5 | 68: 10 |

87: 20.

jussus, 105: 10 | 126: 12.

jussit, 45: 15 | 10: 10.

jussit, 10: 5 | 111: 5.

jussus, 10: 2 | 19: 1, 6.

13.

juvare, 89: 19.

juvit, 134: 17.

juxta, 23: 15 | 37: 85 |

62: 12 | 64: 19 | 112: 22.

juxta, 149: 3.

L.

Labene, n. p. 129: 5.

labor, 103: 3.

laborant, 82: 17.

labore, 131: 10 | 139: 21 | 44: 16 |

57: 1 | 142: 8.

laborem, 32: 13 | 101: 85.

labores, 110: 28.

laboribus, 129: 3.

laboriosus, 142: 16.

labrosus, 131: 9 | 61: 2.

Lacedaemona, n. p. 30: 2.

Lacedaemonem, 7: 6 | 14: 27 |

61: 7 | 33: 24.

Lacedaemoni, 2: 6.

Lacedaemonii, 8: 7 | 14: 30.

16: 19 | 16: 17 | 20: 9 |

21: 13 | 22: 17 | 27: 3 |

28: 10, 13 | 29: 14 |

34: 4, 26 | 44: 16 | 79: 7 |

61: 4 | 77: 11 | 79: 3 |

81: 4 | 89: 17, 20.

Lacedaemonis, 7: 16 | 13: 1018 |

18: 8 | 30: 7 | 381: 2, 7 |

15: 41: 9 | 45: 4, 7 |

10 | 46: 13 | 56: 17 | 76: 13 |

79: 10, 12 | 83: 14 | 86: 2, 11 |

87: 21 | 87: 21 | 18: 30.

Lacedaemoniorum, 12: 6 |

13: 6 | 14: 32 | 15: 6, 8 |

22: 17 | 23: 8, 20 | 27: 6 |

28: 15 | 29: 12 | 34: 17 |

35: 13 | 36: 12 | 37: 16 |

42: 11 | 44: 6 | 46: 2 |

56: 9 | 77: 9 | 79: 12, 4 |

82: 4 | 83: 7.

Lacedaemonios, 13: 15 | 37: 5 |

40: 8, 4 | 46: 5 | 78: 1, 23.

Lacedaemonius, 40: 82 |

112: 6 | 129: 13.

lacedivis, 114: 33.

Laco, n. patrum, 61: 10 |

86: 15 | 87: 14.

Lacon, 38: 14.

Lacone, 86: 10.

Laconicam, 62: 13.

Laconum, 81: 2 | 83: 13 |

90: 2.

lacrymans, 35: 23 | 106: 5.

lacrymarum, 85: 24.

lacrymis, 136: 10.

lactab, 141: 12.

lactando, 139: 12.

lactum, 107: 19.

lactis, 16: 4.

lactis, 62: 8.

Lamachus, n. p. 12: 19.

Lampius, n. p. 73: 4.

Lampiscum, n. p. 18: 15.

Laphylli, n. p. 110: 10.

Laphyllus, 110: 18.

Laphyllus, 110: 14.

lapide, 112: 25.

lapide, 33: 23.

lapidem, 24: 14 | 149: 1.

lartitione, 8: 23 | 11: 12 |

laudatione, 89: 13.
laudatori, 140: 5.
laudavi, 89: 13.
laude, 58: 17 | 72: 6 | 132: 12 | 140: 26.
laudem, 107: 20 | 332: 3.
laudes, 110: 6.
laudi, 2: 4 | 73: 12.
laudibus, 2: 7 | 30: 18 | 309: 14 | 53: 5.
laudis, 62: 5 | 136: 24.
laus, 10: 7 | 40: 6 | 83: 11 | 88: 7.
laute, 59: 16.
lautus, 143: 14.
lavavi, 23: 17.
lectic, 122: 3.
lecticula, 149: 1.
lectione, 143: 22.
lecto, *subl.* 54: 7.
lectores, 29: 5 | 146: 36.
lectoribus, 72: 2.
lectorum, 80: 21.
legat, 92: 121 | 145: 2.
legati, 14: 21, 31 | 15: 14 | 77: 8 | 103: 18 | 119: 11 | 125: 2, 19 | 128: 15, 27 | 137: 12.
legationem, 14: 20.
legationes, 48: 17.
legationis, 83: 20.
legationum, 77: 8.
legatos, 14: 18, 20 | 15: 17, 17 | 16: 12 | 22: 26 | 30: 12 | 59: 12 | 70: 12 | 105: 7 | 128: 19.
legatus, 76: 15 | 83: 15.
lege, 78: 10 | 110: 15.
legem, 42: 17, 18.
legendum, 10: 25.
legenti, 1: 3.
legerat, 21: 6.
legeret, 146: 7.
leges, 109: 10.
legi, *subl.* 78: 15.
legibus, 18: 12 | 23: 4 | 25: 4 | 62: 6 | 105: 12 | 107: 14 | 110: 10 | 137: 4.
legimus, 68: 27.
legis, 78: 20.
legiffet, 30: 19.
legitimus, 19: 14.
legitimus, 106: 1.
Lennii, *n. patrum.* 4: 2.
Lennium, *n. p.* 4: 2, 5 | 19: 5: 1.
Lennit, 52: 22.
Lennit, 100: 22.
Leonem, 100: 24.
Leonida, *n. p.* 12: 6.
Leonistatus, *n. p.* 94: 21.
Leontichide, *n. p.* 85: 13.
Leontichidem, 85: 13.
leporum, 135: 20.
Iero, *morte.* 113: 110.
levavi, 234: 22.

Leucostyi, *n. patrum.* 64: 19.
Leuctra, *n. p.* 78: 22 | 88: 30.
leuctricam, 77: 7 | 79: 25 | 89: 17.
leve, 12: 12 | 56: 2 | 143: 13.
levia, 73: 11.
levior, 148: 27.
leviora, 72: 3.
leviores, 33: 13.
leviss, 69: 17 | 144: 23.
lex, 72: 9 | 145: 20.
libetiet, 59: 15, 19, 22 | 119: 22.
libentius, 89: 16 | 96: 21.
liberalis, 31: 9 | 144: 13.
liberalitate, 27: 13 | 121: 12 | 133: 2 | 141: 11.
liberalitatem, 25: 17 | 141: 7.
liberaliter, 301: 17 | 143: 15.
liberalius, 59: 17.
liberande, 5: 16.
liberandam, 38: 3 | 81: 16.
liberandum, 83: 33.
liberare, 40: 14.
liberaretur, 20: 1.
liberaret, 107: 3.
liberari, 21: 6.
liberata, 14: 1 | 146: 21.
liberatoreum, 34: 20.
liberatum, 77: 20.
liberatus, 17: 15 | 25: 25 | 104: 14.
liberaverunt, 83: 7.
liberavi, 76: 13.
liberavi, 8: 12 | 61: 9.
liber, 106: 8 | 146: 13.
liberi, *ad. eff.* 14: 23.
liberi, *subl.* 93: 16.
libertus, *subl.* 57: 4, 6 | 65: 21 | 85: 10 | 96: 6 | 97: 17 | 102: 7 | 103: 9.
libertus, *ad. eff.* 59: 18.
libertus, 10: 15 | 53: 5.
liberos, *ad. eff.* 61: 1.
liberos, *subl.* 76: 6 | 77: 12 | 79: 23 | 84: 12 | 102: 13 | 113: 5 | 139: 14.
libertime, 15: 9.
libertate, 10: 5 | 42: 11.
libertatem, 121: 10 | 40: 15 | 50: 11 | 79: 12 | 81: 5 | 107: 12 | 109: 10 | 310: 24.
libet, 22: 13.
libidinis, 90: 4.
libidinofus, 32: 12 | 312: 17.
librati, 143: 3.
libri, 129: 9, 14 | 132: 20.
libris, 146: 1, 6.
Libro, 23: 150: 9 | 333: 4.

libros, 344: 27.
librum, 10: 17, 23.
licebat, 59: 21 | 85: 8 | 96: 24.
licentia, 33: 17 | 98: 16, 19.
licentius, 52: 26.
licet, 70: 33 | 75: 15 | 109: 1 | 110: 12, 20, 25.
licet, 23: 4 | 25: 8.
licitum, 32: 9 | 100: 36.
ligna, 39: 1.
lignis, 11: 27.
lignum, 112: 30.
Ligures, *n. patrum.* 323: 8.
limen, 54: 6.
lineas, *ad. eff. ex line.* 55: 15.
lingua, 5: 10 | 48: 21.
lingux, 32: 1.
lis, 9: 17 | 63: 18.
litem, 25: 2.
lister, 66: 15.
litterarum, 12: 6 | 80: 9 | 129: 13 | 132: 16 | 133: 11.
litteras, 22: 4 | 23: 19 | 45: 21 | 63: 14 | 97: 8, 19 | 133: 12 | 146: 6.
litterissimum, 143: 2.
litteris, 17: 13, 21 | 23: 10 | 67: 10 | 129: 8 | 136: 3 | 147: 15.
litibus, 139: 20.
litore, 128: 6.
loca, 4: 9 | 14: 12 | 37: 21 | 53: 28 | 71: 14 | 95: 27 | 99: 4, 9 | 120: 11.
loci, 70: 1, 22.
locis, 8: 12 | 27: 13 | 44: 18 | 66: 26 | 68: 4 | 69: 1 | 71: 14 | 87: 13, 15 | 96: 14 | 97: 22 | 99: 2 | 133: 10 | 146: 7.
loco, 7: 19 | 12: 8, 23 | 23: 15 | 14: 24 | 16: 15 | 23: 21 | 24: 19, 20 | 30: 11, 23 | 54: 23 | 58: 6 | 69: 12 | 70: 14 | 93: 1, 7 | 96: 18 | 97: 4 | 115: 6 | 125: 2 | 127: 23 | 128: 24.
locoorum, 70: 7 | 77: 16 | 93: 15 | 116: 6 | 123: 4.
locum, 22: 13 | 8: 5 | 33: 25 | 165: 17 | 171: 25 | 19: 24 | 78: 5 | 81: 13 | 85: 8 | 89: 8, 11, 14 | 93: 8 | 93: 19 | 101: 33 | 128: 23 | 137: 12.
occasionem, 114: 12.
locupletari, 16: 21.
locupletatus, 86: 26.
locupletato, 35: 7.
locupletavi, 4: 33 | 27: 22 | 337: 6.

locupletia, 43: 9.
locupletissima, 86: 23.
locus, 22: 26 | 71: 12.
longerum, 12: 23.
longas, 46: 11.
longe, 14: 14 | 36: 25 | 66: 20, 27 | 88: 4 | 92: 23.
longinquiore, 13: 10.
longiorem, 99: 6 | 100: 5.
longiores, 55: 14.
longis, 31: 18.
longissime, 14: 28.
longius, 12: 7 | 134: 25.
longum, 124: 2.
Longo, *n. p.* 121: 6.
longum, 124: 2.
loquebantur, 42: 1 | 116: 16.
loquebatur, 33: 6 | 135: 19.
loquentem, 48: 5.
loquentes, 5: 10.
loquentur, 36: 22.
loqueretur, 23: 26.
loqui, 101: 9.
loricatum, 55: 15.
loro, 96: 22.
Lucanis, *n. p.* 123: 13.
lucide, 10: 9.
Lucii, *n. p.* 130: 4 | 136: 12 | 142: 5.
Lucio, 125: 19, 25 | 131: 9 | 136: 9 & 18.
lucore, 128: 15 | 143: 13.
lucis, 142: 10 | 148: 11.
Lucius, 122: 7 | 134: 6.
Luculli, *n. p.* 136: 12.
Lucretii, *n. p.* 142: 20.
luci, 41: 3.
ludando, 73: 16.
Ludatio, *n. p.* 115: 22.
lucus, 9: 6.
ludo, 140: 14.
ludos, 112: 12.
lumbos, 148: 18.
lunina, 109: 26.
Lufitanos, *n. patrum.* 122: 23.
luxuria, 132: 8.
luxuria, 52: 13.
luxuriam, 98: 23 | 104: 4.
luxuriore, 40: 6.
luxurius, 22: 23.
luxurius, 31: 12 | 312: 17.
Lyci, *n. p.* 34: 22.
Lycos, 54: 13.
Lydia, *n. p.* 44: 34 | 65: 19.
Lydiotum, 69: 15.
Lyfander, *n. p.* 28: 8, 13 | 30: 12, 21 | 36: 26 | 373: 17.
Lyfandro, 30: 24 | 37: 16 | 44: 8 | 46: 22 | 55: 13.

Lyfandrum, 30:2 | 37:4 |
38:11.
Lyfium, *n. p.* 73:6.
Lyfimachus, *n. p.* 100:18 |
102:10 | 113:8, 11.

M.

Maecedi, 62:16.
Macedonens, 92:5, 7 |
95:16 | 97:21.
Macedonia, 305:4.
Macedoniam, 95:7 | 96:5 |
97:9, 12, 14.
Macedonius, 57:4.
Macedonum, 95:5 | 98:13 |
8 | 100:10 | 102:2 | 105:2
112:9.

Macrocir, 11:12 | 112:2.
Macronhiros, 36:19.
maculavie, 24:15.

magi, 4:15 | 8:16 | 12:5 | 13:1
17:21 | 21:1 | 25:7 | 38:1
1 | 39:12 | 41:20 | 48:1
24, 31 | 50:8 | 16:5 |
60:5 | 71:4 | 71:12 | 80:1
6 | 81:5 | 82:4, 18 | 85:5
6 | 91:7 | 95:22, 24 |
109:24 | 113:13 | 127:1
8 | 136:27 | 139:4 | 144:12.

magistratibus, 9:24 | 12:5 |
2.
magistratu, 33:13 | 60:4 |
125:15.

Magistratu, 75:14.
magistratum, 15:8 | 30:12 | 31
36:17 | 82:20.

magistratus, 14:12 | 62:13 |
8 | 127 | 103:1 | 145:20 |
146:10.

magistratum, 8:23 | 11:12
12 | 82:15 | 87:25.

magistrum, 125:12.
magna, 7:8 | 10:7 | 23:8 |
43:4 | 63:4, 8 | 103:4 |
134:21.

magna, 9:11 | 16:1 | 21:7 |
26:9 | 32:17 | 33:14 |
37:25 | 47:9 | 49:6 |
52:10 | 57:13 | 67:30 |
79:12 | 86:26, 27 | 87:13
13 | 89:11 | 100:12 | 113:3
3 | 126:25.

magna, 50:19 | 73:12 | 81:17
103:8.

magnum, 147:15 | 15:17 |
23:1 | 30:16 | 36:22 |
38:8 | 46:17 | 47:3 |
48:9 | 50:12 | 59:4 |
67:10 | 94:6 | 95:13 |
123:12 | 126:19 | 127:15 |
134:19.

magnum, 51:14.
magus, 35:15 | 16:3 | 44:3
5 | 48:10 | 59:7 | 71:11 |

95:2 | 127:1, 4 | 142:13.
Magnesia, *n. p.* 12:1, 6, 9.

Magnetem, *n. p. hominis*,
67:23.

magui, 44:12 | 45:18 | 98:15
101:13 | 105:15 | 113:7
13 | 131:1.

magnificē, 66:10.
magnificēssimum, 41:8.
magnificus, 143:10.

magus, 2:7 | 10:10 | 17:26
26 | 36:15 | 45:13 | 48:1
9 | 48:15 | 52:1 | 59:18 |
81:18 | 87:24 | 94:8, 12 |
139:10.

magnitudine, 30:10 | 40:12
12 | 53:3 | 64:12 | 114:6,
8, 9.

magnitudinem, 17:20 | 96:12.
12.
magnitudini, 73:13.

magnitudo, *ampl.* 3:1.
maguo, 7:13 | 14:6 | 24:33
13 | 46:19 | 53:11 | 56:10
20 | 62:13 | 66:24 | 67:15
15 | 75:3 | 94:5, 7 | 85:5
5 | 101:16 | 126:18 | 127:12
20 | 140:16.

magopere, 6:12 | 22:12 |
60:8.

magot, 92:3.
magnum, 102:4 | 104:6.

magnus, 3:9 | 14:5 | 21:11
32:18 | 66:5 | 107:12 | 112:11
11 | 131:15.

Mago, 125:1.
Magone, 125:12, 12 | 126:3,
4.

Magonis, 126:6.
magitas, 82:6.

major, 11:3 | 32:21 | 48:16
16 | 92:2 | 136:6. *anti-*
quior, 113:3.

majora, 11:9 | 32:3, 10.
majoris, 15:10 | 16:9 | 66:20
20 | 67:19 | 70:9.

majorum, 27:10.
majoris, 12:1 | 71:9 | 87:17.
17.

majoris, 49:13 | 68:18.
majoribus, 55:6 | 65:8 |
73:1 | 85:4. *natu*, 12:3.
veteribus, 133:8.

majorum, 3:4 | 48:8 | 63:10
10 | 90:3 | 137:3 | 145:18.
veterum, 1:9.

maius, 8:12 | 46:14 | 144:21.
maius, 17:9.
maius, 68:17.

maie, 5:14 | 13:18 | 15:13
14 | 34:16 | 53:3, 4, 5 |
63:12 | 67:18 | 68:12 | 79:1

21 | 98:12 | 101:19 | 104:10
10 | 114:10.

maiebat, 14:13.
maiecedentissimi, 39:16.
maledici, 15:16.

maledicam, 90:8.
males, 115:17.

malis, 116:1 | 140:28.
malis, *verb.* 45:21.
malitionē, 36:11.

malles, 64:2. *eligeret*, 117:12.
malis, 136:3 | 140:3.
malos, 79:19 | 140:3.

maluit, 10:8 | 88:18 | 47:3
3 | 60:12 | 61:11 | 109:17.

maluit, 45:10.
Mamercum, *n. p.* 109:2.

manceps, 137:6.
mandatum, 144:15.
mandatis, 45:14.

Mandroclem, *n. p. hominis*,
67:23.
manebant, 97:19.

manebat, 23:6.
manendi, 141:2.

manens, 96:18.
manere, 14:12 | 13:13 | 15:13
13 | 39:13 | 113:13.
manerent, 45:1 | 109:15.

manerit, 45:14 | 62:9.
manibus, 110:16.

Manlii, *n. p.* 129:10.
manfroni, 18:5.

mandis, 50:4 | 86:13 | 96:13
132:6.

Manzineam, *n. p.* 79:9.
manu, 21:5 | 36:20 | 39:21
21 | 66:2 | 68:12 |
69:6 | 74:4 | 112:5, 16 |
140:19. *intra*, 4:1 | 21:12.

manus, 21:5 | 79:10 | 83:12
12 | 107:16. *intra*, 7:16 |
8:12.

Marathona, *n. p. agri*, 73:1.
Marathonia, 8:20.

Marathonia, 14:15.
Marathonianum, *adject.* 31:25.

Marathonio, 14:2.
Marcelli, *n. p.* 146:4.

Marcellis, 29:4 | 130:8.
Marcellorum, 146:4.
Marcellum, 124:1.

Marco, 125:18 | 129:4, 7 |
130:7 | 134:11 | 135:15.
144:23, 24 | 147:15.

Macron, 123:11 | 124:1.
Marces, 101:13 | 137:13 |
18 | 141:19, 24.

Mardunius, *n. p.* 20:1, 7 |
21:4.
mare, 11:15 | 36:3 | 46:9,
11 | 60:11 | 62:4 | 117:13.

maris, 1:12 | 13:15 | 20:15 |
31:6 | 35:16 | 44:4 | 62:1
7 | 112:2 | 114:10 | 119:1
1 | 126:13 | 127:8 | 140:12.

Maris, *n. p.* 144:18.
maritimam, 144:5.

maritimam, 144:5.
maritimis, 46:10 | 137:11.
maritimos, 11:15.

Marium, 134:17.
Marius, 134:7.

Massagras, 111:10.
massis, 75:14 | 65:16 | 97:7
107:20.

massifamilias, 2:13.
matre, 64:15 | 77:2 | 145:12
12.

matrem, 24:12 | 47:12 |
57:12. *du* | 102:13 | 142:10.

matricidas, 77:1.
matrimonio, 21:3 | 25:6 | 48:3
3.

matrimonium, 113:12 | 116:18.
matris, 112:6 | 145:9.

matrandum, 53:24.
matravat, *accelerat*, 60:6.

matutē, 134:8.
maxima, 10:8 | 14:14 | 88:7
7 | 89:23 | 110:12.

maxima, 16:18 | 79:8 | 149:22.
maximam, 26:8 | 32:26 |
32:7 | 71:18 | 87:13.

maximatum, 100:22 | 147:19.
maximas, 108:18 | 110:7 |
117:4.

maximē, 3:5 | 7:6, 10 | 112:24
24 | 26:16 | 32:20 | 36:13
13 | 40:17 | 45:12 | 49:22
22 | 57:4 | 58:2 |
61:24 | 67:20 | 77:6, 21 |
85:1 | 95:126 | 104:15 |
105:18 | 112:12 | 117:9.

maximus, 27:64 | 71:65.
24 | 81:17 | 146:5.

maximis, 35:8 | 54:4 | 552:11
11 | 112:1.

maximo, 45:12 | 51:17 | 66:14
14 | 74:4 | 109:10 | 139:10.

Maximo, n. p. 130: 7.	mentione, 128: 7.	Mitriades, n. p. 1: 35: 4: 7: 139: 1 140: 21 140: 4.	139: 1 140: 21 140: 4.
Maximor, 101: 120 110: 18 110: 4.	mentioern, 121: 15 141: 9 75: 11 116: 10 118: 8 144: 27.	5: 13, 15 6: 110 7: 18, 10, 18 9: 9, 13 15: 10.	6.
Maximum, 18: 10 30: 23 51: 14 69: 18 82: 19 139: 25.	mensetur, 74: 5.	Mitriadi, 8: 14, 18, 25.	milis, 131: 16.
maximus, 68: 18 81: 9.	meo, 50: 9.	Mitriadis, 25: 11.	midæ, 66: 15.
me, 17: 17, 19 45: 134 57: 14 75: 10, 12, 16 76: 10 79: 15 104: 3 119: 8, 11, 15, 19, 20 135: 25 148: 15, 16.	mercede, <i>lucra</i> , 1: 7.	Mitruvæ, n. p. 24: 9 88: 5.	milifarum, 145: 1.
mea, 75: 16 148: 13.	mercenario, 107: 10.	minuere, 27: 24 112: 17.	milii, 38: 10.
mez, 46: 1.	mercedem, 161: 15.	minor, 14: 1. <i>junior</i> , 130: 1.	milifund, 31: 11 126: 1 198: 5.
meam, 17: 10 43: 13.	meritis, 173: 4 181: 1 451: 14 97: 21.	minore, 73: 3 82: 11 98: 6.	militerant, 23: 16.
medebor, 11: 11.	menio, 17: 13 134: 20.	minorem, 67: 11.	milis, 131: 8.
Medi, 22: 12.	mentum, 24: 2.	minoris, 131: 7.	milios, 125: 10.
mediam, 98: 12.	Merfena, 79: 5 83: 15.	minuam, 99: 27.	milium, 48: 10.
mediare, 77: 19 117: 7.	metallis, 11: 13 25: 10.	minuente, 88: 16.	milium <i>ferri</i> , 101: 8.
7.	metum, 91: 3.	minui, 38: 17.	miluros, 14: 10.
medicâ, 22: 22.	metiri, 144: 9.	minuitur, 119: 9.	milusum, 70: 12.
medici, 49: 11 148: 4.	metui, 109: 18. <i>infest</i> , 54: 10.	minuta, <i>advrb.</i> , 4: 12, 17 10: 15 115: 13 7: 13, 17 17: 17 27: 19 31: 9 32: 8 35: 6 80: 4, 8, 10, 15 42: 5 47: 7 48: 12 49: 8 52: 16 61: 1 67: 23 74: 3 78: 26 76: 9 77: 10 80: 9 87: 12 96: 24 98: 19 99: 22 127: 5 139: 7 142: 18 143: 23 147: 15, 24.	milus, 27: 110 30: 15 458: 17 46: 9 107: 4 108: 7.
medicini, 148: 13.	mezum, 148: 19.	minuta, <i>advrb.</i> , 4: 12, 17 10: 15 115: 13 7: 13, 17 17: 17 27: 19 31: 9 32: 8 35: 6 80: 4, 8, 10, 15 42: 5 47: 7 48: 12 49: 8 52: 16 61: 1 67: 23 74: 3 78: 26 76: 9 77: 10 80: 9 87: 12 96: 24 98: 19 99: 22 127: 5 139: 7 142: 18 143: 23 147: 15, 24.	milus <i>effat</i> , 93: 18.
medicia, 49: 13.	meus, 119: 8.	minus, 139: 7 141: 11 142: 12, 10 <i>6ur</i> 146: 8.	Mithridatis, n. p. 7: 15, 13.
medicos, 50: 11.	Micythe, 75: 19.	Minutio, n. p. 125: 16.	13.
medimous, 115: 4.	Micythus, 75: 5.	minuz, 55: 12.	Mithridati, n. p. 67: 4.
Medis, 99: 2.	moigare, 148: 11.	Minutium, n. p. 128: 11.	Mithridatis, 70: 31.
Medus, 21: 4.	mihi, 17: 10, 19 43: 6 45: 13 76: 8 79: 25 26 101: 13 119: 11 148: 16, 17.	mix, 10: 6.	Mithrobarzanes, n. p. 68: 21, 15.
Medi, 104: 2.	miles, 41: 6.	mirabatur, 128: 1.	Mithrobarzanes, 68: 6.
meis, 104: 4.	Milefius, <i>advrb.</i> , 61: 4.	mirabile, 96: 26.	mixtas, 22: 11.
mel, 91: 13.	milliare, 65: 1.	mirabiles, 130: 12.	nittere, 3: 9 15: 3 471: 9.
melior, 55: 9.	millitares, 96: 19.	mirabiliter, 54: 19.	mitteret, 86: 5 146: 6.
meminerat, 141: 15.	millitari, 104: 55: 4, 9 56: 15 70: 23 75: 31 102: 12.	mirandum, 27: 24 45: 15.	mitteretur, 189: 116: 13.
memori, 128: 24 140: 18.	millitaris, 108: 25: 18 44: 8 61: 12 103: 3.	mirum, 57: 12.	mixta, 22: 13 67: 12, 19 69: 4 71: 2 127: 24.
memoria, 10: 4 33: 23 62: 9 103: 3 126: 6.	milites, 8: 21 <i>6ur</i> 58: 12 56: 1, 15 60: 5 95: 6, 11, 14 107: 10 115: 19.	misari, 88: 14 101: 6.	mixta, 22: 13 67: 12, 19 69: 4 71: 2 127: 24.
memoria, 58: 2 64: 6 72: 11 112: 3 141: 14.	milibus, 41: 4 32: 26 86: 26.	mirum, 57: 12.	Mitylenæ, 43: 5.
memoria, 18: 13 22: 5 37: 2. <i>posterior</i> , 129: 11.	millium, 4: 12 7: 15 37: 16 53: 5, 11 64: 25 68: 17 70: 2 77: 16, 18 98: 14 100: 6, 10 127: 21 130: 8.	miscere, <i>sturbare</i> , 21: 9.	Mnemon, 112: 15.
memotiam, 14: 4 18: 5 19: 5 62: 13 77: 19 108: 11 112: 13.	milie, 7: 15 11: 10 61: 6, 8 70: 3.	misera, 54: 9.	mobilis, 61: 16.
memorandum, 144: 9.	millia, 6: 19 7: 16 8: 8 12: 11 26: 4 43: 5 69: 55 70: 3 88: 18 116: 5 124: 14 136: 8 139: 3 143: 16.	miserranda, 54: 9.	Mocillam, n. p. 147: 4.
Menecide, n. p. <i>humi</i> , 7: 8.	millibus, 27: 6, 7 38: 19 65: 3 75: 27.	miserranti, 15: 19.	moderata, 63: 26.
Menecidem, 75: 28.	millium, 11: 23, 25 56: 14 115: 20.	misericordia, 54: 21.	moderate, 109: 27.
Menecides, 7: 16 76: 5.	Milliade, n. p. 10: 5.	misericordiam, 17: 1.	moderatione, 124: 1 <i>dir.</i>
Menelas, 91: 11.	Milladem, n. p. 3: 14.	misertum, 7: 1, 6 11: 25 14: 19 16: 2 22: 16 22: 23 30: 2 38: 11 59: 11 125: 23 128: 10.	modestia, 74: 3.
Menelthes, n. p. 57: 9.		misile, 17: 8 97: 19.	modica, 143: 12.
Meneltheus, 65: 17.		misili, 67: 6 97: 18.	modi, 135: 3.
mens, 81: 23.		misili, 67: 6 97: 18.	modis, 121: 7.
mentam, 91: 6.		misili, 67: 6 97: 18.	modo, <i>advb.</i> , 19: 14 18: 12 15: 12 16: 12 17: 12 18: 12 19: 12 20: 12 21: 12 22: 12 23: 12 24: 12 25: 12 26: 12 27: 12 28: 12 29: 12 30: 12 31: 12 32: 12 33: 12 34: 12 35: 12 36: 12 37: 12 38: 12 39: 12 40: 12 41: 12 42: 12 43: 12 44: 12 45: 12 46: 12 47: 12 48: 12 49: 12 50: 12 51: 12 52: 12 53: 12 54: 12 55: 12 56: 12 57: 12 58: 12 59: 12 60: 12 61: 12 62: 12 63: 12 64: 12 65: 12 66: 12 67: 12 68: 12 69: 12 70: 12 71: 12 72: 12 73: 12 74: 12 75: 12 76: 12 77: 12 78: 12 79: 12 80: 12 81: 12 82: 12 83: 12 84: 12 85: 12 86: 12 87: 12 88: 12 89: 12 90: 12 91: 12 92: 12 93: 12 94: 12 95: 12 96: 12 97: 12 98: 12 99: 12 100: 12 101: 12 102: 12 103: 12 104: 12 105: 12 106: 12 107: 12 108: 12 109: 12 110: 12 111: 12 112: 12 113: 12 114: 12 115: 12 116: 12 117: 12 118: 12 119: 12 120: 12 121: 12 122: 12 123: 12 124: 12 125: 12 126: 12 127: 12 128: 12 129: 12 130: 12 131: 12 132: 12 133: 12 134: 12 135: 12 136: 12 137: 12 138: 12 139: 12 140: 12 141: 12 142: 12 143: 12 144: 12 145: 12 146: 12 147: 12 148: 12 149: 12 150: 12 151: 12 152: 12 153: 12 154: 12 155: 12 156: 12 157: 12 158: 12 159: 12 160: 12 161: 12 162: 12 163: 12 164: 12 165: 12 166: 12 167: 12 168: 12 169: 12 170: 12 171: 12 172: 12 173: 12 174: 12 175: 12 176: 12 177: 12 178: 12 179: 12 180: 12 181: 12 182: 12 183: 12 184: 12 185: 12 186: 12 187: 12 188: 12 189: 12 190: 12 191: 12 192: 12 193: 12 194: 12 195: 12 196: 12 197: 12 198: 12 199: 12 200: 12 201: 12 202: 12 203: 12 204: 12 205: 12 206: 12 207: 12 208: 12 209: 12 210: 12 211: 12 212: 12 213: 12 214: 12 215: 12 216: 12 217: 12 218: 12 219: 12 220: 12 221: 12 222: 12 223: 12 224: 12 225: 12 226: 12 227: 12 228: 12 229: 12 230: 12 231: 12 232: 12 233: 12 234: 12 235: 12 236: 12 237: 12 238: 12 239: 12 240: 12 241: 12 242: 12 243: 12 244: 12 245: 12 246: 12 247: 12 248: 12 249: 12 250: 12 251: 12 252: 12 253: 12 254: 12 255: 12 256: 12 257: 12 258: 12 259: 12 260: 12 261: 12 262: 12 263: 12 264: 12 265: 12 266: 12 267: 12 268: 12 269: 12 270: 12 271: 12 272: 12 273: 12 274: 12 275: 12 276: 12 277: 12 278: 12 279: 12 280: 12 281: 12 282: 12 283: 12 284: 12 285: 12 286: 12 287: 12 288: 12 289: 12 290: 12 291: 12 292: 12 293: 12 294: 12 295: 12 296: 12 297: 12 298: 12 299: 12 300: 12 301: 12 302: 12 303: 12 304: 12 305: 12 306: 12 307: 12 308: 12 309: 12 310: 12 311: 12 312: 12 313: 12 314: 12 315: 12 316: 12 317: 12 318: 12 319: 12 320: 12 321: 12 322: 12 323: 12 324: 12 325: 12 326: 12 327: 12 328: 12 329: 12 330: 12 331: 12 332: 12 333: 12 334: 12 335: 12 336: 12 337: 12 338: 12 339: 12 340: 12 341: 12 342: 12 343: 12 344: 12 345: 12 346: 12 347: 12 348: 12 349: 12 350: 12 351: 12 352: 12 353: 12 354: 12 355: 12 356: 12 357: 12 358: 12 359: 12 360: 12 361: 12 362: 12 363: 12 364: 12 365: 12 366: 12 367: 12 368: 12 369: 12 370: 12 371: 12 372: 12 373: 12 374: 12 375: 12 376: 12 377: 12 378: 12 379: 12 380: 12 381: 12 382: 12 383: 12 384: 12 385: 12 386: 12 387: 12 388: 12 389: 12 390: 12 391: 12 392: 12 393: 12 394: 12 395: 12 396: 12 397: 12 398: 12 399: 12 400: 12 401: 12 402: 12 403: 12 404: 12 405: 12 406: 12 407: 12 408: 12 409: 12 410: 12 411: 12 412: 12 413: 12 414: 12 415: 12 416: 12 417: 12 418: 12 419: 12 420: 12 421: 12 422: 12 423: 12 424: 12 425: 12 426: 12 427: 12 428: 12 429: 12 430: 12 431: 12 432: 12 433: 12 434: 12 435: 12 436: 12 437: 12 438: 12 439: 12 440: 12 441: 12 442: 12 443: 12 444: 12 445: 12 446: 12 447: 12 448: 12 449: 12 450: 12 451: 12 452: 12 453: 12 454: 12 455: 12 456: 12 457: 12 458: 12 459: 12 460: 12 461: 12 462: 12 463: 12 464: 12 465: 12 466: 12 467: 12 468: 12 469: 12 470: 12 471: 12 472: 12 473: 12 474: 12 475: 12 476: 12 477: 12 478: 12 479: 12 480: 12 481: 12 482: 12 483: 12 484: 12 485: 12 486: 12 487: 12 488: 12 489: 12 490: 12 491: 12 492: 12 493: 12 494: 12 495: 12 496: 12 497: 12 498: 12 499: 12 500: 12 501: 12 502: 12 503: 12 504: 12 505: 12 506: 12 507: 12 508: 12 509: 12 510: 12 511: 12 512: 12 513: 12 514: 12 515: 12 516: 12 517: 12 518: 12 519: 12 520: 12 521: 12 522: 12 523: 12 524: 12 525: 12 526: 12 527: 12 528: 12 529: 12 530: 12 531: 12 532: 12 533: 12 534: 12 535: 12 536: 12 537: 12 538: 12 539: 12 540: 12 541: 12 542: 12 543: 12 544: 12 545: 12 546: 12 547: 12 548: 12 549: 12 550: 12 551: 12 552: 12 553: 12 554: 12 555: 12 556: 12 557: 12 558: 12 559: 12 560: 12 561: 12 562: 12 563: 12 564: 12 565: 12 566: 12 567: 12 568: 12 569: 12 570: 12 571: 12 572: 12 573: 12 574: 12 575: 12 576: 12 577: 12 578: 12 579: 12 580: 12 581: 12 582: 12 583: 12 584: 12 585: 12 586: 12 587: 12 588: 12 589: 12 590: 12 591: 12 592: 12 593: 12 594: 12 595: 12 596: 12 597: 12 598: 12 599: 12 600: 12 601: 12 602: 12 603: 12 604: 12 605: 12 606: 12 607: 12 608: 12 609: 12 610: 12 611: 12 612: 12 613: 12 614: 12 615: 12 616: 12 617: 12 618: 12 619: 12 620: 12 621: 12 622: 12 623: 12 624: 12 625: 12 626: 12 627: 12 628: 12 629: 12 630: 12 631: 12 632: 12 633: 12 634: 12 635: 12 636: 12 637: 12 638: 12 639: 12 640: 12 641: 12 642: 12 643: 12 644: 12 645: 12 646: 12 647: 12 648: 12 649: 12 650: 12 651: 12 652: 12 653: 12 654: 12 655: 12 656: 12 657: 12 658: 12 659: 12 660: 12 661: 12 662: 12 663: 12 664: 12 665: 12 666: 12 667: 12 668: 12 669: 12 670: 12 671: 12 672: 12 673: 12 674: 12 675: 12 676: 12 677: 12 678: 12 679: 12 680: 12 681: 12 682: 12 683: 12 684: 12 685: 12 686: 12 687: 12 688: 12 689: 12 690: 12 691: 12 692: 12 693: 12 694: 12 695: 12 696: 12 697: 12 698: 12 699: 12 700: 12 701: 12 702: 12 703: 12 704: 12 705: 12 706: 12 707: 12 708: 12 709: 12 710: 12 711: 12 712: 12 713: 12 714: 12 715: 12 716: 12 717: 12 718: 12 719: 12 720: 12 721: 12 722: 12 723: 12 724: 12 725: 12 726: 12 727: 12 728: 12 729: 12 730: 12 731: 12 732: 12 733: 12 734: 12 735: 12 736: 12 737: 12 738: 12 739: 12 740: 12 741: 12 742: 12 743: 12 744: 12 745: 12 746: 12 747: 12 748: 12 749: 12 750: 12 751: 12 752: 12 753: 12 754: 12 755: 12 756: 12 757: 12 758: 12 759: 12 760: 12 761: 12 762: 12 763: 12 764: 12 765: 12 766: 12 767: 12 768: 12 769: 12 770: 12 771: 12 772: 12 773: 12 774: 12 775: 12 776: 12 777: 12 778: 12 779: 12 780: 12 781: 12 782: 12 783: 12 784: 12 785: 12 786: 12 787: 12 788: 12 789: 12 790: 12 791: 12 792: 12 793: 12 794: 12 795: 12 796: 12 797: 12 798: 12 799: 12 800: 12 801: 12 802: 12 803: 12 804: 12 805: 12 806: 12 807: 12 808: 12 809: 12 810: 12 811: 12 812: 12 813: 12 814: 12 815: 12 816: 12 817: 12 818: 12 819: 12 820: 12 821: 12 822: 12 823: 12 824: 12 825: 12 826: 12 827: 12 828: 12 829: 12 830: 12 831: 12 832: 12 833: 12 834: 12 835: 12 836: 12 837: 12 838: 12 839: 12 840: 12 841: 12 842: 12 843: 12 844: 12 845: 12 846: 12 847: 12 848: 12 849: 12 850: 12 851: 12 852: 12 853: 12 854: 12 855: 12 856: 12 857: 12 858: 12 859: 12 860: 12 861: 12 862: 12 863: 12 864: 12 865: 12 866: 12 867: 12 868: 12 869: 12 870: 12 871: 12 872: 12 873: 12

moliebatur, 62: 16.
molectur, 18: 1.
molitus est, 28: 14.
Molothorum, m. p. 16: 7.
momenti, 37: 12.
monco, 37: 14.
moneretur, 104: 18.
moneretur, 71: 25.
montem, 94: 20.
montes, 99: 25.
moribus, 115: 2.
moris, 8: 1.
moriam, 8: 1.
morant, 16: 14 | 65: 18.
monumenta, 181: 5.
monumento, 14: 4 | 144: 2.
moti, 45: 21.
moram, *passum*, 54: 9.
motandi, 4: 7.
moraretur, 132: 1.
moratus, 146: 17.
moratus, 59: 15 | 126: 2 | 116: 2.
morbi, 148: 7.
morbo, 18: 9 | 109: 26 | 112: 7, 11 | 112: 14 | 122: 1.
morbum, 27: 11 | 49: 11 | 91: 12 | 148: 17, 17.
morbus, 148: 17.
more, 12: 13, 28 | 25: 8 | 32: 4 | 33: 2 | 42: 14 | 45: 18 | 46: 3 | 70: 13 | 106: 12 | 117: 3.
morem, 50: 6 | 66: 21.
mores, 22: 11 | 48: 12 | 72: 2 | 117: 12 | 141: 17 | 143: 24 | 146: 17. *confutandi*, 2: 1.
moribus, 1: 7 | 2: 11 | 40: 1 | 60: 1 | 72: 4, 10 | 133: 4 | 137: 5. *legibus*, 2: 4. *agere*, 116: 19.
moriens, 85: 13 | 93: 15 | 116: 15.
mortis, 79: 19.
moris, 145: 17.
mors, 27: 25.
mortalibus, 46: 25.
mortis, 18: 7 | 24: 15 | 52: 14 | 54: 18 | 68: 13 | 78: 9, 11 | 108: 4.
mortem, 30: 6 | 60: 6, 15 | 61: 20 | 94: 16 | 101: 14 | 106: 13 | 107: 14 | 112: 11 | 142: 11.
mortuum, 79: 16.
mortui, 24: 17.
mortui, 57: 6.
mortuos, 27: 23.
mortuum, 18: 9 | 38: 16 | 39: 11 | 101: 21 | 129: 5.
mortuus, 24: 19 | 27: 11 | 85: 12 | 94: 2.

morum, 31: 14 | 87: 17 | 136: 20.
mors, 15: 4 | 85: 4.
morus, 96: 22.
morus, 23: 2 | 55: 13 | 96: 24.
morus est, 46: 4.
morsebatur, 48: 15.
moveri, 50: 19. *transferris*, 12: 1.
moveretur, 101: 30.
moveretur, 118: 8 | 86: 16 | 97: 10.
movisse, 70: 5.
movit, 137: 19.
mulcabat, 78: 9.
mulcaretur, 42: 18.
mulcatus, 81: 4.
muletari, 82: 2.
muletatus, 12: 18.
muletatus est, 9: 17 | 19: 8 | 27: 1 | 78: 22.
muletatus est, 25: 6.
mulebri, 39: 10.
mulier, 19: 9.
mulieris, 53: 22.
multa, 16: 21 | 17: 24 | 20: 5 | 30: 13 | 12: 6 | 33: 17 | 41: 13 | 41: 15 | 48: 28 | 55: 9 | 58: 16 | 59: 1 | 61: 3 | 62: 16 | 70: 12 | 76: 17 | 109: 15 | 119: 7 | 126: 21 | 133: 3 | 143: 12.
multa, *suble*, 63: 21.
multas, 16: 1 | 35: 4 | 46: 19 | 58: 1 | 132: 8 | 148: 1.
multi, 31: 10 | 40: 13 | 41: 1 | 41: 7 | 50: 18 | 54: 17 | 88: 21, 24 | 101: 2 | 111: 6 | 113: 6. *bo*, 129: 11.
multiplicandis, 135: 1.
multi, 6: 10 | 81: 18 | 7 | 10: 18 | 44: 16 | 45: 13 | 50: 12 | 53: 18 | 61: 2 | 64: 18 | 65: 2 | 75: 26 | 79: 12 | 87: 13 | 94: 12 | 95: 25 | 96: 14 | 106: 11 | 113: 4 | 116: 10 | 123: 11 | 129: 12 | 132: 11 | 149: 17.
multitudine, 12: 12 | 68: 5 | 88: 22 | 96: 16 | 126: 14 | 127: 12, 18 | 128: 23.
multitudinem, 4: 10 | 19: 9 | 123: 7 | 127: 15.
multitudinis, 6: 17 | 32: 18.
multitudinis, 106: 7.
multitudo, 13: 8 | 54: 15 | 69: 9 | 77: 16 | 98: 2.
multis, 2: 14 | 17: 11, 22 | 22: 19 | 27: 9 | 31: 5 |

14: 7 | 86: 22 | 87: 17 | 88: 1 | 92: 1 | 93: 4 | 95: 1 | 103: 12 | 104: 20 | 107: 8 | 112: 9 | 114: 2 | 115: 15 | 122: 4 | 136: 19 | 148: 20 | 142: 11.
multo, *adfectu*, 44: 15 | 82: 17 | 84: 11.
multorum, 12: 17 | 51: 14 | 118: 8 | 137: 8 | 144: 19.
multos, 27: 82 | 32: 8, 22 | 68: 21 | 71: 27 | 107: 15 | 124: 17.
multum, 9: 23 | 12: 12 | 14: 32 | 29: 18 | 44: 15 | 45: 6 | 48: 15 | 51: 13 | 55: 6 | 69: 9 | 86: 15 | 92: 5 | 100: 9 | 145: 12.
munditiam, 143: 11.
muneri, 41: 9 | 89: 23 | 91: 1 | 103: 7 | 135: 26.
munere, 23: 9.
muneri, 52: 7 | 43: 6 | 91: 10 | 128: 25 | 139: 3.
muneribus, 172: 16 | 46: 9 | 48: 11 | 87: 5.
Munichiam, 42: 1.
munio, 130: 11.
munitionem, 14: 25.
munierat, 109: 12.
munierant, 14: 15.
munia, 121: 1.
munice, *habere*, 113: 1.
munient, 11: 27.
muniz, 14: 12.
munizant, 66: 18.
munis, 67: 27.
munitiones, 97: 13.
munitionis, 14: 12.
munitione, 53: 28.
munitionum, 41: 14.
munium, 51: 18, 22.
munivit, 42: 2.
munus, 65: 1 | 125: 17 | 135: 12.
muri, 14: 22, 26 | 63: 22.
muris, 15: 12 | 89: 1 | 116: 4.
muros, 9: 14 | 14: 9, 18 | 46: 22 | 63: 24.
murem, 11: 30.
murem, 11: 3.
murem, 72: 4.
murem, 71: 3.
murem, 100: 4.
mutationibus, 145: 13.
mutavit, 22: 22 | 55: 10, 15 | 90: 2 | 144: 1.
Mutinam, 139: 6.
mutus, 72: 7.
Mycalem, *a. p. montis*,

26: 5.
mythia, 131: 2.
Myunium, *nober*, 181: 4.

N.

Nacti, 14: 10.
nactus, 8: 12 | 90: 2.
N. confutatur, 131: 1.
N. *capitur*, 148: 13.
nam, 2: 17 | 3: 12 | 4: 12 | 5: 16 | 9: 26 | 10: 17 | 11: 11 | 18: 13 | 20: 14 | 3: 15 | 11: 16 | 12: 12 | 17: 12 | 19: 14 | 21: 24 | 22: 1 | 23: 1 | 24: 6, 21 | 25: 11, 8 | 26: 18 | 27: 2 | 28: 11 | 30: 13, 12 | 31: 5 | 32: 14 | 33: 1 | 34: 1, 9 | 35: 15 | 36: 4, 12, 24 | 37: 17, 21 | 38: 6 | 39: 17 | 40: 13 | 41: 9, 23 | 42: 5 | 43: 19 | 44: 12, 8 | 46: 15, 26 | 47: 3 | 49: 13 | 51: 5 | 52: 2, 11 | 54: 16, 20 | 56: 11 | 57: 13 | 59: 11 | 60: 6 | 61: 23 | 62: 16 | 67: 25 | 72: 13 | 74: 15 | 75: 7 | 76: 3, 9 | 81: 6 | 82: 2, 15 | 83: 19 | 84: 10 | 85: 13 | 87: 12 | 88: 27 | 89: 5, 19 | 91: 4 | 93: 4 | 94: 1 | 97: 9 | 98: 19 | 100: 1 | 101: 21 | 102: 13 | 107: 9 | 109: 10 | 110: 12 | 112: 6, 15 | 113: 1, 11 | 114: 16 | 117: 10 | 118: 5, 12 | 122: 7, 14 | 124: 20, 26 | 135: 2 | 136: 5 | 142: 14, 22 | 143: 8 | 145: 2 | 146: 148: 4, 9, 17.
namque, 7: 11 | 8: 25, 17 | 9: 12 | 14: 10 | 15: 19 | 18: 1 | 19: 2 | 20: 8 | 21: 26 | 27: 18 | 27: 13 | 28: 17 | 30: 16 | 31: 17 | 32: 18 | 33: 4 | 44: 5 | 48: 12 | 51: 18 | 52: 21 | 54: 10 | 55: 10 | 57: 5 | 58: 4 | 61: 2, 6, 13 | 66: 17 | 67: 16 | 70: 13 | 71: 75 | 72: 9, 30 | 78: 7 | 79: 25, 31 | 80: 16 | 81: 22 | 82: 14 | 83: 4 | 84: 11 | 85: 14 | 104: 11 | 105: 11 | 107: 13 | 140: 1.

17. 23 111:4 112:4	navigium, 6: 16 8: 24	19.	102: 7 104: 9, 20
125:16 126:7 129:4, 9	11:13, 21 12: 9, 14	negligēbat, 100:16.	105: 1 <i>dur</i> 109: 19, 21
231: 4 134: 10 143: 2, 24 146: 8, 17 148: 17.	13: 16 14: 4 26: 6	negligendum, 70: 18.	24, 27 110: 1, 4, 5 <i>dur</i>
natio, 60: 14.	46: 82 127: 12.	negligens, 16: 11.	111: 5 113: 4, 13
natiarē, 130: 15.	nautica, 37: 15 128: 12.	negotium, 36: 20.	114: 1, 12 116: 8
nata, 107: 13 147: 1.	Naxum, n. p. 16: 12.	negoria, 144: 19.	118: 4 122: 4 127: 2
natiālem, 79: 25 110: 13.	ne, <i>ut</i> nom. s. 15 22: 14	negotii, 46: 8 101: 23	128: 1, 9, 13, 33
nati, 17: 24 65: 114 113: 6.	27: 17 29: 4 36: 15	144: 16.	131: 3, 17, 18 134: 2
natiōne, 21: 4 64: 15.	42: 13, 17 50: 17	negotio, 88: 29.	135: 16, 29, 24 <i>dur</i> , 26
natiōnes, 112: 5 127: 6.	63: 6 65: 21 67: 8	negotium, 52: 12 14: 4	138: 9, 18 <i>dur</i> , 20 139: 4, 5, 9, 23 140: 23
nativum, 131: 10.	68: 3 69: 4 71: 4, 19 72: 2 73: 12, 16, 32 79: 23, 30 80: 9	negotius, 52: 12 14: 4	141: 7, 8, 12, 13, 17
natio, 49: 15 77: 5 114: 7.	97: 10, 15 101: 26	negotius, 52: 12 14: 4	142: 12, 18, 20 143: 6, 22 144: 2 <i>dur</i> , 3 <i>dur</i> , 6, 10 <i>dur</i> , 13 145: 14.
nati, 24: 12 55: 16 62: 13 65: 10 68: 28 85: 10.	110: 17 126: 26 128: 20, 22, 26, 34 134: 18 135: 8, 35 140: 19, 21 141: 12 146: 8 148: 23, <i>quoniam</i>	negotius, 52: 12 14: 4	20 <i>dur</i> , 21 147: 15.
natum, 77: 8 79: 24 80: 2 143: 6.	6: 4 8: 4 12: 12	negotius, 52: 12 14: 4	Neroni, n. p. 147: 2.
natura, 31: 11 32: 13 48: 8 143: 14 145: 123.	14: 12 14: 30 49: 17	negotius, 52: 12 14: 4	Neronis, 137: 1.
natura, 70: 1, <i>indole</i> , 126: 12.	104: 18 107: 17, <i>ut</i> , 91: 10 12: 14 13: 20	negotius, 52: 12 14: 4	negotius, 9: 6 39: 16 40: 16 107: 12.
natura, 112: 8.	161: 6 27: 13 32: 19 34: 10 37: 15 46: 1 50: 14 51: 35 96: 18	negotius, 52: 12 14: 4	negotius, 52: 12.
naturali, 41: 18.	98: 18 126: 15 128: 26, <i>nom</i> , 121: 6 31: 21	negotius, 52: 12 14: 4	neutrum, 143: 12.
naturalis, 139: 18.	24: 11 24: 5 55: 5	negotius, 52: 12 14: 4	neutrum, 68: 21.
naturam, 81: 15 31: 14 90: 7.	82: 17 104: 23 105: 19 107: 14 109: 24	negotius, 52: 12 14: 4	Nicanor, n. p. 104: 20.
natus, 31: 4 39: 13, 35 48: 13 55: 11 64: 15 65: 10 72: 13 107: 13 111: 2 115: 19.	117: 11 143: 13 144: 26 148: 20, <i>nom</i> , 57: 18 70: 19 119: 11	negotius, 52: 12 14: 4	Nicanorens, 104: 16.
natus, <i>offic</i> , 19: 18.	143: 13.	negotius, 52: 12 14: 4	Nicanor, 105: 12.
natus, <i>offic</i> , 10: 14.	necessaria, 241: 7.	negotius, 52: 12 14: 4	Nicias, n. p. <i>humilis</i> , 32: 13.
nave, 187: 15.	necessario, 17: 18 45: 23	negotius, 52: 12 14: 4	niger, 45: 24.
navales, 11: 16.	19: 15 79: 26 134: 21 147: 21 148: 14.	negotius, 52: 12 14: 4	nihil, 1: 6 8 8: 11
navalis, 19: 16 47: 4.	necessit, 93: 7.	negotius, 52: 12 14: 4	13: 14 15: 13 31: 13
navalibus, 35: 12.	necessitate, 16: 120.	negotius, 52: 12 14: 4	16: 19 37: 3 38: 12
nave, 127: 19, 27.	necessitudinem, 48: 14	negotius, 52: 12 14: 4	41: 21 42: 8 53: 23
naveis, 50: 20.	147: 13.	negotius, 52: 12 14: 4	72: 18 75: 7 74: 13
naveim, 16: 17 17: 1	nece, 138: 181.	negotius, 52: 12 14: 4	78: 18 86: 14 90: 8
50: 16 51: 19 60: 8, 13 66: 22 75: 20	Nectanebe, n. p. <i>humilis</i> , 91: 19.	negotius, 52: 12 14: 4	101: 32 110: 7, 9
85: 22 127: 17 128: 3.	Nectanebum, n. p. 59: 18.	negotius, 52: 12 14: 4	127: 23 133: 23 139: 16 140: 120 142: 15
naves, 8: 11 11: 29 12: 8 13: 12 17: 12 18: 46 10: 19 125: 22	nefas, 2: 14 23: 44 33: 2 77: 38 145: 114.	negotius, 52: 12 14: 4	143: 24 144: 8
336: 3 127: 24 128: 6, 10.	negabat, 101: 25.	negotius, 52: 12 14: 4	145: 4, 14 146: 6
munfratio, 126: 7.	negare, 27: 18 49: 4	negotius, 52: 12 14: 4	148: 28.
naufragium, 15: 14.	128: 23.	negotius, 52: 12 14: 4	nihilominus, 14: 30 136: 4.
navi, 35: 17 63: 11.	negarent, 14: 11.	negotius, 52: 12 14: 4	nihilominus, 14: 30 136: 4.
navibus, 4: 5 9: 13, 11.	negaret, <i>recuset</i> , 115: 10.	negotius, 52: 12 14: 4	nihilominus, 14: 30 136: 4.
26: 7 27: 19 28: 7 37: 6 51: 17, 18 63: 12	negar, 18: 19 53: 20.	negotius, 52: 12 14: 4	nihilominus, 14: 30 136: 4.
125: 26 126: 12.	negatum, 36: 17.	negotius, 52: 12 14: 4	nihilominus, 14: 30 136: 4.
navis, 16: 20 60: 10.	negavit, 25: 23 44: 7	negotius, 52: 12 14: 4	nihilominus, 14: 30 136: 4.
	78: 18 88: 22 104: 12.	negotius, 52: 12 14: 4	nihilominus, 14: 30 136: 4.

11: 98: 32 100: 21	7 117: 7-	118: 2 119: 9, 18: 20	noverant, 90: 11.
112: 18 115: 17, 18	nominis, 125: 9.	123: 10 124: 11, 15	novi, 99: 12.
118: 6 120: 17 126: 1	nominibus, 131: 1.	125: 4, 16 126: 25	novia, 109: 2 124: 16
12: 17: 23 125: 5	nominis, 98: 7-	127: 12 128: 2, 4, 5	125: 16.
142: 3, 25 143: 6.	nom, 112, 3, 8, 9 2: 6,	11, 22, 68, 112 129: 4	novitium, 91: 10.
nacbarur, 105: 26. <i>compelle-</i>	12 31: 6 47: 17 5: 2	131: 3, 7 132: 4, 11	novitatem, 66: 4.
<i>bat</i> , 7: 10.	1 <i>bu</i> , 17 6: 5, 10, 12	<i>bu</i> , 17 134: 2, 10	novum, 58: 8.
nitendo, 144: 14.	7: 12 8: 5, 11, 13 9:	115: 9, 21 116: 2, 3,	nox, 82: 1.
niteretur, 81: 14.	2, 15, 19, 24 10: 2,	22, 27 137: 2, 12,	noxia, 54: 15.
niretur, 6: 6.	6, 27 11: 1 <i>bu</i> , 10	14, 16, 21 <i>bu</i> , 131: 4	nubilis, 74: 19.
nitida, 96: 26.	12: 7, 8, 13 13: 13	<i>bu</i> , 139: 10, 16, 19,	nudatum, 71: 12.
nobile, <i>celebre</i> , 107.	16, 24 14: 31 15: 1	26 140: 6, 16, 22,	nulla, 2: 6 7: 14 5: 12
nobilem, 48: 7.	19 16: 5, 12, 14	27 141: 2, 7, 9, 11,	11: 13 45: 12 103: 3
nobiles, 15: 2 22: 2 33:	17: 17 18: 12 19: 1	12, 22, 24 142: 17,	136: 24 139: 10 142: 1
18 97: 24 112: 17	9, 12, 14 22: 19 <i>bu</i> ,	22, 23 143: 4, 7, 8,	145: 20.
114: 4-	20 <i>bu</i> , 24 23: 11, 20	10 <i>bu</i> , 11, 12 <i>bu</i> , 14,	nulla, 90: 6 146: 20
notiti, 48: 1.	25 2, 7, 9 27: 12, 23	16, 18, 23, 24 144: 7	147: 1.
nobilibus, 95: 26.	28: 4, 6 29: 11, 15	9, 10, 13, 14, 15	nullx, 8: 12 56: 4.
nobilis, 2: 6.	30: 1 <i>bu</i> , 10, 11, 20	145: 2, 4, 6, 17, 21	nullam, 37: 12 41: 1
nobilissimas, 88: 26.	31: 9 32: 8, 17, 18	146: 10 <i>bu</i> , 11, 22	43: 3 77: 19 140: 14
nobilitate, 47: 1.	25 33: 3, 9, 15, 25	147: 5, 19, 32, 24	144: 5 145: 12.
nobilitatus <i>off</i> , 55: 14.	34: 13, 14, 21 157: 26	148: 3, 21.	nullas, 65: 16 147: 12.
nobilis, 8: 12.	36: 9, 15 37: 19, 21, 25	nonaginta, 145: 9.	nulli, 27: 21 <i>bu</i> , 22.
notis, 146: 14.	38: 1, 4, 16, 21 41: 12	nonum, 67: 17 100: 25.	nullis, 13: 1 139: 8.
notificum, 88: 27.	14, 17, 22 42: 4 43:	nonnull, 129: 8.	nullius, 22: 15 17: 11
notendi, 114: 12.	3, 10 44: 10, 11 45:	nonnulla, 42: 6 210: 2	76: 9 109: 23 112: 2
nocere, 33: 9.	7, 8 <i>bu</i> , 14, 15, 25	22.	17 113: 1 137: 6
nocte, 32: 14 100: 11	46: 11, 20 47: 2, 5	nonnullx, 26: 10.	147: 21.
113: 6.	48: 10 49: 4, 16 50:	nonnullum, 90: 9.	nullo, 55: 12 100: 16
noctem, 17: 1.	4, 8 51: 1, 8, 13, 16	nonnullas, 9: 1.	109: 17 123: 11 138: 3
noctes, 66: 25.	52: 15, 19, 19, 22 53:	nonnulli, 24: 17 47: 110	9.
noctibus, 124: 13.	3, 6, 24 <i>bu</i> , 29 55: 1	54: 13 107: 19 116:	nullos, 144: 4.
noctis, 13: 8 33: 21 43:	3, 4 56: 19 58: 8	15 155: 7.	nullum, 20: 18 23: 10
14 94: 15 123: 3	59: 15 60: 9 61: 17	nonnullis, 140: 12 143:	27: 21 37: 23 51: 1
140: 21.	62: 10, 39, 33 64: 12,	15.	22 90: 4 <i>bu</i> , 116: 10
nocturno, 9: 6.	13, 14 65: 11 66: 2	nonnullorum, 100: 13.	132: 12 137: 8, 21
nocturni, 88: 15.	6, 9, 18 <i>bu</i> , 67: 11	nonnullos, 22: 2.	139: 21 144: 21.
noctebat, 22: 25.	210: 10 68: 12, 11	nonnunquam, 108: 1.	nullus, 109: 21 146: 19.
noli, 135: 24.	69: 9 70: 1, 3, 11, 15	Notz, <i>n. p. loc</i> , 96: 17-	num, <i>num</i> , 135: 11.
molite, 43: 6.	71: 7 73: 1, 13 74:	nos, 119: 11 120: 18 17:	numm, 86: 17.
molit, 37: 5.	6, 8, 17 75: 9, 11	19: 6 75: 23 82: 25,	nummarent, 74: 20.
moliet, 17: 12.	12 76: 5, 6 77: 5, 9	29 81: 5 111: 11 129:	nummatam, 61: 10.
molio, 4: 12 75: 10 104: 13.	78: 16, 16, 17, 24 79:	14 142: 20 146: 14.	numero, 5: 13 8: 5, 20
moluerat, 119: 20.	21, 26 80: 7 81: 3, 12,	nomer, 88: 22.	14: 4 43: 15 54: 1
moluerunt, 60: 14.	18 82: 3, 4 83: 5 84:	notic, 46: 8.	44: 16 70: 17 73: 18
molui, 144: 17.	7 85: 8, 11, 13 86:	notira, 76: 12.	82: 14 89: 14 134: 1
moluimus, 111: 14.	12 87: 8, 21 <i>bu</i> , 88:	notiam, 18: 5 73: 11	6 140: 20.
moluisse, 161: 13.	14, 15, 26 89: 4, 13,	142: 11.	numcrum, 31: 10 28: 18
moluisse, 75: 17.	19 90: 11, 16, 17	notis, 8: 15 37: 16 87:	69: 13 142: 14.
moluisse, 77: 14.	91: 11 92: 1, 3, 9,	36 98: 18.	numerus, 3: 9 56: 14
moluisse, 137: 20.	94: 6 149: 19 95: 1, 9,	notis, 214, 22 73: 4.	115: 19.
moluit, 14: 28 13: 15	10, 12, 22, 27 96: 1,	notitrum, 37: 15.	Numide, <i>n. p.</i> , 124: 14.
16 18 37: 10 78:	1, 10, 11, 15, 19, 22,	notz, 27: 4.	numine, 110: 9.
12 89: 21 108: 8, 17	24 97: 15 98: 2, 8, 11,	notans, 146: 13.	nummis, 37: 16.
135: 7.	14, 16, 21 99: 1, 17,	notat, 71: 13.	nunc, 8: 16 17: 15 44:
nomen, 101: 7 48: 17	20, 24 100: 4, 14, 19,	notata, 145: 22.	7 95: 17 98: 17 110:
102: 6.	22 103: 7, 10, 11,	notavit, 133: 1.	23 115: 10 145: 7
Nomenclatum, <i>n. p.</i> , 144: 9.	12, 13, 17, 18, 22, 24,	notior, 103: 12.	146: 14.
nomina, 21: 14 73: 4.	29 102: 2 104: 10,	notitiz, 146: 7.	nunciaret, 7: 6 18: 7
nominatum, 3: 13.	14 <i>bu</i> , 22, 23 105: 15	notitiam, 54: 6.	46: 6.
nominantur, 5: 4.	106: 6 107: 7, 15, 16,	notus, 80: 6.	nunciatum, 46: 13 70:
nominatur, 80: 13.	11 108: 12, 15 109:	novz, 8: 1 55: 9 132: 6.	16.
nominavit, 122: 1.	5, 11, 23 112: 16	novz, 68: 17 123: 10.	nunciant, 3: 14.
nomine, 4: 15 25: 7	112: 16, 27 114: 5	novas, 132: 18.	nuncio, 17: 15 21: 2
76: 12 85: 5 98: 4	<i>bu</i> , 115: 1, 6, 13 116:	novem, 69: 21 116: 14	47: 9 59: 14 69: 3
110: 21 112: 6 112:	4, 16, 19 117: 7, 11	119: 9.	

95: 10 | 148: 19.
nuncios, 97: 11.
nuntius, 31: 12 | 67: 7.
nunquam, 15: 18 | 127:
14 | 135: 19 | 195: 70:
6 | 74: 11 | 79: 10 | 81:
18 | 84: 3 | 87: 14 | 89:
17 | 101: 12 | 110: 6 |
114: 11 | 115: 17 | 118:
12 | 119: 15 | 122: 1 |
128: 19 | 135: 13 | 137:
6, 8 | 144: 16 | 145: 10,
11, 12 | 146: 14.
nuptias, 134: 11.
nupta, erat, 107: 13 | 136:
17.
nuptiarum, 141: 23.
nuptias, 116: 18.
nuptias, 141: 23.
nuptum, 122: 8 | 148: 6 |
113: 3.
nupturam, 35: 14.
nupquam, 7: 4 | 15: 18.
nutu, 129: 3.
Nyctum, 48: 4.

O.

106: 5.
ob, 8: 16 | 15: 19 |
15: 1 | 44: 4 | 51: 15 |
61: 16 | 65: 12 | 14:
66: 5 | 70: 4 | 78: 4 |
112: 18 | 185: 24 | 112:
16.
obducta, clausa, 125: 16.
obediens, 67: 20.
obediens, 78: 16.
obesse, 32: 26 | 69: 9.
obscundo, 48: 18.
obiciit, opprobrii, 123: 4.
obiectu, 123: 9.
objeceret, 76: 6.
obisider, 111: 2.
obisider, 9: 10 | 19: 12 | 50:
1 | 54: 24 | 111: 13.
obisum, 64: 6 | 113: 7 |
119: 21.
oblitum, obliuiscor, 71: 1.
22.
oblivionis, 42: 19.
oblivisceretur, 97: 12.
oblivisci, 141: 13.
obno, 58: 6.
obortis, 100: 2.
obrubatur, 58: 6.
obruat, secat, 71: 84.
obutus est, 21: 2.
obcuriosa, 64: 10.
obsecrare, 50: 14.
obsecraret, 146: 23.
obsecratis, 147: 9.
obsequendi, 134: 16.
obsequio, 51: 21.
obsequantia, 187: 16.

obfidebantur, 77: 17.
obidem, 15: 4 | 104: 10.
obiscedam, 109: 13.
obiscedetur, 128: 13.
obisideri, 44: 11 | 81: 6.
obides, 125: 5, 7.
obisidone, 14: 6 | 61: 9 |
77: 20 | 79: 6 | 83: 7 |
97: 11.
obisugnos, 30: 19.
obisiter, 88: 5.
obisiter, mimi frequentia,
8: 17.
obisiter, 90: 16.
obisiter, 91: 4.
obisiter, 18: 14.
obisitione, 148: 26.
obisiter, 54: 2.
obisiter, 6: 4 | 45: 7.
obisiter, 24: 11.
obisiter, 107: 13.
obisiter, 107: 20.
obisitionibus, 117: 10.
obisiter, 131: 13.
obisiter, 32: 20 | 97:
25.
obisiter, 109: 1 | 137: 1.
12.
obisiter, 4: 18 | 52: 17 |
209: 17 | 112: 4.
obisiter, 10: 13.
obisiter, 101: 13.
obisiter, 111: 5 | 113: 9.
obisiter, crumena
fuit, 19: 2.
obisiter, 100: 13 | 118:
8 | 116: 15 | 147: 20.
obisiter, 75: 18.
obisiter, 81: 12.
obisiter, 7: 9.
obisiter, 15: 19 | 122: 16.
obisiter, 99: 15.
obisiter, 106: 4.
obisiter, 17: 16.
obisiter, 114: 13.
obisiter, 5: 16 | 50:
15.
obisiter, murem, 102: 6.
obisiter, 83: 8.
obisiter, 122: 4, 8.
obisiter, 54: 16.
obisiter, 79: 15.
obisiter, 116: 20 | 138: 16.
obisiter, 30: 5 | 112: 13 |
113: 10 | 117: 8.
obisiter, celari, 37: 25.
obisiter, 29: 9.
obisiter, 83: 8.
obisiter, 122: 5.
obisiter, 127: 9.
obisiter, 97: 10.
obisiter, 89: 12.
obisiter, 107: 10.
obisiter, 67: 25.
obisiter, 146: 8.
obisiter, 128: 13.

occupatus, 87: 18.
occupatus, 16: 16 | 124: 1.
18.
occupaverunt, 79: 27.
occupavit, 81: 1.
occupum, 80: 10.
oclo, 69: 14.
oclogimus, 104: 5.
oclogina, 90: 12 | 132: 1.
10.
oculis, 101: 11 | 108: 13.
oculorum, 109: 16 | 122:
5.
oculos, 32: 13 | 59: 16.
odio, 51: 1, 16 | 54: 22 |
63: 19 | 71: 7 | 108: 16 |
119: 7 | 140: 16.
odiofa, 32: 9.
odisse, 140: 3.
odium, 28: 10 | 53: 11 |
70: 14 | 100: 16 | 104:
6 | 106: 7 | 117: 9 | 118:
9.
Oedippum, n. p. 77: 1.
offenderat, 104: 9.
offenderet, 86: 8 | 134:
14.
offendi, 137: 23.
offensa, 53: 5.
offensione, 9: 11 | 136:
14 | 128: 2.
offensionem, 53: 13.
offensum, 27: 18.
offeregi, 82: 3.
officia, 4: 17 | 136: 5 |
118: 15.
officii, 140: 18.
officinis, 86: 27.
officio, 45: 14 | 97: 19 |
135: 26 | 117: 16.
officium, 82: 26 | 121: 11 |
65: 15 | 88: 26 | 92: 6 |
135: 2 | 139: 21.
olegium, 41: 2.
olim, 8: 17 | 73: 12.
Olympia, n. p. 2: 8 | 15:
20.
Olympias, n. p. 97: 7.
Olympiodoro, n. p. 73:
5.
Olyntios, n. petrum.
61: 4.
Olyntium, n. p. 80: 12.
omistam, 118: 12.
omistam, reliquit, 99:
24.
omne, 17: 11 | 88: 17.
omnem, 78: 14 | 79: 31.
omnes, 6: 21 | 9: 26 | 10:
3, 7 | 121: 8 | 122: 13 |
14: 15, 23 | 20: 11 | 27:
20 | 28: 14 | 31: 22, 5,
13 | 32: 14 | 35: 19 | 36:
5 | 39: 19, 21 | 40: 13 |
47: 5 | 48: 17 | 56: 10 |
59: 22 | 60: 4 | 62: 3 |

64: 13 | 65: 1 | 67: 12 |
68: 13 | 71: 10 | 76: 16 |
77: 16 | 80: 13 | 81:
12 | 83: 12, 21 | 84:
13 | 86: 8 | 81: 8 | 8:
90: 15 | 92: 9 | 93: 15 |
94: 18 | 10: 17 | 97: 7 |
98: 5 | 99: 5, 13, 17 |
100: 30 | 101: 18 | 101:
17 | 126: 7 | 128: 2 |
120: 2 | 126: 24 | 127:
16 | 128: 10, 12 | 132:
22 | 134: 6 | 135: 5,
16 | 145: 15.
omni, 9: 3 | 21: 1 | 38: 3 |
31: 11 | 16: 14 | 96:
11 | 119: 12 | 135: 18 |
143: 11.
omnia, 1: 9 | 2: 9 | 12: 1 |
19: 14 | 16: 10 | 41:
21 | 65: 6 | 50: 19 | 58:
1 | 65: 14 | 72: 6 | 74:
15 | 78: 19 | 82: 10 |
88: 13 | 98: 11, 19 |
120: 13 | 112: 14 | 116:
7 | 132: 23 | 135: 26 |
136: 3 | 137: 20 | 141:
5, 6 | 144: 17 | 145: 13.
omnibus, 1: 8 | 16: 17 |
19: 13 | 30: 8 | 34: 10 |
44: 5 | 45: 12 | 51: 19 |
52: 14 | 57: 12 | 65:
12 | 70: 6 | 71: 7 | 81:
13 | 88: 10 | 89: 3, 20:
94: 18 | 96: 26 | 97:
19 | 99: 18 | 100: 17 |
107: 19 | 110: 17 | 120:
7 | 127: 2 | 128: 26 |
132: 13 | 133: 12 | 134:
20 | 136: 6 | 137: 16 |
139: 13 | 140: 16 | 142:
1 | 149: 2.
omnino, 82: 2 | 104: 12.
omnis, 10: 17 | 69: 18 | 144:
7.
omnium, 3: 5 | 6: 13 | 8: 15 |
9: 22 | 17: 9 | 11: 5 | 28:
17 | 31: 24 | 32: 12 | 33:
9 | 40: 12 | 41: 21 | 53:
24 | 63: 11 | 64: 7 | 72:
12 | 77: 18 | 79: 6 | 87: 13 |
93: 7, 12 | 94: 9 | 97: 12 |
99: 6 | 102: 13 | 107: 1 |
109: 16 | 112: 5 | 118:
13 | 126: 16 | 139: 12 |
141: 15.
onerarius, 11: 28.
onerarius, 51: 17.
Onomarchia, nomen officii
apud Perfar, 101: 2 | 5:
9.
onusti, 13: 7.
ope, 19: 13.
operum, 17: 17 | 97: 17 | 108:
6 | 140: 10.
operta, 97: 22 | 44: 8 | 65: 13 |

- 76:1 | 131:7.
 opeta, 28:10 | 32:23 | 34:
 6 | 35:13, 25 | 45:16 |
 56:7 | 65:6 | 78:15 |
 123:9.
 opera, 136:2.
 operam, 14:28 | 47:6 | 65:
 22 | 73:13 | 86:10 | 109:
 4 | 119:2 | studium, 130:
 2.
 opetibus, 9:3, 10.
 opetit, 126:23.
 opes, 14:17 | 13:17 | 4:1:
 23 | 47:1 | 77:10 | 82:
 1 | 88:1 | 9: opes, 8:
 11.
 opibus, 9:2 | 16:16, 32 |
 46:16 | 57:6 | 100:18 |
 108:10 | 109:15 | 134:
 17, 31.
 opinio, 13:6 | 87:11 | 102:
 3.
 opinione, 41:23 | 87:18.
 opinioem, 5:1 | 9:8 | 36:
 14 | 68:17 | 140:1.
 opioot, 136:9.
 opis, 27:17.
 oportere, 14:11 | 23:21 | 24:
 17 | 41:21.
 oppetichatur, expectabat,
 51:23.
 oppetitur, expectat, 100:6.
 oppida, 5:11 | 116:17.
 oppidanis, 9:7.
 oppidi, 53:28 | 80:13.
 oppido, 7:2 | 9:5, 15 | 27:
 11 | 32:15 | 41:14 | 32:
 5.
 oppidum, 22:4 | 18:6 |
 26:1 | 89:3 | 112:14.
 opportunitum, 13:15.
 oppotitum, 13:13.
 oppotitus, 62:16.
 oppotitum, 94:31.
 oppotitum, 40:15 | 107:13,
 6.
 oppotitas, 41:10.
 oppotit, 124:16.
 oppotito, 124:16.
 oppotitum, 11:12 | 17:
 25 | 66:24 | 99:9.
 oppotitum, 18:10.
 oppotitum, 16:13.
 oppotitum, 37:16.
 oppotitum, 10:15.
 oppotitum, 81:16.
 oppotitum, 67:13 | 94:
 17.
 oppotitum, 88:29.
 oppotitum, 13:19 | 32:
 22.
 oppotitum, 32:30.
 oppotitum, 70:15 | 117:8.
 oppotitum, 77:4.
 oppotitum, 44:1.
 oppotitum, 60:5.
 oppugnandi, 61:5.
 oppugnando, 14:19.
 oppugnare, 42:2.
 oppugnat, 79:3.
 oppugnaret, 89:3 | 112:
 14.
 oppugnant, 116:1.
 oppugnatopibus, 9:7.
 oppugnatum, 13:10.
 19.
 oppugnatum, 95:1.
 oppugnavit, 83:14.
 optimis, 65:25 | 143:1.
 optimat, 49:9.
 Optimates, 52:16 | 53:12 |
 105:1.
 optimatibus, 140:3.
 optimatum, 14:32 | 105:11 |
 35:6, 26.
 optime, 24:1 | 46:8.
 optimis, 143:3.
 optimis, 142:13, 21.
 optimo, 119:10.
 opulentia, 26:14.
 opulentissimo, 87:27.
 opulentium, 59:20.
 opum, 51:14 | 114:2 | 118:
 11.
 opus, 14:11 | 7:6 | 11:
 4 | 75:7.
 opus, 14:11, 30 | 99:16 |
 117:19.
 ora, 33:5.
 ora, 29:14.
 oraculi, 1:15.
 orare, 24:1.
 oraret, 148:23.
 oratio, 10:6.
 oratione, 115:75 | 27:76:
 17 | 77:10 | 148:20.
 ferant, 9:2.
 orationes, 132:19.
 orationis, 11:7.
 orator, 132:15.
 oravit, 110:17.
 oras, 75:9 | 135:13 | 147:
 22.
 Orhomemita, n. patrum, 30:
 4.
 orismur, 40:9.
 oriscum, 10:12.
 oriscum, 56:7.
 ordine, 70:25 | 146:2, 3,
 17.
 ordinem, 81:9.
 ordinis, 113:11.
 ordinum, 143:15,
 etc, 110:5.
 Osechem, n. p. 76:20.
 origine, 133:7.
 originem, 145:23.
 origines, 112:21.
 otical, 11:10, 4:6.
 oticulus, 63:1 | 101:27,
 otis, 31:7 | 134:2.
 ornamentum, 49:1.
 ornamentum, 137:22.
 ornaturus, 87:3.
 ornatum, 87:5.
 ornatus, 33:3.
 ornata, 26:16.
 ornatum, 102:6.
 ornatus, 66:4 | 90:
 16.
 ornatus, 70:33 | 75:
 27, 137:12, 131:1.
 ornatus, 65:26 | 112:4 |
 145:20, 146:14, 11:
 16.
 oro, 135:24.
 orra, 132:21.
 orra, 52:14.
 ortus, 130:1 | 146:
 3.
 ortus, 146:18.
 oculans, 143:23.
 ossa, 18:11 | 96:5 | 102:
 13.
 ostendens, 50:16 | 127:
 25.
 ostendit, 35:25.
 ostendimus, 81:19 | 85:16 |
 101:32 | 140:9.
 ostendit, 128:32.
 ostendit, 45:19 | 75:6.
 ostentationem, 145:17.
 irpompis, 87:3.
 Otii, 76:1.
 otium, 112:10 | 109:10 | 116:
 10.
 P.
 Pabulum, 99:11.
 pace, 141:5 | 42:17 |
 127:26.
 pacem, 17:8 | 34:26 | 37:
 5 | 42:112 | 32:6 | 62:6 |
 70:10 | 75:38 | 95:27 |
 115:5 | 135:4.
 paci, 62:8 | 115:5.
 pacifice, 86:13.
 pacificus, 52:6.
 padum, n. p. 121:15 | 134:
 8.
 palatium, 76:5.
 palatium, 73:13.
 palam, 54:19 | 87:7 | 123:
 22 | 127:22.
 Pamphilius, n. p. 126:13.
 Pandates, n. p. 67:13.
 panem, 11:12.
 Paphlagonia, n. p. 65:19.
 Paphlagoniam, 67:25.
 Paphlagonia, n. patrum, 63:
 13, 17.
 Paphlagonia, 69:15.
 par, 32:24 | 68:12 | 75:
 26 | 92:1 | 127:13 | 135:
 5, 140:1, 116:15, 140:4.
 parabant, 139:14.
 parabis, 139:19.
 Paraxias, n. p. facti, 98:
 21.
 parabis, 139:14 | 143:
 9.
 pararet, 18:19 | 66:15 |
 97:13.
 parati, 71:10.
 parat, 70:35.
 parati, 70:26.
 paratis, 99:1.
 paratum, 66:24.
 paratus, 75:8 | 99:13.
 parat, 22:14.
 parare, 42:6.
 pararet, 14:24 | 68:28.
 parabat, obediens, 66:18.
 paratus, obediens, 145:7
 15.
 parum, obediens, 47:9. pa-
 ter, 52:13.
 parente, patre, 121:7 | 138:
 19.
 parentibus, 10:15 | 107:
 14.
 parare, obediens, 33:15 | 98:
 16 | 126:9.
 parient, obediens, 37:20.
 pareret, obediens, 71:19.
 parum, aqualem, 99:1.
 parum, aqualem, 10:12 | 13:
 5 | 135:16.
 pati, 5:9 | 12:12 | 14:3 |
 21:17 | 26:6 | 30:20 |
 34:24 | 52:4 | 65:5 |
 66:12 | 72:8 | 72:13 | 73:
 10 | 107:19 | 113:10 |
 115:17 | 133:12 | 134:
 3 | 135:13 | 138:14 | 138:
 24 | 141:3 | 143:4 | 145:
 4 | 146:4, 21.
 paris, 88:21.
 Parit, Perum insulens, 98:
 9.
 paxio, 14:19.
 parium, 76:13.
 parum, 53:12.
 par, 12:14.
 paritionis, 40:2.
 parum, 28:2.
 parre, 31:16 | 46:12 | 137:
 10.
 parrem, 37:30 | 37:13 |
 49:15 | 61:12 | 63:12 |
 64:19 | 70:11 | 71:2 | 93:
 18 | 99:8 | 134:14, 19 |
 143:13.
 parrem, 11:6 | 63:1 | 84:
 9.
 parni, 94:10 | 139:2.
 paribus, 128:26 | 134:
 15.
 paritionem, 98:12 | 107:13.
 participem, 93:8.
 paritudo, 49:14.

partim, 2: 10 6: 12: 2 6: 1
41: 11 6: 11: 9 6: 1
71: 2 | 81: 10 | 81:
8 6: 102: 1 6: 113:
1 6: 1

partis, 52: 3.
partium, 136: 26.
parva, 41: 9.
parva, 66: 24.
parvam, 67: 6.
parvi, 100: 21.
partisse, 74: 1 | 80: 2.
parussit, 88: 1.
paruit, 78: 6.
Parum, n. p. 9: 1, 13.
parum, adv. 57: 2 | 140:
3 | 141: 14 | 144: 2 6: 1

parvo, 14: 4.
parvulum, 16: 10.
passa, 29: 12.
passi, 100: 19.
passum, 25: 13.
passus, 114: 25.
passus est, 17: 2.
passuum, 7: 1 | 114: 14.
patefecit, 22: 20 | 120: 11.
pater, 10: 12 | 25: 2, 6 | 26:
17 | 51: 8 | 57: 13 | 61: 1
64: 17 | 67: 10 | 119: 8
114: 8.

paterfamilias, 136: 3 | 142:
19.
paterma, 65: 4.
paternum, 111: 9.
patrem, 117: 2.
patrem, 121: 7 | 118: 18.
pateret, 10: 7.
pateretur, 97: 15.
pati, 144: 10.
patris, 17: 19.
patiebantur, 92: 9.
patiebatur, 135: 1.
patiens, 11: 9 | 57: 2 | 74: 6.
patientem, 77: 12.
patientia, 40: 2 | 92: 9.
patre, 10: 16 | 25: 8, 18 |
48: 11 | 61: 13 | 64: 14 |
72: 11 | 114: 3 | 119: 2 |
130: 13 | 133: 9 | 144: 2
6: 1.

patrem, 17: 10 | 50: 6 | 57:
11 | 77: 2.
Patres, *Senatores*, 128: 18.
patri, 49: 17 | 62: 11 | 119:
16.
patria, 19: 10 | 33: 25 | 41:
11 | 61: 11 | 77: 6 | 81:
11 | 83: 19 | 105: 6 |
115: 12, 14 | 118: 10 |
116: 7.

patriam, 22: 26 | 34: 10 | 136:
24 | 17: 14 | 147: 13 |
14: 20 | 63: 14 | 64: 3 |
75: 10 | 77: 13 | 79: 13 |
22 | 88: 1 | 104: 2 | 10 |
107: 12, 13 | 116: 8 |

124: 9.
pedibus, 96: 23 | 105: 15.
pedissequi, 27: 16.
pedissequus, 143: 13.
pedistia, 95: 17.
pedites, 55: 13.
pedium, 6: 17 | 8: 8 | 11:
22 | 23: 6 | 55: 19 | 69:
12.

Peducum, n. p. 148: 11.
pejus, 44: 7 | 79: 14.
pellicetur, 19: 10.
pellacisset, 94: 7.
pellis, 90: 15.
pellit, 68: 23.
Pelopida, n. p. 79: 25, 27 |
81: 4.
Pelopida, 81: 11.
Pelopidam, 84: 12.
Pelopidas, 78: 2 | 81: 11 |
82: 8.

Peloponnesiaco, 32: 10.
Peloponnesio, 41: 1 | 44:
2, 7.
Peloponnesiorum, 46: 26.
Peloponnesios, 28: 2.
Peloponnesium, 81: 6.
Peloponnesio, n. p. 53: 2 |
55: 19 | 55: 1 | 81: 5 | 112:
14.

Peloponnesum, 14: 11 | 61:
17 | 73: 1.
pelam, 51: 12.
pelastae, 55: 13.
penates, 15: 11.
penderetur, *fulveretur*, 12:
17.

penes, 37: 19 | 65: 17 | 114:
14.
penes, 15: 1 | 101: 15 | 118:
7.
penetrasset, 60: 18.
penitus, 17: 21.
pepererat, 41: 11.
peperit, 113: 11.
pepererat, *compaverat*,
16: 23.

peperisset, *acqvisisset*,
113: 1.
pepulerat, 121: 14.
pepulerunt, 82: 7.
pepulit, 87: 16 | 128: 14.
per, 54: 19, 22 | 17: 17 |
40: 10 | 45: 21, 24 | 48:
17 | 54: 14 | 61: 4 | 75:
20 | 80: 11 | 98: 10 | 99:
4, 9 | 100: 15 | 107:
10, 18 | 121: 8 | 132: 3 |
137: 22 | 138: 3 | 143:
8.

peritis, 116: 11.
perito, 112: 5.
peridolofentulus, 92: 10.
perinde, ac, 55: 11, 24.
Perinthum, n. p. 16: 18.
peritae, 60: 12 | 97: 21.

perit, 60: 12 | 51: 13 | 14:
perillustre, 142: 4.
perinde, ac, 55: 11, 24.
Perinthum, n. p. 16: 18.
peritae, 60: 12 | 97: 21.

perit, 60: 12 | 51: 13 | 14:
perillustre, 142: 4.
perinde, ac, 55: 11, 24.
Perinthum, n. p. 16: 18.
peritae, 60: 12 | 97: 21.

perit, 60: 12 | 51: 13 | 14:
perillustre, 142: 4.
perinde, ac, 55: 11, 24.
Perinthum, n. p. 16: 18.
peritae, 60: 12 | 97: 21.

perit, 60: 12 | 51: 13 | 14:
perillustre, 142: 4.
perinde, ac, 55: 11, 24.
Perinthum, n. p. 16: 18.
peritae, 60: 12 | 97: 21.

perit, 60: 12 | 51: 13 | 14:
perillustre, 142: 4.
perinde, ac, 55: 11, 24.
Perinthum, n. p. 16: 18.
peritae, 60: 12 | 97: 21.

perit, 60: 12 | 51: 13 | 14:
perillustre, 142: 4.
perinde, ac, 55: 11, 24.
Perinthum, n. p. 16: 18.
peritae, 60: 12 | 97: 21.

perit, 60: 12 | 51: 13 | 14:
perillustre, 142: 4.
perinde, ac, 55: 11, 24.
Perinthum, n. p. 16: 18.
peritae, 60: 12 | 97: 21.

perit, 60: 12 | 51: 13 | 14:
perillustre, 142: 4.
perinde, ac, 55: 11, 24.
Perinthum, n. p. 16: 18.
peritae, 60: 12 | 97: 21.

perit, 60: 12 | 51: 13 | 14:
perillustre, 142: 4.
perinde, ac, 55: 11, 24.
Perinthum, n. p. 16: 18.
peritae, 60: 12 | 97: 21.

perit, 60: 12 | 51: 13 | 14:
perillustre, 142: 4.
perinde, ac, 55: 11, 24.
Perinthum, n. p. 16: 18.
peritae, 60: 12 | 97: 21.

perit, 60: 12 | 51: 13 | 14:
perillustre, 142: 4.
perinde, ac, 55: 11, 24.
Perinthum, n. p. 16: 18.
peritae, 60: 12 | 97: 21.

perit, 60: 12 | 51: 13 | 14:
perillustre, 142: 4.
perinde, ac, 55: 11, 24.
Perinthum, n. p. 16: 18.
peritae, 60: 12 | 97: 21.

perit, 60: 12 | 51: 13 | 14:
perillustre, 142: 4.
perinde, ac, 55: 11, 24.
Perinthum, n. p. 16: 18.
peritae, 60: 12 | 97: 21.

perit, 60: 12 | 51: 13 | 14:
perillustre, 142: 4.
perinde, ac, 55: 11, 24.
Perinthum, n. p. 16: 18.
peritae, 60: 12 | 97: 21.

perit, 60: 12 | 51: 13 | 14:
perillustre, 142: 4.
perinde, ac, 55: 11, 24.
Perinthum, n. p. 16: 18.
peritae, 60: 12 | 97: 21.

perit, 60: 12 | 51: 13 | 14:
perillustre, 142: 4.
perinde, ac, 55: 11, 24.
Perinthum, n. p. 16: 18.
peritae, 60: 12 | 97: 21.

perit, 60: 12 | 51: 13 | 14:
perillustre, 142: 4.
perinde, ac, 55: 11, 24.
Perinthum, n. p. 16: 18.
peritae, 60: 12 | 97: 21.

perit, 60: 12 | 51: 13 | 14:
perillustre, 142: 4.
perinde, ac, 55: 11, 24.
Perinthum, n. p. 16: 18.
peritae, 60: 12 | 97: 21.

perit, 60: 12 | 51: 13 | 14:
perillustre, 142: 4.
perinde, ac, 55: 11, 24.
Perinthum, n. p. 16: 18.
peritae, 60: 12 | 97: 21.

perit, 60: 12 | 51: 13 | 14:
perillustre, 142: 4.
perinde, ac, 55: 11, 24.
Perinthum, n. p. 16: 18.
peritae, 60: 12 | 97: 21.

perit, 60: 12 | 51: 13 | 14:
perillustre, 142: 4.
perinde, ac, 55: 11, 24.
Perinthum, n. p. 16: 18.
peritae, 60: 12 | 97: 21.

perit, 60: 12 | 51: 13 | 14:
perillustre, 142: 4.
perinde, ac, 55: 11, 24.
Perinthum, n. p. 16: 18.
peritae, 60: 12 | 97: 21.

[illegible]

28:7 | 37 | 29:11 | 35:5
3 | 12:6 | 45:9 | 81:2
20 | 17:15 | 101:10 | 101:16
126:16 | 141:22

potestates, 81:9 | 103:6

potestati, 112:7

potiora, 12:10

potirentur, 95:8

potiretur, 9:15 | 98:1

potissimum, 17:5 | 18:8

potissimum, 3:12 | 86:21 | 91:8 | 110:8 | 120:11 | 135:12 | 141:22

positum, 140:12

positus, 4:9 | 16:9 | 18:13 | 87:14 | 104:1

positus est, 52:3 | 86:11 | 104:15

potius, 87:24

potius, 15:15 | 31:7 | 46:12 | 47:12 | 73:11 | 74:16 | 94:4 | 95:16 | 98:12 | 101:10 | 115:12 | 117:7 | 140:4

potuerant, 112:17

potuerint, 119:19

potuerit, 75:12

potuerit, 11:16

potuerunt, 30:12 | 37:25 | 40:13 | 109:1

potius, 88:23 | 118:7 | 146:12

potissimum, 14:12

potissimum, 15:13 | 39:15 | 96:13 | 113:14 | 139:24

potius, 34:13 | 35:124 | 47:12 | 49:4 | 50:10 | 51:8 | 69:16 | 84:4 | 96:12 | 98:12 | 109:16 | 118:12 | 135:9 | 139:17

potius, 100:20

potius, 18:12 | 71:5 | 90:18

potius, 65:5 | 89:13 | 105:11 | 115:136

potius, 23:23

potius, 3:14 | 14:22 | 99:25

potius, 141:14 | 145:16

potius, 55:21 | 118:1

potius, 41:20 | 100:2

potius, 72:2

potius, 127:16

potius, 16:3

potius, 140:12

potius, 29:6

potius, 112:3

potius, 89:20 | 144:21

potius, 14:9

potius, 49:4

potius, 108:11

potius, 41:4

potius, 107:12

potius, 42:16

potius, 41:11

potius, 21:13 | 26:9 | 37:17 | 36:21 | 63:24 | 86:25 | 97:13

potius, 61:2

potius, 59:7 | 71:1

potius, 17:18

potius, 27:12

potius, 14:13

potius, 88:14

potius, 141:18

potius, 33:25 | 43:8

potius, 110:16

potius, 39:17 | 102:2

potius, 139:7 | 144:2

potius, 70:26

potius, 145:6 | 146:1

potius, 11:15

potius, 60:15

potius, 13:7 | 47:18 | 52:16 | 195:11

potius, 15:16 | 65:8 | 104:23 | 109:14

potius, 7:7

potius, 87:21

potius, 94:19

potius, 6:16 | 53:29 | 61:12 | 67:24

potius, 59:10 | 142:17

potius, 6:20

potius, 97:6 | 19:14 | 116:17 | 142:15

potius, 45:11 | 86:9

potius, 34:35 | 104:17

potius, 137:9

potius, 30:12 | 44:3 | 51:12 | 61:11 | 68:7 | 100:23 | 102:6

potius, 129:1

potius, 40:13

potius, 77:14

potius, 16:13

potius, 34:24

potius, 78:10

potius, 35:18

potius, 10:3

potius, 20:19 | 101:14

potius, 44:13 | 45:11 | 51:7 | 56:14 | 59:10 | 93:10 | 102:1 | 116:20 | 119:12 | 124:19 | 126:11 | 132:7

potius, 46:15

potius, 110:12 | 124:2

potius, 41:4 | 56:6

potius, 35:1 | 70:6

potius, 12:13 | 17:12 | 20:12 | 21:8 | 42:19 | 46:19 | 51:1 | 67:10 | 78:12 | 84:8 | 88:7 | 101:10 | 102:1 | 116:20 | 119:12 | 124:19 | 126:11 | 132:7

potius, 8:2 | 9:21 | 24:12 | 33:15 | 88:16 | 95:14 | 123:12 | 127:15 | 128:2 | 142:2

potius, 87:2

potius, 140:10

potius, 12:13

potius, 99:19

potius, 69:5 | 94:11

potius, 69:19

potius, 95:16

potius, 141:22

potius, 41:9

potius, 87:27

potius, 137:6

potius, 149:1

potius, 91:4

potius, 37:14

potius, 35:12 | 142:17

potius, 11:10 | 33:17 | 142:16

potius, 16:9 | 31:8 | 19:6

potius, 124:9

potius, 14:19 | 116:22

potius, 9:25 | 34:14

potius, 6:19 | 31:17 | 128:15

potius, 16:16 | 62:17

potius, 94:15

potius, 34:5 | 44:13 | 63:32 | 65:16 | 87:12 | 89:21 | 107:17 | 140:23

potius, 75:18 | 79:28 | 81:6 | 140:21

potius, 76:16 | 109:6

potius, 4:17

potius, 138:15

potius, 146:9

potius, 63:1 | 95:6

potius, 18:11 | 80:14 | 102:18 | 144:14

potius, 135:1

potius, 104:11

potius, 146:9

potius, 134:7 | 135:3

potius, 87:14

potius, 25:15

potius, 161:13 | 45:1 | 139:21 | 146:1

potius, 19:11

potius, 1:11 | 7:11 | 19:11 | 11:12 | 13:12 | 14:12 | 15:12 | 16:12 | 17:12 | 18:12 | 19:12 | 20:12 | 21:12 | 22:12 | 23:12 | 24:12 | 25:12 | 26:12 | 27:12 | 28:12 | 29:12 | 30:12 | 31:12 | 32:12 | 33:12 | 34:12 | 35:12 | 36:12 | 37:12 | 38:12 | 39:12 | 40:12 | 41:12 | 42:12 | 43:12 | 44:12 | 45:12 | 46:12 | 47:12 | 48:12 | 49:12 | 50:12 | 51:12 | 52:12 | 53:12 | 54:12 | 55:12 | 56:12 | 57:12 | 58:12 | 59:12 | 60:12 | 61:12 | 62:12 | 63:12 | 64:12 | 65:12 | 66:12 | 67:12 | 68:12 | 69:12 | 70:12 | 71:12 | 72:12 | 73:12 | 74:12 | 75:12 | 76:12 | 77:12 | 78:12 | 79:12 | 80:12 | 81:12 | 82:12 | 83:12 | 84:12 | 85:12 | 86:12 | 87:12 | 88:12 | 89:12 | 90:12 | 91:12 | 92:12 | 93:12 | 94:12 | 95:12 | 96:12 | 97:12 | 98:12 | 99:12 | 100:12 | 101:12 | 102:12 | 103:12 | 104:12 | 105:12 | 106:12 | 107:12 | 108:12 | 109:12 | 110:12 | 111:12 | 112:12 | 113:12 | 114:12 | 115:12 | 116:12 | 117:12 | 118:12 | 119:12 | 120:12 | 121:12 | 122:12 | 123:12 | 124:12 | 125:12 | 126:12 | 127:12 | 128:12 | 129:12 | 130:12 | 131:12 | 132:12 | 133:12 | 134:12 | 135:12 | 136:12 | 137:12 | 138:12 | 139:12 | 140:12 | 141:12 | 142:12 | 143:12 | 144:12 | 145:12 | 146:12 | 147:12 | 148:12 | 149:12 | 150:12 | 151:12 | 152:12 | 153:12 | 154:12 | 155:12 | 156:12 | 157:12 | 158:12 | 159:12 | 160:12 | 161:12 | 162:12 | 163:12 | 164:12 | 165:12 | 166:12 | 167:12 | 168:12 | 169:12 | 170:12 | 171:12 | 172:12 | 173:12 | 174:12 | 175:12 | 176:12 | 177:12 | 178:12 | 179:12 | 180:12 | 181:12 | 182:12 | 183:12 | 184:12 | 185:12 | 186:12 | 187:12 | 188:12 | 189:12 | 190:12 | 191:12 | 192:12 | 193:12 | 194:12 | 195:12 | 196:12 | 197:12 | 198:12 | 199:12 | 200:12

potius, 12:13 | 17:12 | 20:12 | 21:8 | 42:19 | 46:19 | 51:1 | 67:10 | 78:12 | 84:8 | 88:7 | 101:10 | 102:1 | 116:20 | 119:12 | 124:19 | 126:11 | 132:7

potius, 8:2 | 9:21 | 24:12 | 33:15 | 88:16 | 95:14 | 123:12 | 127:15 | 128:2 | 142:2

potius, 87:2

potius, 140:10

potius, 12:13

potius, 99:19

potius, 69:5 | 94:11

potius, 69:19

potius, 95:16

potius, 141:22

potius, 41:9

potius, 87:27

potius, 137:6

potius, 149:1

potius, 91:4

potius, 37:14

potius, 35:12 | 142:17

potius, 11:10 | 33:17 | 142:16

potius, 16:9 | 31:8 | 19:6

potius, 124:9

potius, 14:19 | 116:22

potius, 9:25 | 34:14

potius, 6:19 | 31:17 | 128:15

potius, 16:16 | 62:17

potius, 94:15

potius, 34:5 | 44:13 | 63:32 | 65:16 | 87:12 | 89:21 | 107:17 | 140:23

potius, 75:18 | 79:28 | 81:6 | 140:21

potius, 76:16 | 109:6

potius, 4:17

potius, 138:15

potius, 146:9

potius, 63:1 | 95:6

potius, 18:11 | 80:14 | 102:18 | 144:14

potius, 135:1

potius, 104:11

potius, 146:9

pridit, 70:5 143:29.	87:25 109:18 118:	preditionis, 9:12 16:4	prolaberetur, 847:14.
prima, 8:10 83:11.	9 132:6. <i>arbar</i> , 114:	18:13 61:18 103:	promissa, 65:25.
primā, 99:26.	4.	17.	promittet, 44:53.
primis, 21:5 24:13	privavit, 9:3.	proditores, 68:24.	promittetur, 70:32.
50:3 55:5 74:7	privigna, 147:9.	produxi, 148:18.	prompti, 11:5.
79:33 142:21 143:	privignus, 11:15.	prodixi, 8:8.	pronunciabam, 135:21.
14.	pruis, 15:16 16:12 23:	profecit, 100:9.	pronunciaret, 114:13.
primo, <i>adject.</i> , 7:10 60:	22 55:25 56:19	profecit, 97:14.	pronunciasset, 87:8, 9.
22 114:8.	59:3 65:21 68:12	profecit, 24:5.	propagavit, <i>dilatavit</i> , 1168
primus, 146:21 47:17	69:3 71:8 74:11	profecit, <i>effecit</i> , 63:5.	9.
66:6 103:18 104:	79:4 12:15 86:	profectione, 82:10.	propagans, 145:23.
6 135:13.	6, 25 95:13 22 99:	profecto, 81:18.	propasulo, 126:24.
primus, <i>adject.</i> , 2:13	7 109:22 118:10	profectum, 66:27 67:	prope, 18:6.
40:11 130:6 132:	14:18 143:9.	7 68:11 16:7.	Prope, 104:4 116:3
21 135:12.	pruquam, 8:6 20:11	profectus, 4:1, 16:19	145:12.
primus, 11:14 12	32:14 51:5 67:9	20, 21 9:11 27:8	propinquā, 2:17.
10 21:9 26:12 29:	70:29 71:18, 26	16:8 46:2 51:19	propinquis, 102:11
14 33:19 34:21	72:1 74:19 125:	56:17 59:2, 9 61:	121:1.
41:1 45:18 51:10	20 127:22 130:2.	11 67:9 83:15 95:	propinquitate, 85:11.
42:8 64:15 65:11	pro, 9:15, 16 17:1	1 119:12 121:1.	propinquitatem, 48:7.
14, 69 18 72:9 85:	25:11 43:13 42:1	profectus, <i>effecit</i> , 29:18	propinquo, 7:13 16:15.
11, 9 97:10 109:6	44:1 54:16 55:12.	84:7.	propinquorum, 2:15.
18 124:7 144:19.	51 68:11 75:10	profectus <i>eff.</i> , 14:21 61:	propinquos, 22:11.
primus, 11:8 16:20	96:1, 4. <i>secundum</i> , 74:	20 70:20 83:12	propinquum, 44:15
60:16 94:11 132:	18 131:5 134:113.	103:19.	65:13, 15.
20.	probabilis, 112:15.	proferre, 59:4 63:27	propitā, 54:18.
princeps, 40:18 41:12	probamus, 18:6.	75:122.	propius, 9:14 126:9.
117:1 138:15.	robando, 47:12.	profectus, 127:25.	proponebantur, 145:5.
principatu, 14:16 19:	probalter, 10:19.	profectus <i>eff.</i> , 35:9.	proprometer, 147:11.
2.	probat, 68:15 71:11.	profecturam, 61:1.	Propontidem, <i>n. p.</i> , 37:3
principatum, 25:16 52:	probaro, 11:10 51:15.	profecturam, 61:1.	25.
15 62:6 121:4	probatum <i>eff.</i> , 107:19.	profecturam, 61:1.	propolis, 82:14.
116:122.	probatum, 10:15.	profecturam, 61:1.	propoliū, 112 95:18
principem, 67:6 119:	probatum, 145:19.	profectum, 47:5 119:	148:27.
20 138:10 147:22.	proccitatem, 110:16.	profectibus, 4:6	propria, 83:11. <i>stabilia</i> ,
principes, 26:18 58:	procellis, <i>tumultibus</i> , 140:	117:20.	43:10.
22 76:4 82:6 85:	28.	profecticeretur, 84:5	proprium, 29:1 42:8.
7 102:9 146:20.	procellifer, 83:3.	59:1 119:1.	propter, 9:21 11:25
<i>duces</i> , 5:8. <i>primate</i> ,	Proclis, <i>n. p.</i> , 85:6.	profecticeretur, 61:6 99:	16:10 15:2 16:6
16:6 81:10.	proclive, <i>facile</i> , 61:14.	7 126:1.	26:10 37:26 48:
principia, 91:9.	procreavit, 76:19 113:	proclivi, 35:16 66:15	12:14 51:11 54:16
principibus, 93:15.	5.	87:19 95:11 119:	66:14 67:27 74:16
principis, 93:13.	procreavit, 45:14.	11 119:19.	77:14 78:8 99:4
principis, 72:5.	procul, 9:5 17:1 24:	proclivissim, 57:30 99:	100:26 101:1 103:
principum, 145:3, 16.	18 47:12 71:18 84:	14.	4 105:14, 17 109:1
prior, 44:17 111:30	9 100:17.	proclivissim, 46:18.	5 110:3 126:19
112:15.	procuranda, 121:3.	proclivissim, 81:10.	127:9 134:9 137:
priorem, 43:5.	procuraret, 144:19.	proclivissim, 79:16.	2 140:7 141:12
priori, 48:12 132:1.	procuratio, 42:15.	proclivissim, 82:11.	142:13 143:18 146:
prioribus, 96:12.	procuratio, 115:11.	proclivissim, 65:7.	147:11.
pristina, 96:4.	procuratorem, 144:12.	proclivissim, 95:125.	
pristinam, 129:1.	prodere, 100:14.	proclivissim, 61:24 121:7.	propugnaculum, 109:14.
pristini, 17:22.	prodere, 24:7.	proclivissim, 125:15.	propugnaculum, 15:13.
pristino, 51:19.	prodesset, 31:1 34:12.	proclivissim, 139:17.	propugnator, 102:8.
pristinum, 19:18 107:	prodesset, 74:8.	proclivissim, 125:15.	propuls, 105:6.
6.	prodibat, 112:3.	proclivissim, 83:7.	propuls, 148:18.
privarentur, 77:12.	prodiderunt, 31:12 129:	proclivissim, 25:13.	proscribere, 140:17.
privaretur, 104:19.	11.	proclivissim, 90:1.	proscripserunt, 142:14.
privatum, 32:18.	prodississet, 105:12.	proclivissim, 121:7 58:8.	proscriptionem, 140:8
privati, 41:29 90:5.	prodissit, 16:14 18:	proclivissim, 132:17.	142:13.
privatis, 112:2 110:1	13 22:5 57:2 104:	proclivissim, 14:13 25:	proscriptum, 140:10
118:1.	15.	14 120:11 135:9.	142:14.
privatus, 81:13.	prodire, 2:8.	proclivissim, 140:30.	proscriptos, 140:30.
privatum, 118:11.	prodissit, 31:24.	proclivissim, 42:22.	<i>proscriptis</i> , <i>admiris</i> , 45:
privatus, 9:25 14:124	prodita, <i>vulgata</i> , 126:	proclivissim, 58:7.	23.
12:21 60:4 77:118	7.	proinde, 29:7.	profectus, 136:10.

QUAE IN CORNELIO NEPOTE LEGUNTUR. 209

quaffis, 45:11 | 101:13.

quam, *pronom.*, 4:19 | 101:

31:21 | 15:14 | 16:

37:17 | 16:12 | 22:18 |

26:12 | 30:19 | 45:11 |

47:4 | 51:13 | 59:

11:63 | 8:64 | 19:

65:11, 14, 25 | 67:16 |

69:7 | 70:4, 11 | 71:

51:90 | 1:96 | 11:97 |

17:101 | 1:108 | 14:

109:12, 26 | 119:13 |

14:128 | 4, 14 | 132:

22 | 135:17 | 137:1 |

145:11, 18, *aliquam*,

71:19 | 141:13.

quam, *conunctio*, 4:12:

15, 18 | 6:9, 13 | 17:

37 | 10:9 | 11:61 | 11:

8, 17 | 15:7, 16 | 16:

32 | 17:17, 23 | 20:

4, 19, 22 | 21:14 | 22:

23 | 23, 32 | 24:19 | 25:

7, 10 | 26:17 | 27:1 |

28:14 | 30:5 | 31:10 |

32:3, 21 | 33:7 | 34:

3, 8 | 36:15, 21 | 38:

17 | 39:22 | 41:17, 15 |

42:1, 5 | 43:8 | 45:

10 | 46:3, 14, 25 |

47:1, 9 | 48:12 | 50:

8 | 51:2, 6, 21 | 53:

26 | 54:19, 19 | 55:1:

3 | 56:19 | 59:4, 15 |

17 | 60:5, 12 | 61:11 |

64:12, 4 | 65:12 | 66:

13, 24 | 67:12 | 68:12 |

69:1, 11 | 70:9 | 71:

3, 9, 14 | 74:2, 11 |

75:27, 31 | 77:10 |

78:10, 12 | 79:5, 12,

15 | 80:5, 6 | 81:

6 | 82:1 | 85:6 | 86:

3, 7, 14, 25 | 87:22 |

88:16 | 90:15 | 92:

6 | 93:4 | 94:19 |

95:14, 17, 22, 23 |

96:22, 25 | 97:22 |

98:3, 20 | 99:18, 18 |

100:14 | 101:10, 16,

29 | 103:2 | 106:5 |

107:8, 13 | 108:12 |

109:18, 23, 35 | 110:

7 | 115:12 | 116:6,

15 | 117:1 | 118:

10 | 126:9, 10, 26 |

127:3 | 131:8 | 134:

5, 12, 25 | 136:19 |

140 | 138:9 | 139:7 |

140:15, 29 | 141:11 |

144:18 | 142:17, 19,

25 | 143:19, 16, 30, 33 |

144:4, 22 | 145:19 | 146:

10 | 147:24 | 148:11, 9,

quar, *pronom.*, 7:6 | 54:9 |

63:1 | 112:4 | quam-

ten, *conpunctio*, 10:17,

28.

quandam, 61:22.

quandam, 79:29 | 30:1 |

97:4 | 124:14 | 129:12 |

135:18.

quandisimè, 37:1.

quandiarthure, 99:16.

quandamaximos, 99:26.

quandamine, 99:12 | 109:

14.

quampulimas, 127:11.

quampulimosa, 215 | 99:

11.

quampimum, 97:17.

quampnis, 4:15 | 66:24 |

147:4.

quap, *quam*, 19:4 | 35:17 |

143:13 | 144:25 | 145:

15.

quanta, 19:13 | 102:13.

quantà, 30:15.

quantar, 82:14 | 147:18.

qudm magna, 11:17.

quantam, 147:20 | 148:

12.

quantas, 13:19.

quano, *adfect.*, 49:1 | 67:1 |

108:14.

quantò, *vel ad tantis*, 118:

4.

quantum, *adfect.*, 68:1.

quantum, 20:14 | 57:13 |

59:23 | 74:18, 21 | 80:

10 | 136:2 | 138:17 | 139:

17 | 146:15.

quantus, 118 | 80:10 | 124:

4.

quare, 3:18 | 14:127 | 15:2,

17 | 19:20 | 22:8 | 31:11 |

32:23 | 33:13 | 41:8 |

42:17 | 68:12, 19 | 72:

9 | 76:4 | 87:18 | 99:22 |

101:6 | 119:18 | 124:13 |

128:9 | 133:5 | 148:19.

quarro, *adfect.*, 132:22.

quartum, 20:22 | 55:1.

quatum, 21:14 | 35:5 | 41:

5 | 53:2 | 71:12 | 99:13 |

102:24 | 127:23 | 132:

16, 19.

quaz, 35:17 | 17:18 | 38:12 |

44:4 | 45:11, 13 | 70:

16 | 94:7 | 100:17 | 120:

9 | 126:12, 24.

qualdam, 67:28.

quarenis, 146:11.

quatuor, 78:12.

que, *conpunctio*, 1:5 | 31:41 |

3, 8 | 5:14 | 6:16, 17,

21 | 7:5, 19 | 8:6, 9, 16,

21 | 9:3 | 17, 20 | 10:13 |

11:2 | 12:3, 7, 8 | 13:1,

4, 6, 22, 24 | 14:2, 7,

9, 30 | 15:2, 6 | 16:14 |

17:13, 30 | 18:20, 25 |

20:1, 14 | 21:8, 12 | 22:

1, 23 | 23:14, 17, 19 | 24:

13 | 25:13, 14 | 26:4, 13 |

27:8, 13 | 28:17 | 29:10 |

30:4, 19, 21 | 32:9, 10 |

33:1, 14, 18, 22 | 34:2,

5, 22, 24 | 35:21 | 36:1,

15, 19, 20, 22 | 37:4,

18, 19 | 38:4, 9, 19 | 39:

1 | 40:9 | 42:3, 4, 15 |

43:4 | 44:2, 7, 14, 16 |

45:6, 11, 13 | 46:23 |

47:11 | 48:7, 15 | 49:

6 | 50:2, 11, 19, 20 | 51:

4, 6 | 52:4, 5, 12 | 53:

30 | 54:1, 4 | 56:6, 20 |

57:2, 6, 9 | 58:7 | 59:

18 | 60:5 | 61:8 | 62:3,

6, 8 | 63:18, 29 | 64:7 |

65:7, 12, 17, 23 | 66:1,

4, 5, 12, 25, 26, 27 | 68:

4, 20 | 69:13 | 70:14, 21,

33 | 71:12, 14, 17, 22 |

74:6, 7, 18, 20 | 76:18 |

78:2, 4, 6, 8, 19 | 79:

2, 12, 32 | 80:13 | 81:3,

4 | 82:19 | 83:5, 20 | 84:

6, 9 | 86:5, 12, 15, 19,

25 | 87:1, 23 | 88:1, 7,

17 | 89:19, 21 | 94:17 |

95:14 | 96:4, 5 | 97:16,

20 | 98:4, 7, 19, 23 |

99:6, 25 | 100:2, 6, 6,

10 | 102:6, 12, 13 | 103:

6, 8 | 104:7, 18 | 107:18 |

108:2, 11 | 109:9, 10 |

110:11 | 112:2, 3, 18,

31 | 113, 4, 10 | 114:12,

13 | 115:3, 8, 16 | 116:

2, 13 | 117:1, 2, 4, 5,

10 | 119:2, 5, 7, 14 | 121:

121:13, 4 | 122:3 | 123:

6, 7 | 124:19 | 125:13,

4, 5, 6, 7, 10, 12 |

126:1, 12, 24 | 127:1,

6, 14, 16 | 128:12, 23,

25, 32 | 129:3, 8, 13 | 130:

4, 7 | 131:1 | 132:5, 11 |

134:4 | 135:6, 11, 13,

32 | 136:16, 18, 25 | 137:

9 | 138:16 | 139:3, 20,

24, 25, 26 | 140:19,

13, 17, 19, 27 | 141:3,

4, 5, 23 | 142:6, 10, 12,

21 | 143:6 | 144:1, 6, 4,

7 | 145:18 | 146:3, 7,

10 | 147:19 | 148:1,

2, 5, 10, 11, 13, 25 | 149:

27.

qucu, 2:12 | 13:7, 8, 21 |

17:13 | 23:13, 18 | 30:

19 | 37:17 | 39:27 | 44:

15 | 46:6, 16 | 49:7, 9,

15 | 50 | 53:13 | 56:13,

52 | 55:10, 15 | 66:13,

23 | 67:2 | 70:29 | 71:

25 | 74:21 | 75:5 | 85:

11 | 84:2, 17 | 101:13,

6 | 104:11, 21 | 108:

13, 15 | 113:2 | 114:2 |

116:15 | 118:12 | 119:

1 | 124:7 | 126:18 |

127:2, 4, 9, 19 | 130:

4 | 133:4 | 136:19 | 13:

140:14, 22 | 142:10 |

143:3.

qucuadmodum, 49:13 |

53:7 | 56:15 | 80:7 | 92:

20 | 100:13.

qucuam, 19:7 | 71:24 |

75:28 | 135:10.

qucuilibet, 131:8.

qucuquam, 17:2 | 43:11 |

89:5 | 101:27 | 141:12 |

143:6 | 146:6.

qucuque, 81:13.

qucuvis, 45:23.

qucuquem, 109:24.

qucuquerent, 142:30.

qucuromoniam, 145:13.

qucuquid, *supinum*, 59:

11.

qui, 1:1 | 6:7 | 31:11 |

- 112: 83 | 113: 7 | 115:
 11, 19 | 118: 10 | 121:
 9 | 124: 14 | 127: 24 |
 128: 18, 29 | 129: 11,
 16 | 132: 25 | 134: 9 |
 135: 3, 23 | 136: 12 |
 137: 1 *but*, 11, 22 | 138:
 15 | 139: 22, 10 | 140: 26,
 27 | 141: 10, 16, 18 |
 142: 5 | 143: 4 | 144:
 28 | 145: 2 | 146: 3, 6,
 8 | 147: 18.
 qui, unde, 20, 20, *ut*, 119:
 2 | 125: 3 | 128: 20.
 quia, 3: 9.
 quibus, 3: 13 | 4: 16, 17,
 18 | 5: 9, 12 | 141: 31 |
 15: 3 | 17: 32 | 22: 5 |
 26: 16 | 27: 15 | 28: 17 |
 33: 2 | 36: 3 | 40: 7 | 41:
 10 | 42: 22 | 46: 4 | 47:
 10 | 52: 17 | 54: 17 | 58:
 13 | 59: 7 | 66: 16 | 67:
 14, 19 | 68: 21 | 70: 2,
 19, 26 | 72: 10 | 74: 14 |
 81: 11 | 83: 14 | 87: 2,
 16 | 89: 12 | 92: 4 | 93:
 12, 15 | 96: 14 | 98: 20,
 2001: 3, 10, 19 | 101: 23 |
 104: 1 | 106: 2 | 107: 4 |
 108: 12 | 109: 4 | 104: 4 |
 116: 1 | 128: 7 | 129: 13 |
 133: 3, 12 | 135: 12, 25 |
 139: 18 | 140: 28, 29 |
 144: 27 | 146: 3, 6, 7 |
 148: 14.
 quibuscunque, 89: 19.
 quibuscum, 36: 23 | 106:
 1 | 118: 11.
 quid, interrog. 19: 13 | 23:
 21, 29, 30 | 31: 1 | 65:
 17 | 68: 19 | 78: 17 | 81:
 9 | 99: 16 | 101: 9 | 102:
 9 | 126: 18 | 128: 12 |
 132: 18 | 140: 4, 5 | 145:
 8 | 147: 16 *but*.
 quid, *aliquid*, 22: 10 | 23:
 26 | 33: 6 | 37: 11 | 61: 6 |
 119: 18 | 126: 16 | 138:
 1 | 142: 15, *ad quod*, 128:
 32 | 146: 4, 7.
 quidam, 23: 13, 27 | 25: 9 |
 39: 5 | 41: 20 | 53: 6 |
 54: 13 | 89: 5 | 110: 14,
 20.
 quidam, 71: 21.
 quidem, 21: 4 | 19: 6, 8 | 23:
 21 | 37: 27 | 39: 13 | 41:
 17 | 43: 10 | 45: 15 | 48:
 13 | 49: 13 | 52: 15 | 56:
 14 | 60: 11 | 73: 6 | 74: 5 |
 75: 22 | 82: 11 | 89: 4 |
 92: 13 | 101: 13 | 104: 23 |
 105: 10, 19 | 107: 16 |
 109: 24 | 110: 6 | 118:
 20 | 119: 19 | 122: 3 |
 127: 11 | 143: 10 | 142:
 4 | 143: 20 | 248: 22.
etiam, 143: 3 | 144: 26.
 quidam, 11: 26.
 quinquam, 67: 22 | 127:
 3.
 quinquid, 144: 12 | 148:
 18.
 quies, 138: 2.
 quiescebat, 39: 1.
 quiescendum, 33: 8.
 quiescentibus, 88: 28.
 quiesus, 83: 10.
 quin, 69: 3 | 134: 33 | 146:
 6.
quinque *non*, 108: 11, *quin*,
quis *non*, 35: 24 | 101:
 6, 13, *ut* *non*, 119: 17.
 quinciam, 839: 22 | 143:
 2.
 quingentum, 6: 16.
 quingentis, 51: 18.
 quinis, 146: 21.
 quinginta, 9: 17 | 18: 13 |
 37: 29 | 46: 23 | 53: 17 |
 55: 1 | 136: 7.
 quinque, 33: 1 | 53: 1 | 69:
 15 | 75: 4 | 99: 21 | 101:
 31 | 120: 3 | 125: 26.
 quinquies, 124: 1.
 Quindici, *pronom.*, 144: 28
but, 149: 4.
 Quindici, *pronom.*, 125: 25 |
 129: 5 | 130: 7 | 136: 17,
 19, 21 | 137: 11 | 144: 14 |
 148: 18.
 Quindum, *pronom.*, 131:
 7 | 136: 11 | 138: 5 | 149:
 3.
 Quindum, *pronom.*, 123: 3 |
 144: 16.
 quinitio, *adverb.*, 132: 13.
 quintum, *adverb.*, 27: 5.
 quippe, 21: 3 | 49: 9.
 quintalis, 142: 22.
 quis, 11: 3 | 14: 20 | 17: 15,
 16 | 45: 17 | 71: 9 | 107:
 18, *aliquid*, 23: 10 | 75:
 19 | 81: 22 | 83: 14 | 86:
 55: 6 | 64: 6 | 71: 16 |
 79: 7 | 110: 4 | 143:
 3.
 quique, 18: 4 | 74: 18 | 99:
 23 | 120: 20.
 quivis, 146: 23.
 qui, *pronom.*, 3: 11 | 6: 6 |
 7: 17 | 8: 9, 26 | 9: 6,
 9 | 127: 16 | 128: 15 | 15:
 20 | 16: 8 | 17: 15 | 18:
 6 | 20: 27 | 21: 13 | 22:
 11, 17 | 23: 10, 26 | 24:
 19 | 27: 5 | 28: 7 | 29: 12 |
 30: 10, 20 | 33: 10 | 34:
 7, 20 | 36: 10 | 37: 8 |
 49: 13, 16 | 51: 21 | 52:
 21, 19 | 54: 14 | 55: 15 |
 56: 21 | 58: 13 | 60: 29 |
 61: 10 | 62: 4 | 63: 23 |
 64: 10, 12 | 65: 19 | 67:
 12 | 69: 1, 4 | 70: 20 | 72:
 13 | 74: 10 | 75: 17 | 77:
 19 | 79: 20, 27 | 80: 4 |
 81: 3, 11, 17 | 82: 12, 13,
 13 | 84: 4, 8, 11 | 87:
 11 | 88: 29 | 89: 4 | 91:
 6 | 93: 15 | 95: 16, 17 |
 96: 18 | 101: 19, 21 |
 102: 13 | 103: 4 | 104: 21 |
 105: 5 | 106: 4 | 108:
 6 | 110: 25 | 114: 13 |
 116: 17 | 120: 10 | 123:
 8 | 124: 3 | 125: 8 | 126:
 13, 14 | 127: 15, 23 |
 131: 2, 3 | 134: 6, 7 | 135:
 5, 7 | 136: 14, 16 | 137:
 15 | 139: 6 | 142: 15 | 144:
 8, 17, 20 | 145: 2 | 147:
 146: 10 *but*, 18 | 20:
 12.
 quio, 2: 37 | 4: 7 | 33: 28 |
 24: 5, 17 | 52: 28 | 54:
 6 | 110: 25 | 114: 13 |
 9 | 68: 3 | 70: 22 | 71:
 11, 12 | 77: 7 | 87: 7 |
 89: 1 | 105: 9 | 126: 17,
pronom., 8: 14 | 15: 13 | 16:
 9 | 107: 20 | 144: 12 | 141:
 2, 12 | 82: 11 | 83: 14 |
 87: 11 | 91: 12 | 94: 21 |
 97: 18 | 100: 7 | 116: 12 |
 124: 10 | 129: 15, *pronom.*
quies, 14: 12 | 101: 20 |
 41: 20 | 49: 2 | 65: 13 |
 67: 17 | 68: 16 | 16: 7 |
 96: 25 | 110: 12 | 127:
 8.
 quoad, 59: 28 | 73: 16 | 79:
 18 | 83: 10 | 101: 21 |
 112: 12 | 141: 15, *quoniam*,
etiam, 32: 9, *dane*, 53: 16 |
 97: 11.
 quod, *pronom.*, 1: 17 | 2:
 7, 16 | 3: 11 | 5: 14 | 22:
 15 | 36, 12, 16 | 38: 16 |
 39: 5 | 23: 24 | 26: 13 |
 27: 27, 31 | 32: 12 | 33:
 2, 21 | 35: 19 | 39: 6, 11 |
 41: 14 | 43: 1, 7 | 45:
 23, 24 | 46: 25 | 51: 15 |
 52: 20, 24 | 53: 12 | 56:
 2, 9 | 57: 13 | 58: 3 | 60:
 2 | 66: 23 | 67: 13 | 68:
 25 | 70: 12, 27 | 73: 7,
 22 | 74: 17 | 75: 6 | 77:
 27 | 77: 11 | 78: 6 | 79:
 16 | 80: 11 | 82: 18 | 85:
 18 | 88: 3 | 90: 12 | 93:
 3 | 96: 17, 26 | 98: 8,
 18 | 99: 13, 20, 21 | 102:
 7 | 107: 12, 8 | 109: 19,
 20 | 110: 20 | 113: 11 |
 112: 16 | 118: 8 | 124:
 13 | 126: 15 | 127: 6 |
 128: 13 | 16: 2, 4 | 17: 6 |
 18: 13 | 19: 13 | 20: 5,
 19 | 21: 10 | 23: 10, 15,
 24: 21 | 25: 18 | 26: 10,
 12 | 27: 6 | 28: 6 | 29:
 6, 13 | 30: 3 | 32: 18,
 21 | 36: 33: 1, 12 | 34:
 2 | 35: 17, 14 | 36: 8 | 37:
 1, 6, 10 | 39: 13 | 41: 14,
 42: 16 | 43: 13 | 45: 10 |
 46: 13 | 47: 12 | 49: 14 |
 51: 14 | 52: 19 | 53: 14 |
 54: 12 | 59: 11, 16,
 23 | 60: 15 | 61: 23, 27 |
 64: 10, 17 | 65: 16, 14,
 66: 9 | 67: 7, 12, 19,
 21 | 68: 13 | 69: 17 | 70:
 6, 7, 14, 18 | 75: 31 |
 76: 2, 6, 7, 10 | 77: 13 |
 16 | 78: 17 | 22: 24, 27 |
 10, 25, 29 | 40: 7 | 43:
 5 | 81: 21 | 86: 16, 19,
 21 | 88: 7 | 89: 11,
 16 | 91: 7 | 93: 9, 13,
 6 | 93: 7, 14 | 95: 3, 6, 8,
 18 | 95: 13, 26 | 96: 19,
 97: 4, 23 | 98: 10 | 100:
 16, 20 | 101: 12 | 102:
 5 | 104: 10 *but*, 106: 12,
 18 | 108: 19 | 146: 109: 7 |
 110: 4, 15 | 111: 14 | 112:
 3 | 115: 5 | 116: 18, 20,
 118: 6 | 125: 4, 8 | 127:
 26 | 120: 3 | 121: 24 | 125:
 12, 14 | 136: 27 | 137:
 8 | 140: 3, 13 | 141: 9 |
 142: 17 | 144: 13, 22.
 quodam, 145: 5.
 quodammodo, 98: 10.
 quodcumque, 70: 32.
 quoddam, 23: 7.
 quominus, 27: 15 | 68: 5 |
 78: 20.
 quomodo, 39: 16 | 403:
 16.
 quoniam, 8: 15 | 64: 35.
 quoniam, 9: 15 | 18: 12 |
 25: 14 | 37: 14 | 75: 12 |
 100: 4 | 124: 4 | 146: 14 |
 148: 14, 24.
 quosquam, 101: 12 | 137:
 19 | 138: 18 | 140: 1,
 21.

quoque, 7: 10 | 13: 19 | 29:
16 | 40: 5 | 42: 16 | 32:
1 | 62: 12 | 89: 12 | 94:
10 | 97: 16 | 119: 12 |
135: 2 | 137: 15 | 140:
13 | 146: 17 | 148: 24
67.

quosum, 53: 7.
quosum, 13: 7 | 32: 8 | 35:
15 | 40: 1 | 42: 8 | 52:
16 | 53: 4 | 63: 12 | 66:
17 | 67: 18 | 73: 14 | 75:
24 | 78: 2 | 82: 16, 8 | 87:
3 | 95: 17 | 98: 13 | 111:
9 | 135: 19 | 138: 14 | 138:
1 | 148: 24.

quos, 51: 8 | 72: 8 | 9: 16 | 13:
1, 12 | 15: 17 | 11: 6 |
12: 6 | 27: 10 | 40: 15 |
51: 26 | 59: 19 | 62: 13 |
66: 39 | 68: 10, 11 | 69:
13 | 78: 12 | 86: 15, 10 |
81: 6 | 95: 9 | 97: 18 |
98: 10 | 109: 6 | 114:
6 | 124: 15 | 131: 6 |
136: 24 | 145: 1 | 145:
14 | 146: 5 | 147: 19 |
148: 6.

quoscumque, 40: 8.
quosdam, 54: 13 | 70: 17 |
95: 12.

quotannis, 11: 12 | 18: 1 |
20: 16 | 12: 14.

quotidie, 27: 19 | 98: 5.
quotidiani, 12: 17.

quotidiano, 14: 125.

quotidianum, 101: 27.

quotiescumque, 32: 13 | 87:
16 | 97: 2 | 118: 5.

quum, 17: 12 | 32: 3 | 37: 4 |
41: 14, 13, 23 | 5: 14 |
6: 1, 9, 13, 14 | 7: 2
11 | 8: 19 | 9: 15, 12 |
13: 37 | 20: 19 | 111: 10 |
122: 1 | 123: 18 | 129: 18 |
131: 13 | 75: 17 | 77: 19 |
125: 118 | 119: 19 | 128:
11.

1. *quoniam*, 101: 15, 17.

11: 12, 18, *quando*, 11:

9 | 14: 12, 29, 31 | 16:

9 | 17: 19 | 18: 10 | 102: 6 |
24: 15 | 26: 9 | 27: 18 |
34: 14 | 46: 26 | 49: 19 |
56: 6 | 57: 11 | 58: 15 |
70: 16 | 74: 11 | 78: 11 |
96: 8, *quia*, 12: 18 | 13:
11 | 74: 6 | 15: 22 | 16:
5, 13, 18 | 17: 12, 24 |
19: 8 | 35: 1, 12 | 26:
16 | 28: 9, 11 | 29: 15 |
30: 12 | 32: 16 | 34: 15 |
9 | 16: 11 | 38: 12 | 42: 1
87 | 44: 16 | 47: 8, 7 |
49: 5 | 50: 4, 17, 18 |
52: 17 | 54: 13 | 55: 10 |
57: 12 | 59: 8 | 61: 30 |

62: 11 | 63: 26, 31 | 65:
7 | 70: 8 | 72: 6 | 73: 12 |
77: 14 | 78: 11 | 82: 12 |
92: 14 | 95: 12 | 96: 15 |
98: 18 | 101: 8, 16, 16, 16 |
101: 10 | 102: 18 | 106:
1 | 127: 4, 12 | 128: 4 |
131: 10, *dam*, 23: 14 |
141: 6, 15 | 147: 10, 13 |
18: 14 | 29: 5 | 30: 19 |
22, 24 | 31: 8 | 32: 13 |
34: 15 | 35: 8 | 36: 4 |
44 | 37: 17 | 38: 8, 19 |
41 | 41: 9, 13 | 42: 10 |
40 | 43: 5, 12 | 44: 7 |
11 | 45: 14 | 47: 12 | 49:
8 | 50: 12 | 52: 12, 17 |
53: 27 | 55: 1, 7, 25 |
54: 15 | 56: 11 | 58: 14 |
60: 8, 9, 11 | 62: 17 |
62: 61: 5, 7, 20, 25 |
71 | 65: 1, 7, 15, 19 |
66: 1, 14 | 67: 10, 21 |
68: 14, 19 | 69: 12 | 70:
5, 18 | 71: 17, 25 | 74:
9, 19 | 75: 14 | 76: 15 |
11 | 77: 5, 7 | 78: 11 |
79: 9, 16, 20 | 80: 12 |
81: 14 | 82: 18, 11 | 83:
1, 3, 14, 10 | 86: 18 |
87: 6, 9, 11, 12, 14 |
89: 1, 4, 7, 18, 19, 39 |
89: 1, 2, 18, 19, 33 |
90: 10, 12, 18 | 91: 3 |
91: 13 | 95: 17 | 96: 8 |
12: 18 | 97: 8 | 98: 14 |
99: 15 | 101: 7 | 104:
12, 13, 22 | 105: 11 |
34, 16 | 106: 15 | 107:
9 | 109: 18, 25 | 110:
2, 6, 15, 10, 25 | 112:
6, 12, 14 | 113: 9 | 114:
10, 14 | 115: 10 | 117:
6 | 124: 17 | 126: 13 |
128: 1, 6, *quoniam*, 39:
18 | 140: 16 | 70: 13 | 71:
4, *quoniam*, 77: 2, 3 |
79: 6 | 84: 6 | 94: 13 |
97: 1 | 100: 11, 22 | 101:
5 | 804: 14 | 113: 2, 12 |
114: 1 | 119: 1, 7, 13 |
121: 12 | 121: 12 | 127: 14 |
128: 27, 28, *licet*, 92:
10 | 100: 15 | 103: 5 |
108: 8 | 109: 15 | 113:
5 | 132: 3, *quoniam*,
116: 5 | 118: 10 | 122: 2.

R.

R Adicibus, 8: 1.
aperetur, 97: 12.
rara, 8: 2.
tari, *infrequenter*, 8: 16.
ratio, 64: 14 | 85: 9, *confi-*
lunt, 6: 12.

ratione, 22: 10 | 28: 4 | 32:
13 | 43: 10 | 144: 19.
rationem, *confusum*, 127:
11.
ratum, 38: 12.
ratum, 11: 18 | 12: 10 | 125: 10 |
134: 15.
ratum, 15: 8.
ratum, 4: 1 | 7: 12 | 13: 13 |
14: 10, 10 | 16: 17 |
20: 14 | 21: 17 | 30: 16 |
31: 1 | 31: 22 | 37: 12 |
45: 5 | 47: 9 | 48: 12 |
50: 6 | 51: 9 | 52: 4, 8 |
63: 23, 25 | 65: 8 | 66:
21 | 68: 12, 14, 17 | 69:
6 | 70: 13 | 71: 10, 11 |
75: 13 | 76: 9 | 82: 14 |
17 | 86: 11 | 87: 13 | 90:
6 | 93: 5 | 105: 7 | 109:
110: 7 | 115: 22 | 126:
11 | 128: 10 | 132: 5, 11 |
134: 1 | 137: 8, 20 | 138:
18 | 141: 19 | 142: 11 |
144: 17 | 146: 10.

rebus, 4: 17 | 9: 13 | 12:
5 | 16: 17 | 18: 10 | 19:
22: 10 | 20: 34 | 26: 16 |
27: 15 | 28: 16 | 29: 10 |
30: 13, 23 | 34: 8, 10 |
37: 15: 8, 18 | 38: 16 |
38: 14 | 40: 7, 4, 8 |
44: 10 | 47: 12 | 48: 15 |
50: 13 | 51: 15 | 52: 16 |
73: 12 | 82: 12 | 83: 4 |
84: 17 | 87: 15 | 89: 19 |
94: 7 | 98: 6, 9 | 99: 19 |
100: 17 | 101: 10 | 110: 1
109: 17 | 109: 14 | 110: 1
121 | 116: 11 | 126: 5 |
127: 1, 5 | 129: 10 |
132: 13, 18 | 135: 22 |
136: 18 | 139: 13, 18 |
140: 29 | 141: 8, 19 |
142: 12 | 143: 19.

recedere, 16: 24.
recessus, 62: 12.
receptat, 35: 1 | 114: 13.
receptif, *receptif*, 118:
5.
recepit, 61: 14 | 96: 2. *re-*
fugit, 127: 127.
receptio, 17: 10 | 100: 10.
receptos, 77: 6.
receptus, *subp.* 68: 18.
receptum, 16: 10.
receptum, 15: 18.
receptus, 62: 12.
receptif, 59: 23.
recedis, 16: 9.
recepere, 15: 17.
receptet, 16: 12.
recepit, 70: 14.
reconciliare, 9: 2.
reconciliasset, 51: 3.
reconciliati, 42: 14.

receptus, 34: 12.
receptus, 96: 13 | 110: 8.
receptum, 1: 7.
receptif, 33: 28.
receptandum, 104: 12.
receptare, 81: 14.
receptari, 63: 4.
receptatum, 85: 18.
receptavit, 142: 9.
receptavit, 84: 12 | 89:
13.
receptante, 109: 17.
receptavit, 78: 19 | 128:
22.
receptum, 22: 19.
receptus, 99: 27.
receptus, 75: 13.
receptus, 50: 12.
receptetur, 127: 6.
receptet, 121: 4 | 86: 17 |
101: 23.
receptetur, 42: 16.
receptetur, 72: 13.
receptetur, 81: 5 | 112:
12.
receptit, 11: 15 | 15:
1 | 109: 10 | 116: 10 |
147: 4. *recept.* 112: 13.
receptum, 17: 16.
receptus, 5: 16 | 62: 12.
receptus, 18: 13.
receptus, 11: 12.
receptus, 55: 21.
receptus, 41: 8 | 83: 10.
receptet, 61: 15.
receptif, 145: 11.
receptif, 200: 22.
receptus, 17: 16 | 21: 10 | 23: 19 |
49: 10 | 51: 8 | 59: 14 |
125: 12 | 130: 8 | 140:
6.
receptus, 1: 12 | 25: 12 | 16: 11 |
82: 16 | 98: 13.
receptus, 9: 12 | 31: 16 | 34: 1
11 | 70: 10 | 115: 13.
receptif, 6: 14 | 31: 16 | 59:
11.
receptus, 33: 12 | 34: 19.
receptum, 44: 12.
receptum, 78: 13.
receptus, 144: 7.
receptetur, 65: 15.
receptif, 51: 12.
receptus, 50: 7 | 77: 20 | 86:
27.
receptetur, 89: 17.
receptus, 109: 9.
receptus, *receptus*, 115: 7.
receptus, 72: 2.
receptetur, 64: 10.
receptetur, 87: 11.
receptus, 29: 14.
receptetur, 32: 10.
receptus, 9: 16.
receptus, 51: 19.
receptus, 63: 25.

respondēbat, 22: 24.	reprecavit, 58: 9 [66: 13]	5.	sanctum, 81: 21
respondendi, 75: 27.	71: 21.		sanguine, 54: 22 [79: 30.
respondendo, 77: 2.	rex, 5: 5 [16: 9, 12 [17: 20 [18: 2 [22: 11 [42: 11 [43: 14 [46: 4 [59: 8 [65: 2, 23 [66: 9, 13 [67: 19 [70: 13, 14, 32 [75: 8 [85: 12 [102: 5 [111: 7 [118: 14 [125: 13 [127: 6, 18 [128: 4.		sanguinem, 107: 16.
respondunt, 4: 4.	rhapodia, 52: 19.		sanit, 147: 4.
respondit, 11: 27 [19: 22 [118: 16.	rhetoris, 77: 4.		sapienter, 74: 2.
respondio, 11: 15 [24: 20 [125: 11.	Rhodanum, n. p. fluv.		sapientia, 61: 2.
respondum, 11: 27 [125: 7.	121: 3 [124: 7.		sapientia, 147: 18.
responsurum, 78: 17.	Rhodiorum, n. p. patr.		sapientis, 61: 26.
restitui, 13: 15 [124: 4.	126: 13.		sapientius, 107: 8.
restitit, impediis, 135: 9.	Rhodos, 129: 10.		sapientum, 43: 5.
restituendi, 139: 10.	rifum, 128: 8.		Satides, 87: 10.
restituera, 61: 24.	risus, 79: 6.		Satibis, 47: 8.
restituere, 110: 24.	robis, 41: 16.		Sardianum, n. p. 131: 6.
restituere, 47: 6 [107: 7.	robustior, 31: 8.		Sardinienfem, 131: 8.
restituere, 81: 15.	robustiores, 41: 20.		Sardis, n. p. urbs, 61: 19.
restituui, 14: 9 [56: 3 [61: 7 [109: 2 [116: 8.	robustum, 127: 5.		sarmenia, 123: 7.
restituui, 14: 23.	rogabatur, 144: 12.		saxelles, 107: 18.
restituui, 14: 23.	rogarent, 125: 8.		saxellites, 22: 22.
restituui, 14: 23.	rogatu, 75: 2 [133: 15 [146: 11.		saxellitibus, 63: 32.
restituui, 14: 23.	rogo, verbum, 17: 10 [42: 6.		saxellitibus, 80: 21.
restituui, 14: 23.	Roma, 125: 14 [128: 17 [147: 12.		saxis, 1: 12 [14: 22 [16: 5, 16 [25: 16 [29: 4 [27: 21 [40: 9 [43: 11 [62: 17 [71: 18 [75: 9 [79: 21, 39 [79: 14, 18, 31 [81: 21 [90: 11 [109: 2 [114: 5 [124: 3 [127: 17 [140: 15.
restituui, 14: 23.	Roman, 125: 7 [125: 3 [130: 6 [136: 9.		saxis, 24: 4 [27: 7 [31: 2 [61: 16 [97: 21.
restituui, 14: 23.	romanam, 135: 8.		Satrapa, 65: 23 [86: 7.
restituui, 14: 23.	romane, 133: 8.		Satrapen, 44: 14.
restituui, 14: 23.	Romani, 56: 16 [95: 7 [119: 12 [125: 19 [132: 20 [141: 12 [142: 5 [146: 9.		Satrapis, 21: 4 [38: 17.
restituui, 14: 23.	Romanis, 116: 2, 21 [118: 12, 13 [119: 16, 18 [124: 18 [125: 17 [127: 7 [136: 8 [138: 12.		Satrapis, 101: 12.
restituui, 14: 23.	Romano, 112: 13 [125: 3, 10 [145: 21.		Satrapis, 101: 12.
restituui, 14: 23.	Romanorum, 1: 22 [125: 2 [125: 9 [127: 9 [128: 27 [139: 15 [144: 19.		Satrapis, 101: 12.
restituui, 14: 23.	Romanos, 91: 4 [115: 8, 19 [117: 9, 11 [118: 7, 9 [119: 7 [127: 4.		Satrapis, 101: 12.
restituui, 14: 23.	Romanum, 126: 12.		Satrapis, 101: 12.
restituui, 14: 23.	Romanus, 118: 1, 4 [121: 4 [143: 14 [146: 21.		Satrapis, 101: 12.
restituui, 14: 23.	Romulo, n. p. 147: 13.		Satrapis, 101: 12.
restituui, 14: 23.	rostrum, 60: 10.		Satrapis, 101: 12.
restituui, 14: 23.	nubro, 119: 1.		Satrapis, 101: 12.
restituui, 14: 23.	rudibus, 80: 9.		Satrapis, 101: 12.
restituui, 14: 23.	Rufum, n. p. 123: 81.		Satrapis, 101: 12.
restituui, 14: 23.	rumore, 54: 16.		Satrapis, 101: 12.
restituui, 14: 23.	rursum, 6: 11 [36: 2 [108: 5.		Satrapis, 101: 12.
restituui, 14: 23.	ruthicum, 144: 6.		Satrapis, 101: 12.
restituui, 14: 23.			Satrapis, 101: 12.

sequenter, 63: 11 68: 10 76: 17 11: 12.	sequi, 19: 6 67: 1 68: 12 87: 16.	sequitur, 60: 9.	sequutus, 6: 10 17: 16.	sequutus, 2: 1.	sermo, 131: 13.	sermo, 74: 10, 12.	sermone, 129: 9.	sermone, 49: 16.	sermoni, 17: 22.	sermonis, 13: 20.	sero, 87: 12.	serpentes, 127: 13.	serpentibus, 128: 10.	serpentinum, 127: 18.	servabat, 86: 13.	servandi, 27: 14.	servare, 54: 12 102: 18.	servari, 100: 24.	servat, 140: 26.	servata, 86: 18.	servi, 14: 23.	serviebat, 137: 14.	serviendum, 113: 5.	serviens, <i>fluent</i> , 11: 2.	servis, n. p. 132: 25.	Servio, 134: 11.	Servilius, n. p. 141: 10.	Servilius, n. p. 122: 9.	servire, 18: 12.	servis, 13: 8 91: 6 106: 8 126: 7.	servitute, 40: 25 41: 10.	servitutem, 76: 2 107: 4.	servitutus, 109: 15.	servitiz, 73: 14.	servorum, 23: 14.	Scitum, n. p. <i>urbis</i> , 61: 13.	severas, 83: 3.	severe, 132: 7.	severitate, 56: 4 144: 10.	severum, 73: 7.	Sevilius, n. p. <i>hum.</i> , 37: 17 56: 3.	sex, 131: 23 113: 3.	sexaginta, 20: 16 113: 3 137: 18 145: 10.	sextiduum, 144: 28.	sexto, 19: 15 38: 2.	sextum, 148: 23.	sextum, 85: 10.	Si, 128: 8: 13 51: 13.	16 7: 11 13 122: 14 23: 10, 12 15: 17 26: 1, 19, 21 27: 16, 23 107: 13 122: 8 <i>dei</i> , 80: 14 23: 17, 26 24: 23 31: 1, 34 27: 16, 24 29: 7 32: 12	33: 6 35: 11, 25 37: 4, 21, 12 38: 1, 7, 9 40: 10 44: 9 45: 8, 15, 22, 23 46: 1, 14 49: 13 50: 15 53: 13 54: 12, 11, 22 60: 11 67: 15 68: 8, 13 69: 9 70: 12 71: 10, 20 72: 11 75: 8, 16 76: 14 78: 9 79: 4, 17 80: 1, 7, 8 81: 7, 25 88: 1, 2, 22, 27 89: 2, 9, 10 90: 1 94: 7 95: 9 96: 25 97: 1, 17, 21 98: 1, 7, 20 99: 7, 19 101: 9, 23 103: 9 104: 2 109: 1 110: 13, 19 115: 17 118: 1 119: 11, 18, 19 120: 12 123: 23 126: 1, 8, 16 127: 10, 19 128: 23 136: 5 138: 13, 17 139: 6, 7 140: 23 141: 13 142: 25 145: 1, 2.	gibi, 3: 14 4: 20 13: 13 14: 17 16: 13, 19 17: 12 18: 11 19: 12 20: 12 22: 12, 27 23: 12 24: 2, 8 25: 11 28: 9, 11 30: 15 36: 4, 23 37: 7, 21, 26 38: 4, 14 47: 4 49: 1, 13 51: 1 52: 21 58: 10 59: 17 60: 8 63: 14 69: 2 70: 17, 19 76: 17 81: 7 86: 17, 19 92: 8 94: 5, 7 97: 18 99: 1 101: 25 113: 2 127: 10 128: 21, 30, 33 134: 7, 13 135: 9 140: 22, 25 147: 17 148: 24, 25.	hic, 5: 9 8: 17 14: 1 24: 14 37: 19, 24 38: 10 39: 13, 23 39: 12 40: 6 50: 20 51: 4 54: 21 56: 7, 14, 16 62: 12 70: 12 71: 6 73: 1, 7 74: 14 77: 9 79: 8 87: 17 89: 12 90: 3, 8 99: 13 101: 7 102: 31 114: 14 120: 1 127: 1 128: 12, 25 129: 2 134: 7 135: 4, 8, 22 136: 10, 13 137: 9 138: 1, 8, 19 140: 22 141: 13 144: 24 145: 3, 25 148: 26.	hic, <i>adri.</i> , 21: 2 28: 9 40: 2 118: 3.	Sicilia, n. p. <i>insula</i> , 130: 14.	Sicili, 34: 17 108: 3 111: 12 114: 9, 14 115: 11 130: 18.	Sicilia, 35: 13 52: 3 109: 12.	Siciliam, 33: 11, 13 49: 7 51: 21 52: 6 9 15: 22 107: 5 109: 4 110: 18.	Sicilorum, 109: 17.	Siculus, 109: 6.	Siculus, 112: 15.	licus, 16: 12 46: 12 54: 5, 8 79: 16 83: 2, 9, 14, 19 93: 5 117: 7 126: 10 146: 16.	fidere, <i>demerg</i> , 60: 10.	Sigro, n. p. 60: 1.	signata, 81: 2.	signa, 48: 16.	signatum, 10: 20.	significaret, 90: 17.	significari, 11: 30.	significavit, 146: 16.	signo, 23: 17.	signum, 9: 8 56: 6 90: 4 127: 22 143: 7 145: 12.	Sim, 46: 1 119: 18.	similem, 75: 11.	similes, 104: 12.	simili, 90: 16.	similia, 110: 121.	similitudinem, 136: 20.	simillimum, 70: 21 140: 22.	simplici, 107: 7.	simul, 20: 6 14: 24 35: 3, 18 42: 12 53: 8 57: 8 61: 9 79: 17 81: 17 84: 1 95: 10 103: 8 124: 14 125: 5 129: 12 139: 2, 26.	simul, <i>statim</i> , 49: 13 129: 14.	simul ac, 31: 11 84: 7 96: 1.	simultera, 88: 33.	simulans, 22: 12 47: 8 71: 21 86: 10 126: 22.	simularet, 28: 15 53: 13.	simul, 70: 34.	simulata, 50: 3.	simulata, 71: 18 89: 13 97: 15.	simulatioque, 98: 17.	simulatioque, 86: 1.	simulatae, 145: 13.	simulatio, 10: 12.	sim, 75: 19 85: 10 97: 11 99: 19 104: 13.	fine, <i>prop.</i> , 10: 17 11: 3 29: 13 32: 17 33: 15 38: 13 40: 10, 11 41: 12 42: 26 40: 46 13 12: 1 51: 10 56: 17 61: 7 61: 31, 32 63: 15, 16 86: 13 88: 29 89: 13, 16 90: 13 104: 21 107: 1 109: 26 110: 9 123: 5 126: 7 128: 19 133: 1 136: 14 137: 5 138: 15 139: 21, 24, 25 143: 22 144: 11 146: 6, 18 149: 1.	singularem, 136: 7.	singulari, 132: 13.	singularis, 132: 18 140: 27, <i>privata</i> , 34: 9.	singuli, 56: 8.	singulis, 5: 9 93: 13 135: 23.	singulorum, 146: 10.	singulos, 13: 11 143: 8, 16.	similit, 66: 2.	sim, 41: 25 62: 8 129: 16.	sim, 79: 24.	sim, 5: 14 16: 30 19: 6 23: 29 40: 10 46: 1 47: 14 54: 9 56: 7 62: 9 65: 27 72: 10 79: 16 99: 16 109: 23 119: 1 122: 2 123: 10 125: 14 132: 13 134: 25 137: 10 140: 11 142: 2 144: 25 145: 22 146: 12 147: 17, 18.	sim, 35: 25 65: 15.	titum, 79: 11.	live, 14: 24 <i>per</i> 94: 4.	fubrio, 11: 7.	foet, 63: 13 68: 7 111: 14.	foet, 176: 19.	foetum, 32: 1.	foetia, 57: 18 60: 3.	foetate, 14: 6 45: 1 79: 11 113: 11.	foetatem, 3: 10 16: 13 20: 11 32: 6 45: 4 51: 13 59: 6 70: 14 94: 13 127: 9.	foeti, 88: 6.	foetorum, 77: 8, 11.	Socios, 101: 16 137: 17 62: 2.	foet, 56: 3.	Socius, n. p. 121: 6, 15.	foetico, 85: 12.	Sola, 99: 9.	folet, 82: 14.
---	---	------------------	---------------------------	-----------------	-----------------	--------------------	------------------	------------------	------------------	-------------------	---------------	---------------------	-----------------------	-----------------------	-------------------	-------------------	----------------------------	-------------------	------------------	------------------	----------------	---------------------	---------------------	----------------------------------	------------------------	------------------	---------------------------	--------------------------	------------------	--	-----------------------------	-----------------------------	----------------------	-------------------	-------------------	--------------------------------------	-----------------	-----------------	------------------------------	-----------------	---	------------------------	---	---------------------	------------------------	------------------	-----------------	--------------------------	---	--	--	--	---	---	---	------------------------------------	---	---------------------	------------------	-------------------	---	---------------------------------	---------------------	-----------------	----------------	-------------------	-----------------------	----------------------	------------------------	----------------	--	-----------------------	------------------	-------------------	-----------------	--------------------	-------------------------	-------------------------------	-------------------	---	--	-----------------------------------	--------------------	---	-----------------------------	----------------	------------------	-------------------------------------	-----------------------	----------------------	---------------------	--------------------	---	---	---------------------	---------------------	--	-----------------	------------------------------------	----------------------	--------------------------------	-----------------	--------------------------------	--------------	--	-----------------------	----------------	----------------------------------	----------------	---------------------------------	----------------	----------------	-------------------------	--	--	---------------	----------------------	------------------------------------	--------------	---------------------------	------------------	--------------	----------------

- sol²:21, 75:12.
 solent, 106:1.
 solent, 41:12 | 139:127.
 solerent, 29:7.
 solers, 112:114.
 solitudo, *infrequentia*, 43:17.
 solitum, 143:17 | 144:19.
 solitus, 130:5.
 sollicitare, 21:9.
 solis, 812:8.
 solvere, 9:19 | 25:12.
 solveret, 29:17.
 solvissent, *discessissent*, 126:5.
 solvisset, 25:6.
 solum, *advrb.*, 316:5 | 37:11 | 10:12 | 22:21 | 27:12 | 30:1 | 32:25 | 41:12 | 45:14 | 20:47:5 | 55:5 | 63:29 | 66:18 | 74:6 | 79:1 | 81:5 | 88:12 | 104:1 | 9:14 | 108:12 | 109:5 | 116:4 | 124:15 | 125:16 | 128:13 | 134:2 | 137:14 | 138:4 | 10 | 139:10 | 146:16 | 22, 23 | 143:7 | 148:16 | 15, 147:5 | 20:22.
 solus, 14:21 | 35:11 | 42:13 | 19:12 | 94:10 | 101:17.
 solus, *apertus*, 127:18.
 soluturum, 25:12.
 somno, 50:1.
 sonitu, 39:3.
 sonum, 73:2.
 Sophrosyne, *n. p. femina*, 48:5.
 sopitus, 50:1.
 soporem, 49:17.
 soror, 107:14 | 136:17.
 sorore, 65:13 | 145:11.
 sororem, 21:25 | 6 | 48:13 | 53:19.
 sororis, 49:14 | 158:4.
 sorte, 131:9.
 fortis, 131:4.
 Soffio, *n. p. 129:13*.
 Solius, 129:13.
 Soffio, *n. p. 148:29*.
 sparo, 79:13.
 Sporta, *n. p. urbs*, 16:19.
 Sparte, 22:6 | 77:7 | 85:7 | 87:12.
 Spartam, 22:9 | 35:79:3 | 83:14 | 89:3 | 4 | 91:32.
 Spartani, 111:7.
 Sparteis, 82:5.
 spatium, 96:25 | 99:22.
 spatium, 96:19 | 99:24 | 101:25.
 Spe, 23:9 | 29:18 | 131:14 | 100:22 | 126:1 | 148:19.
 specie, 98:7.
 speciem, 110:19.
 specimen, 135:14.
 spectabat, 14:14.
 spectaculo, 21:5.
 spectatum, *supinum*, 112:12.
 spectatores, 37:17.
 spectatur, 66:28.
 speci, 137:17.
 spem, 32:25 | 101:14.
 sperabant, 139:12.
 sperabat, 99:9 | 115:16.
 sperans, 23:12 | 37:12.
 sperare, 3:6.
 spero, 148:15.
 spes, 112:63 | 4 | 69:18 | 139:10.
 spiritus, 52:3.
 splendide, 144:3 *bu*.
 splendi-lissimam, 39:18.
 splendidus, 31:9 | 143:10.
 splendore, 39:19.
 spoliare, 139:14.
 spoliare, 88:14.
 spoliavit, 42:18.
 sponsalia, 147:5.
 sponso, 139:22.
 spore, *abl. mm. indecl.*, 1 | 18:10 | 22:19 | 27:8 | 59:1 | 9 | 62:5.
 stant, 73:16 | 96:10.
 stant, 68:21.
 stat, 148:17.
 statibus, 58:12.
 statim, 15:12 | 24:10 | 26:7 | 27:17 | 66:7 | 79:17 | 82:15 | 102:6 | 105:5 | 115:6 | 127:25 | 128:2 | 140:19.
 statu, 58:10.
 statua, 135:9.
 statuae, 18:6.
 statuum, *subst.*, 55:10 | 62:10 | 11.
 statuas, *subst.*, 8:23 | 126:23.
 statuerat, 9:10 | 100:25.
 statuerunt, 115:1.
 statuis, *subst.*, 58:12 | 84:16.
 statuit, 38:14 | 69:12 | 98:4 | 99:1.
 statum, 77:107:6.
 statum, 70:21.
 steterat, 105:19.
 steterint, 93:20.
 steterit, 144:4.
 steterunt, 88:28.
 stetit, 79:33.
 stipendium, 130:6.
 stipulatione, 139:25.
 stripe, 113:25 | 146:12.
 stirpem, 97:16.
 stirpis, 133:7.
 stirps, 79:24 | 92:7.
 stiterit, 139:21.
 stramentis, 90:14.
 stratum, *subst.*, 90:13.
 stratum, 63:13 | 69:12.
 strenuus, 64:17 | 78:5.
 strepitus, 54:18.
 Strymona, *n. p. fluv.*, 26:3.
 studebant, 812:1 | 101:5.
 studebat, 48:14.
 studere, 86:20.
 studerent, *stulerent*, 155:6.
 studes, *caput*, 45:24.
 studet, 62:7.
 studii, 74:1.
 studiis, 19:10 | 134:15 | 145:1.
 studio, 66:14 | 94:5 | 134:6 | 142:5.
 studiosus, 87:1.
 studiose, 133:11.
 studiosos, 133:15.
 studiosus, 74:8.
 studium, 132:16.
 studuerant, *comati erant*, 12:12.
 studuerat, 66:26.
 studuissent, 28:16.
 studuit, 52:22 | 69:5 | 70:16 | 71:9 | 94:12 | 96:3 | 115:1.
 stulte, 126:11.
 stultitiam, 77:14.
 sua, 6:11 | 19:11 | 29:121 | 75:14 | 105:8 | 109:8 | 119:7 | 128:2 | 13 | 137:30.
 sua, 31:5 | 43:11 | 18:10 | 22:19 | 26:1 | 27:1 | 28:14 | 33:1 | 37:27 | 59:10 | 48:19 | 52:9 | 53:1 | 59:1 | 62:15 | 63:10 | 35 | 67:123 | 76:17 | 78:15 | 98:18 | 115:5 | 126:24 | 134:7 | 137:18 | 140:19 | 148:25.
 suadeo, 46:8.
 suadet, 30:7.
 suae, 6:13 | 31:5 | 54:3 | 55:14 | 49:15 | 51:13 | 55:5 | 67:17 | 69:10 | 88:25 | 95:9 | 110:10 | 112:6 | 115:13 | 140:12 | 145:9.
 suam, 6:15 | 12:16 | 25:7 | 29:11 | 36:25 | 37:12 | 52:12 | 61:12 | 61:12 | 63:7 | 48:25 | 75:14 | 90:1 | 93:16 | 113:12 | 116:18 | 143:15 | 144:15, 16.
 suarum, 8:6 | 134:19.
 suar, 7:1 | 13:14 | 36:8 | 38:13 | 84:14 | 99:25 | 131:13 | 110:6 | 128:12 | 142:3 | 146:8.
 suavitatis, 134:12 | 146:8.
 sub, *prep. cum accusat.*, 1 | 5 | 4 | 22:9 | 62:22 | *cum ablat.*, 5:11 | 8:11 | 23:24 | 24:12 | 46:20 | 52:24 | 97:4 | 98:1 | 142:4 | 146:10.
 subalare, 39:4.
 subductus, 39:4.
 subdixit, 52:19.
 subegit, 61:5 | 117:5 | 1205:3.
 suberat, 11:11 | 40:11.
 subesse, 133:14.
 subierit, 30:10.
 subiciens, 81:2.
 subiret, 78:20.
 subita, 52:9.
 subito, *adv.*, 54:21 | 662:1 | 69:5 | 148:7, 26.
 subitum, 102:18.
 subitatum, 53:14.
 sublevando, 74:14.
 sublevisset, 24:3.
 subleviset, 29:22 | 1942:11.
 subornaret, 104:12.
 subornaret, 137:17.
 subdixit, 145:23.
 subdixit, 77:10 | 56:17 | 53:4 | 84:5 | 90:14 | 97:18.
 subfuerunt, 56:17.
 subfultingebat, 96:22.
 subfultus, 145:23.
 suburnam, 144:5.
 succedere, 132:3.
 succederat, 67:28.
 succedebant, 39:18.
 succederat, 54:22.
 succedissent, 78:5.
 succubuerit, 101:13.
 succubui, 145:23.
 succumbente, *confutentem*, 115:12.
 succurrere, 71:27 | 1072:18.
 succurreret, 54:13.
 succurrit, 147:10.
 sudorem, 96:25.
 suffecio, *subnegato*, 1191:22.
 suffragante, 34:23 | 85:16.
 suffragis, 15:20 | 26:18.
 suffragium, 79:7 | 96:29.
 sui, *pron. primitivum*, 50:25 | 57:1 | 70:21 | 87:15 | *pron. possessivum*, 31:7 | 28:14 | 29:11 | 19:4 | 46:7 | 7 | 63:20 | 95:34 | 99:9 | 125:20 | 126:24 | 146:10 | 140:19.

13 14:1 16 142:5	summus, 116 145:18.	superasse, 39:19 45:16.	suspensionis, 137:15.
349:4.	summaerat, 92:23.	superatit, 12:14 80:2.	suspensionibus, 23:11.
fuis, <i>pron. poss.</i> 5 11	sum, ferret, 102:7.	superati, 125:3.	sustineat, 121:4.
6:7 8:5 11:26 13:	sumpti, 148:13.	superato, 108:17.	sustinuerunt, 12:8.
8, 9 17:25 28:6	sumptiffe, 18:10 91:8.	superatum, 13:24.	sustulit, 39:11.
29:10 30:22 34:	sumpti, <i>hanc</i> , 129:2.	sumptuosum, 73:10.	sustulit, 38:12.
31 41:13 44:13	sumptibus, 113:5.	superatit, 128:13.	sum, 27:19 55:25 70:
45:9 46:24 51:16	sumptio, 51:1.	superbe, 22:24.	21 77:2 85:9 91:
65:6, 28 67:24, 27	sumptu, 27:23.	superbia, 110:24.	15 100:5 125:11 139:
71:21 73:8 81:9	sumptui, 143:17.	superlex, 143:12.	21.
84:2 86:17 87:12	sumptum, 101:19.	superesse, 14:31 148:	fuis, 26:17 30:25.
89:10, 13 90:13	sumptuosam, 144:5.	23.	sylla, 142:23.
96:16 101:9 113:	sumptuosus, 143:11.	superesse, 125:17.	symposio, 32:15.
11 127:1, 27 134:	sumptus, <i>subst. nom. sing. 9:</i>	superior, 48:2 70:5 100:	Syracusani, 12:1 101:12
16, 17, 21 137:19	18. <i>gen. 142:25. nom.</i>	11 105:5 114:13	110:24 111:1.
138:17 140:5 171:	19. <i>plur. 52:27.</i>	118:4 126:15 132:	Syracusa, 54:13.
143:24 144:54 148:	sumus, 81:11 133:4.	20.	Syracusanus, 54:13.
21.	sum, 2:21 5:3 10:4.	superiore, 31:9 122:9	Syracusanus, 32:4 108:
Sulla, <i>n. p.</i> 125:17, 22,	10 12:13 142:13, 15	131:6.	5.
26.	23:21 24:11 27:16	superioris, 121:1 147:15	Syracusanus, 49:6 50:7 51:
Sulla, 144:22.	34:8 35:5 36:11, 21	12.	21 52:7, 23.
Sullanus, 134:14.	41:23 42:3 44:8	superiori, 61:6.	Syracusanus, 107:4 108:13
Sulpitii, <i>n. p.</i> 134:9, 11,	45:6 50:9 54:6	superioris, 42:14.	109:12, 18, 22.
12.	56:16 59:5 60:9	superioris, 79:25.	Syria, 125:12.
Sulphurum, 125:1.	61:3 62:14 64:10	superiores, 146:14.	Syriani, 125:12.
Sulphur, 126:6.	66:15 68:21 69:5	superioribus, 171:1.	Syrianum, <i>n. p.</i> 38:18.
sum, 121 75:1 101:12.	73:16 72:21 71:24 11	superet, <i>supraerat</i> , 52:	Syllanus, <i>n. p.</i> 68:27.
sum, 61:12.	75:8 77:13 81:11	21.	
sum, 61:14.	82:11 83:4 85:15	supplicem, 16:14 13:29.	T.
sum, 71:12.	91:11 93:5 94:16	supplicibus, 12:11.	Tabellarius, 127:21.
summa, <i>subst. nom. 20:7 </i>	95:7 102:4 104:8	supplicium, 12:1 31:23	tabernaculo, 43:13.
66:13 93:14 96:8	105:16 111:13, 6, 11	101:19 104:2.	tabernaculum, 98:4.
101:6.	116:1 124:11 128:8	supportat, 141:6.	tabernaculi, 148:25.
summa, <i>adject. nom. 10:3 </i>	129:9 132:20, 24	suppositus, 79:25.	tacuerunt, 49:14.
40:1 110:18 134:1.	133:11 134:27, 28	supra, 17:22 19:17 52:	Tenax, <i>n. p.</i> 23:24.
summa, <i>subst. abl. 126:</i>	145:14 146:14.	11 66:16 75:11 95:16	Tale, 60:2 56:17 90:14
10.	146:14 147:14.	101:13 128:17 135:12	99:14 126:20.
summa, <i>adject. ablat. 6:13 </i>	26:15 27:23 34:19	146:16.	talem, 37:17 17:10 25:12
8:11 10:17 16:11	47:6 53:23, 30 54:	supradiximus, 81:9.	15:14, 21 69:7 79:
56:16 61:15 84:16	22 61:10 78:11 81:	supremum, 9:20 19:13	24 89:1 102:3 110:
86:13 88:13 104:1	3 45:14 86:16 91:	50:2 110:13 111:11.	24 125:11.
133:12.	10 99:8 100:13 107:	suaxidit, 12:7.	talenta, 18:3 20:14 17:
summa, <i>subst. dat. 3:7 </i>	6 110:12 129:5 134:	suaxerant, 71:8.	29 46:24 61:8 63:
summa, <i>subst. dat. 18:95 </i>	6 137:7 147:3.	suaxerant, 71:8.	21.
8 19:23.	suorum, 9:13, 23 10:2	suaxerant, 71:8.	talenta, 9:17 61:19 75:
summa, <i>adject. 25:17 </i>	13:19 13:16, 17 13:22	suaxerant, 71:8.	4 91:10.
136:14.	48:14 33:12 54:3	suaxerant, 71:8.	talenti, 4:19 11:30 23:11,
summas, <i>subst. 6:4 80:</i>	57:7 59:11, 23 74:	suaxerant, 71:8.	16 25:15 33:13 60:
8.	15 77:12 79:30 90:	suaxerant, 71:8.	3 68:14 127:20 147:
summas, <i>summatum, 126:</i>	3 104:6 107:12 118:	suaxerant, 71:8.	23.
21.	7 146:5.	suaxerant, 71:8.	talibus, 52:16 67:20 118:
summas, <i>adject. 8:19 103:</i>	suos, 15:5, 11, 17 30:14	suaxerant, 71:8.	16.
6.	32:23 34:11 33:13	suaxerant, 71:8.	talibus, 136:25.
summi, 98:2.	58:8 61:31 67:11	suaxerant, 71:8.	talium, 2:6 6:10 73:6, 12
summi, 155:5 101:18 139:	68:2 71:18 97:7	suaxerant, 71:8.	11 81:3 100:6 16:15
34 58:1 92:6 99:19	100:16 127:23 145:	suaxerant, 71:8.	22 12:12 23:1, 29 31:14
100:19.	13, 21 146:16.	suaxerant, 71:8.	34 18:3 35:23 45:11
summo, 1:14 38:5 92:7	super, 23:16 37:3.	suaxerant, 71:8.	51:16 52:8 53:13
140:11, 22. <i>maxime, 21:</i>	superab, 64:13.	suaxerant, 71:8.	68:9 69:5 70:13
2.	superabatur, 127:12.	suaxerant, 71:8.	73:13 52:11 83:9 88:
summoium, 1:12.	superabit, 46:17 78:22	suaxerant, 71:8.	21 99:17 101:3, 16
summos, 102:1 103:1.	87:14 118:7.	suaxerant, 71:8.	113:4 126:8, 25 137:
summoto, 30:24.	superarentur, 126:14.	suaxerant, 71:8.	4 140:17 146:12,
summu, 151:1 28:17 45:	superaret, 14:9.	suaxerant, 71:8.	
6 86:9 104:16.	superari, 39:2 50:14.	suaxerant, 71:8.	
	superatit, 128:2.	suaxerant, 71:8.	

- taudiu, 69: 11 | 101: 3
 141: 15.
 tamen, 5: 1 | 6: 12 | 8: 5 |
 9: 21 | 11: 13 | 13: 18 | 19:
 15 | 19 | 19: 7 | 22: 18 |
 23: 5 | 35: 19 | 36: 21 |
 37: 9 | 41: 3, 22 | 47: 2 |
 48: 13 | 49: 10 | 50: 3 |
 60: 2 | 64: 2 | 66: 21 |
 67: 22 | 68: 127 | 69: 10 |
 70: 11, 50 | 79: 13 | 83:
 17 | 86: 15 | 88: 11 | 92:
 7, 8 | 94: 18 | 96: 32,
 16 | 98: 2, 10 | 100: 9 |
 101: 25, 29 | 103: 2, 9 |
 111: 5 | 115: 4 | 126: 11 |
 128: 2 | 132: 16 | 135:
 27 | 140: 11 | 141: 18 |
 142: 120 | 143: 6 | 148:
 27.
 Taphophilanum, 142: 12.
 Taphilo, n. p. 129: 6.
 tanquam, 119: 4.
 tanta, 34: 15 | 35: 9 | 63:
 3 | 100: 13 | 115: 10 | 135:
 19 | 139: 20 | 140: 10 |
 143: 25 | 144: 15 | 146:
 12, 21 | 147: 20 | 148:
 7.
 tanū, 19: 11 | 20: 19 | 27:
 13 | 56: 4 | 82: 17 | 86:
 6 | 87: 24 | 89: 13 | 118:
 14 | 142: 16 | 148: 25
 20.
 tanta, 6: 7 | 82: 1 | 136:
 24.
 tantum, 14: 15 | 37: 13 |
 104: 1.
 tantas, 8: 12 | 13: 15.
 tanti, 64: 1.
 tantis, 11: 19 | 20: 19 | 24:
 3 | 43: 1 | 69: 11 | 69: 15 |
 129: 8.
 tanto, *adject.* 82: 3 | 115:
 13 | 116: 16 | 140: 15.
 tanto, *adverb.* 24: 1 | 73: 9 |
 131: 3.
 tantopere, 138: 3.
 tanto plus, 8: 9.
 tantum, *adverb.* 106: 7 |
 109: 10, 16 | 123: 9 |
 132: 17.
 tantum, *adverb.* 46: 4 |
 50: 10 | 55: 8 | 59: 23 |
 64: 12 | 83: 20 | 101:
 21 | 107: 11 | 112: 6 |
 115: 17 | 116: 9 | 127:
 17 | 136: 2 | 139: 6 |
 142: 12.
 tantummodo, 80: 8.
 tantus, 90: 7 | 129: 8.
 tardiores, 7: 13.
 Tarentinum, 73: 6.
 Tarentum, n. p. 49: 3.
 Taurō, n. p. 45: 8.
 Tautum, 66: 26.
 te, 17: 8, 15, 19 | 45: 23 |
 75: 10, 13 | 79: 24 |
 135: 2, 25.
 tecta, *adject.* 90: 14.
 tecto, *subst.* 90: 13.
 tectum, *subst.* 24: 1 | 1:
 142: 24.
 tectum, *adject.* 83: 21.
 tecum, 17: 18 | 22: 7.
 tegebat, 45: 19.
 tegecentur, 8: 3.
 tegeeret, 56: 2.
 teplum, 179: 19.
 tela, 70: 26.
 tellis, 75: 8 | 60: 15.
 telorum, 84: 9.
 telum, 39: 24 | 54: 12 |
 71: 20, 22.
 temeraria, 63: 9.
 temere, 146: 9.
 tempestas, 63: 8.
 tempestate, 16: 18.
 tempestatens, 33: 19.
 templa, 82: 12.
 templo, 24: 16 | 126:
 22.
 templum, 88: 8 | 126:
 25.
 tempta, 92: 4 | 133: 19 |
 136: 3.
 temporariam, 141: 7.
 tempore, 4: 8 | 7: 10, 14 |
 9: 7, 14 | 11: 8, 11 |
 13: 11 | 20: 18 | 24:
 12 | 26: 12 | 38: 10 |
 41: 19 | 43: 12 | 50: 7 |
 51: 23 | 63: 31 | 65:
 9 | 68: 24 | 70: 30 | 76:
 16 | 79: 8, 27 | 82: 5,
 11 | 83: 9 | 89: 3 | 93:
 1, 10 | 94: 3 | 96: 15 |
 104: 24 | 119: 6, 17 |
 131: 6 | 145: 21 |
 148: 3, 13.
 temporibus, 5: 5 | 31:
 10 | 41: 23 | 44: 9 |
 50: 3 | 74: 3 | 85: 16 |
 86: 12 | 100: 12 | 104:
 5 | 114: 8 | 118: 13 |
 136: 11 | 140: 10 | 141:
 9 | 146: 3 | 148: 25.
 temporis, 17: 19 | 33: 22 |
 129: 8 | 140: 1.
 tempurum, 17: 6 | 149:
 2.
 tempus, 4: 7 | 14: 28 |
 17: 21 | 20: 9 | 31: 8 |
 33: 5, 9 | 34: 12 | 37:
 19 | 51: 6 | 67: 28 | 71:
 9, 12 | 81: 14 | 82: 13 |
 87: 6 | 91: 4 | 98: 22 |
 129: 14 | 134: 15 | 145:
 1.
 terdecim, 4: 8.
 terebant, 3: 12 | 42: 12 |
 54: 13 | 109: 2.
 tenebat, 47: 19 | 66: 16 |
 95: 19 | 104: 12 | 128:
 24 | 136: 22.
 tenebatur, 25: 4.
 tenebris, 100: 2.
 tenebent, 119: 15.
 tenebent, 6: 5 | 41: 10.
 tenebent, 28: 14 | 52: 17 |
 53: 27.
 tenebatur, 101: 7.
 tenebatur, 148: 5.
 tenet, 4: 6, occupat, 2: 2.
 14.
 tenet, 135: 24.
 tentati, 75: 11.
 tentata, 75: 1.
 tentatus, 132: 13.
 tenuerunt, 115: 11.
 tenuerunt, 34: 6 | 111:
 8.
 tennes, modis, 8: 16.
 tenui, 82: 1.
 tenuit, 17: 1 | 25: 1 | 83:
 14 | 93: 8 | 95: 13 | 97:
 4 | 109: 21.
 tenuis, 45: 8.
 ter, 100: 11.
 Terentius, n. p. 122: 6.
 Teribazo, n. p. 47: 13.
 Teribazo, 47: 7.
 terna, 143: 16.
 terra, 90: 14.
 terra, 11: 18 | 12: 5 | 20:
 9 | 23: 26 | 26: 7 | 31:
 16 | 37: 7 | 112: 2 |
 114: 10 | 127: 8.
 terram, 12: 11 | 37: 18 |
 95: 20 | 96: 23.
 terrarum, 75: 10 | 135:
 13 | 147: 22.
 terrestres, 11: 22.
 terrestribus, 35: 1.
 terribilis, 65: 24.
 terribis, 147: 16.
 terrorem, 123: 9.
 terribus, 139: 20.
 terra, 99: 27.
 terram, 99: 8.
 terris, *adject.* 125: 25.
 terris, *adverb.* 121: 6 | 124:
 8.
 terrum, 51: 21 | 101: 6 |
 100: 6.
 tertius, 112: 8 | 132: 23.
 testabatur, 13: 5.
 testamento, 136: 15.
 testatum, 26: 18.
 testator, 33: 23.
 testes, 148: 14.
 testimonio, 63: 27 | 77:
 13.
 testimonium, 30: 23.
 testimonium, 30: 15 | 75:
 21 | 144: 21.
 testimonibus, 9: 4.
 testula, *affirmatio*, 19: 7.
 testularum, 15: 23.
 testit, 71: 23 | 139: 17.
 Thaco, n. p. 90: 12.
 Thalii, n. patronim. 29: 5
 9.
 Thallus, 26: 14.
 Thalam, n. p. infula, 29: 6.
 theatrum, 110: 2 | 112: 5
 12.
 Thebani, n. patronim. 56: 2
 19 | 79: 13.
 Thebanis, 30: 5 | 75: 8 |
 78: 14 | 78: 12 | 81: 15,
 17 | 84: 13.
 Thebanorum, 81: 1 | 82:
 15 | 83: 20.
 Thebanos, 75: 32 | 76:
 18 | 89: 7.
 Thebanum, 75: 30.
 Thebanus, 75: 1 | 75: 26.
 Thebarum, n. p. 43: 11.
 Thebas, 13: 20 | 39: 20 |
 58: 13 | 75: 13 | 79: 1,
 27 | 80: 1, 13 | 82: 9.
 Thebis, 75: 28 | 77: 1 |
 78: 9 | 81: 15 | 82: 20 |
 83: 17.
 Themistocle, n. p. 13: 24 |
 19: 7.
 Themistoclem, 17: 3, 4.
 Themistocles, 10: 14 | 11:
 28 | 12: 12 | 13: 4, 20 |
 14: 5, 21, 27 | 15: 6 |
 16: 19 | 17: 8 | 20: 23.
 Themistocli, 19: 1.
 Themistoclis, 13: 17.
 Theopompus, n. p. 39: 5
 15 | 57: 2.
 Theram, n. p. urbis, 44: 2
 6.
 Theramene, n. p. 34: 23,
 25.
 Theramones, 35: 17.
 Thermopylas, n. p. loci
 12: 6.
 Thermopylis, 12: 17 |
 126: 10.
 Theffalix, n. p. 84: 5, 11.
 Theffaliam, 83: 20.
 Thracas, n. p. 40: 14.
 Thracem, 57: 14.
 Thracas, 3: 12 | 37: 23.
 Thracia, n. p. regum. 59: 2
 12.
 Thracis, 36: 23.
 Thraciam, 36: 20 | 37: 8
 21.
 Thracibus, 56: 2.
 Thracum, 26: 3 | 37: 7.
 Thrahybuli, n. p. 41: 9,
 23 | 42: 16.
 Thrahybulo, 34: 24.
 Thrahybulum, 42: 10,
 12.
 Thrahybulus, 35: 17 | 36: 2

7 42:4 43:11.	Torquatus, 134:6.	transire, 39:17.	tuenda, 67:27.
Thracia, Thracia, 57:10.	torque, 65:16.	transitus, 120:11.	tuenda, 57:4.
Thucydides, n. p. 18:8.	tot, 22:11 102:19 149:27.	translati, 20:18.	tuendo, <i>adfect.</i> 74:33.
Thucydides, 11:6 22:5 19:14.	tot, 2:7 36:5 138:2.	transpostaverat, 5:17.	tuere, 16:10.
Thucydides, 17:15.	8.	Tralincum, n. p. 122:2.	tuere, 46:11 104:2 143:5.
Tiurius, n. pater. 31:16.	tot, 4:9 56:10 108:2 111:2 116:9.	Trasylulum, n. p. 14:21.	tu, s. <i>præ. primit.</i> 75:12.
Thyo, n. p. 65:18.	totam, 8:18 19:4 76:13 107:5 115:10 117:6 145:19.	Trebius, n. p. 121:6 124:18.	tulerant, 82:10.
Thyrum, n. p. 21:23 66:2,6.	toti, 109:10.	trecenta, 124:14.	tulerat, 140:10.
Thyus, 65:19, 16.	toidem, 9:11 12:1 43:4 69:17 99:32.	trecentarum, 12:9.	tulisse, 143:11.
Tiberi, <i>deus jug. n. p. flammæ</i> , 116:110.	totius, 52:3 65:19 80:4 82:6 116:8.	trecentas, 8:21.	tulisset, 97:11.
Tibi, 22:7 8 45:23 75:11, 16.	toto, 102:112.	tredecim, 93:10 102:33.	tulit, 38:17 42:17 52:17 107:8 109:27 136:17. <i>acceptis</i> , 136:15.
Tibius, 115 73:4.	totum, 41:1 17:20 49:7 78:7.	trēs, 11:4 39:13 111:11 120:4 148:6.	tum, <i>timor.</i> 3:12 4:4.
Timæus, n. p. <i>hominis</i> , 19:15.	tradat, 30:16.	tria, 36:19 69:13, 16, 17.	22 51 13 117 14 22 16 18 20 9 35 26 38 20 44 7 45 24 19 10 62 8 66 10 75 17 77 11 79 19 32 19 85 11 86 9 91 21 94 4 97 19 25 101 26 103 11 110 8 119 13 125 13 132 4 9 133 10 139 11 142 7 148 24. <i>relet.</i>
timēbant, 53:10.	tradat, 97:6.	tribuant, 67:17.	ad rē, 10:5 11:16 22:27 25:17 16:22 174:4 17:4 66:8 80:11 85:1 95:6 98:16. <i>CP</i> 3:1 <i>dur. p. f. f. f.</i> 72:10.
timēbatur, 16:14.	tradit, <i>long. serie</i> , 8:13.	tribuebant, 85:14.	sumultu, 7:1 134:12.
timens, 9:19 140:8.	tradit, 75:13.	tribuebat, 110:4.	tune, 62:15 95:6.
timere, 16:16.	tradant, 4:20.	tribuerat, 32:4 141:15.	tunica, 66:11.
timere, 101:17.	tradantur, 134:13.	tribueret, 136:4 146:22.	tuos, 32:7 76:2.
timere, 13:17 140:19.	tradenda, 104:7.	tribueret, 136:4 146:22.	turbam, 68:8.
timidi, 41:22.	tradere, 115:14.	tribui, <i>infinit.</i> 137:17.	turbido, 83:9.
timor, 32:19.	tradere, 49:8.	tribuerent, 136:11.	turpe, 22:2.
timore, 10:19 34:8 33:10 140:12.	tradere, 65:4.	tribueret, 136:4 146:22.	turpi, 24:15 60:15.
timorem, 15:20 32:26 52:24.	tradidit, 106:1.	tribui, <i>infinit.</i> 137:17.	turpis, 12:12.
timore, 137:16.	tradidit, 5:12 38:16 114:4.	tribueret, 136:11.	turpissimis, 5:14.
Timoleon, n. p. 108:27 17:110:17.	tradidit, 23:20 10:24 46:3 53:28 102:12.	tributus, <i>adfect.</i> 35:11 133:5.	turpiter, 42:13.
Timoleonta, 110:22.	tradit, 53:30 67:4 27 71:1.	tributus, <i>adfect.</i> 8:14.	turpiter, 42:13.
Timoleontem, 111:1.	tradit, 71:1.	tributus, 8:19.	turpiter, 116:15.
Timoleontis, 109:23.	tradit, 16:5 52:22 93:14.	triduum, 101:29.	Tulculo, n. p. 130:1.
Timophanes, n. p. 107:9.	tradit, 66:13.	triennium, 120:12.	tuta, 37:21.
Timothei, n. p. 63:2 26 64:5.	traditus, 85:5 100:11.	trigena, 13:24 40:15 41:9 15 42:18 88:4 148:3.	tutam, 5:18.
Timotheo, 57:8 62:15 63:15 64:12.	traditus est, 106:2.	trimestres, 16:12.	tutiam, 94:1.
Timotheum, 63:12.	traduceret, 5:7.	triplex, 14:7.	tutius, 116:15.
Timotheus, 59:24 64:13.	tradunt, 12:4.	tripodem, 41:10.	Tutulo, n. p. 130:1.
timuissent, 101:4.	traduxit, 121:8.	triremem, 33:15 35:10 50:16 53:10.	tuta, 37:21.
Tisagoras, n. p. 9:16.	trahi, 9:25.	triremem, 33:15 35:10 50:16 53:10.	tutam, 5:18.
Tisapherne, n. p. 45:11.	trajecit, 88:2 134:19.	trimestres, 16:12.	tutiam, 94:1.
Tisaphernem, 14:13 46:5.	trajecit, <i>adfect.</i> 5:6.	trix, 135:13.	tuto, 16:15 17:12 44:12 75:14 101:108:9.
Tisaphernes, 45:12 86:9 14:16 25 87:10.	tranquillitatis, 136:8.	triumphum, 131:8, 10.	totum, 11:15 16:5 17:26 51:32 12:25 60:14 63:12 89:14.
Tithrauste, n. p. 66:11.	tranquillitati, 137:14.	triumvir, 141:24.	totum, 17:10.
Tithraustem, 45:19.	tranquillo, 17:19.	troade, n. p. 22:16.	tyranni, 10:4 38:10 41:9 42:2 48:11 19 51:16 54:21.
Titi, n. p. 132:5.	transferebat, 20:18.	Troacem, n. p. 12:5.	tyrannide, 48:1.
Tito, 121:6.	transferebat, 71:26.	Troico, <i>adfect.</i> 65:10.	tyrannidem, 59:22 16:26 77:9 107:10. <i>re-</i>
titubantibus, 99:18.	transfugeret, 89:7, 10.	tropeo, 14:13.	
Titum, 123:13.	transfugit, 68:8.	tropeum, 70:4.	
tolle, 29:13.	transierat, 68:20.	tu, 45:11 75:12 79:23 101:9.	
tolle, 126:26.	transierat, 120:10.	tua, 75:15.	
Torquati, n. p. 144:19.	transierit, 88:4.	tua, 17:9, 16 22:19.	
Torquato, 116:9.	transisse, 91:4.	tuba, 58:9.	
Torquatum, 141:4.	transistit, 37:27 42:2 66:26 68:28 117:3 120:6 121:8.	tuenda, 64:16.	
	transire, 99:21.	tuenda, 5:11 93:14.	
	transisse, 17:15.	tuenda, 148:18.	

videt, 87:12.
videtur, 14:1 | 61:7.
videtur, 21:18 | 24:9 |
45:10 | 58:4 | 84:
10.
videtur, 8:13 | 21:12 |
37:14 | 88:7 | 101:
4.
videtur, 58:13 | 79:
31 | 108:13 | 1.
videtur, 35:13.
videtur, 35:20.
videtur, 14:15.
videtur, 51:19 | 90:7.
videtur, 42:9 | 87:13 |
101:27 | 120:8 | 3.
videtur, 40:13.
videtur, 13:16.
vide, 79:23.
videtur, 59:19.
videtur, 112:7.
videtur, 80:8.
videtur, 143:9.
videtur, 141:16.
videbam, 46:16 | 67:12 |
100:10.
videbamur, 35:15 | 94:
2 | 110:4.
videbat, 8:13 | 16:5 | 30:
3. | 8:16 | 101:7 | 31:
94:6 | 18:11 | 116:11 | 1.
videbatur, 9:24 | 32:
21 | 52:2 | 88:10 |
99:18.
videbat, 72:8.
videbatur, 72:1.
videor, 142:13.
videre, 90:4.
videtur, 7:12 | 86:20 |
128:13 | 137:17.
videtur, 54:5 | 56:8 |
71:8 | 88:19 | 113:3
2.
videtur, 23:29 | 27:18 |
34:17 | 30:14 | 70:
9 | 78:11 | 87:14 | 89:
9 | 109:6 | 127:4.
videtur, 9:26 | 14:
2 | 27:18 | 30:9 | 57:
13 | 61:7 | 71:10 | 76:
7 | 98:8 | 101:19 | 109:
32 | 115:1 | 116:10 |
33:5 | 39:1 | 138:7 |
8 | 140:3 | 144:15 |
148:22.
videtur, 44:14.
videtur, 19:19 | 79:14.
videtur, 13:12 | 8:
31:3 | 114:5 | 117:
9 | 118:7 | 123:25 | 1.
videtur, 70:27.
videtur, 27:20 | 87:12 |
319:6.
videtur, 19:8 | 87:7 | 113:
5 | 126:17 | 134:12 |
528:12.
videtur, 21:6.
videtur, 70:1.
videtur, 28:1 | 101:
32 | 127:13.
videtur, 92:19.
videtur, 59:27.
videtur, 43:14.
videtur, 21:7 | 69:12 |
99:115 | 20:120:2
2.
videtur, 14:16.
videtur, 66:9.
videtur, 144:6.
videtur, 12:18 | 33:22 | 26:
8 | 39:17 | 41:5 | 32:
11 | 54:16 | 101:28 |
128:14.
videbat, 92:19.
vinceret, 40:13 | 115:7.
vincitum, 66:12 | 67:4.
vincula, 9:19 | 23:4 | 6:
45:10 | 84:2.
vinculis, 22:3 | 25:3 | 3:
13 | 101:13.
vincitaret, 40:15.
vincitaret, 41:17.
vincitaret, 79:12.
vincit, 9:4.
vincit, 51:6 | 82:16.
vincit, 81:1.
vincit, 40:14.
vincit, 18:14.
vincit, 136:16.
vincit, 38:17.
vincit, 3:24 | 42:5 |
88:11.
vincit, 83:12.
vincit, 84:4.
vincit, 49:9.
Vipianus, n. p. 141:19.
vir, 70:10 | 71:27 | 78:
2 | 80:10 | 90:7 | 107:
1 | 126:17 | 129:2 | 3:
8 | 142:18 | 1.
vires, 41:5.
virginem, 147:1.
virgo, 74:16.
virgulus, 43:2.
vir, 14:1 | 16:21 | 34:
5 | 35:5 | 106:7 | 120:
16.
viribus, 35:23 | 101:
15.
virilem, 85:10.
virilem, 66:12 | 117:15.
virilem, 21:16.
virium, 73:14 | 75:
10.
viro, 2:12 | 38:11 | 68:
27 | 69:22 | 116:16.
virorum, 1:12 | 75:15 |
136:25 | 145:3 | 146:
7.
vires, 15:12.
virum, 40:1 | 10 | 87:
22.
virtute, 42:12 | 7:12 |
8:9 | 28:12 | 4:15 | 5:
92:3 | 101:3 | 102:
2 | 111:9 | 112:4 |
113:2 | 118:2 | 1.
virtutem, 32:13 | 90:
21 | 118:18.
virtutes, 16:1.
virtutem, 88:25 | 92:1.
virtutibus, 114:2 | 1:
10:11 | 27:12 | 31:7 |
40:16 | 61:11 | 72:12 |
79:33 | 80:10 | 80:8 | 1.
virtutem, 27:4 | 36:14 |
93:8 | 100:13 | 107:
20 | 115:13 | 1.
virtutum, 129:1 | 132:
13.
virtutem, 17:13 | 35:14 |
64:7 | 142:12.
virtutem, 12:19 | 41:13 |
148:7.
virtutem, 9:8.
virtutem, 35:10 | 54:15.
virtutem, 132:19.
virtutem, 11:20 | 81:14 |
87:6 | 96:2 | 26:143:
14.
virtutem, 27:14 | 54:9.
virtutem, 11:10 | 79:13 |
114:4 | 131:4 | 133:
4 | 148:12 | 1.
virtutem, 21:19 | 39:19 | 51:
7 | 102:15 | 63:16 | 72:
7 | 102:8 | 103:2 | 1:
108:8 | 109:19 | 163:
1 | 138:6 | 144:1 | 148:
146:18.
virtutem, 22:10 | 75:23 |
80:7 | 128:33 | 145:
17 | 148:18 | 1.
virtutem, 128:13.
virtutem, 137:15.
virtutem, 82:13.
virtutem, 70:16.
virtutem, 10:10.
virtutem, 21:12 | 21:23 | 72:
5 | 145:13 | 1.
virtutem, 88:21.
virtutem, 59:18.
virtutem, 91:4.
virtutem, 127:14.
virtutem, 10:15 | 59:16 |
136:19.
virtutem, 134:19.
virtutem, 85:18.
virtutem, 92:15.
virtutem, 10:10 | 40:6 |
97:22.
virtutem, 16:1 | 44:12 |
101:13.
virtutem, 96:5 | 102:15 |
128:19 | 145:6 | 146:
14.
virtutem, 18:16 | 39:13 |
54:13 | 101:65:10.
virtutem, 114:8 | 1:
10:11 | 27:12 | 31:7 |
40:16 | 61:11 | 72:12 |
79:33 | 80:10 | 80:8 | 1.
virtutem, 27:4 | 36:14 |
93:8 | 100:13 | 107:
20 | 115:13 | 1.
virtutem, 129:1 | 132:
13.
virtutem, 17:13 | 35:14 |
64:7 | 142:12.
virtutem, 12:19 | 41:13 |
148:7.
virtutem, 9:8.
virtutem, 35:10 | 54:15.
virtutem, 132:19.
virtutem, 11:20 | 81:14 |
87:6 | 96:2 | 26:143:
14.
virtutem, 27:14 | 54:9.
virtutem, 11:10 | 79:13 |
114:4 | 131:4 | 133:
4 | 148:12 | 1.
virtutem, 21:19 | 39:19 | 51:
7 | 102:15 | 63:16 | 72:
7 | 102:8 | 103:2 | 1:
108:8 | 109:19 | 163:
1 | 138:6 | 144:1 | 148:
146:18.
virtutem, 22:10 | 75:23 |
80:7 | 128:33 | 145:
17 | 148:18 | 1.
virtutem, 128:13.
virtutem, 137:15.
virtutem, 82:13.
virtutem, 70:16.
virtutem, 10:10.
virtutem, 21:12 | 21:23 | 72:
5 | 145:13 | 1.
virtutem, 88:21.
virtutem, 59:18.
virtutem, 91:4.
virtutem, 127:14.
virtutem, 10:15 | 59:16 |
136:19.
virtutem, 134:19.
virtutem, 85:18.
virtutem, 92:15.
virtutem, 10:10 | 40:6 |
97:22.
virtutem, 16:1 | 44:12 |
101:13.
virtutem, 96:5 | 102:15 |
128:19 | 145:6 | 146:
14.
virtutem, 18:16 | 39:13 |
54:13 | 101:65:10.
virtutem, 114:8 | 1:
10:11 | 27:12 | 31:7 |
40:16 | 61:11 | 72:12 |
7

109:23 110:13 120:1	9 75:4	127:16, 19, 22 128:1	796 13:13 13:9 147
9 134:24 143:12	voluntati, 68:21	15 30 134:20 24	20 23 157:6 166:14
unum, 32:15 35:19	vos, 42:6 143:13, 16	135:15, 13, 22 136	49:13. <i>quemadmodum</i>
37:13 67:12 78:	voti, 29:16	24 137:15 138:11	31:6 151:13 21:1
20 79:11 80:1, 4	voxi, 110:23	14 139:19 140:24	24:6 38:25 141:1
9 23 94:1, 2 98:	urbane, 136:4	29 141:16, 19 142:	18 57:2 63:10 66:
100:6 6 120:4	urbanis, 144:1	2 8 143:23 144:	8 71:20 75:10 151:
124:3 141:7 148:	urbanum, 16:1	2 17 145:4, 7 147:	16 87:4, 5 89:1
7:		14 148:15, 16, 19	2 10 90:7 93:14
unus, 31:5 7:10 13:	urbis, 7:19 24:4 26:	21. <i>particula conjunctiva</i>	17 100:20 101:13
5 19:15 26:16 44:	11 54:23 64:6 76:	11:8 12:15 13:19	11:12 12:13 130:
5 94:18 112:13	12 8:6 104:7	16, 18, 21 14:16	5 133:10 136:9
15 121:1 122:17	13 139:17 146:8	26 17:12 19:15 20:	137:13 140:9 146:
135:16 146:13	147:5	7 10, 20, 21 23:21	1 149:1. <i>flatumque</i>
volis, 76:5 148:19	urbem, 4:20 9:3 14:	27 14 18:9 30:10	16:4 23:3 39:7
vocabatur, 61:16	8, 12 15:13 18:11	31:6, 8, 13 32:2	46:12 6:6, 19 84:
vocabat, 143:24	42:3 127:6 12 79:	14 34:13, 25 35:	8 84:8 115:11 125:
vocant, 27:1 43:83	5 82:16 89:8 109:	10, 23 16:10, 16	12 130:13 140:6, 23
vocantur, 71:5	13:	17:18 39:10 40:	148:11. <i>relat. ad sic</i>
vocato, 81:5	urbes, 35:4 67:27 88:	2, 7, 8 46:4, 25 48:20	135:1 118:10 128:
vocatur, 8:19 23:7	26 109:15	49:12, 7 50:11 51:9	25 134:8 135:4
24:10 91:11	urbibus, 29:12 61:11	20 52:6 54:22 55:	22 136:10 131:137
vocatus est, 32:116	urbis, 52:4 123:2	4, 9 56:4, 6, 8, 15	9 138:9 144:24
vocavit, 104:23	147:22	57:1 58:10, 11	145:23. <i>relat. ad sta</i>
vocis, 134:12 143:21	urbium, 5:9 109:9	59:18 62:8, 11 63:	tam, 140:115:6, 10
vocitarunt, 54:20	31:	4 65:3 67:18 69:	17 116:12, 10 118:2
volebant, 14:14 18 70:	usq. est, 10:15	7 73:1, 7, 9 74:5	14 119:17 122:1
29:	usq. 15:7 42:14	75:16 77:11 16	123:10 132:17 134:
volebatur, 46:3 51:1	usquam, 68:27 86:	73:15 79:3 82:17	2 135:20 136:20
79:30 108:11	35:	86:6, 8 87:5, 13	22, 26 138:3, 10
volō, 17:19 76:19	usque, 62:9 62:9 79:	88:22, 20 89:3 90:	139:21 140:11, 14
Vollonis, n. p. 129:10	17 82:16 101:25	6, 14, 16 95:11, 27	26 143:12, 13 144:2
voluta, n. p. 131:19 5	118:14 119:16 125:	96:26 98:19 99:	2, 11, 15, 26 145:
46:12	1 132:10, 24 145:1	23 100:14, 21 101:	14, 17, 19 146:23
voluterimus, 88:17	usq. 61:12 95:6 128:	19, 21 106:8 107:	148:13, 18. <i>relat. ad</i>
voluteris, 88:19	26 145:17	2, 11 108:3 109:	63, 116:6 117:11
voluteris, 22:10	ufui, 45:12 94:7	11, 16, 17, 27 110:	119:3 126:7. <i>quam</i>
voluteris, 58:10 101:	ufum, 73:15 98:23	13 132:7. <i>particula</i>	do, 14:27 66:7 68:
3 137:11	144:8 147:19	finalis, cum finem deno-	8 70:27 34:105:9
voluterunt, 20:17 40:	ufuram, 134:24	tans, 14:8, 28 17:	dum, 23:27 35:17
13 101:8	ufuria, 135:11	13, 18 19:10, 13	36:18. <i>quo</i> , 95:21
volutiffent, 87:26 110:	ufurum, 138:17	21:16 24:17 25:11	utebatur, 22:12 27:7
9:	ufurum, 101:23	27:16, 20 28:11	136:21
volutiffent, 56:12 126:	ufus, 18:2 21:17 63:	14 29:9 30:7, 9	utendum, 74:4 76:5
9 138:17	10 90:1 106:5	14 32:23 33:6, 10	141:12
volutuit, 42:7 65:14	132:12 129:14 133:	13, 22 36:6. <i>bis</i> 37:	uter, 136:12
16 70:19 97:21 98:	9 137:18 138:8	1, 7 38:9, 21 39:	uterenatur, 2:3 3:12
14 104:24 107:17	142:2, 21 143:1	2 40:15 42:20 44:	14:7 55:12 55:13
132:12 146:15	144:1. <i>bis</i> 148:2	15 46:9 47:6 50:	97:20 108:17
volumen, 131:6	ufus erat, 96:4	5 51:4 53:1 54:23	uterenatur, 50:6 61:3
volumina, 144:28	ufus est, 25:1 26:7	5 55:13 59:17	96:11 97:13 139:2
voluminis, 75:23 145:	42:4 74:14 85:2	62:7, 9 63:1, 8	15 145:17
19:	86:6 88:3	11 65:15 66:15	utereque, 85:8 16:12
voluminis, 3:1	ufuenerat, 33:21 35:	65:14, 9, 13, 18 70:	111:9 147:21
Voluminio, n. p. 139:11	20:	10, 26, 32 71:7 74:	uti, verbum, 37:25 76:2
142:14	ufuvenit, 90:12	20 75:14, 19. <i>bis</i>	9 135:7 138:17
Voluminiam, 140:9	ut, conjunctio, 3:2, 6,	32 76:14, 16 77:9	Uticam, n. p. 116:7
volumus, 141:17	8, 14 4:3, 17, 20	78:4, 14, 20 81:13	utiles, 8:7 15:16 63:2
volunt, 76:3	6:8, 15 7:6, 10, 17	82:9 84:5 85:5	9
voluntas, 54:19 98:	8, 3, 10, 11, 15, 20,	86:2, 10 88:12, 24	utilis, 75:8
14:	25 9:5, 7, 9 10:6	99:13 95:16 96:	utilissimum, 31:18
voluntate, 4:17 10:	11:27, 29 67:16	22 97:19 98:6	utilitate, 14:9 143:1
2 22:15 50:12	74:12, 14, 21 99:	99:26 101:7 104:	utilitatem, 73:15
58:5 14:11 67:25	12 105:8 116:12	18 105:13 108:9	utilitatem, 34:3
201:15 119:12	17 118:1, 12 121:	13 109:14 110:18	utilius, <i>adverb.</i> 6:8
voluntatem, 29:9 43:	1 125:5, 16 126:2	24. <i>particula adjunctiva</i>	utinam, 87:16 101:12

trique, 73:12.
nepote, *scilicet*, 119:2.
utrique, 48:1 | 76:19 |
105:2 | 144:4.
nires, 99:11.
utrique, 71:15 | 80:10 |
93:11.
utrique, 127:21.
utritique, 50:17 | 122:7.
utrobique, 127:1.
utroque, 79:2 | 108:9 | 129:16.
utroque, 46:22 | 121:6.
utrum, *av.*, 7:8 | 45:12 |
47:12 | 57:11 | 97:

9 | 142:16 | 144:12.
utrumque, 100:26 | 136:25 | 143:4.
vulgi, *populi*, 54:19 | 59:17 | 149:2.
vulgo, *populi*, 37:4 | 80:6 | 131:5.
vulgo, 35:21.
vulgum, 37:11.
vulgus, 15:10 | 53:5 |
64:10 | 140:10 | 144:23.
vulnera, 81:9.
vulneratur, 91:24.
vulneratus, 42:7.
vulneribus, 9:14.
vultus, 52:14 | 68:2 |

79:17.
vult, 75:4.
vultis, 76:4.
vultu, 24:7.
vultus, 144:21.
uxore, 65:21 | 76:8.
uxorem, 21:12 | 10:13 |
25:11 | 51:3 | 52:12 |
53:19 | 76:6 | 79:20 |
102:13 | 112:6 | 139:12.
uxores, 25:1.
uxori, 96:6.
uxoribus, 113:5.

X.

X Enophte, *n. p.* 155.
1.
Xerxe, *n. p.* 17:4.
Xerxes, 11:11 | 12:17 |
19:12 | 83:3 | 111:12.
Xerxi, 22:3 | 112:14.

Z.

Z Acynthios, *n. patris*,
14:3.
Zara, *n. p.* 124:13.
Zarman, 124:14.

Finis Indicis denud elaborati.

Ex Typographia JOSEPHI BARBOU, 1726.

iamdiu, 69: 11 | 101: 3 |

141: 11

iamen, 1: 1 | 6: 12 | 8: 5 |

9: 12 | 12: 13 | 13: 13 | 19:

11: 19 | 19: 7 | 22: 19 |

21: 1 | 31: 19 | 36: 13 |

37: 9 | 41: 1, 32 | 47: 2 |

48: 13 | 49: 10 | 50: 7 |

60: 2 | 62: 2 | 66: 21 |

67: 1, 5 | 68: 17 | 69: 11 |

70: 13, 10 | 79: 13 | 81: 2 |

87: 16 | 91: 13 | 91: 17 |

9: 1 | 94: 13 | 96: 13 |

161: 12, 1, 10 | 100: 9 |

101: 13 | 102: 103: 20 |

111: 11 | 112: 126: 13 |

118: 2 | 119: 16 | 119: 18 |

127: 140: 13 | 141: 13 |

142: 120 | 143: 16 | 148:

22:

Tamphilius, 142: 12

Tamphilus, n. p. 128: 6

tanquam, 11: 1

tanis, 14: 23 | 15: 19 | 61:

1100: 13 | 1101: 10 | 117:

19 | 139: 10 | 140: 10 |

141: 13 | 144: 13 | 146:

13, 21 | 147: 10 | 148:

7:

tanis, 19: 11 | 20: 19 | 17:

13 | 16: 82: 17 | 83:

6 | 37: 24 | 131: 118:

14 | 144: 1 | 145: 1

tanis, 6: 17 | 82: 11 | 116:

24:

tantam, 14: 15 | 31: 13 |

104: 1

tantum, 1: 13 | 13:

tantis, 64: 1

tantis, 13: 19 | 20: 19 | 24:

1 | 41: 1 | 69: 11 | 109: 13 |

139: 2

tanto, *adverb.* 1: 1 | 11:

13 | 116: 16 | 140: 13 |

tanto, *adverb.* 24: 1 | 23: 9 |

118: 1

tampore, 118: 1

tanto plus, 8: 9

tantum, *adverb.* 106: 7 |

109: 10 | 161: 13 | 19:

112: 17

tantum, *adverb.* 46: 14 |

50: 10 | 51: 13 | 19: 13 |

64: 13 | 88: 10 | 101:

21 | 107: 31 | 112: 6 |

114: 17 | 116: 9 | 127:

17 | 118: 3 | 139: 6 |

143: 1

tantummodo, n. p.

tantus, 90: 7 | 132: 18

tantiores, 7: 13

Tarentinum, 71: 6

Tarentum, n. p. 49: 13

Tasio, n. p. 41: 8

Tatum, 66: 14

16: 17: 13, 15, 19 | 41: 21 |

71: 10 | 13 | 72: 14 |

111: 13, 21

telia, *adverb.* 90: 14

telio, *adverb.* 93: 13

telium, *adverb.* 24: 1 | 11:

14: 24

telum, *adverb.* 83: 21

telum, 17: 18 | 24: 7

telum, 43: 16

tegetur, 8: 1

tegetur, 8: 1

tegium, 119: 19

tel, 70: 13

telis, 10: 1 | 60: 14

telum, 24: 9

telum, 19: 4 | 14: 13 |

71: 10 | 13:

temeraria, 61: 8

temere, 146: 9

temperat, 61: 8

temperat, 14: 12

temperat, 11: 12

templa, 12: 12

templa, 24: 16 | 126:

12

templum, 33: 1 | 126:

35

tempora, 92: 14 | 133: 19 |

116: 1

temporaria, 141: 7

tempore, 4: 8 | 7: 14 | 14:

11 | 11: 11 | 20: 18 | 24:

32 | 26: 12 | 34: 10 |

41: 19 | 42: 12 | 50: 7 |

51: 23 | 63: 13 | 65:

9 | 68: 14 | 70: 30 | 76:

16 | 70: 3, 27 | 82: 1

11 | 31: 9 | 39: 1 | 91:

7, 10 | 94: 1 | 96: 15 |

104: 24 | 119: 6 | 17:

111: 6 | 141: 21 |

148: 8, 13

temporibus, 1: 5 | 33:

10 | 41: 25 | 44: 9 |

50: 1 | 74: 5 | 81: 16 |

86: 22 | 100: 12 | 104:

1 | 114: 4 | 118: 13 |

116: 21 | 140: 10 | 141:

9 | 146: 3 | 148: 25 |

tempore, 17: 19 | 51: 23 |

112: 8 | 140: 1

temporum, 17: 6 | 145:

2

tempus, 4: 7 | 14: 28 |

17: 21 | 30: 9 | 31: 8 |

33: 5 | 54: 12 | 17:

19 | 11: 6 | 47: 23 | 71:

9, 12 | 81: 14 | 82: 13 |

87: 6 | 91: 4 | 93: 23 |

119: 14 | 124: 35 | 145:

1

temebat, 4: 3

teueant, 1: 12 | 42: 12 |

34: 13 | 109: 4

renebat, 47: 19 | 66: 16 |

91: 19 | 104: 12 | 126:

72 | 26: 22

renebat, 21: 14

renebat, 100: 2

renebat, 118: 12

renebat, 4: 15 | 41: 10

renebat, 12: 14 | 12: 17 |

11: 17

renebat, 101: 1

renebat, 141: 1

renebat, 4: 15 | 41: 10

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

renebat, 11: 17

secularum, 11: 120

secis, 7: 123 | 139: 17

Thaco, n. p. 20: 12

Thali, n. p. patrum, 10: 9

Thalos, 26: 14

Thalam, n. p. inula, 195

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

Thalam, 110: 13 | 112: 2

- 7 | 42:4 | 43:11.
Thucisā, *Thucisā*, 57: 10.
Thucydidem, *n. p.* 18:8.
Thucydides, 11: 6 | 22: 5 | 39: 14.
Thucydidi, 17:15.
Tuirtos, *n. p.* 13: 16.
Thyō, *n. p.* 65:18.
Thymus, 65: 22, 23 | 66: 2, 6.
Thyus, 65: 9, 16.
Tiberi, *dativus sing. n. p. flaminis*, 126: 10.
tibi, 22: 7, 8 | 45: 23 | 75: 11, 16.
tibiis, 1: 5 | 73: 4.
Timæus, *n. p. hominis*, 39: 13.
timebant, 53: 20.
timebatur, 53: 14.
timeus, 9: 9 | 140: 8.
timere, 16: 6.
tinerent, 50: 17.
tineret, 53: 17 | 140: 19.
timidi, 41: 22.
timor, 32: 19.
timore, 10: 9 | 14: 18 | 53: 20 | 149: 22.
timorem, 15: 20 | 12: 26 | 52: 24.
timori, 137: 16.
Timoleon, *n. p.* 108: 7, 17 | 110: 17.
Timoleonta, 110: 22.
Timoleonteum, 111: 1.
Timoleontis, 109: 23.
Timophanes, *n. p.* 107: 9.
Timothei, *n. p.* 63: 1, 26 | 64: 5.
Timotheo, 57: 8 | 62: 15 | 63: 15 | 64: 12.
Timotheum, 63: 12.
Timotheus, 59: 24 | 64: 3.
timuissent, 101: 4.
Tisagoras, *n. p.* 1: 16.
Tisaphernes, *n. p.* 45: 3.
Tisaphernem, 34: 15 | 46: 5.
Tisaphernes, 45: 12 | 86: 9 | 14: 16, 25 | 87: 10.
Tichrauste, *n. p.* 66: 11.
Tichtaustem, 45: 19.
Titi, *n. p.* 133: 5.
Tito, 121: 6.
titubantibus, 99: 18.
Titum, 123: 13.
tollere, 29: 13.
solleret, 126: 26.
Torquati, *n. p.* 144: 19.
Torquato, 136: 9.
Torquarum, 141: 4.
Torquatus, 134: 6.
torque, 65: 26.
tot, 22: 11 | tot: 19 | 149: 27.
tota, 2: 7 | 36: 5 | 138: 8.
totā, 4: 9 | 16: 10 | 108: 8 | 111: 2 | 116: 9.
totam, 8: 19 | 59: 4 | 76: 13 | 107: 5 | 115: 20 | 117: 6 | 145: 19.
toti, 109: 10.
toctidem, 92: 11 | 12: 1 | 42: 4 | 69: 17 | 99: 22.
totius, 52: 3 | 65: 19 | 80: 4 | 82: 6 | 116: 8.
toto, 102: 12.
totum, 21: 1 | 37: 20 | 49: 7 | 72: 7.
tractasset, 30: 16.
tractat, 97: 6.
tracta, *longa serie*, 8: 3.
tradam, 75: 13.
tradant, 4: 20.
tradebantur, 134: 1.
tradenda, 104: 7.
tradere, 115: 14.
tradere, 49: 8.
traderetur, 65: 4.
tradi, 106: 3.
tradidisset, 5: 12 | 38: 16 | 114: 4.
tradidit, 23: 20 | 30: 24 | 46: 3 | 53: 28 | 102: 11.
tradit, 53: 30 | 67: 4, 27 | 71: 3.
tradita, 16: 5 | 52: 12 | 93: 14.
tradita est, 66: 13.
traditus, 85: 5 | 100: 11.
traditus est, 106: 2.
traduceret, 5: 7.
tradunt, 121: 4.
traduxit, 121: 2.
trahi, 9: 15.
trajecit, 88: 2 | 134: 19.
trajeçto, *adfect.* 5: 6.
tranquillitatis, 136: 8.
tranquillitatis, 137: 14.
tranquillo, 17: 19.
transferebant, 72: 15.
transferebantur, 20: 8.
transfixit, 71: 26.
transfugeret, 89: 7, 10.
transiugit, 68: 8.
transierant, 68: 20.
transierat, 120: 10.
transierit, 88: 4.
transiisse, 95: 4.
transiit, 37: 27 | 42: 2 | 66: 26 | 68: 28 | 117: 3 | 120: 6 | 121: 8.
transire, 99: 21.
transiisse, 17: 5.
transit, 19: 7.
transitum, 120: 11.
translatam, 20: 18.
transportaverat, 5: 17.
Transneum, *n. p.* 122: 3.
Traflybulum, *n. p.* 14: 22.
Trebiam, *n. p.* 121: 6 | 124: 8.
trecenta, 124: 14.
trecentarum, 12: 9.
trecentas, 8: 23.
tredecim, 93: 10 | tot: 31.
tres, 15: 4 | 39: 13 | 111: 11 | 120: 14 | 148: 16.
tria, 36: 19 | 69: 13, 16, 17.
tribuant, 67: 17.
tribuebat, 13: 14.
tribuebat, 110: 14.
tribuerat, 12: 4 | 141: 15.
tribuentis, 90: 7.
tribuerent, 16: 11.
tribueret, 136: 4 | 146: 22.
tribui, *infin.* 137: 17.
tribuit, 129: 8 | 139: 18.
Tribunus, 130: 8 | 134: 9.
tribus, *adfect.* 35: 1 | 113: 5.
tributum, *adfect.* 8: 14.
tributus est, 8: 19.
triduum, 101: 29.
triennio, 120: 12.
triginta, 13: 24 | 40: 15 | 41: 9, 15 | 42: 13 | 88: 4 | 148: 3.
trimestres, 16: 12.
triplex, 14: 7.
tripodem, 21: 10.
trinemem, 31: 13 | 35: 10 | 50: 16 | 53: 30.
trimester, 121: 1 | 35: 2.
trimester, 73: 7.
tristici, 135: 3.
triumphum, 131: 10.
triumvir, 141: 24.
triumviri, 142: 17.
Troade, *n. p.* 22: 26.
Troaxenem, *n. p.* 121: 2.
Troico, *adfect.* 65: 10.
tropoz, 14: 3.
tropozum, 70: 4.
tu, 45: 21 | 75: 12 | 79: 23 | 101: 9.
tuā, 75: 15.
tuam, 17: 9, 16 | 22: 8, 9.
tubā, 58: 9.
tuebantur, 64: 16.
tuenda, 5: 11 | 93: 14.
tuenda, 148: 12.
tuenda, 67: 27.
tuendus, 57: 4.
tuendo, *adfect.* 74: 13.
tueretur, 16: 10.
tuerti, 46: 11 | 104: 1 | 141: 5.
tui, *pron. primit.* 78: 11.
tulerant, 88: 10.
tulerat, 140: 10.
tulisse, 142: 11.
tulisset, 97: 21.
tulit, 38: 17 | 42: 17 | 52: 17 | 107: 8 | 109: 27 | 136: 17. *accept.* 136: 13.
tum, *omne*, 3: 12 | 4: 4, 22 | 5: 13 | 13: 7 | 14: 22 | 18: 15 | 20: 9 | 15: 26 | 38: 20 | 44: 7 | 45: 24 | 59: 10 | 62: 9 | 66: 10 | 75: 17 | 11: 79 | 19: 12 | 19: 19 | 35: 11 | 86: 19 | 91: 12 | 94: 4 | 97: 19, 25 | 101: 26 | 103: 11 | 110: 8 | 119: 13 | 123: 12 | 132: 4, 9 | 133: 10 | 139: 11 | 142: 7 | 148: 24. *relat. ad cōm.* 10: 5 | 11: 16 | 22: 27 | 25: 17 | 36: 22 | 74: 4 | 77: 4 | 66: 8 | 80: 11 | 85: 1 | 91: 6 | 98: 16. *o. i. b. v. posse*, 72: 10.
tumultu, 7: 3 | 134: 12.
tune, 62: 15 | 95: 6.
tunica, 66: 1.
tuos, 22: 7 | 76: 2.
turbam, 68: 3.
turbido, 83: 9.
turpe, 2: 2.
turpi, 24: 15 | 60: 15.
turpis, 1: 8 | 12: 16.
turpissimis, 51: 14.
turpiter, 42: 3.
turpitudinis, 219.
turpius, 116: 15.
Tuticō, *n. p.* 130: 1.
tuta, 37: 21.
tutam, 52: 8.
tutelam, 94: 1.
tuto, 16: 15 | 17: 11 | 44: 12 | 75: 14 | 191: 108: 9.
tutum, 11: 15 | 16: 5 | 37: 26 | 41: 22 | 52: 23 | 60: 14 | 63: 32 | 89: 14.
tutum, 17: 10.
tyranni, 10: 4 | 38: 10 | 41: 9 | 42: 2 | 48: 11 | 79: 5 | 161: 54: 21.
tyranidem, 48: 1.
tyranidem, 99: 22 | 36: 26 | 77: 9 | 107: 10. *relat.*

QUÆ IN CORNELIO NEPOTE LEGUNTUR. 221

vidor, 87:122.	vidua, 2:6.	virtute, 4:12 7:12	vivus, 124:13.
vidoria, 14:12 62:7.	vigefimam, 70:1.	8:9 28:24 61:5	vix, 20:20 76:11 91:
vidoria, 21:13 26:9	vigelimo, 28:3 101:	92:3 101:13 102:	2 109:20 121:2
46:20 58:4 84:	32 125:13.	2 111:9 112:4	143:12 146:11 147:
10.	vigilanti, 92:9.	113:2 118:2.	2.
vidoria, 8:13 21:12	vigilia, 99:27.	virtutem, 52:13 90:	vixerat, 30:23.
127:14 83:7 101:	vigilare, 43:14.	11 118:8.	vixerit, 144:3, 24.
4.	viginti, 21:7 60:12	virtutes, 16:1.	vixerunt, 129:12.
vidoria, 58:13 79:	91:9 115:20 120:	virtuti, 88:25 92:1.	vixi, 79:19.
31 108:11.	2.	virtutibus, 1:4 2:7	vixisse, 24:12.
vidorias, 35:13.	viguerant, 34:26.	10:11 21:2 31:3	vixit, 57:7 59:24 109:
vidoribus, 35:20.	villus, 66:9.	40:16 61:11 72:12	19 131:4 132:12
vidoriis, 14:15.	villam, 144:6.	79:33 80:6 90:8.	134 220 140:14.
vidu, 51:9 90:1.	vim, 12:8 23:22 26:	virtutis, 27:4 16:14	ulefisi, 141:14.
vidum, 42:9 87:11	8 39:7 41:5 52:	93:3 100:13 107:	ulla, 109:12 141:1.
101:27 120:8.	11 54:16 101:28	20 115:13.	ulla, 53:10 61:7 139:
vidus, 40:13.	128:14.	virtutum, 129:1 132:	25 149:17.
vidus, 13:13.	vinebat, 92:9.	13.	ullam, 14:12 98:22.
vide, 79:23.	vinecerat, 40:3 112:7.	virtum, 17:11 35:14	ulli, 14:24 107:12.
videant, 59:19.	vinetum, 66:12 67:4.	64:7 142:12.	ullis, 148:6.
videbantur, 111:13.	vincula, 92:19 23:4 6	vis, 7:15 32:19 43:3	ullus, 68:12.
videat, 80:6.	45:10 84:2.	148:17.	ullo, 63:32 90:13
videat, 143:9.	vinculis, 22:3 25:3	vis, 27:8.	109:26 123:5.
videbant, 141:16.	29 101:5.	vifendi, 35:10 54:15.	ullum, 20:3 21:6.
videbant, 46:16 67:12	vindicare, 40:15.	vifo, 123:9.	ulm, 133:7.
100:20.	vindicat, 41:7.	vifum, 51:20 81:14	ulminis, 147:10.
videbantur, 35:15 94:	vindicavit, 79:2.	87:6 96:26 143:	ulmum, adp. 47:1.
2 110:4.	vineis, 9:4.	14.	ula, 154:24.
videbat, 81:16 83:18	vino, 51:6 82:16.	vix, 27:24 54:9.	una, 32:14 76:12 88:
2, 8 89:10 71:13	vinofentis, 83:3.	vixi, 31:10 79:13	18.
94:6, 18 116:11.	vinofentis, 40:14.	114:4 131:4 133:	una, 97:23.
videbatur, 9:24 32:	vinum, 18:4.	4 148:21.	unam, 79:4 76:12
21 52:21 88:10	violandum, 136:16.	vix, 21:1 39:19 51:	127:16.
72:18.	violare, 38:17.	7 60:15 63:26 72:	unaquaque, 28:16.
videmur, 72:18.	violari, 23:24 42:5	7 102:3 103:2	unde, 18:4 63:13 127:
videmur, 72:11.	88:11.	109:3 109:19 113:	27 132:21 quo, 27:
videor, 142:12.	violaffet, 33:12.	1 138:6 144:1 161:	23 quomodo, 44:12.
videre, 90:4.	violatus, 84:4.	146:28.	undique, 14:25 28:
viderent, 7:12 86:20	violatus, 49:9.	viam, 24:20 75:23	15 62:14 82:6 128:
128:11 137:17.	Vipfanius, n. p. 141:19.	80:7 128:33 145:	31.
viderentur, 54:5 54:8	vix, 70:30 71:27 78:	17 148:18.	unguentum, 91:5.
71:8 88:39 133:	2 80:10 90:7 107:	virent, 128:11.	uni, 49:2 52:8 62:
2.	1 126:17 129:2, 2,	vitatet, 137:15.	11 101:33 107:12.
vileret, 23:29 27:18	8 142:18.	vitas, 31:3.	univerfa, 35:9 41:13
34:17 50:14 70:	vires, 41:5.	vivatit, 70:16.	110:13 136:10.
9 78:11 87:14 89:	virginem, 147:1.	vita, 10:10.	universa, 76:11.
9 109:6 127:4.	virgo, 74:16.	vitiis, 21:2 33:3 72:	univerfe, 11:17 18
Videretur, 9:26 14:	vigilis, 43:22.	5 145:13.	15:16.
27:18 30:9 57:	vini, 14:1 16:21 34:	vizio, 88:21.	univerfam, 79:1.
13 63:17 71:10 76:	9 95:5 106:7 120:	vizio, 59:18.	univerfe, 70:28 79:11
71:28 81:10 109:	16.	vitolina, 91:4.	128:13.
32 115:1 116:10	viribus, 39:23 101:	vivas, 127:14.	nniverfus, 89:5.
235:5, 19 138:7	15.	vivebat, 10:15 59:16	univerfus, 13:5, 12 135:
8 140:3 144:15	virilem, 85:10.	136:19.	2.
148:12.	viris, 66:22 117:15.	vivendi, 134:13.	unius, 14:1 36:6 79:
videri, 142:14.	virittum, 21:6.	vivens, 85:12.	10 118:8 138:19.
viderunt, 19:18 79:14.	virium, 73:14 75:	viventi, 92:5.	uno, 26:8 31:13
videtur, 8:13 22:8	30.	vivere, 39:10 40:6	39:16 40:14 63:
31:1 114:5 117:	viro, 2:12 23:11 68:	72:12.	27 63:24 69:11
9 118:7 132:22.	27 69:12 116:16.	viveret, 16:1 44:12	71:13 75:23 76:
vidiffent, 70:27.	vicorum, 1:2 75:25	101:21.	13 78:24 96:18
vidiffet, 27:20 87:12	136:25 145:23 146:	vivo, 96:5 102:5	97:4 101:21 102:
119:6.	7.	128:19 145:6 146:	81 104:15 122:7
vidit, 29:8 87:7 113:	viros, 15:2.	14.	128:24.
5 126:17 134:12	virtus, 40:1, 10 87:	vivum, 38:16 39:11	unquam, 48:20 56:4
148:12.	22.	54:13, 20 65:20.	90:1 96:14 100:13

trique, 73: 12.
 nepote, *scilicet*, 119: 8.
 utriusque, 48: 1 | 76: 19 |
 105: 2 | 144: 4.
 utres, 99: 12.
 utriusque, 71: 15 | 80: 10 |
 93: 11.
 utriusque, 127: 21.
 utriusque, 50: 17 | 122: 7.
 utrobique, 127: 8.
 utrobique, 79: 12 | 108: 9 | 129: 16.
 utrobique, 46: 22 | 124: 6.
 utrum, *en*, 7: 8 | 45: 21 |
 47: 12 | 57: 12 | 97: 9 |

9 | 142: 16 | 144: 12.
 utrumque, 100: 26 | 134: 25 | 143: 4.
 vulgi, *populi*, 54: 19 | 59: 17 | 149: 2.
 vulgo, *populi*, 37: 4 | 80: 6 | 83: 5.
 vulgo, 35: 12.
 vulgum, 37: 18.
 vulgus, 35: 10 | 53: 5 |
 64: 10 | 140: 30 | 144: 28.
 vulnera, 88: 9.
 vulneratus, 95: 14.
 vulneratus, 42: 7.
 vulneribus, 9: 14.
 vulnus, 52: 14 | 68: 8 |

79: 17.
 vult, 75: 8.
 vultus, 76: 4.
 vultus, 14: 7.
 vultus, 148: 21.
 uxore, 65: 21 | 76: 8.
 uxorem, 2: 12 | 10: 13 |
 25: 21 | 51: 13 | 52: 12 |
 53: 19 | 76: 6 | 79: 20 |
 102: 12 | 112: 6 | 139: 13.
 uxoris, 25: 8.
 uxori, 96: 6.
 uxoriibus, 113: 5.

X.

X Enophte, *n. p.* 85: 1.
 Xerxes, *n. p.* 17: 4.
 Xerxes, 11: 19 | 12: 19 |
 19: 15 | 88: 1 | 111: 12.
 Xerxi, 22: 3 | 112: 1.

Z.

Z Acynthios, *n. patris*, 14: 2.
 Zama, *n. p.* 124: 13.
 Zama, 124: 11.

Finis Indicis demum elaborati.

Ex Typographia JOSEPHI BARBOU, 1726.

